De Prossetione Divinarum perso-
narum

4.° perg. picado, 807 f. compl.

Y no tiene

Est Za No

Tab H A

Q. 27 De Processione Divinarum Personarum

Art. I.

Utrum processio sit in divinis.

Dub. 1um utrum detur in Deo processio personarum.

Concl. 1a in divinis datur processio unius personae ab alia. Haec conclusio est de fide, et ipso testimonio sacrae scripturae, nam Joannes 8. Filius, qui est una ex personis divinis de seipso loquens ait: Ego ex Deo processi et veni; et Ecclesiastici 24 dicit divina persona in persona Filii: Ego ex ore Altissimi prodivi; et Psalmo 2o dicit: Filius meus es tu, ego hodie genui te; et similiter de Spiritu Sancto, qui est una ex personis divinis, inquit Christus Dominus, Joan. 15: cum venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis a Patre, Spiritum veritatis, qui a Patre procedit, quae testimonia tam patenter quae Graeci contra Conc. Flor. intellexerunt de aeterna processione Spiritus Sancti, quae ex locis sacrae scripturae tam veteris, quam novi testamenti est certo nota.

Probatur 2a conclusio: nam de fide est reperiri plures personas in divinis, quae distingui nequeunt, et personae non nisi per relationes in originibus fundatas, et origines sunt processiones, ergo de fide est dari in Deo processiones. Minor ex dicendis, quia vero stabit ex maiori, nam 1a Joan. 5 dicitur: tres sunt, qui testimonium dant

in coelo

in cęlo, Pr, Verbum et Spiritus Sanctus.

3° Ccm. nam intra naturam intellectualem creatam, ex eo quod perfecta sit, datur processio, qua verbum procedit ad intra; ergo cum sit Deus natura intellectualis perfectissima, dabitur etiam intra illam processio, qua perfectissimum verbum intra illam procedat. Antecedens probatur ex Divo Thoma in Comment. ait: quicunque autem intelligit ex hoc ipso, quod intelligit, procedit aliquid intra ipsum, quod est conceptio rei intellectae ex vi intellectiva proveniens, probatur etiam idem antecedens, quia inducitur generaliter in intellectu humano, et intellectu Angelico, qui ex eo ipso, quod cognoscunt obiectum eis connaturale, producunt verbum. Consequentia vero probatur: nam si intra naturam intellectualem creatam, ac inde imperfectam producitur verbum eo ipso, quod intelligit obiectum sibi connaturale, etiam intra naturam intellectualem perfectissimam, nempe Deum, producetur verbum perfectissimum eo ipso, quod Deus intelligat.

Propositum arguo et Arguunt.

Arguitur: processio neque potest convenire Deo per se primo, neque secundo [illegible] ratione alicuius [illegible]. Antecedens patet, quod non per se primo, quia alias processio esset perfectio Dei essentialis, conveniens Deo ratione essentiae, ut per intellectum personis, et sic conveniret omnibus personis divinis, et ideo Filius. Quod non secundo, ratione [illegible], quia alias conveniret Deo ratione alicuius personae, et sic ratione illius deitatis, et ratione nullius deitatis conveniret Deo, ergo.

Ad hoc argumentum respondeo negando antecedens ad probationem primae partis respondeo, quod processio divina activa in communi sumpta, ut abstrahit a generatione et spiratione, convenit Deo mediante persona divina communiter sumpta, ut abstrahit a persona generante et spirante. Processio autem determinate sumpta pro generatione vel spiratione convenit Deo ratione personae determinate sumptae, qualis est persona Patris vel Filii, et similiter Philosophandum est de processione divina passive sumpta; si enim communiter accipiatur, convenit Deo ratione

mnte persona procedente Coit semper; si autem detrahe- retur illa processio consideraret conveniret Deo mente detracta persona Filii, et Spiritus Sancti.

2º argt: nam omne procedens ab alio recipit aliquid ab eo, a quo procedit; sed quod recipit aliquid est indigentis naturae: ergo non pot procedere intra Deum. maior pat: nam id, quod procedit ab alio het, et recipit esse ab illo; alias non esset nisi perfecte ab illo. mir autem pro, quod nisi recipiens esset indigentis naturae nil ei deesset, et ita nil reciperet. consequentia vero est mir.

Si dicas, quod recipiens quod praeexistit recepto est indigens, quia ia recepit tunc iam het, et non est indigens. personae autem procedentes recipiunt esse a Deo iam esse, non praeexistunt recepto, et sic nulla est indigentia.

Contra hoc est. tum nam creatura quaelibet est indigentis naturae, et tamen non praeexistit recepto, quia recipit esse a Deo, et simi- liter ab aeterno reciperet suum esse, et semper coexisteret nihil ominus haberet etiam esse indigentis; ergo non excludit indigentiam a recipiente hoc, quod receptum non praeexistat. tum etiam, quod quod recu- pit esse ab alio dependet ab illo, quia esse non haberet illud esse, nisi daret, et conservaret ab altero, sed dependentia est signum indi- gentiae: ergo etc.

Resp. legitimam esse solutionem datam, maxime, si inca fiat ser- mo de recipiente simul non naturam totalem, quae est in eo, a quo procedit, ac proinde de recipiente naturam infinitam, sive de recipiente, quod non recipit, semper, et indefectibiliter debet esse in recipi, quod totum id, quod recipit naturam infinitam, sed Deum non pot hoc modo esse semper in recepto, et ad -rum, Deo creatum esse indigentis naturae, quia licet non praeexistat recepto, quia recipit esse a Deo atamen prius durat, quod illud recipiat a sua ni- hilo, vel ab aeterno illud reciperet, nihilominus non repugnaret, quod

n̄ sit ab æterno, dato illud ee ab æterno creatum, n̄ ee extra-
manens, seu extranaio existens, ac proinde creatum e semper, et inde-
fectibiliter incœpi, vel illius ee ā indiget libera conservat° Dei ad
hoc, ut permaneat, quæ oia indig̃z denotant, quote cum hæc n̄ reperi-
antur in Di. vg. in Vo producto ā Deo, comm ē, ut in eo nulla sit indi-
g° ex eo, qd procedat ad intra ā P.

Arg. 2. uerum ē mag qd ut recipiens ā aliis n° di-
versus ab eo, qd ē inrecipiente, sed qd coicat diverso n° naa, sine
n° qd eadem n° naa coicat recipienti, nam eo ipso debet negatis lo-
quendo illi coicari naa dna cum ō neccogitabili perfect°, et ita illi sibi
n̄ inerdicit aliqua dependentia quæ ē sl cum indig°, quinimo
hoc, qd ē una persona procedere ab alia in unitate naæ ē simpli-
naio ad hoc, qd in Deo sit summa perfectio.

Arg. 3. qd repugnat ee in Dis plures personas realr distinctas
ergo sit intra Deum vera, et realis productio. Cons ē certum, ant. p.
qd ex infinitate naæ Dnæ colligimus eam ee communicabilem, ergo
posse ee unam n°: prop cum naa Dna hoc ipso, qd Dna sit infinita, nea
quibit etiam multiplicari.

Ad hoc argum n° neg. do cons, et ad probationem ant.
negat coa, et vo dis paritatis ē, quoniam infinitas Dnæ ut
talis ē infinitas relatiua ad intra, ac proinde includit oppositum
relatiuum cum alia persona, quæ qdam oppositio requirit ee sine mul-
tiplicitate personarum infinitarum, coicum infinitas essentiæ Dnæ n̄ ē in-
finitas relatiua, et ideo n̄ pot distingui et multiplicari per cum opposi-
tum relatiuum, si multiplicarent et distinguerent, deberet ee roe
finitatis, ac limitationis tollentis infinitatem, siquidem tantum ē duplex modus
distinctionis, et multiplicationis realis, alius oppositionis relatiuæ, et
alius ortus ex limitate, et finitate, roe cuius unus n̄ pot exten-
di ad indentificandum sibi aliud.

Per.

Dubium 2um.

Utrum ex huiusmodi processionibus vel sit productio Verbi ex propria ratione naturae intellectualis Deo conveniens.

In hoc dubio triplex versatur sententia. 1a negat productionem Verbi per quemcumque intellectum, quod sit obiectum ab illo externo vel sive obiectum intellectus sit praesens sive absens, ita Scotus in 2o dist. 27. q. 1a Durandus q. 2a et alii. = 2a Sententia asserit, quod licet Verbum debeat distingui ab intellectu, a quo producitur non tamen est de ratione intellectus, ut sic, producere verbum, quod non solum sequitur naturaliter, dependenter naturali intellectione, quae reperitur sine verbo distinctius praesentibus, ex materialitate obiecti, ita Cajet. hic in solutione ad 3um, et 2um dubium, et eadem sententia Caro refferri solet. = 3a Sententia asserit de ratione intellectus, ut sic esse productionem Verbi ita Capreolus 1. dist. 27. q. 1. Hispalensis, omnibus Ferrara. l. de Gentes cap. 53. Bañez hic dubio 2. et alii, versatur tamen veritatis sit haec.

Intellectus humanus in isto statu necesse est producere Verbum ab illo distinctum, haec est statui adversus auctores 2ae sententiae, et probatur 1o ratione, quae utitur D. Th. lib. 4 de Gentes cap. 11. nam obiectum nostri intellectus debet esse intra ipsum intus, ut potentia intelligat trahendo ad se obiectum; et hoc praestare non potest, nisi mediante verbo: quod hic. minor probatur quod obiectum nostri intus per hoc est qualitas rei materialis, vel habens se ad modum rei materialis; et res materialis nequit per seipsam praesens, nec sine vit- vi potentiae materialis qualis est intus eius, attrahendo, nisi mediante aliqua imagine spirituali; haec tamen est Verbum.

Ulterius hoc ratione D. Th., quia dedit ibi; nam in actuali intellectu fit obiectum intellectus in actu 2o, et potentia quod intelligens in actu 1o est videre obiectum intelligibile in actu 2o, et intelligi in actu, et mediante specie intelligibili est videre obiectum intelligibile, sine intellectus in actu 1o, et obiectum nostri intus nequit fieri intellectus per seipsum in

in actu 2° sed debet fieri intellectus in actu 1° mediante 1° productio intellectus. probatur minor quia nulla res creato per suum esse intellecta in actu 2° et aliqua sit intelligibilis in actu 1°. Sicut enim in genere phisico entitative solus Deus, qui est in summo actualitatis per suam essentiam, et absque aliquo superaddito existit, creaturis autem essentiis creatis accidit existentia tanquam actualitas superaddita, ita in genere intelligibili, solus Deus, qui est in summo actualitatis habet per suam essentiam esse intelligibile, et intellectus in actu 1°; unde per suam essentiam habet præstare munus speciei intelligibilis, et consequenter sui intellectus: sed nulla essentia creata per se ipsam est intellecta in actu 2°. = Confirmatur 1° nomine, quod hæc forma accidentalis debeat esse compræsentia quod à solo intellectu sive activo sive sumpto nequit obiectum compræhendi intellectum in actu 2°; sed potest ab illo denominari denominatione extrinseca intellectus in actu 2°; et ultra minus mi denominatione requirit ex parte obiecti aliquid, quod sit obiectum intellectivum, in quo, et mediante quo intellectio attingat obiectum ad extra, et veniat illud ut intrinsecum autem tum est ut s. &c.

= 3a Cl. dico intellectus, ut sic, est habere animam per suam virtutem quam est externam sua. Hæc est statuit adversus communem, quia 1° ex testimonijs doctoris qui q. 4 decimæ tertiæ art. 1. et de sua art. 8. docet in supra adhuc in præsentia obiecti producitur, quod explicat exemplo anima uti quæ cognoscendo se ipsam producitur, deinde in 4° cap. 11. expresse ait dico intellectus, ut sic conducere est, quod explicat exemplo cognitionis angelicæ, qua angelus cognoscendo suam essentiam producitur, et fundans in hoc ostendo, et ipsum est dicens, quod quoties intelligit eo ipso, quod intelligit producit; ex quibus testimonijs tale eruitur argumentum: quod est dico intellectus, ut sic omni intellectui debet inveniri; dico intellectus, ut sic, sine mente dicitur producere est: sed in omni intellectu invenitur productio, ut alias dicimus, quo in actu per essentiam emanatus est in effectu, sicut supra per principalem produci.

2° ... nec intellectio est calor, vel hec ... [illegible] ex qua [illegible]
... in actu 2° ex intra ... intellecta; [illegible]
... intellectus [illegible] ... ex [illegible] lib. 3. de anima tex. 18, [illegible]
loquens de intellectu [illegible] ... [illegible] ... [illegible] in-
quit [illegible] illius sicut enim ... intellecta ... [illegible]
in actu ... ipsa ... intellecta in actu 2°, [illegible] ... [illegible]
... in actu 2°. [illegible] intellecta in actu 2°. nisi mediante ... ducto,
... imaginationis, [illegible] ... intelligibilis, [illegible]
... cum intellectu in actu 2°. [illegible] in actu ... in quo [illegible] mo[illegible]
... a sensibus ... mediante ... speciebus in [illegible]
[illegible] ... [illegible].

Dixi in c° ... ex ... intellectio ... superioris ordinis ... [illegible] ... intellectio [illegible]
... superius ... ut ... in visione Beata;
in qua Beati ... Deum, ... Beatificè visioni ... [illegible]
... creati ... ducti. Con[illegible] ... [illegible]
... inferiorum, ... eminentiori modo ...
a [illegible] superiori, quo ... in ... personalitas Creata
... [illegible] ... a personalitate ... [illegible] ... ad
[illegible] ... personalitatem ... [illegible] ultra.
... actio, sive intellectio Creata, quae ... [illegible] ... [illegible]
... ad Deum ... [illegible] ... [illegible] intelligibilis,
qualis est visio Beata ... [illegible].

In c° intellectio ... [illegible] a ... ducto. ... [illegible]
... ad ... [illegible] ... intellectu ... [illegible]
... in locis, ... [illegible] ... 29 ... [illegible]
... inquit intellectus ... [illegible] ... quo ... [illegible]
... effectiva ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]
... in illo ... nullo ... [illegible] ... ipsius

quod intellectio realis evidenter debet a vero diligi.

Quia de exactiori hac solutione nimirum contemplatio ad [illegible] intellectus [illegible] cum sit ratio solum [illegible] intellectus [illegible] cognitus, et in quo [illegible] contemplatur, [illegible] habitudo petit realis [illegible] externi eo quod [illegible] actus debet [illegible] specificari ad [illegible], quemadmodum [illegible] art. [illegible] volibile requiri ad actus volitionis, [illegible] visibile ad actus visionis, [illegible] tanquam ad [illegible] specificatum ad actus specificantis, [illegible].

Proponuntur argumenta et solvuntur.

Arguitur [illegible] liberatione intellectus [illegible] directio [illegible] intellectum [illegible] directio [illegible] cum [illegible]. Sequela [illegible] convenit alicui [illegible] semper, et ubicumque debet illi convenire: [illegible] Deus [illegible] cognoscit suam essentiam et Beatus videt Deum, intercedit [illegible] intellectio [illegible] directio [illegible] in cognitione sua, nec Beatus in visione Dei [illegible], ille [illegible] sibi praesens, et [illegible] intime intra [illegible] intelligibilis, et quam [illegible] esse [illegible] exercet munus speciei intelligibilis [illegible] intellectus, [illegible] exercebit munus [illegible] ex parte [illegible] Beatus, quod [illegible] similiter praesens et intime unita [illegible] intimi [illegible] per [illegible].

Ex hoc [illegible] Deus in hoc art. [illegible] Lens cap. 11. [illegible] intellectu creato [illegible] creari non [illegible] negat [illegible] Angeli [illegible] esse [illegible] sine [illegible] directio, [illegible] quod [illegible] sit [illegible], [illegible] remanente, et it [illegible] realiter [illegible] ipso gerere munus speciei intelligibilis

intelligibilis in [illegible] proprie [illegible] praesens in actu [illegible] intellecti, nec [illegible] sui immaterialitatem probabilem [illegible] seipsum [illegible] visione intellectui in actu [illegible]. — Ad [illegible] constat ex [illegible] propter [illegible] visio Dei [illegible] necessitatem producendi [illegible].

— 2° [illegible] in cognoscente [illegible] [illegible] intellectu [illegible] ex duobus [illegible] [illegible] cognoscitivae mediante [illegible], et haec conditio [illegible] intuitiva, quae [illegible] praesens [illegible] sensus exteriores [illegible] praesentia, [illegible] proportionatus [illegible] cognoscitivae [illegible] indiget, ut mediante illo [illegible], [illegible] in [illegible], ut uniat [illegible], quae conditio [illegible] deficit in [illegible].

— Ad hoc [illegible] quatenus [illegible] in [illegible] intuitivam, [illegible] deficere conditionem [illegible] in cognoscente productio [illegible] intuitiva [illegible] praesens intelligenti praesentia [illegible] intelligibilis in actu [illegible] verbo [illegible] ipsius intellectus [illegible], [illegible] intuitiva cognitione [illegible] intelligibilis praesens intellectui in actu [illegible] sensibus exterioribus praesentia [illegible] requisita, quae tantum [illegible] ipsis [illegible] sensibilibus [illegible], ideo nulli [illegible] necessitas producendi imagines expressas, et similiter [illegible] in visione beata, cum [illegible] summam [illegible] [illegible] in [illegible] beati [illegible] in actu intellecti.

— 3° Arg[illegible]: non [illegible] intellectus [illegible] intellectio [illegible] in actu [illegible] tam[illegible] actio intermediat, [illegible] illo [illegible] inconvenientibus:

Confirmatur: maior propositio patet, probatur minor, quia per dilectionem non mediat inter potentiam, et eius primum in actu secundo, at per secundam operationem proprie producitur, quod teste D. Thoma libro 2° in Matthaeum cap. 9, id quod sic fit, est semper perfectius ipsa operatione, et a actu distincta, et immediata. Minor vero probatur, quia verbum procedit ex actuali intellectione, et ex habituali, sive memoria fecunda, quae est intus constitutus in actu, ut tradunt Augustinus, Damascenus, Anselmus, et alii in hac quaestione, et cum illis Divus Thomas 2° contra gentes; ultima perfectio intus est intellectio, ut probatur in illa consistit ipsa beatitudo hominis, ergo etc.

Ad hoc argumentum, dicendum omissa maiori concessa, negando minorem. Et ad probationem, licet dicant verbum procedere ex habituali intellectu, sive ex intuitu diviniis in actibus non apponunt probationem, unde omissa adhuc probatione explicari de immediate excludente aliquem priorem actum, nam autem immediate excludente actionem, quae est actualis productio verbi, neque potentia hominis nimis actio est perfectior suo termino, quatenus comparatur ad illum, ut via, aut tendentia ordinata ad terminum, quem intus constringit in actibus, quae fiunt per modum mutationis physicae, et potius, ut actus perfectus subordinatus sibi terminum, ut in illo perficiatur actio ipsa: actus autem qui se identificant cum suis terminis, ita ut illis perfectiores sint; actus autem qui neque cum suis terminis identificantur, neque illis sunt perfectiores, et ideo intus constantiores, ut de actibus nostris intus, et voluntatis testatur D. Thomas 1a 2ae q. 7. art. 3°.

Art. Secundum.

An aliqua processio in Divinis generatio dici possit?

Dubium 1um

An processioni Verbi Divini conveniat ratio generationis?

Deinde explicat suppositionem [illegible] distinctione, quam ponit [illegible] quod generatio sumitur [illegible] generante, cui [illegible] ad [illegible] substantia, et corruptio [illegible] substantia, [illegible] hoc, quod sit mutatio de non esse ad esse, ita [illegible] 8 [illegible] lib. tex. [illegible] in qua [illegible] esse [illegible] esse substantiale [illegible] forma substantialis [illegible] et [illegible] intelligit primo [illegible] materia [illegible] esse substantiale, [illegible] esse substantiale et esse absolute simpliciter et sine addito, [illegible] accidentale non sit esse simpliciter, et sine addito, [illegible] nempe [illegible] propterea nomine esse simpliciter [illegible] intelligit esse substantiale et [illegible] forma substantialis generari.

[illegible] sumit generatio, ut est propria viventium, et [illegible] sic est origo viventis a vivente, a principio coniuncto in [illegible] [illegible] ita [illegible] in hac [illegible] desumitur [illegible] [illegible] metaph. cap. 8. in qua definitione ponit origo viventis, ut denotet, quod proprie [illegible] debet esse viventis, et ita distinguit a generatione non viventium; deinde dicit a vivente, ut denotet quare debeat principium generationis [illegible] quod sit vivens ut tale, ac [illegible], quod talis generatio sit vitalis adeoque ipsum vivens se moveat unde generatio vermium procedens a [illegible] sole non est generatio viventium, quia non procedit a suo vivente [illegible] nec generatio [illegible] ex costa Adami [illegible] ab illo [illegible] dici generatio [illegible] fuit ab Adamo non [illegible] a vivente ut tali ex eo, quod Adamus non [illegible] vitaliter ad illam, nec alio in genere causae efficientis [illegible], [illegible] materiam [illegible] in fluxit.

Ponit [illegible] a principio coniuncto, ut denotet generationem viventium esse [illegible], ut debeat [illegible]

quod ad primo de subsisto quadagesimo de 1ª pte de aliquo subj
[illegible] generantis, et cum saltem in primo gratis debeat esse coniunctus
cum generanti, ut inde vivens genitus debeat tum alius
esse coniunctus saltem in initio gratis suis ... suo cum viventi
à quo procedit. ponit tamen in eo de forma in similitudine
naturae; et quod ad rationem gratis viventium requiritur ut ille
procedit sit saltem eiusdem naturae et ideo vermiculi et hoc
actus unius ex proprio humore gratis non procedit ob eo quod
gratis proprie viventium, quam non eiusdem naturae ... pro hoc.

Quo supposito. Sit.

Conclusio. Generatio prout est communis ad generabilia et corruptibilia non
... bene ... viventium ... probatur ... conclusio ... 1º
... transmutatio, nec ... communicatio ... stat
... generantis ... ad omnia generabilia, et corrup-
tibilia importare ... mutatis. = 2º ... a ...
... mutatis ... conveniat rebus, quae ex-
eunt, aut exire possunt de potentia in actum ... in ... actus
... requirit exire de potentia in actum ... non ... esse
... gratis importantis ... praedictas mutationes, ac inde
nec ... gratis prout est communis viventibus ... non viventibus ... deus
... importat ... praedictas mutationes.

2ª pars ... probatur ex illo ... psalmi 2º filius meus
es tu, ego hodie genui te quod textum intelligit D. Paulo ad he-
braeos ... de aeterna ac naturae gratis ... Filii Dei. = 2º probatur ...
... Dei ... conveniunt ... particulae definitionis gratis vi-
ventium, nempe ... origo viventis à vivente ... coniuncto
in similitudinem naturae; quia praedicte ... conveniunt
... gratis viventium ... discurrendo per singulas partes
definitionis ... Dei ... origo viventis à vivente ...

processio, quae procedit, est operatio vitalis, nempe intellectio productiva, quae hoc ipso quod vitalis debet ea ipsa, quae est, quae procedit, procedere a principio vivente: unde adhuc in nobis verbum est vitale, et ceteri actus vitales scilicet intellectus, qui producit [illegible], et [illegible] vitale [illegible].

Deinde quod praedicta processio verbi divini est operatio similitudinis [illegible]: nam verbum divinum procedat per actus [illegible] convenit in principio, a quo procedit, ac inde etiam a principio vivente [illegible] ultimo [illegible] nempe in similitudine [illegible] processionis verbi divini per [illegible], qui adducit in hoc actu scilicet quod intelligere [illegible] esse Dei, idem ipsum esse, et natura Dei: nam eo ipso quod verbum procedat per intellectum divinum, et praedicta intellectio sit formaliter ipsa essentia, et natura Dei, oportet, ut concretum illius eadem intellectio, et natura [illegible] inde procedat in similitudinem naturae, sicut spiritus sanctus procedit per voluntatem, et voluntas Patris et Filii, quae formaliter loquendo, est ipse amor Dei [illegible], oportet, ut [illegible] procedit.

Pro contraria argumenta solvuntur.

[illegible] quod convenit [illegible] in [illegible] convenit est definitio generationis, ut est communis [illegible] viventibus [illegible] viventibus. [illegible] ex [illegible] communi [illegible]: Ergo autem [illegible] nam [illegible] communis [illegible] viventibus [illegible] superior [illegible] generationis [illegible] alias [illegible] debet [illegible] superius [illegible] sicut [illegible] convenit [illegible], debet [illegible] convenire [illegible] convenient.

Ad hoc [illegible] definitio [illegible] processionis [illegible] definitio generationis viventium [illegible] generatio viventium abstrahit a [illegible] sive increato, sive creato. [illegible]: [illegible] generatio viventium reperitur in creaturis. [illegible] [illegible] intelligatur de

prae dicta generatione quoad id, quod dicit de perfect. ... illud ... intelligit quoad id, quod includit de imperfect., et nego consequentiam, quia generatio, quae est com[munis] generationi viventium, et non viventium, non includit in generatione viventium contrahit ad generationem viventium, sive creatam, sive increatam: et non includit in generatione viventium creatorum, nisi id quod perfectionis exprimit, et non id, quod dicit de imperfect.

Explicatur haec, nam generatio viventium est simpliciter simplex, sive simpliciter analoga generationi viventium, sive creatae, sive increatae. Quatenus dicit generationem viventium creatorum: si primo modo sumeretur nihil exprimit imperfectionis, quia solum dicit et exprimit originem vitalem viventis a vivente: sin [illegible] 2° modo sumeretur nunc dicit aliquid imperfectionis, et aliquid perfectionis: perfectionis quidem quia exprimit originem vitalem viventis a vivente, quod quidem solum perfectionis dicit, sed hoc praecise ita sumeretur: imperfectionis vero quod dicit talem generationem viventium non quamcumque, sed determinatam ad generationem creatam: nam in ista dicit generationem viventium existentium de potentia in actum. Consequenter in praedicta generatione viventium sic sumpta includitur omnibus [illegible] superioribus in illa generatione communi viventibus et non viventibus, adeo ut in casu [illegible] [illegible] inveniatur definitio, et ratio generationis viventium contrahit a creato et increato, sive prout dicit generationem viventium creatorum quoad id, quod perfectionis est, non quoad id, quod imperfectionis includit, in hoc ut non inveniatur ratio generationis ut est communis viventibus et non viventibus.

2° Arguitur [illegible] in arte ... mihi [illegible] viventes, [illegible] in similitudinem nostri quod intelligere Dei [illegible] ac inde [illegible] nostrum cum [illegible]: [illegible] necessario sumitur ... argumentum, neque infert consequentiam ... fratrem consequentiam [illegible] mir[illegible] simpliciter quod intelligere ut [illegible] [illegible] dicit actum [illegible] supponentem prius et obiectum, [illegible] esse [illegible] debet praesupponi tanquam

caeli ex ... divino, ... et ... : ... in intellect-
... intellectio ... radicali intellectualitate ...
... in Deo ... sit ... argumentis ... esse ...
vero. ... Deus est supremus ens immateriale, et summe intellectualis;
et hoc ... infra q. 14 art. 1. ... in Deo:
... Dei ... intellectio: ...
q. 19 art. 1. ... intelligere Dei est esse Dei, ... divinus est ... Dei,
... esse Dei ... in re ... : ... intelligere ...
...
... differt ... intelligere actiue sumpto; ... ex eo, ... in-
tellectio actiue sumpta sit esse Dei, ... illa esse ...

Ad hoc ... ; ...
... intelligere divinum est esse Dei ...
intelligere ... esse: ... ejusdem ...
et ... q. 14 art. 4. ubi ostenderet ...
... in ipso intellectu, ...
... intellectu Dei ...
... intellectu ...
Dei, ... intellectio, ... ex ... intelle-
ctualis ...
... tanto ... magis ... intelligente,
... intellectio sit in summo ...
... intelligente ... nisi ...
intellectio, ... intelli...

Ex ... hic ...
...
... assumit hoc ... intelligere
... esse Dei, ... intuitiv...
...

concatio nec in enti; Dispositio ... conexio non ... intellectuali, quia connexio intellectus, quae formalis est non ... generatio hic discursus coincidit cum eo quae a nobis facto.

Expono vero ad argumentum nec enim etiam ... intellectus ... radicatis ... hoc ... actualis intellectus non modo intelligentis ... ita ... quod in ... loquitur ... quod ait ... esse formalis ... ad ... nego ... neque enim ... Caelis ... in quo dicit identitatem, vel ... concomitantiam, et haec est vera Angelus intellectualis, quae est substantia immaterialis ... identitatem vel concomitantiam quae in Angelo non est alia entitas substantia ... eius intellectualitate, unde nec demonstrat ... entitatem immaterialem a priori tanquam per causam, sed solum a posteriori tanquam per ... negativam, cum cuius fundamento intellectualitas formalis est identificata.

Ad ... nego maiorem, si intelligatur de identitate totali excludente distinctionem virtualem, neque enim sic in esse ... idem cum esse et intelligere: neque sicut apud Thomistas ... dicit omnimodam ... aliqualem ... in hoc, quod sicut intelligere est idem cum esse identitate excludente distinctionem ex natura rei, ita ... identitate excludente distinctionem ex natura rei, cum quo non stat maiorem identitatem esse inter intelligere, quam inter esse ... illa enim etiam excludit virtualem distinctionem, quam haec non excludit, quia ... se per modum ... ad intellectualitatem ... connexio ... formalis non est ...

... est dicendum est, quod esse formale non intelligi, ... imaginem ... in qua ... intellectio ... inde ... magis intime, quo fuerit ... [illegible]

... quapropter nisi processio Verbi divini sit univoca ... non dicenda ... ita ... sit ... generatio, nisi sit magis ... intensiva generantis ... generatio univoca est in viventibus ... sed ... et huius predicte processionis ... differt specie aut quasi specie ... predictis ... se petit ad tales processiones ... illius ... processio univoca debet esse processio a ... eiusdem speciei cum ... habente ... pro ... speciei. Ergo predicta processio Verbi divini non est univoca.

Respondeo ... diximus ... generationis viventium, ... non sit ingenerante et ingenito, ... differant specie aut quasi specie in ... et ... generatio ... univoca, ... Beata Virgo ... humanam ... speciei ... differant ... eadem ... aliqua generatio ... sumitur ex convenientia inter ... generati et ... generandi, que est in generante ... solummodo ... naturalis, sed ... in ... repereri predicta convenientia ... ratio sit univoca.

Dub. 2.

Utrum adeo processio Verbi divini sit vera generatio, ut ipsa ratio Verbi sit ratio Filii?

B

in

inmoedubi[?] hij varant sentiunt, verbum esse rationem verbi divini omnino esse formaliter eandem cum ratione filii, sed, ut verbum importet eo ipso, quod non importet filius, ipsum explicare eo filius. hanc sententiam insinuat Mag. Bañez hic tom. 1°. = 1ª sententia negat, rationem verbi esse formaliter eandem cum ratione filii, quia aliud importatur in recto illius, et per aliud istius. Ita Ferrara 4° de Gente cap. 3. et Suarez lib. 9 de Trinit. cap. 8. = 3ª sententia media via procedit asserens neque rationem verbi esse omnino eandem cum ratione filii, ut 1ª sententia docebat, neque esse ita diversam ut illa sententia ponit, sed medio modo se habendo asserens sensus quod ratio verbi divini eadem formaliter cum ratione filii propriis quod relationem utroque nomine filii scilicet verbi importatam in recto importatam, ita docent insignes quos sequemur Caiet. ut postea declarabitur.

Prima conclusio: ratio filii non est omnino, vel adaequate eadem formaliter cum ratione verbi divini; haec conclusio statuit contra utramque authorum 1ª sententiae, et probatur sic nomen verbi praeter relationem realem ad dicentem importat aliquid absolutum scilicet essentiam in ratione medii repraesentativi omnium divinorum, omniumque creaturarum, et ratione illius importet in obliquo omnium tam divinorum quam creaturarum, teste divo Thoma, eo quod verbum sit expressivum, et repraesentativum omnium eorum, ad quae intellectio, cuius est verbum, extendit, unde cum divina intellectio extendit in cognoscendo ad omnes creaturas, ita divinum verbum originaliter est expressivum; sed nomen filii, quod isto nomine significat, neque dicit aliquid absolutum, neque aliquem respectum rationis ad creaturas, sed solum relationem realem ad generantem importat, et propterea solius patris dicit filius, et non creaturarum, quarum tamen dicitur verbum expressivum, sive repraesentativum: ergo aliquid amplius includit ratio verbi, quam ratio filii, atque inde non est eadem ratio formaliter omnino, et adaequate, ex illa, debet habere ad istam, sicut includens ad inclusum. =

2ª conclusio: ratio verbi est eadem ratio formaliter cum ratione filii quantum ad illud per se primo significatum, utroque nomine importatum. Haec conclusio statuit pro 3ª authorum 2ª sententiae, et probatur quoniam extensio nominis[?] ad causas corporis huius divini relucet quod est ratio formalis esse generativum, et infra q. 34 articulo 1° subdit nomen verbi in divinis esse tantum personale, et in aliquo ingerit illud esse nomen proprium filii,

e art. 3º ad 4 nomen v̄i patet ... e in recto significare relatione
ad dicentem, et consequenter ad Creaturas.

Ad 2um per racionem 2i patet dicit in recto suo relationem ad dicentem; et hec
relatio est ... eadem cum relatione filii, licet ex parte significati per alium termi-
num in recto importatur ... verbi, et filii. Cum vero vis ... in meis precedentibus
... locis relatis patet ... ratione verbi, quod sit similitudo expressa
intelligentis, ratione autem expressae similitudinis est vis ad ex-
primentem, sive dicentem, ac proinde ista vis est ... ratione verbi mi-
... quod ... sub eadem ratione ... sive genitorem, atque
dicentem, nam generatio in illo ... est dictio, et eadem est habitudo re-
latio ad illum, ut dicentem, et ut generatorem: et eadem est relatio verbi, et filii.

Ad 3um ab inconvenienti ... excogitata sunt.
1º. quod si verbum ... importaret eius repraesentativam ad Creaturas, quam
ad dicentem diceretur pluraliter verbum in Deo et diceretur idea, quam quod
importat patet verbum ad Creaturas, ... multiplicat ipsas ideas
et similiter multiplicaret verbum, multiplicatio verbi repraesentatio ... ex
numero Creaturarum, quod est absurdum. = 2um est, quod si relatio verbi
... eadem ... in ... relationes, videlicet Paternitas,
Filiatio, spiratio activa, ... actio passiva, et relatio verbi ad di-
centem, quod tamen negat communis sententia theologorum cum ... consequenter,
art. 4 asserente 4 ... relationes ... ... et

§

Proponuntur argumenta, et solvuntur.

Arg. 1º in favorem ... non verbum tantum dicit Deus in
suo ... ordinem ad dicentem, quatenus est similitudo expressa
ab illo, et ordinem ad ... quatenus est medium, in quo
illud cognoscit, et totum hoc dicit filius ... nam non ... filia-
tio, quae importat in recto dicit expresse ordinem ad generatorem, sive
di-

dicente, et sic non, quae sonant in obliquo dicit implicite ordinem ad actum intellectus, tamquam ad intra, quod est divina essentia, tamquam ad extra quod est ens creatum repraesentatum in divina essentia, et adaequate, verbum et filius, verbum sunt idem formaliter solum quod differunt penes implicitum et explicitum, et ipsum secundum divina, et relatio describitur.

Ad 3um negatur minor, et nomen verbi importat ex vi suae significationis aliquid, quod non importat nomen filii, quod ut dictum est importat essentiam cum Deo creaturas, quae, ut sic non importat filius.

Arguitur 2°: in favorem 2ae sententiae, nam relatio verbi est eadem cum ratione filii relatio verbi ad dicentem, et formaliter eadem cum relatione filii ad generantem; sed hoc est falsum, ergo. Probatur minor: nam relatio filii est 2i ordinis fundata in actu generationis sumpto: relatio autem verbi est 3i ordinis fundata in mensurabilitate obiecti, sicut est relatio imaginis expressae et deductae ad similitudinem alterius, a quo tamquam ab exemplari et prototypo exemplata et mensurata; huiusmodi relationes sunt diversae, cum petant diversa fundamenta.

Respondeo ad hoc argumentum relatio, sive imaginis in Deo non est 3i ordinis, nam et in creaturis ita contingat, ubi imago mensurat et specificat, cum dependentia ab obiecto, secus tamen in Deo, in cuius imago, ubi est aequalis non cum obiecto, quia materia ratione indistinctionis non admensurat, et ad filium trahit relationem.

3° arguitur ab inconvenienti, nam alias sufficeret, et certe aut esset legitimo forma baptismi esset illa quae fiunt sub nominibus dicentis, verbi, et Spiritus Sancti, sicut est illa quae datur sub nominibus Patris, filii, et Spiritus Sancti. Consequens est falsum, ergo et sequela probatur, quia forma sacramentorum non variatur, cum solum fit variatio in nominibus retinentibus idem significatum formale; minor vero probatur, quia in dubitabile est sub nominibus patris, filii, Spiritus Sancti legitimum

baptismi, hic à Xpto, tot sub his nominibus illud instituit Matthaei ultimo dicens: Et baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti; sub dubio autem est forma data sub nominibus [illegible], imo illam negat D. Thomas 3 p. q. 66 art. 3 et 5, esse sufficientem, et validam ad efficiendum sacramentum.

R. Tamen initio loco admittere sequelam, eo quod velit esse sufficientem formam baptismi quae exhibetur sub nominibus significantibus [illegible] personas, quamvis non exprimat illam sub nominibus Patris, et Filii, etc. quae sententia licet speculative sustineri possit, ad praxim reduci non potest, nec debet; et bene notant Soto, et Suarez, et patet ex mente D. Thomae in allegato loco, expresse negat illam esse sufficientem formam baptismi [illegible] dicens in uno quovis idiomate esse [illegible] nomina, quibus res significantur, et sub his formam sacramentorum fuisse à Xpto institutam, [illegible] magis [illegible] nominum [illegible] personarum significativorum, ut haec: Pater, Filius, et Spiritus Sanctus, et sub his et non sub aliis, vel aequivalentibus, debet legitima baptismi forma exhiberi.

ART. III

Utrum indivisibilis sit alia processio à generatione Verbi.

Dubium unicum.

Utrum per processionem Verbi sit in Deo processio amoris.

... eo explicat dubij supponend. e 1°, et collig. ex D. Tho. 4° contra gentes cap. 11 ubi inquit duobus modis contingere unum esse in alio, scilicet l. [illegible] da, et entitate, ut hoc e in subiecto, l. media similitudine, et imagine, ut Cesar dicitur esse in illo e eius imago, l. media inclinatione, et affectione convenienti, ut locus deorsum dicitur esse in gravi, mediante gravitate, tanquam inclinatio ipsi convenienti. Primo modo neque res intellecta e in intelligente, neque res amata in amante: 2° autem modo res intellecta e in intelligente, quatenus unitur ei media similitudine expressa, et expressa: 3° modo res amata e in amante quatenus hoc est ducto ipsius actus amoris, quem appellaverit D. Thom. et infra q. 28 art. 1° propensionem, et affectum in amatum.

Supponendum 2° et collig. ex eodem D. Tho. 1.2 q. 28 art. 1°, et 2° quod ad unum duobus modis intelligi potest, quod res amata e in amante per amorem, 1° quidem ratione ipsius amoris, et eius ob ipso productus, qui dicitur amor, eo quod e quaedam propensio, et affectio actualis in rem amatam, sive eadem amans hit cum illa quandam convenientiam, et inclinationem. 2° autem modo ratione eorum effectuum, qui ex amore consequuntur, et ex predicta inclinatione, et propensione proveniunt duo effectus in amante circa rem amatam; alter in potentia cognoscitiva; et alter in potentia appetitiva; in illa quidem provenit frequens cogitatio de obiecto amato, sive eius perpetuo in apprehensione ipsius amantis; in ista vero provenit hic amor complacentiae, quo delectatur intrinsece obiecto amato, et similiter illius intrinseca bonitate, hic est amor amicitiae, quo vult, et sequitur rem amatam, ut eius bona, l. mala reputet, tanquam propria, et quasi sibi supposita etc.

CC°. in Divinis datur aliqua processio per modum voluntatis, nempe processio per voluntatem, seu qua ipse Spiritus Sanctus procedit. haec concl. e de fide, ut patet ex duobus testimonijs, quae in argumento 1° 2° huius articuli adduxit D. Thom. nam Ioannis cap. 1. dicit Spiritus veritatis, qui a Patre procedit, et cap. 14 Rogabo Patrem et alium Paraclitum dabit vobis.

1°

igr. vol. dth. ad ane sta. veniuntur: nam in ord. nat.
intellectuali creata dum eius voluntas amat aliquod obiectum, pro-
ducit actum amoris, qui est ... intrinsecus, per modum impulsus,
et affectionis, vi cuius amatum dicitur esse in amante per modum,
hoc est tanquam in inclinatione ... convenienti ... , licet aliter
ter in amantis apprehensione tanquam obiectum intentionaliter sibi
praesens, et mediante amore amantis, et amici, sicut
amicus est in altero, ... amor hic est amicitiae, teste Dionisio,
cap. 4. de divinis nominibus; Deus est summe intellectualis
... perfectissimo modo utrumque ... nam intellectuali de-
bita, scilicet intellectivam, et volitivam; ut intra illam producit
Verbum, ita intra istam producit ... amoris, qui spiritus sanctus.
— ... et explicat hoc: nam in ord. creatura intellectuali ...
... processionem Verbi, dat aliam processionem voluntatis: ...
in natura divina, quae pure intellectualis est, ... processionem
Verbi divini ... dabit aliam processionem voluntatis, scilicet
processio spiritus sancti. ... a parte rei, ... et ...
in divinis ... intelligere ... instar eorum quae reperi-
unt in creaturis perfectionibus, quales sunt creaturae intellectuales:
at ex ... non ... Nam sicut ... ob-
iectum intellectum debet esse in intelligente eo ipso quod intelligatur,
ita etiam obiectum amatum debet esse in amante eo ipso, quod ametur:
... intra creaturam producit ... et mediante illo ob-
iectum intellectum ... in intra intelligentem ipsum, ita etiam per voluntatem
creatam ... aliquid ... obiectum amor ... in vo-
luntate amante ipsum.

Proponuntur, et solvuntur argumenta.

— Arguitur ... in voluntate creata actus amoris nullus ...
producitur distinctus ab ipso, ...

auti

authoritate Ang. d. Thom. qui q. 4. de veritate art. 2. ad [illegible] asserit in voluntate nihil procedere, nisi per modum operationis, neque esse naturalem aliquem [illegible] productum, ut voluntas mediante illo ferat inclinationem ad extra, et ipsa ex proprio modo operandi, imo quod est quasi ab intra [illegible] feratur ad extra; ergo &c.

Resp. neg. ant. et ad prob. d. q. D. Thom. solum intendit negare [illegible] productum in voluntate, qui sit imago, et similitudo obiecti, in qua obiectum ipsum per se habeat in esse repraesentativo, intellectum [illegible] discrimen inter intellectum et voluntatem quoad modum operandi, quod intellectus intelligendo obiectum ad extra, [illegible] in quo obiectum per se habet in esse repraesentativo, [illegible] in quibus [illegible] et minus principale, et ideo dicit intrinsece trahere res ad se; voluntas vero amando obiectum extra producit [illegible] per modum impulsus, et inclinationis, in quo completur actus amoris, et mediante hoc, non solum, ut obiecto amato, ducit complemento inclinationis [illegible] obiectum ad extra [illegible] quod est in se, et ideo dicit voluntatem trahi ad res extra. =

Contra: huiusmodi [illegible] nullatenus deservit ad actum amoris, [illegible] ponendus: prob. ant. quod non servit, ut eius principium, siquidem est [illegible] illius, neque, ut obiectum principale, vel ut quod, hoc est obiectum [illegible] actus amati, neque tandem, ut obiectum minus principale, sive, in quo ad eum modum, quo verbum [illegible] obiectum, in quo cognoscit obiectum principale, quod huiusmodi [illegible] non est imago rei amatae, ac inde neque potest habere illud in esse repraesentativo, quod non erat necessarium, ac hoc, ut amor mediante ipso ad rem amatam traheret: ergo &c.

Dico: [illegible] alias voluntas [illegible] [illegible] huiusmodi [illegible], et in [illegible] illo, ut mediante [illegible] eo ad obiectum principale terminaretur. Con. autem cum [illegible] patet in actibus [illegible],

[illegible]

tristitiae, desiderium, et gaudium, in quibus nullus talis [illegible] deinit in nostra voluntate, siquidem [illegible] quibus actus, potius voluntas recedit ab obiecto; desiderium autem non inclinat, tanti in bonum, [illegible] medius ut, quod de obiecto praesenti non indiget aliquo tali, quod supponit voluntatem iam perfecte inclinatam in obiectum: [illegible]

= Resp. ad argumentum negando antecedens, ad cuius probationem dico, quod praeter modum hunc necessarium est alius, quo huiusmodi tendentia concurrit ad actum amoris sicut ad complementum illius, sicut quilibet motus ex proprio ratione petit tendentiam esse [illegible], et in ratione vis, et tendentiae compleatur.

= Dico secundo, licet aliquibus placeat huiusmodi tendentiam non deinire [illegible] actus voluntatis, nisi tantum [illegible] consequentium ex eis, etiam non [illegible], et solum aliis, qui non supponunt [illegible] amorem voluntatis iam sufficienter inclinatae. = Verior modus dicendi est, quod voluntas in quo actu [illegible] huiusmodi tendentiam, sequitur hoc sequenti ex proprio modo suae operationis proportionabiliter, ut intus, unde neque [illegible] tristitiae in ratione fugae, et aversionis, neque actus desiderium, vel spei, sicut neque actus amoris in ratione inclinationis est sine huiusmodi tendentia [illegible].

= 3° Arguitur ex Aristotele, qui impugnat [illegible]ationem antiquorum factam a Platone nimium, quod per amorem [illegible] amato in amante, quam falsam esse sibi persuadet: [illegible] quod amor est modus amantis [illegible] illius erga rem amatam, ratione cuius amans dicitur esse in re amata, potius, quam e converso: [illegible] voluntatem [illegible] intra se [illegible]: ex [illegible] [illegible] modum operandi intellectus, et voluntatis versatur, quod intellectus fit in actu [illegible] di

mi

militudine obiecti et ideo intelligit trahendo rem ad se. Voluntas vero fit inacta non per similitudinem obiecti, sed per inclinationem suae [illegible] in ipsum, et ideo amando trahit ad rem amatam: ergo ... de ratione amoris est amantem quodam modo extra a se, et transire in rem amatam: nam ut Mathaei 6 dixit Christus ubi thesaurus tuus est, ibi est cor tuum, et Augustinus lib. 13. confessionum cap. 9. ait amor meus pondus meum illo feror quocumque ferror. Ergo amorem rem amatam non est in amante, sed e converso.

R. negando antecedens ... partem, ad cuius probationem patet ex dictis, quod cum amor sit vnitiuus ... separatus est in amato, quam amatum in amante ... assignatum ... ergo ... eandem rationem.

ART. 4.

De processio amoris in divinis sit ... generatio

Dub. vnicum. Vtrum processio spiritus sancti sit generatio, et an ratio assignata ... sit sufficiens?

Omissis aliquorum ... doctrina tenet, spiritum sanctum non esse natum, nec genitum, ... procedentem dumtaxat, ut in symbolo Athanasii ... omnium ...

processus mentione necessarius est. Veniat 2º P. Cabiç, in
ostendendo eorum ... luculentissime processio dici non possit generatio.

Duo potissime in hoc negotio ... examinanda sunt quo-
niam Ricardus, Ruperty, et novissime Pasqueç dicunt proc-
essionem Spiritus Sancti non esse generationem, quia Spiritus Sanctus ex vi processionis procee-
dit ut imago, dissentiunt tamen isti authores inter se, quia Ricar-
dus putat Spiritum Sanctum non esse imaginem, et existimat ... sit
similis in natura sua quia procedente Patre accipit naturam ... cre-
andas, hoc est virtute creandi ipsas creaturas, ... Dei,
... existimat ... esse imaginem Patris, quia accipit ab
eo naturam ... eius virtute creande ipsas ... Ruper-
tus existimat Spiritum Sanctum non esse imaginem, quia imago non est ni-
hil ... tantum similitudo ... multorum ... Spiritus
Sanctus procedat a Patre et Filio, ... possit esse similis ip-
sis in natura, et quod non sit illorum imago.

Pasqueç vero subscribendo Conaniensi putat Spi-
ritum Sanctum non esse imaginem, quia imago non est quaequnque similitudo ex-
pressa, sed solum similitudo expressa ex natura sua ad reprae-
sentandum, at Spiritus non est similitudo expressa ad repraesen-
tandum, quia repraesentans dicit ... ordinem ad aliquem
intellectum, et Spiritus Sanctus nulli intellectui aliquid repraesentare potest, ut
... obiiciat: nonne repraesentat Patri et Filio, cum Pater et Filius intel-
ligant per Spiritum Sanctum ... neque Spiritus Sanctus ... hoc est tanquam
... talis cognoscendi, neque tanquam ... nec repraesentat
sibi ipsi cognoscendo, ... talis repraesentatio sit ... intellectus ...
... trium Personarum, cum ... aliquid ... diff... ,
neque ... creaturis, sive ... sive Beatis, ut de ...
... quorum doctrinam in animatorum demonstrandi ostendit ... na-
... ignis ... ab altero igne ... est similis ipsi in natura ...

non est illius imago, quia non habet similitudinem procedentis per se ordinatam ad illum repraesentandum.

Contra D. Bonaventuram, cui subscribit Durandus, ut alia via ipsum explicat in hunc modum probat; id quod procedit per generationem procedit per modum naturae, et generatio sit productio naturae: sed Spiritus Sanctus non procedit per modum naturae, sed per modum voluntatis: ergo illius processio non est generatio. Minor aliter probatur a Bonaventura, et aliter a Durando. Bonaventura probat, quia Spiritus Sanctus non procedit per intellectum, sed per voluntatem: ergo non procedit per modum naturae sed per modum voluntatis. = Durandus vero ita eandem minorem probat; id quod procedit a duobus suppositis eiusdem rationis et ordinis, quorum unumquodque per se est principium sufficiens illius, procedit per modum voluntatis, cum in eorum voluntate sit terminatio ad extra [illegible]: sed Spiritus Sanctus procedit a Patre et Filio, qui sunt eiusdem rationis et ordinis, et unusquisque sufficiens principium est Spiritus Sancti: ergo Spiritus Sanctus procedit aliquo modo voluntatis et non per modum naturae.

Dicendum 4o est, Magister Granado, qui in hunc modum probat: Spiritus Sanctus ex vi suae processionis non accipit dicere intellectum, sed dicere amorem: ergo Spiritus Sanctus ex vi suae processionis non accipit similitudinem expressam cum principio producente, et consequenter non est imago sui principii, quod [illegible], nec potest esse eorum filius. Antecedens probatur multis rationibus, et praecipuum fundamentum illius est quia Spiritus Sanctus procedit per voluntatem: ergo ex vi suae processionis non accipit intellectum continentem dicentem, sed amorem spectantem ad voluntatem.

Dices [illegible] intellectus non est natura, sed attributum, sicut et amor est attributum naturae [illegible], et tamen Verbum ex vi suae processionis accipit similitudinem in natura, quia intellectus [illegible] et consequenter includit naturam; ita Spiritus Sanctus ex vi suae processionis accipit similis in natura, quia ex vi suae processionis accipit amorem, [illegible]

im

implicite a istis ingenitis naãd. dra

= Dicendum secundo, quod similitudo naturalis accidens
et similitudinem naturalem, sive in natura intellectus quod sit terminus
productionis, explicite est similitudo, implicite naturalis, et
cum esse habet similitudinem naturalem: ergo terminus
implicite sit naturalis; explicite vero est similitudo, extando in eo
sic non duxerit [illegible] similitudinem naturalem quamdiu Spiritus Sanctus
ex processione non [illegible] similitudo naturalis ex sua [illegible] ducente.

= Sectatores sectae ipsius [illegible] Spiritus Sanctus non est
generatus, quod de ipso non est generatio sed processio, intus de ipsa
non est processio voluntatis, et huius negotii inquit non posse
assignare aliam rationem, quod processio [illegible], et processio voluntatis
sed ipsis sufficientissime designant. =

= [illegible] accedamus ad rationem dubii exponendam, hecdeos
a nobis [illegible] expugnandas [illegible] impugnat prior
ratio. Sic ex positis dicendum, argumentum [illegible] ex
[illegible], nam imago est similitudo expressa in natura, ac in illius pa-
tris [illegible] Spiritus Sanctus [illegible] sua processione accipit simi-
litudinem expressam in natura [illegible] sua processio [illegible] imago naturalis.

= Quod [illegible] nam similitudo naturalis, quae fundat rationem imagi-
nis naturalis non debet attendi [illegible] generationis, sed ge-
neris [illegible] duntaxat, quod similitudo expressa in natura, sive
in [illegible] illius [illegible] est imago naturalis. [illegible] nam [illegible]
filius Dei assimilatur Patri in fecunditate intus, nec filius
humanus assimilatur [illegible] aliquod [illegible]
[illegible] non sit generatus [illegible] de ratione filii, et imaginis naturalis
[illegible] non est similitudinem expressam in aliquo [illegible], sed
in fecunditate Dei filius in natura ipsa.

= Accedit huic, quod filius est perfectissima imago Patris

cf

sy h. n. sit similis, q. in fecunditate. [illegible] [illegible] similis p[illegible]
[illegible] p[illegible] non perfectis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in fecunditate [illegible] voluntate. [illegible] Deum [illegible]
[illegible] producere alium filium, [illegible] pater [illegible], neque producere
alium per [illegible] actum divinum generationis, [illegible] in humanis:
[illegible] possibilis est aliquis filius, in quo [illegible] imago [illegible]
absque similitudine in fecunditate aeterna.

Si dicas [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] producere alium
filium, [illegible] per [illegible] actum divinum generationis, [illegible] [illegible] filius.
[illegible] [illegible] sub [illegible] [illegible] filius [illegible] producere filium, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filius [illegible] [illegible] filius [illegible] imaginis
[illegible] imago [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
fecunditas illa sub [illegible] significata. [illegible] possibilis
aliqua [illegible], [illegible] de facto [illegible] [illegible] [illegible] talis fe-
cunditas, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imago [illegible] absque
similitudine in fecunditate tali.

Secundo impugnat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] filius [illegible] [illegible] indivisibilia, [illegible] [illegible] [illegible] spiritus [illegible] filius
[illegible] [illegible] [illegible] imaginis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] imaginis, [illegible] maxime, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] bene [illegible] una ima-
go [illegible] [illegible] imago [illegible] illa [illegible] [illegible] similitudinem [illegible]; [illegible]
igitur imago Imperatoris [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Imperatori [illegible] maxime
similis, [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] optime [illegible] [illegible] [illegible]
imagines [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

Tertio impugnat [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ab aliquo producta, [illegible] creata [illegible] [illegible] ad [illegible] imaginis desiderat.
[illegible] spiritus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsi creatura,
habebit [illegible] [illegible] ad [illegible] imaginis desiderat. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] relatio [illegible] [illegible]:
nis

nis est, tum dat in ipsa nãa productor sive creator i.e. ... ergo ipsa
nãa est fundam. proximum talis relationis, et omnis qui habuerit talem nãam
habebit huiusmodi relationem, cuius relatio se consequitur huius proximum fun-
damentum. Si autem dicat, inquiro quid est. illud quod mediat inter nãam productam
sive creatam, et inter relationem: aut est absolutum, aut respectivum; si respec-
tivum de illius fundamento idem inquiro, an sit ipsa nãa producta
vel aliquid aliud.

Si vero est aliquid absolutum, aut est esse aut accidentale, si dicas
esse: ergo omnis nãa specificata producta sive creata afficit proximum
fundamentum ad repraesentandum, et ita omnis ignis qui alterius erit imago,
et similiter spiritus sanctus, quia habet nãam divinam creatam, cum omni praeterea essentia
habebit fundamentum proximum ad repraesentandum, et sic erit imago Patris et
Filii: Si vero sit accidentale, aut proprium, aut commune, si proprium eadem ratione
... quod se conveniat cuicumque nãae productae sive creatae. Si vero
sit commune restat assignari a Vasquez causa cur omnis homo, qui ex vi
suae fertilissimae processionis participat nãam specificam, participaret
hoc accidentale commune ad proxime fundandam rationem imagi-
nis, et alter homo, qui ex vi suae creationis particularem partem nãae specifi-
cae, vi idem non participet.

Ad 3um contra expositionem D. Bonaventurae impugn-
atur, quia D. Bonaventura vult, spiritum sanctum non esse genitum, nec fi-
lium, quia non procedit per modum naturae, sed per modum voluntatis, hoc ipso natura vi-
tam esse, et quae nativa, et naturalis, et hoc falsum, nisi ... sit ille
nomine, quia processio spiritus sancti est nativa, et naturalis, et quod dicit nãam in
Deo; vel vult dicere, quod non procedit per modum naturae, id est per actum naturae,
et in hoc sensu non discordat a modo dicendi D. Thomae quem postea exa-
minabimus.

Contra 3um expositionem Durandi impugnatur ex eadem doctri-
na Durandi; quia sicut procedit aliquid per modum voluntatis, ita procedit a

deo

tandem suppositio, quorum [illegible] probat pertinet ad [illegible] illius
[illegible], spiritus sanctus [illegible] procedit a Patre et Filio, [illegible] possibile sit
procedere a quolibet eorum seorsim, [illegible] non procedit per modum voluntatis et
intellectus Durandi: [illegible] clara, [illegible] possibile est eo aliud spiritus
[illegible], nec istud [illegible] modo est, altero modo procedere, quo procedit [illegible]
[illegible] a Patre et Filio per modum [illegible] alio modo procedere [illegible].

— 3° impugnat Granado, [illegible] quoad suppositionem [illegible]
[illegible] carent [illegible]; nam sapientia divina in [illegible]
[illegible] et attributum divinum [illegible] explicite [illegible] ipsa
sit generatio. [illegible] talis qui generationis [illegible]
[illegible] a filius, et filius: [illegible] talis quo ipsius generatio non potest
sapientia divina [illegible] ille [illegible] talis, quo huius genera-
tionis, [illegible] talis qui; [illegible] talis [illegible] sapi-
entia divina [illegible] talis qui est persona
[illegible] talis; [illegible] persona divina non est explicite talis in ordine ad
sapientiam, [illegible] in ordine divinam, [illegible] talis quo, qui [illegible]
[illegible] talis qui non est divina sapientia, [illegible]
[illegible] persona, personam [illegible] Boetii, [illegible]
rationalis naturae individua substantia: [illegible] persona divina [illegible]
individua substantia; [illegible] persona divina est explicite talis in ordine
ad [illegible] naturam, et talis.

— 2° impugnat: nam implicatorium est, [illegible] intelligat [illegible] ali-
quid [illegible], [illegible], quam id a quo [illegible] pendet [illegible]
sapientia divina sit quolibet aliud attributum [illegible] in-
telligendum, pendet, [illegible] a natura divina; [illegible] intelligi non potest prius
[illegible], quam natura divina.

— 3° impugnat quoad modum defendendi et respondendi [illegible]
[illegible] Spiritus Sanctus: nam filius divinus in [illegible] talis [illegible], et
explicite non est similitudo intentionalis, [illegible] similitudo naturalis

Qui

[illegible] non est ea media [illegible] filius [illegible] illius, [illegible] explicite [illegible] [illegible] Divina [illegible] sapientia divina [illegible] intentionalis explicite: [illegible] requirit esse filius [illegible] similitudo naturalis, [illegible] explicite [illegible] [illegible] divinam [illegible] manifestus, [illegible] similitudo naturalis debet fieri [illegible] in unitate ipsius naturae; [illegible] non explicite naturae divinae [illegible] non explicite similitudo naturalis accedit [illegible] Granados [illegible] fatetur [illegible] imaginem naturalem, [illegible] includit naturam [illegible] intendo [illegible] in explicito [illegible] non pot. [illegible] similitudo naturalis [illegible].

[illegible] in hoc negotio [illegible] [illegible] [illegible] generationis [illegible] spiritus [illegible] nam esto [illegible] oportet in theologia ostendere, [illegible] generationis [illegible] [illegible] productio [illegible] generatio, [illegible] generatio sit [illegible] recte [illegible] [illegible] generatio [illegible] [illegible] generationis [illegible] = Neque [illegible] recte [illegible] Aegidius [illegible] [illegible] spiritus [illegible] generationis [illegible] minime [illegible], nam [illegible] Deus sit [illegible] debet assignari [illegible] filius, [illegible] simile [illegible] imago [illegible] [illegible] productionis.

R[illegible] [illegible] ponit [illegible] [illegible] [illegible] in Christ.

= [illegible] in hunc modum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] similis in natura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] generationis [illegible] accepta [illegible] [illegible] vi

viventis à vivente in similitudinem naturae. Arguitur quia nam spiritus sanctus procedit per voluntatem, et non procedit ut similis in natura ex vi processionis.

Confirmatur: ex discrimine inter intellectum et voluntatem, nam id quod procedit per intellectum procedit, ut simile producenti dicenti; id autem quod procedit per voluntatem procedit per modum impulsus in rem amatam, ergo si spiritus sanctus procedit per voluntatem non procedit, ut similis in natura ex vi hujus processionis =

= Haec ratio ita explicata communiter accepit à thomistis insinuat quia novissime in textu à Sancto Thoma; Sed Vasquez 1. p. q. 113. cap. 5 eam vocat argumentationem inevidentem intendit, contra 2o illam ita instrigit, quod id quod procedit per intellectum ex vi processionis illius, et sic procedit, ut simile in natura, l. ex vi processionis talis per intellectum, illa non procedere, aliàs omnis processio per intellectum esset per similitudinem naturae, quod est falsum, ut patet in creaturis, constantem possit procedere, et simile in natura quod est processio illius, et ut patet. Probat hoc minor, quod processio per quam spiritus sanctus procedit, est processio substantialis increata, infinita, ergo de natura ejus ex vi illius procedit aliquid substantiale increatum, infinitum, ergo Deus, quod ex vi illius procedit aliquid, ut Deus. pot hic consequentia, quod quidquid est substantiale, increatum, infinitum, est Deus, quod non potest non esse Deus.

= Thomistae laborandum diluendum in expugnando eorum facta ab nobis, et occurrendo huic argumentationi, Caietanus fatetur quidem, quod procedit per intellectum Deus est simile in natura non ex vi processionis intellectus, et sic, sed ex vi processionis talis per intellectum, docuit quod per causam tam per intellectum, quam per voluntatem, posse detrahi, differentias proprias talis processionis, vel differentias extraneas, ut calor detrahit à sanguine differentias proprias ut nigredinem, et albedinem, et differentias extraneas ut calorem naturalem, et artificialem. Hoc supposito occurrit Vasquez dicendo, ut dicimus, procedere simile in natura ex vi processionis talis, et detrahere quod proprii differentias proprias intellectui

eius spiritus sanctus est, procedit similis in natura ex vi talis processionis, et differentia propria processionis voluntatis, et spirationis: hoc est quod illa processio est in Deo, in quo quidquam est Deus amicitiae, et vnionis, quapropter acutissime dixerat Cardinalis Nazarenus spiritus sanctus procedit, ut est Diuinus, ex vi processionis, differentia propria idiomatis; spiritus sanctus a differentia spirationis, similiter distinxit, acutissime processio voluntatis, quae est frolissime, et processio ex vi frolis, propria eius de fructiue, et relatiue, concedo, frolissime, nego. hoc est dicere, quod principalis illius productio sit Deus, et spiritus, qui procedit sit Deus, et ex hac parte diuina appellatur, et esse non est frolis, hoc quod exquisite ex vi differentiae propriae eius declaratur diuinitas.

Haec doctrina satisfacit Cardinalis auctoritas. dicat acumpta ex diuo Thoma 1. p. q. 36. art. 2. cum initio Vasquez impugnandus huius modus dicendi. Spiritus sanctus processionis satis spiritus sanctus, in quantum amor diuinus est similis in natura processio productori, nam licet ut diuinus sit denotatio desumpta ab amante, idest ab amante, potius est dicere, quod amor diuinus, in quantum Deus sit similis in natura, neque procedit ex tali amore ex vi frolis procedendi, hoc est dicere, quod amor in quantum procedit ab amante, qui est Deus, neque in quantum ipse est ad personam, quae est Deus, est similis in natura, et in quantum est Deus entitatiue, entitatiue est similis in natura, sicut ut Deus sit denotatio desumpta ab entitate, hoc est ab ipsa natura Dei, in qua talis amor identificatur; immo est dicere quod amor Dei, in quantum diuinus sit similis in natura, cuius cum nec denotatio identica sit, ita similitudo identica est, quae non est satis ad rationem generationis, cum ea esse petit ex

ex proprio ratione formali est ... vivientis a viuente in similitudinem explicitam naturae.

Sed contra hoc insurgit Vasquez 1º: nam amor dividitur in Creatum, et increatum, qui solum differunt analogice, sicque amoris distincti, differunt eiusdem rationis; sed cum amor creatus in quantum talis semper producat accidens, quod non est aliquid simile in natura cum ipso producente, et amor increatus in quantum talis semper producat aliquid increatum independens subsistens et eiusdem naturae cum producente, id quod procedit per amorem increatum ex vi talis amoris procedit ut simile in natura.

Respondeo. Si amor Creatus ex vi talis producit aliquid creatum accidentale, ita amor increatus in quantum talis producit aliquid increatum subsistens; quia quod subsistens increatum est Deus: sed producit in quantum talis Deum; quia talis productio [illegible] contra istam opinionem Caiet., cum sit processio in similitudinem naturae ex vi talis processionis.

2º insurgit Vasquez quia intellectio divina producit simile in natura in quantum intellectio, in quantum intellectio increata non in quantum intellectio, ut [illegible] in quantum intellectio increata; tunc [illegible] esse increatum est differentia intellectionis, sed differentia extranea. Sed [illegible]: sed [illegible] potest esse differentia propria amoris: sed [illegible] quod sit differentia extranea esse cuius intellectio producat simile in natura non obstat rationi. Sed similiter quod amor increatus per differentiam extraneam producat simile in natura non obstat rationi.

Necessario est, inquit Vasquez, amorem divinum cum in quantum increatum non producere simile in natura; at hoc dicit, quod est amor in natura divina ceterum intellectio increata [illegible] in quantum talis producit simile in natura, non quod in natura divina requisitum est, sed procedit a [illegible] habente naturam divinam per omnes species intelligibiles, quae

proprium est ex se producere simile in natura, nisi obsit perfectio dimentiens intellectui. =

Contra hoc insurgit Vasquez, nam amor Divinus increatus est totius quod est in natura divina; et tamen non procedit a voluntate in eundem [illegible] natura divina, cui identificatur; alias repugnat esse amor subsistens et infinitus: ergo et intellectio debet similem in natura divina producere, quia verbum est increatum, et divina [illegible] ut est in ordine divino [illegible] ex parte sui, et obiectum est, sic amor divinus, eadem ratione, producere simile in natura [illegible] = consequens est: ergo amor divinus procedit a Verbo divino, ut intellectu:

Probatur ex parte quod habet [illegible] conceptus producere similem in natura per [illegible]: quia idem increatus non procedit aliquid per voluntatem primum substantiae, vel accidentis, [illegible] conceptus, quia conceptus officium, quo non habet esse substantiae vel accidentis: hoc in Deo [illegible] conceptus ad producere spiritus, qui est [illegible] substantia, et perfectissime [illegible]: ergo quod procedit per voluntatem [illegible] ultimate similem in natura. =

Dico, ideo Verbum Divinum procedit simile in natura, quia principium [illegible], quae talis productionis est natura divina [illegible] intelligibilis species. Non est ita productio Spiritus Sancti, cuius principium [illegible], quae est ipsa natura divina [illegible] verbo [illegible]: Spiritus Sanctus erit similis in natura = [illegible] noster [illegible] recentiores Thomistae [illegible] difficultatem [illegible] intellectus [illegible] [illegible] perfectissima [illegible] in natura [illegible] divinae personae spiritus [illegible] perfectissima et perfectissima [illegible] productio spiritus, [illegible] amatis in rem amatam. =

Contra hoc [illegible] Vasquez [illegible] nat, [illegible] in intellectu, ut perfectissimus producere simile in

in natura intelligit perfectissima intellectio, imo eiusque intra lineam intellectus creati, et hoc vult hic, patet quia nulla intellectio creata quantumcunque intensa potest producere substantiam, l. intellectio perfectissima intellectio, quae accedit ad superiorem lineam increatam et divinam, et increatam est intellectio perfectissima, et intellectio increata, et ut supra probatum est volitio divina, in quantum increata dicit simile in natura, in qua eadem est ratio intelligendi cessit.

Ad 2. vidi Vasquez suum fundamentum enervare conatur, & despexmala illius intellectus cedunt, & nescio quam vim sentiat rationem increati, et divini ... supra expositio, et de ... acceptio ipsius divinae naturae, est increatum sit esse ... divinae esse, quam illius attribuit, ut vix unius ... intelligat supra ad divinae perfectiones in divinae naturae ... debent.

Verbum procedit, intus ex vi suae processionis, ... ad hoc est differentia ... proprius intellectus, et valde procedit, ut simile in ... procedit intellectus summe et infinite perfectus, et pene ... superiori in linea intellectus esse differentia ... illius ... ut simile in infinitum ... similitudo fundata in ... in divinitate intellectus ... non ... verbum divinum procedit ut simile in eadem natura ... differentia ... processionis, ... impressionem ... intellectus repente ... processio voluntate ... similitudines ... in hoc ... processio Spiritus Sancti ut talis ex vi differentiae processionis voluntatis potest ... ad summe simile in natura ... processio, quae ad similitudinem ... differentia ... ad maiorem similitudinem.

Ultimam cum differentiae ... sicut una altera in perfectione ... excedit ... differentiae ... excedit, ... perfectionem ... quae ... divina

infi

infinite excedat quæcunque perfectiones creatas, distantia divini intellectus ita excedit distantias intellectus creati, ut eatenus dominatur intellectus divinus infinite perfectus, et ipso dicat infinitum perfectionem quæ propriis distantiis: si intellectio extrahat ad simile, intellectio infinite perfecta ex propria distantia trahit ad infinite simile.

Quare ergo Vasquez intellexit omnes terminos; neque ille loquitur fuit de perfectissimo intellectu in intentione, neque de intellectu per intentionem, de intellectu perfectissimo per distantias nobilissimas in supremo gradu intellectionis, desumpta perfectione ex propria distantia superiori intellectus ab aliquo gradu. Cum reale idem fit cum intellectu quale est omnis ita sit ens increatum, sive ens divinum, quemadmodum ut non elapsa acutissime notavit, si possibile sive impossibile extra Deum daretur aliqua intellectio summe et infinite perfecta per distantias superiores in linea intellectus, illa traheret ad simile in natura, attamen erat vera et propria gradus locauitis, quod per verum significari deprecatio Spiritus Sancti per distantias productas processionis voluntatis, ex si est infinite perfecto, cum non daretur processus aliquis, quæ extraheret ad simile, intelligitur à priori, processio enim hæc distantia addita non trahit ad infinite simile, sed ad infinitum impulsum, processio enim voluntatis trahit ad impulsum; etc. etc. meus acutissime cauet, quem ingeniosus Vasquez non attingit.

Sed dices aliquis, per Vasquez: trahens similitudo, quæ desideratur in linea intellectus est similitudo intentionalis, sed similitudo realis non propria distantia in linea intellectus, sed distantia extranea, ut in voluntate divina; ergo intellectio infinite perfecta ex sua distantia propria intellectus, nec trahit, nec trahit per se ad simi-

simile in naa.

Ad vltõ qu neg. 2ũ ans, qd de sive intellect', utile pro perinde tis ci Dño, et Creato, a pfecto, et ꝑ effecto illius etiam ad simile abstrahens a similitudine naali, et intentionali, quę duo sunt similitudo intentionalis, et naalis sunt ꝑpriè diffe. ꝑ se distinctę, intellectio, utile, et ita passio vi sui ppria; et ꝑ redditę intellectus trat ad simile in naa non ita ꝑ ratione sr ꝑ pr qd a vi generationis exsibedit.

Circa ceteros, quę hic in ꝑ disputatis, et alijs varijs locis [illegible] et illa, quę intimat a D. Bonaventura, et Durando. De alio modo probat a Dno, quicunque sim, Sol. ꝑ, qui procedit ꝑ voluntatem, non procedit primus naę; sed talis e Spus Stus, non procedit primus naę: ꝑ Spus S. non procedit, ꝑ filius, et filius in ꝑbus primus naę procedit. ꝑat hęc ratio ex ipsa distinctione tionis, quę trat ad genitus, et filius. maior huius argumentatio ꝑ a Dno: nam is, qui procedit ꝑ voluntatem, non procedit ꝑ 3tes operationes suppositi operantis: sed non procedit primus naę: ans e certum, qd volitio esse supponit operatam intus. Coa vo ꝑ. ꝑ naa, ut naa e ppria prius operandi: sed ille tantum procedit primus naę qui procedit ꝑ 3tes prius operandi, et ꝑ 3tes operatis illius, ex quo infert ut Divinus et filius, et genitus, ut pote procedens ꝑ intellectum divinum, quę e etiam Dei operatio, non ita Spus S. ut ex illa ratione ꝑbat.

Proponuntur, et solvuntur argumenta.

Arguitur 1o: naa Spus S. exui processionis, pmte et explicite coicat naa Dño: sed illius processio e gratia. ꝑ ans: hic, ꝑ dubius fratissime in processione quę [illegible]; ergo talis ꝑ dubius coicatis fratissime ex vi processionis e naa Dna. ꝑ ex dictis: nam illa sui fratissime coicat, quę trat expli. ꝑ

tus: huius

bus traditione, et actus; et personalitas ingressus talis erat nostra Divina, ut talis: quod extra productionis scripturae et potentia personae Divinae ingressus talis est terminatio Divinae naturae ingressus talis extra illius processionem: ante autem sic. huius productus ratio est relativus; relatio in Divinis; teste Div. Thoma scripturae respectu relationis est personalitas Divina alia est relatio, non est eadem, et unius personae propria) et sic huius productus est relativus, ut tale, et productus est persona Divina ut talis.

Athoc argumentum non ... admitto con. nego conseq. quod aliud est esse, et procedere, et personam Divinam; et aliud procedere, ut similis in natura; ad hoc sufficit, quod scriptura accipiat a suo principio processionem primario proprietatem personalem, et naturam intellectualem, sive primario, sive secundario: ut in ... et in Christo per incarnationem Divinam natura sub ratione naturae, et quod ... secundum ... in processione ... illius productae, ut persona Divina, quamvis ei tantum secundario, et concomitanter conveniat natura: quemadmodum enim et Angelus dicitur procedere et persona ... creante non oportet, quod extra creatio conveniat ei intellectualis natura, nam natura ... sub ratione entis primario, per ipsius creationis, et sub ista ratione natura conveniat ei secundario, ita ad ... scriptura ... suae processionis procedat, ut persona Divina ... argumentum negat, quod procedat, ut ... in ... natura, sive ei primario, sive secundario et concomitanter conveniat.

2° arguitur. Si ... aliqua ... processio ... gratia maxime ... processio voluntatis non est similitudinis; ... est falsum ... ex dictis ... processio voluntatis ... ad ... actualem, in qua assimilat ... gratia ... voluntatis, quae est ... habitualis. = ... agens ... dicit

sibi

sibi simile in quacunque gratia agentis volentis, in quodam quem est collatio pro voluntate est sub ratione amoris, et similitudo est causa amoris in ipso quo fundat amor: sed quod collatio pro voluntate est sub ratione similitudinis.

Ad hoc atque optime Caiet. art. 4 huius quaest. neque in quibus absolute, per omne impetus actualis quaecunque procedit a potentia appetitiva sit aliquomodo similis producenti nam absolute dicendus est simpliciter similis quod non est similis per principium formale, quo quale est bonum cognitum, sed quod attendit perfecta, et absoluta assimilatio inter principium producens, et productum impetus. Sic amor actualis, qui procedit a voluntate, et a bono cognito, eo illius assimilatur voluntati, quae est inclinatio naturalis in bonum, non ut bono cognito. et ita discrimen est, quod voluntas operatur, ut est, et bonum operatur, ut cognitum, et ideo solum cum inclinatio in se ipso, quod omnis non operatur, ut est, non operatur, ut tale, actando non est necesse, quod sibi simile producat, quo sit satis actus, eius minus negatur. = Et similiter actus, cum amor charitatis gratia assequit se agens producit sibi simile, negat quod principium formale quo operandi, ut est, scilicet amor, sed negat quod ipsius, ut cognitum, neque amor.

Ad ultimum quod eius minus quod aliud est, similitudinem esse causam amoris, sive in amore fundatam, et aliud dicere, amorem esse ipsam similitudinem, sive ad similitudinem trahi, secundum distinguo quod negat. Et ad hoc, ut collatio pro voluntate sit gratia naturalis determinat vim huius quaestionis causa formalissima cum eius producit ipsius ipsius cum simile suo quo innata, ut quae per suum principium dicitur.

Ad consequentiam dicit: nam quod divinum non evadit ex vi processionis, ut imago naturalis Patris quod ex vi illius non evadit simile in natura, sed principio illi quo formali quo operandi per intellectum divinum, sed quod exerceo processionis non evadat

similis

similis in nāa prio frale quo operandi, ~~arbitrio~~ d voluntate, n
inde seqt, qd n sit imago naalis sui princ. diversis. prcipuy.
3 prius frale quo operandi, intus dmy e speciey intelli=
gibilis, et hæc in opinione satis probabili qd &c.

= toto efficacia huius argui ratio probabilitas huius 1e,
quas improbabiles semper reputavi eo, qd nāa dīna sit ipsa
e intima, et purissimo actualitate intellectualitatis, et i=
deo de ipsa sit similis sibi speciey intelligibilis, et n pali=
qd attributis ab eadem dīē distinctis, si enim subsistens Angeli in propo
sito genit e speciey intelligibilis; cur Deitas ipsa, quæ est sub=
stantia immaterialissima, et summa gaudens puritate, et actualitate, n
erit sui ipsius speciey intelligibilis? 2o prob. princ. frale
quo operandi duplex, alterum radicale, et alterum proximum,
qd e in intus essa divina ut talis a qua ut sic intelli=
git ad nrum modum intelligendi emanare attributis speciei
intelligibilis, et ipse intus; alterum e ipsa speciey in
telligibilis; hinc dicitur qd generatus emanat ut imago
naalis sui princ. qd emanat similis in nāa cum prio frali
radicali operandi, et n cum prio frali proximo, quia ppt qd di=
vinum erit similitudo fralis Patris, et prius frale radica
le quo operandi in nāa dīna subsistit coeterne, qd n sacrifi=
cat in processione spiritus sti, nam radix operandi intus et ab=
stractivum nāa divina n e radix operandi pr voluntatem. in
art. 5 huius qi interrogat dho. Sunt plures processiones in dīnis
quam duæ, et respondet negative, et qd nil sa effert disputandum.

Q.° XXVIII DE PRIETAT. NB. DVNS.

ART. I

Vtrum in Deo sint aliquae Relationes reales?

Dub. 1um

Vtrum ro Dhe sit vera?

Pro resolutione supponendum est, quod aliqui, ut refert Averroes tex. 10 dixerunt nullam esse relationem realem in mundo, et omnes relationes rationis; idem videtur asserere Aureolus apud Capreolum in 1o dist. 30. q. 1. art. 2, quod relationes praedicamentales non sunt esse distinctum in individuo, quamvis aliquod esse in essentia sui fundamenti, et sic videtur dicere, quod relationes totaliter, ut relationes sunt, non importare aliquod reale, et totam realitatem illarum esse tantum quod est in eorum fundamento. Hanc sententiam tribuunt aliqui Capreolo in 1o dist. 33. q. 1a ubi sic pardicit, quod relationes Divinae non habent quod dicant res rationis, quam important, et solum esse ..., et Abulensis ... in q. 8. ... art. 1o ad 3um, et alii ... dicentes, quod relatio ... ad aliud non habet esse reale, et totam realitatem habere ex fundamento.

Caeterum si recte intelligantur Doctores et Capreolus noluerunt negare esse aliquales relationes reales, quae secundum ... relationes habent veram realitatem, saltem formalem distinctam a realitate fundamenti, et solum volunt dicere, quod realitas relationis non attenditur formaliter penes hoc, quod est respicere aliud, quia sunt multae relationes rationis, quae vere et proprie importantur ... ad aliud, et tamen non sunt reales, atque inde tota realitas relationis attendi debet penes hoc, quod a tali respicere aliud, ut certum ... sequatur ex natura rei ex ipso fundamento independenter ab intellectu. Est enim totum Divus ..., ut ait Doctor in tempore ..., inter ... genera relationis, relatio ... generatio ... ex natura rei ... quod in ... existentia ... et in relatione ex natura rei solum ... ad aliud abstrahendo a reali et rationis.

itaque

Neq. relatio quaevis, ut patet ex dictis, quae est entis realis, quod est primum ad aliquid, habet propriam entitatem realem distinctam ab ente reali fundamentali; nam relatio in sua constitutione rationis abstrahit ab hoc, quod est esse reale, vel rationis; et inde est quod dantur relationes reales, et rationis, quae omnes competunt relationi, etiam non dat aliquod ens rationis, quod unum competat substantiae, quantitas, aut aliquid simile.

Et si aliquis inquirat, per quod distinguuntur relatio realis et rationis = Respondeo distingui per hoc, quod relatio realis consurgit ex natura rei, et extrema existentia realiter distincta, et ad invicem ordinata ex sua natura secundum aliquam habitudinem convenientiae, vel disconvenientiae, causae et causati, aut aliam similem independenter ab intellectu operante; relatio autem rationis non consurgit ex fundamento ex natura rei ordinatis ad invicem, sed tantum secundum apprehensionem intellectus, hoc supposito sit.

Dico 1: certum est secundum fidem, quod in Deo sit relatio realis: talis probatio est Concilii in littera aut ex locis sacrae scripturae, et rationis: quia inde per ea, quae supra diximus de Trinitate a natura deducta: nam Pater est [illegible] realiter a Filio, hoc est nullo intellectu [illegible] et Filius similiter [illegible] realiter a Filio, et Spiritus Sanctus [illegible] realiter a Spiritu Sancto. Sed paternitate Pater, et Filius a filiatione, Filius et Spiritus Sanctus a spiratione passiva [illegible] ergo paternitas, filiatio, et spiratio passiva sunt relationes reales.

Dico 2. Contra, quae dixit Scotus infra quaestione 28 art. 2, et Gilbertus Porretanus: Deus sit intrinsece realiter distinctus [illegible] relationes: quia relationes reales [illegible] non est de fide, [illegible]: nam personae divinae non distinguuntur

per ordines absolutos in quibus non opponuntur, sed tantum per modos illos, in quibus est oppositio relativa, et hoc non potest esse, nisi in relationibus: ergo &c.

Opponuntur, et solvuntur argumenta.

Arguitur 1° contra 3am; quia nulla est relatio realis in universo: ergo neque in Deo. probatur antecedens: quia referri est comparari unum ad aliud: sed hoc quod est comparare unum ad aliud est opus rationis: ergo omnis relatio est rationis: ergo nulla est realis.

Respondeo negando antecedens, ad probationem dico, quod relatio non consistit formaliter in comparatione acceptam pro intellectus, sed in comparatione exercita a parte rei, quae non est aliud, quam habitudo unius ad aliud extra omnem operationem fundata ad invicem ordinatorum.

Arguitur 2°: nam quia relatio est ens imperfectissimum, et minimae entitatis; sed in Deo nihil imperfectum inveniri debet: ergo in Divinis non sunt relationes reales.

Respondeo, quod quamvis relatio in ratione communissima relationis videatur abstrahere ad aliquam perfectionem realem, quod abstrahat a reali, et rationis, tamen ut contrahitur ad relationem realem dicit aliquam perfectionem, et haec est in relationibus Divinis infinita, ut dicetur infra.

Tertio arguitur: nam relationes non dicuntur de Deo accidentaliter, ut de se patet, alias in Deo esset accidens; neque etiam dicuntur substantialiter, quia relatio est, in qua unum refertur ad aliud atque a Deo supponunt omnia constitutum, quod ipsas refert: ergo nullo modo dici possunt de Deo relationes reales. = Confirmatur: quia ut refert D. August. 5° de Trinitate cap. 8. quae substantialiter dicuntur de Deo, non dicuntur ad aliud, sed ad se, et per se, ut tribus omnibus personis Divinis; sed relationes dici non possunt substantialiter de Deo.

Respondeo

= Respondeo quod relationes Divinæ non dicuntur de Deo accidentaliter, nec substantialiter, sed relativè, quemadmodum prædicandi abstrahit, à subiecto, et accidenti, et solum dicit habitudinem ad aliud non quasi inhærentem, sed quasi existentem, et subsistentem, quod recte docet D. Thomas. articulo sequenti ad 3um. = 2°. et fortè melius dicitur, quod relationes divinæ dicuntur substantialiter de Deo accipiendo substantia non pro essentia, sed pro substantia hypostasi, neque oppositum vult Augustinus, solum intendit quod relationes non prædicantur ex se substantialiter per modum substantiæ, sed substantialiter per modum hypostasis, et hoc patet ad 3um.

= Arguitur. 4°. ex D. Thoma in argumento 2° dicitur: nam Deus est realiter Dominus Creaturarum, et tamen relatio Domini in Deo non est realis, ut etiam patet D. Thomas infra q. 13 art. 7: ergo ex eo quod in divinis Pater sit realiter Pater, et filius sit realiter filius, male infertur Paternitatem, et filiationem esse relationes reales.

= Respondeo Deus dicitur tunc realiter Dominus à relatione illa Domini, quæ est relatio rationis, sed vel à ratione fundamenti talem relationem, sive à fundamento ipsius, nempe à potestate coercendi subditos, vel à relatione reali ipsius servitutis existente in creatura: at nequit dici realiter Pater, aut realiter filius, nisi à relationibus paternitatis, et filiationis, eo quod Pater realiter, et filius similiter realiter debent realiter distingui, et omnis in divinis distinctio debet sumi ex relationibus, et relativa oppositione saltem ad illud Concilii [illegible]: in divinis omnia sunt unum, ubi non obviat relationis oppositio; et tamen si Paternitas et filiatio non essent relationes reales non esset unde Pater in divinis esset realiter Pater, aut unde filius esset realiter filius.

Dub.

Dubium Secundum.

An Relationes Divinæ secundum propriam rationem dicant perfectionem distinctam à perfectione essentiæ?

Certum est relationes divinæ secundum [illegible] praecisas à essentia dicunt perfectiones distinctas à perfectione essentiæ. nam Certe defendunt [illegible] libro de perfectione Dei quaestione 3. [illegible] Cabrera 3. p. q. 2. dis. p. 4. Sumel in praesenti d. 5. sectione 2. et alij quam plures [illegible] in manuscriptis. Suarez lib. 3. de Trinitate cap. 9. et 10. et lib. 5. cap. 2. Granado tomo 3. in 1. partem tractatu 3. dis. 9. §. sectione 2. et alij plures, et probatur authoritate D. Thomae q. 5. de potentia art. 2. ad 2. ubi ait, quod divina essentia comprehendit omnes creaturas perfectiones, nisi habere relationem in ea inveniuntur. quae ratio nihil valet, si relatio non dicat perfectionem propriam per distinctam ab essentia, ut ille supponit, et 1. p. q. 29. art. 3. dixit, quod persona significat id, quod perfectissimum est in tota natura scilicet subsistens in natura rationali, unde cum id illud, quod est perfectionis Deo sit attribuendum, conveniens est, ut hoc nomen persona de Deo dicatur, et in 4° dixit, quod persona divina significat relationem, secundum quod causat distinctionem, et significat illam, ut subsistentem: quod relatio, ut subsistens, et ut personalis, (quod quidem sunt relationes divinæ secundum se, et in linea et formalitate relationis) dicit perfectionem, hoc quidem nomen personæ, ut dixit D. Thomas, est nomen perfectionis, et propterea attribuitur Deo, ut persona relatio est, et distincta relatione.

Ad 9. d. de persona dicto 3. dicitur in persona natura, communis, et non existit natura, et quatenus natura est dignissima saltem intellectualis, modus autem existendi, quem importat persona est dignissimus, utpote per se existens, consequenter dicitur, quod est dignissimum in creaturis, sit Deo attribuendum. Deinde est; et nomine personae attribuatur Deo: quod dicitur de modo subsistendi dicit perfectionem; attribuitur Deo, de relatione, ut dicta notione intelligendi a natura est [illegible] iterum modus per se existendi, et incommunicabiliter subsistendi, quod ipsum quae [illegible] attribuit personae in Deo personae subsistentis incommunicabiliter, [illegible] ab aliquibus personis; et relatio intra lineam relationis in Deo perfecti[?] perfectionem importat......

[illegible]

... in divinis ... de-
... personas ... ut praedi-
... [illegible] per intelli-
..., non per se, [illegible],
..., sit ab intelli-
... [illegible] Trinitati.
... divinae [illegible]
... eius [illegible]
... ut [illegible] ab ex-
... relatio boni,
... [illegible] et boni rei
... [illegible] illud, [illegible]
... personalis [illegible]
... [illegible]: [illegible] hanc

... [illegible] comparabil-
... relationibus crea-
... [illegible] certum est [illegible]
...

Dubium Secundum.

An Relationes Divinae secundum propriam rationem dicant perfectionem distinctam à perfectione essentiae?

Cl. 1o. relationes divinae secundum ~~[illegible]~~ 40 [illegible] praecisae ab essentia dicunt perfectiones distinctas à perfectione essentiae. Ita communiter defendunt idem ma lib. de perfectione Dei q. 3. Cabrera 3. p. q. 2. dis. p. 4. Lumel [illegible] 2a. et alii quam plures hic mitto. in manuscriptis. Suarez lib. 3. de Trinitate cap. 9. et 10. et lib. 6. cap. 2. Granado tomo 3. in 1am. partem tractatu 3. dis. 9. sect. 2a. et alii plures, et probatur authoritate D. Thomae q. 5. de potentia art. 2 ad 2um. ubi ait, quod divina essentia comprehendit omnes perfectiones, nec habet relationes in se inventas. quae ratio nil valet, si relatio non dicat perfectiones proprias sive distinctas ab essentia, ut de se patet. et 1. p. q. 29. art. 3. dixit, quod persona significat id, quod perfectissimum est in tota natura scilicet subsistens in natura rationali, unde cum omne illud, quod est perfectionis Deo sit attribuendum, conveniens est, ut hoc nomen persona de Deo dicatur, et in 4o. dixit, quod persona divina significat relationes secundum quod causat distinctionem, et significat illas, ut subsistentes: sed relatio, ut subsistens, et ut personalis, (quod quidem sunt relationes divinae secundum se, et in linea et formalitate relationis) dicit perfectiones, siquidem nomen personae, ut dicit D. Thomas est nomen perfectionis, et praedicatur absolute de Deo, ut persona relativa est, et constituta relatione.

Ad 4. dico, quod actio 3. dicit in persona naturae, et modum, quo existit natura, et qualem natura e dignissima, scilicet intellectualis, modum autem existendi, quem importat persona e dignissimum. Est, ut sit per se existens; [illegible] quod e dignissimum in creatura, sit Deo attribuendum [illegible], ut nomina personae attribuatur Deo: [illegible] modus subsistendi dicit perfectionem, attribuitur Deo, [illegible] relatio, quae dicta modo intelligendi a natura e [illegible] modum per se existendi, et incommunicabiliter subsistendi, quod ipsa quae [illegible] personam in se personae subsistentis incommunicabiliter, [illegible] ab aliis personis: quae relatio intra lineam relationis importat perfectionem propriam.

Ad 2. cum dicit, nam relatio ut praecisa a natura [illegible] constituit divinam, [illegible] personalis constituens divinam personam, sed ut praecisa ab ea dicit perfectionem. [illegible] quod nulla res intelligitur ultimo constituta, nisi per aliquid sibi proprium, non per id, quod e sibi et aliis commune, neque intelligitur ultimo constituta, [illegible] intelligitur hoc ultimo constitutum; [illegible] unitati [illegible] intelligitur ultimo constituta persona divina, [illegible] necesse e assignare aliquid proprium [illegible] personae [illegible] ultimo constituatur, [illegible] nisi relatio: sed relatio, ut praecisa ab essentia divina constituit divinam personam. Cum autem [illegible] relatio bonitatis, et perfectionis nihil aliud e, quam [illegible] bonitas rei, quae bona et perfecta dicitur, [illegible] perfectionem propriam.

Ad 3. cum dicit, relationes divinae [illegible] proprias [illegible] comparabiles in quantitate bonitatis, et perfectionis, [illegible] relationibus creaturis [illegible] importans bonitatem, et perfectionem. [illegible] certum e [illegible]

tia

latis divinae constitutae citra equalis intra se, et Paternitas divina, ut distincta ab essentia, est maior in omni entitate, quam Paternitas creata; et ita equalitas, maioritas, seu excessus debet esse inaequalitas quantitatis: et equalitas, maioritas seu excessus in quantitate molis, vel virtutis, atque sint tales in quantitate molis, cum haec non reperiatur in Deo, erunt tales in quantitate virtutis, et perfectionis, atque ex consequenti relationes divinae, ut distinctae ab essentia comparabiles sunt inter se, et cum relationibus creatis in quantitate virtutis, et perfectionis.

Nec satisfacit Dominus Conrado in praesenti solutione argumenti dicendo praedictum excessum, vel inaequalitatem esse negativum, non positivum: quia non est aliud excedere alterum positive, quam illum excedere entitate positiva: sed entitas positiva Paternitatis divinae se ipsa excedit quamcumque relationem creatam, positive illam excedit.

Ultimo quia esse: nam subsistentia, seu modus subsistendi est maxima perfectio; sed quaelibet relatio divina, ut distincta ab essentia, est modus subsistendi in Deo, et constituit personam subsistentem: ergo est perfectio. = Dico quod licet aliena, non importat maxima perfectio; et hoc convenit divinae relationi quatenus est modus subsistendi distinctus a divina essentia: et hoc maior patet, et non mirum: quia personalitas Verbi divini, ut distincta ab essentia, importat maiorem humanitatem assumptam, ut est modus terminandi ipsam, atque incarnatio dicitur esse propria Verbi divini, ut probat Doctor in 3. d. 1. q. 5.

2° esse: in Deo sunt plures perfectiones relativae realiter distinctae: ergo esse ex parte relationis: quia similiter aequalitas relationum est perfectio; sed ex his sunt plures relationes explicite reales, et realiter distinctae, quae erunt plures perfectiones reales, et realiter distinctae: et in Deo sunt relationes reales, quia relatio spirationis non distinguitur realiter a paternitate, et filiatione, ideo in Deo non sunt perfectiones relativae realiter distinctae.

Pro ponuntur, et solvuntur argumenta.

Argumentum 1° quod colligitur ex diversis locis Doctoris: nam in 4. d. 41. art. 4° probat quod filius est aequalis Patri in perfectione, vel magnitudine, quae est perfectio eiusdem naturae, et tamen non dicitur alia perfectio relativa propria ipsius relationis

Et

ut filius esset aequalis Patri in natura, non sequeretur, illum esse simpliciter aequalem, cum praeterea esset, dum illos esse aequales in perfectione relativa. Quod 2us locus D. Thomae est ibidem ad 2um, ubi dicit Patrem, et filium esse aequales in perfectione, non obstante distinctione relationis, quia perfectio Dei pertinet ad essentiam, et ambo habent eandem essentiam, quod hic esset insufficiens, si vera esset nostra doctrina. Patet 3us locus est ibidem, ubi ait, quod quia dignitas est absoluta, et ad essentiam pertinet, ideo sicut eadem essentia in Patre est paternitas, et in filio filiatio, ita eadem dignitas, quae in Patre est paternitas, in filio est filiatio; si dignitas ibi significat dignitatem, seu perfectionem. Patet 4us locus est ibidem, ubi dicit, habere eam non est bonum, [illegible] quod dignitatem non habet Pater, quam non habet filius; Pater habet paternitatem, quam non habet filius, quae importat perfectionem [illegible].

Quarto, quod ex eo quod D. Thomas probat in illo loco filium habere perfectionem, [illegible] omne colligit, quod non omnis perfectio est relativa, [illegible] relatio sit de conceptu essentiae; hoc est quod dicit relatio, cum sit perfectio naturae, quam habet naturam, habet omnem perfectionem, ex quo bene colligit esse aequales. Hoc videtur docere D. Thomas q. 39 art. 2o ad 2um, ubi explicans illa verba Christi Domini: Ego in Patre, et Pater in me est, dixit, quod ratione identitatis essentiae dicat Christus: Ego in Patre, [illegible] negat nimis [illegible], quod non habet eandem essentiam, non sequeretur esse simpliciter aequales.

Quinto, quod magnitudo apud D. Thomam, ut ipse dicit ibidem, importat perfectionem absolutam, non perfectionem relativam. Patet hoc, quia ibidem dicit de filio in loco citato, [illegible] habet eandem rationem, vel [illegible] dicit, quod est aequalis in magnitudine cum Patre, est [illegible] in perfectionibus individualibus [illegible] excedant [illegible] D. Thomas non loquitur [illegible] de perfectione magis [illegible] intendit, quod non sequitur, et filius sit aequalis Patri [illegible] inter aequales in magnitudine.

Sexto, idem locus D. Thomae [illegible] nostram, et negat nimis: nam ex eo credimus esse aequales in perfectione, non obstante distinctione relationis, quia perfectio, [illegible] absoluta, [illegible] relativa pertinet ad essentiam, unde quod habet essentiam, habet omnem perfectionem etiam relativam in modo explicato.

Septimo, [illegible] D. Thomas non dixit, quod dicit [illegible], dixit, quod [illegible] dignitas Patris, et [illegible] [illegible], idest, quod sicut [illegible] realiter frater est essentia, ita realiter frater est dignitas, non autem loquitur de perfectione, et [illegible] dignitas, et magnitudo tantum dicunt essentiam

-[illegible], dico bene dicit D. Th. quod paternitas est dignitas, et est essentia, non tamen negat Paternitatem esse perfectionem relativam, seu distinctam ab essentia, quamvis negat quod sit distincta dignitas, et magnitudo a filiatione quia apud D. Th. magnitudo, et dignitas tantum accipiuntur absolute, et essentia, quod non dicit de perfectione. =

= Ad 3. locum D. Thomae dico maior, et distinguo minorem: dignitas ibi significat perfectionem absolutam, concedo; relativam, nego. = Ad [illegible], quod apud D. Th. dignitas tantum in sit absoluta, et essentia, et non valet, quod Deus essentia habet Pater, habet filius; et Pater habet paternitatem ipsam, et filius; eodem modo non valet [illegible], quidem negat D. Thomas, filium habere paternitatem, intelligit quod non habet illam eodem modo, itaque Pater sola [illegible] do persona, filius, quod facit in [illegible]) itaque non valet [illegible] loquens de dignitate.

= Contra argumentum: nam relationes sunt distinctae ab essentia, neque dicunt perfectionem finitam, neque infinitam in esse entis, non 1.um, ut suppono, quia in Deo nulla [illegible] inveniatur est finita, alias esset limitata perfectio: neque 2.um, quia si dicerent perfectionem infinitam in genere entis, cum sint tres relationes, essent tria infinita in genere entis: Consequens est falsum; Probatur minor 1.o: quia darent in Deo tres essentiae divinae, cum darentur tria infinita in esse entis; infinitum enim in esse entis est ipsa essentia divina. = 2.o probatur: quia nulla relatio includit aliam; ergo nulla dicit infinitatem simpliciter in esse entis, quia infinitum simpliciter in esse entis dicit omnes perfectiones continentes: [illegible] filiatio sit perfectio, si Paternitas diceret in suo conceptu infinitatem in esse entis, etiam diceret filiationem.

= Dices, quod quaelibet relatio est infinita in esse entis relativi, non vero in genere entis, ut includit absolutum, et relativum; atque adeo non erunt tria infinita in esse entis, sed in esse entis relativi, ideoque non erunt tres essentiae, quia ista est infinita in genere entis, ut sic. = Contra hoc est, quia relatio paternitatis, vel est finita, vel infinita in genere entis, ut includit ens absolutum, et relativum: si 1.um, non paternitas dicit aliquam perfectionem, omne enim finitum est limitatae perfectionis: si 2.um, ergo cum sint tres relationes, erunt tria infinita in esse entis absoluti; utrumque autem est falsum; ergo dicendum est quod relationes non dicunt perfectionem.

= 2.o explicatur: quia paternitas neque in genere entis relativi est infinita; quia [illegible] nulla est [illegible], quia infinitum simpliciter in aliquo genere includit omnes perfectiones illius generis; sed paternitas non includit filiationem: ergo non est infinita in genere entis relativi. Probatur 1.o nam perfectio relationis separata a perfectione [illegible], vel est aequalis illi, vel minor, [illegible] simpliciter infinita in eo genere entis, et ipsa essentia divina cum sint tres relationes, quarum quaelibet est infinita simpliciter in omni genere entis, erunt tres perfectiones infinitae simpliciter infinitae simpliciter in omni genere, et sic tres essentiae: sicut enim [illegible] perfectio illarum est simpliciter [illegible]

= Probatur 2.o perfectio relativa est perfectio in genere entis; ergo finita vel infinita in genere entis, et quocumque autem sequuntur inconvenientia posita.

Probatur

Respondendo praeterea, quod si 2.ᵃ [illegible] sufficiat [illegible] ad omnia quae includit, sive implicite, sive explicite, aliqui dicit infinitatem [illegible] entis, tam absoluti, quam relativi. [illegible] dicit [illegible] est [illegible] infinitatem in genere entis, et unam tantum absolutam, [illegible] infinitatem relativam in specie entis relativi, [illegible] non [illegible] explicite tamen dicit [illegible] in specie entis relativi ex tribus, quae reperiuntur in Deo, nempe [illegible] quae [illegible] explicite [illegible] finitam in specie entis relativi.

Unde ad argumentum [illegible] in genere entis absoluti, neque in genere entis relativi [illegible] infinitatem, et tantum in specie entis relativi. [illegible] in genere entis absoluti, et in genere entis relativi [illegible] relativae, non positive (loquor [illegible]) [illegible] infinita in specie entis relativi, infinita in genere positive. [illegible] potius [illegible] ad argumentum [illegible] dicimus, quod in Deo [illegible] relationes, [illegible] relativae, [illegible] infinitatem in specie entis relativi; [illegible] quod sint [illegible] infinitatem in genere entis, sive absoluti, sive relativi: [illegible] una in genere entis relativi [illegible] in genere, et in specie.

[illegible] inquires an [illegible] explicite [illegible] infinita in genere entis relativi, an [illegible] finita? [illegible] quod in genere entis relativi dicenda [illegible] finita negative, id est non positive infinita in genere, [illegible] sit positive infinita in specie.

Ad 7.ᵃ [illegible] quod inter relationes [illegible] perfectio relationis [illegible] qualis [illegible]

re

ic la... in infinita in ratione entis, atque porro non datur expli
cita relatiuitas separando illam a ratione explicita esse, quae eo
dicendo sit perfectior illa, quae eo esse; quia est infinita in genere
entis absoluti atque explicita relatiuitate, quae est infinita in genere
entis relatiui, in genere autem entis, et in genere entis relatiui, talis eo
infinita negatiue, id est non positiue infinita in genere.

Ad 2um dicendum quod perfectio relatiua finitatis explicite nec
est finita, nec infinita positiue in genere entis, aut entis re
latiui, sed est infinita negatiue. verum tamen, quod in genere entis
relatiui est positiue infinita.

Arguitur 3o. quia alias aliqua perfectio esset in filio, quae non
esset in Patre contra est factum; quia mit pat. quia alias Pater non esset sim
pliciter perfectus, neque haberet omnes perfectiones; sequela in [illegible]. quod
filiatio est perfectio, et est in filio et non in Patre, ergo aliqua perfectio
est in filio, quae non est in Patre.

Respondetur: quod alias personae [illegible] essent [illegible] in
diuinis contra est factum; [illegible] sequela, neque illud est [illegible], quod
habet plures perfectiones, [illegible] habent plures perfectiones, neque habent
plures relationes; [illegible] essent perfectiores [illegible].

Ad hoc ergo [illegible] sequela, [illegible] in
diuinis relationes [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] sequela, [illegible]
positiue plures personas habere plures relationes, [illegible]
[illegible] eodem modo habendi illas, scilicet [illegible], sufficit
autem [illegible] personas habere relationes quae aliis personis
est dicendo modo ut dicatur [illegible] aliis personis.

Ad 2um: quod [illegible] diuersa modo habendi relationes, scilicet, quod
Paternitas sit in Patre [illegible] in eo Patri [illegible] simili fili
atio in filio dicitur perfectio: [illegible] non est [illegible] rela
[illegible]

vo in Spiritu S. q. Deo Patri et Filio, hi perfectiores Spiritu sancto = R. l. dando maj. et dist. min. n. sint in Spiritu S. illo eminenter aut virtualiter, nego min. formalissime, c. do maj. si hoc sufficit, sed Spiritus S. sit infinite perfectus [illegible] alia [illegible]

c. Ds. dico i. maj. ad hoc quod Spiritus S. sit infinite perfectus n. sufficit continere eminenter illas perfectiones [illegible] virtualiter; quod Ans. [illegible] perfectio sit perfectio simpliciter simplex; sed perfectio simpliciter simplex debet esse in eo, quod est infinite simplex, ut patet de [illegible], et aliis [illegible]

R. neg. Ans. et dist. maj. si talis perfectio simpliciter simplex sit absoluta, c. do maj. si sit relativa, nego min. quia perfectio relativa non debet esse opposita [illegible] in [illegible], inde est, quod non debet esse formalissime loquendo in illo, sed sit in ipso realiter formaliter, et esse, sed eminenter et virtualiter; at vero perfectio simpliciter simplex, cujus sit perfectio absoluta, non dicit oppositionem aliquam cum [illegible], inde est quod debet esse formalissime in eo, quod est infinite simplex.

= 2o. [illegible] maj. illa Divina [illegible] habendo relationes dicit perfectionem [illegible] relationis, dico maj. in [illegible] nego maj. immo est [illegible] impossibilis, et [illegible] Caveat [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] quam perfectionem [illegible] dicat [illegible] [illegible] perfectionem [illegible] perfectio [illegible] relativa [illegible] non est [illegible] et ideo [illegible] non [illegible] illas formalissime loquendo [illegible] [illegible] perfectiones.

f.

[illegible] ... [illegible] simpliciter, neque [illegible] nullus [illegible] ... [illegible] ... [illegible] quo in unoquoque modo [illegible] ... [illegible] melior [illegible] filio, quam filiatio, quae [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] relatio [illegible] ... [illegible] simpliciter [illegible] ... [illegible] Deus, ut [illegible] intellectus [illegible] ... relationes [illegible] ... [illegible] intelligeret, ut [illegible] ... [illegible] ... [illegible] Deus [illegible] relationes, intelligit, ut [illegible] infinitum simpliciter [illegible].

[illegible] dicendo, [illegible] relatio [illegible] simpliciter [illegible] ... [illegible] in unoquoque melior [illegible] ... [illegible] debet intelligi [illegible] ... [illegible] ... suppositio [illegible] persona melior [illegible] ... [illegible] debet intelligi [illegible] ... [illegible] Deo [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] paternitas.

[illegible] filio [illegible] ... [illegible] persona melior [illegible] paternitas, [illegible] paternitas [illegible] ... [illegible] paternitas [illegible], sed [illegible] filiatio, neque [illegible] ... [illegible] in filio [illegible] ... relatio [illegible] ... [illegible] ... negatio [illegible] ... melior [illegible] ... [illegible] opposita [illegible] ... relatio [illegible].

[illegible] ... [illegible] intelligit Deus [illegible] relatio, ut infinitum [illegible] ...

absoluti, ent[illegible] [illegible], sive commune in genere entis relativi.

2° arg. nam relatio quatenus relatio [illegible] [illegible] ad [illegible] ad [illegible]: ergo relatio non dicit perfectionem. Conseq. [illegible] perfectio [illegible] respicit [illegible], [illegible] [illegible], relatio, ut relatio, non respicit, quia [illegible]: ergo non [illegible] perfectio. maior [illegible], [illegible] mir [illegible] [illegible] afficit [illegible] subiectum, quod modificat, et afficit, [illegible] relatio non [illegible] subiectum, [illegible] [illegible] ipsa relatio: ergo.

R. [illegible] Conseq. ad [illegible] negat mir: nam [illegible] relatio [illegible] quatenus accepta [illegible] [illegible] respicit [illegible], non [illegible] ut respiciens fundamentum, [illegible] subiectum [illegible] illam [illegible] [illegible] esse [illegible] fundamenti, [illegible] mediante [illegible] [illegible] à fundamento, [illegible] relatio [illegible] quatenus accepta respicit [illegible] fundamentum, [illegible] subiectum, [illegible] [illegible], [illegible] referendo ipsum ad [illegible], [illegible] relatio [illegible] ipsius [illegible] perfectio fundamenti, [illegible] subiecti. [illegible] [illegible] relatio in Deo sit sola, [illegible] Dub. [illegible] [illegible] relationes [illegible] gaudeant aliqua dist. ab essa.

ART. II.

Vtrum Relatio in Deo sit idem, quod illa essentia?

Dub. 1m.

Vtrum relationes divinae gaudeant aliqua dist.e ab essa.

P.o

Prima cl.º nam in divinis plura numero [illegible]
sunt in essentia, quam relationes, sive inter essentiam, et personas. [illegible] 1º cl. [illegible] in Con-
stantiensi [illegible] et cl. sequenti [illegible] [illegible] [illegible] relationes,
quae non conveniunt essentiae, et [illegible], ut constituere, et distinguere personas,
et tamen omnia, quae [illegible] conveniunt relationibus, non essentiae: [illegible] ergo [illegible]
2º [illegible] quia essentia, et relationes non sunt termini synonimi, neque illis
respondet idem conceptus formalis: ergo nomina respondentia illis diversis
conceptibus etiam debent, et consistere aliquam distinctionem. = Ultimo probatur
quia ex opposito sequerentur plura inconvenientia, 1º quod gratia, [illegible]
[illegible] relationibus diceretur de essentia, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] essentia [illegible]; 2º sequitur, quod relativa, et notionalia vere possent
de essentia [illegible]. essentia generat, et etiam omnia absoluta, quae dicuntur de
essentia dicantur etiam de relationibus [illegible] aeternitas est absoluta, et [illegible]-
bilis, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
2ª cl. inter relationes divinas [illegible], sive inter personas, et
essentiam non datur distinctio realis entitativa. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
1º, quod in Cons. [illegible] sub Eugenio 3. damnata fuit [illegible]
[illegible] ponentis distinctionem realem inter personas, et essentiam, sive inter
relationes et essentiam, et ibi [illegible] [illegible] [illegible] personas [illegible]
[illegible] Dei, et ipsas [illegible] [illegible] [illegible] in Cons. Lateranensi
definitur in divinis non esse quaternitatem; esset autem quaternitas, si
[illegible], si personae, sive relationes realiter entitative distinguerentur ab
essentia, et illas non [illegible] [illegible] intendebat [illegible] Cons. definire:
ergo [illegible]. = [illegible] quod in Cons. Florentino [illegible] definitur
in divinis omnia esse unum [illegible], ubi non obviat relationis oppositio, [illegible]
oppositio relativa [illegible] inter essentiam, et relationes [illegible].
2º [illegible] cl. [illegible] [illegible] relationes [illegible] [illegible] aut creaturae:
si [illegible], et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], essent plures [illegible]; si
[illegible] creaturae non essent ab aeterno, neque constituerent personas divinas.

q. n. distinguunt realiter entitative ab essentia. = Explicatur hoc: quia paternitas habet esse a se, l. a divinitate, quae est a se, et non est realiter entitative distincta a divinitate: quia si essent duae entitates a se, quarum utraque esset subsistens, esset infinita, esset verus Deus, et ita darentur duo Dii. Sicut paternitas habet esse a divinitate, et est esse, et realiter entitative distincta ab illa: quia esset creatura, ... quia omne quod habet esse a Deo, et distinguitur realiter entitative ab illo est creatura, ...

— Dices: quod alias Deus non esset ... divinitas ... distinguitur: ... Resp. ... nam Deus Petrus non est ... humanitas, quia includit personalitatem realiter entitative distinctam ab illa; Deus ... Deus includit paternitatem realiter entitative distinctam ab essentia: ergo ... quod in ... distinctis est quasi ... persona, Deus ... divinitatem.

— ... relationes, ... non distinguunt formaliter ex natura rei ante operationem intellectus. haec est com. theologorum ... ... et ... quod alias darentur ... paternitas realiter ... et ... formaliter realiter distincta inter se ante operationem intellectus, verum est de fide: ... quod per ... tres realitates quae dicuntur formalitates distinctas, et relativas, dantur ... quae ante operationem intellectus ex natura rei distinguuntur ab invicem: ... aliqua entitas realis, et formalis, ... sit aliqua ... relatio formaliter ... alia distincta ... quatuor res ... l. quatuor realitates, quae realitas ... ... essentiae ... realiter ... in Deo.

— ... nam ... non solum ... infinita ... entitas, ... et ... : ... infinitatem, quatenus entitas identificat ... realiter, quae ... , ita ... infinitatem quatenus ... realiter identificatur ... quae Deo

Quo sueviuis a pluri.

Tertio sic ostendi quelibet persona, cum sit eius lebus gaudet de summa simplicitate, quod dicto realis ex natura rei inter essentiam et relationem obstat huic simplicitati: quod manifestum est de fide, et diffinit in Conc. Lateranensi ubi dicit, quod substantia divina indivisibilis est, et omnino simplex omnino, nomine autem subsistentia divina non amplius continet essentiam et relationem, quae adsunt ei sic plenet. minimum probatur. quod in persona divina uniuntur esse, et relatio, ut extrema actu distincta; quod positio realis est unio distinctorum realiter: ergo persona divina erit realiter composita ex illis, et relatio, ac proinde non summe simplex.

Huic rationi ipsi respondent adversarii Durandus enim negat minorem, et ad probationem inquit relationem uniri cum esse, ut modus cum re, cuius est modus, ac proinde non facere cum illa compositionem, quia modus non facit compositionem cum re, cuius est modus. = Scotus vero negat similiter minorem, diversimode tamen respondet dicens, essentiam et relationem uniri, ut partes, idest per modum actus, et potentiae, sed tantum per identitatem in una entitate, et propterea non facere compositionem repugnantem summae simplicitati, quod illa unio extremorum habet, tamen per modum partium, sive per modum actus, et potentiae facit compositionem.

Contra primum Durandi. Licet modus sit supra rationem, cui non faciat compositionem cum illa, tanquam res, cuius est tanquam modus: Licet quod resultans ex modo et re, cuius est modus non dicatur compositum ex actu, dicitur compositum ex re, et modo; quo pacto in creatis est compositio ex natura, subsistentia et subsistentiae, tanquam ex modo ipsius naturae quae similiter compositio esset in Deo ex essentia et relatione; quod repugnat summae realitati supposita, et in creatis.

Contra secundum Scoti etiam arguitur quod realis relatio tamen essentia quod cum positiva distincta ex natura rei, ab illa compararetur ad eam, ut actus ad potentiam. Licet non, ut ipsi volunt: compositio compositionis

tam

31

tanquam actu, propter tanquam extrinseci, et habitu. Atque pat, formaliter esse perfectionem quae actu distincta realitate relativi a [illegible] habitu, quod ... relatione in ... de ipsa; quia separat a realitate relativi, et quam adae-quatur eo modo quo ... trahibile dicit, quale ... ex-plicat hoc; quod ... ostendit ... per quem actu ... separa-tam, et ... formaliter realiter, et humanitate, ... in actu ... nec formaliter ... actu humanitatis; ... potuit esse ... compositio in persona cum relatione, ... relatio ... esse quamvis non ... realiter.

1ª Concl. relativa ... distinguntur ... ratione ratiocinata et realiter virtualiter, vel eminenter, non vero realiter actualiter, ... explicatur. Suppositis ... distinctionis ratiocinatae, distinctio realis virtualis ... quae ita ... exi-git ... propria ... pluribus actibus, ... tamquam ... illarum ... sicut illa ... exequitur proprie ... calefactiva, ... tamquam ... et ... exsiccativa, ... illa ... sufficientis perfectionis ad ... exequenda ... calefactivae, et exsiccativae, ideo ... proprietati ... virtualiter, et ideo virtualiter distincta, et non actualiter, ... distinctio eo modo reperitur, quo reperit multiplicitas.

Prob. 1. Concl. ... ... illa, quae sunt diversa distinguntur ... ratiocinata, ... relatio ... divina sunt diversas ... ut declarabimus: ergo ... ... consistit in eminentia simplicissimae deitatis, ut inde sit sufficiens fundamentum ... diversos conceptus, quibus ... tres ... respondeant aliquid absolutum, et aliquid relativum ... et relatio distinguntur ratione ratiocinata, et reali virtuali-

ter

ans pat. qd sumendo ad trinus billi sumere res c. Il. essa relatio,
quia hec res relati non exequit prius munus relati, ac tantum
est relatio, ut hec res esse ita exequit prius munus
illius, est tamen est essa, hene inceptio, quia primus de
de illa, ut est essa, si relatio appareat. appareat. Ergo firma
bus sufficiens ad fundandum tales inceptiones. Cons. est par ex
notabilibus.

Proponuntur argumenta et solvuntur

Arguitur 1º. assignando, quod essa et relatio differunt realiter ac
realiter, quia simplicitas eidem non sunt eandem realitatem semel et simul
eterna; Deus est de eodem relativo ante omnem opus intellectus contradictoria; sed ante opus intellectus non habent eandem essentiam, ergo
distinguuntur realiter actualiter. Maior cum cons. patet, minor prob. Deus filio
divinus, qui est genitus, incommunicabilis, alteri realiter distinctus a
Deo ante opus intellectus, et non de essentia divinus, quia non est genitus nec
incommunicabilis, nec distinctus ante opus intellectus; ergo. Quaeterea negatur
relati inest ad Deum, vidit opponi relative. Tu autem essentia non
est ad Deum, neque illud opponi relative ergo.

Dist. 1º neg. essa. Deus realiter ad quasi idem, ex
qui realiter identificat cum illo, ut realiter distinguit
rationem essa, et sic differunt aliquo modo realiter = Dist. 2º neg.
differt realiter a filio, et non realiter cum illo, quia alia realiter esse;
quod idem est cum unitas paternitatis et filiationis: quod paternitas
et filiatio dicunt aliquas realitates a realitate essentiae, ex quo
aliquo modo differunt realiter ab illo = Dist. 3º neg. paterni-
tas. cum sit tota in relatione et non absoluta: sed non est idem reali
ter quod essa absoluta, ansipat. quia paternitatis relatio,
totius sumus et hec ad filium. Concedo et quod idem quod inceptio est
relativum non est totum illius absolutum: ergo etc.

ad

= Adhuc 3° ex Capreolo in 1° dist. 2ª q. 3 art. 3. dicendo
magis sunt eadem voces formales indivisae actualiter, et virtualiter, sed
magis sunt eadem formales voces virtualiter, et voce distinctae, neque magis
[illegible] quae [illegible] illa quae [illegible] de eadem, et re
duplicando id, in quo distinguuntur voce, aut virtualiter [illegible]
[illegible] lineae tantum habet actualiter unam vocem formalem, virtualiter
autem duas; quod est finis unius partis lineae, et principium alterius, de quo
[illegible] dicimus, [illegible] finis, [illegible] partis lineae, et [illegible] principium al-
terius partis non est finis praecedentis, quae [illegible] contradictoria
[illegible] eidem sub eadem voce [illegible] ita in praesenti
dicimus, quod una tantum est actualiter [illegible] esse et relatio-
nis, quod tamen illa est distincta voce, et virtualiter multiplex, ideo de
illa tamen voces virtualiter distinctae possunt sl. verificari illa [illegible]
[illegible] contradictoria, nam verificant reduplicando illas diversas
voces, quibus distinguuntur, quod verificantur de illis, ut sic fiunt ambo diversis di-
versis [illegible], ut significant diversis nominibus significan-
tibus eandem [illegible] formas in quibus distinguuntur.

[illegible] ex Cait. q. 39 art. 1° supponendo dico [illegible]
[illegible] aliqua [illegible], quae dicunt voces limitatas, ut sic distingu-
ant, et opponant inter se, non tamen opponunt, et uniuntur in una
voce superiori. [illegible] in sole virtus exsiccativa, quae alias in
sua voce, et specie est limitata ad exsiccativam tantum,
distinguitur ab ea, quae tantum est calefactiva, vel illuminativa;
atque sunt quod uniuntur in una voce superioris [illegible]
[illegible] non distinguunt, item [illegible] practicum, et speculativum in iis
quae tantum [illegible] practicum, aut speculativum [illegible]
est distincta una [illegible] ab alia et opposita, atque istae voces
uniuntur in una voce superiori, [illegible] fide, et
[illegible] practicum non opponit, nec distinguit a voce

[illegible]

...rationem.

= ... supponendum est, quod sicut Deus, secundum suam entitatem, est ens superius ad absolutum, et relativum, et abstrahit nec absoluta, nec relativa, et includit utrumque sua infinitate; ita est quod secundum suam rationem formalem, neque abstrahit ab absoluto, et communicabili, neque relativa, et incommunicabili, et itaque quod inquantum est infinita, et eminentiori continet, et formaliter loquendo de illa, in quo valet ... ens absolutum, et communicabile: quod non est relativum, et incommunicabile, quod entitas absoluta et communicabilis secundum propriam, et limitatam entitatem opponatur, et distinguatur ab entitate, quae est limitata relativa, et incommunicabilis, sed quod ... in entitate eminentiori est utrumque non opponitur neque distinguitur absoluta, et communicabilis a relativa, et incommunicabili, ita loquendo de ratione formali essentiae absolutae, inquantum est superior, et eminentior non tollit illam relativam. =

= Istis positis ... ... quod sic communicabile et incommunicabile secundum proprias, et limitatas rationes opponuntur contradictorie, in ratione superiori qualis est ... non opponuntur. = ... quod ... distinctionem realem ... non sufficit distinctio realis ... rationis. = ... ens quae in sua propria et limitata ratione non est adaequate eadem alteri distinguitur realiter, quae ... propriam, et limitatam non est realiter aliquatenus eadem illi: quod non ... in ratione superiori, ut contingit in ... non oportet, quod opponatur, et distinguatur ab illo ... ... superior includit utrumque ... simplicitatis.

= Adde ... distinguuntur ... non realitate ... ... et sic ... ... distinguuntur ... ... mixtis, non ...

litare est. identice, l. cum idem, fmaliter, et stat sub ratione paternitatis, nego minorem, quia cum essentia sit res infinita una actu, et multiplex virtualiter, ideo pro illud, quod absolute sumptum realiter est eadem res per identitatem cum filio, et quidem, ut stat sub ratione paternitatis per distinguitur ab illo.
— Item arguitur 2° per cap. 1° negans anst. quod probabile est, quia paternitas includit essentiam divinam, que absoluta est, vita altera. totum, quod includit paternitas est relativum. 2° distinguo transeat ans, et nego cons, quia eadem res infinita sub eadem ... tate, et formaliter continet rationem tam internam rationem, suam per hanc formaliter, scilicet absoluti, et relativi, et illae rationes distinguuntur, non ex limitatione ad suas proprias, et limitatas qualitates.
— 1° arguitur 3° realiter comparata filio sunt essentia realiter et comparata paternitate: ergo paternitas, et essentia non sunt idem formaliter realitatibus ... pat. ex conc. Florentino. Conc. ... quod comparata essentia, ut est aptitudo rei, cum paternitatem non arguit minus ... quam ... ut est aptitudo rei, cum ... paternitatem ... in doctrina ... non formaliter ... essentia ... relationibus ... similiter licet idem formaliter ... relatio, et essentia ... comparata cum ... relatio, et ... res ... non sunt idem formaliter.
— Arguitur 1°. quod paternitas magis distinguitur ab essentia, quam ... in seipsa, quod essentia distinguitur ... a seipsa: ergo plus, quam ... differt a paternitate. ... magis distincta ... de ipsis ... relata ... quod non verificantur de essentia, ut ... a seipsa. ... quod nil magis est idem alteri, quam sibi ipsi. ... quod Deus, et ... differunt, et Deus nil ...

importat, quam Deitatem supono enim nunc in deo subsistentia absoluta, 2ª

Infr. 2º relatio, et essentia hunt differentiam realem adequate distinctas respectu: differunt ex natura rei: probatur antecedens: quia essentia in sua differentia includit omnes relationes, et essentiam, illam tamen non includit actu paternitas. ergo non includit filiationem. = Infr. 3º paternitas non est communicabilis idem cum essentia: sed nisi idem realiter. probatur consequentia: quia essentia simplicissima, sicut est communicabilis, quae non est sicut communicabilis, non est simplicissima alias esset non in ipsa, concederet se.

Ad hoc arguitur antecedens negando consequentiam, negatur antecedens, disparitas est quod fructus sub qua persone vident realiter divinitatem, nec ab ratione realiter distincta, at vero sub qua communicatur essentia distinguitur ratione a paternitate, sub qua ratione non communicatur. = Explicatur, Ipsa beatitudo est ipsa essentia, et summum verum, et hoc autem est eadem divinitas fruitur in essentia, omnibus personis sine aliqua distinctione virtuali, vel rationis realiter, et ideo debent tamen virtualiter, ut in communi personis, implicat quod videre essentiam, et consequenter rationem, unde personas; et si essentia esset sub tali ratione non viderent personas haberent diversas rationes divini beatifici saltem virtualiter, et si essentia una persona operaretur ad extra, et alia non operarent, ratio deberet esse in eis potentia operativa saltem virtualiter distincta, quia non haberet ideo una operante, et ceteris operantibus. similiter quod essentia, et personae idem habent animam, rationes, realiter, Grandi [illegible] et formaliter, vere, ideo implicat essentiam, vel unam personam, trahere [illegible] sine alia, et ceterum adhoc quod communicetur essentia, non paternitas satis est distinctio virtualiter, et quod eadem rationes conveniunt in prae superiori.

Ad 3º dicitur quod essentia non est sub virtuali vel rationis realiter, sunt tamen ei paternitate, et ideo magis distinguitur ab essentia,

quia

quia etiam a se ipso [illegible] distinguitur, quod nego; nego consequentiam, quia Deus, et Beati in visione intuitiva diversos conceptus non habent; ad probationem nego consequentiam, quia sicut est communicabilis, et incommunicabilis, seu specie diversae [illegible] ex limitatione, non vero [illegible] inde [illegible], ita esse absolute, et relative in Deo [illegible] non petunt adaequatas distinctiones ex natura rei diversas, unde unico conceptu [illegible] Deo percipitur, et a Beatis, licet autem perfectiones a nobis percipiuntur conceptibus inadaequatis; ita [illegible] dist. 38. q. 1. art. 1. ad 3.

Ad 3. [illegible] nego consequentiam quia distinctio virtualis sufficit, ut res, quae identificatur alteri, non identificetur cum illa convertibiliter; ad probationem consequentiae distinguo antecedens: res simplicissima actualiter, et virtualiter, concedo antecedens; res simplicissima actualiter solum, virtualiter vero plures, nego antecedens. Ad probationem [illegible] hoc, nego consequentiam, non enim ideo est inconvertibilis cum illa quia est maior, sed quia excedit [illegible] [illegible], [illegible], ut [illegible], sublata omni [illegible] et [illegible].

3. Arguitur: Deus intelligit suam essentiam, et paternitatem ut duo [illegible] distincta; ergo a parte rei distinguuntur. [illegible] probatur, et antecedens [illegible] quia cognoscit paternitatem, et [illegible] [illegible] oppositas contradictorie, [illegible] [illegible] non apponit ei paternitatem non communicat filio, et non opponit ei [illegible].

[illegible] hoc argumentum distinguo antecedens intelligit, ut distincta actualiter ex natura rei, nego antecedens, ut distincta distinctione virtuali, et [illegible] [illegible] conceptus, concedo antecedens: ergo a parte rei distinguuntur virtualiter, concedo consequens, actualiter, nego consequentiam, ad probationem [illegible] sufficit haec distinctio ad verificandum de eadem re contradictoria in apparentia; dicimus enim; [illegible] Deus generat, Deitas non, [illegible] [illegible] quo grandi non [illegible].

Dub

DUB. 3.

Utrum RELATAE Divinae ITA SINT ERA IDEM cum essa, ut mutuo se includant formaliter?

Pro cuius explicatione advertendum [illegible] quod dubium hoc a theologis [illegible], et aliis authoribus dissentientibus ex natura rei inter essentiam, et relationes ponentibus, cum [illegible] apud illos, nec essentia [illegible] relationes, neque relationes de conceptu essentiae, [illegible] movetur [illegible] ab illis, qui ponunt relationes identificari tantum cum essentia, et distinguunt ab illa ratione [illegible] tantum.

Ratio quod relatio, et essa possunt [illegible] separari [illegible] in conceptis [illegible] ea, 1º [illegible] extrema distinctionis virtualis et [illegible] quae sunt a parte rei. 2º [illegible] ut extrema distinctionis actualis, quae [illegible] fiunt intus intellectus. Unde [illegible] inter relatas, et essam indubitanter tenent utramque et mutuo de conceptu alterius, quas suppositiones probat Caiet. 1 p. q. [illegible] art. 2º. § [illegible] solutus ad 3um, et infra q. 31 art. 2º § 10 [illegible] hoc duabus rationibus, quarum una est, quod [illegible] essa divina [illegible] [illegible] inter [illegible] in absolutis, quae relationes [illegible] [illegible] de conceptu illius, [illegible] quoad omnia, quae includit [illegible] [illegible] rationis [illegible] Altera [illegible], quae relativa est divina ratione divina [illegible] [illegible] simplicissima formalis, quae neque est [illegible] tantum, nec relatio tantum, sed formaliter est essa, et formaliter relatio, quae exequit munus [illegible] [illegible] [illegible] tantum est [illegible] absoluta, et exequit

[illegible]

nullus ~~ulla~~ [relationis] nominis, sive [illegible] iam sit a ~~[illegible]~~ relatione.

Sicut ergo quaestio fiat 2° et 3° modo dubium quaestio sit de supre relatis, [illegible] et ita sensu tituli est an [illegible] distantia [illegible] et actualis [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible], et relatis [illegible] distinctio sit de [illegible] supra illas, et in 3° in quo dubio [illegible] nec esse [illegible] de supre relatis, nec relatis de supre esse, ita [illegible] in hoc articulo disp. 6. Vazquez disp. 12 cap. 8. [illegible] cap. 2° q. 3. = 2ª sententia [illegible] esse [illegible] de supre relatis [illegible] de supre esse, ita [illegible] cap. [illegible] [illegible] Suarez [illegible] disput. [illegible] lib. 4 [illegible] cap. 4, et alii; = 3ª sententia [illegible] esse [illegible] supre relatis, [illegible] relatis [illegible] ita [illegible] hic dub. 3. [illegible] ad [illegible] Valentia disp. 2 q. 13. puncto. 1°, et lib. 1° [illegible] cap. 29. ad [illegible] et alii. [illegible] [illegible] eius declarare sit.

Dico 1° quamvis divina esse [illegible] non sit de [illegible] supre relatis, bene tamen [illegible] transcendentalis. [illegible] [illegible] authoribus [illegible] 12, [illegible] 2ª [illegible] [illegible] opponit authoribus [illegible] supponendum [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] quatenus [illegible] et [illegible] relatis [illegible] intelligendi [illegible] relatis [illegible] manare, et [illegible] ad illas tanquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] divinam esse, ut [illegible] [illegible] condens, id est, ut [illegible] [illegible] [illegible] abstractis [illegible] [illegible] positivus, nimirum entitatis [illegible] negative [illegible] entitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Probatur [illegible] [illegible]

clat. in, qd. de hue ad illas, p[ri]mis rationes, et [illegible] esse ut non separat ad relatus sic, ut dictum est, neque inc[l]udebi in supra illarum. Eadem ratione convenit neque relatio esse in mea supra esse p[er]fectionum attributi. Propterea cum in hoc sensu Augustinus lib. 5 de Trinit. cap. 3. et Damascenus lib. 1o de fide divinae [illegible] attributa magis esse [illegible], quam in ipsa essentia [illegible] p[ri]mis non separant non ut praecisionem, sed modo adiuncti, quae adiunctio significat [illegible] partibus [illegible] propositus ex ipsa.

Deinde [illegible] pars ex [illegible] diversus authores primo [illegible] divinae communicatio relatio [illegible] quod ut ab essentia virtuale distinguitur [illegible] entitatis realis, non ab alio tanquam a [illegible], alias est creatura [illegible] bonitas [illegible] ex his duobus [illegible] entis realis a se, et non ab alio tanquam a [illegible] integrum esse [illegible] transcendentali [illegible] ut dictum est [illegible] de [illegible] relatis.

Aliter [illegible] Vasquez relatus [illegible] ut [illegible] ab esse, nec [illegible] ut Deus, neque ut creatura, neque [illegible] nec per [illegible] ab alio, [illegible] mei [illegible] in [illegible]. — [illegible] solo [illegible] insufficiens. [illegible] reale in particulari [illegible] [illegible] his duobus essendi, scilicet autem creatum, aut increatum [illegible] ab alio, ut a [illegible] neque [illegible] in particulari, quam in [illegible] includitur unus [illegible] duobus [illegible] [illegible] sufficiat [illegible] saltem implicite [illegible].

[illegible] in [illegible], [illegible] aliis [illegible] et relatio [illegible] quae in [illegible] summe [illegible] [illegible] et actualitati: [illegible] requirunt, et sufficiunt, [illegible] dictio [illegible]

[illegible] includunt ac comunt unio p mutuas actus et pass. l.
p mutuos [illegible] ... Itaque compositio exstatica
[illegible] dicit mutua [illegible] ... ordinatio [illegible]
relat. et neutra alteram inclusa inclusae, quae ierent ex illis in
una persona compositio mutua, tanto, quanto in hoc ac aliqua [illegible]
[illegible] est certa in ... nam illa ... [illegible]
[illegible] mutuo se [illegible] ... unit ... [illegible]
et detrabilis in divina persona, in qua esse ... detrabilis
a personalitate, quae est [illegible] illa in [illegible] subsistendi in
[illegible]

— Nec valet ideo Vazquez adherentis in ea inquiri
cum ac mittere hanc compositionem in divinis personis, eo quod non sit compo-
sitio ... imperfectio sit [illegible] ... supponi:
— In 1°: nam quamvis compositio mutua [illegible] ... impe-
dit [illegible] in ea, cui attribuat aliquid formale, et aliquid actuale,
[illegible] in deo [illegible], quod postulet ... tanquam [illegible], est
perfectio repugnans cum summa actualitate, et ob hanc
[illegible] inter alias probat [illegible] supra [illegible] ... compositionem [illegible]
distinctio ... semper est illud, a quo sumitur differentia comparatur ad illud, a quo
sumitur genus, ut actus ad potentiam, et ideo non adiungit potentia actu, quod
potentialitatis repugnat cum summa actualitate.

— [illegible] Salasius requirit receptio esse [illegible], ut nam [illegible] composita
mutua non recepta relationis [illegible] ... in
[illegible], et [illegible], ut duo actus, neque [illegible] inclusa omnium in ce-
terum; mutuo enim se excludunt, ut [illegible] in [illegible]
[illegible] ut actus, et potentia [illegible] compositio mutua.

— [illegible] sequitur, quod compositio mutua requirit, ut u-
num receptum sit extra alterum, [illegible] ... in
[illegible] in alterum; et ... receptione [illegible] extra [illegible]

relatis, eadem enim ratio divina sub conceptu esse primum praeter trans-
cendentis, ideo per infinitatem entis a se cum abstractio, tanquam a com-
mune includit in conceptu relativi, et tamen non per illud eminenter, ut formaliter
[illegible], neque ut gradus intrinsecus.

2a. Conclusio: relatio divina est de intrinseco conceptu esse trans-
cendentalis simpliciter: haec conclusio statuit adversus dictos Scotistas, et
probatur ratione sumpta ex infinitate divina esse, quae in [illegible] infinita
simpliciter in omni genere entis, tam absoluta quam relativa perfectione, ut a-
liter includat in suo conceptu omnem [illegible] realitatem, tam absolutam quam
relativam, aliter non esset infinita simpliciter, ergo &.

Sed dicunt 2a. Respondent adversarii 1o quod relatio non perfectio portant
[illegible] esse a parte esse, et proinde ab eaque [illegible] infinitatis
eius possent non includi in conceptu illius. — 2o Respondent satis esse
esse postulare relationem, ut modos formales per identitatem, et illos actu
non includat in suo conceptu.

Sed nulla solutio evincat eius vim rationis non primo: quia ad
infinitatem divinam esse non solum pertinet inclusio illius, ut aliter omnes
perfectiones, sed est cuiuscumque realitatis, cum modo habendi
perfectum: neque infinitas legi quaesita ad omnes perfectiones, sed
ad quamcumque omnem realitatis divinae est relativae: ergo quaecum-
que debet includi in conceptu esse ad salvandam eius infinita-
tem simpliciter. — neque 2o quia de ratione divina esse solum est posse
[illegible] modos perfectionis, sed est esse concreta modis perfectionis, ad
omnem de esse [illegible] de ea [illegible], et includere per [illegible] iden-
titatem infinitatem formalem: sed non solum postulat divina esse haec re-
latis adveniens, sed est illa in suo conceptu includere.

3o. Probatur ex ratione transcendentiae divina esse, haec enim ob
suam transcendentiam includit in conceptibus relativis, ut dictum
in 1a conclusione: ergo per eandem transcendentiam includit illas in suo conceptu

qua

per [illegible] quod si illos non includeret, necesse esset relationem importare aliquid, quod esset extra rationes formales illorum, ergo inde in hoc neque includere intra [illegible] est.

Hinc etiam patet [illegible] rationes [illegible]: quod petitur ex illis instantiis, scilicet ingenii sufficienti, et in transcendentibus, [illegible] ultimarum differentiarum. Ad [illegible] est in [illegible] formalitatis, [illegible] universo, et ens est [illegible] in eo [illegible] [illegible], [illegible]: [illegible] [illegible], [illegible] in [illegible] relationibus, et ideo illas in suo [illegible] debet includere.

Ad haec solum est insufficiens, et utraque instantia [illegible] ens, [illegible]: quod [illegible] [illegible] hominis includat intra [illegible], in alio [illegible] importat [illegible] in sua ratione formali, scilicet rationale, [illegible] non includit intra [illegible]; [illegible] autem [illegible] [illegible] relatio, [illegible] [illegible] non includat [illegible] = [illegible] dico, tunc [illegible] in suo [illegible] [illegible] importat aliquam rationem formalem abstractam ab inferioribus, [illegible] importat rationes formales inferiorum, ut proportionant, generalissimam [illegible] primario, aliasque inferiores [illegible] et secundario. = [illegible] quod [illegible] ens sit transcendens [illegible] per [illegible] in [illegible] ad [illegible] suorum inferiorum, et illa [illegible] non includere [illegible] includit in illis: at ens transcendens [illegible], [illegible] repugnat [illegible] in [illegible] ad suos [illegible] [illegible] huiusmodi transcendens [illegible] debet includere [illegible] suos [illegible] [illegible] manet [illegible].

Proponuntur argumenta contrarium.

Arguitur [illegible] contra [illegible] assumptionis [illegible] [illegible] [illegible] a relatione [illegible] absoluto, et [illegible] [illegible] in [illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Augustinus, Anselmus, Athanasius, et alii, [illegible] testimonia

[illegible]

refert Vasquez in presenti, ex quibus tale deduxit argumentum, quod
aliqua duo sunt de ex aequo distincta nulla est de conceptu alte-
rius, ut inducte probatur quod in aliis, et realiter homo, et similibus quod
in metheris quorum neutrum est de conceptu alterius; sed ex predictis
testimoniis constat ita se habere attributa et relationes in Deo, quod comparantur
ut absolutum, et relativum, et entitas, et proprium ut genitum, et ingeni-
tum, quod illa comparatae ut quae sunt tales ex aequo distincta; ergo.

Respondeo negando minorem, ad quam dico, quod in illis testimoniis nomine esse signi-
ficari negatur formaliter mutuo natura quae ut sic est ex aequo distincta, et prescindit ab eo quod est de
conceptu relati.

Arguitur ex duobus testimoniis Divi Thomae. Sed ex quibus 3a huius quaestionis
articulo 1o ad 2um, et 1a parte 8 quaestione 2a, articulo 2o, in quibus ait quod Paterni-
tas est Deitas, et Paternitas est Deus, non esse veras in sensu formali
et per se, sed tantum identice; ex quo hoc deducit argumentum, si
Deitas est de conceptu Paternitatis, sive propositiones erunt formaliter
verae, quia quaecumque hoc est vera in sensu formali realiter est ens,
quod de conceptu realis est esse entis, et in illis in sensu formali ne-
gat Divus Thomas; ergo.

Respondeo negando minorem, in cuius probatione dico Divum Thomam non negare illas
esse veras in sensu formali, in quibus esse transcendentaliter sumptum
praedicatur de relationibus, sed solum illas, in quibus illius mutuo natura
significatur, quae est de essentia, et propterea asserit, hanc enuntia-
tionem Paternitas est Deus, vel Pater est Deitas, quia duo, haec quae
praedicantur, et subiiciuntur non habent eundem modum significandi, nam unum
significat in concreto, alterum significat in abstracto, in quo defi-
ciunt a figura formali, et artificiosa propositionis, in qua est Dei-
tas, vel Deus, constat quod mutuo natura, quae ut sic non identifi-
cat formaliter relationem in identitate, quae tollit exclusionem
unius conceptus ab alio.

3° arguit ex 3° qui invenerunt, et sequitur ex opposito sic: Verbum, quia Pater communicavit Filio totam suam realitatem vitalem et sic nihil distinguatur à Filio, cuius oppositum definitum est in Conc. Lateran. Cap. Damnamus. et in Florentino sess. ultima, ubi dicitur Patrem gignendo Filium dedisse omnia, quae Patris sunt praeter esse Patrem: sed sequela patet, nam conceptus paternitatis est realitas, et Pater communicavit suo totam illam: ergo et communicavit et paternitatem, in cuius conceptu includitur illa.

2° quia id nihil reale est in Patre, quod non est proprietas Patris distinctiva illius à Filio, si enim paternitas in suo conceptu includit essentiam, iam non est tota rationis proprietas Patris incommunicabilis Filio; consequentia [illegible] patet, quia quae [illegible] proprietas [illegible] constituit intime, et distinguit ab alia per realem, et relativam proprietatem, ut infra dicemus.

3° est quia alias Verbum divinum esset sapientia, eo quod est Verbum, nam Verbum est Filius et Verbum filiatione; sed filiatio tota est essentia, in qua Verbum habet, divinitas sapientia: ergo ab eodem habet, quod sit Verbum et quod sit sapiens contra [illegible] [illegible] [illegible] et Anselmum.

Respondeo negando sequelam illa inconvenientia, nam licet Pater communicaverit Filio totam suam substantiam, et realitatem in ratione totalis, et sub ratione, ad quod sufficit aliquam esse virtualem totam paternitatis, quod Filio non communicavit. = neque 2° sequela, quia tota quidditas paternitatis est proprietas Patris sumendo tota syncategorematice, et non categorematice, quidditas formalis, quae est paternitas sub ratione relationis proprietas Patris, licet non sub ratione essentiae. = neque 3°, nam illa consequentia valet, sicut non valet ista: Filius filiatione distinguitur à Patre, et filiatio formalis est essentia: ergo per essentiam distinguitur à Patre, in utraque enim commi[illegible] [illegible] appellationis propter virtualem distinctionem filiationis ab essentia, quae sufficiens est ut munus [illegible] [illegible] [illegible] tota [illegible] [illegible], et non essentiae.

ar

Arguit in primis [illegible]: nam quod est de intrinseca ratione Dei, est de intrinseca ratione omnium personarum; sed paternitas non est de intrinseca ratione omnium personarum, neque de ratione essentiae. Consequentia est bona, minor est certa ex Fide, quia si paternitas esset de intrinseca ratione omnium personarum conveniret Filio et Spiritui Sancto, cuius oppositum definitum est in Conc. Florentino et Lateranensi; major autem probatur ex regula ante [illegible] in quo praedicatur de quocumque [illegible], cuius sententia est quod quod est etiam praedicati in [illegible] [illegible] etiam praedicari de singulis personis, quod quod est de ratione Dei, etiam erit de ratione omnium personarum.

Respondeo distinguo majorem: quod est de intrinseca ratione Dei per modum praedicati essentialis est de intrinseca ratione omnium personarum, concedo majorem; quod est de intrinseca ratione Dei per modum praedicati modalis est de intrinseca ratione omnium personarum, nego majorem: et admissa minori in eodem sensu, nego consequentiam; quia cum relatio sit de ratione Dei, [illegible] modum oppositi aliis, neque potest, neque debet in illa in singulis personis inveniri. Dub. 4.us utrum in Deo sint tres existentiae relativae realiter distinctae ab existentia.

Dub. 4.us

Vtrum in Deo sint tres relationes realiter distinctae ab existentia essentiae?

In hoc dubio prima sententia [illegible] asserit, quod tres relationes existant existentia absoluta, altera quod existunt existentiis relativis sibi propriis, ita Scotus, Suarez et alii. Tertia asserit in Deo tantum esse unicam existentiam absolutam, per quam existunt omnia quae sunt in Deo tam absoluta quam relativa, et praeter illam nullam dari existentiam relativam realiter distinctam ab absoluta, quae vera sit.

Dico 1.o: personae divinae et earum relationes tantum existunt per existentiam absolutam et communem Dei, et non per aliquam existentiam relativam sibi propriam. Haec est D. Thomae pluribus in locis, et praecipue 1. p. q. 28 [illegible] ubi docet quod relatio

in

[illegible] existere [illegible] in Deo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subsistunt, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in Deo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] includente [illegible] possibilitate [illegible] existere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] existit [illegible] absolute [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] existit absolute, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] existit, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

R. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Arguitur 1º. Divinae relationes constituuntur per suam actualitatem relativam, sive sub illa constituuntur per existentiam relativam: ergo etc. Probatur consequentia: quia existentia non est distincta ab actualitate reali, ut nequeat intelligi actualis sine existentia, et existentia est ipsa actualitas realis; constituuntur tres res actuales, debent per suas actualitates, sive existentias.

Respondeo negando antecedens, et adeo negatur consequentia: quia ut sint tres res actuales sufficit unica actualitas existentiae, imo imbibita in illis, sicut in creaturis omnes sapientes, licet existentia et sapientia aut potestas, et ut in Deo sint tres personae sapientes necessario [illegible] sapientia, [illegible] in homine sint tres res existentes actuales, nempe substantia, color, et corpus, [illegible] tres potestates, et una.

Contra 3º. Nam existentia est actus ultimus supponens quasi materialiter id, quod facit existere, et existentia absoluta Dei meo modo cognoscendi non supponit relationes, imo supponitur ab illis: ergo si relationes existunt, non existunt per absolutam, sed per relativas existentias supponentes relationes. Maior patet in incarnatione, ideo enim non ponimus propriam existentiam in humanitate Christi, quia cum non ponamus subsistentiam propriam, neque etiam existentiam, quae supponit naturam, et personalitatem tanquam subiectum, cum sit ultimus actus naturae et suppositi. Minor probatur: quia existentia absoluta immediate sequitur Deum, quam relationes, quae supponunt operationes, et operationes supponunt existentiam, quia unumquodque operatur in quantum est in actu: ergo etc.

Respondeo hoc argumentum petere, quam prioritatem [illegible] in nostris conceptibus [illegible] effectus, et quod prius intelligamus [illegible] Deum. Verum, inquam, quod prius intelligimus [illegible] nempe intelligimus rationale, et in existentiam, ut meum [illegible], et postea subsistentiam absolutam, personalitatem, et [illegible] attributa, et tandem relationes. = [illegible] hoc [illegible] quia existentia in Deo est ultimus actus, non [illegible], sed mea manendo meo modo intelligendi, sicuti essendo in

Deo

Deo, aut in inveniendo Deo, sit ultimus, quia invenit, et nulla perfectio intelligatur posterius adveniens Deo, quod licet ultimus, quod a nullo supervenientem et antecedente sed actuat. non modo conveniens, immo etiam actuat: unde licet paternitas adveniat non modo intelligenda neque tamen cum existentia quae advenit, ut quasi actualis existentia, immo sicut ut actuat ultimus. [illegible] existentia ut realis, ut existentia in qua, quia [illegible], et actuat supponit ipsius, qualis mentalis: ita existentia divinitatis, ut existentia supponit relationibus, et ut existentia relationis supponit qualis mentalis ipsas relationes, non ut existentias, [illegible] actualiter existentia. [illegible] [illegible] [illegible], quae existentia [illegible], et [illegible], et idem supponit personalitatem, nec in Deo.

3° arguit. [illegible] ponitur, quia cum existentia [illegible] relationis Dei non [illegible] : relationes : [illegible] existentias absolutas [illegible] [illegible] [illegible] debent ponere existentias relativas [illegible] entitates relativas. = [illegible] existentias [illegible] [illegible] existentia, sicut [illegible] existentia [illegible] existentia substantialis [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] existentias [illegible] [illegible] ac existentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relatio [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] existentia: [illegible].

Respondetur 1° [illegible] proportio inter existentias et res quas [illegible] existere debet esse, [illegible] utraque sit substantialis vel accidentalis, corruptibilis vel incorruptibilis, et quod existentia recipitur in eodem subiecto in quo res [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] corrumpatur ab eadem causa, [illegible] non debet esse proportio aliqua. = [illegible] existentia debet proportionari [illegible] rei, [illegible] existentia, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], et [illegible] [illegible] actuans existentia, [illegible] [illegible]

de

81.

adduent neq complete, et petit ipsam suam realitatem; tanquam cum non possit in se sola existere, ideo non minus distinguitur ab absoluta, et relativa cum existit, et absolutum, et est una essentia quae habet eminenter omnes rationes entis; unde non est ab ipsa perfectione, sed ab se existendi

— Ad tertium dico, quod existentia non est nisi cum non ab existentia relativa, ex natura est, et realis dicuntur ... generis, quae supponuntur esse ... in actu absoluto, et simpliciter, et ideo non possunt existere per existentiam alienam, quia et non habent propriam existentiam, alia relationes ... a primo esse, et ... personalitatis, quae complet ... et ideo non importat existentiam propriam distinctam ab existentia essentiae.

— Ultimum argumentum probatur, ... constituant personas, ut dicimus infra, quod sint existentes realiter distinctae ab existentia essentiae. Consequentia: quod ut constituant personas debent tribuere illis existentiam per se, et incommunicabilitatem, quod haec duo sunt idem personae; sed ut tribuant existentiam per se, quatenus realiter distinguuntur ab alia, debent habere propriam existentiam relativam realiter distinctam ab existentia absoluta.

— Respondeo concedo antecedens, dico quod ut relationes constituant personas debent tribuere illis existentiam, vel supponere illam; sufficit autem quod tribuant incommunicabilitatem. Art. 3: utrum relationes quae sunt in divinis realiter ad invicem distinguantur.

Art. 3.

Utrum relationes, quae sunt in Deo realiter ad invicem distinguantur?

— Certum est in Deo esse distinctionem realem, ... absolutum, quae ... relativum, ... oppositio ...

[illegible] opinor, et vincitur ab illo, quae [illegible] illius. 2° quo fuerit relatio realis, dum [illegible] oppositio relativa realis [illegible] fuerit Deo [illegible] oppositio. [illegible] illa realis [illegible] relationis, haec [illegible] quod relativa oppositio [illegible] realis [illegible]

Ob hanc [illegible] intercedunt difficultates [illegible] explicatione [illegible] cap. 1° [illegible] nam [illegible] sapientia [illegible] illi [illegible] [illegible] 2° [illegible] relatio [illegible] oppositio relativa [illegible] ad alterum extremum oppositi relativi [illegible] similitudinis, quae [illegible] alterum extremum oppositi relativi [illegible] dissimile [illegible] relatio realis [illegible] oppositio relativa [illegible] alterum extremum oppositi relativi [illegible] relatio [illegible] correspondentes [illegible]

3° [illegible] in [illegible] realis [illegible] oppositio relativa [illegible] realis [illegible] in [illegible] relationibus fundatis in [illegible] aequalitatis et inaequalitatis [illegible] in quibus [illegible] oppositio relativa [illegible] relatio [illegible] realis [illegible] art. 1° huius [illegible] identificans [illegible]

[illegible] difficultas [illegible] [illegible] realis [illegible] unitatis [illegible]

Deo dubi [illegible]: nam haec [illegible] [illegible] [illegible] filii, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quae [illegible] fundat in illo primo: [illegible]

Ad 1um difficultatem resp. nam [illegible] [illegible] nullam [illegible]
[illegible] [illegible], ut [illegible] dicetur patebit, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sapientiae [illegible], [illegible] [illegible]
in creaturis sive habitus, et accidens, [illegible] [illegible] [illegible] sapientiae
ut abstracta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
sapientia [illegible] [illegible] in [illegible] altissimas causas, quae [illegible]
[illegible] habitus, [illegible] accidentis, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in Deo [illegible] [illegible] in illo [illegible] habitus, [illegible] accidens, —

Ad 2am [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] oppositis relativis, [illegible] de relatione [illegible] quaecumque extrema [illegible]
[illegible], quae [illegible] [illegible] intra [illegible] [illegible], qualis [illegible], quae [illegible]
[illegible] originis [illegible] [illegible] alterum, et ex [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
extrema [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intra [illegible] alterum extremum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non loquitur de [illegible] relatione, neque de
oppositis relativis, de [illegible] [illegible] quae [illegible] originis [illegible] [illegible] ab altero,
et de hac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relativi [illegible]
[illegible] inter extrema, quae [illegible] [illegible] [illegible] impossibile [illegible] [illegible]
a se ipsa [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] instantiae adduci[illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] intelligi [illegible] [illegible] relatio realis, [illegible]
oppositis relativis [illegible] hoc [illegible] [illegible] dicendum, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] relativum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible], quae [illegible] accidens [illegible] [illegible] [illegible]
a substantia [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] extremis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ex [illegible] rei [illegible] dumtaxat [illegible] [illegible] in [illegible].

Ad 3. admissa [illegible], quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], et [illegible] dicendum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fundatum in [illegible]
[illegible]

quantitate, nec dari valeat realis identitatis quidditas, aut diver=
sitatis specificae defectu cuiusvis conditionis requisitae, sed dicitur vel
[illegible] vel alias huiusmodi relatio identitatis, et diversitatis inter ex=
trema intrinseca dicta sit realis, ut insinuat D. Thom. loco citato:
necesse eundem defectum dari inter illas oppositas reales relativas; et tamen
reales, ubi relativa quatenus sic opponuntur tanquam
duo sic dictis [illegible] realibus carentes. =

Circa 2.am difficultatem [illegible] modi explicandi illud principium, quae
sunt eadem uni tertio etc. [illegible] in 1. dist. [illegible] q. [illegible] art. 4. § ad
oppositum [illegible] impugnatur explicatum dicentes principium, quae ea=
dem uni tertio debent esse eadem inter se eo modo quo [illegible] identitatis,
qua sunt eadem uni tertio: sic enim intellecto hoc principio nullam instan=
tiam [illegible] relatio [illegible] idem realiter cum esse necesse [illegible] esse
[illegible] inter se, aut praedictum principium destrui in divinis; [illegible] principium hoc
debere intelligi de his, quae sunt eadem uni tertio in [illegible] comparandi
per se, sic autem non procedit [illegible] de relationibus.

2.us modus quem insinuat D. Thom. q. 8 de pot. art. 1 ad 10, et
ut probabilem defendit Capreolus in 1. dist. 2. art. 1. asserit principium
hoc sic debere intelligi, quod extrema, quae identificantur uni tertio
sunt idem inter se, id est quod unum est alterum, vel saltem quod est aliquid, quod sit alte=
rum: et in hoc [illegible] sensu etiam salvatur in divinis, quia ex eo quod Pater et Fi=
lius sunt idem in essentia sequitur Patrem esse aliquid, quod est idem cum Filio, quod scilicet
est essentia, quae est Filius. =

3.us est eiusdem Capreoli loco citato asserentis huiusmodi principium
intelligi de identitate extremorum quantum ad illud, in quo sunt eadem
uni tertio, et quia Pater et Filius sunt idem cum essentia non quantum ad proprietates
relativas, sed quantum ad esse absolutum, ideo solum sequitur illos esse
idem inter se quantum ad esse absolutum, et hunc modum dicendi
insinuat D. Thom. in 1. dist. 33. art. 1. ad 1um et sequuntur [illegible] in hoc sensu.

in

in eq. gonfirma ad 7um

4to et ultimo Capreoli in loco citato asserentis debere intelligi hoc principium de extremis, quae identificantur uni tertio adaequate, et sub ratione qua constituuntur relatione; non identificantur tamen essentiae, ideo non descendit in virtute huius principii illa esse idem inter se, cum illi tamen sequuntur aliquid etc.

Sed contra, isti modi dicendi sunt insufficientes et ita standum est in explicatione data hic ad 7um. Unde adverte principium hoc debere intelligi de his, quae sunt eadem uni tertio re, et ratione, ut tunica et indumentum, non de illis, quae differunt ratione a tertio, ut patet exemplo actionis et passionis, quae licet sint idem reale cum motu, ut ex Philosopho 3. phisic. cap. 3., non tamen sunt idem inter se, quia differunt a motu ratione per respectus oppositos quos, in actione enim importat motum, ut a quo, in passione vero, ut in quo, et ita solvitur argumentum non posse virtute huius principii colligi distinctio relationis relativorum inter se, quamvis sint idem reale cum essentia, quia distinguuntur ratione ab illa per respectus oppositos quos, quos important in suis rationibus formalibus.

Ex quo satis manifeste colligitur, quod illud, in quo dicit distinctio rationis, sive virtualis extremorum a tertio, et non qualiscumque distinctio rationis, constat tamen distincta cum extrema sint opposita quos, ad quod nullum exemplum ex creaturis adduci potuit, quam illud de actione et passione, quae differunt per oppositos quos.

Xma quam excusatam opinione solvit argumentum Aureoli, quod adversus eam configebat dicens: sic est enim, quae sunt eadem uni tertio sunt idem inter se, ergo identitatis quae sunt eadem illi tertio, si distinguuntur ab illo ratione ratiocinata per respectus oppositos superadditos, nego consequentiam; talis enim distinctio potest impedire realem identitatem extremorum inter se: si autem distinguuntur ab illo tertio alio genere distinctionis ratione tamen, concedo consequentiam, et nego consequens, quo pacto argumentum hic adductum probat sequi identitatem realem attributorum inter se ex simili identitate eorundem cum essentia, quia licet ab illa differant ratione ratiocinata, non tamen per respectus oppositos super additos essentiae. Ut in hoc sint termini relationis realis. ... Hispano, ... ratio.

Q. 3 IN DEO SINT TANTUM QUATUOR RElationes reales, scilicet Paternitas, filiatio, Spiratio, et processio.

Dubium unicum.

Q. 3 Spiratio activa distinguatur realiter a Paternitate, et filiatione, et illae distinguantur inter se, et a processione?

In hoc dubio duplex inveni[illegible] [illegible] celebris. Durandus in 1 dist. 13. q. 2. et aliorum asserentium spirationem activam et paternitatem distingui ex natura rei, atque inde consequenter esse duas relationes, sive realitates. = 2° [illegible] [illegible] modo relationes esse duas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] in 1. dist. 12 q. 1 [illegible] [illegible] [illegible] q. 13 [illegible] [illegible] interpretes [illegible] in hoc art.

= [illegible] 1a statuit [illegible] [illegible], [illegible] 1° quod in divinis non est distinctio realis, nisi ubi invenitur relationis oppositio, ut habet commune axioma Theologorum de [illegible] ex Anselmo lib. de [illegible] Spiritus S. cap. 13. Sed spiratio activa non opponitur relative paternitati, aut filiationi; ergo nec distinguitur realiter ab illis. = 2° [illegible] 1° [illegible] in [illegible], quod [illegible] ex opposita [illegible] [illegible] quod daretur in Deo quaternitas rerum damnata in Concilio Lateranensi cap. Damnamus, quod sic [illegible]. Si spiratio activa distinguitur ex natura rei a paternitate et filiatione, erunt in Deo 4 relationes reales realiter distinctae; et ex his [illegible] quaternitas rerum, seu realitatum: [illegible]. = [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est opposita [illegible] reali, illa quidem ex paternitate, et spiratione activa, [illegible] excludens [illegible], et filiatione ex natura rei distinctionem: hoc autem derogat summae simplicitati divinae [illegible].

Proponuntur et solvuntur argumenta.

Arguitur 1° contra 3am conclusionem, quia paternitas, et spiratio activa sunt a parte rei una relatio vestita dualitate; ergo sunt duae res, sive realitates actualiter distinctae.
Probatur consequentia, quia multiplicato inferiori ex eo, quod est inferius necesse est multiplicari et superius; sed in paternitate, et spiratione multiplicatur relatio, quae tamen ad rem, sive quae est inferior ad rem, sive realitatem: ergo necesse est multiplicari in illis realitates, et per consequens illas esse duas realitates actualiter distinctas. Antecedens autem probatur: Et confirmatur, quia etiam dari in Deo a parte rei quatuor relationes reales, ut dicitur, esse duas illarum sint paternitas, et spiratio aliquin ex his, et aliis duabus non perficitur quaternarius numerus omnium relationum realium. = Neque dici potest quod paternitas, et spiratio sint una res absoluta tantum, non autem sint una res relativa: Contra dicitur non posse, quia alias non esset magis una res quam paternitas, et filiatio, quae sunt illae in essentia, quod tamen est falsum, nec dici quod alias non esset tantum una relatio, nam res relativa non distinguitur ab absoluta nisi tantum relatione; ergo si sunt una res relativa erunt una relatio, et sic non quatuor, sed tres tantum erunt relationes reales in divinis, quod tamen est falsum: ergo &c. =

Ad hoc argumentum respondeo negando antecedens. Quod paternitas, et spiratio tantum sunt duae virtualiter ex ratione relationis, quae in esse rei, quia sunt distinctae virtualiter tantum sunt duae relationes virtualiter, ita etiam sunt duae res virtualiter distinctae. Ad confirmationem distinguo antecedens, si terminus numeralis quatuor afficit supra adiectivum reales, concedo antecedens, si afficit supra substantivum relationes, nego antecedens, sic enim non dantur a parte rei quatuor relationes in Deo nisi tantum virtualiter. Ad sequelam, nego minorem et 2am partem, quod paternitas, et spiratio a parte rei sint una res relativa, licet sint una res, non inde licet inferre quod absolute sint una relatio, quod tamen tunc illa relatio dicatur expresse res ad rem in hoc modo loquendi denotatur illa unitas, quod tamen est falsum.

Quia

Arguit 1°. nam istæ duæ relatæ differunt specie, ut patet, cum habeant terminos specie distinctos, à quibus sumitur distinctio specifica in relationibus; paternitas enim respicit filiatio, et spirationem passivo, quæ differunt specie, teste D. Thomæ, q. 32. art. 2; ergo distinctio specifica formaliter ex natura rei, quæ sic dicta diffunditur istæ duæ relatæ.

Resp. dist. majorem; differunt specie actualiter, et simpliciter nego majorem; virtualiter sive eminenter, concedo majorem, et similiter, concedo minorem, et nego consequentiam; eminentialiter enim distinctio sufficit, ut habeant terminos realiter distinctos.

Ultimo arguitur: nam eadem res non potest esse producens, et producta per idem; producere enim, et produci important enim oppositos formaliter idem incompatibiles; sed Filius per spirationem est producens spiritum sanctum, et productus per nativitatem: ergo nativitas, sive filiatio, et spiratio activa in Filio non sunt idem realiter, et sunt negata in Patre spiratio idem realiter cum paternitate.

Resp. dist. 2do majorem: eadem res non potest esse producens, et producta per idem, quod est idem respective, transeat major; per idem, quod est idem re, distinctum tamen ratione, et virtualiter, nego majorem. Sufficit enim virtualis distinctio inter spirationem et filiationem activam, ut Filius per illam sit productus, et istam producens. quod vero dixi plura. atque 2. verum sit inveniens, definitio personæ sit rationalis naturæ individua substantia.

Q. 29 De Personis Divinis.

ART. I.

Utrum sit conveniens definitio personæ, scilicet persona est rationalis naturæ individua substantia.

cl°

Ccº legitima est diffinitio personae tradita a Boetio, quam quidem recipit D. Thomas in hoc art. et alii omnes fere scholastici. et ergo ccº [illegible] cum esset Philosophis, et Theologorum nomen personae accomodatum est, et appropriatum ad significandum specialem substantiam intellectualem, [illegible] venit habere dominium suorum actuum, et [illegible] ipsam movere in suis operationibus, ita ut sit quasi persona se [illegible] ab alio [illegible], sed in praedicta diffinitione explicatur propria ratio substantiae, singularis, et individuae, et [illegible] explicatur ratio naturae intellectualis, ex qua [illegible] habet dominium suorum actuum: ergo in praedicta diffinitione explicatur sufficienter propria ratio personae.

Contra hanc diffinitionem arguit Scotus in 1º dist. 23 q. unica volens illam corrigere, et 1º arguit, quod anima non est rationalis naturae individua substantia et non est persona: ergo. = Resp. quod anima rationalis non est individua substantia simpliciter, et absolute, sed [illegible] pars individuae substantiae ex natura sua, unde [illegible] in ista diffinitione dicitur, quod persona est individua substantia intellectualis, debet dari substantia totalis et completa non de parciali, ut recte D. Thomas in solutione ad 1m. ubi animam totalem excludit a ratione personae, quia est pars humanae speciei, et licet sit separata retinet naturam unibilitatis, et ideo non potest dici substantia individua, et propterea [illegible] excludit a ratione personae manum, et quascunque alias partes hominis.

2º arguit: quod sequitur ex tradita diffinitione, quod Deitas, ut distinguitur a Patre, Filio, et Spiritu Sancto est enim substantia individua naturae intellectualis, consequens est falsum: ergo. = Resp. quod Deitas, ut praescindit a subsistentia personali non habet [illegible] substantiam completam per modum subsistentis, quod [illegible]. [illegible] quae [illegible] aliquid in esse Dei, et ideo praecisa sumpta est persona.

3º arguit, quod ex diffinitione [illegible], sequitur [illegible] esse personas, non angelus, aut Deus, solum enim homo est persona rationalis: consequens est falsum: ergo. unde ait Scotus, hanc diffinitionem [illegible] esse declarandam, seu corrigendam per aliam diffinitionem, quam tradit Ricardus de S. Victore lib. 4 de Trinitate cap. 21, et 22 dicens: quod persona est intellectualis

nat.

nec intrinsecus existat.

Ds. quod realis nec in hac defin. non debet accipi strictè et rigorose, ut importat distinctionem intellectualem, sed debet accipi lato modo ut est idem, quod non intellectualis, ab habendo ad hoc, quod sit intellectualis distinctio, et ideo sit idem quod personalis, subsistens et cetera.

Art. 4us

Utrum persona sit idem, quod hypostasis, substantia, subsistentia et essentia.

1a Cc.: substantia duobus modis accipi solet, 1o pro quidditate, quam significat diffinitio. 2o pro supposito quod subsistit, et hoc 2o modo diversas res quibusdam nominibus appellat, una significante intentionem et tribus significantibus res; nimirum suppositum, quatenus subjicitur in praedicatione; subsistentia quatenus existit per se, et non in alio: res naturae quatenus substat naturae com. et hypostasis, vel 1a substantia, quatenus substat accidentibus.

2a Cc. idem significat hoc nomen persona in genere substantiae rationalis, quod significant cum in quolibet genere substantiarum haec tria nomina, scilicet res naturae, subsistentia, et hypostasis, ex quibus cc. colligitur quod persona non significat idem quod essentia, bene tamen significat in genere substantiae intellectualis idem, quod illa tria nomina in genere substantiae. Deinde utrum dentur in Deo subsistentia absoluta esse dicta a tribus relativis.

Dubium. 1us

Utrum detur in Deo subsistentia absoluta esse dicta

à tribus relativis.

Pro cuius explicatione supponendum est, quod nomine subsistentiae absolutae intelligimus existentiam absolutam Dei; existentia enim ponit rem extra nihil formaliter et complete, subsistentia facit per se existere, atque ita non in alio, ut in supposito. Aliqui quae existentia, et subsistentia tam in Deo, quam in Creaturis; in Deo quis est certum, ut videbimus dari in Deo tres subsistentias relativas, non est certum dari tres existentias relativas, quod falsum, atque aliqui in Deo existentiam absolutam et subsistentiam, quod male dicunt non posset ... esse Dei extra nihil, quin ibi intelligatur existentia absoluta, et in actu, quod per se esset extra nihil aliquid esset sine subsistentia absoluta; quod non est ita.

2º Supponendum est, quod nomine subsistentiae intelligimus personalitatem, quod ... est tantum tres personalitates esse in Deo easque relativas, et nullam absolutam. Accipimus subsistentiam absolutam pro aliquo modo nostro intelligendi, a quo haec natura Divina, quod sit per se, atque non in alio, ut supposito. His suppositis sit.

1ª Conclusio: in Divinis datur vera, et realis subsistentia absoluta pro intellectu, et relativa formali. Haec conclusio est communis in Thomistis, et sumitur ex D. Thoma in 1º dist. 26 q. art. 2. ubi ait: ita tres Deus praedicantur natura Divina relativis personis, quae etiam in ea est habens de subsistentiam nullam personam distinctam intellectu, et D. Thomas contra Gentes cap. 14. sic ait: igitur plures res subsistentes si relative dicuntur, una est subsistentia si dici essentia, quod dici non posset si essentia subsistentia esset absoluta, et dici necesse essentia plura, si dici esset quod non est una personalitas absoluta, et absoluta.

Probatur 1º conclusio, quia essentia Divina praecisa intellectu a relationibus, id est per operationem, quod est habet subsistentiam absolutam. Et ratio, quod non potest intelligi, quod Deus, ut ante operationem ad extra aliquid, quin etiam quod intelligatur existere, et subsistere, ut est per se, quod ... intelligi distincta.

subsistu. præsupponit actiō, qd ptinet ad lineā accidentiū
tm̄ exiliō, qz subsistū ptinent ad lineā substā, et modi sub-
stalez, operatio aūt, stāte eo quando ptinet ad lineā acci-
dentiū, utpote instantia ptinet ad lineā substā; ḡ n̄ pōt Deus
ad extra operari, quin prius intelligatur, et præsupponat subsistētiā
subsistentia absoluta.

3º prob: ḡ Deus, ut prius intelligit psonis ē subsistens:
ḡ subsistentia ē absoluta: pnt ans. tunc ḡ Deus Deitatem et
Deo subsistens in nāa Dei, tqz ens ē diffa int subsistens
in nāa et ipsā nāā; nā subsistens in nāa ē id, qd ē, et hēt
nām; nāa u ē id, quo ē; tuyet ḡ Deus, ut sic creat, et
operatur res ad extra, alias ens n̄ essent indiuisa opera
trinitatis ad extra: ḡ ē subsistens. pr̄ ans nā ut aīt Doctor
infra q. 29. art. 2. nil pōt op̄ operari, nisi qd p sa subsi-
stit; unde ē cōe axioma, actiones sunt suppositorum, l. subsis-
tentium: ḡ &.

Dr. nā tres psonæ Dī sunt unus numero Deus, l. Ḍ
hic Deus cont tribus psonis. Dhic Deus ē subsistens, n̄ ē ens id,
quo; D id qd hēt Deitatem: ḡ Deus, ut prius intelligitur psonis intelli-
git nātu subsistens, quæ sit absoluta, cū prius intelligatur relationi=
bus, qd spirationi activæ, ut sic abstracte, respondet spira-
tor, qui ē D, et Filius, et m spirator n̄ ē subsistens, ē sit id, qd
hēt actum spirandi, l. ipsam spm: ḡ ex qd Deus sit Deus Dei-
tatis, et habens Deitatem, n̄ bene infert, illum ē subsistentem.

Dr. nāq̄ cōa, difficultē, ac Deitas ē l. fm subsistli, et ab-
soluta Dei, a qua debet ponere subsistentia: spiro aūt, ē
admittit ē, et psonis in ea dñitatis, et n̄ admitti ē qualiaiter
intueris, tēn adueniat accidentale, qd habet ideo ē, et uno iden-
tificatur. cū aūt, et psonis, tn̄ n̄ ē fm substalis, D supponit
ali

aliqua ipsi Deitati, quae conveniunt subsistentiae, et ideo ipso gaudebit subsistentia actuali, non autem subsistendi.

Ultimo probatur conclusio quia subsistentia est perfectio simpliciter simplex, quod nunc [illegible] esse melius est subsistere, quam non subsistere, et praeterea est perfectio absoluta, quia subsistere ad se non dicit relative ad aliquem, ut dicit August. 7 de Trinitate, esse ad ipsam subsistere, quanto magis Deus; ergo illa debet dari, ut per intellectum personis non sit deberet deesse, perfectio aliqua simpliciter, et absoluta: ergo &c.

Conclusio de ratione subsistentiae, quaecumque sit est incommunicabilitas.

Explicatur conclusio, et ratio, quod subsistentia est modus quidam reddens naturam incommunicabilem, id est existentem per se, quia praesertim nil aliud est, quam non posse communicari alteri, ut supposito: una natura, ut per intelligit relationibus habet a subsistentia absoluta, quod sit incommunicabilis formaliter alteri supposito ab ipsa distincto realiter, et haec est ratio propter illam subsistentiam absolutam sit etiam incommunicabilis alteri supposito ab ipsa distincto, tamen recipit hinc, ut incommunicabilis positive, et formaliter, et tantum negative, et radicaliter,

Quo supposito, probatur conclusio subsistentia est modus quidam superadditus ipsi naturae faciens, ut natura existens sit per se, id est ille modus per se [illegible] non potest aliter explicari, nisi dicendo, quod facit eam ipsam, id est non in alio, tanquam in supposito a se distincto: ergo [illegible] probatur minor, et explicatur, quia respectu aliquorum non est in alio, vel tanquam in subiecto, et ideo non habet naturam ab illa subsistentia modali, sed ante illam, quod est subiectum, vel tanquam in supposito, ut homo non est in alio, bene tamen humanitas, quae est in homine; ergo ista natura ab illa subsistentia habet esse per se, id est non in alio, nam non habeat ab illa non esse in alio tanquam in subiecto habebit ab illa non esse in alio tanquam in supposito a se distincto; et quamvis sit in tribus personis relativis, ut subsistens subsistentia absoluta, est tamen in illis per identitatem, et non est in illis tanquam in suppositis a se distinctis.

Arguit 1°. Si esset Deus genaliter subsistentia absoluta quaeret dari in divinis 4a persona, sed hoc non est dicendum: ergo. Sequela; nam de ratione subsistentiae est constituere personam: ergo a tali subsistentia absoluta constitueretur persona. Probo antecedens: nam de ratione subsistentiae est reddere incommunicabile: ergo est de ratione illius constituere personam.

Respondeo negando sequelam, ad cujus probationem dico quod ultimum antecedens de ratione subsistentiae est reddere incommunicabile in omni linea, nego antecedens; in aliqua linea, concedo antecedens, et nego consequentiam, quia ut indivisibiliter det personam, debet reddere naturam ultimo totam in omni linea, nempe in linea absoluta et relativa, cujus ipsa non sit infinita in omni genere entis; et quod subsistentia absoluta solum reddat naturam in aliqua linea, nempe in linea absoluta, ideo non constituit personam, sed solum subsistentia relativa, cujus per hanc sit natura Dei ultimo tota in utraque linea.

Dices contra 1°. quod natura Dei est ultimo tota in omni genere entis per subsistentiam absolutam: ergo totum est nullum. Probo antecedens: nam talis subsistentia est infinita in omni genere entis, cujus sit perfectio simpliciter simplex: ergo natura Dei est ultimo tota in omni genere entis per talem subsistentiam. = 2° replico: quod ad hoc, quod subsistentia illa absoluta constituat personam sufficit, quod reddat naturam ultimo in aliqua linea, nempe absoluta: ergo etc. Probo antecedens: nam si aliquid obstaret maxime quod natura est ulterius communicabilis in alia linea, nempe relativa, sed hoc non obstat: ergo. Probo minorem: nam subsistentia relativa Patris constituit personam, quod subsistentia ista est ultimus terminus in linea paternitatis, et nihilominus remanet natura ulterius communicabilis in alia linea nempe in linea filiationis, et spirationis: ergo quod natura sit communicabilis in alia linea non obstat huic, quod subsistentia constituat personam dummodo det sit ultimo tota in aliqua linea.

Respondeo ad 1am replicam, quod licet subsistentia absoluta sit infinita in omni genere

genere

quae entis, 1° tu tat naq; in sua linea, quin dicit infinitatem explicite in sua linea, id est solum in proprio quae, scilicet in linea absoluta, licet implicite dicat infinitatem in alia linea, nempe relativa, et conven. tat naq; in sua linea, quod solum tat finita, quod dicit explicite, atque in proprio quae. Exemplum est in attributis: nam misericordia, ex. gr. licet sit infinita in ratione quae entis, non tamen explicite dicit infinitatem in sua quae, sed in proprio tantum, nempe misericordiae infinitatem, licet implicite dicat infinitatem in alio quae, et ita implicite est iustitia, bonitas &c.

= Ad 2am ex parte respondeo, quod ut subsistentia constituat personam, requiritur quod reddat naturam incommunicabilem, ut in supposito, hoc ipsum supposito alteri supposito reali distincto, licet non tamen se sit communicabilis, atque sic distincta relativa divina reddat naturam incommunicabilem, ut in supposito Patris, quod est ipsum suppositum Patris, in quo constituit personam eius, licet non ipsa tamen se sit communicabilis Filio, et Spiritui Sancto: at vero subsistentia absoluta non solum non reddit naturam divinam incommunicabilem, sed quia subsistentiam substitit ipsa absolutam, hoc est ipsum constitutivum, et non, et subsistentia, nam hoc constitutivum relativum communicabile, et ideo subsistentia absoluta non constituit personam.

= Arguitur 2°: subsistentia absoluta nullo modo intelligendi nullum formalem effectum tribuit Deo: ergo non debet poni in illo. Probatur antecedens: quia effectus subsistentiae est facere, ut non sit in se, id est non in alio tanquam in supposito, sed non Deus hoc non habet a subsistentia absoluta: ergo minor patet, quod potius cum subsistentia illa non est communis tribus personis: ergo &c.

= Dices quod effectus subsistentiae absolutae non est ut sit per se, id est non in alio supposito extraneo, et distincto a divinitate, quod habet ab illo non esse in alio, et in aliis suppositis intraneis, atque identitatem cum illis.

= Sed contra, quia praeciso illa subsistentia absoluta, est divina natura non, ut incommunicabilis supposito extraneo: ergo de hoc superflueret subsistentia

absoluta

absoluta, probatur antecedens: quod nullum suppositum extraneum a divinitate possit [illegible] ipsam divinitatem, cum sit creatum, imo neque non creatum alienum: ergo &c. 2º non sequitur ex illa, quod subsistentia absoluta tribuat eius incommunicabilitatem: consequentia est contra doctrinam assertam, quod subsistentia absoluta non est incommunicabilis: ergo.

= Resp. ad replicam distinguo antecedens, praecisa illa subsistentia absoluta manet non incommunicabilis alteri radicaliter, et negative, concedo; formaliter, et positive, nego antecedens. = ad 2um respondeo, quod subsistentia absoluta non facit non incommunicabilem suppositis, cum quibus identificatur, hic divinum, quod facit incommunicabilem non suppositis a se distinctis, quae dicta supponunt.

= 3 arguitur non sequi, quod non sint in Deo tres subsistentiae relativae, consequens est falsum: ergo probatur sequela, quod si ponatur subsistentia absoluta illa est simpliciter infinita includens omnem subsistentiam: ergo [illegible] illam in eodem supposito non ponitur alia, quod extra infinitum non est aliquid [illegible] in illo genere. [illegible] quod intelligentia [illegible] in Deo est infinita nullus datur intelligere relativum, quod idem intelligere et [illegible] est [illegible] ut diximus supra: ergo.

= Resp. neg. sequelam. ad probationem distinguo antecedens est infinita simpliciter explicite in genere entis relativi, nego antecedens, in genere entis absoluti, sed concedo antecedens, atque adeo includit omnes perfectiones subsistentiae absolutae, non vero relativae. in actu autem et inquantum identificatur relationibus includit omnem subsistentiam tam absolutam, quam relativam. quoad autem ponamus [illegible] subsistentias relativas et non tres existentias, neque tres intellectiones; ratio est, quod cum in Deo multiplicentur personalitates, oportet multiplicari subsistentias, quod personalitas relativa est idem omnino, quod subsistentia relativa, et de eis [illegible] explicito; at vero existentia non est [illegible] explicito personalitatis relativae, nec intellectio, et ideo sufficit una existentia,

et

eterna intellectio, ut modificata relationibus, non sufficit ina subsistentia Dei triplex.

Ultimo arguitur: de ratione subsistentiae est esse ultimum terminum naturae perficientem illam independenter, et incommunicabiliter; sed si natura divina includit subsistentiam illam absolutam ex vi illius est ultimo terminata, et per consequens non poterit terminari per alias tres subsistentias relativas. Probatur consequentia: nam aliter ultimus terminus non esset ultimus, sed potius ultra terminabilis. Confirmatur argumentum: quaecumque natura creata terminata subsistentia ex vi talis subsistentiae manet ultimo terminata, ut neque persona, neque ipsa natura possit alterius terminari etc. a subsistentia creata: sed idem dicendum est in natura divina.

Respondetur non esse de ratione subsistentiae, ut sit esse ultimum terminum in ultimo, de ratione personalitatis, aut suppositalitatis, sive de ratione subsistentiae divinae incommunicabilis; unde negatur antecedens: ad quod respondetur, quod natura creata non potest alterius terminari propter duo. 1º quia est terminata personalitate. 2º propter suam limitationem.

Dub. 2um

An praeter subsistentiam absolutam dentur in Divinis tres subsistentiae relativae.

Dico praeter subsistentiam absolutam dantur in Deo non solum tres relationes, et tres personalitates relativae realiter distinctae, sed etiam tres subsistentiae relativae realiter inter se distinctae. Probatur conclusio: nam in Conciliis praesertim in Sinodo Lugdunensi traditur, (…) dogma possit dici esse in Deo tres subsistentias, et quamvis ibi subsistentia accipiatur pro re subsistente, nihilominus subsistente sumitur adiective et substantive, nempe pro hypostasi, aut supposito; sed non possunt esse tres subsistentes substantive sine tribus subsistentiis etc.

Confirmatur 1º nam subsistens, sive suppositum importat distinctionem, et modum subsistendi, sive per subsistentiam in abstracto: sed sunt in Deo tria supposita, tres hypostases, et tres subsistentes, ita etiam erunt tres modi subsistendi aut

tres

tres subsistentias in abstracto, aliasque unius et in Christo eorumque suppositum, quod unica est unico subsistentia, cuiusque est esse suppositum in Deo. = Confirmatur quia personalitas ~~relativa ... triplex~~ incommunicabilis et est distincta a subsistentiis et non est alia: ergo sicut triplex personalitas relativa erit triplex subsistentia relativa.

= Arguitur 2.º quod natura divina est per se ipsam subsistens: ergo non subsistit in personis, ut afferentibus proprias subsistentias relativas. [illegible] quia subsistentia personalis ad hoc datur, ut natura illarum subsistat; quod si natura divina praeintelligitur subsistens ante ipsas personas non erit cur ... personae afferant proprias subsistentias relativas. Quia [illegible] quod aliud divina ... [illegible] ut in alio existens, quod per se subsistens subsistentia absoluta, ac si in alio existeret, quod subsisteret in personis, ut afferentibus proprias subsistentias relativas, et ita id, quod subsistit in alio afferentibus proprias subsistentias dicitur absolute, et simpliciter esse in alio.

= Confirmatur nam ex eo, quod misericordia divina est infinita, et similiter ... [illegible] in personis, nisi unica misericordia divina, cuicumque ... : ergo eo ipso, quod in divinis datur unica subsistentia absoluta, non debet dari multiplex subsistentia relativa. Si quidem subsistentia illa absoluta est infinita et perfecta. = Confirmatur 2.º quod ad rationem personae divinae tantum desiderat naturam, et subsistentiam [illegible], necnon, et incommunicabilitatem: propositio, quod dat naturam, et subsistentia [illegible] importatur absoluta natura, et debet esse relativa sola incommunicabilitas, debent divinae personae requirunt ad rationem personae ... sufficit ad ... aliquas subsistentias relativas.

= Respondeo sola antecedens, et neg. consequentia, ad probationem dico, subsistentias relativas non requiri ad hoc, ut natura subsistat, ut cumque ... ad haec ut subsistat per subsistentias talis conditionis, ut intra suam lineam habeat etiam incommunicabilitatem, quod deest ... habere a subsistentia, ut dicimus [illegible].

ad

Ad 2um qui negat sequelam, nam quod esse divinum non est in tribus personis, tanquam in aliquo reali ab eo distincto, subsistit in illis, tanquam in personis, quae sibi ipsa esse atque dant aliquam realem, et ideo exeo, quod divinum esse existere in illis non dicitur esse in alio, quod easipsas personas divinas adeo identificatur cum ipsis. nam etiam, quod divinum esse non dicitur esse in alio, quod intelligatur per se, quamvis subsistat ipsa subsistentia absoluta, quod praedicta esse affert illam ex propriis meritis: Ita quod subsistentia relativa convenit radicaliter ab esse, atque inde ex propriis meritis rabea importat. ideo exeo, quod praedicta esset subsistat in suis relationibus non tollit ab ea, quod sit in se, et sic neque ex hoc habet, quod sit in alio, quod solum quod illamet esse quae antea subsistebat per subsistentiam communicabilem, subsistat per subsistentiam incommunicabilem: nam ad hoc, ut res praedicta subsistens dicatur in alio debebat, quod esset subsistentia aliena, et non comportata ex meritis naturae divinae, neque in ea radicari, et ideo humanitas Christi Domini subsistens in Verbo dicitur esse in alio quia illa subsistentia est aliena, et non radicata in ipsa dicta humanitate.

Ad 3 [illegible] negatur consequentia, et ratio disparitatis est, quod linea misericordiae divinae ergo est linea athoma, et propterea eo ipso, quod detur misericordia infinita in Deo, nequit multiplicari; at vero linea subsistentiae divinae est linea subalterna, sicut in attributis, et ratio est, quia personae divinae, siquidem nequit linea personae divinae esse subalterna, quin linea constitutivae illius sit etiam subalterna; et propterea vera linea subsistentiae divinae, non solum est subalterna, quod constituit per duarum subsistentias incommunicabiles constitutivas personarum, datur quod constituit per subsistentiam absolutam, et communicabilem. ...

Ad 4um patet ex dictis, nequaquam subsistentia in esse subsistente est sufficiens ad constituendam personam divinam primam, sed ad hoc debuit dari subsistentia talis constitutionis, quae exui sub lineae sit in

correlativo; qualis subsistentia relativa.

= 2º Arguitur: personae divinae non afficiuntur per existentias relativas, sed tantum existunt per existentiam divinae essentiae, ut dictum est supra: ergo neque etiam afficiuntur per subsistentias relativas, sed tantum subsistunt per subsistentiam absolutam divinae essentiae. Probatur consequentia: nam ipsa concreta personarum significant tum existere, quam subsistere: ergo si possunt existere per existentiam essentiae divinae illis communicatam, etiam poterunt subsistere per subsistentiam eiusdem essentiae, quae ipsis communicatur.

= Respondeo concedendo antecedens, et negando consequentiam; et ratio disparitatis est, quod multiplex subsistentia requiritur ad multiplicandum substantiva personarum realiter distincta in Deo ab aeterno, eo quod dicta subsistentia est formaliter constitutiva personae, et hoc quod est subsistere per subsistentiam incommunicabilem competit in recto personae divinae, ac proinde tantum haec debet esse multiplicabilis in Divinis: ceterum multiplex existentia, aliquando de [illegible] conveniens non esse divinae, aliae est quippe personalitate relativa, quod existentia non est formaliter constitutiva personae in recto personae, ac proinde non debet multiplicari ad multiplicandum personas.

= Arguitur 3º ex D. Thoma quaestione 5 de potentia articulo 1 ubi dicit: quod proprietates personales sunt, quod subsistant ab essentia, quia essentia esse attribuit: ergo sentit D. Thomas quod tantum est unica subsistentia absoluta essentiae. Probatur consequentia: quod si essent tres subsistentiae relativae ab illis haberet essentia subsistere relative.

= Respondeo quod D. Thomas loquitur ad subsistere ad se tantum, et non ad aliud, non vero de subsistere in se in ordine ad aliud. itaque sensus est quod a subsistentia absoluta essentiae habet subsistere ad se; ceterum a subsistentia relativa habet subsistere in se in ordine ad aliud.

Art. 3us

Utrum Nomen personae sit ponendum in divinis?

= Conclusio certum est de fide, quod hoc nomen persona vere, et proprie conveniat Deo. Probatur conclusio: ex testimoniis Conciliorum, in quibus definitur esse in Deo tres personas: nam in symbolo Athanasij habetur: alia est enim persona Patris, alia Filij, alia Spiritus Sancti. et in Lateranensi Concilio, firmiter de summa Trinitate Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus tres quidem personae, una autem essentia. Quibus accedit Communis modus loquendi Sanctorum Patrum, qui hoc nomen persona attribuunt Deo, ut Hieronymus, Cyprianus, Ambrosius, et Augustinus. Quae cum huiusmodi verba Conciliorum, et Patrum in proprietate sermonis accipienda sint, dicendum est certum esse de fide, quod hoc nomen persona vere, et proprie conveniat Deo. = 2o probatur conclusio ratione D. Thomae in hoc articulo: Quia persona significat id quod perfectissimum est in tota natura; sed omne quod est perfectissimum est proprie attribuendum Deo: ergo et hoc nomen persona.

= Arguitur 1o contra et probatur 1o ratio D. Thomae: quia aliqua perfectior est natura specifica, quam persona: ergo falsa est maior D. Thomae, nimirum quod persona dicat id, quod est perfectissimum in tota natura. Probatur antecedens, quia persona directe et formaliter importat personalitatem, quae est modus naturae, sed modus est imperfectior re, cuius est modus: ergo.

= Si dicas, quod ista D. Thomae non intelligitur de personalitate separata ab ipsa natura specifica, quod ut sic non est dubium, naturam esse perfectiorem personalitate, sed de integra persona, prout constat ex natura, et personalitate, quae prout sic est perfectissimum in tota natura, non ratione solius personalitatis superadditae ad naturam, per modum complementi, sed ratione naturae prout est completa personalitate, quae ut sic habet perfectiorem modum essendi, quam si subsistat sola sine huiusmodi complemento.

= Sed contra hoc est: quia in duobus materialibus sunt propter ipsam naturam, et eius conservationem tanquam propter aliquid perfectius quam naturalis materialis [illegible] quia non habent perfectissimum modum essendi per se ut subsistant in singularibus, et tamen perficiuntur in illis per subsistentiam et personalitatem.

Rsum Domino Caiet. hic admisso anti, negdo q. aliquos n. cparat naa spcifica ad psona, illoquit dinaa speci-
fica, incl. incluidit ingsona, quae integrat ex naa et psonalitate, et
de hac integrali sumpta dit, ee pfectissima inrta naa. unde
lt in dua mrlia sint ppts naa specifica, tanqua pt ali-
qd pfectius ipsis, quoad dits et mas individualitats, et suppsi-
talitatis sup additas naa, utroa tn stat ipsa individua, uti in-
cludunt naa cu suis mis, n ee pfectiora naa ipsa, quia potis
naa sit e in illis. hec pfectiote mg ellendi, quae sin ipsit ab
illis abstracta.

Sequit 1o: distio in Dnis fit in tota psona et tn n sit
in ea qd e pfectissimu in tota naa: Sq psona n e pfectissimu in
tota naa, mas supparit, et p. mir, qd si realis distio dnaru plo-
niarum fieret in eo qd e pfectissimu n cuenient dine psone
in maxima et summa pfecte, qd e absurdu: Sqi

Rsum eo Domino Caiet. naq toq qd sum psono sno
includat duo scil. naa, et incommunicabilitati [illegible], et pfecte heat
a 1o, et n a 2o. hinc qd dne psone n dis quant ad
id, qd dicunt de pfecte, dolu quantu ad ma incomicabilit subsi-
te. = Insist autem, qd relates dicunt pfecte dicing, p psone
dne cuenient in maxima, et summa pfecte, quae e pfectio abs,
diiguunt tn in pfecte relatiua, et hac n e inconveniens, neque absurdu.
[illegible] hoc nomen psona signif et relatio. dub. nimis fialiqt
dicuntu significatu huius nomis psona dnuli relatio, ut videbimus.

Art. 4.

Vs hoc nomen psona significet relatio-nem?

Dub.

Dub. unicum.

Utrum formale, et directum significatum huius nominis persona Divina sit relatio, ut subsistens?

In quo dubio tres sunt sententiae, 1a asserit personam divinam importare in formali aliquid commune, in recto, tanquam nomen [illegible]. 2a sententia asserit, significatum formale, et directum huius nominis persona divina esse subsistentiam, quae est hypostasis, et quia hypostasis in divinis non habeat, nisi in relatione personali, ideo nomen personae divinae significat relationem tanquam materiale significatum, hanc sententiam tenent Capreolus, Durandus, et alii. 3a sententia asserit, quod ex parte rei significatae absolute, et sine ulla distinctione dicendum est relationem personalem esse directum, et formale significatum personae divinae. Si tamen fiat distinctio ex parte modi significandi, verum est, quod relatio est formale significatum personae divinae, quod significatur hoc nomine persona divina, relatio non ut relatio, sed ut hypostasis. Haec est germana solutio sententiae D. Thomae in hoc articulo, quam sequuntur Caietanus, Bañez, Suarez, et alii, pro cuius declaratione sit.

1a conclusio. Significatum formale huius nominis persona divina est aliquid positivum, et reale, haec conclusio est contra authores 1ae sententiae, et probatur, quia teste D. Thoma persona divina significat directe, et formaliter subsistentiam, quae est hypostasis individua, et incommunicabilis, vel relationem ut hypostasis; sed haec quae est aliquid positivum, et reale. Probatur minor, quia [illegible] sumitur [illegible] communis personae humanae etc. Sed [illegible] est subsistentia incommunicabilitatis personae, ita a parte rei [illegible] communis personae humanae etc. Ergo est subsistens, et incommunicabilis [illegible] quoad 2am eius partem, quia relatio personalis [illegible] in sua ratione includit realitatem. Ergo.

2a conclusio. Persona divina directe, et formaliter significat id quod subsistit, et distinguitur ab aliis, quod distinguit vel distinguitur per aliquid positivum, et reale.

rn

nimirum per proprietatem relativam, ut est esse subsistendi, teste D. Th. in prima, q. 40. art. 2. et 4.: Ergo hoc est eorum formale significatum, alias divinae personae constituerent, et distinguerent, aliquid quod non est, atque non essent
tres reales realiter, nec realiter distinctae, quae sunt absurda in fide; Ergo.

2do: significatum directum et formale personae divinae expressum
significatum est relatio, quae est esse subsistendi incommunicabile. Haec est communis
authorum assertio, et probatur sic: Quod hoc nomen personalitas formaliter, et directe
significat id, quo divinae personae constituuntur, et distinguuntur, sed divinae personae
constituuntur, et distinguuntur relationibus, teste D. Th. loco citato; Ergo hoc nomine
personae divinae significant directe relationem, non secus quam hi nominibus Patris, et Filii, et Spiritus Sancti significantur, quae eorum sunt
munera in actu ... proprietatis personalis constitutivae et distinctivae divinarum personarum.

Sed haec contra adversos praedictos authores; nam ipsi admittunt
personas divinas constitui ex essentia, et relatione, ex illa quidem in ...
rectius materialiter existentiam, ut ex formali, et aliori constitutivo, ut videre
est in Durando in 1o dist. ... dist. ... et Vasquez disp.
158. cap. 3. Cuius formale constitutivum personae est quod directe nomina
personae divinae importat: Ergo tenentur fateri relationem personalem esse significatum formale personae divinae; alioquin dum asserunt divinas personas constitui formaliter in esse subsistenti incommunicabili, per proprietatem relativam,
et negant hanc significari formaliter et directe nomine divinae personae, manifeste involvunt contradictionem.

Arguit 1o in forma ... ex definitione Boetii in qua dicitur
persona esse individua substantia; sed nomine individuae substantiae significatur negatio divisionis eiusdem substantiae, unde et Richardus in sua
definitione dixit personam esse incommunicabilem existentiam, quae significant
directe formaliter personam esse negationem communicationis: Ergo haec est formale significatum personae, et sic, aequaliter, de persona divina.

Resp.

= R. neg. min. q. Sl. hujusmodi subsistentia incommunicabilis explicat negationem communicationis, in minori est realis, et positiva, quae comparatur ad naturam, et quasi significat modum rei, et complementum eo quod dicit simplicitatem melius per negationem, quam per ipsam nobis explicatur.

= Arguet 2°. Quod hoc nomen persona divina non significat de formali essentiam, nec relationem personalem. Ergo non significat aliquid reale, quod aliquid commune; quod hoc enim commune non potest esse, nisi negatio praedicetur. Ergo &c. Probatur antecedens quoad 1am partem. Quia si de formali significaret essentiam hoc nomen persona divina non diceretur pluraliter; quod dicitur pluraliter, sic quidem fatemur sinistra fide esse tres personas divinas. Ergo &c. Probatur 2a pars, ipse etiam antecedens, quod si de formali significaret relationem diceretur ad aliud, quod hoc nomen persona divina sit ad se, et non ad aliud, ut patet ex Augustin. lib. 7 de trinitate cap. 6. asserente personas dici ad se. Ergo &c.

= R. neg. antecedens quoad 2am partem, ad cujus probationem dicimus, quod licet persona divina de formali significet relationem, diceretur ad aliud secundum modum significandi, nego minorem, diceretur ad aliud ex parte rei significatae, concedo minorem, et in hoc sensu nego minorem, ad cujus impugnationem verum est D. Thomas hic ad 3um dicens, quod hoc nomen persona divina dicitur ad se, et non ad aliud, quod significat relationem non per modum relationis, sed per modum subsistentiae, quae hypostasis, ut ante diceretur ad aliud opporteret non solum, quod ejus significatum sit relatio sed etiam, quod importaret per modum relationis.

= Arguit 3°. Nam significatum formale, et adaequatum hujus nominis persona divina est commune tribus personis divinis, sed et nomen ipsum est commune, quod nihil commune possit significari hoc nomine, nisi minus reale, sive negatio singularis relationibus personalibus superaddita. Ergo. Probatur minor sufficienter dixisse, nam hujus communitatem nequit esse essentia divina, ob rationem assignatam in praecedenti articulo, neque proprietas personalis, cum haec sit incommunicabilis, et individua nequit esse communis tribus personis, nisi et nulla alia proprietas ad communitatem personae divinae, quae hoc nomine significari possit. Ergo.

R.

Rndo̅ mi̅ a͞ntē negando, q.d. esto q̄ ...tas personalis in singulari sit incomunis, tn̄ ro subsistendi incomunicabile abstracta a singulis p̄prietatibus incomunicabilibus com̄ē pluribus constitutis, ut docet ... q. sequenti, art. 4. ubi explicat q̄ ...

Vltimo arguit in fauore ... nam persona com̄ sumpta, ut abstrahit a creata, et increata directe, et ... in ... sumpto nomine subsistentiæ ... hypostasis: q̄ ... in particulari ... persona humana, Angelica, vel diuina ... increata, et ... in deo, subsistentia in natura humana, Angelica, vel diuina. ... ex diffinitione data a Boetio, ... nam ro com̄ personæ ... directe, et ... in ... subsistentia, quæ ē hypostasis, et ... pertinent ad ... significatum huius nominis persona, ita ro particularis personæ diuinæ ... sub ... personæ, ut sic habet ... intellectu, et ... subsistentiæ hypostasis, et p̄p ... huiusmodi ro pertinebit ad ... significatum huius nominis persona diuina.

Rndeo ... ex quo nihil sequitur ... q̄ nihil inferre nomine diuinæ personæ ... significari directe, et ... ex eo q̄ directe, et ... significet subsistentiam, quæ ē hypostasis, si ... huiusmodi subsistentia in deo ... ē relatio personalis. q. 30 de pluralitate personarum. ... ro significandi nomine personæ diuinæ sit com̄ tribus personis ... vnitate ... analoga.

Q. 30. De pluralitate personarum

Dub. unicum.

Vtrum ro significandi nomine personæ diuinæ sit com̄

tri

trib3 psonis unitate univoca, l. analoga.

In hoc dubio 3plex versatr stentia. 1a asserit fralit3 tam dnas
psonas cois simplicr ee pfecte abstracta, & prcisa à suis infe-
rioribus, ac pinde univoca, ita Calet. et Suarez. 2a stentia, quam tenet Vas-
quez, qui fatetur cum Scoto n posse abstrahi à dnis psonis pro-
prium aliqd coe univoce pdicatum, bene autem aliqd coe univo-
cum, qd sit pprium, et distinctum ve Denoatiuo pmo proprij
pral, quo pacto abstrahitr à sp̃e hypostatica, sive modo subsi-
stendi incomplto, qua ad nam dnam comparatur, ut nam, & unit, ut
in pratum denoatiuum habens se ad instar pprij, & pradicabilis.

3a verior stentia, quam à nobis statuit pro eo, asserit no-
men coe dnas psonas ee pdes pratum n univocum, & analogum analogia pportionalitatis pprie, et pdicatum, sive essentiale
ad dnas psonas. Ita Salmanticenses, Araujo, et alij. Pro eo
pbatur. Q. pr ea ultimis distinctivis, et distinctis quancunque
rationem n pot abstrahi aliquod essentiali pcisum ab ais et
univoca: & neque à psonalitatibus dnarum psonarum. Coa pat,
qd psonalitates dnae st ultima distinctiva et distincta dnarum psona-
rum, quae se tots differunt, tanquam totas fralit distinguendo
dnas psonas, & n includunt aliquam rom essentialem coem univoce
ab ipsis prcisindabilem. Ars autem pbatur, nam ultima distin-
ctiva et distincta st simplicio, quae se tots differunt, cum sint
sp̃e se tota differendi; ac pinde nequeunt ab ais prscindi ali-
quando cois pter transcendentiam, quae ab illis pfecte n abs-
trahuntur, alioquin si includerent aliqd coe univocum, n ea ta
totis differrant, neque esse ultima distinctiva et distincta, qe
quidam, p aliqd aliud distinguerent, qd ee st contra supposit.

Dicas cum Calet ab illis sub specie ultimi distinctivi n pos-
se abstrahi rom univocam, bene tamen ab illis absolute sub ratione

fralis

talis vel saltem integre personalitatis. — Patet 2º hoc e[st] nam in divina persona, sicut in qualibet alia, est assignabile aliquid ultimum constitutivum, et distinctivum ab omni, et praedicamentali virtuale saltem distinctione, ne detur processus in infinitum in assignatione ultimi distinctivi; hoc autem in divinis personis est ipsa ratio, sive conceptus personalitatis, ergo ab hac nequit abstrahi praedicatum aliquod commune ab illo praecisionibus, atque inde univocum, ideo transcendens non potest perfecte abstrahi a modis seu suis inferioribus, nec potest non esse eorum de diversa, at modo analoga.

Confirmatur ex eo, quod si in divinis personis inveniretur aliquid univoce commune abstractum perfecte praecisionibus, esset quoque in illis compositio metaphysica, ut patet, quia compositio huius modi in compositione illius consistit in unione duorum conceptuum distinctorum, quorum unus habet rationem, sive actu, et alter potentiae, sive determinabilis, quo facto se haberent in divina persona ratio illa ad illam, et esset compositio ex additione illius, quam in compositione derogare summae actualitati et simplicitati divinarum personarum ostendimus supra.

2ª pars probatur, quia persona divina dicitur de tribus personis eo modo, quo individuum vagum de individuis determinatis; sed individuum vagum dicitur univoce de individuis determinatis: ergo etiam persona divina dicitur hoc modo de tribus personis. Confirmatur minor ratione, quia in ratione formali huius nominis ex. gr. Petri individuum, quod sit quaedam natura cum individuo, id est cum aliquibus ab homine, hoc quod est in alio non [illegible], quod est hic homo, invenitur ipsa distincta, sic enim ait individuum vagum significat naturam communem cum determinato modo existendi, talis, quod in recto dicat naturam, sic persona divina significat naturam subsistentem in natura divina talis, quod dicat in recto subsistentiam: ergo persona divina dicitur de tribus personis eo modo, quo individuum vagum dicitur de individuis determinatis.

Confirmatur hoc, quod si peculiaris persona divina dicitur peculiariter de tribus Personis

dnæ ꝑsonæ subsistentes ita primo dnæ, ut sic dr relatus dna; ut sic quatenus ꝑsonæ subsistentes: ꝯ relatio dna, ut subsistens, dr ꝯditatiua de peculiaribus relationibus dnis, ꝑ se subsistentibus; et relatio creata, ut sic dr ꝯditatiua de particularibus relatis creatis, ut de paternitate, et filiatione: ergo etiam ꝑsone dnæ dicet ꝯditatiue de peculiaribus ꝑsonis dnis:

Arguit 5º Clems: nam ꝑsone dnæ æqualiter respiciunt singulas dnas ꝑsonas, aliæ vero dnæ ꝑsonæ est malior, et perfectior aliis: ergo ꝑsones nequit esse una analogia, etiam proportionalitatis, quæ dicatur ꝑsonatus per comparationem: quia omnis analogia fundatur in aliqua inæqualitate:

Exemplum est verum de analogia attributis, non autem de analogia proportionalitatis, quoniam hæc non per se fundatur in se loquendo inæqualitate aliquarum, sed tantum petit habitudinem inter duas ꝑsonas, ita ut sicut unum se habet ad alterum, ita aliud se habeat ad illud.

Contra hoc est; quia nos fiat ꝑ proportionalitatem non est species analogiæ eius oppositum sentit Arist. dividens analogiam in eam quæ est attributionis, et mistam, quæ est proportionalitatis. Ita autem sequela; quia analogia in com. definitur per hoc, quod sit com. nec sit omnino eadem, nec omnino diuersa; sed adhærentiæ unitatem cum diversitate ratio requirit aliqua inæqualitas: Ergo.

R. admittendo solutum datam adimpugnatum negat sequelam ad cuius ꝑbationem dicendum: satis esse ad salvandam unitatem cum diversitate requisitam ad eam talem analogiam, quod ratio communis nequeat omnino abstrahi à suis rationibus differentiis adhoc, ut illæ ratione, quippe includens aliqua iis differentiis non sit eadem omnino, sed sit partim eadem, et partim diversa utroque dictum quare cum ratione ꝑsonæ dnæ nequeat omnino abstrahi à singulis ꝑsonis dnis, ut dicitur in Cæterum, inde satis salvatur unitas cum diversitate, nec sit necessaria aliqua inæqualitas in perfectione.

Arguit

Arguitur 2.o ex Caminero Caiet. quia hujusmodi singularibus simplicibus
per intus abstrahere rationem aliquam actuale, et nullum quasi proprium,
quod praescindat ab ultimis distinctivis ipsarum rerum simplicium,
sed hujusmodi singularibus ultimatis distinctivis, neque inde quod sit univocum.
Probatur non obstat, quominus talis ratio sit ratio actualis, univoca=
rum bonis, per bonis. Atque supponit Caiet. excuitute non intus, quin
post adunata dividere, inquantum quae simplici, exercet
hic quod ea absque. secundo negat proprietatis rationis communis bonae pro bono
-litatis, a suis inferioribus a eorum simplicitas.

Respondeo ad actus simplicibus simplicitatem excludentem compo-
sitionem metaphysicam qualis est simplicitas bonitatis pro bonalitatem,
et ultimorum distinctivarum rerum non per abstrahi rationem aliquam univo-
cam actualem, benetamen actus simplicibus admittentibus talem compositionem
metaphysicam.

Ultimo arguitur 3.o quod per Cap. 1.o rationem personae Dominus dicit de formali
mente incommunicabilitate seu incommunicabilitate subsistendi: subsistentia solum
denominative reserit primis, dicit absolutis quippe, quae habent ad
instar proprie passionem non personae subsistere: Ergo ea per bona personae sive
incommunicabilis subsistendi denominative solum dicitur de singulis perso-
nis divinis.

Respondeo quod licet persona dicat de formali subsistentiam incommunicabilem,
et hoc in creatis comparetur ad instar proprie passionis naturae actu, tamen
non particularis personae, quod non earum formaliter personalitas quasi condito
dicitur separatim. Et qualitas materialis separat per modum proprie
passionis subsistentia materiali, nihilominus qualitas ipsa separat
formaliter per ration actualis non peculiarem qualitatem. Quod quoad de
divinarum personarum cognitione. Scotus enim, tamen dari materiali
posset aliquatenus cognoscere existere mysterium Trinitatis, aut eius possi-
bilitatem, impossibilitatem ante revelatum

QVÆSTIO 32. DE DIVINARUM PERSONARUM cognitione.

Dub. unicum

Utrum ratione naturali possit aliquatenus cognosci existentia mysterii Trinitatis, aut eius possibilitas, vel impossibilitas ante eius revelationem?

Conclusio est: revelatum supernaturale, nequit cognosci solo lumine naturali, neque evidenter, neque probabiliter, neque directa existentia aut possibilitas Trinitatis divinarum personarum, neque in speciali Patris et Filii, neque in generali pluralis personarum. Probatur 1° ex illo Matthæi 11. nemo novit Patrem nisi Filius, et cui voluerit Filius revelare, et cap. 16. de hoc mysterio dixit Christus Petro caro, et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus.

Probatur 2° ratione, quia omnis nostra cognitio naturalis de Deo provenit ex cognitione effectuum naturalium, iuxta illud ad Romanos 1° invisibilia Dei per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur; sed effectus naturales Dei [illegible] conveniunt in cognitione Dei [illegible]: ergo [illegible] [illegible] nostrum [illegible] demonstratio a priori de trinitate per lumen naturale, sed demonstratio a priori [illegible] ex ea, et [illegible] eam, quia Pater sit Pater, et Filius sit Filius: ergo solum possumus demonstrationem naturalem a posteriori per effectus.

Dices, quod etiam [illegible] naturali cognoscimus [illegible] sit causa Paternitatis, et Filiationis [illegible] a priori paternitatis ratio modo intelligendi et principium [illegible] quo producitur Filiatio: ergo naturaliter potest cognosci a priori Pater, et eius Filius.

Dices 2° [illegible] non possit demonstrari a priori, neque a posteriori, possibilem naturalem demonstrationem, quæ vocant ad [illegible] quod contingit in nobis de intellectione [illegible] et amando [illegible] nempe e [illegible].

Dicet aliquis

Dicetur [illegible] cognoscamus esse divinas, et [illegible] cognoscimus naturaliter [illegible] paternitatis [illegible] cognoscendi, neque filiationis [illegible] [illegible]: ergo.

[illegible] obiectum quod [illegible] rationalis intellectuale simile et [illegible] quale Deo: Ubi non est bonum argumentum ad cognoscendum in Deo ex his quae in nobis contingunt similia; quod cognoscimus per actus intelligendi, et non cognoscimus formalitates relativas, et absolutas; item cognosceremus productionem filii per intellectum, et spiritus sancti per voluntatem, et alia plurima falsissima: quod ille modus cognoscendi semper fallit, nisi alias supponatur fidei revelatio, quae [illegible], et non aliunde aliquo modo manifestatur, verum est, quod fides docet ex illis, quae in nobis contingunt.

Secunda pars est similiter vera, quia per nullum probabile possumus cognoscere, aut suspicari effectum divinum [illegible] et quamvis et radicem relationis sit quod absolutum [illegible] naturale cognoscere, quod absoluta quae dicunt ordinem transcendentalem ad relationes in Deo non possunt naturaliter cognosci sub illa habitudine, nam cognitio absolutis, quae Deus cognoscit se esse trinum et unum essentialiter, et absolute, non excedit relativa; neque etiam a posteriori per probabilia cognosci, aut coniecturaliter trinitas, quia nec vestigium trinitatis personarum est in aliquo effectu authoris naturae.

Dices ex his videtur sequi, quod neque etiam supernaturaliter ex effectibus supernaturalibus, nec ex cognitione visionis Beatae, et Fidei possit cognosci trinitas, etiam quantum ad esse [illegible] falsum. Probatur sequela, quia illos effectus [illegible] est Deus, ut unus, et non ut trinus: Ergo ex illis non possumus cognoscere trinitatem. Respondeo Negando quod licet effectus illi supernaturales sint a Deo, ut est unus, neque dicant habitudinem ad trinitatem tanquam ad causam efficientem, tamen dicunt habitudinem ad trinitatem, tanquam ad finalem beatificantem [?], et datum, et ideo cognita, ducunt in cognitionem trinitatis.

Rº

2a Cl. inter lumen sup. et naale, et noale inclinatum por. iudicare hoc misterium esse possibile, aut contra; ergo. Atta-men naale lumen, et lumen sup. inclinatum non por. inclina-re ad falsum, quia eius inclinatio a Deo, et falsum est iudica-re misterium Trinitatis esse possibile; ergo &c. = Dist. Deus, ut author naae non dirigit lumen, ut author supnaalis; sed ut author supnaalis inclinat ad iudicandum hoc misterium esse verum, et non contra; ergo ut author nae non tribuit inclinationem ad oppositum, quale est iudicare hoc misterium esse impossibile, et contra.

= Ex hac [illegible] dicendo, quod si hoc misterium supponat soli lumini naali, inter absque aliquo errore, nec iudica-re dicere verum, neque falsum, sed suspendet actum, sed cum hoc misterium nulla ratione [illegible] alicui per naale quod sit possibile, quia [illegible] iudicare videntur [illegible] in creaturis, [illegible] explicari [illegible] certitudine misterio, et debitum [illegible].

= Arguit 3o. non inter creatum premissis iudicare hoc mi-sterium non esse impossibile; ergo iudicat esse possibile. [illegible] possibile, et impossibile non dat medium; ergo &c. = Dist. nam misterium Tri-nitatis e evidenter credibile; ergo evidenter possibile. Contra-ria evidenter impossibile, e evidenter incredibile; ergo evidenter credibile, et evidenter possibile. [illegible] nam bene valeret [illegible] [illegible] ante.

= Resp. neg. ans, et cons. ad [illegible] dicendo ans inter possibile et impossibile non dat medium [illegible], sed non cognitio nego ans, quia possibilitas, et impossibilitas cuiuslibet misterii sup-naalis sit [illegible] [illegible] cognitionis, [illegible] cognitio, nec iudicat de possibilitate, vel impossibilitate alicuius

mi-

mysterij supernaturalis, sed de illius indirecte abstrahit.

— Ad 2um dico omnem assertionem continens et quod involvit contradictionem, negat
[illegible] ad [illegible] autem [illegible] dicitur assertio, bene valet [illegible] contradictionis,
ad oppositionem [illegible]; si oppositio sit intrinseca, et [illegible] asserti, [illegible] tan-
tum [illegible] in his, nego [illegible]. [illegible] autem [illegible] oppo-
sitio intrinseca [illegible] possibilem, [illegible] possibilem [illegible], et incredibi-
le, nisi [illegible], cum utraque propositio sit affirmativa, utique
nihil [illegible]. [illegible] autem si una propositio esset affirmativa,
et altera negativa.

= Ad [illegible] autem quaeritur [illegible] illud [illegible] [illegible], quod adhuc quod
aliquid sit evidenter possibile [illegible] cognitio, et generatio [illegible]
possibilis, [illegible] quae [illegible] cognitio, et generatio nulla
non [illegible] haberi ab aliquo intellectu creato per propria [illegible] alic-
cuius mysterij supernaturalis, et sic negat illud [illegible] ad [illegible]
[illegible]. [illegible] hoc, quod aliquid sit evidenter credibile sufficit [illegible]
testimonij [illegible] divinitatis [illegible] authoritas ad fidem adhibendam
vel credibile, et ita [illegible] multa falsa, [illegible] possibilitatem
evidenter credibilia.

= [illegible] arguitur: nam omnia argumenta ex propriis naturalibus [illegible]
cuius mysterij possibilitatem, [illegible] evidenter [illegible] ab [illegible]
[illegible] Thomas [illegible] evidenter cognosci, [illegible]
[illegible] limites naturae mysteria [illegible] possibile. [illegible]
si esset possibile repugnaret alicui principio naturali [illegible]
[illegible] quod [illegible] non posset. [illegible]

= [illegible] [illegible], [illegible] solvere argumenta positiva, nego
[illegible], negativa [illegible]. [illegible] quo [illegible] notandum, quod solvere argumenta
evidenter per [illegible] uno modo positive, alio modo nega-
tive. Solvere argumenta positive est ostendere illud, quod negatur
[illegible] aliquod principium possibile: [illegible] si quis [illegible] [illegible]

[illegible]

visibilis, ego illi respondeo positive, hoc est visibilis ostendendo hoc esse verum per hoc principium, quod hoc est visibilis, et ita inferam: ergo visibilis; et ita mihi tantum proprium est argumentum vocatum solutio argumenti positive; solutio autem argumenti negative est quando ostendimus negative quod argumentum, quod a domino probatur, non potest non haberi; quod illud quod quidam non possit ostendere per aliquod principium, se habere negative illud argumentum.

= Sequitur 2°: quod postquam hoc omnibus est revelatum, esse sunt aliqua rationes probabiles ad ostendendum illius existentiam, quarum primam ponit Doctor hic; debilitatem vero earum cadunt, nulla facta revelatione; ergo nihil probant per revelationem, tamen probabiliter ostendunt pluralitatem personarum in Deo ante revelationem. ... tertia ... quas ponit ... in a... ... = ... ante omnem revelationem alii dicunt cognoscimus Deum esse summum, et infinitum bonum: ergo infinito modo se communicat, ergo ad infinitam communicationem aliquo modo communicare naturam, et infinitatem ... talis est creatio ... evidenter ...

= 2° ... exigendo ... rationem ... quod cui bonum est, Deum esse summae Beatum ... revelatum ... ad Beatitudinem ... societas multorum ... nullius boni sine consortio iucunda est possessio: ergo ad Beatitudinem Dei requiritur pluralitas et societas personarum ... Doctor hic ... = illa propositio sine consortio non potest esse iucunda possessio boni habet locum, quando in una persona non invenitur perfecta bonitas.

= ... hoc est, quod cum habet locum in ... boni ... illa ... primum argumentum: quod si persona ... habet alias personas in consortio non est perfecte Beatus: ergo ad perfectam Beatitudinem requiritur pluralitas personarum in Deo, et ... illa propositio habet locum in Deo.

= 3° illa minor ... Doctor ... 27. ... que ... cadit ... unde

ante eam revelatam; nam numquam intelligit, eo ipso, quod intelligit, procedit aliquid intra ipsum; Deus enim est infinite intelligens, et aliquid infinitum procedit intra ipsum; hinc ultra Verbum Divinum est, quod procedit, ab alio dicto procedit, quod [illegible] procedit a se ipso, [illegible] item est intellectus, [illegible] procedit in [illegible] est idem Deus, quod [illegible] in Deo, [illegible] eidem Deus, [illegible] Deus non potest esse plures Deos, neque intra eum esse aliquid creatum; [illegible] est quod intra eundem Deum est procedens, et persona, a qua procedit, et [illegible] pluralitas personarum in eadem Deitate.

Dico, quod [illegible] intelligit de intellectu, qui est dictio, et [illegible] intelligit de intellectu, qui est dictio, et tunc [illegible] non est [illegible], quod non cognoscit evidenter Deum intelligere dicendo, et intelligere intellectu essentiali, qui non est dictio; [illegible] Filium cognoscimus in Deo esse dictum.

Dico [illegible] evidenter Deum intelligere dicendo, [illegible], et [illegible] per cognitionem [illegible] de Deo [illegible] in nobis contingit, quod nostra intellectio est dictio: [illegible] cognoscitur hoc mysterium lumine naturae. Dices cum [illegible] intellectio non dicitur univoce de Deo et nobis, et ideo non [illegible] intellectum in Deo [illegible] tam [illegible], quod in nobis contingit.

[illegible] de Deo et nobis [illegible] intellectio evidenter cognoscimus Deum intelligere dicendo a posteriori [illegible], quod intellectio nostra est dictio: [illegible] cognoscimus de Deo, [illegible] in illo dictum [illegible] univocatio [illegible], quod [illegible] analogice [illegible] et creaturis [illegible] perfectiones, quas cognoscimus in Deo [illegible], et [illegible] creaturas, et [illegible] [illegible] cognoscimus eas in Deo ex creaturis: [illegible] intellectus [illegible] analogia de Deo, et [illegible] [illegible] in Deo intellectum esse dictum, ut in nobis.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

qd eẽ b[illegible] infinitoms [illegible] quando creatura ex nihilo, hęc [illegible] creatio in hoc tñ ẽ infinita, v[illegible] in eõ entis sit finita, ñ tñ oportet ad dicendum de infinita bonitate, qd aliqd infinitum ab eo p[illegible]cedat.

= Ad 2m ꝑ minorem talis argti bene ibi ad replicam [illegible] qd in re illa qd de facto Beatitudinem [illegible] supernaturalitatem [illegible], tñ lumen naturale ñ cognoscit, qd in facto attingit in deo; [illegible] lumen naturale [illegible] versus ad potentiam [illegible] factam bonum, hoc tñ cognoscit [illegible], infinitum [illegible] [illegible] facta bonitas, [illegible] [illegible]; [illegible] autem de deo cognoscat [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] bonitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], in [illegible] [illegible] [illegible], illud [illegible] in [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] in deo [illegible] naturaliter cognoscit, negõ [illegible].

= Ad 3m [illegible] illius [illegible], bene ibi ad replicam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diuersa [illegible] communicatio de deo [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] cognosceretur [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] communicatio de [illegible] [illegible] [illegible], et tñ [illegible] [illegible] cognoscendo [illegible], [illegible] [illegible]: similiter [illegible] [illegible] communicatio de [illegible] [illegible], et Filio, [illegible] in Filio ñ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] communicatio de deo in [illegible] [illegible] visione beata, et tñ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

= Ad 4m [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1o a simili, ex eo, qd [illegible] attingit in nobis, et [illegible], nec ẽ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. 2o [illegible] demonstrat a posteriori, [illegible] ad demonstrandum [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] qd mouetur ab alio mouetur, et qd [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] ẽ [illegible] in infinitum [illegible] subordinatis: dicendum, qd [illegible] [illegible] ad cognoscendum [illegible] [illegible] 1o [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] 2m [illegible] cognoscendi [illegible] 2m. [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] 1o [illegible] sit [illegible].

+ scit

ART. 2.

Utrum Sint ponendae notiones in Divinis?

Dubium unicum.

Utrum Conclussio Divi Thomae sit vera?

[illegible] nomina [illegible] notiones [illegible] supponendo [illegible] in praedicamentis [illegible] proprietas [illegible] paternitas, filiatio, et processio [illegible] proprietates [illegible] [illegible] maxime [illegible] Ergo notiones ponendae in Divinis.

[illegible] ut haereticis loquentibus [illegible] quo Pater et Filius et Spiritus Sanctus [illegible] tres personae [illegible] respondere [illegible] significantes [illegible] tres personae [illegible] proprietatibus personalibus [illegible]

Ultimo [illegible] in praedicamentis [illegible] Pater [illegible] non tantummodo [illegible] relationes, sed paternitatis [illegible] oportet [illegible] nomina abstracta et concreta [illegible] pluralitas relationum [illegible] oportet [illegible] correspondentes praedictis nominibus abstractis [illegible] in Filio respondens paternitati, alia in Spiritu Sancto respondet spirationi [illegible] et [illegible] persona [illegible] nominis [illegible] duas relationes [illegible] respiciendo Filium, et alia respiciendo [illegible] quidem duabus relationibus [illegible]

correspondere uni a relatio, quo [illegible] virtualr non sit plures.

= Contra hoc arguitur: nam male colligitur distinctio realis [illegible] explicatur virtualis dictam ex eo, quod ex opposito correspondet ibi ipsa realis relatio: [illegible]. [illegible] nam si [illegible] relatio est legitima, sicut in paternitate, et spiratione correspondentibus his duabus relationibus realis distinctio debebunt inter se realiter distingui; Dico esse falsum [illegible]: primo nam si distinctio, ut utraque relatio arguit distinctionem, [illegible] relatione ex opposito correspondentium, tam distinctio realis inter [illegible] relationem arguet earum distinctionem realem in illis relationibus quae ex adverso eis correspondent: [illegible].

= Respondeo ex dictis [illegible]: nam distinctio realis relationum in divinis sumitur ex oppositione reali earum inter se, non ex eo quod ei correspondeat aliqua relatio realis distincta; quia distinctio realis [illegible] earum [illegible] sumitur [illegible] dicitur paternitas, et spiratio activa [illegible] relationes realiter [illegible]; [illegible] colligitur eas realiter inter se distingui, quod [illegible] aliquam oppositionem; ceterum distinctio specifica, aut quasi specifica relationum sumitur [illegible], et ideo ex distinctione [illegible] correspondentium optime colligitur [illegible] distinctio [illegible] realis, et specifica [illegible] quasi specifica [illegible] virtualis [illegible] praedictarum relationum.

Art. 3.

Utrum sint 5 notiones in divinis.

Dubium unicum.

Utrum conclusio [illegible] sit vera.

= [illegible] [illegible] [illegible] tantum, scilicet innascibilitas, paternitas, filiatio, spiratio, et processio; [illegible] in locis [illegible] notio [illegible] [illegible] cognoscendi [illegible] personas; [illegible] in Deo [illegible] agnoscendi divinas personas, et inde [illegible] divinarum [illegible]: [illegible] quinque notiones [illegible]

ex deffne notis mix dupl. qd si ... relatas personales scilt. paternitas, filiatio, processio, et constat ex sacra scriptura Matthæi ... et Ioan. ... Altera quas e alia 4a relatio scilt spiratio activa, et supra dicta, quæ relatio distinguunt personas originis, penes quas divinæ personæ opponuntur, distinguntur. si sunt cognoscendi illas non aliquid proprium personarum; ... ultra has quatuor relatas est una alia proprietas negativa, quæ dicitur innascibilitas, per quam cognoscitur, Pater esse personam, id est personam, quæ a nulla alia originatur, et cum hæc sit quædam proprietas excellentiæ Patris, et plurimum negatione explicetur omnimoda originem, etiam paternitatem, quam illius maxime constat, quod dicitur Patris esse principium generatio ... de ... illius, et dicitur esse proprietas, cujus per innumeris sit ab alio producta, hinc e illa esse ... cognoscendi personam ... Patris ... ab aliis distinguitur, ac propria est illius notione.

Quod autem nulli alteri ... conveniat deffinitio notionis patet, quia nihil aliud est in Divinis, quod pertineat ad relatas originis, ac proinde quod positive ... proprio cognoscendi illas, ... in se ipsis constituunt, et divinas distinguuntur personas.

Arguitur 1o. quod innascibilitas, sive ingenitus esse de formali tantum dicit negationem producti ab alio; sed negatio nequit esse notio: ergo maior est certa, et probatur minor. quia notio est ... cognoscendi personam, et pertinens ad ejus dignitatem; quæ duæ conditiones repugnant huic negatione; nam teste August. lib. 5 de Trinit. cap. 8. ingenitus, quia negatio est potius manifestat, quod non sit, quam sit Pater; et nequit eandem ... nequit esse dignitas Patris, quia dignitas est perfectio, ... pertinens ad perfectionem, sed negatio nequit aliquo modo pertinere ad perfectionem: ergo.

R. quod innascibilitas de formali ... dicit negationem originis, de ... Paternitatem cum spiratione activa, ... nominatur est specialis notio, quia specialiter magnificat dignitatem Patris, cujus enim hæc duas conditiones includat, scilicet esse principium, et ... esse ab alio productum, ex quibus 1a manifestat per paternitatem, et spirationem activam: 2a vero per innascibilitatem, ... dignitas Patris specialis de

declarat per innascibilitatem, quae [illegible] est specialis notio in Patre distincta a paternitate, et spiratione activa; et per hoc patet ad confirmationem, quod neque est minor, [illegible] haec negatio de speciali ratione [illegible] assignata est notione, quae dicitur in aliis negationibus non militat.

Arguitur 2°. quod notio est propria [illegible] personae, et notio, ut constat ex ejus definitione, est ratio cognoscendi personam; sed ingenitus non est proprius Patris, ergo non est notio illius. Probatur minor, quia etiam non [illegible] fuerunt illae [illegible] personae, quae a nullo principio [illegible] productae. Nempe fuerunt [illegible], qui a Hieronymo, et Nazianzeno appellantur ingeniti; sed qui fuerunt non [illegible] [illegible] absoluta, et Spiritus Sanctus non est proprius Patris.

Respondeo negando minorem, ad cujus probationem dico, quod nomen ingenitus [illegible] habet acceptiones apud Patres; [illegible] [illegible] quam dicit negationem cujuscumque actionis [illegible], et productivae, et in hac acceptione dicunt [illegible] Spiritum Sanctum neque esse genitum, neque ingenitum, id est improductum. [illegible] [illegible] qua accipitur ingenitus pro eo quod non est genitus generatione proprie dicta, in quo sensu [illegible] praedicti [illegible] appellarunt [illegible] ingenitum, id est non generatum. [illegible] igitur in [illegible] acceptione neque non [illegible] [illegible] ingenitus, quod non procedat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: neque Spiritus Sanctus, quod non generatur, licet procedat a [illegible] [illegible], sed soli Patri convenit, quod neque [illegible] alterum, neque procedit ab altero principio, ideo haec est notio illius.

Dices. Arguitur [illegible] ac [illegible] notiones, quia quinque [illegible] non [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. Sed [illegible] [illegible] ad positivas, et negativas, [illegible] [illegible] innascibilitas [illegible] notio in Patre, de eadem [illegible] [illegible] definitio notionis. In aliis negationibus maxime in iis, quae conveniunt [illegible], [illegible] in [illegible], [illegible] in Patre, [illegible] negatio [illegible] [illegible] dicit, et in negatione [illegible] generationis [illegible] [illegible] Patri, et Spiritui Sancto, et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], quae [illegible] Spiritui Sancto, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] exhib. negat. innotescit aliud proprie de illis, quam nihil sit innascibilitatem P.ris innotescit proprietas illius quam maxime [illegible] rem [illegible] quae illis conveniat affirmatio...

= Dices meus quaero non per quam innascibilitas est notio non multiplicat in illis [illegible] negativis non idem in P.re, quae est insp.rabilitas [illegible] dico, [illegible] explicat aliquam dignitatem in P.re et Filio quam explicent alio notiones propriae ipsorum, ut ens ipso, quod [illegible] [illegible] ut [illegible] propriae [illegible] [illegible] ut genita [illegible], ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nati [illegible] [illegible] [illegible] nasc. [illegible] [illegible] non negat omnem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] specialis dignitas, [illegible] alio genere [illegible] [illegible] neque [illegible] [illegible] [illegible], neque [illegible] [illegible] [illegible] non est aliqua dignitas, aut perfectio, [illegible] aliqua dignitas sufficient manifestando nomine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] P.ri, [illegible] [illegible] [illegible] repugnat producere aliam personam divinam, [illegible] repugnat [illegible] in Deo aliam [illegible] [illegible]. [illegible] et aliis [illegible].

= Arguit 4.o [illegible] ad multiplicatas notiones sufficit distinctio [illegible] [illegible] inter illas. Atque distinctio est inter plures, quas inter illas [illegible] notiones assignatas: ergo dantur plures. [illegible]. [illegible] ad multiplicatas notiones [illegible] [illegible] sufficit, quae actualis ex natura rei, [illegible] requireret tantum esse tres notiones [illegible] tres relationes personales, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reali inter se. [illegible] [illegible] [illegible]. notiones assignatas sunt in Deo duae [illegible] notiones, scilicet generativa et spirativa, quae [illegible] [illegible] [illegible] distinguunt.

= D[illegible] meus [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] distinctio [illegible] [illegible] sufficit inter aliquas notiones, ut inter paternitatem et spirationem activam, [illegible] sufficit, [illegible] duas [illegible] scilicet generativa et spiratio sint speciales notiones, quae [illegible] excludunt a ratione notionis [illegible] [illegible] distinctionis, [illegible] [illegible] [illegible] speciales manifestanti personas

quod

sibi conveniunt, eo, quod potentia generativa non manifestat in recto aliquem rem propriam et distinctam, nisi in obliquo includit paternitatem, et similiter potentia spirativa non notionis activae, quam includit manifestat id, quod est principium spirationis, nam non esse inclusum utraque quae est communis duabus personis. et sic nihil proprium in illis manifestat. Quaestio 34 de persona filii in tres articulos divisa. Articulus 1. Utrum in divinis sit nomen personale. Dubium utrum in deo respectu sit aliquid personale, aut essentiale, aut utrumque?

Quaestio 34. De Persona Xpti.

Art. I.

Utrum Verbum in divinis sit nomen personale?

Dubium unicum.

Utrum Verbum in Deo receptum sit aliquid personale, aut essentiale, aut utrumque?

In hoc dubio tanquam dogma fidei in deo esse proprie verbum, quod ex testimonijs sacrae scripturae infra adducendis constabit, quod autem inquirimus an hujusmodi verbum sit aliquid essentiale, vel personale in deo, per eius resolutionem sit.

Probabilius in via Thomae verbum proprie sumptum tantum dicitur in divinis personaliter, et non essentialiter, haec est communis inter interpretes Thomae, et probatur 1º ex testimonijs sacrae scripturae, in quibus verbum attribuitur deo sumptum notionaliter, et ut est proprium distinctum filij ab alijs personis, ut Ecclesiastici 1º fons sapientiae verbum dei in excelsis, et Joan. 1 de filio dicitur in principio erat verbum, et 1 Ep. Joan. 5º nomine verbi designatur filius ab alijs personis distinctus, tres sunt, qui testimonium dant in caelo, pater, verbum, et spiritus sanctus.

Nec valet solutio Durandi exponentis haec omnia testimonia in sensu improprio, et metaphorico, quia est contra regulas Augustini et interpretationis

et

allerutrius [illegible] [illegible] exponenda intenta [illegible] nisi quod ex
[illegible], vel literali [illegible] aliquid [illegible] Filius, [illegible] aut [illegible],
[illegible] ex [illegible] testimoniis [illegible] hoc nomen Verbum in illis accipiatur proprie.

[illegible] [illegible], quae expressa est Augustinus lib. 8 de Trinit. cap. 10, ubi
[illegible] [illegible], quae [illegible] quae [illegible] divinae [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] dicuntur ad se ipsa, et relative dicuntur [illegible] numero
Verbum, et imaginem, quod [illegible], et dicitur relative Filius, ita relative dicitur Verbum, et
imago. Et lib. 6. cap. 2. explicans illud [illegible]. Deus erat Verbum sic ait:
Verbum [illegible] [illegible], quod [illegible] ambo Verbum, sed solus Filius, nec Filius [illegible]
[illegible], quod [illegible] ambo Filius, et [illegible] cap. 2. [illegible] repetit eandem [illegible]
[illegible] sit [illegible] Filius ad [illegible] refertur, [illegible] ipsum dicitur, [illegible] Verbum
ad [illegible] Verbum [illegible] refertur, ut dicitur Verbum, eo quippe Filius, quo Verbum, et eo Verbum
quo Filius; ex quibus relinquitur [illegible]. nam ea quae divinae relative de
Deo [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] personaliter [illegible] Verbum dicitur re-
lative ad dicentem, et Filius ad generantem; [illegible] [illegible] Filius [illegible]
dicitur personaliter.

[illegible] [illegible], quod [illegible], ut sit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] alio, [illegible] loquentem [illegible] [illegible]
[illegible] in actu 2º [illegible] alicui [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] a dicente
[illegible] Trinitati. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nova, [illegible], quae
[illegible] Verbum [illegible] [illegible] [illegible] nullo [illegible] illa [illegible] quam docet
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible], et [illegible]: nam Verbum [illegible],
quo fit loquutio: [illegible] [illegible] a loquente [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aliquo [illegible] [illegible] procedens, tanquam [illegible] ab eo [illegible];
[illegible] [illegible] a loquente nulli [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Trini-
tati: Ergo.

[illegible] [illegible] [illegible] in Deo [illegible] ipse [illegible] intelligendi; [illegible] intelligen-
di [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible]
[illegible] in Deo intellectu [illegible] [illegible] [illegible] realiter [illegible] identificate [illegible] [illegible].

ideo

illa rei dicto, sed etiam essentia divina, quae est obiectum primarium sui ipsius, et omnium aliorum sufficientissime repraesentativum, [illegible] indigens aliquo verbo repraesentativo, et ipse actus intelligendi; debet esse [illegible] divina per essentiam, quae ipse actus intelligendi.

Ad 2. neg. min. [illegible] aliquid magis in divina constituat. [illegible] intellectu, si intellectus accipiat inadaequate, scilicet quoad formalitatem dumtaxat intellectivi, et cognitivi, ad 2. maj. si intellectus accipiatur adaequate, et quoad omnem formalitatem, quam habet actus intelligendi, sed et productionem, et dictionem, nego maj. quod in intellectu divino sit tantum [illegible] essentiale, et aliud notionale, et proprium Patri, scilicet actus dictionis, cuius terminus productus est Verbum emanans a Mente divina, [illegible] proprium Patri, et admissa maiori in 1o sensu, concessa minor, negatur consequentia, non enim ex eo sequitur non sit [illegible], aut obiectum primarium, sed illud esse actum intelligendi, qui est terminus ipsius actus, ad melius expressionem, in quo repraesentat obiectum, non ipse ex indigentia alicuius ~~[illegible]~~ sufficientiae repraesentationis, qua divina Mens ipsa indigeat, sed propter fecunditatem divinae naturae, quae postulat communicari a Patre alteri personae productae per actum intellectus.

Ad 3. argumentum, quod in divinis per intellectum personae datur verbum, et non personale, [illegible] personale, quod Pater intelligit personis: et essentiale, [illegible] maior quod Deus verbo per intellectum vere proprie intelligit, ut [illegible] debeat [illegible] intellectuale, quod est ipsum intelligere, divina intellectio fit in Verbo: quia illi intellectioni essentiali debet correspondere proprium Verbum, ac proinde essentiale.

Ad 4. nego maj., et [illegible] nego minorem; satis enim est, quod intellectio [illegible] proxime ad obiectum, quod exequitur munus medii repraesentativi, in quo, et [illegible] eminenter [illegible] divina essentia [illegible], et [illegible] intellecta, et [illegible] non requiritur dari Verbum ~~personale~~ essentiale.

Ad 5. argumentum, neque amor in divinis dicitur essentialis, et personalis: [illegible] Verbum [illegible] 1a parte [illegible] 3. art. [illegible] et [illegible] neque [illegible] amor est terminus actionis volitivae, Verbum est terminus actionis intellectivae; et [illegible] amor est

[illegible]

id, quo voluntas trahit amatum ad id, in illudque transformat, ita quo intellectus trahit ad id obiectum cognitum, et transformat in illud: sicut amandus ... habebit amor ... voluntatis ... quia ... dignitatis, quia ... ex ... et ... a ... amante, ... potest ... et ... intelligente.

R. eodem modo ... philosophandum in divinis ... amor ... ad ... intelligere ... amor ... filio ... spiritus ... amor ... personalis ... nomine ... amor ... personalis ... in divinis ... intellectualis ... nomen filii ... ex ... in deo.

Art. 3.us

An in nomine Verbi importetur respectus ad creaturas?

Dub. 1. An Verbum divinum procedat ex cognitione eorum, quae realiter sunt in Deo?

C. C. ... procedit ex cognitione ... in deo ... ex ...

ex supradictis, et tandem quia nec cognitio illa Patris indivisibilis, et unica terminatur ad omnia praedicta, ita ut eadem indivisibilitate cognitio una, et eadem simplicissimo intuitu ad omnia haec indistincte attingat; sed ut sic Verbum divinum procedit ex cognitione Patris procedit utique ex cognitione omnium, quae formaliter in Deo reperiuntur.

Constat, quia certum est Verbum divinum procedere ex cognitione divina essentiae quae praesupponitur ad producendum Verbum, ad non est quaerendum an procedat ex praedicta cognitione solum ex eo quod talis cognitio se extendit solum, sed quod extendit ad omnia, quae sunt formaliter in Deo. Sed procedit ex tali cognitione, cum quod ad omnia praedicta se extendit, manifestum est certum, et ex praemissis, quod nequeat cognitione divina esse neque ex parte ipsius rei, quod reddit, et sic quare Verbum debeat ex cognitione aliquorum non vero aliorum procedere, si quidem cognitio illa est indivisibiliter terminatio ad omnia praedicta terminata, siquidem a cognitio quidditativa, et intuitiva Dei terminata ad divina comprehensive, ut etiam in statu [illegible] similiter Verbum eodem indivisibili modo omnia haec repraesentat.

Dices cum Scoto, quod actus intellectus Patris in eodem instanti realis praeexistentia terminatur ad omnia praedicta, non tamen pro illo signo rationis: et ideo in illo signo, in quo est cognitio Patris ex qua procedit Verbum divinum non terminatur praedicta cognitio naturalis ad suam [illegible], cum non sit in illo signo non datur [illegible] Filius, ex eo quod in praedicto signo intelligitur Pater ut prior ordine originis, quam Filius, sic in illo signo, in quo Pater est prior prioritate virtuali, quia paternitas ex eo praecise virtualiter dimanat, dimanans in intelligitur paternitas, ut actu dimanata, et ideo cognitio Patris non potest terminari ad Filium pro illo signo, ac proinde neque ad personalitatem Filii, cum quod intelligi non intellecto Filio.

Sed hoc est, nam quod Pater sit prior ordine originis, quam Filius, ac prior [illegible] sit [illegible] prior, quam paternitas non tollit quominus sit Filius in eodem instanti, ideo in eo signo, in quo autem [illegible] ~~[illegible]~~ Deus solum [illegible] omnia [illegible] debeant [illegible] ipsa [illegible] cognoscere, [illegible] Pater cognoscat

14

utis, a quo Filius realiter procedit; Filius vero, et Spiritus Sanctus in illo eodem signo rationis intelligantur, ut procedentes: at tandem paternitas, quo damno intelligatur ab ipsa divina essentia tamquam rationes dimanate, si ex eo, quod inter Deum et Filium sit ordo realis originis, aut inter essentiam, et paternitatem sit aliquis ordo, seu resultantia tamquam rationes, non potest colligi, quod in aliquo signo rationis, aut in quo terminatur intellectio Dei ad divinam essentiam, et non ad personas. Cum e contra, et ante prius. Quod et inter divinas personas sit ordo originis, sic non tollit obstat, quod sit formaliter relativa, ita nec quod sit formaliter simul natura, et cognitione, ac proinde neque quod in eodem signo, in quo intelligitur una debeat intelligi alia, siquidem haec est proprietas relativorum.

Et similiter quamvis intelligamus quod paternitas dimanet tamquam rationes virtualiter ab essentia non sequitur ab eo, quod sit de intimo eius conceptu, et simul, et in eodem signo, in quo dimanet, dimanatum virtualiter ab ea, nam divina essentia intelligitur, quod est prius, simul est fons virtualis paternitatis, ita, ut non intelligatur ut fundatio, in re ut fons praecisse in actu primo illius, sed ut fons, a quo in actu secundo semper dimanet: quod non potest intelligi, quod in aliquo signo in quo ipsa, tamquam rationes attingatur per intellectum Dei ipsa essentia, quin in eodem signo, in quo attingatur ipsa paternitas per talem intellectum Dei, propter rationem fontis actualis, et actualis deficientis, per alio signo, in quo nequit intelligi, si quod est in se intelligatur, nisi intelligatur id, quod actu fluit ab illo: etc.

Confirmatur hoc: nam ordo originis, sive realis, sive virtualis, originati dimanati nihil, quod non debeat procedere ex cognitione ipsius terminum divinae essentiae infinitae quod in quovis signo in quo intelligitur essentia intelligantur etiam omnes personae. Ante patet: nam praedictus ordo non tollit, quod non sit perfectissimus omnium excogitabilium: sed nec quod procedat perfectissima cognitio, quae excogitari potest, nempe per cognitionem comprehensivam. Cum vero nequit dari cognitio comprehensiva Dei, quae non terminatur ad omnia, quae formaliter sunt in Deo, qualia sunt attributa, et personae.

Nec sufficit dicere quod dicta cognitio illa tantum eorum quae pertinent ad Deum trinum, quae in illo signo ei conveniunt, et hoc tantum eorum quae ad eundem attributa: nam cum hoc tamen stat quod omnes conjunctiones attingantur quae in illo signo rationis intelligit etiam quae sunt scientiae, neque sufficit dicere quod attingeret ea secunda, et intus ad voluntatem quod necessario. Oportet, ut cognoscat illa cognitio comprehensiva omnia et intus, secundum filium, et non possit subsistentia, scilicet ...

Nec sufficit cum solo Banquez asserentis ex tali ratione ... quod per cognitionem illam cognoscuntur omnia praedicta concomitanter, quae cognitioni illi quae terminatur ad essentiam, et generationem Patris et Filii ... ad productionem ... autem quae terminatur ad ... sic enim quae concomitantur sed habet ad praedicta productio, et ita ... impossibile ... sicut autem cognosceret per illam cognitionem ...

Quia hoc est: nam eo ipso, quod per se, et formaliter, et non solum concomitanter procedat ex cognitione Patris et Filii tanquam ex cognitione oportet ut procedat per se, et formaliter ex cognitione comprehensiva utriusque Patris et Filii: ... per se et formaliter procedere ex cognitione filii ... tanquam ex cognitione. Unus patet: nam cum omnis per se, et formaliter ... perfectissimus oportet, ut eo ipso quod ... procedat ex cognitione Patris, et Filii tanquam ex cognitione ... per se procedere ex cognitione ... ex cognitione comprehensiva eorum. Cum ... adaequatam Patris, et Filii comprehensiva per se, et formaliter desideratur, ut cognoscant quoad omnia, quae in ipsis formaliter pertinent, qualia sunt ... et relatio spirationis. Et hoc requirunt cognitionem, non cognitio comprehensiva. Illius cognitio spiritus sancti per se, et formaliter desideratur ad productionem filii.

Arguitur. Nam cognitio divina prius in aliquo signo ... terminatur adaequata, et deinde in alio ad personas. Et in illo priori signo terminatur ad productionem verbi divini: ergo quod dictum est solum procedit ex cognitione eorum,

quae

que si intuit. signo solo ex cognitione solius esse, maior ergo ista cognitione tendit ad diuinam essentiam &c. Sed quia ipse est quae est ipsa, perfecte diuinam intra ad personas autem non ... [illegible] ... quae cognitio diuina prius in quodam signo non tendit ad essentiam, sed inde in alio ad personas.

Confirmatur quod absolutum tanquam à solo obiecto cognito, per se quasi pendet cognitio diuina; à quo quasi pendet intellectio diuina mediante qua producitur, sed intellectio diuina non fertur quasi pendens nisi solum ab essentia: ergo ab illa tanquam à ... [illegible] ... cognito, atque inde ex eius tanquam cognitione procedit. Tertio, quod intellectio diuina tendit ad solam diuinam essentiam tanquam ad obiectum formale, et adaequatum; sed quaecunque intellectio, tanquam solo obiecto primario, et adaequato per se specificatur, ita ab eo tanquam ... [illegible] ... Ergo &c.

Dicendum quod licet cognitio diuina prius prioritate à quo tendat ad essentiam diuinam, non tamen prius prioritate in quo, sine durationis realis, aut formalis quod signum non, et ideo cognitio illa non potest sistere in dicta essentia; sed debet non in ... trahi ad essentiam, et personas, quae ad intellectum comprehensiuam qualis est praedicta cognitio pertinet, quod trahat ad omnia, quae in illo signo in quo in diuino existunt formaliter.

Ad primam rationem, quod tunc ut ex cognitione alicuius obiecti ... sufficit quod obiectum ... illud ... à quo procedit praedicta cognitio quasi dependeat, licet non obiectum sit per se ... ex nexo cum primo, licet autem diuina ... obiectum intellectionis diuinae ratio connexae cum diuina essentia, ... obiectum ... Nec repugnat essentiam diuinam attingi quidditatiue, et non cum inde, et quod non attingantur personalitates, in quibus subsistit; et multo magis repugnat attingi comprehensiue praedictam essentiam, illis non attactis, cum eorum cum ... personas indispensabiliter

ore

nexus in ratione obiecti primarij, et sic tendens intellectus

2° arguitur: nam res ut existens non praecedit suam generationem; ergo neque cognitio illius praecedit suam generationem, et sic non praecedit ex cognitione visionis: probatur consequentia: quia res, ut existens, licet sit cognita sua, licet illa praecedit, est obiectum notitiae, quae tamen praecedit: ergo cognitio intuitiva visionis generationis illius praecedit res, etiam ut existens illam praecederet, et si non res non praecedit, neque cognitio illius intuitiva. = Confirmatur et explicatur hoc, quia notitia intuitiva supponit suum obiectum existens; sed cognitio ex qua procedit res non supponit illud; ergo non est cognitio illius intuitiva, et cum abstractiva esse nequeat nullatenus adhuc quomodo erit?

Respondeo concesso antecedente, nego consequentiam, et ad ultimam probationem dico quod antecedens sit simultate instantis, concedo antecedens; et aeque, et originis nego antecedens, et consequentiam; ita quod dicere notitiam intuitivam obiecti illius est simultatem cum illa in ratione durationis, non autem simultatem originis, hoc est quod si notitia est prior prioritate originis quam aliquid obiecti, et consequenter ut dictum est in secundo Deus Cartesianus creaturas, quae priore prioritate eius existentiam, et in creatura ista prioritatem retinent, alias caderent se ipsas, ex quo solum sequitur quod res ut existens sit in re sua intuitive sit a tempore, quod libenter fatemur, non autem quod cognitio Dei res praecedit prioritate originis, res etiam ea ratione eadem prioritate gaudere debeat. =

Ad confirmationem respondeo distinguo maiorem: si notitia intuitiva sit pure speculativa, concedo maiorem, si sit practica, nego maiorem, et concessa minori, negatur consequentia, cum notitia intuitiva, ex qua res procedit, sit absolute practica, sed illius obiectum supponi debere.

Dices 1°. Petitur principium in hac solutione: nam argumentum intendit probare non posse esse principium rei, quia debet supponere suum obiectum, nos vero supponimus non posse illud supponere, quia debet esse principium illius; ergo videtur manifesta esse petitio principij. =

Respondeo non stat intelligi notitiam intuitivam per aliquam priorem, quia si

66

ut intelligat aliquod obiectum; ergo obiectum notitiae intuitivae est ens in suo existere: Et nullo priori potest intelligi notitia intuitiva, quin eodem intelligatur etiam obiectum physice praesens, ergo non requirit aliud priori ... causare suum obiectum existens.

Ad 3um respondetur negando antecedens, et nanque aliquem videndo Deum, quod sit de essentia intuitionis solum est illatio. Licet existentia duorationis, eius obiecto, cui quamvis bene stat suum obiectum efficere, et non illud non supponere, ut patet in sua visione Dei cantare creaturas, quas ... obiecta hic, tamen est in notitia intuitiva entis ... quia illud non supponit; ergo facit.

Ad 2um dicendo maius, quin per eodem priori intelligat aliquod obiectum existens, in illo priori, nego maius, in alio posteriori intra idem instans, concedo maius, et ... minor: distinguo eandem ... et hoc stat ... nam ... priori originis ... producta ... cognoscit ..., ut existens in illo priori; ... alio posteriori eiusdem instantis durationis.

Ultimo arguit: nam ... praecedat ex ... ... similitudo ... imago, ... illius ... ... sequela, nam ... similitudo, imago, ... obiecti, ... similitudo, imago, ... illius.

Resp. ad hoc, ut ... sit imago, ... alterius ... ut sit similitudo expressa ab illo: ... ut sit imago ... illius, ut exprimentis; ... ... cedat ab illo, ut a ... et intelligente, ut ... sit imago alicuius, ut ... quo procedat ... illius ... concurrente ipso ... motivi, aut ... secundarii ... aut imprimentis ... nullius autem ... intelligat ... et ideo ex hoc, quod procedat ex ... illius non sequitur esse imaginem, ... ipsius, neque similitudinem eius.

Dub. 3.

Vtrum Verbum Divinum procedat ex cognitione creaturarum possibilium?

Rx: Verbum divinum procedit ex cognitione creaturarum possibilium: haec conclusio est D. Thomae in praesenti, quam communiter sequuntur Thomistae, et etiam plures alii ex ipsius schola, et probatur authoritate ipsius D. Thomae art. 1 huius in solutione ad 3m ubi ait: Pater enim intelligendo se, et Filium, et Spiritum Sanctum, et omnia alia quae in eius scientia continentur, concipit Verbum, et sic tota Trinitas Verbo dicitur, et etiam omnis creatura ibi etc. Sed quia omnia praedicta habent possibilitatem, ergo Pater intelligendo omnia ista producit Verbum, ergo Verbum procedit ex cognitione omnium horum.

Probatur 2º ratione: Verbum divinum debet procedere ex cognitione comprehensiva divinae essentiae, ergo debet procedere ex cognitione possibilium creaturarum. Antecedens patet, quia cum Verbum divinum sit quasi partus et effectus perfectissimus omnium excogitabilium, debet procedere ex cognitione omnium perfectissima, qualis est cognitio comprehensiva. Consequentia autem probatur: quia ad cognitionem comprehensivam non sufficit cognoscere ea quae sunt formaliter in Deo, sed etiam requiritur cognoscere ea quae eminenter continentur in illa; sed ea quae eminenter continentur in essentia divina sunt creaturae possibiles, ergo. Probatur maior: nam intellectus Beati attingit quidquid est formaliter in Deo, et tamen eius cognitio non est comprehensiva; ergo ad cognitionem comprehensivam non sufficit cognoscere ea quae sunt formaliter in Deo, sed etiam ea quae sunt in illo eminenter continentur. Haec etiam ratio, nam ad cognitionem comprehensivam requiritur ut extendatur ad omnia ea ad quae se extendit virtus productiva Dei; sed virtus productiva se extendit ad omnes creaturas possibiles; ergo cognitio comprehensiva debet se extendere ad omnes creaturas possibiles.

Probatur 3º: nam cognitio comprehensiva [illegible] debet necessario attingere creaturas possibiles, [illegible] non potest attingi comprehensive [illegible] attingat, [illegible] deberet [illegible]

comprehensiue virtute illius productiua: et debet attingere creaturas possi=
biles: ergo contra, quod non potest attingi comprehensiue aliqua virtus, sine potentia
quin attingat terminos talis virtutis. Tum pariter, quod creaturae possibiles sunt
termini talis virtutis productiuae: ergo non potest attingi comprehensiue talis virtus
quin attingantur etiam ipsae creaturae possibiles.

Dices ex hac ratione solum sequi quod debet procedere ex cognitione creaturarum
possibilium, in dic non ex cognitione omnium creaturarum possibilium in particu=
lari, quia ad comprehensionem alicuius potentiae non est necesse cognoscere singu=
laria obiecta ad quae se extendit, sed satis erit cognoscere ista sub
rationibus communibus, in qua conueniunt, et sic ad comprehensionem potentiae visiuae satis
est cognoscere obiectum visibile, ut sic, neque est necesse cognoscere omnia
visibilia in particulari.

Sed hoc est: nam licet non requiratur ad comprehensionem potentiae visiuae
cognoscere omnia visibilia in particulari, hoc ideo contingit quia ipsa ex
se non est actiua eorum in particulari, nisi determinetur per speciales species
visibilium illa repraesentantes: at vero praedicta potentia non continet aliquam
virtutem in particulari, nisi secundum dependentiam speciei illius in obiecto: sed cum illa
diuina, et omnes ipsa contineat creaturas in particulari sub omnibus modis imitabi=
libus. Ergo oportet, ut ad comprehensionem diuinae essentiae, et [illegible] ipsius de=
sideretur cognitio omnium possibilium, non solum sub rationibus generalibus possibilium,
ut hic, sed etiam sub specialibus earum rationibus.

Et hoc: nam etsi visiua procedat a potentia visiua per se in specie
visibili, attamen, cum visibilium obiecta potius, quam alterius attribuit obiecto
visibili nisi specialem repraesentatiuam illius, et ubi est diuino attribuitur potentia
eorum ratione suae eminentiae haec vis ad attingendum, et producendum creaturas
sub omnibus suis rationibus: quod licet ipsa actiua possit comprehendere, et
non cognoscant eius obiecta quoad particularia, ut nihilominus hoc
non potest dici de ipsa diuina.

Argumentum 1o: nam quod diuina procedit ex cognitione quae est beatitudo;

et licet beati cognitionem ut terminat ad creat. possibiles, et specifice prout
terminat ad Dei essentiam, quod est non cedat ex cognitione Dei prout terminat ad creat.
possibiles, tamen est certum quod Deus est beatus cognitione perfectissima, maj.
at haec est eadem, ex qua ... cedit ergo. mi autem quia non solum Deus ... ab
prout est in se ipso infinita ... facta ... beatitudinis Dei
non creat. possibiles, ut patet asserentes creat. finitas, et limitatas, atque
insufficientes ad hoc, quod sit beatitudo divina Dei, quod non
beatus est ex cognitione terminata ad creat. possibiles, et specifice prout terminat ad
Deum essentiam.

Deinde non beati possunt non videre creat. possibiles in Dei essentia,
et nihilominus sunt vere beati, quod videant Deum prout est in se, quod ad cognitionem
beatam requiritur, quod cognitio creaturarum possibilium est ... coeterum ... illis
... cedit sic quod ... cedit ex cognitione beata Dei non est necessaria, quod ... procedat
ex cognitione ut terminata ad creat. possibiles.

Deinde [illegible] ... occidendo maj., et dicendo minorem, possibiles prout terminat
ad creat. possibiles, ideo minorem, quod terminat ad illas, ut ratio connexionis cum Dei essentia
... cognita, nego minorem: ad ... minorem ... quod et si ad beatitudinem Dei
requiratur cognitio illius, tamen ... ut terminat ad essentiam Dei, quatenus ut
terminat ad creat. possibiles, aliter in ... alius, nam cognitio essentiae requiritur tan-
quam cognitio beatitudinis divinae Dei: cognitio vero possibilium requiritur tan-
quam cognitio aliorum, ... qui ... connexionem ... cum essentia Dei, quae
est beatitudo divina, cum quod creatae possibiles requirantur ad beatitu-
dinem Dei tanquam termini rationis connexionis cum Dei essentia non obstat, quod dico
... tales creat. possibiles afferant creat. finitas, et limitatas.

Ad confirmationem de ... concessimus, omnia dicendo coeterum, si talis cogni-
tio divina non sit comprehensiva ideo ... Coeterum, si sit comprehensiva, nego
coeterum, et cum cognitio beatifica aperta in beatis non sit comprehensiva suf-
ficit, ut attingat essentiam Dei prout est in se, et adhuc ... creat. possibi-
les in coeterum ... ; at ... cognitio beatifica ... est comprehensiva, et ideo

video debet terminari ad Creaturas in particulari, nam cognitio comprehensiva consistit in eo, quod se extendat ad [illegible] essentiam, et omnibus, quae sunt in ea formaliter, et necessario, et ad omnia ea, quae in illa eminenter, et necessario continentur, nempe ad Creaturas possibiles etiam in particulari sumptas, nam isto modo continentur in Divina essentia.

2º arguitur: nam si per impossibile Creaturae non essent possibiles, tunc non sequeretur, quod se perderet Deus Divinus non producere ex cognitione Divinae essentiae, aut procedere diversa ratione, ac modo procedit, ergo nunc procedit per se ex cognitione Creaturarum possibilium. patet consequentia quia ablato eo, quod per se requiritur ad productionem alicuius rei, oportet, hoc omnino deficiat productio talis rei, vel quod res illa diversa ratione procedat. antecedens autem probatur; quia ut Deus habeat esse in se primus, verus, et summe perfectus non indiget aliquo extra se possibili aliquo indiget Creatura, sed eo ipso, quod Deus habeat rationem primi entis, et summe perfecti, est potens generare Verbum eodem modo, et eiusdem rationis, ac nunc illud generat, siquidem est primum verbum, summeque perfectum; ergo adhuc implicantibus omnibus creaturis Verbum produceret eiusdem rationis, ac modo producit.

R. negando ans.: nam [illegible] impossibiles creaturas necessario possibiles, [illegible] creaturas [illegible] non [illegible] in cognitione [illegible], nec [illegible] in modo procedit, et [illegible] dico, quod, si ut Deus est [illegible] summe perfectus non indigeat [illegible] aliqua ad esse possibilis [illegible] ens, et summe perfectus dicit creaturas non esse possibiles, quod hoc non [illegible] ex indigentia, quia [illegible] ad creaturas, sed ex eius summa perfectione, quae [illegible] non posset non inferre possibilitatem creaturarum, et [illegible] ex [illegible] possibilitatis earum [illegible] a posteriori, quod Deus [illegible] ita perfectus, ~~[illegible]~~ modo dicto.

Argues contra hoc, quod amor, ex quo procedit Spiritus Sanctus, sit summe perfectus, ~~[illegible]~~ non extendat ad creaturas possibiles; ergo neque ad hoc, ut cognitio ex qua procedit Verbum sit summe perfecta, requiritur ut extendat ad possibilia. Probatur consequentia: quia a paritate rationis. Antecedens: quia amor, quo producitur Spiritus Sanctus, est ita perfectus, ut [illegible] comprehensivus ~~[illegible]~~ bonitatis [illegible], sicut cognitio, qua procedit Verbum, est comprehensiva [illegible]; sed non obstante tali perfectione et comprehensione, amor, quo producitur Spiritus Sanctus non extendit ad creaturas possibiles; ergo neque cognitio, qua procedit Verbum, extendit ad creaturas possibiles.

R. secundo ans., et negando consequentiam [illegible] disparitatem, quod amor dicit habitudinem ad res actu existentes, nam voluntas fertur in res, prout sunt in se ipsis, ideo prout in aliquo [illegible] temporis existunt; cognitio autem abstrahit ab existentia, nam cognitio [illegible] [illegible] [illegible] trahit [illegible], id est trahendo illam in esse intelligibili [illegible]; [illegible] dico, quod amor, quo producitur Spiritus Sanctus, non extendat ad creaturas possibiles, quia non habent aliquam existentiam, nec bonitatem; cognitio vero, qua producitur Verbum debet se extendere ad creaturas possibiles, quae habent aliquam intelligibilitatem. Dub. [illegible] an Deus [illegible] ex cognitione futurorum.

Dub

Dubium 3.

Vtrum Voluntas Domini procedat ex cognitione futurorum?

Concl. Voluntas Domini non procedit per se ex cognitione futurorum: haec est contra Durandum, qui audet excipere, et probatur contra illum. Nam cognitio per se requisita ad producendum voluntas est cognitio perfectissima, et comprehensiva Domini esse, sed talis cognitio salvaret in Deo etsi non esset in illo cognitio futurorum: ergo ex hac non procedit voluntas. Probatur minor, quia si Deus non decrevisset producere aliquas creaturas, comprehensive se ipsum cognosceret, quia non potest deesse; et indeo cognitio futurorum: ergo etc.

Dicas, quod ut ad cognitionem comprehensivam Domini esse absolute, et simpliciter non requiratur cognitio futurorum, bene tamen ex suppositione quod sint futura, et ideo ex suppositione horum voluntas Domini procedit ex cognitione illorum.

Sed hoc non, nam illa cognitio comprehensiva Dei tunc etiam ad creaturas futuras, non per se procedit per se ex tali cognitione, ut se extendit ad creaturas futuras: ergo voluntas non procedit per se ex cognitione futurorum. Probatur antecedens, quia voluntas procedit per se ex cognitione comprehensiva Dei sine dependentia omnino naturali, et non conveniens illi conveniret, non enim id quod convenit illi ex hac necessitate, sed quod talis cognitio comprehensiva Dei extendatur ad creaturas futuras ex suppositione illarum non convenit illi sine omnimoda necessitate, sed ex suppositione futuritionis earum: ergo voluntas quae omnino naturaliter requirit procedere per se ex cognitione comprehensiva, ut habet ad creaturas futuras, praeter praedictam suppositionem, sed adiunctum concomitanter.

Arguitur 1.º ex Augustino 15 de Trinit. cap. 13. et 14. ubi ait omnium creaturarum et spiritualium et corporalium non ideo quia sunt cognoscit Deus, sed ideo sunt quia novit. Quod si dixisse sic aliquando, vel amplius ea in verbo, quae sunt scito; quod verbis significat, quod Domini non repraesentare, nisi ideo praecedat cognitio Dei, ex qua procedit ipsum. Et idem significat Divus Thomas loco proxime allegato, et in hoc art. ubi ait Verbum esse repraesentativum Dei, et aliorum creaturarum, quia Deus cognoscendo se, cognoscit creaturas. Ad quod dicitur, verum est, ante inventionem eius sine dependentia extendi ad creaturas, vel futuras, ergo

etc.

[illegible] ex horum cognitione procedit [illegible].

[illegible] ex [illegible] testimonijs [illegible], quibus Deus procedit ex
cognitione [illegible], [illegible] natio repraesentat, nam [illegible] significat [illegible]
repraesentare [illegible], [illegible], nisi [illegible], ex quorum cognitione procedit [illegible]
[illegible] quorumque concomitantium repraesentat aliud: similiter [illegible] negat
[illegible] ad [illegible] creaturas, quia Deus cognoscendo [illegible] creaturas [illegible]
illud, [illegible] creaturas sub statu possibilitatis, [illegible] et sic, et [illegible]
[illegible] intellectus [illegible], et comprehensive [illegible] procedit [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] extra suas [illegible] cessiones, [illegible]
[illegible] repraesentare creaturas futuras: [illegible] cognitio illarum [illegible]
[illegible] adhuc [illegible] per [illegible] ex [illegible] suae [illegible] cessiones [illegible] repraesentant,
nisi illa, quorum cognitio requirit [illegible] adhuc [illegible]. [illegible]
[illegible] non [illegible] nil [illegible], quod [illegible] [illegible] habet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible]
suae [illegible] cessionis.

[illegible] [illegible], adhuc [illegible] negat [illegible], quod aliud
[illegible] [illegible] [illegible] creaturis a [illegible], et aliud [illegible]
illud ex [illegible] cessionis [illegible] [illegible] [illegible], utraque [illegible]
[illegible] [illegible] ad illud, ita, ut [illegible] cognitio [illegible] requirat [illegible]
[illegible] [illegible]: [illegible] multorum [illegible], quia [illegible] [illegible]
cessionis, [illegible] concomitant, de quorum numero [illegible] repraesentatio illa
futurorum: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] concomitantis dum-
taxat [illegible] ex [illegible] suae [illegible] cessionis.

3º arguit: cognitio Creaturarum [illegible] [illegible] requisita
[illegible] [illegible] cognitio futurorum [illegible]: [illegible] cognitio
possibilium [illegible] requisita ex [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] futurorum [illegible] [illegible], quod [illegible] infinitis [illegible]
in cognoscendo: ex [illegible] intelligibilibus [illegible] [illegible], quae
[illegible] [illegible] [illegible] repraesentat futura, supposito decreto; [illegible]

[illegible]

[illegible] ad decreta Dei [illegible] requisitum certissima cognitio, quae ad illa, et ad attributa comprehendit [illegible] scientia visionis [illegible] cognitio [illegible] ad decreta Dei [illegible] cognoscit scientia hoc cognoscere, nisi [illegible] creaturarum: [illegible] decreta Dei.

Respondeo [illegible] nego [illegible] creaturarum possibilium, quatenus sunt intra ordinem eorum actionum intra quae [illegible] ad producendum [illegible] adhuc quod sit intuitiva creaturarum futurarum [illegible] futuritionis, quae non [illegible] creaturis, nisi mediante decreto libero Dei [illegible] non pertinet ad ordinem actionum [illegible] ad ordinem actuum liberorum.

Ad [illegible] distinguo minorem: scientia visionis quatenus [illegible] ad creaturas [illegible] futuras est attributum Dei distinctum ab attributo scientiae naturalis, sive simplicis intelligentiae, nego minorem: est idem attributum cum [illegible] addita futuritione [illegible] ex parte [illegible] distinguo minorem, et nego consequentiam: [illegible] scientia naturalis, [illegible] cognoscit [illegible] creaturas possibiles, [illegible] sufficientem virtutem et effectum, ut sine addito [illegible] ex parte sui [illegible] futuritionem creaturarum, mediante decreto libero, sit scientia visionis, et ideo cognitio illius [illegible] inquam est scientia visionis non [illegible] ad decreta Dei, [illegible] non addit novum effectum ex parte Dei [illegible] inquam est scientia naturalis [illegible] ad creaturas possibiles.

QUESTIO. 36.

Dubium 1um.

Utrum Si Spiritus Sanctus non procederet a Filio distingueretur realiter ab illo?

Supponendum est primo [illegible] non [illegible] [illegible]

ex

ex suppositione impossibili, ut aliqui falsum existimarunt, sed cum valde utili-
ter quaerat Scotus erit quaestio ista, ut examinet an filiatio sit distinctiva Fi-
lij ab Spiritu Sancto: ut enim ut alij dicunt quatenus fuit hunc sensum:
an adaequata ratio distinctionis realis Filij ab Spiritu Sancto sit sola filiatio, ita
ut si per impossibile Spiritus Sanctus non procederet a Filio, adhuc ille filiatione dis-
tingueretur realiter ab ipso, qui sensus coincidit cum illo, in quo fuit quaestio
sub dubio a nobis posita, ubi suppositum sit.

Conclusio. Si Spiritus Sanctus non procederet a Filio non distingueretur realiter ab
illo: haec conclusio est contra in praesenti, quam sequuntur omnes eius discipuli,
et probatur ex testimonio Conc. Toletani 11 in professione Fidei, in quo de
divinis personis ita dicit, hoc solum numerum insinuant, quod ad invicem sunt, hoc
numero carent, quod ad se sunt, quibus verbis manifeste significat realem distinctionem
et numerum divinarum personarum ex nullo alio capite sumi nisi ex eo,
quod ad invicem idest, quod se ad invicem respiciunt, et ad se mutuo referuntur,
quod est habeant se relativa oppositione.

Probatur 2o. conclusio ratione: nam personae divinae non distinguuntur relationibus
disparatis, sed relationibus inter se relative oppositis; sed filiatio, et spiratio
sunt relationes disparatae, et non relative oppositae: ergo dato, quod Spiritus Sanctus non pro-
cederet a Filio non distingueretur realiter ab illo. minor patet, quia filiatio, et
spiratio passiva formalissime loquendo nullam dicunt oppositionem relati-
vam: maior autem probatur: nam in Deo reperiuntur duae relationes disparatae scilicet paternitas
et spiratio activa, et tamen constituunt duas personas realiter distinctas, u-
nam scilicet Patris et alteram Spiratoris: ergo personae divinae non distinguuntur
relationibus disparatis, sed tantum relationibus relative oppositis.

3o. conclusio, et magis [illegible] procedendo, nam relatio in
divinis distinguitur solum ab opposito relativo: sed in illo casu filiatio
non opponeretur relative spirationi passivae: ergo non distingueretur filius ab
Spiritu Sancto, quod si non distinguit realiter, quia radicatur ipsa filiatio cum spi-
ratio activa. probatur maior: nam relatio eo modo distinguit, quo constituit.

Ad 3um dist. solum relative, nam in hoc differt a forma absoluta, quod distinguit solum relative, hoc est a suo correlativo, quem respicit; et hinc quamvis sint specialissimae, manent distinctae convenientes in relatione, nam aliquo modo distinguendi est sicut formis absolutis: in divinis autem cum divino fiant relationes debet fieri per modum proprium ipsarum relationum, et non cum illis formis absolutis.

Dices, quod relatio non solum distinguit realiter fundamentum a suo correlativo, verum a quocumque alio extremo disparato. = Resp. 2o. quod relatio ex se tantum petit distinctionem inter extrema relative opposita, neque inter fundamenta, et si alia distinctio realis, quae reperitur inter relata vel alterum quasi accidens, vel ex parte suorum vel fundamentorum vel aliunde per limitationem, et non quod ipsa relatio ex se id postulet: paternitas enim in humanis si distinguit realiter a similitudine, ideo est quod habent fundamenta realiter distincta: sed in divinis illa alia distinctio realis non intervenienda, quae ex proprio conceptu relationum convenit: ergo sola distinctio inter extrema relative opposita admitti debet.

Arguitur 2o. nam voluntas et intellectus divinus non possent esse principia originis diversarum emanationum, et consequenter possent esse realiter distincti; quod ex solum quod Filius procedat per intellectum, et Spiritus Sanctus per voluntatem, debent inter se realiter distingui. Probatur: nam eidem principio repugnat producere per intellectum et voluntatem: ergo si Spiritus Sanctus procedere a Filio distinguitur realiter a Filio, a quo procedat voluntate et Filius a quo per intellectum. Consequentia patet; et antecedens probatur; quod repugnat, ideo duabus productionibus totaliter opponi.

Probatur 2o: quod procedere, ut simile, quale procedit Filius, et procedere non sit, quale procedit Spiritus Sanctus repugnat eidem productioni: nam hoc differt quod ... esse similem, et non esse similem: ergo = Resp.: nam Filius ... formaliter, quod sit productio, et simile Spiritus Sanctus ... duae productiones, ad quarum distinctionem realiter ... .

Ad argumentum Resp. quod cum intellectus et voluntas in Deo non distinguuntur

re

realr non possent esse proprietates reales distinctae extra ipsas solum, nisi adderetur aliquid aliud, ita extra solum cum distinctionem, quasi specificam. distinctio realis, cum sumatur solum ex per se unius ab alio, eatenus patent esse proprietates modo distinctas personarum quatenus supponunt personas per se carentes voluntate, praeterea ratio, carere ab illa persona, quae procedit, potentiam, et conceditur illi realiter opponi:

Ad secundum respondetur negando antecedens: nam sicut non repugnant in una Persona Patris duae proprietates activae scilicet generatio, et spiratio, ita neque repugnant duae proprietates passivae in unica persona, quales essent in nostro casu. Ad probationem respondetur, conceditur ... duabus, duplici simplici, ... prima conducit in esse personali simpliciter, ... non ... scilicet in tali esse nempe spirati, sicut ... generati conducit in esse simpliciter, ... calefactum ... in esse ... scilicet in esse calidi, ... negat ad ... = Ad tertium ... respondetur quod in casu, quod Spiritus Sanctus non procederet a filio, sicut tantum esset unica persona filius, ... Spiritus Sanctus; ita tantum una proprietas personalis scilicet filiatio; nam passio in illo casu non esset proprietas personalis, quippe non constitueret personam, sed adveniret personae iam constitutae, sicut neque spiratio activa in Patre est proprietas personalis, quia advenit personae iam constitutae.

Arguitur 2º. nam filius de facto distinguitur a Spiritu Sancto filiatione; sed data hypotesi, quod Spiritus Sanctus ~~distinguatur~~ non procederet a filio intelligimus manere filium, et filiationem: ergo debemus intelligere, quod Spiritus Sanctus distingueretur realiter a filio. minor, inquam ... probatur sic ab secundo: quod est constitutivum alicuius rei in aliquo esse, est distinctivum eiusdem a quocumque alio non constituto eodem constitutivo, sicut quod constituit realitate, distinguit a quocumque ratio quod non est reale, et totum, quod constituit aliquid in esse entis, constituit illud in esse unius, et de esse unius est quod sit indistinctum in se, et distinctum a quolibet alio; sed filius constituitur filiatione in esse personae: ergo filiatio ...

...dis

distinguit ab Spiritu Sancto, qui neque est filius, neque filiatio constituit in esse personae.

Dices nunc: nam quod est intra [illegible] in aliquo esse intra distinguitur a quolibet alio suo constitutivo, vel aliquo praesupposito ad illud, et non aliquo adveniente iam constituto. Sed filius est intra constitutus in esse personali filiatione, ergo filiatione, vel aliquo praesupposito ad illud distinguitur ab Spiritu Sancto, et non spiratione activa, quae advenit omnino intelligendi filio iam constituto in esse personae: Verum, sed non est assignabile aliquid praesuppositum filiationi, filiatione quo distinguatur. Ergo filiatio distinguit ab Spiritu Sancto, etiam in casu quo non procederet Spiritus Sanctus a filio ipso, distingueret.

Respondeo 1°: quod filiatio in illa hypothesi non esset eiusdem rationis, ac modo est; nam modo filiatio continet virtualiter spirationem activam, in illo autem casu non contineret. [illegible] filiatio, quae constituit filium, distinguit illum a quocumque alio, et ita distinguit a Spiritu Sancto ratione spirationis activae, quam continet in se virtualiter; in casu ergo quo Spiritus Sanctus non procederet a filio, non distingueret filium a Spiritu Sancto, quia non constitueret ipsum filium eo modo, ut nunc constituit.

Respondeo 2° ex D. Caietano quod illa maior, esse constitutivum est distinctivum, est vera in his, quae distinguuntur disparate, et de distinctivo quod est ratio distinguendi disparate, non autem de distinctivo, quod est ratio distinguendi relative, itaque constitutivum alicuius est distinctivum illius a quocumque distinguitur disparate, non tamen est necesse, ut sit distinctivum illius in ordine ad aliud, a quo distinguitur relative relatione. Ergo Deus creator constituit patrem, et est ratio distinguendi disparate a quocumque Deo creato disparate distinguitur, et ita paternitas distinguit a similibus, et aliis, a quibus disparate distinguitur, non tamen [illegible] ipsum est ratio distinguendi relative patrem a filio, sic etiam in divinis filius Dei, et filiatio constituit in esse talis personae, et filiatio distinguit ab omnibus creaturis, a quibus disparate distinguitur, non relative, sed distinguit inter filiationem a patre, ergo [illegible] inter [illegible] personas

non e[illegible]

n.e disparata, sed distio relativa tantum, hinc est, quod filiationem dis-
guat realr filius ab spiritu sancto, quia filiationi non opponit illi; et per hoc pa=
ret ad confirmationem.

Concludimus ergo, quod omne constitutum in aliquo esse duo constitutivo, l. in
aliquo praesupposito distinguatur a quocunque distinguitur, non tamen
est necesse in his, quae constituunt per relationes sit duae personae, quae constituunt
in aliquo esse relativo, suo constitutivo distinguunt relative a quo-
cumque alio, sed solum ab illo, cui relative opponuntur, et ideo probl-
quod supponimus possunt distingui ab alio; et sic supposito filius consti=
tuit in esse filiationis filiatione, et per hanc distinguit relative, solum a Patre, ab
spiritu sancto tamen distinguit relative per aliquod supponimus scilicet per spirationem
activam.

Ad hanc solutionem respondetur: nam ex illa sequitur filius non distingui ab spiritu
sancto personaliter, sed hoc est falsum: ergo et sequela, quod non distinguit ab illo
proprietate, quae constituit in esse personae, sed spiratio activa supponens=
enti filio iam constituto: ergo = resp. quidquid sit de hoc, certum est, quod filius dis=
tinguatur ab spiritu sancto realiter per spirationem activam, licet non personaliter.

2o respondetur quod si nomine distinctionis personalis intelligatur distinctio, quae
facit esse duas personas, hoc modo filius distinguit personaliter ab spiritu sancto per spi=
rationem activam, quia ipsa constituit istas personas in esse personae distinctas; si autem
nomine distinctionis personalis intelligatur distinctio, quae sit per proprietates consti=
tutivas personae, hoc modo datur adhuc inter filium et spiritum sanctum esse distinctio perso-
nalis, non ex parte filii, quod filius non distinguit ab spiritu sancto filiatione, quae
constituit in esse personae, sed ex parte spiritus sancti, quia spiritus sanctus processione, quae
constituit in esse personae talis, distinguit a filio, et a Patre, et ita loquen-
do est distinctio personalis inter filium et spiritum sanctum, cum sit ratio personalis ex parte
alterius extremi scilicet spiritus sancti.

3o arguitur: nam de facto non solum spiratio activa sed etiam pro-
cessio paternitas, et filiatio distinguunt realiter ab spiritu sancto; ergo paternitas etc.

filiatio [illegible] rōe spirationis activae, ex qua identificat, dicta est
ab ipsa distinguens realiter ab ipso ducente.

Dices [illegible] aeternus filius [illegible] ducens spiritum sanctum, potest
[illegible] ducere ex [illegible] capite sufficienter distinguitur realiter ab ipso
spiritu sancto [illegible] quod impossibile sit ipsum producere. Confirmatur 2° [illegible]
si filiatio rōe sui non distinguitur realiter ab spiratione passiva, neque
ab distinguitur rōe [illegible] cum spiratione activa, sed hoc est falsum; [illegible]
[illegible] [illegible] coniungitur cum spiratione activa, et in alia
non distinguitur realiter ab spiratione [illegible] passiva [illegible] exit de filiatione.

[illegible] nego antecedens, neque [illegible] quod [illegible] paternitas, et filiatio, veluti
[illegible] spirationis activae, [illegible] illa virtualiter quod sufficienter
[illegible] distinguant realiter ab spiratione passiva, [illegible] spiratio
activa, [illegible] est a filiatione [illegible] et radicem [illegible] spirationis, in
[illegible] quod non distinguit realiter ab spiratione passiva in illo [illegible].
[illegible] paternitas, filiatio distinguerent realiter ab spiritu
sancto, tamquam [illegible], tamquam [illegible] nego antecedens, nam
hoc est spiratio activa, et illa [illegible] manet distinctio realis.

[illegible] quod [illegible] potest producere spiritum sanctum [illegible]
[illegible] realiter [illegible], quod nemo potest realiter producere [illegible]
[illegible] identitatem, et [illegible] ex alio capite non potest, non actu
producere, impossibile producere, quod in Deo, et aeternis idem est ac
[illegible], unde quaecumque productio ad intra [illegible]
tamquam in Deo omnino possibilis a ipso Deo, ex quo colligitur, quod
[illegible] supponit spiritum sanctum non producere a filio, nec
[illegible] ab illo, nam si forte [illegible] posset producere,
[illegible] actu non [illegible], [illegible] aut, [illegible]
[illegible] supposito [illegible] spiritu sancto realiter distinguitur
[illegible] quod nullo modo [illegible] a se ipso,
[illegible] realiter identificatur, [illegible].

ad

Ad 2um contra vesp. nego Cons., et dico paritatem esse, quod ista duo iunguntur, et quod communis ipsis relationibus oppositis; nam esse radix communis utriusque relationis, et ita nulli earum opponitur, cum neque a nulla relatione distinguitur: at vero filiatio est radix peculiaris spirationis activae, ita ut in re sit eadem adaequate cum ipsa, et ita opponitur relationi spirationis, cui opponitur ipsa spiratio activa.

Dubium 2um

Utrum Pater, et Filius sint unum principium Spiritus Sancti.

Pater et Filius sunt unum principium Spiritus Sancti. Docet communiter D. Thomas in praesenti, et probatur: nam in divinis omnia sunt unum ubi non obviat relationis oppositio; sed Pater, et Filius in hoc, quod est esse principium Spiritus Sancti non opponuntur, cum potius utrumque est principium illius per unam virtutem principii Spiritus Sancti, sicut per unam naturam sunt in hoc, quod est esse unumquemque illius esse Deum non opponuntur, ideo sunt unus Deus.

Dico 2o: nomina substantiva non dicuntur pluraliter, nisi multiplicetur forma, quam in recto significant, quamvis tres personae dicuntur tres Dii, quod deitas tantum est una, et propter eandem rationem si tres personae assumerent eandem humanitatem dicerentur unus homo, ut docet D. Thomas 3 p. quaestione 3 art. 6 ad 2um; sed nomen principii spirantis, sive spirationis substantivum, cuius significatum formale est una virtus spirativa communis Patri, et Filio: ergo Pater, et Filius sunt unum principium spirandi, et unus spirator.

Arguitur sic contra Conclusionem: nam Basilius epist. 43 ad Greg. Nyss. ait, Filium nullam prorsus notionem communicare secundum proprietatem, neque cum Patre quam cum Spiritu Sancto; si autem Pater, et Filius essent unum principium Spiritus Sancti, communicarent in aliquatenus, nempe in hoc quod est esse unum principium Spiritus Sancti: ergo.

R.

Resp. quod licet sit unum principium Spiritus Sancti dicit aliquid notionale, ut pote commune omnibus [illegible] tantum duabus, non tamen hoc, id est, principium est ex notionibus [illegible] personis secundum proprietatem personalem, de quibus loquitur Basilius [illegible] secundum proprietatem suam.

Dubium 3.

An Spiritus Sanctus per se ex vi suae proprietatis personalis procedat a duabus personis?

Auctores [illegible] per se ex vi suae proprietatis personalis petit a duabus personis procedere: hanc communiter docent Theologi in quo sunt, quem sequuntur [illegible], et probatur ratione desumpta ex ipsis Theologis; nam Spiritus Sanctus ex vi sua, et suae proprietatis personalis petit, ut unio, connexio duorum, seu mutuus amor procedat Patris et Filii: ergo ex vi suae proprietatis personalis petit, ut procedat a praedictis duabus personis. Antecedens constat ex variis testimoniis sanctorum patrum, quae videri possunt apud authores. Probatur consequentia; nam mutuus amor duorum per se et secundum propriam speciem petit quod procedat ab illis: sed Spiritus Sanctus procedit a Patre et Filio tanquam amor mutuus, nexus [illegible] ab illis.

Confirmatur, nam Spiritus Sanctus per se petit ex vi suae proprietatis personalis, ut procedat per modum [illegible] amoris [illegible] ex vi suae proprietatis personalis petit, ut procedat

p amorem perfectissimum charitatis, et amicitiae, ac ipsi unde est petit, et procedat
a duobus respectu, ... compat, quod amor amicitiae natio pa-
rit mutuum amorem duorum [illegible] ... petit productione amo-
rem amicitiae, est petit productione amoris mutui duorum, ac procedat
a duobus de mutuo amantibus, soli a ... petit [illegible] nam amor per-
fectissimus intus est amor amicitiae ... petitur ... perfectissimus
amor, natio procedit per amorem amicitiae ... nam ...
tio amoris [illegible] in perfectissima ... [illegible]
amor amicitiae est perfectissimus vinculum [illegible] extremi, [illegible]
[illegible] ... amante, et itaque defici-
entiam quatenus dicitur ... amoris, ... in amante,
illique intime [illegible] ... petit productionem ... amoris per-
fectissimi, ... petit ... amorem amicitiae

Requirit virtus ... aliquis effectus per accidens se habet, quod virtus operativa sit in uno, vel pluribus suppositis, ... virtus opera-
tiva sufficiens ... requirit in uno, sive in pluribus suppo-
sitis ... [illegible] virtus operativa
sufficiens per accidens autem ... in uno, vel in pluribus suppositis. ...
... in hum[anitate] Christi ... operis ... requirit virtus operativa, per
accidens autem se habet, quod sit in uno vel ... in pluribus suppositis. ...
... suppositis ... virtus, ac in pluribus, ... accidens
se habet pluralitas personarum, ... virtus spiratiua ...
... in uno, ac in pluribus ... accidens se habet, ...
... in pluribus ... consilio. ... pluralitas personarum in ...
accidens se habet ... virtus creativa ... in singulis, ac
in omnibus ... unica ... ...
... ducere ...

... cum, ... aliqua ... exigat, ...
aliud suppositum, ... pluralitas suppositorum, ... attingit ... ...
natum in ...

Ad confirmationem non est maior universalis intellecta quod sufficiens potentia, ut aliquando spiret vel effectum
exigat pluralitatem suppositorum non quidem pro maiori virtute, sed pro maiori
conditione requisitae ad illum actum: quatenus conditio ad actum dicit relationem, quod
non est ipsa virtus agendi, sive sit personalitas, aut pluralitas personali-
tatum, sive aliquid aliud, ut praesenti contingit: nam voluntas, et amor Dei, aut
relatio spirationis activae non habent naturam conditionis ad inspirandum requisi-
tae ex parte principii quod, nisi subsistat in duabus personis mutuo se amantibus,
et haec conditio, ut dicam, est petitio ex parte ipsius Spiritus Sancti = necessario, quod hac
Creaturis adduci. Abest, quod ad productionem Creaturarum non requiritur pluralitas
personarum, ut afferentium maiorem virtutem, quam sit in unica solummodo
persona, nec tanquam conditio ex parte creaturarum petita ad earum produ-
ctionem, quod cum actio creativa conveniat ad extra, sicque est communis omnibus perso-
nis, satis est ad illam principium, et ratio agendi essentialis, et pro maiori conditio
lumine petitio ex parte effectus subsistentia absoluta.

Ad 2am confirmationem: quod Pater, perfecte spirat Spiritum Sanctum, sic perfecte spirans perfecte
intelligatur, id est tota perfectio requisita ad spirandum, quae datur in Deo, reperiatur in solo Patre. Et ratio est, quod perfectio illa non provenit ex relationibus
paternitatis, et filiationis, sed ex tota essentia, et amore essentiali, eorum cum hoc stat
ut ipse Pater non possit producere eundem Spiritum Sanctum, quia relationes non sunt quae danda
conveniat perfectio requisita ad spirandum, sed tamen conditiones requisitae ad
perfectum spirandi actum, ex eo quod ad illum requiruntur duae personae mutuo se amantes
ratione dictas, et ita conditiones requisitae ad spirandum non sunt in solo Patre,
aut Filio, sed in utroque simul.

3o Arguitur: nam si spirare pro se posset pluralitatem sup-
positorum, tunc Pater quodammodo haberet a Filio quod spiraret; sed hoc est
falsum: ergo. Probatur sequela: nam Pater nequit spirare, nisi spiret Filius,
conveniens eum eo: ergo quodammodo habet Pater spirare a Filio.

Respondeo negando sequelam, quod illum influxum, quem praestat Filius habet communi-
catum a Patre, et influxus ille non est necessarius tanquam dans Patri virtutem

ad spirandum, sed tanquam quod requisitum per modum conditionis ad hoc, ut Pater spiret.

— Barguitur: nam si per impossibile non fuisset intrinsecum Patri, licet necesso esset intrinsecum, non tamen secundum, fuisset in voluntate secundaria, tunc duceret spiritum sanctum non esse, ac nunc illum producit per influxum Filii, qui de facto requiritur per accidens solum ad totam spirationem. Confirmatur: sicut nam relatio filiationis nil aliud addit virtuti spirativae existenti in Patre, sed exsistere tale relatione filiationis, et per consequens quod si Pater non esset secundum intrinsecum, nihilominus eodem modo produceret spiritum sanctum.

— Pater non ens: nam spiritus sanctus in illo casu ductum esset diversum realiter ab illo, qui de facto est productus, ut patet ex supra dictis quaestione 31. et ad confirmandum est, quod licet relatio filiationis nil addat virtuti spirativae existenti in Patre, neque virtuti spirativae existenti in ipso filio, ita ut quod admodum dicitur virtutem ingrediatur, nihilominus aliquam realitatem addit per se petitam ex parte actus spirandi, imo, et sic petita a parte spirationis non tanquam causa, sed tanquam quod debet requiri in intrinseco principio, quod spiraret, imo sine dicunt filiatio tunc optime colligeremus virtutem spirativam non esse summam perfectam, quod ad summam perfectionem illius deesset, quod se conceret Patri, et filio, ut suppositis, in quibus subsistat, et quam ab omni fratre venerat mutuo se amantia, et ita debeberat utrumque suppositum ad hoc, ut remaneret eadem virtus spirativa, et idem spiritus sanctus.

Quaestio 37

Dubium unicum.

Utrum Pater, et Filius diligant se in spiritu sanctum?

— Concl.: Pater, et Filius diligunt se spiritu sancto sumptum diligere notionaliter, ita omnes ingeniunt. Probatur 1o ex Hyeronimo in psalmo 17. Ubi ait spiritum sanctum esse dilectum, quam Pater in filio, et filius in Patre, et Augustinus 6 de Trinit. cap. 5 ait, spiritus sanctus est amorem

quo

quo generans suum genitum, et ab illo diligit per expressionem suae [illegible] ego.

Pro quo est supponendum, quasdam actiones esse in genere differentes, quaedam sunt inter quas, et obiectum, quod ultimo attingit mediat aliquis effectus proximus talium actuum, verbi gratia inter dictum, et rem cognitam mediat verbum mentale, quod est terminus immediatus dictionis: et similiter inter volitum, et rem amatam mediat amor qui est terminus immediatus, quia productus immediate per ductum per volitum. aliqui vero sunt actus inter quos, et obiectum quod ultimo attingit, non mediat aliquis terminus, ut inter generatum, et filium productum, et inter aedificatum, et aedificium factum per illum: inter has quoque actus hoc est discrimen, quod agens non solum denominat ab actibus primi generis, sed etiam a termino immediate producto per ipsos, ut homo dicitur dicens, non solum ipso dictu mentali, sed etiam verbo, quatenus verbo a se producto dicitur rem cognitam. agens vero actibus secundi generis solum denominatur a signis actibus, non vero a termino producto per illos, ut in exemplis adductis patet.

Hoc supposito probatur 1°. nam quando actio habet aliquem terminum immediatum, medio quo attingit obiectum ultimum, tunc agens potest denominari tale ab actu, et ab effectu: sed dilectio notionaliter sumpta Patris, et Filii tenet ad obiectum ultimo dilectum, mediante Spiritu Sancto: ergo Pater et Filius dicuntur diligentes se, non solum ab dilectione notionali, sed etiam a termino per illam producto, scilicet Spiritu Sancto. maior patet ex notabili supra posito, et minor probatur: nam dilectio notionaliter sumpta est talis dilectio, ut inter ipsam, et obiectum ultimo dilectum mediat Spiritus Sanctus tanquam terminus immediatus, medio quo attingit obiectum ultimo, sicut in creatis inter dilectum, et obiectum ultimo dilectum mediat aliquis terminus internus, quo mediante attingit per dictum obiectum ultimo, et similiter in divinis inter obiectum ultimo intellectum, et dictum mediat tanquam terminus [illegible] immediatus, et internus ipsum verbum productum: ergo similiter etc.

arguit

Arguit: nam deus non pot dici sapiens sapientia genita: ergo nec Pater et Filius diligunt se Spiritu Sancto, quia coaequalis ratio est; sapientia genita ad Patrem, et Spiritus Sanctus ad Patrem et Filium, est sapientia genita orta intus per processionem intellectus, ita Spiritus Sanctus intus per processionem voluntatis: sed Pater non est sapiens sapientia genita, nec Pater et Filius diligunt se Spiritu Sancto.

Resp. conc. Ant., et neg. Cons.; nam est disparitas inter hanc propositionem Pater est sapiens sapientia genita, et istam Pater et Filius diligunt se Spiritu Sancto, nam in illa priori hoc sapere sumitur essentialiter, ex eo, quod ea, quae pertinent ad intellectum habent specialia nomina, quibus explicantur absolutio et alia nomina, quibus explicant notionalia, et inter nomina significantia essentialia numerant sapere, et intelligere: Pater autem non sapit, et intelligit essentialiter sapientia genita, sed essentia, et sapientia sua essentiali; et neque Pater et nec Filius diligunt se essentialiter Spiritu Sancto, essentia, et dilectione essentiali; at vero quod diligere sumitur etiam notionaliter propter penuriam nominum, ideo sumpto diligere notionaliter debet concedi ista propositio Pater et Filius diligunt se Spiritu Sancto, et et haec Pater dicit se, et totam Trinitatem Verbo suo, ex eo quod dicere sumitur notionaliter, et diligere.

Arguit: nam dilectio notionalis in voluntate correspondet generationi in intellectu; sed non pot dici, quod Pater generat se Verbo: ergo nec pot dici, quod Pater et Filius dilectione notionali diligunt se Spiritu Sancto. — Confirmatur: nam idem est dilectio notionalis, quod spiratio, sed Pater et Filius non spirant se Spiritu Sancto: ergo neque notionaliter diligunt se Spiritu Sancto.

Resp.: dilectio notionalis explicata per verbum diligo non respondere processioni per intellectum per correspondentiam omnimodam, et talis processio significatur per verbum genero, quae processio per voluntatem modo dicto exprimit habitudinem [illegible] dicit processio ista, tamen actum et terminum quem ad obiectum medio illo attractum et dilectum; at vero processio per intellectum mo

mo dicto exprimit habitudinem solummodo ad terminum productum, non vero ad illum intellectum, sive dictum in Verbo; et ideo diligere notionaliter non correspondet omnimodam correspondentiam [illegible] inter, ut explicatur per generare, et per dicere.

Per hoc patet ad 3um: nam diligere notionaliter non habet omnimodam correspondentiam ex parte modi significandi cum hoc quod est spirare tantum exprimit ordinem ad terminum productum; at vero diligere notionaliter non solum exprimit habitudinem ad terminum productum, sed etiam ad illum obiectum dilectum. Et haec de personis in separatione ad relationes. Dub. 1um utrum in divinis personis sint aliquae proprietates, quibus constituantur, et distinguantur?

Q. 4o de personis in comparatione ad relationes

Dub. 1um

Utrum in divinis personis sint aliquae proprietates, quibus constituantur, et distinguantur.

CCo nostra concedendum est in personis divinis proprietates, quibus constituantur et distinguantur. Haec cc. in Divinis in talibus [illegible] ipsis, quae debent constitui, et distingui, et sunt [illegible] etiam in personis Divinis assignandae sunt formae, quibus constituantur, et distinguantur, sed haec nihil aliud sunt [illegible] proprietates, [illegible] quibus Divinae constituantur, et distinguantur.

Ubi [illegible] CCo: nam quoties aliqua conveniunt, et simul se distinguunt, debet assignari aliquid in quo conveniant, et aliud in quo, per quod distinguantur, sed personae Divinae conveniunt in [illegible], et se distinguunt. Ergo debet assignari in eis aliquid in quo conveniant, et aliud in quo, et per quod distinguantur. [illegible] [illegible] formaliter constitutivae conveniunt in illis proprietatibus, [illegible] distinguuntur, et constituuntur proprietates formaliter.

[illegible]

Nec sufficit dicere an[tecedens] esse [illegible] adhuc tamen esse in iis, quae non sunt summe, et infinite simplicia, non in illis, quae sunt summe simplicia, qualis est persona Divina; quod istae rationes summe simplicitatis non habent formalitates, quibus constituantur, et distinguantur; = Nec sufficit etiam [illegible]: nam maior illius solum est vera in iis, quae sunt composita compositione saltem mathematica, non in illis, quae propter summam simplicitatem carent praedicta compositione, nam ista seipsis [illegible] distinguuntur.

Et hoc est, nam constitutio realis ex pluribus realiter distinctis, eorumque veram, et realem compositionem derogat summae simplicitati, non tamen constitutio, quae est per simplicitatem omnimodam, sive ex pluribus rationibus virtualiter tantum distinctis includentis, et inclusi distinctis, quod constitutio, quae est in divinis personis non est constitutio per compositionem realem, sed per simplicitatem omnimodam, sive ex pluribus rationibus virtualiter tantum distinctis includentis, et inclusi distinctis: sed quod praedicta constitutio detur in divinis personis, atque inde [illegible] tamquam constitutiva, et distinctiva non derogat infinitae simplicitati ipsarum. Minor probatur: nam constitutio per omnimodam simplicitatem non derogat summae simplicitati, sed convenit eidem simplicitati, quod in re ista, quae dicitur summe simplex dantur plures formalitates virtualiter modo dicto diversae, per quas constituantur. Ergo &c.

Ante quam autem [illegible] est certum et quoad [illegible] probatur quod non est contra rationem infinitae simplicitatis, quod sit eminentissime aequivalens rebus particularibus ad diversas lineas pertinentibus, atque inde quod [illegible] plures formalitates virtualiter distinctae, per quas constituantur, ut patet in essentia divina, quae ut dicitur [+ sint] seipsa, et attributa est infinite simplex, omnimoda quod haec infinita simplicitas est eminentissima idea aequivalens pluribus rebus pertinentibus ad distinctas lineas, et eo ipso quod sunt in ea plures formalitates virtualiter distinctae, per quas constituuntur: sed verum est antecedens.

= Dices: quod non obstante summa simplicitate [illegible] certum est illas non distingui seipsis [illegible], quia in [illegible] : sed datur in ipsa aliquam

aliqua sic nempe divina, per quam eius eo inveniatur, et alia per quam distinguatur ab ipso scilicet personalitas, atque inde haec eadem sint inter se distincta et distincta illius.

Arguitur 1°. quod tam simplex persona est ita, ipsa per suam simplicitatem non admittit aliquam constitutionem ex aliquibus extremis: ergo nec illam debet admittere persona.

Respondeo personam esse ita simplicem, ut esset quoad hoc, quod non constituitur ex extremis realiter distinctis, aut ex natura rei distinctis; non tamen dicitur ex eo capite tantam simplicitatem habere, quod persona dicitur aliquam virtualem distinctionem, quam non afferit in recto, nempe personalitatem, et aliquam in obliquo, nempe naturam, quam tamen ipsa persona sumpta non dicit, et ideo in persona optime potest esse illa constitutio ex duobus praedictis nobis.

2° arguitur. quod si persona constituatur ex ista, et per proprietatem tunc ista separabitur per mortem, per quam huius constitutio; et persona erit omnino eadem atque ad hoc potest dici in morte pars quod est pars dicit imperfectionem: maior est probatio. quod id, quod ingreditur constitutionem alicuius separata per mortem partis illius, ut pars in natura hominis: quod si ista ingreditur constitutionem personae separabitur per mortem partis eius illius.

Confirmatur: nam quoties duo constituunt aliquid tertium, tunc unum eorum habet rationem actus, et alterum potentiae; sed in divinis nihil potest potest admitti.

Respondeo negando maiorem, ad probationem respondeo proprietatem personalem in divinis includere per modum tran[s]cendentiae unam essentiam; et similiter una essentia continet radicaliter, eminenter ipsam personalitatem; quod autem extrema hic separantur inter se, tunc nullum eorum habet rationem partis, quorum rationem extremorum constituentium liberam ab imperfectione partis, et potentialitatis. et per hoc patet ad confirmationem. Dubium est de proprietatibus, per quas personae divinae constituuntur, et distinguuntur, sint absolutae vel relativae?

Dubium 2°.

Utrum proprietates, quibus personae divinae constituuntur, et distinguuntur, sint absolutae, vel relativae?

Conclusio: personae divinae non constituuntur, vel distinguuntur proprietatibus absolutis, sed relativis. Haec est de fide, et catholica in praxi; et probatur 1°. nam sacra scriptura significat trinam proprietatem constitutivam, et distinctivam divinarum personarum nominibus relativis cum Matthaei ultimo: baptizantes eos in nomine Patris et Filii, et Spiritus Sancti. Et 1. Joan. ultimo: Tres sunt qui testimonium dant in caelo Pater, Verbum, et Spiritus Sanctus, sed secundum mentem sacrae scripturae personae divinae constituuntur, et distinguuntur proprietatibus relativis, et non absolutis.

Probatur 2°. Illud in ea natura unaquaeque persona constituitur, in quo est, et quo distinguitur a quolibet alio; ideo eius constitutivum appellatur differentia specifica, aut quasi specifica, quia constituit in specie, et facit differre a quolibet alio; sed sola relatio distinguit personas divinas inter se: nam illud in divinis omnia sunt unum, ubi non obviat relationis oppositio: ergo per relationes debet etiam constitui tanquam per rationes formales, quasi specificas, et non per proprietates absolutas.

Probatur 3°. id constituit personas formaliter, quod discriminat, et discernit alterius in esse personae; sed quod est absolutum non discernit, nec distinguit, nec multiplicat personas: ergo nec constituit ipsas personas in esse personae. Minor constat ex Boethio asserente, quod sola relatio multiplicat trinitatem. Maior vero probatur: quia quaelibet persona debet constitui, et distingui ab alia in eo quod est proprium, et peculiare ipsius, eo quod debet constitui in esse personae, incommunicabilis, cum incommunicabilitas sit de ratione personae, ut exigit definitio partim (?) formaliter.

Probatur 4°. quia omne absolutum in divinis est commune omnibus personis: sed proprietates illae, quae constituunt, et distinguunt personas nequeunt esse aliquid absolutum. Probatur: quod est commune, quia est id, quod est commune tribus personis non possunt singulae distingui et constitui; nam constitutivum, et distinctivum debet esse proprium uniuscuiusque: sed debet esse aliquod relativum: nam in divinis quod personas discernit, vel est relativum, vel absolutum...

Probatur 5°. nam personae divinae nequeunt distingui realiter, nisi per reales relationes oppositas: sed nec possunt constitui, nisi per easdem relationes: ergo earum

proprie

proprietates, quae constituunt, et reale distinguunt non tamen absolutae, sed relativae. Confirmatur patet ex dictis, et amplius probatur: nam omnis distinctio realis debet provenire, vel ex limitatione utriusque extremi, ut contingit in duobus lignis; vel ex limitatione unius extremi, ut contingit in distinctione, quae est inter Deum, et creaturas; vel ex oppositione, in divinis personis non reperitur limitatio, ergo distinctio realis inter illas reperta debet oriri ex oppositione relativa, quae nullo alio oppositio potest ibi esse ratio distinctionis realis, ubi deest limitatio. et probatur, vel aliqua in beatitudine, in qua non limitatio distinguant reale pro opposita, quemadmodum sive sine formali, quae habent, attamen in divinis, ubi non aliqua limitatio sola oppositio relativa potest esse ratio distinctionis realis.

Arguitur 1°. supponendo cum dictis quatuor posse distingui in divinis personis, scilicet esse, modum quendam absolutum constitutivum incommunicabile subsistendi, originem, et formalem relationem eo modo quo in humanis hoc et tum cum dicta exprimunt, nam Pater in humanis prius est quidem suppositum absolutum intelligimus, nam, et modum absolutum suppositalitatis constitutivum ipsius Patris in esse persona, a quo emanat generatio, ad quam postea consequitur relatio patris; ita similiter in divina persona prius intelligitur esse, et modum constitutivum personae, qui est incommunicabilis et absoluta suppositalitas, deinde sequitur origo, sive generatio activa, ad quam postea in alio signo rationis sequitur relatio, quorum suppositio

Arguitur sic ex illa quaestione 13. quod nomen est Dei, et nomen Filii eius, si nosti? in quo testimonio inquirit, seu significat ignorari nomen personarum: sed signum est personas Dei non constitui, et distingui proprietate relativa, sed aliqua alia absoluta, quam ibidem ignorat, et inquirit. — Confirmatur 1°. testimonio D. August. lib. de Trinit. cap. 1. ubi ait relativum esse aliquid prius relatione, ac proinde sentit, patrem non in divinis constitui, vel distingui in sua ratione formali per aliquid absolutum. — Confirmatur 1°.

Arg. 1°. nam iuxta Doctores: actio generativa Patris supponit in Patre personalitatem, quia generare, et agere est suppositi, sed supponit relationem Paternitatis, quae ipsius tendit ad actum generandi tanquam ad fundamentum, ergo personalitas Patris non est relatio, sed quid absolutum.

Resp. quod illo testimonio solum denotari nomina propria trium personarum, quae significant personas, ut sunt in re, et quomodo exprimunt conceptum constitutivi ipsarum, a nobis viatoribus ignotum. — Ad 3, resp. quod mens Augustini tantum est, quod in relativis creatis praeter relationem esse invenire aliquid absolutum, ut ipsum in filio, hoc tamen absolutum in divinis pertinet ad essentiam, quae est communis, et indistinctum, nisi tantum virtualiter a relativo; in creatis autem est aliquid absolutum, nempe fundamentum ipsius relationis, realiter ab illa distinctum. = Ad 2um resp. neg. quod illa proprietas personalis, quam supponit Doctor in Patre non est aliquid mere absolutum, sed ipsa relatio Paternitatis, non quatenus est ad referendum, sed prout est forma hypostatica, seu substantialis, ut alii dicunt sub conceptu non sub conceptu ad.

2° arguit. nam relatio divina non unit naturae esse divinum: ergo formaliter constitutivum personae non est relatio, sed aliquid mere absolutum. Cons. prob. quod formaliter constitutivum personae communicat naturam illam determinando. Ant. autem prob. nam si relatio uniret naturae, iam natura divina referretur ad personam, et non distingueretur realiter ab illa, quod implicat relationem, ut relatio communicet alicui, et tribuere illi suum esse formale: ergo etc.

Resp. dist. ant., admisso pro nunc sequela, et ad hunc sensum distinguo ant. quod relatio unit alicui, ut forma constitutiva illius, conc. ant., quod unit alicui, ut huic naturae, et trahat illam ad aliquam personam, nego enim relatio est forma constitutiva naturae, sed constitutiva personae, et ideo non facit naturam relatam, sed relativam; et personalitas divina, quae unit naturae humanae tamquam huic naturae non facit illam relatam.

Arguit. 3°. nam absolutum est prius, quam relativum, ergo divinitas absoluta est prior, quam relativa, sed divinitas relativa divina constituit personam:

5/9

ergo ita debet esse absoluta, et non relativa, et non erit aliquam formam absolutam, et non per relationem, quod sit ratione distinguitur formam absolutam per eandem constituens, ergo prius constitutivum, et distinctivum est simplicissima.

Confirmatur, distinctio divina per rationem debet esse omnium maxima, et distinctio, quae fit per realitatem non est omnium maxima, licet non illa, quae fit per aliquid absolutum: ergo distinctio divina per rationem fit per aliquid absolutum, et non relativum. minor patet, quia sicut omne absolutum excedit omne relativum, ita distinctio ob illud orta est maior, quam [illegible] absoluto [illegible] maior esse [illegible] quod [illegible] in Deo in genere [illegible] debet esse omnium maxima, [illegible] in misericordia, et aliis attributis, quae in ipso, quia in Deo reperiuntur, debent supremum gradum attingere: ergo distinctio divina per rationem debet esse omnium maxima.

2. [illegible] distinctio realis relativa non petit limitatem extremorum, [illegible] quo [illegible] in entibus sit aliquid absolutum nominis [illegible] convenit distinctio [illegible] esse absolutam, et relativam, [illegible] distinctio realis debet esse minima, quia ipso, quod sit prior minus recedit ab unitate, et inter est minima, haec autem non potest [illegible] ab aliqua forma absoluta, et relativa, quia distinctio relativa [illegible] potest [illegible] inter relative distincta, [illegible] distinctio realis per rationem absolutam + eo quod [illegible] anno, et eadem distinctio per [illegible] absolutam [illegible] autem [illegible] distinctio, [illegible] in [illegible] [illegible] ab aliis [illegible] inter attributa, et [illegible]

distinctio est, quod in maxima misericordia [illegible] perfectio, [illegible] maxima perfectio; at in distinctione virtualis maxima nullo involvit perfectionem, sed limitationem, cum tamen distinctio minima inter realitates, quae fit per relationes, nihil involvat perfectionis, [illegible] est.

Non potest responderi ad argumentum [illegible] formale, quod sicut relativum supponit absolutum, ita et distinctio relativa supponit distinctionem absolutam [illegible], [illegible] absolutam [illegible] aliquam formam absolutam [illegible] quam in suo esse absoluto constituat: ergo illam distinguit a quo cumque alio, [illegible] constitutivum, et distinctivum [illegible]

quo

Arguitur 2º. nam unaquaeque Actio generativa Patris supponit in Patre personalitatem, quia generare, cum agere sit suppositi, debet supponere relationem Patris, quae hoc ipso dicit ad actum generandi tanquam ad fundamentum; ergo personalitas Patris non est relatio, sed quid absolutum.

Respondeo quod illo testimonio solum denotari nomina propria Trinitatis personarum, quae significant personas, ut sunt in terris, et quae exprimunt conceptus relativum (?) ipsarum esse nobis viatoribus ignotam. Ad 2um (?) sic per versum (?) quod mens Augustini tantum est, quod per intellectum creatum percipi potest personalitatem, et invenire aliquid absolutum, ita etiam in filio, hoc tamen absolutum in divinis pertinet ad essentiam, quae quid est absolute, et indistinctum, nisi tantum virtualiter a relativo; in relatis autem est aliquid absolutum, nempe fundamentum ipsum relationis, hinc quae [illegible] absoluta distinguuntur. = Ad 2um conf. respondeo quod ista proprietas personalis, quae supponit Actio in Patre non est aliquid [illegible] relati

non quod ipsa est ipso referendi, sed pro

[illegible] dicunt [illegible] conceptum n[...]

Arguitur 3º. nam relatio [...]

relativum personae non est relatio, ergo alio [...]

relativum personae constituit naturam [...]

si relatio uniret constitutae naturae, iam non [...]

distingueretur realiter ab illa, quia implicat relationem, ut relatio conveniret alicui, et tribueret illi suum esse formale: ergo etc.

Respondeo distinguendo anteced., et adveniens ergo, negat sequelam, ad huius probationem distinguo antecedens quod relatio unit alicui, ut sibi constitutive illius, concedo antecedens, quod unit alicui, ut suam naturam, et trahat illam ad aliquam personam, nego enim sic est constitutiva naturae, sed constitutiva personae, et sic non facit naturam relatam, sed personam: sic personalitas Verbi divini, quae unit naturae humanae tanquam suam, non facit illam relatam.

Arguitur 3º. nam absolutum est prius, quam relativum; ergo distinctio absoluta est prior, quam relativa, sed distinctio relatio divinarum personarum.

ergo ista debet esse absoluta, et non relativa, et non erit per aliquam formam absolutam, et non per relationem, quod si, sicut dignitas formae absolutae per eandem constituunt, ergo primum constitutivum, et distinctivum est, quod est falsissimum.

2. Confirmatur: distinctio divinarum personarum debet esse omnium maxima, sed distinctio, quae fit per realitatem non est omnium maxima, bene tamen illa, quae fit per aliquid absolutum: ergo distinctio divinarum personarum fit per aliquid absolutum, et non relativum. minor patet. Et sicut ens absolutum excedit ens relativum, ita distinctio ab illo orta est maior, quam [illegible] ab isto proveniens. maior autem probatur, quia omnes ea, quae perfecta in Deo in quacumque linea debet esse omnium maxima, ut patet, ut patet in misericordia, et aliis attributis, quae eo ipso, quod in Deo reperiuntur, debent supremum gradum attingere: ergo distinctio divinarum personarum debet esse omnium maxima.

eo quod distinctio realis relativa non petit limitatem extremorum, sed solum oppositionem, ubi deest limitatio, et binitas per ibi una, et eadem natura esse infinita per realem oppositionem relativam: at distinctio per duo absoluta petit natura limitatam, ut dictum supra, ibi autem limitatio non potest una, et eadem natura esse in pluribus realiter distinctis, ergo illa distinctio realis, quae debet esse omnium minima non potest provenire ab aliqua absoluto, sed relativo.

Ad confirmationem negatur minor. et ratio disparitatis inter attributa, et distinctionem, quod ratio maxime misericordiae [illegible] dicit perfectionem, et per sui maxima perfectionem; at ratio distinctio omnium maxima natura involuit imperfectionem, scilicet limitatem, unde tamen distinctio minima inter realem, quae fit per relationes, [illegible] involuunt imperfectionem, ut explicatum est.

Tertio per rationes ad argumentum con[illegible] confirmatur, quod sicut relatio supponit formam absolutam, ita et distinctio relativa supponit distinctionem absolutam [illegible], ergo omnis illa, quae ex absoluto habet aliquam formam absolutam, et quam [illegible] esse absoluto constituitur: sed ista dignitas, [illegible] quo cum [illegible] alio, [illegible] constitutivum, et distinctivum [illegible]

quo

gerere cum Deo, ut probat intellectus per lumen, ut verè intelligit, et distincti-
nem in ea Dei; ita verè intelligit, et est distincto a creaturis; et
haec distinctio est absoluta, nec est per suas absolutas, nempe per
illas, quae est a Dei nomine intelligibili constituitur, sive distinctio
intellectio radicalis, sive actualis, et quaecumque aliud assimilet,
illud tamen debet intelligi relativè, donec debet designare Deus
a creaturis per suo nomine intelligibili, quem duo sunt longe inter se
distinguant.

Nec obstat Angelicus Doctor in praesenti art. dicens hanc distinctionem de-
bere esse relativam, hoc enim debet intelligi de illa distinctione reali, quae est inter duas
personas, unde haec quidem relativa est, quia per relationem, unde est illa, quam ante illas
non est alia distinctio realis inter personas; et haec etiam datur a Doctore minima
distinctio: quia personae conveniunt in una, eadem natura, quod non requirit necesse per
multiplicibus aliis extremis distinctis, quia aliter distinguunt, ut unum ex-
tremum habet suam naturam, sed non distinctam a natura alterius extremi, contra
ea docet Doctor, quod quanto distinctio perfectior est (intellige inter duas
personas) tanto appropinquior est unitati, quoniam hae personae sunt unum in natura
appropinquatur illa distinctio admodum minima.

Nisi instes comparando distinctionem relativam, quae est inter duas perso-
nas cum distinctione absoluta, quae est inter Deum, et creaturas, et interrogas,
quaenam illarum sit prior, et major? Respondeo distinctionem inter Deum, et creaturas esse
priorem, ut probavimus ex majori, quia magis distat Deus a creaturis, quam
duae personae inter se, ut patet.

Dices adhuc urgens, quod distinctio est appropinquior unitati, quo appropinqua-
mir, ut docet Doctor loco citato, ergo falsum illam priorem distinctionem esse
majorem. Respondeo quod distinctio inter personas est appropinquior unitati, quia ista
est summa unitas, sed non reperitur in extremis distinctis, appropinquatur distinctio
distinctio, et sic intelligitur Doctor. Distinctio inter Deum, et creaturas non propin-
quior unitati, quia Deus per essentiam non est unum in natura; et sic non debet
ea

cū mis, Dnātiōi mōs oibq. que excogitari possunt.

FINIS
CORONAT OPUS.

INCIPT

Mãa de Charitate ad q.ne 23. 2.æ 2.æ

De Charitate, q. amorem, et dilectionem significat, qualiter dilig. [illegible] requirit, charitatis nomen [illegible] putant. et Doctores cum Mag. inter alios 17. [illegible] in 3. dist. 27. Doctor in eisdem locis, et q. unica de Charitate, et inter 2.a 2.æ à q. 23 usque ad 47. Considerans 1.º in hac q. charitatem in se deinde q. 24 subiectum, et causas efficientes Charitatis, et augmentum illius; q. 25. Charitatis obiectum, q. 26. ordinem Charitatis à q. 27 usque ad 33 effectus Charitatis à q. 34 usque ad 43 peccata Charitati opposita, ac demum q. 44 charitatis praecepta. nos autem angustiae temporis compulsi considerationem nostram ad charitatis essentiam, causas, obiectum, et ordinem, quem Ang.cus D.r [illegible] quatuor q.s tractat coarctavimus, et ideo omittimus [illegible] Store, eaque ad [illegible] possimus minus difficilia omittentes faciliora, et difficiliora tractavimus.

Quæstio 23 de Charitate in se in 8 art.os divisa.

ART.us 1.us

Utrum Charitas sit amicitia? Affirmative

Dubium 1.um

Utrum inter Deum, et hominem vera amicitia intercedat, et illa charitas sit?

§. 1

Referunt[ur] Sent.æ et statuit[ur] conclusio

In hoc dubio [illegible] [illegible] [illegible] 1.ª sent. negat inter Deum, et hominem amicitiam, [illegible] amicitiam [illegible] posse, ita [illegible] in 4.º dist. [illegible] (3), [illegible] amicitiam [illegible] negat [illegible] [illegible] 3.ª [illegible] authoris

Latin ... mag. ... ponente ... Incipit.

[illegible] Aliquis inter Deum ... authores supernales, et hominem ... veram ... etiam ... intercedit amicitia ... tenet ... 1a. pte q. 20 ... in 3. dist. 32 q. 1. art. 1o ... et in presenti ... Caiet. et Bañez, ... disp. ... Valencia disp. ... q. ... Suarez disp. ... sect. 2 et in opusculis ... 1. disp. ... num 16. et lib. 3. de ... cap. ... num ... lib. 1. ... disp. 6. cap. 2 Granados questio. 3. de Charit. disp. 3 sect. 1a Comich disp. 21. dub. ... omnes theologi nullo, quem viderim, ... excepto in eo gradu ... ut opposita ... ita Bañez ... alij ... alij omnino indefensabilem.

Ostendit 1o testimonium Sacrae Scripturae. Sapientiae 7 illi ... infinitus thesaurus est hominibus, quo qui usi sunt participes facti sunt amicitiae Dei. Canticorum 2o. surge propera amica mea: et ... ipse est amicus meus. ... Abraham Dei amicus appellatus est. Ioan 15 vos amici mei estis. Lucae 12. dico autem vobis amicis meis. accedit Tridentinus ... de iustificatione cap. 7 ubi docet per iustificationem gratiae, et donorum ... ex inimico amicus ... consonant ... Patres: ... in illud ... psalmi 138 nimis honorati sunt amici tui, Deus. August. tractatu 85 in Ioan. Bernardus sermone 48 in Cantica. Ambrosius lib. 2 epistola-rum, epist. 7. hi omnes, et alij, quos ... loci ... theologi, uno ore fatentur, veram inter Deum, et hominem intercedere amicitiam.

Si forte dicas Scripturae testimonia non esse rigorose accipienda de vera, et stricta amicitia, sed large, et metaphorice, sicut accipitur, cum ... palmites vocat, et oves. — ... iuxta regulam Augustini lib. 3 de doctrina christiana cap. 10, et ... communiter acceptam a theologis verba Scripturae esse in rigore accipienda ...

Ad 2um nil sequit ex mdi exigentia ancupto [...] ex eo qd relata testimonia de stricta, et rigorosa amicitia intelligat nullum sequit inconveniens, bene autem ex eo qd iustos omnes, et palmites scriptura appellant: qa testimonia adducta in eo = e in methaphorico, et n in rigoroso sensu accipiunt.

3o Dico Ccio Dico. Dico ulterius: amor iustorum benevolentia mutuus indigeat creata fundata est vera, et stricta amicitia; at inter deum, et hoes iustos intercedit amor benevolentiae mutuus in aliqua creata fundatus: ergo vera, et stricta amicitia: maior est certa; minor probatur.

Prima parte e certa: nam inter iustis datur nam bona gratia participata, quae beatitudinis dni participes [...] hic in iure, et spe, [...] in patria in re: qa illorum [...] eum in aliqua [...] fundatur [...] probatur: nam amor benevolentiae est, quo volumus alicui bonum, qd bonum [...] ipsi bonum deo volunt [...] ipse, cui illum diligunt, tamquam ultimo fine, [...] ipsi bonum [...] beatitudinis, ex complacentia in ipsis, et [...] illos, ut [...] ergo inter deum, et iustos est mutuus benevolentiae amor.

Dices bi [...] ex [...] benevolentiae est velle amico bonum, qd [...] et [...] in bono qd [...] deo autem nullum bonum pot acquiri [...] ab illo [...] ideo iusti n possunt deum diligere amore benevolentiae stricto.

Vel 2o respondi: ex pte dei n deus pondere iustis amore benevolentiae [...] illos diligit [...] et [...] ipsos, qd [...] stricta benevolentia. = Vel 3o respondi: pt amorem benevolentiae mutuum [...] aliqua creata fundata [...] ad stricta amicitia, [...] amor [...] sit amicus, nam [...] 8. ethicorum. [...] amicitia e [...] ex [...] in [...] bene faciendo, et [...] in amicos [...]

[...]uo

quocirca, ut docet Arist. loco allegato n. pot ee amicitia inter ne- gibus xta illud pta jactz. non bene conveniunt, nec in uno sede morantur maiestas, et amor: iusti autem n. e notum amor Deum, ne- scit hō, an odio, an amore, dignus sit: neque possunt bene facere Deo xta illud Iob. 35. quod dabit ei, aut quod de manu tua accipiet: ē quae int. Deum, et iustos infinita distantia, atque adeo quamvis detur amor mutuus benevolentiae inchoative, tamen n. intercedit int. Deum, et iustos vera, et stricta amicitia.

= Ad nullo exhiō solutum. ē sufficiens, ē 2a pars fuit lo: nam int. divinas personas datur amor perfectissimae amicitiae, et hn non volunt sibi bona quibus possint privari: ergo de roe benevolentiae strictae n. ē velle alicui bonum, quod de novo acquirat, et amitti possit. =

= Deinde imo, vel id est de conceptu benevolentiae ex roe com- amoris, l. ex roe sua diffli.; n. tm., alias Deus seipsum n. amaret, nec ... hoc amore aliquo diligerent Deum, quorum utrumque tamen ... ... est; neque ... id, quo benevolentia à concupiscentia distinguit, ... quod addit supra cō amoris conceptum ē quod bonum alicui volē- num sit ... propter ipsum, in quo n. apparet necessitas, ut bonum volitum de novo acquirat, l. quod possit amitti: ergo conditio ista ad benevolentiam strictam n. requiri. = Denique: nam ista bona iam in Deo nequeunt de novo advenire, nec ab ipso amitti, bona tn. creata et advenire, et amitti possunt: ergo saltem ista pot iustus Deo velle per benevolentiam strictam.

= Deinde 2o ... ... quod cum Deus vellit bonum reale creatum ordine ad voluntatem propriam, constare nequit benevolentiae: ergo ex isto capite n. tollitur int. Deum, et hoes vera, strictaque amicitia. ... ams; quod bonum diligat amicum eo modo, quo exigit amare, ut amor honestus dici nequit propter ... amicitiae, aliter amicitia honesta n. erit, nec stricta; at bona oia creata amari exigunt in ordine ad

ad Deum, et propter eius bonitatem, ut propter finem, cuius illam amabilem respiciant, tanquam finem ultimum sit, ideoque illam propter se diligibilem diligat, nequit amori amicabili obstare.

Denique tertia solutio reijcitur. etsi enim bonum sit de ratione amicitiae, quod amor sit notus, non tamen requiritur cognitio omnem dubietatem excludens, ut docet D. Thomas in 3. dist. 27. quaest. 2. art. 1 ad 10; alias inter homines non possit vera amicitia subsistere, cum nullus possit alterius amorem erga ipsum certo cognoscere; sed sufficit coniecturalis amoris alterius cognitio, sicut in iustis neque et animo certo Deum amare cognoscere, coniecturalis tamen talis amoris cognitio haberi potest, et de facto habetur ab illis: ergo ex isto capite non deficit illorum amor a ratione stricte amicitiae.

Quod autem ex defectu beneficientiae ad Deum non deficiat ad amicitiae rigorem, ostenditur 1º. nam sicut Deo benefacere non possumus, ita neque possumus malefacere ipsi, hoc est malum aliquod efficere ipsum intra se, et tamen hoc non obstat quominus vera inter peccatores et Deum inimicitia intercedat: ergo pari ratione non potest et inter Deum et iustos vera dari amicitia.

Tum etiam, quia ut ex S. Dionisio docet D. Thomas in 3. dist. 31 art. 1º. ad 3. amor convertit inferiora in superiora, ut ad eis perficiantur. Ergo ut salvetur vera amicitia hominis ad Deum non exigitur, quod nos Deo benefacere possimus, sed sufficit, quod ei nos subijciamus, eumque honoremus cum complacentia in bonitate ipsius, quod docet Arist. 8 Ethicorum cap. 11, ubi loquens de amicitia superexcellente sic ait, et itemque utique in his non idem, sed secundum dignitatem; quod explicans Aristoteles ait, quod in huiusmodi amicitijs non idem utrique exhibetur, neque prevalet vox Regis faciat subditis, quod subditus Regi, i. [illegible] filio, quod filius patri.

Quod etiam ex defectu aequalitatis a societate amicitiae non ea

cadat. pt. Duplex namque dat amicitia altera equalitatis, et altera excellentie, ut docet Arist. 8 ethicorum cap. 12. ubi admittit hoc munus amicitie posse inter inequales ut inter regem et subditos, inter patrem et filios, et inter dominum, et servos, quare licet defectu equalitatis nequeat inter dominum et servos reperiri amicitia equalitatis amicitia excellentie recte inter illos dari potest.

Si opponas: dominium creationis servus amor amicitie non ob inequalitatem, que inter ipsos reperitur, ut docet Arist. 8 ethicorum cap. 11; at inter deum et homines est multo maior distantia, hominesque quantacunque gratia ornati semper manent servi Dei; ergo inter deum et homines vera amicitia non datur. = Respondeo negando consequentiam, in maiori ratio, quia dominium quod amor amicitie petit, quod bonum amet amico tanquam bonum eius: unde ad incapacem habendi bonum trahi nequit, quocirca, ut docet D. Thomas infra q. 25 art. 3. creature irrationales amari nequeunt amore amicitie, quod non competit illis proprie habere bonum, bona enim rationalis creatura, que proprie habet bonum, quo uti possit per liberum arbitrium, ut acute notavit D. Thomas in 4. dist. 15 q. 1 art. 2 ad 2um hoc inter servum servitute legali, et servum servitute naturali reperitur discrimen, quod servus legalis ingestus talis nullum bonum habet, neque habere potest, sed quidquid habet domini est privative; servus autem servitute naturali quod factus ad imaginem Dei aliquid libertatis participat, ipseque dominus actuum suorum, et capax habendi bonum proprium possitive, et ideo domini ad servum servitute legali consideratum, ut servum amicitia non potest. Bene tamen Dei ad homines quamvis sint servi servitute naturali, et a Deo magis distantes, quam distet servus legalis a domino suo, et sic amplius et Aristoteles. Licet pre allegato, cum dicit inter dominum, et servum amicitiam non esse, quod nihil habent commune, quod explicans D. Thomas ait, quia servus nihil habet, sed totum bonum servi domini est.

4

§. 2us

Proponitur precipuum contrarium argumentum et rejiciuntur alio modi dicendi.

Post missis pluribus argumentis, quod levia sunt nimes, quod ex dictis, inter confirmandam nostram sententiam solutum accipiunt, restat hoc unicum et difficile argumentum solvendum, amicitia namque stricta petit mutuum benevolentiae amorem; at Deus homines non diligit amore benevolentiae; ergo inter Deum et homines vera amicitia non datur. minor, in qua tota difficultas consistit, probatur. amor benevolentiae in hoc ab amore concupiscentiae distinguitur, quod ille tendat ad bonum amici, quod bonum ejus est ex complacentia in ipso, amor autem concupiscentiae tendat ad bonum alterius in ordine ad bonum amantis, sed amor Dei tendere nequit ad bonum rationalis creaturae, quod bonum ejus est ex complacentia in ipso, ergo esse nequit amor benevolentiae. maior est communis theologorum traditio quam docet D. Thomas in presenti art, et 8 ethicorum lect. et. minor autem ostenditur dupliciter, ex illo principio universali: quod propter se ipsum operatum est Dominus, quod bonum rationalis creaturae vult, et operatur propter se ipsum, ergo non est bonum rationalis creaturae neque ex complacentia in ipsa.

2° quia adequatum obiectum voluntatis divinae est bonitas in increata Dei, ut docent communiter theologi 1. p. q. 19 art. 2. quod non potest debeat illud minimo respicere, et inter nullius creaturae bonitatem potest propter ipsam amare divinae, quod ut docet D. Thomas 1. p. q. 19. art. 2. ad 2^m Deus alia a se solum vult tanquam media ad suam bonitatem veram finem, quod bonum rationalis creaturae vult tanquam medium, et non propter ipsum medium sed propter se.

Huic argumento varie occurrunt ab authoribus nostri theologi; quos sine nomine refert Hurtado disp. 12^a sect. 4. duorum autem ex quo liceos in Dei voluntate constituerit, quorum una vult bonum rationali creaturae propter ejus bonitatem, et altera vult bonitatem Dei

Dnq, et experio, hucij, q[us] actij ad Dnq bonitatq referi, quo dd[um] poli= ta — ad anstq respt, qd h Deq oia ppt se vellit, et ad se, ut finem ordinet, itrue namq, ut si actu, quo Creaturas diligit, illas ordinet ad se, & sufficit, qd creaturq imperatq ppt sue dilectionq, pro aliq referat ad se, et in illo actu benevolentia valeat, quq modq dicendi sequuntur Lessiq de iustitia Cap. 36. dub. 3. Curiel aq. in presenti disp. 56. dub. 2.

Hic to modq dicendi meliori theologorq pti merito displicet, et reijcit 1°. nq motivq adequatq voluntatis Dnq e bonitas propria increata Dei, ut expresse docet D. Thos. 1. p[te], q. 19 art. 2 ad 4, quq sequuntur Card. 16. Vasquez disp. 82. cap. 2. Molina disp. 3. Suarez lib. 3 de attributis cap. 7, et in presenti disput. 3 sect. 5. Valentia tomo 3. disp. 3 puncto 2. Bañez, et Lorca ubi supra, bre= uitqque in hunc modq suadet motivq namque pq debet cq illa su= mitt ingiadq voluntatis; sola autq Dna bonitas cq voluntate Dei perfectq convenientiq habet, et nt illa sola pt esse motivo Dnq voluntatis servire; at nullq actq aliciq pq, aut virtutis pt motivq illq adequatq transcendere, quo nt mathes nobis demonstrat discurrendo p oes poos, et habitq: q nullq actq voluntatis Dnq pot motivo habere bonitatq Creatq, et nt nequit velle bonq volitq Crez ppt bonitatq illq, tq ppt redundante superentitatq aut bonitatq inq actq.

2 reijcit: etenq adequatq motivq, et primarq actq voluntatis e specificativq illq, at nullq actq voluntatis Dnq pot a bonitate Creata specificari, cq specificatio sit genq dependentie: q nequit pro motivo suo adequato, et primario respicere bonitatq Creatq.

Resp[ondetur] Ois verq in maci, in actibq voluntatis Create eo, qd tales actq sint suaq entitatq spectent cq obto motivo, et ab illo dependent; falsaq autq maci in voluntatis Dnq, ibi namque ab obto amato.

...

in suas non pendent, et ideo non specificant ab illo.

Ad 1um: neg. debere obiectum movens primario esse specificativum, [illegible] dependentia solum ab specificato reale distinguatur, in dependentia virtuali quod ab illo reale non distinguit; ad actum voluntatis divinae reale distinguitur a bonitate creata, quo [illegible] bonitatem creatam pro primario motivo ab illa per veram dependentiam specificatam accipit.

2o: neg. eo motivum esse voluntatis, et eo finis [illegible]; ad finis eius veram causam [illegible] petit, quod actum finalisatum ab illo dependeat, quod [illegible] l. [illegible] q. 19 art. 5 in voluntate divina finem non agnoscit in Deo, distantem [illegible] finalisandi: ergo nequit actum voluntatis divinae pro motivo habere bonitatem creatam, quin ab ea dependeat in genere causae finalis.

Ex his [illegible] 3 principales [illegible] implicat actum voluntatis divinae [illegible] virtualiter ab alio distinctum habere pro fine suo ultimo, et adaequato bonitatem creatam; at si illam haberet pro adaequato motivo ultimo finalisaretur ab illa per dependentiam finalem formaliter: ergo [illegible] habere pro adaequato motivo. maior est nota. min. autem prob.: nam actum voluntatis a Deo moveri est [illegible] illud velle, [illegible] dicente virtualem, aut formalem causalitatem; at in bonitate creata erga voluntatem divinam nequeat [illegible] causalitas solum virtualis, [illegible] haec ex utraque [illegible] solum requirit quod extremo reale sit indistinctum: ergo si est motivum adaequatum, et primarium voluntatis divinae finalisabit illam per dependentiam realem formalem.

2a [illegible] dicendi [illegible] [illegible] fuerit [illegible], [illegible] amor amicitiae [illegible] in Deo [illegible] requirit, quod a bonitate [illegible] primario, et [illegible] moveat, distinguitur ab illo, quod non agnoscit actum in voluntate Dei virtualiter adaequate ab alio distinctum, qui bonitatem creatam habeat pro adaequato motivo

Ad

D. asserit vindeq. in divisibili actu absque vinculi divisi adequato, complici finalitate inadequata gaudere; quarum alter trat. ad bonitatem Dnam; et ad creatam ex motivo increato, et sub isto respectu est amor Dei; sub altero ad bonitatem creatam trat, et ab illa movet, et sub isto respectu exprimit rationem amoris amicabilis cum volitione inveniri. itaut Pontio loco allegato sect. 6, quem alij recentiores ex eadem familia sequuntur.

= Dd. iterum dicendi nobis placere non posse, et rejicitur 1° ex D. Thoma 1. p. q. 19. art. 2 ad 2. illis verbis, unde cum Deus alia a se non vellit, nisi propter finem, qui est sua bonitas, ut dictum est, non sequitur, quod aliquid aliud moveat voluntatem eius, nisi sua bonitas: ergo ex mente D. Thomae bonitas creata nequit esse obiectum inadequatum motivum voluntatis Dnae, aut alicuius actus illius, si forte dicatur D. Thomam solum negare bonitatem creatam, quod moveat adequate voluntatem Dnam, non autem quod illam possit inadequate, et simul cum alia movere.

= D° est nam D. Thomas in eadem solutione ad 2 ponit quem exempla in nostra voluntate adducit illorum, quae tantum volumus propter finem, ut est potio amara; et illorum, quae volumus propter se, et propter finem, ut est potio dulcis ad sanitatem volitam, et dicit tamen, statuit, quod in illis sola ratio movendi est finis; in his autem sola ratio movendi; si autem movet bonitas propria, et si voluntas Dei posset velle bona creata, et propter ipsa, et propter se volitis primi generis, D. non deberet adiungere bona creata comparata cum voluntate Dei: ergo Dna voluntas neque adequate, neque inadequate movetur per a bonitate creata.

= 2° rejicitur: ratio ex allegatis verbis D. Thomae desumpta est quod trat actum voluntatis tantum ut medium, non ut obiectum, et gratia sui, et ratione, et gratia finis; at bonitas creata cum voluntatibus Dnae tantum comparatur ut medium: ergo nulla bonitas creata est volita a voluntate Dei propter se.

quo

ro ū, exgratia luj, et eorū bonitatis Dnæ, quæ ē ro finalizandi actus voluntatis Dei omnia quæ ptinent ad ex gressa Dtas ... id quod ad actus voluntatis comparatur, ut finis ū vera talis; at nil creatum pot ae verā cū actus voluntatis Dnæ; et nil Creatum pot ad actus Dnæ voluntatis comparari, ut finis, sed tantum ut medium, et nec neque adæquate, neque inadæquate, neque solum neque cum alio concurrere ad ... actus primario movere.

3° Obijcit. fralitas Dnæ et motiuo Creatæ bonitatis naturæ debet adæquate distingui à fralitate eiusdem et motiuo bonitatis Dei: sed n. stat eundem actum voluntatis Dnæ adæquate distingui virtualiter adæquate moueri à bonitate Dnā, et à bonitate Creata: ans ostendit: virtualis distinctio fralis, aut virtualis in actibus voluntatis sumitur ab obiectis motiuis; at creata bonitas, et increata adæquate distinguuntur: ergo fralitas actus voluntatis Dnæ et motiuo Dnæ bonitatis Creatæ adæquate distinguitur à fralitate eiusdem et motiuo bonitatis Dnæ.

6° Confirmatur praedictus author ait sect. 5 numero 96 fralitas actus, quo Deus diligit natio bonitatem propriam differt virtualiter adæquate à fralitate actus, quo propriam bonitatem diligit libere: ergo etiam haec fralitas virtualiter adæquate distinguitur ab ea, qua diligit bonitatem creatam propter ipsam. patet conseq.: nam ans repetit distinctio inter bonitatem Dnam, ut mouentem libere, et bonitatem creatam, ut est sui mouentem, quam inter bonitatem Dnam ut mouentem libere, et natio: sed si mouens libere specificat actum virtualiter adæquate distinctum ab eo quem specificat, ut mouens natio, etiam specificabit actum adæquate distinctum ab eo, quem specificat creata bonitas propter se amata.

Respondebis, actus, quo Deus se diligit libere, est separabilem quoad denotatum ab actu, quo se diligit natio, separabilitas

au

autem sufficient fundat distinctionem adequatam virtualem, aliud formalitatem, quae Creaturam diligit propter se non separabilis ab alia, qua propriam bonitatem diligit libere, atque inde non minus, quod inter illas formalitates non intercedat virtualis adequata distinctio.

= S.D. 1°: nam separabilitas non est distinctio, sed illam à posteriori indicat, et ex illa provenit: ergo ex separabilitate non reddit ratio à priori distinctionis, sed ad aliud prius recurrendum est, atque alia ratio distinctionis à priori distinctionis adequatae inter complicitas formalitates assignari nequit, nisi motivorum distinctio, quae etiam inter bonitatem creatam, et Divinam, ut ratione sui movendum reperitur: ergo.

= 2°: nam cum inseparabilitate formalitatum stat virtualis adequata distinctio: ergo ex inseparabilitate illarum formalitatum non recte colligit non distingui inter se virtualiter adequate. Antecedens constat 1° in actu voluntatis Divinae inseparabili ab actu Divini intellectus, inter quos virtualis adequata distinctio intercedit. = 2°: nam cum reali inseparabilitate stat distinctio realis adequate, ut constat in intellectu efficaci, et mediorum electione, inter quas mutua intercedit inclusio, realisque inseparatio; et non realiter distinguuntur: ergo à fortiori cum mutua tendentium inseparabilitate stare poterit virtualis adequata distinctio.

§ III.
Rejiciuntur alij modi dicendi.

Ex dictis impugnata relinquitur sententia Alarcon, qui in 1.2. tract. 3. disp. 3. cap. 1. docens Deum inde velle libere diligi, quia proptereaque motivum, seu ratione sola, et particularem, et asserit, motivum esse volitionis liberae Dei esse bonitatem Divinam particularem, à qua speciem sumit volitio libera sub particulari ratione esse bonitatem creatam, ex cuius doctrina salvatur amicitia in Deo cum Creaturis realibus, quia sub particulari ratione actus voluntatis Dei movetur à bonitate creaturae.

Hec

Ad quartam ex dictis falsitatem, innuit, quod non minus re=
pugnat volitionem Dei sub particulari ratione specificari, de=
pendere, et finalizari a bonitate creaturae, quam sub ratione com=
muni, substantiaque sit pratum (?) Deo intimum, atque inde impotens
a creatura causari: quam sub particulari, quam sub communi ratione ne=
quit volitio Dei libera a bonitate creata moveri. impug=
~~[illegible]~~ Impugnatur, et relinquitur
quit aliorum solutio, qui distinguentes in volitione libera sup=
rum entitatis, et terminum tractis (?) asserunt nullum esse influenti=
am, sed sub conceptu tractis (?) ab obiecto creato specificari,
et sine influentia non est, quod ut sic a bonitate creata
motivum accipiat.

Quae solutio caruit ex dictis ratio namque li=
bera activa non est denotatio extra in volitione libera, utrum maxime meliori
pro theologorum docet 1 parte. q. 19. art. 3. sed est ultimum actuali=
tas Dei; sed repugnat quod realitas intra Dei finaliter causetur a creatis
minus, quam efficienter: sicut repugnat, quod creatura accipiat pro primo
tivo, et proximo motivo.

Ex dictis etiam falso deprehenditur 3ta ... in praesenti
art. dis. p. 2. num. 3 asserentis salvari verum amicabilis in vo=
luntate Dei ad creaturas creaturae, quod licet omnia in se ipsum ordinet et
in ultimum finem, et propter ipsum operetur tamquam ... verum agenti,
proxime tamen a bonitate creaturae moveri, et sufficit ad verum amo
ris, quod bonum, quod bonum eius est proxime amet, quamvis amor illius a
vel illius volitio tandem reiciatur in aliud ultimum finem.

Haec ipsa etiam evolvetur ex dictis, et impugnatur ex
doctrina D. Thomae, loco allegato asserentis Deum omne bonum crea=
tum amare tantum medium; at si creata bonitas proxime move=
ret Dei voluntatem, certum non spararetur ad illud tantum, ut medium,

sed

Deus ut finis id namque, quod est pure medium nullatenus movet; quod autem movet proxime vere movet finaliter: ergo voluntas Dei nec ultimo, neque proxime a bonitate Creata movetur. = 2°. nam motivum proximum specificat actum, actum voluntatis Divinae nequit specificari formaliter ab obiecto Creato: ergo. = Denique: nam finis proximus est vera causa actus quem proxime finalizat; at Creata bonitas nequit esse vera causa actus voluntatis Divinae: ergo neque potest esse proximus illius finis. =

Quod si mag. Lorca, solum intendit, Deum solum esse finem proximum volitionis Dei ex parte obiecti volitum, cum illo non contendimus.

6° alii respondent, actum, quo Deus vult realiter Creaturae bonum esse respicere Deum, ut finem cui non autem ut finem cuius gratia, non autem repugnat veritati amicitiae, ut ad amantem referatur, ut ad finem cui dummodo ad illum, ut finem cuius gratia non referatur.

+ spei = Sed neque satisfacit ista solutio, et reiicitur 1°. nam actus + spei, virtutis theologicae, quo quis Deum sibi sperat non est actus amicitiae alias esset a Charitate elicitus, et tamen sperantem non respicit, ut finem cuius gratia, sed tantum ut finem cui: ergo respicere diligentem (?) se ipsum, ut finem cui obstat veritati amicitiae. = 2° quia non est minus de ratione amicitiae respicere amicum tanquam finem cui, quam respicere bonum amico amatum, ut finem cuius gratia: ergo si non obstat, ut amor, quo Deus diligit realiter Creaturam sit amicitia, quod ad Deum referatur, ut ad finem cui, pariter neque obstabit, quod ad ipsum spectet, ut ad finem cuius gratia.

3° quia non minus imo magis repugnat volitioni Divinae sistere in bonitate Creata, ut in fine cuius gratia, quam quod in illa sistat, ut in fine cui, cum specificatio, et finalis causalitas potius conveniat fini cuius gratia, quam fini cui, imo finis cui non specificat actum, ut constat in spe respiciente sperantem, tanquam finem cui, a quo tamen non specificatur, alias Theologica virtus non esset: ergo si amor Divinus de sui perfectione

nisi

n sistit in Creā, tanquam in fine cui, nec in illa sistet, ut in fi=
ne cuius gratia.

4º. q[uo]d docet D. Th. loco ex 1. p. allegato bonitas Cre=
ata se parat ad Dnam voluntatem tantum, ut medium; at si rn illius haberet
rōnem finis cuius grā n se pararet tantum, ut medium, ut p[ate]t; e manī=
festum ergo n ē finis cuius grā diu voluntatis Dnē, & sic actus
quo Deus diligit voales Creas refert ad Dei bonitatem n solum
ut finem cui, sed etiam ut finem cuius grā.

Denique rejicit: nam finis cui ē illud, cui volumus finem
cuius grā: ergo si Deus ē finis cui in amore, quo diligit Creas roā=
ales, aliquod bonum donum sibi volitum debet ēē finis cuius grā.

Respondetur Dei quidem bonum, quod sibi vult Deus, ēē
finis cuius grā cū p[ro]p[rie] dicit amoris, cuiusdam n distinctum ab honestate ip=
sius actus amicitiæ, sed esset ipsissimam honestatem moralem, quæ
in amore amicitiæ invenitur, neque ēē sed rōnem amicitiæ, quod a=
mans sibi intendat honestatem amoris, lumine nullum aliud o=
modum extollo amare sibi bene dicere: increatus namque di=
ligens alterum amicabilr sibi intendit moralem honestatem amo=
ris, cuius bene amico n p[ro]sit, sed sibi, dum illum diligit amore
amicitiæ, quod bonum volitum n sibi, sed amico vult.

Sed 1º. moralis honestas actus, quo Deus diligit ro=
ales Creas nequit ēē finis cuius grā illius: ergo alius finis debet
assignari. p[ro]bat Ans. tum quod finis cuius grā ad actum finaliza=
to distinguit, l. reale fnale, si finalizatio sit p[er] influxum fna=
lem, l. virtuale, si finalizatio sit virtualis, honestas autem actus
n distinguit ab illo neque fnalr, neque virtualr. tum etiam quod
finis specificat actum n intrā, sed extrā, honestas autem actus
solum intrā ipsum p[ote]st specificare.

2º. nam in oī actu assignari debet aliquis finis cuius
grā

gratia divinum; at honestas amoris amicabilis Dei requirit ex fi-
nis cuius gratia diliguntur talis amoris, neque in bonitate creatu,
ut in fine ultimo cuius gratia sistere potest: ergo aliquid aliud debet
g fine ultimo divino cuius gratia assignari.

§ IIIus.

Traditur, et defenditur vera argumenti solutio.

Relictis aliis praefatis solutionibus ad argumentum sectum respondeo
distinguendo maiorem. Trahi debet amor amicitiae in bonum amici propter se ipsum
propter excludentem ordinem ad ultimum finem; nego maiorem; excludentem
ordinem ad alium particularem finem, concedo maiorem, et necessaria minori, nego consequentiam.
Quo autem dictis traditur, nam omne bonum ad ultimum finem ordinat, et in tali
ordinatione sita est illius perfectio, unde tantum abest, ut desinat vere ami-
citia cum creali creatura ex hoc, quod trahat in ordine ad ultimum finem, quod
potius non amaret honeste amicabiliter, si exclusso tali ordine amo-
traret. Ad fines autem particulares non ordinat ex natura sua, neque
in tali ordinatione illius perfectio consistit, unde si Petrus Paulum v.g. di-
ligat in ordine ad se, et propter se; cum perfectio Pauli in tali ordinatione
non consistat non diliget amore amicitiae, sed concupiscentiae. Hanc solutionem,
quae verissima est, quam sequuntur nostri Thomistae, illam tradit Bañez, Zu-
mel, et Leonardus Lessius supra citatis. Et Salmanticenses trac.
7. de Volunt. Dei. disp. 3. dub. 2. et Illus Episcopus Sego-
viensis in praesenti art. dub. 1. solutione ad 3.

Quamvis tamen verissima sit in dicendo explicatur et adducatur
illam plura, et non levia intersunt argumenta. 1o sic arguitur ad minorem cuiuspi-
tis ex conceptu amicitiae, quod amor terminetur ad bonum amici propter se
ipsum, esse sine exclusione ordinis ad ultimum finem, quem omnes autho-
res non excludunt, sed amor Dei ad bonum creae vocalis propter ipsam
non trahat: ergo amicitia non est. Probatur minor solutio Deus trahat ad praedictum
bonum, ut medium propter illud in ordine ad divinam bonitatem tanquam

ad

ad finē, ut ex dictis constat; at medium qd pcise ē medium, atque indul-
tatum induit rōem finis, n̄ amat ppter se, sed solum ppter finem; ergo ratio
do deligendi medium sit bonitas: q̄ n̄ trahit ad bonum creatū, quod est ppter
ipsum.

2.° arguit: Deus pōt amare creaturas reales amore concupiscentiæ, dum
talis amor trahit ad illas in ordine ad Deum, et ppter Deum, qui ē ultimus
finis: sed ex eo qd bonum creatū reali amatum refertur a Deo ad seipsum,
qui ē ultimus finis, tollitur à Deo amore ro amicitiæ.

3.° arguit: amor, quo Deus diligit creaturas reales ppter seipsum
ē amor concupiscentiæ, seu amor sui ad minus: ergo n̄ ē amicitia rū realis
creaturæ. ant̄ pr. amor, quo unus amor alterum diligit in ordine ad se,
ē amor concupiscentiæ, et amor sui: sed pariter amor, quo Deus diligit creaturas
reales ppter seipsum, erit amor concupiscentiæ, seu amor sui ad minus.

4.° amor, quo Petrus diligit supernaturaliter Paulum ex motivo
bonitatis Dei, n̄ ē amor amicitiæ Pauli, sed Dei, ex cujus motivo diligit:
ergo pariter, quo Deus diligit creaturas reales ppter seipsum, ē amor sui, et n̄ a-
mor amicitiæ illarum. Conā ē bona, et ant̄ pr. actus, quo quis adorat
creaturam sibi seu l.° ppter excellentiam Dei, et n̄ ppter excellentiam propriam, ē cul-
tus latriæ, et n̄ duliæ: ergo eadem rōe amor creaturæ realis, p se l.° ppter Dei
bonitatem, et n̄ ppter bonitatem propriam, erit amor amicitiæ Dei, n̄ autem
amor creaturæ dilectæ. pt conā, q̄ sicut adoratio duliæ creaturæ debita petit p
se l.° ab illarum cognita excellentia moveri, ita amicitia debita creaturæ
petit p se l.° ab illarum l.° bonitate moveri: sed sicut adoratio creaturæ n̄ movetur
p se l.° ab excellentia creata, sed ab excellentia Dei, n̄ ē duliæ, sed la-
triæ; ita creaturæ amor motus primario à bonitate Dei, et n̄ à boni-
tate creata, n̄ erit amor amicitiæ creaturæ, sed amor amicitiæ Dei.

Denique bonitas creata ē amabilis ppter se, et ppter Deum: ergo
Deus unico actu illam diligit sm̄ utramque rōem. ant̄ ē certum: et primi
quia ē amabilis ppter Deum: quatenus nos diximus de facto ab illo amari.

a est amabilis propter se ab aliqua voluntate creata, imo de facto sic diligitur in ordine supernaturali sine multorum stratum. Contra ultimo 3 quod tantum diligere hanc voluntatem propter se ipsam non repugnat Deo ob perfectum moralem, cum per aliam facultatem referat expresse creatam bonitatem ad Deum, tunc igitur negatur moralis perfectio sistere poterat, nec ob phisicam perfectum, hec namque in eodem sistere poterat, quo speciem sumeret actus voluntatis circa bonitate creata, neque perfectio ex eodem capite sistit, quod ex parte refert ad Deum, ac inde a Deo, in quo sistit, et non a bonitate creata speciem desumeret, neque ex parte obiecti aliqua distinctio inuenitur, amare namque obiectum, ut amabile est, nullam distinctionem arguit: quo in illo de facto diligitur bonitas creata a Deo, et propter se ipsam, et propter Deum unico actu.

Haec tamen non urgent, neque veritatem traditae solutionis infringunt. Ad 1um distinguo maiorem, ly propter dicente causalitatem, et motivum finale ex parte obiecti, concedo maiorem; ratione amoris amicitiae semper, nego maiorem, et sub eadem distinctione minoris, nego minorem, et consequentiam. Itaque, ut saluetur amor amicitiae ex obiecti parte sufficit, quod bonum amico delectum propter ipsum diligatur, ly propter dicente causam finalem ultimam, distantiam proximam, non autem requiritur, quod sit confinalis adhuc proxima amoris, quod amor infinitus est; qualis est amor Dei, quod hoc ecce secundum dignitatem, et perfectum boni amoris, quem amicitiae leges exigere nequeunt, imo potius exposcunt, quod tam bonum creatum, quam propter bonum cui diligitur, bonum fecisse attingant, ut media comparata amori boni propter uniuersalis traditas in ordine impugnandas aliorum solutiones.

Ad 2um respondetur aliqui negando maiorem eo, quod Deus ex creaturis, nil perfectionis potest acquirere, de se plenus gloria, et honore extrinsecum, ut autem amore concupiscentiae creaturas diligeret, deberet eas amare in ordine ad se obtinendo aliquam perfectionem ex ipsis. Ita Mag. Bañez ubi sup. solutione ad 1um, quem sequuntur Zumel locis sup. citatis. Granado ubi sup. num. 9. Merat disp. 30 et alij recentiores.

3o quia solutionem opponit Hurtado disp. citata: quod est de Deum amorem, quo

quo Deus creaturas inordine ad se diligit, nempe concupiscentiae, negari non nequit, ergo si amor sui: ergo non est amicitiae realis creaturae. Consequens, ut notum relinquit. Antecedens autem probatur: si Petrus amet Paulum propter honorem obtinere ex ipso, et si non aliud obtineat ex illo, talis amor est concupiscentiae, et non amicitiae: ergo pariter amor, quo Deus diligit hominem inordinate ad se propter honorem, quem venatur ex ipso, erit amor sui, et non amicitiae.

2° alii objiciunt: destruit namque rationem benevolentiae referre personam amatam, et illius bonum ad utiliorem finem, ergo sicut, ut conferens ei nullam utilitatem, non referatur: ergo si Deus creaturas realiter diligit in ordine ad se

propter honorem, quem capit ex ipsis, quamvis sibi conferant nullam utilitatem, eas non diligit amore benevolentiae et amicitiae. Antecedens ~~[illegible]~~ attendit [illegible] ergo Deus propter se ipsum velle bonum existens creaturae irrealiter, quia vellit realiter, cui amat realiter creaturas, quo in casu creaturas realiter diligeret amore concupiscentiae, cum benevolentiae capaces non sint, et tamen non amaret, ut utilis Deo nullam utilitatem afferentes: ergo benevolentiae tollitur per relationem diligendi amati ad utiliorem finem, absque nulla utilitate.

2° ... amor namque, quo unus homo alterum Deo diligit, est concupiscentiae, cum homo sic dilecti, et tamen non diligit, ut conferens Deo nullam utilitatem: fides est patet. [illegible] talis amor est benevolentiae cum Deus [illegible] volitus non amet, ut Deo conferens nullam utilitatem: ergo omnino procedit cum homo Deo utili, quamvis non amet, ut utilis Deo nullam utilitatem, cum [illegible] relatio ad finem cui sufficiens constituit benevolentiam cum finis est et sufficiens constituere concupiscentiam cum medium: ergo relatio ad Deum sine utilitate nulla constituit amorem benevolentiae ad Deum, constituit et concupiscentiae cum hominis Deo utilis, et amati.

Argumenta tamen parum roboris et efficaciae habent: ad 1um, concesso antecedenti, Deo negatur, nec inconvenit, quod amor ille, quo primario est amor Deo benevolentiae sit amor amicitiae realis creaturae: ut discurrimus inter

alios

casum nostrum, et exemplum adductum est. Respondetur 1° quod gloria, et honor Dei, qui est utile bonum Dei, est bonum reale creaturae: unde quamvis diligat a Deo propter honorem suum, diligit in ordine ad bonum creaturae dilectae; honor autem Petri diligentis Paulum bonum Pauli non est. =

2°. quod honor, quem Deus ex creaturis venatur, illi necessarius non est, ut posset sine quo non minus felix, et beatus existeret; honor autem, quem nullus homo ex alio capere potest, non utilis ipsi instar utilitate, imo inter bona utilia primum gradum obtinet honor, iuxta illud *melius nomen bonum, quam divitiae multae*. unde si unus homo alterum diligens intuitu divitiarum, non amicitiae, sed concupiscentiae amore illum diligit, a fortiori, si illum diligat propter honorem, quem capit ex ipso, non amorem amicitiae, sed concupiscentiae exercebit.

Ad 2um. negatur antecedens, ad probationem dico: in illo casu dilectum Deum creaturam realem non sumi stricte destinatam instar utilitati, neque benevolentia rigorosa, eo quod creaturam irrationalem non sit capacem habendi bonum proprium, ut ex dictis vidimus §. 1°. Amor benevolentiae large acceptus ex eo, quod velit bonum sine ordine ad particularem finem, cui instar utilis sit, sed solum cum ordine ad finem ultimum, cui instar utilitatis non sumitur, et in ordine, ad quem illorum perfectio sumitur.

Ad 2am. probationem dico: quod amor concupiscentiae sumitur ibi 1°. pro amore boni alteri concupiti abstrahendo ab instar, vel extra utilitate. 2° pro amore boni alteri concupiti, cui instar utilitatem conferat; et inter auferentem a praedicto amore rationem liberalis, et gratuiti. amor quo unus homo diligit Deum diligit, est concupiscentiae 1° modo, et reincidit pro toto malis, non autem 2° modo, quod sufficit intento authoris traditam solutionem.

2° et melius. Ad 2um argumentum respondetur: concessa maiori distinguo minorem: in ordine ad Deum, ut glorificandum, et honorandum, concedo minorem; prout principio est movendi, et prout est creatura participabilis, nego minorem; et consequentiam quia creaturam ipsam potest creatura diligi in ordine ad Deum, vel in ordine ad ipsum,

ut

ut honorandi, et glorificandi, sic ut talis amor proxime intra [illegible] ex deo [illegible], et dico sic diligit, amat huiusque amore.

[illegible] diligi [illegible] ad deum, per quod [illegible] in [illegible] amore, [illegible] participabilis a creatura, [illegible] efficientis, et exemplaris, et [illegible] sic diligit, amat amore amicitiae, quatenus amat ipsos communiter, et [illegible] adhuc extra, quam [illegible] excellentissime [illegible]. [illegible] quia [illegible] ipsius diligit [illegible] non amat [illegible] irrationalis amore amicitiae. [illegible] inquantum ordinantur ad rationales creaturas, et [illegible] ad seipsum, [illegible] ordinatis ad seipsum [illegible] amor [illegible] bonum ordinatum.

Et opponitur 1° deus diligit bruta animantia et alia [illegible] incapacia amore [illegible] diligit ea propter [illegible] honorandum [illegible] participabilis [illegible] diligi [illegible] tollit [illegible] amore [illegible] amicitiae.

2° [illegible] ad [illegible] rationis et ad [illegible] media, ut [illegible] at media inquantum talia non amat, nisi [illegible] ratione [illegible] diligi a deo, nisi ut [illegible] ad ipsum, et finem, cui quaeritur [illegible] alius utilitatis, nisi tantum extra [illegible] dei honore, et gloria [illegible] fit, ut [illegible] diligi a deo, nisi in ordine ad ipsum [illegible] honorandum, et glorificandum.

[illegible] ad [illegible] deus non amem [illegible] alia propter honorandum a seipso, diligit [illegible] illa propter honorem [illegible] rationali, in cuius ministerium irrationalia [illegible]. = [illegible] dicat, media ipsius [illegible] ad [illegible] finem, [illegible] ingredientur [illegible], per [illegible], et [illegible]; et [illegible] efficientis; [illegible] consequendi finem. [illegible] ut media [illegible] explicanda

ad Deum
habitudine dicunt, ut finem, ipsum scilicet quatenus abstracta sua boni-
tate participant, et amabiles à charitate consistunt; et habitu-
dinem causae quatenus ipsis bonum conferunt quoad inclinationem perfectam, causant
tamen illius gloriam, et exercitium honorem, quod sub habitudine diligunt,
amant amicabiliter, quod licet ament in ordine ad bonitatem creatam
non est in ordine ad illam, ut consequendam, vel perficiendam, ad hanc ex-
ercendam, sed in ordine ad illam, ut fontem bonitatis, et ut suae participationi
creatae à voluntate Dei qua amant in ordine ad Dei bonitatem,
non exercendam, perficiendam, amant amore concupiscentiae. =
Confirmatio deducitur ex praedictis, patet solutio. = ad 1um, conabitur di-
cendum infra ad 2um. = ad ultimum, permisso ante, negatur consequentia, ad probationem
dicatur repugnare, quod licet creatura rationalis diligat à Deo propter seipsum
tamen propter dicentem charitatem finalem, seu motivum actum bonum voluntatis,
sed sequitur actum voluntatis bonum specificare, et dependere à bo-
nitate creata, quod est maxima imperfectio.

§ 5us.

Explicatur ratio, in qua amicitia supernaturalis consistit.

Dicendum 2o: charitas est amicitia vera, supernaturalis inter Deum, et hominem, non
adaequate, sed inadaequate, non essentialiter, sed accidentaliter, itaque autho-
res 1a et 2a parte, et quoad 1am partem ostenditur: charitas est amor actualis, aut
habitualis benevolentiae ad Deum in iudicatum bonum nostrum, per gratiam habitualem
fundatam, illi correspondet amor benevolentiae, iam non
per charitatem, hic quae omnes alios habet ad veram amicitiam, et simpliciter ta-
lem creatam: ergo amicitia vera est, et simpliciter talis inter Deum et
homines, actualis, vel, si de actu charitatis loquamur, et habitualis, loquen-
do de habitu.

Denique 2a pars: probatur quia amicitia adaequate sumpta importat amorem benevolentiae ex parte utriusque extremi; unde
licet unus amet alterum, amore benevolentiae, ab ipso tamen non redamet.
talis

talis amor amicitiæ n̄ e. ℞ charitas solum dicit amorem creaturæ ad Deum, aut quia talis amor n̄ e amicitia inter Deum et hoiem aliquatenus... tantum inadæquate.

2° Quia nec sto constituit hoiem amicum, hoc q. dicit donum gratuitum bene dilecti simpliciter, et ipsum ut habenti, aut sibi p. otiosum, vocandum amor benevolentiæ; ℞ charitas sive actualis sive habitualis n̄ constituit hoiem vocem sui donum gratuitum bene dilecti simpliciter. Igitur n̄ e amicitia adæquata. mir. ostendit 1° nam si charitas constitueret hoiem donum gratuitum dilecti ~~...~~ simpliciter, per illam justificaret hoiem fratrem, per illam namque fratrem justificat hoiem fratrem, per quam sit donum gratuitum dilecti amicabilis Dei; at per charitatem, sive actualem sive habitualem, n̄ justificat hoiem fratrem nec potest justificari, ut tenent cis theologi, et frequentior aliorum st. 1° ... a. n. 113 arno. ℞ charitas voce sui frater n̄ constituit donum gratuitum bene dilecti simpliciter.

Prob. mir: nam per illam fratrem constituit hoiem donum gratuitum bene dilecti simpliciter, quæ e donum simpliciter tale in ordine supernali, in quo tanquam in radice continentur oia ad felicitatem ordinem supernalem spectantia, at charitas tale donum n̄ a, bene vero gratia habitualis, quæ donum nam per se participans continet tanquam radicem oia, quæ ad felicitatem ordinem spectant: ℞ charitas voce sui n̄ constituit hoiem donum gratuitum bene dilecti simpliciter.

3a pars ecc. nempe q. n̄ amicitiæ n̄ patet charitati ex alio ostenditur. charitas nanque n̄ e amicitia actualis, hoc e actu denotans constituens amicum, nisi mediante amore bene benevolentiæ simpliciter tale actu tracto ad subiectum charitatis; at hujus mi... connotatio ex... e charitati: ℞ nec e actualis amicitia. prob. mir. amor benevolentiæ tales simpliciter n̄ trahit actu ad subiectum charitatis, nisi quatenus gratia habitualis infunditur; ℞ n̄ e actualis charitas, quia habitualis n̄ iusto. ... a theologis... q. 110 art. 3. ... connotatio amoris amicabilis

Dei

Dei, ut actu illustrati ad dilectionem charitatis essentialis non est.

2º Ipsi actui charitatis non competit essentialiter denotatio amicitiae actualis:
ergo nec habitui charitatis competit essentialis denotatio amicitiae habitualis.
Ans. prob. actus charitatis disponens ultimo ad iustificationem est eiusdem rationis
quoad gradum essentialem cum actu charitatis, qui iustificationem supponit;
sed actus ad iustificationem disponens non est amicitia actualis: tum
quia iuxta probabilem Thomistarum 1.2. q. 113 art. 8. gratiam habitualem praece-
dit, sine qua non amicitiae subsistere nequit; tum etiam quia licet gratiam ha-
bitualem [illegible] ex Thomistis probabilius docentibus natura praecedit ab
illa ut a gratia iustificante, sed tantum per auxiliante [illegible] actui charitatis
non competit essentialis denotatio amicitiae actualis.

Denique suadetur 3º ex dictis: esto demum, quod charitas essentialiter sit
perfectiva realis gratiae, immo sanctificantis, adhuc tamen non erit essentialis illi
denotatio amoris amicabilis Dei; ideo nempe erat, ut esset illi essen-
tialis ratio amicitiae: sed adhuc illa stante gratiae suppositione non est essen-
tialis charitati ratio amicitiae habitualis. Minor cum communi tenetur. Minor autem
prob. ut deus hominem diligat amore benevolentiae, et amicitiae sim-
pliciter non sufficit velle homini bonum, sed insuper requiritur velle homini
bonum, quod bonum eius est ex complacentia in amici bonitate; hoc est
ex illius bonitate ad volendum illi bonum aliquo modo moveatur;
stat tamen de potentia absoluta, quod Deus vellit homini bonum gratiae habitu-
alis, et etiam bonum beatitudinis aeternae, gratia habituali supposita,
quin ad talia dona conferenda ex complacentia in boni-
tate hominis aliquo modo moveatur: ergo stabit etiam de potentia absoluta gratia
habitualis in homine, quin amicabiliter a Deo diligatur, et consequenter
non erit essentialis charitati perfectivae gratiae habitualis, ei tamen essentialis non est
denotatio amoris amicabilis Dei, ut actu illustrati ad dilectionem cha-
ritatis. Minor probatur stat perfectivam dignitatem meritoriam in homine, et debitum
illi vitae gloriae, retributionemque motus a meritis, Domino liberali.

cum

cur autem ex dignitate meritorum supposita possit Deus gloriam negare, et non possit illam dare, ni attenta meritorum dignitate. Quia supposito habituali merito in subiecto potest Deus nolle dare gloriam homini nullatenus motus ex complacentia in bonitate gratiae.

Ex quo non licet Deus non possit complacere in bonitate gratiae, potest tamen conferre homini gloriam non motus ab secundario ex complacentia in gratia sed potest dare homini gloriam, quia illum amicabiliter diligat. Ante quae potest homini grato Deus negare gloriam non potest homini grato gloriam dare nullatenus motus ex complacentia gratiae.

§us. 6us.

Occurrit argumentis in contrarium.

Arguitur contra 1°. amicitia dicit relationem mutui amoris fundati in aliqua communicatione; at charitas relatio non est, sed habitus. Ergo nullatenus est amicitia.

Respondeo 1° negando maiorem loquendo de formali relatione. Cum enim amicitia definiatur, quod sit mutuus amor benevolentiae in aliqua communicatione fundatus, non est cur dicamus illam esse intelligendam de amicitia in relatione fundata, et non in mutuo amore relatione fungente consistat. = Vel 2°. transmissa maiori, et concessa minori, distinguitur consequens; fundatur, nego; communicatione transeat, transeat: ut bene Cajet. in Commentario dicti.

2° arguitur: amicitia dicit respectivam ad amicum, et non directe mentem. Contra; at charitas non solum ad amicos, sed etiam ad inimicos extendit iuxta illud Matthaei 5°. Diligite inimicos vestros &c. Ergo amicitia non est.

Respondeo distinguo maiorem, primario, et ratione sui, concedo maiorem; secundario, et ratione alterius, nego maiorem, et sub eadem distinctione distinguitur minor.

et negat Cog. nam Chatas non se extendit ad inimicos sub ratione sui,

~~sed sub ratione alterius~~ Dei. Et ditecti, ut autem amicitia spectat redamantem amico, quod ratione sui, et primario diligit, in extremo tamen ratione, et ratione alterius amato redamantem non postulat.

Vel 2º quia ... possit, concesso maiori, distinguo minorem: Chatas extendit ad inimicos sub ratione amicitiae, nego minorem, sub ratione ... benevolentiae, concedo minorem, et distinguo Cogitationem; non est amicitia cum inimicis, sed Cog., cum Dei et amicorum, nego Cog., Ita quae ut dixi ratio amicitiae non est Charitatis essentialis; ratio autem benevolentiae essentialis competit illi, ... quamvis necessario debeat illi convenire respective ad ... ratione amicitiae naturae ..., quod Charitati cum cuicumque ... spectat, et solum cum hi redamantibus.

3 obijcies; Charitas parvulorum est ratione eiusdem cum Charitate adultorum; sed in parvulis ratio amicitiae non habet: ergo nec in adultis amicitia est. ... maior ... et ethicorum ... amicitia est redamatio non latens; sed parvulis latet amor ...; ... non sine: ergo Charitas in illis non amicitia.

R. ... maiorem, et minorem, neg. Cog. nam cum Charitati non spectat essentialiter ratio amicitiae, ... eiusdem rationis sit in parvulis, et adultis, et in parvulis amicitia, non recte colligit in adultis amicitiam non esse, quia ... non differat essentialiter Charitas adultorum a Charitate parvulorum per in aliquo accidenti ab illa discriminatur.

Vel 2º concessa maiori, negat minorem, ad illius probationem dicat, essentiam amicitiae solum ... , hoc quod sit mutuus amor benevolentiae in alio qua ... fundatus, caeteras autem conditiones esse illi accidentales, inter quas annumerat, quod amicos redamatio non lateat, neque necessario ad amicitiae essentiam requirit, ~~...~~ solum ad eius ... statum inhumanis, quae doctrina ... manifestatur ..., et ... in ... , ... amicitiae inter ..., et ...

nullus

nullius alterius meminit conditos, nisi amoris iam benevo-
lentiae mutui in aliqua communicatione fundati, ut patet manifeste
videtur hoc solum ad esse amicitiae sufficere; neque inde quan-
vis particularis [illegible] amor latent donum charitas ratio amici-
tiae manet, [illegible] habitualis amicitiae; et non quoad eius perfectas
amicitiae accidentales.

Vel 2. seq. 1a pars: nec enim audeo dicat, quod ut ad
amicitiam sufficit habitualis amor, ita etiam sufficit habitu-
alis notitia [illegible] particularis amicabilis [illegible] capaci-
tates, habituali incapaces non sunt per nec habituali amoris.

2o obijcies; charitas non est amicitia honesti, utilis, nec dele-
ctabilis; ergo charitas non est amicitia. [illegible] honor [illegible]
[illegible] ad [illegible] tria membra [illegible] quaerat
amicitia dividitur. [illegible] non [illegible] amicitia utilis,
aut delectabilis, [illegible] amicitiae [illegible]; charita-
tis autem est amicitia simplex, [illegible] charitate [illegible] diligimus
[illegible] utilitatem, quam ex ipso [illegible].

Quod autem non sit amicitia honesti, [illegible] amicitia
[illegible], nisi ad virtuosos charitas autem [illegible] extendit;
[illegible] amicitia honesti [illegible] amico bonum, quod [illegible]
[illegible] autem [illegible] bonum diligentis [illegible] charitate [illegible] gaudendo
[illegible] beatitudine in patria, quatenus [illegible]
[illegible] gaudium [illegible] virtute spe, quae [illegible]
non manet, [illegible] in charitate [illegible] charitas amicitia honesti
non est.

R. neg. ant. pro 1a parte: charitas enim amicitia hon-
esti, quae [illegible] allegata [illegible] amicitia sim-
plex, [illegible] diligit amicum [illegible] accidens [illegible]
[illegible] utilitatem, aut [illegible] ex ipso, [illegible]

ad amicum sic hec amicitia utilis, et delectabilis; quia dicuo sit amicitia per accidens, quia non est amor amici propter se, sed propter aliud quia amatum, nempe utilitatem, et charitate diligimus deum propter utilitatem nostram, quia propter seipsum, fit consequens quod sit amicitia honesta quia solo est amicitia simpliciter; nec obstat quod deus sit ut bonum maxime delectabile, non enim obest amicitie honesti, quod amicus delectabilis sit, et delectatio capiat ex ipso; sed quod amet propter delectatum, unde quamvis deus sit bonum nostrum maxime delectabile, sed per charitatem non amet propter delectatum, sed propter se, fit consequens, quod non dicat, nec sit amicitia delectabilis, sed amicitia honesta in qua ut docet Philosophus 8. ethicorum lectione 3. continentur ea, que in aliis amicitiis reperiuntur, nempe delectabilitas, et utilitas amicum enim amicitia honesti utilis, et delectabilis est, tamen propter utilitatem querit, sed propter se amat.

Ad 3um respondetur verum esse de dilectione solum ad 3. amicitiam nisi ad virtuosum extendit, ut ad patrem per longum, et voce subdilectorum, ut ad minimum per aliquid longum vel alterius delectatum posse extendi ad non virtuosum.

2o respondetur potest, charitatem sub ratione benevolentie ad peccatores extendi, sed autem sub ratione amicitie, que accidentalis est charitati, illi que respectu ex mutatis ad extremum redamans, et in virtute amante secundum, necessitate relatio adversatur tradita a D. Tho., nam Philosophus loquitur in sensu specificativo, non autem in reduplicativo.

Ad 4um respondetur dicat, beatum gaudere de propria beatitudine per charitatem non sistendo in se ipso, sed quatenus est, ut ad deum ordinatum, et a deo dilecto; sic autem velle sibi bonum, et de bono proprio gaudere charitatis munus est.

5o obijcies: cum fratre sit homo iustus, et ami

amicus Dei, ut [illegible] [illegible] Deus [illegible] [illegible] justificatio [illegible], quo [illegible] peccatorem [illegible] sanctificatio et renovatio interioris hominis [illegible] [illegible] renovans; [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible], et [illegible] amicus at [illegible] [illegible] justificationis [illegible] est, ut docet [illegible] [illegible] [illegible], quae justitia Dei, non quo ipse Deus justus est, sed qua nos justos facit, id est gratia habitualis: inhaerens in anima, ut [illegible] ex [illegible] a theologis [illegible] [illegible] Dei [illegible] Dei amicus, [illegible] [illegible] [illegible] est amicitia.

[illegible] amicus Dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et sic [illegible] amicitia ab [illegible] [illegible] petit esse amicus Dei, et esse justus, et sanctus; [illegible] [illegible] Dei sanctificare, [illegible] [illegible] Dei est amicitia in [illegible] acceptatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] amicitiae [illegible], quam [illegible] sola gratia justificante [illegible] in [illegible], cuius doctrinae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], nam [illegible] dixit [illegible] [illegible] hominis renovandum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] justum et amicum, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] justificationis [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intelligi, ita ut [illegible] justificatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] interiorem renovatum.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subsequuta [illegible] est Dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filius Dei, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amicus Dei.

[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] amicitia [illegible] [illegible]

[illegible]

nego min., inadaequate sumpta: in adaequate vero sumpta concedo maj. dilectionis simpl. condonativae, et nego cons., ut enim homo sit iustus, et hoc est a culpa mundatus, et filius Dei, atque adeo haeres vitae aeternae, sufficit ea dilectio, quae est dilectio simplex, inadaequate, et inadaequate amicitia, ut constat ex dictis.

Instabis adhuc 1°. plus est esse filium, quam esse amicum, cum strictiori titulo filio spectat ius ad bona patris, quam amico ad bona amici, strictiusque amoris vinculum sit inter patrem et filium, quam inter duos amicos: sed si a solo gratia habituali constituitur filius ab illa sola charitate non subsequente, constituetur Dei amicus.

2°. Si nam gratia habitualis, etsi non potest per se ipsa proxime radicare, potest tamen posse radicali; at nullum est vitium, cur dicatur amicitia, excepto salvandum adaequate non sufficiat mutua redamatio in radice: ergo sola gratia sine charitate non subsequente habetur amicus Dei adaequate constitutus.

R. ad 1m. permisso antecedente, nego consequentiam: nam esto plus esse filium, quam esse amicum, sit, potest adhuc tamen aliquid requiri, quod spectat ad 2m., et quod non spectat ad 1m. ex diversa defin. utriusque vinculi, cum enim ex defin. filii radicalis tantum necessitas non colligatur, bene tamen ex defin. amicitiae, ut constat, quod dicimus, plus esse filium, quam amicum, et adeo filium charitas non postulat, non bene infertur, aequivalenter ad esse amicum; et in hoc argumento plus enim est esse sanctum sanctitate inspirata per gratiae unionem, quam esse amicum, aut potentem radicare, et tamen Christi Dominus non sub sequenti habituali gratia sanctus fuerit, ut in 2m. in sequenti theologiae etc.

Ad 2m. distinguo maj., nego min.; ratio autem sumenda est ex diff. amicitiae, quae dicit, quod est amor mutuus, et; cum enim mutuum amorem Scoti intelligitur actualiter per amorem actualem et habitualem per habitualem amorem, non tamen dicit absolute amorem habitualem, qui solum est radicalis potentiae amoris, sed illa, quae est potentia proxima, ac inde gratia habitualis per potentiam sufficientem radicalem non sufficiens sit ad constituendum amicum, nisi adsit etiam charitas potens

posse

parte [illegible] habituatur [illegible].

Denique [illegible] [illegible] arguit. charitas, [illegible] [illegible] primario [illegible] constituit [illegible] dilecti amicabilis [illegible] [illegible] [illegible] quatenus [illegible] [illegible] [illegible] amicitiam. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] difficultas [illegible] [illegible] dilecti. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] constituit [illegible] [illegible] dilecti simpliciter, [illegible] [illegible] sit bonum infinitum [illegible] infinito amore, [illegible] charitas [illegible] [illegible] participatio [illegible] [illegible]: [illegible] constituit [illegible] [illegible] [illegible] dilectionem [illegible]

2º [illegible] effectio [illegible] a Deo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] at [illegible] supernaturale [illegible] [illegible] [illegible] sub- [illegible], cui infunditur [illegible] [illegible] supernatur. talis [illegible]

3º [illegible] justificans [illegible] [illegible] [illegible] dilecti. simpliciter [illegible] charitas [illegible] justificans [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] justificatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] charitas Dei diffunditur in cordibus [illegible] qui justificantur [illegible] charitas [illegible] Dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dilecti. simpliciter.

Respondetur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] negant [illegible] [illegible] [illegible] dilectio constituit [illegible] [illegible] simpliciter [illegible] [illegible] infinitati, quam participat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infunditur, [illegible] [illegible] beat. [illegible]

Sed [illegible] placeat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] simpliciter, [illegible] [illegible] [illegible] participationem [illegible] Dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dilecti [illegible] [illegible] participatio infinitatis [illegible] [illegible] [illegible] dilectio [illegible] [illegible] [illegible] constituit [illegible] [illegible] [illegible] dilecti. simpliciter. [illegible] charitas [illegible] [illegible] participatio [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] dilecti. simpliciter [illegible] [illegible] [illegible] participatio [illegible] [illegible] [illegible] infinitatis.

quare

Circa [illegible] ad 1.um [illegible] non maj. [illegible] quendo de virtute Dei, quae [illegible] ad [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] quod ab illa diriguit, [illegible] [illegible] Juncir [illegible]: nam licet virtus Dei, quae ab [illegible] [illegible] dicat perfectionem, et infinitatem infinitam in [illegible] particulari, nempe [illegible], [illegible] dicit infinitatem in tota linea supernaturali increata, nec [illegible], nec [illegible] dicit, et ideo [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dilectio simpliciter, [illegible] [illegible] [illegible], haec namque dicit infinitatem [illegible] lineae [illegible], et radicale cuiuscumque [illegible] lineae [illegible] [illegible] importat.

Ad 2.um negata maj., dirigunt min., et de [illegible] perfectus simpliciter continentia [illegible], aut radicalis omnium [illegible] [illegible] continentiis [illegible] [illegible] [illegible], nego min., [illegible] [illegible] continentia [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] min.; et nego cons., ob [illegible] [illegible] repetitis.

Ad 3.um, negata maj., nego min., quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possunt in [illegible] concomitante, hinc, [illegible] [illegible] charitas inhaerentis concomitanter [illegible] justificante, [illegible] [illegible] illam, [illegible] passio [illegible], [illegible] [illegible] formalis sanctitatis [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]; nomine charitatis intelligitur primario [illegible] dilectio [illegible], [illegible] habitualis [illegible], quam [illegible] justificatio fit.

Denique adversus 2.am [illegible] [illegible] arguit: charitas [illegible] [illegible] amorem amicabilem: [illegible] [illegible] [illegible] amicitiae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] supponit [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] dilectio amicabilis [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] amorem Dei amicabilem [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] namque diligere [illegible] dilectione amicabili est velle bonum illi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] radicaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] simpliciter. [illegible] [illegible] ostendit [illegible] [illegible] [illegible] charitatis [illegible] habitum, [illegible] [illegible] charitatis

adiesus charitatis habitus; at licet ipsa sine habitu existere, et de potentia absoluta, ut probabiliter docent Thomistae, de quo in sequentibus. Ergo habitus charitatis existere potest sine habitu gratiae ex de potentia absoluta.

2° probatur: sic namque se habet habitus charitatis ad gratiam habitualem, et voluntas ad animam; sed haec existere ipsa potest sine anima etiam de potentia absoluta; ergo neque charitas sine gratia. — Secundo, nam gratia est natura in tali ordine supernali, et charitas est potentia; sed potentia sine natura sibi proportionata existere non potest. 3° nam perfecta inclinatio in aliquem finem connaturalis supponit naturam proportionatam tali fini; sed charitas est perfecta inclinatio in finem supernalem, et sola gratia est natura praedicto fini proportionata; ergo charitas connaturaliter gratiam supponit. Denique nam ex opposito fieret, ut charitas de potentia absoluta compateretur cum peccato mortali; consequens est falsum, alias [illegible] haberet duos ultimos fines adaequatos et contrarios, [illegible] q. 1 art. 5. Sequela probatur: peccatum mortale non potest de potentia absoluta remitti sine gratia habituali, ut dicit [illegible] q. 113 art. 2; ergo si charitas sine existeret, posset cum peccato mortali de potentia absoluta componi.

Respondeo nego antecedens, ad probationem nego maiorem, ad 2am nego minorem; ratio autem est: nam actus charitatis requirit existentiam, nisi a se elicitur, ut cum potentia tota sui sit insufficiens, habet enim qualitatem supernalem, atque permanens; de ex propria natura non petit qualitatem, quae sit habitus charitatis; autem petit ... a gratia dimanare, et potest a Deo [illegible] influi, et ideo ... non petit gratiam in anima.

Ad 2am, permissa minore, nego consequentiam; disparitas autem est: nam ... implicat anima, tanquam natura substantialis, quae est natura ... ordine alterius ... ordine et ... sui, atque actio vitalis potest suscipi ... insuplebile, ... gratia autem est natura accidentalis, et elevativa ...

in ordine Divinorum participationis formalis naturae Dei, cui soli amare, dui-
dere Deum, et propter se adeo amandum, et videndum connaturaliter possunt;
unde licet, ut connaturaliter infundat charitatem per infusionem gratiae requirat,
hoc tamen gratia non postulat, et per consequens infundi potest, cui soli proprio
est naturae, cui huiusmodi virtutes possunt esse connaturales.

Ad 3um. discrimine est, nempe animam constituere suppositum, utpote
operans, et consequenter intus, vel votos in statu, quem supponimus, existere nequit,
quin actu constituat suppositum potens operari, et sufficienter constare non possit
nisi libere, ut quod operanti convenit fit, et existere nequeat de potentia
absoluta absque anima existente; absque gratia tamen dari suppositum
cum quod operans, nempe constitutum ex anima, et corpore, sive anima ipsa, et
ideo absque illa potentia charitate constare posse proxime diligere, et
omnino potest charitas de potentia absoluta existere sine gratia habituali. = Exhis
statut ad [illegible]

Ad 4um. dist. quoad maiorem; connaturalis, id est minus, distinctio: sub distinguo:
inclinatio, quae est talis ordine connaturalis, id est maior, inclinatio elevativa,
nego maiorem, et consequentiam, nam charitas est inclinatio, maior sive elevantis, par-
tes ordine connaturalis, et ideo non praesupponit essentialiter formam accidentalem, quae
est naturae sui ordinis, et consequenter infundi potest a Deo, in qua est naturae ordi-
nis supernaturalis, per ea pro quibus ipsae ita efficaces essent, sufficerent,
fides, et spes in peccatore sine gratia habituali permanere non possunt
cum etiam sine potentia ordinis supernaturalis.

Ad ultimam, probationem nego sequelam, ad illius probationem dicatur quod licet justifi-
catio remissio peccati fieri de potentia absoluta non possit sine intrinseca mu-
tatione peccatoris, non tamen requiritur mutatio facta per gratiam habitualem, et licet status
exigens gratiam habitualem, probabilis sit, in illo statu, vel asserendum charitatem
posse de potentia absoluta componi cum peccato mortali, sive sine gratia
habituali nullatenus existere posse.

Quando atque factum ratione possumus, itemque negandum dicimus illius

illius et omnis ista mei negotii, ad cuius ipse dicat, Deum amare nos amore amicabili, et simpliciter tali hac velle, ut unusque sit dignus tale simpliciter, et velle illi tale bonum et bonum eius esse ex placentia in ipso, quia meus dilectus est eis tali gratia essentiali onerum, ut videmus infra confirmandum meum ista.

Ad dices: essentiale est gratiae constituere subiectum, cui infunditur, Deo gratum simpliciter; at esse Deo gratum idem est, quod esse amicum, et dignum amicitia Dei: ergo essentiale est gratiae habere amicum.

Confirmatur. excommunicati ex parte istius theologicae, at peccatum non potest esse deo absoluto, et applicari istis, esse dilectum simpliciter, et dignum simpliciter; gratia enim non constituere subiectum, cui infunditur dignum dilectione simpliciter; et si gratia essentiale constituet dilectum amicabilis Dei, hoc esse nullius Dominicae.

Confirmatur. 2. non minus spectat gratia ad dilectionem, quam peccato ad odium; at peccato mortali essentiale spectat esse odium Dei tali simpliciter: ergo non spectat esse dilectione simpliciter essentialiter.

Respondeo distinguo maiorem, quantum ad dignitatem, concedo maiorem, quoad actualem, nego minorem, et consequentiam; itaque essentiale est gratiae constituere dignum, ut a Deo ametur propter se ipsum, et amore amicabili, non autem est illi essentiale actu habere talem amorem, ob rationem, quam superius indicavimus. Ad confirmationem primam non licet applicare, ad dignum actualiter dilectum, et dignum simpliciter, Deo esse non dignum illam induere, ad confirmationem argumentationem.

Ad 2. confirmationem distinguo maiorem; odium internum, nego minorem, odium abominationis concedo minorem et nego consequentiam; ita quia peccato essentiale dicuntur, quod Deo illi gex. ista displiceat, et instat displicentia odium abominationis consistit, non tamen est ei essentiale, quod Deus actu velit nobis, quam ex displicentia in peccato quo volente est odium internum, ad non amando divite, et per ea constituent theologiam, quamvis sit illi essentiale constituere dignum dignum vo=

la

lattis praedictam. ex quo tantum infertur essentiale esse gratiae, quod dexteram actualiter complacentiam Dei; non autem, quod actualiter amorem amicabilem, quod hominem uellit bonum aliquid simpliciter ex complacentia in gratia; quod tantum esse illi essentiale non constituere dignum vivandi praedictam voluntatem.

§ 7um

Praeter charitatem possibilis est alia amicitia inter Deum et homines.

3a Conclusio: possibilis est amicitia intra ordinem naturae inter Deum, et homines, [illegible] de facto datur nec daretur in hoc statu in statu purae naturae. Haec conclusio media est inter duas illas extremas, quarum 1a negat praeter charitatem esse inter Deum, et homines aliam amicitiam possibilem, quam ex nostris tenet Bañez q. 61 supra. dubium ad 2um. et Mag. M. Segovien. in praesenti art. 101. ad 2. et magis communiter alij thomistae tenent cum ex patribus societatis Suarez lib. 3. de habitu charitatis sect. 1. Granado Suessa 3. de charitate sect. 3. Coninch. disp. 21. dub. 6. 3. et frequentius alij ex eadem familia.

2a extremum affirmat esse possibilem, et de facto dari amicitiam naturalem inter Deum, et homines, [...] tenere [...] sect. 3. de charitate explicat [...] num. 12. pro illa referens Scotum in 3. dist. 27. q. unica art. 3. tenet cum ex nostris Mag. Xuarez, et alij recentiores in modo [...] ad illam [...] ex dicto illam amicitiam itam charitate adiungunt, ut sine illa nequeat in praesenti statu salvari; atque esse faciunt illam cum charitate connexam, ex quo charitas aliquid existentiam. Nostra [...] media est inter utraque extrema contra 1am et 2am quod de facto non existat amicitia naturalis simpliciter, et 2am quod possit dari, ante cuius probationem animadverto 1o. non esse [...] cedere de amicitia naturali simpliciter, amicitia namque [...] quod talem dari cum de facto ex [...] esse illa stabit. 2. advertendo [...] dixisse simpliciter intra ordinem naturae non amicitia naturalis cum [...] naturali separato non est amicitia simpliciter.

His suppositis, ostenditur 1a pars nostrae conclusionis. Aristoteles [...] naturalis [...] cognovit possibilem amicitiam hominis ad Deum, prout sonat ex ipso Ethic. cap.

cap. 12. illic v. l. c. autem ad privatam amicitiam filiis, et hostem ad Deum; De amicitia supernali non fuit cognita ab Aristotele, utpote non possibilitas cognoscibilis sit, nisi supposita supernali revelatione, quae Philosopho facta non fuit: ergo est possibilis amicitia naturalis inter Deum, et homines.

Deinde secundo probari solet ex D. Thom. q. de Corinth. [illegible] ultimo circa finem, ubi docet communicationem, quae convenit homini cum Deo, dupliciter sumi in dono gratiae, et in bono naturae, hic autem subiicit: sed ista communicatio ad Deum est amicitia naturalis, tamen communicatio secunda est amor charitatis, quae solum creatura intellectualis Deum diligit: ergo ex mente D. Thomae possibilis amicitia inter Deum, et homines non charitate dicta.

Ceterum haec et alia [illegible] multa [illegible] probare non est [illegible] loquitur de amicitia creaturae intellectualis cum Deo, contra creaturas irrationales [illegible] et illis vi explicans naturalem beatitudinem ait esse in qua unusquisque Deum, ut causa est, et honorem bonum appetit, amicitia divina ad Deum homini, et huius communicatio vero, et propria est: non posset Deus in allegato testimonio non loquitur [illegible]. de vera, et propria amicitia.

Quamquam autem veram esse Thomistis in hac re contradicunt colligitur ex dicendis, quae in [illegible] dicenti art. probat amicitiam supernalem inter Deum et creaturam: ex quo [illegible]: nam Thomistae ex eo probant [illegible] esse amicitiam supernalem inter Deum, et homines, et homini ad Deum aliquam communicationem, in qua nobis suam beatitudinem communicat, sine qua apparet aliquam amicitiam fundari non posse [illegible] in eam [illegible] dicentis art.; at [illegible] [illegible] naturali possibili homini cum Deo communicatio in beatitudine naturali, quae veram beatitudinem esse docet D. Thomas 1. p. q. 62. art. 1. et 7. citat cuiat, et quamplurimi Thomistae: ergo sicut bene communicatio aliquam veram amicitiam fundari inter Deum, et homines [illegible], licet communicatio in supernali beatitudine supernalem fundat amicitiam, sive communicatio in beatitudine naturali, quae vera beatitudo est veram amicitiam non fundabit, aeque supernalem fundare nequeat, possibilis sit amicitia naturalis, quae sit [illegible].

Deni=

Denique suadetur: amor mutuus benevolentiae talis simpliciter est amicitia simpliciter; sed possibilis est amor mutuus benevolentiae talis simpliciter intra ordinem naturae inter homines, et Deum; ergo est possibilis amicitia naturalis, quae simpliciter sit amicitia. Maior est certa: minor eo ipso, quod amor mutuus benevolentiae innititur, adde communicatio, super quam talis amor fundatur. Minor autem probatur 1°: nam ex parte hominis naturalis dilectio Dei super omnia est possibilis, quae est benevolentia simpliciter intra ordinem naturae, ut docent Vasquez, Theologi communiter 1. 2. q. 109. art. 3.

Quod autem ex parte Dei sit possibilis redamatio benevolentiae naturalis simpliciter in hunc minus ostenditur; tunc enim Deus diligit hominem benevolentia simpliciter, cum vult illi bonum simpliciter tale in aliquo ordine; unde largiens gratiam naturam dicitur benevolus, vel benevolentia simpliciter in ordine supernaturali; et gratia in isto ordine est bonum simpliciter tale; sed non repugnat bonum intra ordinem naturae tale simpliciter a Deo volitum, et communicatum creaturae rationali; ergo est possibilis ex parte Dei redamatio naturalis, quae sit benevolentia simpliciter.

Minor probatur: ideo gratia est bonum simpliciter ordinis supernaturalis, quia in radice continet perfectiones ad dictum ordinem spectantes, et jus confert ad consummatam perfectionem, et supremam felicitatem, scilicet supernaturalem beatitudinem; sed non repugnat forma aliqua naturalis, in qua tanquam in radice naturalis rectitudo perfectionum ~~continetur~~, et quae det jus connaturalitatis ad ~~[illegible]~~ felicitatem naturalem, et perfectam hujusmodi ordinis beatitudinem; ergo non repugnat forma a Deo communicata tali creaturae, quae sit bonum perfectum simpliciter. Minor probatur 1°: nam rectitudo perfectionum intra ordinem naturae est perfectio naturalis; felicitas etiam beati intra ordinem naturae est perfectio naturalis: ergo debitum illarum, et connexio cum aliquo principio radicali supernaturalitatem non arguit.

2° nam integritas naturae est perfectio naturae possibilis, ut communiter docent Theologi 1. 2. q. 109. ergo non repugnat intra ordinem naturae forma aliqua naturalis, cui hujusmodi perfectio sit debita; cum quia integritas illa in rectitudine potentiarum, et debita subordinatione ad Deum naturae authorem consistit, non repugnabit forma naturalis, cui perfecta rectitudo sit debita.

Le

Conclusionem docent Capreolus. Caiet. Ferrara, Medina, Banez, Nazarius, et alii quos refert, et sequuntur Salmanticenses tomo 3. in 1. p. tra. 7. disp. 8. dub. 2., et 3. rectitudo operum intra ordinem naturae, et naturalis felicitas debentur naturae Angelicae; at non est [illegible] assignabilis, cui [illegible] perfectio debitur Angelo [illegible] naturae non possint naturae humanae [illegible] alicuius [illegible] supernaturalis, et [illegible] accidentalis gratiosa a Deo [illegible] debeti. Possibilis est [illegible] aliqua [illegible] intra ordinem naturae, [illegible] rectitudo naturalis, et naturalis felicitas humanae naturae sint debitae.

Quod amplius in [illegible] conformo, [illegible] possibilis aliqua [illegible] manens, [illegible] non debeatur naturalis felicitas, et operum rectitudo intra ordinem naturae; at [illegible] cum [illegible] gratiose [illegible] a Deo, supernaturalis, [illegible]: [illegible] intra ordinem naturae [illegible] mere [illegible] possit [illegible] assignari. [illegible] nanque status integritatis naturae humanae, quem [illegible] gratia Dei [illegible] supernaturalis non est, [illegible] debeatur, Angelis [illegible] debet; at [illegible] rectitudo operum, et felicitas naturalis debentur, [illegible] debita homini, [illegible] Angelis debitum [illegible].

2. et [illegible] naturae [illegible] non sufficit [illegible] illius naturae, [illegible] exigit cuiuscunque naturae creabilis; at [illegible] illa est [illegible] alicui naturae creatae [illegible] naturae Angelicae; [illegible] homini [illegible] sit debita, et [illegible] sit, supernaturalis [illegible] in [illegible] mere naturalis.

Ex his 2a, et 3a pars [illegible] [illegible] supernaturalia [illegible], [illegible] ordinem supernaturalem spectantia, habent, [illegible] supernaturalis, nec amicabiliter diligens [illegible]. §8. [illegible] operum [illegible] intra ordinem naturae homini bona [illegible], [illegible] illos, quae ad ordinem naturae spectant, debeant, nempe rectitudo operum, et naturalis felicitas, [illegible] naturalis [illegible].

et

Sint; reclamabit mo sufficienti ad amic. natu, que simplr sit amic., at in ho. statu, necin statu pure nat. talis fran. reagit, et ... fatent. ... alio dono natli largiat hoibus, indicat, Deus illos diligere amore benevole natli simplr, et sic ... ... hos amic. natlis, que simplr sit vera et ppria amic.

§. Vltimus.

Occurritur argumentis in contrarium.

Adversus ... ... arguit. 1° ... 1. p. q. 20. art. 2. ad 3. ... creat. autem irroales ... possunt ... amare Deum, nec ad coicat. intellectuali, et beatæ vitæ, qua Deus vivit, sic igitur Deus ... non amat creat. irroales amore amic. ... ... irroales non sunt capaces ... ad coicat. beatæ vitæ, qua Deus vivit non possunt à Deo diligi amore amic. ppriæ; at ho ... intra limites naturæ est capax ... ad coicat. vitæ beatæ, qua Deus vivit: ... in illo ordine non potest à Deo diligi amore amic. ppriæ: ... vita, qua Deus vivit, consistit in visione Dei ... intra limites naturæ: ... ad coicat. vitæ, qua Deus vivit.

... ... ad cuius ... coicat. vitæ, qua Deus vivit ... sit cognitio sui, et ... sit intuitiva sui cognitio, ... ho intra ordinem naturæ ... possit ... ad coicat. illius vitæ, ... intuitiva cognitio, ... coicat. illius ... cognitio Dei, et hoc sufficit, ut ho intra ordinem naturæ possit à Deo diligi amore benevolentiæ natli simplr, secus ... creat. irroales, quæ incapaces sunt vitæ ... ... intuitivæ cognitionis ... cognitionis Dei.

Arguit 2°. ad amic. ... ut amicos ... faciat, ... hoi ... amor natlis possibilis ad ... Deum ... inclinare ... nanque Deus in ... ... consistit, quæ supernatlis est, et sic ... inclinat. ... amoris natlis possibilis ... nullus est possibilis amor

amor nalis pertingens ad rōnem amicitiae inter Deum, et hominem.

= Confr. 1º. nam ad amicitiam requir. communicatio inter amicos; at inter Deum, et hominem in quolibet statu nalis possibili, communicatio non est: ergo nec est possibilis amicitia.

= Confr. 2º. negans alteri suam facialem visionem illi amicus non est, ut constat ex 2. Regum 14. ubi refert Davidem filium suum Absalonem revertentem ab exilio non recepisse ad suam amicitiam, quod dixit faciem meam non videat; at Deus homini non elevato ad finem supernalem quantumvis intra ordinem nalem perfecto suam facialem visionem negaret: ergo cum illo quantumvis donis nalibus exornato ad amicitiam non iniret.

= Denique confr. nam ad amicitiam spectat, ut amicus aliquod secretum amico revelet gratuito, et liberaliter juxta illud Joan. 15. iam non dicam vos servos, sed amicos, quia omnia quae audivi à Patre nota feci vobis: sed Deus nequit homini intra ordinem nalem aliquod secretum revelare gratuito, et liberaliter: quidquid enim homo intra ordinem nalem cognoscit non excedit nalem eius virtutem, et illius cognitio habetur ex concursu generali debito nali creaturae; ergo inter Deum, ut nalem authorem, et hominem nequit esse aliquo modo amicitia.

= Rpd. ad argum. neg. mai. ad probationem dicat. Deum in eo statu posse considerari 1º. facialem, et intuitivam visionem, 2º. ut abstractivam cognitionem, ut authoris nalis, et licet amor nalis possibilis ad Deum videndum priori modo inclinare non possit, potest tamen ad 2um modum videndi inclinare, et inclinatio ista ad amicitiam nalem sufficere.

= Ad 1am confr. nego mi.: nam licet cum Deo authore supernali nequeat homo communicari considerata intra limites nalem; cum Deo tamen authore nali communicari potest illum contemplando, et ab ipso aliquid postulando.

= Ad 2am distinguo mai. si facialis visio alteri possibilis sit, et ad illam aliqua rōne ordinet, concedo mai., si possibilis non sit, nego mai., et concessa mi. nego conseq.; et homo ad supernalem ordinem non elevatus, sed intra limites nalem relictus nequit videre facialiter Deum, sed solum ipsum abstractive cognoscere; unde quamvis Deus illi neget suam visionem facialem

ontrar

intuitivam, [illegible] abstractivam. sed [illegible] non haberet per naturam amici [illegible]

Ad ultimam praemissam maioris, nego minorem: nam licet Deus homini non elevato nihil supernale revelare posset, posset tamen aliquam rem naturalem specialem significare, reddere et veritatem aliquam naturalem illi non debitam revelare, nec omnis cognitio hominis non elevati quam debet habere ex generali concursu Dei, cum quatenus author naturae providentiam habet specialem, et aliqua gratiose operatur, ut explicat [illegible] 1. 2. q. 119. art. 2. et 3.

Arguitur 3. Amicitia requirit mutuo bonorum gratiosam communicationem, at inter Deum et homines intra ordinem naturae talis communicatio inveniri non potest: Deus namque, ut naturae author, solum communicat homini esse et propria naturalia, in quibus nihil gratiae non reperitur, ut docet [illegible] 1. 2. q. 111 art. 1. ad 2.: ergo inter Deum, ut naturae authorem, et homines non possibilis propria amicitia.

Respondeo praemissam maiorem, nego minorem. Ad probationem dicat, Deum, ut naturae authorem, non solum communicare posse esse et propria naturalia, sed et plura alia gratiose posse communicare, et in illa [illegible] superius explicata, non enim naturali beatitudo est debita, quam Deus gratiose donaret, cum natura humana talis non deberet.

Sed dices: communicatio ad amicitiam exacta est bonorum, quae sunt propria amici, et inter homines amicus sibi propria amico communicat: at communicatio intra ordinem naturae possibilis non est bonorum, quae sint propria Dei: ergo non est ad veram amicitiam sufficiens. Probatur minor: id solum est proprium Dei, quod ipse soli [illegible] potest competere; at nullum bonum a Deo communicabile intra ordinem naturae talis conditionis est, ut soli Deo [illegible] non posset inveniri, alias bonum naturale esset [illegible] naturae ordinem attineret, ut per se est manifestum: ergo communicatio intra ordinem naturae possibilis non requirit esse bonorum, quae sint propria Dei, et inde nec ad amicitiam potest sufficere.

Respondeo: bonum ab amico communicatum esse proprium ipsius posse intelligi [illegible] proprietate essentiali; 2. proprietate [illegible]; 3. proprietate dominii. [illegible] amicitiam non requiri, ut nonquam [illegible] esse proprium proprietate essentiali in potentia [illegible]

illo mo alteri Coicare: 2um my ppietatis requirit ad amiã supnalẽ
ex pte extremi excellentis, videlt Dei, bonaem supnalium, quorum
Coicatio ẽ fundata in uno lenke, et in alio ẽ effectus fœlicit amiã
soli Deo natẽ possint spectare, ntn ẽ nãim ad oẽ amiam, sed ad
natam sufficit ppietas 8. md, idẽ, q bona, quæcumq, ut nãẽ author
Coicat, sint Dei, quia vñ supremi dominij. Ostensiõis, et
Angelos amia requirit, et tn n impedit Coicatio bonorum, quæ sint
ppria 1º. aut 2º md, ostantius 3º. ppiatatis generæ.

Instabis: ad amiam requirit Coicatio bonorum, quæ sint ppria
amici donantis ppietate excludente habitum in amico accipi-
entis; at bona natiõis habito extremo, accidunt illorum Coi-
catio nã coĩ ppria amiæ sufficiens.

R. 1º neg. dñm maiõ, et ẽ quæ in supnali amia est expectatis
hoc mo impedit Coicatio bonorum ad Deum, neimpe exhibitio cultus,
honoris, et obsequij, et tn neciõ tn habita Deo; filij et sup-
rius pot ẽ amiõ teste Aristẽ 8. Ethic. cap. 12. et tn bona pa-
tri exhibita tn debita filio, ntn patitur supra amiæ ppietas
bonorum habitum excludens. — 2º respõ. permissa maiõ neg. miã:
frã multa explicata 8. 1. quæ fundata amiæ nalis, sistituimus
ñ est habita natẽ hunẽ, et gratiõẽ a Deo sperandæ erat.

Vel 3. Cur ad Angelos ab huius mi amia extendit.) respõ.
dictõ maiõ requirit ppietas excludens habitum absolutum dominij.
habitum ex supposiṫẽ libera amici donantis, neg. omaiõ, et sub
eadem dicte miñ, negat Coãn; frã namque amiã natẽ fundans
et beatitudo nalis hoĩ ñ debent; Angelis autem etsi debeant ex
suppõẽ decreti liberi illum creandi, ntn absolute debent, et ita mõ
ñ debitum, et ptẽ sufficit ad fundandum amiam natam.

Arguit. 4. hoc intra ordinem naẽ manens ñ pot ẽẽ filius Dei
et, ut author nalis: ergo nec amicus Dei. Ans videtur certus: nã
ad

ad ee filius Dei saltem ius ad aeternam hereditatem subsistens in beatifi-
ca visione, ex illud Pauli: si filii, et heredes, ius autem hoc n(on)
pot ab aliquo nali provenire: ergo per nullam formam nalem potest homo con-
stitui filius Dei: Confirmatur: quia iuxta Philosophum, nam iuxta Aristotelem 8. ethic. cap. 11
servi ad dominum ee nequit amicitia; at eo ipso, quod homo intra ordi-
nem nalem nequeat ee filius Dei non transcendit servi limites: ergo eo ip-
so nequit cum Deo amicitiam contingere:

2°: nam idcirco nequit esse filius intra ordinem nalem, quia per
hoc ordinem ee ius ad hereditatem aeternam, ad quam filiatio ordi-
nat; sed etiam amicus Dei ordinat ad eius visionem in patria, immo
fundamentum huius amicitiae est beatitudinis communicatio: ergo quia repugnat ee
amicum Dei intra ordinem nalem, ac repugnat ee filium Dei.

Ad hoc argumentum respondeo pro 1°: nam ... Dum ... subsequi-
ei meditamur vocem, nempe supernaturalem authorem, et authorem qui, simpliciter
beatitudinis sit supernaturalis, et nalem, ita simpliciter ius ad beatitudinem di-
versam possumus, et ut forma tribuente ius ad supernaturalem beatitudinem homo
constituit filius adoptivus Dei ut authoris supernaturalis, ita forma dante
ius vel habilitatem ad beatitudinem nalem constituet homo filius adoptivus
Dei, ut authoris nalis, ex quo doctrinam ad Ant(ecedentem), quoad aliquo Ant(ecedens)
ad filiationem Dei, ut est author supernaturalis, ad Ant(ecedens); ut est author nalis,
nego Cons(equentiam), enim homo sit filius Dei, quatenus authoris nalis sufficit
nalem ius ad beatitudinem + subsistentem in abstractiva eius cognitione.

Sed dices; tenui ex hac solutione, Angelos esse filios nales Dei, ut
authoris nalis. Contra videtur absurdum, implicat enim substantia creata, quae
nalis sit, una filiatio: ergo ... sequitur; cui nanque fuerit nalis
forma fundans filiationem, et ius ad hereditatem, fuerit etiam filiatio nalis;
at hoc non impedit nata forma habens ius ad beatitudinem nalem Angelo
non nale fuerit; ius enim ad beatitudinem nalem fuerit Angelo non proprie
nalis: ergo ut veras, quod in alio loco diximus, dicendum est Angelos ee filios Dei,
ut authoris nalis. respondeo

R. ad dendo sequela, qd autem negat a theol. filiatem Dei posse ca. nali alicui addi creatae aut creabili; loquuntur de filiat. Dei authoris supernali, et qd negant possibilem ac subsistentem creatam ab intrinseco impeccabilem, loquuntur de impeccabilitate ergastine supernatle.

Contra multi ex authoribus nostris sic statuunt possibilem filiationem Dei intra ordinem nalem, et fonsecae ad stringerit, et argum., cuius sibi rursus quaesierunt, illis in mentem non venerint, idcirco ut loquamur quam pluribus aliis ad argum. R. , recepta ant. neg. cons., ad test. dico, qd christ. loquutus fuit de servo servitute legali, non de servo servitute nali, et inter utrumque servitutem sine discrimen habemus supra.

Ad 2.

... , recepta mai., distinguo min., illam quidem de supernali amicit.; nego autem de nali, haec namque non ordinat ad aeternam beatitudinem visionem in visione clara Dei, sed tantum ad beatitudinem nalem, quae in abstractiva cognit. Dei authoris nat. consistit, sicut et potes, cum ois filiatio Dei ad visionem claram Dei deriuet, nec in una tali luce possit filio constitui; amicitia enim posset sine ordine ad praedictam visionem salvari.

Respondetur ea, qd de ratione filiationis convenientia, et similitudine in specie athoma, seu in ultima differentia, est ... ex defnitione generis viventium, quae dicit origo viventis a vivente in similitudinem natae eiusdem speciei, cuius ultima particula de specie athoma intelligitur, ut explicat Dthos 4. sent. cap. 11. et 1. p. q. 27. art. 2. sumitur qd ex christ. 7. meth. cap. 8. et de gratia aliter cap. 1. , et 2. qd quasi filiationem adoptivam Dei supponitur spiritualis gratio ut docet Dthos 3. p. q. 23. art. 2. in corpore. Licet sit, qd illa requirat similitudinem cum Deo in ultima differentia seu quasi differentia nae divinae, quae hic deest, et qd ad gratiam habentis ius ad aeternam beatitudinem ois divina filiatio adscribitur ius ad gloriae haereditatem.

de

Dē hac autē amic. n. ē conuenientia lux amicabilitatis ultima diffīs, qu. ex illis diffīs necessitate hē constituto; tū ē zalia int. hōs et Angelos int. se amia n. datur, ac p inde de hac amic. dnē n. ē ordinari ad coniūctz cū Deo, obstat illis vis, quę Deo spectat vocē ultima diff. ita nā dnē, ut sufficit ordinari ad sociandū cū Deo p natē beatitudinē, quę in illis abstractiua notitia cōsistit.

Deniq. argu. gra seu inimia spatiens vera amic. n. pot fundare: atn. est pobilis gra aliqua nālis, quę seu n. spatiat inimia cū Deo; ḡ n. ē pobilis gra aliqua nālis fundans vera amic. mā, ex inde pr. nā gra p mā gra cū inimia spatibilis ē sufficiens ad iustificandū fratr. nulla autē gra nālis pot cōstr. illā, ḡ terc. neque cū inimia Dei fratē spatibilitatē habet. mīr autē ostendit. l. nā spficat aliquē a. ē amicū, et inimicū lg. de amio simplr. ḡ gra cōstens ē amicū simplr. n. pot seu inimia pmittere.

Dnā ad ea amicū dnī vera, ā ppria dep. ae obrū dnē dilecti simplr; dixplicat ll ē obrū zquia dnē dilecti simplr, et adij simplr talis: ḡ n. stat ll ē amicū, et inimicū, ā int. gra cōstituens amicū nequit seu pmittere dnā inimia.

Prima mā. de inimia eiusdē ordinis, falsa autē de inimia diuersi ordinis, et sub eadē dist. minī, nego cōa, itaq. gra illa, quā hō cōstitueret obrū dnē dilectionis nālis amicabilis spateret seu inimia cū Deo, ut i. dilore nā, quę inimia ē eiusdē ordinis cū tali gra; inimia autē cū Deo i. dilore gra seu pmittere posset, si tali inimia indirecte ad Deū authorē n. extenderet, siue tali inimia indirecte uersaret erga Deū authorē nā habet repugnantia cū illa n. ob id, qd directe illa inimia pportaret, ā rōe illis, qd diceret indirecte.

Neque dep. l. talē grā fore ad iust. q. eandem formaliter sufficientē, nisi admittat pōbilis auersio à Deo ȝdi

cōditore nāe, utpote nullatenus auersat à Deo authore super
naturali, Si uero hoc admittant nullum est incon
ueniens asserere, quod praedicta forma habeat vim jus=
tificandi à peccato ex huius modi auersione contracto,
Cum enim petitur à Theologis forma sanctificatiua superna=
turalis ad mundandum à peccato intelligitur de pecca=
to à Deo cōditoreque auertente, respectu autem peccati a=
uertentis directe à Deo authore supernaturali, et
indirecte à Deo authore naturae nō habuit vim justi=
ficandi fralr, et cum tali peccato nō habuerit incom=
patibilitatem actiuam, sed tantum passiuam, et quam requi
rebatur, ut haberet vim ad iustificandum for=
maliter, ut ipse dicitur tractatu de gratia Dei 1a
2ae q. 109 articulo 3. et hoc dubio dubio apli
cando literam Magistri in 3. distinctione 27. paragra
pho 2. ad illa verba Charitatis est dilectio etc. ō
Diuo Thoma citato. Articulus Secundus. Utrum
Charitas sit aliquid creatum in anima? Con
clusio est affirmatiua. Dubitatur primo Utrum
charitas sumpta pro principio dilectionis creatum
in anima aliquid sit.

ART. 2us

Utrum Charitas sit aliquid creatum in anima?

Conclusio est affirmatiua.

Dubitatur primo.

V3

Vtrum Charitas sumpta pro principio dilectionis creatum in anima aliquid sit?

Charitatem esse aliquid creatum in anima abstrahente ab habitu, vel auxilio, quod sit diligendi principium, est de fide, ut constat ex Tridentino sess. 6. de iustificatione cap. 7. verbis infra referendis. Unde difficultas nostra est de charitate sic sumpta, pro illa, quae ab actu diliguit, et ex illius principio procedit, in qua 1ª sententia est Magistri in 1º dist. 17, et in 3º dist. 27 negantis formam creatam inexistentem nobis, quae sit dilectionis principium, sic illum Magister intellexit S. Thomas in praesenti, et Durandus in 3. dist. 17, et frequentius alii Theologi, qui ob rejiciendi illam asserentes Magistrum nullum necessarium habitum et charitatis actum creatum exclusisse, asserendo Deum seipso primum actualis dilectionis nobis unitum, illius [illegible] Greg. in 1. dist. 17 q. 1. art. 1º. asserit esse Solemnem, et Aureolus articulo 1º in eadem distinctione indicat esse probabilem.

2ª tamen sententia est opposita docens Charitatem sumptam pro principio quo dilectionis esse aliquid creatum a Spiritu Sancto distinctum, nobis quasi inhaerens, et communis, unde illa Magistri ad minus est temeraria, an autem sit maiori censura digna, discrimen est inter Theologos, negat Vega libro septimo in Tridentinum capite vigesimo quarto, et Vasquez primo secundae disputatione centesimo tertia capite primo, quibus favere videtur Magister Soto libro secundo de natura, et gratia capite cap. 18.

cap. 18, et 19. et in 3. dist. 6. q. 1. art. 2. Mag. Cano lib. 7. de locis cap. 2. affirmantes non esse de fide etiam post trident. gratiam iustificantem esse habitum, aut qualitatem ab actu dilectionis distinctam.

Alij et frequentius affirmant, quamvis inter se dividunt, quibusdam asserentibus non esse hereticam, ut pote non aduersantem propositioni immediate definitae ab Ecclesia, esse tamen erroneam, quod repugnat theologorum censurae, ut colligitur ex Curiel. 1.2. q. 110. art. 2. alijs docent post Conc. trident. esse immediate de fide, charitatem esse gratiam creatam inhaerentem, et manentem, quod autem sit accidens habitus, aut qualitas ab actu dilectionis distincta non esse de fide immediate, Salmanticenses ...

Alij vero extremum docentibus esse immediate de fide dari in nobis charitatem inhaerentem, et manentem, et quae verus habitus sit, ita Scotus in 3. dist. 23. q. unica. Gabriel ibidem q. 2. art. 2. conc. 3. Lorca disp. 8. de virtutibus, Lesantius 1.2. q. 10. art. 1. disp. 2. Valentia disp. 4. q. 3. puncto 4. Suarez lib. 6. de gra. cap. 3. et in praesenti disputatione 3. de habitu charitatis sec. 1. Coninck disp. 6. de habitibus infusis dub. 1.

Ut nostram in hac parte feramus sententiam breviter est advertendum, quod illa propositio dicitur, et est temeraria, quae est contra communem sententiam doctorum, aut contra torrentem scholasticorum sine gravi et magno fidei discrimine; heretica vero illa dicitur, quae est contra id, quod definitum est immediate ab Ecclesia in aliquo Concilio approbato a Sum. Pontifice, aut ab ipso Sum. Pontifice, vel contra veritatem revelatam immediate in scriptura, aut per traditionem habitam, erronea vero propositio illa dicitur, quae est contra id, quod licet immediate revelatum, aut definitum non sit, tamen evidenti consequentia colligitur ex illis, quae revelata, aut definita sunt, unde heretica, et erronea propositio in eo differunt, quod heretica opponitur propositioni immediate de fide, erronea vero opponitur propositioni, quae immediate de fide non est, colligitur tamen evidenti consequentia ex propositione immediate de fide hoc ita supposito, ut nostram explicemus sententiam sit

1. concl.

1ª Cl°: Charitatem esse aliquid creatum nobis intrinsece inhaerens, et ab actu
ali dilectionis distinctum, est propositio de fide, cuius in oppositum Magistri non negans haere
ticam est, hanc tenet Martinez 1. 2. q. 51 art. 4 dub. 1 contra ... in praesenti dub. 1.
cc. 3. et authores omnes pro 3ª ista relati; et consequens quoad ultimam partem evidens ex dictis
colligitur, illa namque propositio est haeretica, quae opponitur propositioni de fide.

Probatur ex Concilio Tridentino sess. 6. de iustificatione cap. 7 ubi statuens iustifi
cationem veram fieri per gratiam inhaerentem ita concludit: Quod tamen in hac impii iustificatione
fit dum eiusdem sanctissimae passionis per Spiritum Sanctum Charitas Dei diffunditur
in cordibus eorum qui iustificantur, atque ipsis inhaeret: unde in ipsa iustificatione
cum remissione peccatorum haec omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum cui
inseritur fidem, spem, et Charitatem. Idem repetit Can. 11, quibus verbis docet Concilium
manifeste contra istam Magistri pugnantia. Item est Charitatem per Spiritum Sanctum diffundi, ergo + Item
collationem Dei in Charitatem importat, et consequenter distinctam Charitatis a Deo. Item est Char
itatem nobis infundi quod Spiritui Sancto voce sui cum proprietate sua convenire non potest.
3º est: Charitatem nobis inhaerere, quod nequit de Spiritu Sancto dici, nec alteri, quam
formae Creatae intrinsece inhaerenti competere: ergo ex Concilio Tridentino Charitas est forma Creata nobis
intrinsece inhaerens.

Dices ex verbis allegatis tantum colligi Charitatem actualem esse formam Creatam no
bis inhaerentem intrinsece quod Magister non negat cum doceat dilectionem actualem, quae
proprie Charitas est, esse formam creatam, et intrinsece inhaerentem, non tamen inde exilli, quod Charitas
sumpta pro principio quo diligendi ab actu dilectionis distinctum sit aliquid
Creatum nobis inhaerens intrinsece, et hoc maxime erat, ut ista Magistri damnaretur
a Concilio.

Sed contra: nam Concilium agens loquitur de Charitate ab actuali dilectione distincta,
et de illa docet per Spiritum Sanctum diffundi, et intrinsece nobis inhaerere, quae Spiritui Sancto competere
nequeunt, et tantum formae creatae: ergo ex Concilio Charitas sumpta pro principio quo
dilectionis aliquid creatum nobis est intrinsece inhaerens, an sit in qua est difficultas. Osten
ditur: nam Concilium docet, charitatem nobis infundi; at dilectio actualis proprie
non dicitur, quod nobis infundatur a Deo, ... sed habitus proprie dicitur nobis infundi.
quod

potior ipsi liberi arbitrij divinum, dum Deus inventos sine nobis libere operanti= bus operatur, actus autem charitatis a nobis liberè eliciti, ad eam conveniens accipiunt intelligentiam, ut de charitate ab actuali dilectione dicatur.

= Tertio nam Concilium hominis praeparatio, et dispositio per actus fidei, spei, et charitatis, quos inter dispositiones ad iustificationem enumerabat, ergo cum dicit infundi formam iustificantem, et donam, scilicet charitatem, id est, Deum per actus dilectionis dispositio non infundit actualis dilectio cum iam supponatur existens: ergo loquitur de charitate, ab actuali dilectione distincta.

= Dicam dilectionis nomine, quam inter dispositiones Concilium enumerabat, non intelligi dilectionem perfectam Dei super omnia, quae sola est sufficiens, et forma ad iustificandum, sed dilectionem imperfectam, et insufficientem ad formale sanctificationem, et hominis, nam dilectione imperfecta dispositio ad Deo infundi perfecta sui dilectio, ac proinde, et exeo quod Concilium loquatur de charitate infusa hominis praeparato, et disposito per operas a nobis colligitur loqui de dono ab actuali dilectione distincto, ita Vasquez ubi supra cap. 9. n.o 89.

= Sed Secundo nam Concilium loquitur de homine ad iustitiam disposito intra, et extra Sacramentum, nam agit de iustificatione, quae fit a baptismo intra, et voto, quam definierat cap. 4. huius et aliorum salva fide Trident. in eodem citato. posset defendi iustificationem extra Sacramentum fieri per formam etc., quod nullus Theolog. admittere audebit. sed quod negabit, quod illis iniungitur omnes iustificationes per inhaerentem formam negabant, ac proinde Concilium in loco citato de omni iustificatione tractans, et non extra Sacramentum non nisi per perfectam, seu dilectionem Dei super omnia efficacem, et perfectam ad iustificationem disponitur: ergo sentit hominem per actum dilectionis efficacem, et perfectam dispositionem ad iustitiam charitatem inhaerentem infundi cumque actualis dilectio supponatur existens nam in consequendum loqui de charitate inhaerente ab actuali dilectione distincta.

= Denique id ipsum tradere videtur, quod Tertio nam Concilium eodem modo loquitur de charitate, ac de gratia, quae est forma sanctitatis; at non loquitur de forma sanctificante solventi in actum, et in dono ab ipso actu et dilectionis distincto: ergo docet cha=

Habitus nihil infundi cum loquitur de dono ab actuali dilectione distincto. mihi in qua est difficultas ostendisse: loquitur namque de forma, cuius causam efficientem principalem asserit esse Deum, et instrumentalem sacramentum baptismi; at si non esset forma ab actuali dilectione distincta, causa principalis illius non esset solus Deus, et omnino insufficienter enumeraret causas nostrae iustificationis, nec baptismus esset causa instrumentalis saltem in illo, qui cum dilectione perfecta ad baptismum accederet, ergo cum doctrinam de forma iustificante tradit, non loquitur de dono [illegible]
actu te in actu, sed de dono ab actu dilectionis distincto.

Secundo nam si nomine iustitiae inhaerentis non intellexisset formam ab actuali dilectione distinctam non esset consequens mediate de fide hominem intra sacramentum medio attritione dispositum iustificari per formam ab actu distinctam; consequens contra Vasquez loco allegato cap. 6. asserentem certo colligi ex Concilii definitione, hominem virtute sacramenti iustificationis habitum sequens; quare non posset quis affirmare, hominem ad sacramentum accedentem attritum fieri de attrito actualiter contritum, nec posse hoc affirmare absque periculo falsitatis divinae.

Denique illud mihi suadetur: nam Concilium manifeste loquitur de forma, quam homo non, illius defectu iustificatus, licet iustus perseverat quamdiu non peccat mortaliter et dum mente distractus ab omni operatione desistit; at forma sic perseverans nequit in actu consistere, actus namque per distractionem mentis desinit esse, ergo loquitur de dono non in actu consistente, sed in dono ab actu distincto.

Dices actum desinere esse in homine mente distracto quoad physicam existentiam, non perseverare moraliter; et sic perseverantem hominem permanere iustificatum formaliter, actuale peccatum transiens quoad physicam existentiam, quia non perseverat moraliter donec per aliam distractionem peccator perseverantem diluit.

Contra nam in eodem sensu verificandum est hominem permanere iustum per formam permanentem inhaerentem, quo verificatur fieri iustum per formam inhaerentem; at fieri iustum per formam inhaerentem intelligendum est non de inhaerentia tantum morali, sed physica: ergo permanere iustum per formam permanentem inhaerentem de inhaerentia physica

ē accipiendum. Secundo evidens est non requiri nec posse. mirum autem esse suadet, nam si nomine inhaerentiae intelligeret inhaerentiam tantum moralem posse sufficienter à Catholicis defendi nos iustos reddi formaliter per merita Christi nobis applicata moraliter; consequens haereticum est: ergo. probatur sequela ex quo. l. nam meritis Christi non repugnat nobis inhaerere, et applicari moraliter in plurimis Theologis. si ergo inhaerentiae nomine, intelligeret inhaerentiam moralem posset probabiliter defendi nostram iustificationem fieri per merita Christi applicata nobis moraliter.

2° probatur sequela: quia tametsi Tridentinum sess. 5. docet peccatum originale nobis inhaerere, illa intelligitur à Theologis de inhaerentia tantum morali, non de fide, nec Theologice certum, quod peccatum originale nihil ipsum Adami peccatum, ut in nobis moraliter perseverans: ergo si nomine inhaerentiae formae iustificantis intelligit inhaerentiam moralem non erit de fide, nec theologice certum iustitiam, qua reddimur sancti formaliter à dilectione Christi nobis imputata moraliter esse distinctam.

Et augetur difficultas; quia tametsi status iniustitiae non petit fieri per formam physice inhaerentem, sed inhaerentem, et perseverantem moraliter possumus constitui iniusti per actum peccati, et quidem per actum Adami reputatum nostrum moraliter: ergo si inhaerentiam, quam Tridentinum in allegatis postulat in forma iustificante non est physicam, sed moralem, poterit iustificatio quae à Tridentino exigitur fieri, et per actum peccati perseverantem moraliter, et per actum Christi Domini nobis appropriatum, et nobis moraliter perseverantem, et sine ulla iniuria Tridenti poterit defendi nos iustificari formaliter per iustitiam Christi, quod nullus Theologus admittere audebit.

3ª. Sit ultima, arguit 1° circa ex Tridentino allegata opponunt cum proprietate actuali dilectioni: quia ex illis non colligitur de fide dari in nobis charitatem infusam inhaerentem ab actu dilectionis distinctam. Secundo et nominis hoc, quod actualis dilectio à Spiritu sancto diffusa recipitur, infusio, eius quod proprietatem salvat, tantum. non enim sit contrarium, re dari de charitate creata ab actuali dilectione distincta. Antecedens autem probatur: nam 3ª sententia ait: charitas infusam, et inhaerentem;

Doria hic cum proprietate spectant actuali dilecti[onem] ob ira Trident. cum propri
tate sumuntur dilecti[onem] actui. mir quod 13, & ultima parte e certum, charit[as]
actualis dilectio cum proprietate e charitas, & cum proprietate integra, quae aut[em]
sit cum proprietate infusa ... neq[ue] e cum proprietate diffusa in cordibus
nostris: at 13 diffundi, cumdum sentit, ac 13 infundi fuit: s[ed] e cum propri
etate infusa.

= Dices: si charitas actualis non est cum proprietate diffusa et antesi-
dent fuisset ... de fide ... charitas creata ab actuali dilectione
distincta ... Pauli ad Rom. 5. *Charitas Dei diffusa e in cordibus
nostris per Spiritum Sanctum, qui datus e nobis*; locus e ... frequentior ...
... Sequela pt. nam illa verba semper debuerunt accipi cum propri
etate: quod si 13 diffundi posset actuali dilectioni cum proprietate ...
... posset sumi cum proprietate dono distincto ab actuali dilectione, ...
de fide fuisset ante Conc. Trident. dari in nobis donum charit[atis]
creatum, distinctum dilectioni, proprium ab actuali dilectione distinctum.

= Forte hoc argumento suitatur Scotus in 3. dist. 23. q. unica
Gabriel ibi q. 2. art. 2. & Almainus tract. 2. moralium cap. 2 asseue-
re, doctrinam de virtutibus infusis de fide fuisse ante Trident. e ...
... noster Vincentius Valent. de gratia Christi q. 1. c. 6. dicto 3. ...
... defendit et post Trident. de fide non ea huiusmodi donorum exist[entia]
ita, ut oppositus error manifestus sit; cum tamen dicto 2. docuerit de fide
tenendum esse animae immutationem, quae fit in iustificatione realem esse, & ...
motu ... manentem, cuius singularitatem ... non licet in praesenti examin[are]
ac videat Suarez lib. 7 de gra. cap. 15.

= ... ad illius primum nego minorem non enim cum propri
ete sumit actuali dilectioni in haerentia perseverans in homine mente distracto,
esto dicimus illi posse sumi, quod frater santus ... existimat, de quo l. 22. q.
113. art. 2. fuisse tract. Conc. autem manifeste loquitur de inhaerentia perseveranti
circa perseverante, et deo homo ... ab actu ... distractus aut somni

sumi.

[illegible] ... in [illegible] ... scientia [illegible]
[illegible] cadem [illegible]
13, et 14. [illegible] ... iustificatus a Deo [illegible]
iustificante [illegible], nisi prius [illegible]

3.° [illegible] requisitum [illegible] actualis [illegible] in [illegible]
[illegible] arguebamus [illegible]
fundi, et infundi [illegible] forte [illegible]
[illegible] valent [illegible] à nobis allegato [illegible] integ[illegible]
iustificantis sine [illegible] relinquere verba diffundi [illegible]
[illegible] ... autem [illegible] verba [illegible]
[illegible] diffundi [illegible] fundere, infun-
[illegible] infundi [illegible]
[illegible] diffundendo [illegible]
[illegible] diffundere [illegible] dicta [illegible]
fundere [illegible]
[illegible]
[illegible] allegatis [illegible]
[illegible] diffundi [illegible]
[illegible]
[illegible] diffundi [illegible] infundi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] diffundi [illegible]
[illegible]
[illegible] infundi, quan-
[illegible] manifestum [illegible]
[illegible] allegatis [illegible]
[illegible] rint

rint accipi cum proprietate, non vero debuerunt invariabiliter acci-
pi cum proprietate illis, cum [illegible] inexperimentabiliter ignotata fuerunt.

Pro [illegible] hoc non placuerit aliis, postquam argumento facto occu-
rrere notandum 1° dicere idem significatum nominis, atque illius
suppositum, ut manifestum est ex libris summularum. 2° notandum
Conciliorum [illegible] non solum esse accipienda in rigore significati, quam ex-
primunt, [illegible] ad supponendum ingenia conciliis summenda. 3. sup-
positum nominum in conciliis [illegible] tum ex antecedentibus, tum ex
consequentibus, tum ex circumstantiis loci cum altero collatis esse veniendum hic
suppositis.

Respondeo ad argumentum dicendo ars. [illegible] Concilium actuali delecti-
one proprietate quantum ad illorum significatum, transeat ars; quantum ad supposi-
tum, ignorare in concilio accipiunt, negamus, et [illegible] ut notavi, hoc significa-
tio propria [illegible] intentio significatio debet [illegible] in [illegible] intellectum,
[illegible] autem ad vitandum [illegible] nomina charitatis infusae in homine quo-
ad suum significatum possit actuali delectatione cum proprietate petere, [illegible] possit
ipsi [illegible] suppositum, quam accipiunt in concilio, et [illegible] charitas infu-
sa in homine actuali delectatione [illegible] quoad suum significatum, attamen in
Concilio [illegible] limitetur ita, ut supponat pro sola charitate cum actuali delectatione

+ dicta, ut ex ipsis dictis colligitur, nempe Concilium docet homini sufficien-
ter [illegible] dispositio [illegible] charitas
intra in homine [illegible], [illegible] autem est [illegible] sufficienti dispo-
sitionis [illegible] charitas actualis [illegible] accipi-
ens [illegible] existens, [illegible] limitari [illegible] ad solam
charitatem ab actuali delectatione [illegible], [illegible] hoc signa [illegible] acci-
piendum [illegible] testimonia [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] charitas
actuali delectatione [illegible] post [illegible], [illegible]

Argumentum 2° [illegible] ex consequentibus [illegible] homo sufficienter dispositus

acci

denique cum charitas infusa non sequatur ... charitas a sufficienti disposi-
tione informali. Atque ex vi dicti quoad suam significationem nec ex
nomine supposito ... colligitur infusio charitatis ab actuali ... dis-
... tenet ... dictum ... charitas
infundi ... sufficiens dispositio, dictum fides, et spes, et ... peccatori
... ad iustificationem, sive intra sive extra sacramentum ...
... infunditur fides, et spes, ... nec ... omnino ...
baptismum ... fides ... baptismus ... infunditur ... in ...
... fidei habitus fidei infunditur ... quamvis ...
... sufficiens dispositio ... charitas infusa ... in ...
... iustificationis ... charitatis, ... sufficiens dis-
positio, donec charitas ab actuali ... dictum infundi ...
... ... dictum ... infusionem fidei, nec ...
... remittendo peccatum, ... iustificatio
... dictum ... supponunt ...
... charitatis ... suppo-
... ad iustificationem infusam, et ideo infunditur ... suffici-
... iustificantis ... quantum ...
... gratia ... infundunt ... dictum
... charitate, et ... pro ...
... infundi ... fides, et spes ... in-
... iustificationis ... infusionem ... supponit actualem
... sacramentum sufficiens dispositio ...
... ad iustificandum sufficiens ... defacto ...
... dictum infunditur, quamvis ... infundendi ... iu-
stificationis ... iustificationis ... iustificationi
... quando ... iustificatio ... defacto exercito ... suppo-
nunt infusionem ... iustificati ...

charitate?
... ?

R. nego cons. ad confirmationem; ergo Deus infundit per se habitus fidei, et spei habentes fundamentum in textu sacrae Scripturae, et Conc. Trid. docente fidem amissam per peccatum, et charitatem, retineri per contritionem, ex quo manifeste illatum colligitur hominem in fide perseveranti, postquam ad justificationem se disponentem infundi fidem de facto, et ibi loquitur de spe et fide, ut enim docet a Trident. idem judicandum de spe, ac fide quoad perseverantiam in peccato sine contritione fit, ergo utrosque habitus infundi de facto in instanti justificationis, et sic per actus contritionis loquendo, explicandum sit Tridentinum de habitibus nobis infusis in justificatione, et quoad habitus charitatis infusae, loquendo de habitibus per se infusis virtutis, de infusione in justificatione, in qua non solum charitas infusa a Tridentino asseritur, sed etiam nullum ipso fundamento reperitur, quod ad asserendum aliquid in textu Tridentino eodem modo de gratia, et de charitate loquitur, quam per quodcumque mortale amitti, atque ideo nemine possibile sic accipere charitatem infusam.

Sed dices ex antiquis traditis in aliquo multo eo in quo concludi eos admonemus colligitur certitudinem conclusionis theologicae, tamquam quod certa sit certitudine fidei: quod falsum est, et aperte contra quod ante dicebamus, quod vera fides quae ante revelata, et quia interdum ut in praecedenti dicebamus. Veritas autem quae per discursum ex revelata colligitur, non est veritas de fide, quantum certitudinem ad veritatem non esse evidenter a nobis per discursum colligitur, ut ex disputationibus discursum, in qua in variis discursibus positis certa habitualiter veritas fidei, sed ad summum conclusio theologica.

R. Apte veritatem aliquam posse per discursum probari, videlicet inter quae veritatem ante revelatam aliam inferendo, ut ex hac: Christus est homo, infertur ista: Christus est visibilis; et hanc inferri, licet veritatem non possibilitatem.

2°

2º non per medium inter unam veritatem ex altero inferendo, Dico medium excessum pro condo veritatem aliquam esse in scriptura immediate revelatam, vel a Concilio aliquo definitam: quod veritas ... primo discursu colligitur non est immediate de fide, ... tantum mediate, ... conclusio, quod autem 2º modo discursu, probo quia non constat quomodo sit immediate de fide, alias nulla propositio esset de fide immediate, nisi illa, quae absque ulla discursione esset de fide, nam eo ipso, quod articulus ... aliqua propositio de fide necessario intercedit discursus in probando, quod de fide, nos autem non loco Dico 2º modo discurrendi sicut ... usi, non enim veritatem necessario ex altera definita vel ... inde ... per medium inter, ... ostendere Tridentinum ... actuali fuisse de dono ... dilectionis dicto, ... esse immediate de fide dari in nobis tale donum, unde discursus facti non constant quomodo de fide sit non ... veritas. an autem constent, ut de fide sint, esse de fide dubitant theologi, nec nos id audemus definire.

2ª conclusio: licet ... esse ... charitatem esse receptam ... integram, quod autem habitum sit non est de fide immediate, nec theologice ... tamen ... ut oppositum sit temerarium, ita nostri ... suadet: nam definita immediate ultimo ... alicuius immediate definit ... constituta ... ille, quod inter ... medium non dari; ... ultimum ... accidentis ... definitum ... nobis inhaereat, immediate definit accidens esse, et inter ... quod charitas accidens sit.

Denique 2ª pars ... suadet, charitatem namque ... ponere ... actu dilectionis, vel per auxilio transeunte vel per dono charitatis permanenti habituali; at ut Tridentinum affirmat ... in iustificatione ... charitas infusa; non accipit charitatem pro actuali dilectione, ut ... mostravimus, nec pro auxilio transeunte, hoc enim ... sufficiens ... iustificatam dispositio infusa supponit.

ḡa acci pit chatte, dono p̄manente habitali, ꝯ mi de fide c̄ p̄mite chatty ei acci dens p̄ manens inherens.

= Resp. nam nomine inherentiæ intelligit Tridentinum inherentia, non dumora dialectico p̄ dessa accidentis inesse, ꝯ firmam, ꝯ p̄manentem: ꝯ b de fide p̄mite, chatt est ei desuper p̄manens inherens. Ans pt 1º. quamvis enim certissimus sit actus fidei, spei, ꝯ chattis nobis inherere inesse, numquam tamen Tridentinum dixit actus asseruit nobis inesse inherere, benetiamque agit de gratia iustificante, ꝯ de donis ipsa comitantibus; atque nomine inherentiæ intelligeret dessam ei accidenti eorum, credibile ē illam actibus virtutem aliquod attribuentem: ꝯ nomine inherentiæ, quam attribuit chatti n intelligit sicilium dessam ei accidenti eorum, ꝯ inhærentiam firmam, stabilem, ꝯ p̄manentem.

= 2º. Idem ans pt. nam loquitur Tridentinum de inherentia, quæ non nisi peccatum mortale destruit, ut constat ex cap. 11, 13. ꝯ 14. sess. 6. ubi docet semel iustificatos deum sua gratia non deserere, nisi prius deserat ab ijs; at fides non inherens p̄manentem alijs mis desinit esse in hoc texto, quam p̄ mortali peccatum: ꝯ. = 3º nam nomine inherentiæ fidei inherens p̄manentem intelligit, cum Tridentinum doceat cap. 13. can. 28. manere in homine peccatore: ꝯ etiam nomine inherentiæ, quam attribuit chatti firmam, ꝯ stabilem inherentiam intelligit.

= 3º patres suas nomine enim iustitiæ, chattis, fidei, ꝯ spei, quæ parvulis infunduntur, ꝯ quæ infunduntur adultis imperfecte dispositis ex vi sacramenti intelligit scilicet dona habitalia p̄manentia, ut fatetur Basquez 1ª 2æ disp. 203. cap. 6. ꝯ nomine chattis, quam Tridentinum docet iustificatis infundi intelligit habitus donum p̄manens inherens.

= Quamvis n sit de fide p̄mite chatt esse habitum attendit 1º. nam Magister Soto, ꝯ Vega, qui Tridentino adfuerunt, affirmant, scilicet in predictis definitionibus consulto abstinuisse a nomine habitum, ut si. Tridentini intentio fuit

suisset definire donationes sunt infusio esse habitus, a nomine habitus non abstinuisse, ... quod habitus sint non simpliciter de fide

2.º in eadem propositione alicuius vis gratiae non habet simpliciter de fide ... specifica inferior, ut videlicet ... tantum esse definitum ... cuius definitionis non esse simpliciter de fide hoc esse, at ex evidenter solum ... finibus habentur charitatem esse donum permanens inhaerens, ... tum esse habitum et aliis accidentibus: ... ex vi huius definitionis non de fide simpliciter charitatem esse habitum.

Contra non sit certa theologice, probatur eadem theologice certa esse, quae ... evidenter colligitur ex una propositione de fide, et altera ... evidenter nota, ... charitatem infusam esse habitum huius ... non est certa theologice ... item ex eo ... simpliciter de fide ... evidenter inferri determinata ... specifica ... per evidentem ... negatur aliarum specierum ... inferiorum ... sit definitum ... evidenter ... habitus esse, non potest evidenter de charitate demonstrari ... aliquis asserere charitatem non esse habitum ... evidenter ... à concilio definito ... charitatem esse habitum.

Fundamentum ... ... esse illa est temeraria propositio, quae opponit communi theologorum in re gravi, et magis fidei ... charitatem esse habitum ... communi theologorum ... magis fidei ... ut opposita sit temeraria ... in qua ... difficultas ... ex Innocentio 3. cap. maiores de Baptismo, ex Concilio Viennensi sub Clemente ... relato Clementina ... de Summa Trinitate illius ... attendentes generalem efficaciam mortis Christi, quae per baptismum applicatur ... baptizatis, opinionem 2.am, quae dicit ... parvulis, quam adultis conferri in baptismo gratiam informantem, et virtutem, tanquam probabiliorem, ... modernorum magis

-ctione, et conforme, sacro approbante Concilio ducimus eligendam: unde notandum est tunc diversiorum Theologorum illis temporibus extitisse dubitationes quaenam erant habitus.

= 2a. diversio erat: an parvulis virtutes dare, et an parvulis infunderentur, quibusdam negantibus eo quod parvuli cum non erant capaces proxime operandi virtutibus operativis non indigebant, aliis vero affirmantibus quorum sententiam ut probabiliorem et Patribus conformiorem elegerunt Innocentius 3. et Concilium Viennense, nunquam certam supponentes tales virtutes solum adultis infundi quod per exhibitis patet, nos autem attendentes generalem efficaciam mortis Christi, et ex illa ortum [illegible], quae sit tam parvulis, quam adultis &c., ausi sunt ita dicere Patres Concilii efficaciam mortis Christi omnibus, baptismum applicari tam parvulis, quam adultis: sed non solum istis, de quo diversio est, Deus parvulis infundunt in baptismo sicut gratiam virtutes: sed ex mente Concilii Viennensis exstitit virtutes infusas, quae vere habitus erant, et tunc temporis a Patribus, et Doctoribus absque diversio fuit et omnium Theologorum consensu indubium ipsum per. nec ab illo tunc tempore non fuisset omnino [illegible] post Concilium Tridentinum a nullo Theologorum negatur: sed neque nunc modo opinionem charitatis, quae non est habitus sit sententia certa.

= In secunda autem vero necessitatis habitus absque cum inter recentiores dissentio, quidam quibus parum grato semper extitit Thomae doctrinae non ex connaturalitate actibus vitalibus debita, nec connaturalitate debita potentiis intentum elicientium, sed ex connaturalitate quae habituali debita sentiunt et desumendum in hunc modum argumentum. omnis natura per se petit facultates proximas permanentes, at in hoc iusto dat habitualis gratia, quae est participatio naturae divinae. sed debent illi facultates proximae permanentes, mediis quibus operationes sibi proportionatas eliciat, cum quae inter omnium operationum principia sit in viatoribus supernalis dilectio, consequenter est debitum quod facultates permanens operationis quae est habitus charitatis.

Cæterum hæc qvam. quamvis optima sit, non potest non dependenter ab ea, quam præfati authores, ut insufficientem, rejiciunt. Et in primis illam rejicientes ex eo, quod pugnent cum Aug. eo quod in pluribus locis necessitatem gratiæ interioris efficientis, pro charitatis actu eliciendo suadet ex eo quod, ut aliquis actus perfecte à potentia eliciatur, petit ratio, quod potentia in ipsum inclinet; voluntas autem ex se sui nequit in actum charitatis inclinare, et sic, ut ab ea perfecte iste actus eliciatur indiget forma creata ipsam efficiente interius, et in actum inclinante.

Deinde, quod ij, qui rejiciunt excludere nequeant, ut illorum authorum doctrinam in hunc modum ostendo, ut enim ex illorum aliquibus apertè ratio exigit existentiam gratiæ habitualis in subjecto, cum exinde arguant existentiam charitatis permanentis, quia natura permanens facultates proximas permanentes exposcat; ita necessitatem gratiæ habitualis, quæ donum permanens sit, non aliunde suadere possunt, nisi ex connaturalitate in operando in ordine supernali, et ut operationes supernales perfecte, et connaturaliter eliciant: ergo ut illorum authorum sit efficax ratio debent recurrere ad connaturalitatem elicientis operationes ab ipsis rejectam.

Dico tertio: ratio, ex qua in nobis non est necessaria existentia gratiæ, quæ donum permanens sit, potest ratio poni ex connaturalitate habitualem per operationem, aut actionem ordinariam, ut ad effectum sanctitatis præstandum, quod connaturaliter non nisi à dono permanenti potest exhiberi.

S. D. Tho. 3. p. q. 7. a. 1. nam in Christo Domino statuit ab omnibus Theologis gratia habitualis, et permanens: et in Christo Domino non ponitur ad effectum sanctitatis præstandum ut ex communiori, et veriori Theologorum sententia humanitas Christi Domini sit personali subsistentia Sancto per gratiam unionis: ergo in illo constituitur ad connaturale, et perfecte operandum in ordine gratiæ, et sic fateri debent præfati recentiores necessitatem connaturalitatis habendi nobis operanti, et operationem eliciendis.

Quia ex inde probant non deberi necessario elicientiam operationis supernaturalis, ... nec gratia intrinseca, nec extrinseca elevatio debent, et exinde probant debere operationes supernaturales, ... posse medio auxilio extrinseco et interno elicere, et ipso elicita mediante extrinseco auxilio supernaturaliter ... illo, cum non repugnet ab auxilio interno ... ; at ... omnino inefficaces admisso gratiae permanentes ... essentiae sanctitatis ... praestando requisitis eo ipso ... illud necessario ... caput ... permanentiis donis recte tradentur.

Minus. ... sanctitatis positivus formaliter ... influunt theologicae ... a gratia omnino extrinseca, ut aliqui fatentur ab actu charitatis, et ut plures sentiunt a visione beatifica, et ut ... placet a gratia ... tali, et ut ... theologi ... tenent a gratia habituali; ... sanctitatis ... exhibitis ... ab alio exhiberi non ... ; neque sanctificantium nullus exhibitis postulat, nec ... , nec vage; et ... habitus non debet gratia habitualis, ut ... sancta ... , et ... sanctitati donis permanens debet, ut ... possit ... actus supernaturalis medio auxilio extrinseco, et interno sit elicibilis, et ... operative nullum illis sit debitum absolute ... nihilominus, et ... actibus eliciendis debent donis ... , et permanens inhaerens, ut actus perfecte eliciant, ut ... illos perfecte, et ... eliciat.

... necessitas habitus charitatis ... ventionis, ... trahendo ... ut ... aliquis perfecte operetur, et operatio perfecte ... eliciatur debet ... inesse inclinata in actum ... cuius inclinationis talis actus sit illi ... circa ... ad proprios fines ... movens singulis ... indidit ... , quas ad ... fines inclinarent; ... ut voluntas perfecte eliciat charitatis actum, et actus ille a voluntate perfecte eliciatur necessarium est, ... ad illum ... intrinsecus ... , ... ad actum charitatis inclinatus, cum sit ... proportionatus, neque ... extrinsece assistentis inclinari ...

id namque, quod excessum est non potest in eum effectum gerere: ergo oportet formam creatam intra inclinantem infundi, quae forma charitas est, quae hac ratione est D. Thomas q. de charitate art. 1. in 2. dist. 17 q. 1. art. 1. 2. 2. q. 62 art. 3. et alibi.

= Dices hoc argumento solum divinam necessitatem formae intra elevantis voluntatem ad actum charitatis eliciendum non autem eo devincit necessitatem formae elevantis permanentis ea namque ipso, quod per auxilium facile transiens elevet voluntatem, eo ipso illam inclinat ad actum, et connaturaliter, et perfecte illum elicit.

= Sed contra; nam dato posse actum charitatis elicit mediante auxilio absolute transeunte, non tamen per illo mediante elicit facile, et delectabiliter, hoc enim solum potest habitu provenire: ergo ut perfecte elicitur, hoc est promptè, facile, et delectabiliter, qualiter debet elici in ordine gratiae, et supra charitatis actum, donum permanens, et habitualem requiritur.

= 2. nam licet per auxilium facile transiens possit inclinari inae- non intelligitur agens perfecte, nisi forma permanente afficiatur: tum non nisi mediante forma permanente inclinatur ad actum sibi proportionatum, sicut ut voluntas perfecte inclinet ad charitatis actum, necessaria est qualitas permanens, ac inde habitus charitatis.

= Denique: nam inclinatio perfecta actualis ad aliquem finem, qualis est actus charitatis ad finem supernaturalem petit, ut connaturaliter eliciatur, sic principium in subiecto, a quo elicitur naturaliter fini proportionatum: sed actus charitatis est inclinatio actualis perfecta in finem supernaturalem: ergo ut connaturaliter eliciatur petit habitum, ergo in auxilio nempe facile transeunte ratione naturae ordinis supernaturalis nequit salvari; at eo ipso, quod forma, quae est supernaturalis ad actum charitatis connaturaliter eliciendum petitur, petit qualitatem habitualem voluntatem afficiens perfecte facilitate proximo; sic petit actum charitatis, ut connaturaliter eliciatur ab habitu charitatis procedere.

Dices

Dices his verbis tantum divinæ necessitatem qualitatis permanentis et
+elicicatio vitali elicitæ actus charitatis, non autem per se, quod qualitas illa permanens
habitus, et supra sit, quod dicebamus per se.

S. D. non potest esse indifferens ad bonum et malum, ut docet in Logi-
ca cap. de quali. charitas autem, cuius necessitatem probavimus, tali in-
differentia gaudet. potentia recidet immediate in alia, charitas autem immediate
efficit voluntatem, aliam ac denique potentia talis ad actum requirit, quod sine illo
nequeat elicere potentia absoluto, charitas autem sic requisita in habitu illo
propter illius divinum per se auxilium supplexit: ergo charitas permanens in-
hærens, cuius necessitatem probavimus, non potest, et habitus est, quod D. Thomas
facit, et huiusmodi sit.

Dicitur Vasquez contra arguit 1º ex Canisiano
... id solum esse immediate de fide ex vi diffinitionis alicuius Concilii, quod ipsum ex-
primit, quod autem ex diffinitione per discursum colligitur non est de fide immediate, sed
theologicum est; at charitas esse accidens non exprimit in hanc diffinitionem sed ex
illa infertur illo discursu: esse realiter inhærens est accidens, charitas Tri-
dentinum inhæret: ergo charitas est accidens: ergo charitas esse accidens realiter
est immediate de fide, sed theologicum est.

Respondeo si hoc argumentum aliquid probat etiam convincit non esse de fide immediate cha-
ritatem esse aliquid creatum permanens inhærens, quod est contra dictum suum,
quod patet, nam Tridentinum non docet expresse charitatem esse aliquid creatum, sed tantum
id colligit, quod docet nobis infundi, et nobis inhærere; increatum autem spi-
ritum neque infundi, neque inhærere potest. Ergo ex hinc tamen non est de fide
immediate charitatem esse accidens; at certum non erit immediate de fide, quod sit
aliquid creatum. et multo minus exprimit Concilium quod sit permanens inhæ-
rens, sed tantum ex ipso per varias circumstantias colligit, in quibus
Magister... docens esse de fide immediate charitatem esse formam creatam perma-
nentem inhærentem convincit facto argumento adversarii, quod sit de fide immediate cha-
ritatem esse accidens.

Ad argum. 3. [illegible] nego ans. [illegible] solum esse de fide id quod ex vi decisionis ex primitur, [illegible] id, quod in illorum [illegible] implicite [illegible] nec, quamvis aliquali discursu deducatur, [illegible] sit [illegible] [illegible] veritatis [illegible] medium reale aut virtuale [illegible] te illata distinctum [illegible] inhaerentia [illegible] reale, nec virtuale a [illegible] accidentis, [illegible] ultimo [illegible] illius inconfuso, et transcendentale inclusa, quamvis [illegible] de facto inferat, [illegible] esse accidens [illegible] obstat, quominus de fide sit [illegible]: sit de fide [illegible], [illegible] esse reale, esse [illegible], et esse vivens, quamvis [illegible] [illegible] in illa [illegible], quae [illegible] esse [illegible], quod hujusmodi [illegible] in veritate diffinita includunt.

2.º arguitur. [illegible], et inhaerere [illegible] significant; [illegible] ex eo quod Tridentinum, sess. 5. decreto de peccato originali afferat hoc peccatum inesse hominibus ex Adam descendentibus [illegible] seminaliter [illegible] propagatum [illegible] colligit esse de fide [illegible], id quod peccatum originale sit reale, et physicum accidens, [illegible] hoc negans [illegible] Theologus uno [illegible] altero excepto; [illegible] Tridentinum loco allegato [illegible] [illegible] nobis inhaerere [illegible] esse de fide [illegible], quod sit reale et physicum accidens.

[illegible] dist. [illegible] [illegible] ex vi [illegible] abstrahendo ab hac [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], et in [illegible] loco [illegible] applicat nego [illegible], et [illegible], nego [illegible] [illegible] docet nobis inhaerere peccatum originale [illegible] [illegible] quo [illegible] physico, [illegible] morali, et [illegible] sumit inhaerere, [illegible] physico inhaerentia [illegible] inhaerentia morali, et solum [illegible] physici accidentis; [illegible] autem iustitiam, et dona ipsorum consequentia nobis inhaerere docet, [illegible] de aliquo physico [illegible] Theologus [illegible], aliam [illegible] esset de fide, [illegible] iustificantem esse creatam, et physicam, et [illegible] nomina inhaerentiae physicae inhaerentiam intelligit, quae [illegible]

acci

accidentis [illegible], et [illegible], si hoc argumentum aliquid probaret, conuinceret, necnon esse de fide charitatem esse accidens, quod multi theologi affirmant.

Deinde 3.º contra eos arguitur: quia est de fide formaliter propositio enuntians diffinitionem rei de aliquo subiecto, est etiam formaliter de fide illa propositio, in qua de tali subiecto res diffinita enuntiatur, sed est de fide formaliter propositio enuntians de charitate diffinitionem habitus; ergo est formaliter de fide charitatem esse habitum, minor, in qua est difficultas, probatur: habitus diffinitur, quod sit qualitas difficile mobilis à subiecto, quod idem est, ac esse accidens permanenter inhaerens; sed est de fide formaliter, charitatem esse accidens permanenter inhaerens, ut in 3.º probatione contra [illegible] probauimus; ergo est de fide formaliter illa propositio, in qua diffinitio habitus enuntiatur de charitate.

Item: nam Tridentinum loco à nobis allegato tantum diffiniuit gratiam iustificantem esse nobis inhaerentem, quae ratio communis est actui, auxilio, et dono permanenti; et tamen in 1.º certum doctrinam esse de fide formaliter gratiam iustificantem esse donum ab actu dilectionis distinctum, et in 2.º certum esse formaliter de fide, quod donum permanens sit; ergo quamuis diffinitum à Tridentino de charitate infusa esse sit habitus, et [illegible], [illegible] [illegible] de fide formaliter, charitatem esse habitum.

Dices: [illegible], negando minorem, ad probationem dicas diffinitionem habitus esse, quod sit qualitas, aut accidens permanenter inhaerens, solum enim hoc fuerit [illegible] quae 2.ª species qualitatis, [illegible] sit dispositio à subiecto difficile mobilis, seu permanenter inhaerens, licet autem ex Tridentino constet, charitatem esse accidens permanenter inhaerens, non tamen ex ipso habetur esse dispositionem permanenter inhaerentem, et hoc erat necessarium, ut propositio enuntians de charitate diffinitionem habitus esset formaliter de fide.

Ad 2.º dicas, Tridentinum loquutum fuisse loco superius allegato de dono ab actu dilectionis distincto colligi manifeste argumento à nobis facto, quod nempe loquebatur de dono infuso non sufficienter disposito ad [illegible] sacramentum, cui tamen dilectionis actus non in [illegible], cum [illegible] [illegible] [illegible], quod [illegible] loquutus fuerit de dono permanenter inhaerente ex eodem [illegible] manifeste

Deducimus quod habitus qualitas transiens in ipsis potentiis inspecto ut quia aut diligendi, haec autem non exigunt ad constantiam conci- lij loquuti sunt in hoc ponendo qualitates et ideirco non est de fide esse- ntia charitatis esse habitus.

4º arguit. 3º ergo quia cum ille ... in Theologia est quae euidens, cum colligitur ex una maiore de fide, et alia euidenti nota, aut maiore aut minore, ad huius conclusionis et positio, in qua af- firmatur, charitatem esse habitum, ... Theologicam ... quae est euidens ... charitas ... euidens ... permanenti inhaerens ... relatio ... potentia ... qualitas ... figura ... dispositio ... habitus ... de fide, ut ... quae ad singulas ... euidens est demonstrabilis inde charitatem esse habitum infusum ... euidens cum ex una praemissa de fide, et alia ... lumine naturali, minore, ...

Minor probatur ... ex dictis ... euidens est charitas relatio non esse ... operatiua ... quantitatem ... corporis ... materialis ... charitas autem materialis ... permanens inhaerens spirituali ... euidens ... corporeum ... permanens inhaerens. Deinde ... charitas autem ... operatiuum ... qualitas ... figura ... euidens ... relationis ... quantitatis, charitas autem ...

Quia non sit ... euidens apparet ex eo ... dispositio ... est qualitatis ... in ... dicit ... ad mala ... charitas ... ad bona ... sine

indi

indiff.ᵃ ad malum eliciendum: sed patet non esse; quod denique non sit dispositio, quae est species ab habitu distincta, evidens apparet ex eo quod dispositio
sit sic semper et ab initio facile mobilis, charitas autem non sic, quod
ab initio permanens: sed evidens est, charitatem non esse dispositionem, sed potius habitum; et inter omnes discursus facti quando singulares ... contra notam chariti
mine ... saltem ...

Ad secundum motivum, nego minorem. ad probationem nego consequentiam, idem
praedicat, quod quaecumque sit de aliis membris sufficientibus, evidens an evi-
denter de charitate negent. an non ... evidens non est quod potentia
sit, quae est 2a qualitatis species, quamvis possit evidenter ostendi dis-
tinctio 1ae speciei qualitatis, nimirum dispositionis et 2ae speciei, scilicet potentiae,
et potentiam non esse determinatam ad respiciendum bonum, aut malum, et indiffe-
rentem se habere ad utrumque, si enim quis prius hoc negaret affir-
mando distinctum inter illas species esse requiri ad operandum na-
turalem simpliciter, et requiri tantum ad melius, non posset evidenter convinci;
unquam vero posset evidenter probari charitatem ad suum actum naturae
... simpliciter, ... sit, ... possit evidenter monstrari charitatem
non potentiam, et dispositionem, sed habitum esse.

Denique arguitur contra ... quia ex eodem ... ostendi-
mus: actus charitatis medio auxilio ... transeunte elicitus supernatu-
ralis procedit ab illo, et actus a voluntate medio habitu eadem supernaturali
... supernaturalitate elicitus ... actum supernaturalem non ... bene
... colligitur existentia habitus charitatis ... evidens: ante ...
est vera, et ... 1ᵃ ... probatur ... actus ille totus ab auxilio
procedit quod repugnat procedere ab habitu, et sic procedere non
... ab auxilio non repugnat illi procedere ab habitu ...
illum ... sua ... non ... supernaturalis ab auxilio pro-
cedit ... actus charitatis ... de quolibet ... vita-
li ... eliciendo ... potentia ... sufficienter ... efficiente
at

at si actus ab auxilio ... pendere ab habitu ... dependere ... a suo principio effectivo ... invariatus manens ... principio effectivo variato ... auxilio ... transeunte cadit ... habitu.

R. nego ... Antis ... nego ... ad illius ... nego ... nam actus ... dependens a suo principio efficiente ... peculiari ... quae ab alio principio distinguitur ... invariatus manens ab alio principio pendere ... a duobus principiis effectivis ... ratione ... distinguuntur ... utrique ... invariatus manens principio effectivo variare. Sic autem in praesente ... nam actus charitatis ab auxilio ... non pendet ab illo ... ultimam differentiam, qua differt ab habitu ... ab habitu ... ultimam differentiam, qua ab auxilio distinguitur ... cadit ab utroque ... ratione in qua habitus, et auxilium conveniunt, nempe ... variant, et ... invariatus manens ... principio variato, et ... habitus ... principio, quam auxilium ... ratione habitus ... .

3. ... replicat ... dicta ... quo elevantis illam ad eliciendum actum charitatis ... patitur impugnare ... magis ... ratione virtutis ... ad illam ... societatis ... habitus ... auxilium ... potest ... creata ... ejusque elevantis illam ... supernaturalis ... charitatis ... ex ... est ... possibile, quod ... creata elevat actum charitatis mediante ... sine aliqua forma creata ... elevante ... quod.

= Causam dicunt impossibilem in ratione de lege ordinaria, de qua, de potentia
absoluta loquitur Angelicus Doctor. Probatur: non quoties Doctor Sanctus probat impossibilitatem ra-
tionem adimplicationem contradictionis, et ad veritatem duarum contradictoriarum lo-
quitur de impossibili per potentiam absolutam; idcirco, cum Deus neget omnipotentiae Dei ex-
cusationem possibilitatis, colligit duarum contradictoriarum simul veritatem; at impossibi-
litatem elicientiae actus charitatis, mediante forma, et sine forma inhae-
rente, probat Doctor Sanctus ex eo, quod aliter verificarentur duae contradictoriae,
nempe actum charitatis fore, et non fore voluntarium: ergo sentit esse impossi-
bile non solum de lege ordinaria, sed etiam de potentia absoluta.

= 2º probatur: illud, quo aliquid, ut principium proximo operatur, necessario
+ ut unitur formae; sed Deus nequit se ipso voluntati uniri, ut forma: ergo nec potest esse principium
quo voluntas operatur, et consequenter nequit illi uniri, ut principium quo ipsam ele-
vans ad eliciendum charitatis actum. Maior est Doctoris Sancti in 1º Sent. cap.
59, et 1. p. q. 70. art. [illegible] tradit Aristoteles 2. de anima tex. 24. Triplici
anima uniri corpori, ut forma, quia est id, quo corpus vivit, et operatur. Et ratio
est, quia unumquodque enim operatur in quantum est in actu: sed id, quo aliquid
ut principio operatur, constituit illud in actu, et consequenter ei unitur, tanquam prin-
cipium constituens eum aliquid in actu, ut actus per formam comparatur ad illud.

= Deinde probatur: non operari dependet ad esse existentiam, ut substantiam, et ad eam
se habet tanquam ratio formalis constituendi, et consequenter eliciendi operationem: sed
non potest principium quo operandi constituere operans in aliquo esse
nisi quia constituat per modum formae nunquam vi agendi, et principium
a principio, constituendi debet, ut forma. Minor est angelici praeceptoris, tradita
Doctor in 1º Sent. cap. 29, et 2º Sent. cap. [illegible]. Ubi docet Deum, etsi
possit esse forma intelligibilis in ratione intelligibili, non tamen posse esse formam in ratione
naturali; cuius ratio est: non forma unita in esse naturali, sed ex extremo, cui unitur,
aliquam naturam constituit, atque adeo in complemento constituentis exigit; et non
esse, ut potentia non completa, sed potest alicui uniri ad constituendum cum
illo aliquam unam naturam: et sic nequit alteri uniri per modum formae.

Pes

Respondetur 1°. maiorem argumenti esse veram loquendo ex natura rei non de potentia absoluta, et proximo accipiendo esse strictum, et distinctum [illegible] implicat subiectum, quod aliquid aliud operetur, quin supponat omnem operationem in actu formali, aut eminentiali, alias operaretur, et non operaretur cum sine continentia actu, et potens operari, dicendo implicat continentiam operationis ratione principii quo non unsti, ut vera forma: implicat principium quo operationis vel vitalis subiecto operanti, ut forma. minor propositio continentiam operationis in actu formali, aut eminentiali sequitur ad esse existentiae principium subiectivum, et ad esse entitativum, ut ad suum formale: implicat esse principium quo operationis dans continentiam illius, quin det subiecto operanti aliquid esse entitativum; dare esse entitativum implicat absque unione [illegible] veram informationem: implicat continentiam operationis ratione principii quo non unsti, ut vera forma.

2° nam si principium quo operativum informatione repeteret etiam de potentia absoluta posset bene uniri, ut principium quo radicale operationis animae (formalis) et ut principium quo proximum elicitivum [illegible] intelligendi; [illegible] implicat; alias posset aliquis intelligere sine anima, et intellectu, divino esse unito, principium quo radicali, et proximo intellectionis quod nullus theologorum asseruit. Consequentia probatur: nam ea solum ratione, nequit bene uniri principium quo radicalis, et proximum intelligendi, quia ad illum unionis exigit informatio, et constitutio in esse naturali substantiali, et accidentali, quod divinae essentiae repugnat: sed unio ista ad principium quo operativum necessariam non, de potentia absoluta nulla erit repugnantia in hoc, quod divina essentia uniatur, ut principium quo radicale, et proximum vivendi, et intelligendi.

Respondetur [illegible] repugnantiam, ut intellectio eliciatur sine anima, et intellectu loco illorum unita divina essentia, quia [illegible] vitalia, principium autem vitale debet esse intra [illegible] quod divinae essentiae repugnat.

R. 2°

= Ad 3um. Ut principium vitale proximum per actum ab intimo inesse, principium autem vitale radicale non expostulat provenire ab intimo, sed solum inesse, ut sistat in actu vitali; quod est principium quo radicale vivendi intellectualis, quin institutum per ipsum ab intimo proveniat, hoc est ab alio distillimanet; at hoc, quod est inesse, provenire operanti etiam est commune principio quo non vitali: ergo si potest Deus uniri, ut principium quo non vitale operationis absque instatione intima poterit etiam uniri, ut principium quo radicale vitale, et consequenter uniri poterit, ut principium quo radicale operationis vitalis.

= Denique probatur suadetur: solum ostendimus rationem sui ostenditur completitudinem virtutis seu actus charitatis, sed solum completam essentialem, ut dubio sequenti monstrabimus; sed complicat, quod eliciat actum charitatis sine aliqua forma creata ipsam elevante intime, per solam unionem Dei, ut principium quo elevantis. Probatur consequentia: calor intensus, ut quatuor ratione sui essentialiter habet completam essentialem ad producendum calorem intensum ut octo, sed solum illi deficit ad calorem, ut octo efficiendum completam virtutis solum gradualis intensio, usque ad 8. Sed non complicat, calorem intensum, ut quatuor reddi proxime potentem ad producendum calorem intensum, ut 8. per minus, tamen potentialis forma esse illi unito, ut principium quo productivo sine intensione intima ut 8 ergo complicat et charitatem ratione sui habentem completam dilectionis supernalis solum essentialem completam reddi proxime potentem ad eliciendam actualis dilectionis forma ipsam, ut principium quo ei unitam absque additione alicuius formae creatae ipsam efficientis, et constitutis intime.

= Arguitur 1o. Quamquam Deus est subsistens per ipsum, et absolute existens uniri potest naturae creatae per modum subsistentiae et existentiae: sic docet fides de misterio incarnationis, ut docent discipuli Sti. Thomae 3. p. q. 17. art. 2.; sed Deus charitatem, absolutum est; ergo potest uniri voluntati per modum charitatis, et consequenter illi uniri, ut principium quo eliciti actualis dilectionis.

R.

R.[ndo] neg. Cols. mai., ut adaequata, et nrque ut Dna-
atio subsistentes, et existentiis valeat reddere nat. Creatis
requiratur, quod sit [illegible] subsist., et exist., hec tn non e adaequa-
ta ca, ut ipsa possit uniri, et insuper quod in hoc, quod e scenini
nulla perfectio importat, ut autem deg. sit Charitas [illegible], et
in hoc quod [illegible] Charitas uniri importat perfectio, que expli-
cetur, non [illegible] affirmantes [illegible], nequit [illegible] Charitas uniri, sit
eadem voc, et dilectio sit [illegible] nequit [illegible] dilectio u-
niri.

Dices, ut Charitas, ut sic nulla dit perfectio, Charitas
autem Creata perfectio importat, ita existit, ut sic nulla dit
perfectio, bene autem existit Creata, et ut existit Creato perfec-
tio importat per Dna existit existentes constituere nat. Creatas, quia
[illegible] hoc aliqua perfectio de quat in illa: quamvis Charitas
Creata perfectio importet, potuisse nihilominus Charitas increata
aliqua illa [illegible] perfecte uniri voluntati Creatae sub conceptu
Charitas, et illam constituere potentem amare.

R.[ndo] neg. Conseq.: nam ut existit Creata perfectio impor-
[illegible] in hoc tn, quod e ca existens Creatura, illasque existentes reddere
nulla reduceret perfectio, nam sic in hoc, quod e ca Charitas Crea,
illamque constituere potentem amare, inquo maxima perfectio impor-
tat, et ito discriminis, nam de conceptu existit, l. eis identitas cum eo,
cui e exist., l. illius creatio, et quod nulla e perfectio uniri cum non
Creata, [illegible] illius [illegible] Dna [illegible] uniri hoc mo; de voc autem
Charitas, [illegible] posse diligere e, l. identitas cum amante
l. illius infectio, et quod in identitate cum voluntate Creato, et in eius
infecte maxima perfectio importat tenens, sit, ut de conceptu Charitas
[illegible] Creatae proxime posse diligere maxima perfectio
sit [illegible] Charitas increata.

ins

Contactu unio per infinitatem nullam dicit perfectionem: Et quamvis dicat: se per principium quo elevantis voluntatem creatam, sit inde infinitio non repugnat tamen esse hunc unio. Ans per. nam si aliqua perfectio est maxime dependentia a alio infinitatis et a toto constituto, et inde in completio, et per infinitatio ab illis perfectionibus vindicata se genere, ut illa constat in ania rationali, quae alioqua dependentia a toto constituto, et non infinita est infinitatem mitem: et licet per. non enim magis natura videtur incompletio, sive partialiter ad constituendum totum per infinitatem, quia per infinitatem; supponum autem ad illum nec humanae compositum constituit per infinitatem aliquam partis, et incompletae. Et de conceptu unionis infinitatem nec aliqua perfectio.

Ad nostrum ad 1. illum per negamus dicto nanque perfectio unita per infinitatem et a toto dependere, nec aia rationalis ab hac perfectione immunis; nam licet quoad subsistentiam non dependeat absolute a composito, per separato ab illo existere, in statu autem animae in corpore a composito in subsistendo dependet, et habitudine substantiali totius, dependet et ab illo in gratia finalis: et est de conceptu infinitatis partialiter, et incompletio, et sine infinitatem aliquam naturam constituit, quae vere totum, et ex partibus componit, ac inde incompletum tam in naturam quam infinito supponit, quod est unio duarum naturarum in Christo Domino non fuit, nec esse potuit in natura, id autem, perfectionem hypostaticam traditi, et personam constituentis, unit, nec partialis, nec incompletum potest, ideo incompletum in natura finita supponit.

2º arguitur, et instat contra hanc solutionem de facto Divina essentia unit mentibus beatorum per modum principii quo visionis beatae, et tamen unit illis per modum speciei infinitatis: Ergo ratione principii quo operativi non est specifica infinitatio. Probatur maior; unit mentibus beatorum per modum speciei impressae, ut docet S. Thom. 1. p. q. 12. art. 2.; at species impressa quatenus talis effective ad intellectum concurrit, et non unit, ut quoad.

concurrit ut principium quo intellectus, et non ut principium quo intellectum.

Ad 2.m Resp. adaequate dist. mai. per modum principii quo elevantis intellectum ad videndum illa Virtute, quae caret, continet in actu 1.o visionem beatificam, nego mai.; per modum principii quo iuvantis intellectum ad illam Virtutem quam supponentis, et ex parte dei se tenentis, conc. mai. et conc. min. dist. cons. ..... maiis. nam principium ... continentiae est ..., quia ... carebat, et non continentiae ... sequitur ... uniri debet per modum speciei deentis ... entitati ..., et ... per modum ... infirmantis.. Species autem non debet intellectui virtutem nec virtutem, aut continentiam intellectus, sed hanc continentiam praesupposita ..., ... ad intellectum ex parte dei concurrit, et intellectum per modum ... partialis causae ad intellectum iuvat, et ideo unionem per modum speciei physice infirmantis non petit.

Sed opponens: lumen beati per actum ... illa ... una ... visionis, et ... continet: per modum actus ... ultima differentia visionis ... physica ... speciei ..., lumen ... continet in actu 1.o ultimam differentiam visionis non ... illam efficienter una ... sit ... speciei ... beatifica visio ... in ... luminis, ... ad ... efficientis; ... supposita, ... ut ... speciei efficientis ad intellectum ... lumen ... luminis ... non continet in actu 1.o ultimam differentiam visionis.

Ad 3.m nego mai.: ad illud ... ... concurrit ... facta, ... ad ali=

quem

quę effectus partialis partialitate causę, et non causę, et aliqua pratus contineat in uno, quod non contineat in alio, quo casu est separare partialitatem causę cum partialitate effectus; et quod licet comparatus in utroque, quę continet, sit non cum licet in utramque absolute in ordine ad eandem effectum: licet igitur in praesenti integra antedicta et speciem continet totam virtutem tanquam totalis, et partialis partialitate causę, quod ubi continet cum dependentia a concursu effectivo speciei, hoc efficiente visionem Dei sibi; et omnibus actibus integrę causę, quod petunt ab Deo, et procedere ex intellectu cum multis aliis ab Deo, et posse de Deo habitus p. q. 12. art. 2. et hoc de hoc dubio applicandum litteram Mag. in 1.º dist. 17. §. 1. et sequentibus in 3. dist. 27. §. 3. ad illa verba eadem sane est dilectio quod diligit Deum, et proximum. et in 4. dist. §. 2. Ad secundum similis [illegible] determinationem agitur dubitatur [illegible] habitus charitatis [illegible] adequata virtus proximo agendi charitatis actus. §. 1. referuntur [illegible], et statuitur 1.º c.e. 1.º c.e. difficultas ista.

Dubitatur 2.º

Utrum habitus Charitatis sit adequata virtus proxima agendi charitatis actus?

§. I.

Referuntur [illegible], et Statuitur status [illegible]

Difficultas ista cum sit in omnibus habitibus infusis, et specialiter agitur in praesenti, et 1. p. q. 12. art. 5. ubi similis determinatio de virtute beatifica tractatur, igitur, ut ad convenientiam puncti deveniamus ea, quę apud Theologos ex convenientia existunt breviter sunt adverenda.

Utrum actus charitatis esse supernaturalis [illegible], de quo etiam [illegible]

antiquos Theologos fuerit dubitatum, quodam affirmantibus et negantibus aliis, his vero temporibus affirmativae parti omnes Theologi assensum dedere. = 2us quia actus charitatis efficienter a libero arbitrio dimanare passive debet ad illud comparatus quod expresse affirmat Tridentinum sessione inferius referendus, et manifeste suadet, huius vitalitas, huius libertas actus charitatis, actus enim vitalis, et liber nequit non a principio intrinseco effective produci.

B. 3us Est omnibus Theologis est manifestum voluntatem, et charitatis habitum non concurrere ad actum dilectionis partiali partialitate effectus, quod voce manifesta patet. Etenim partialitas ista consistit in hoc, quod agentia partialia unam, et non aliam formalitatem inesse producant, ad actus charitatis, ut potest indivisibilis nequit ita in ratione effectus sui partium, itaque una formalitas efficienter a potentia sit, et non ab habitu, et altera ab habitu, et non a potentia efficiatur, in indivisibilibus namque vel totum vel nihil attingitur. ergo voluntas, et habitus non influunt in illum partiali partialitate effectus.

Solum ergo est difficultas de partialitate causae, an voluntas, et habitus hac partialitate influant in actum dilectionis, ad omnem quo duo sunt portantes aliquod pondus, ad quod illorum quilibet erat insufficiens seorsim, concurrunt per suas partiales proximas, et inadaequatas virtutes; an vero careat proxima virtute partiali, et adaequata virtus proxima in ordine ad dilectionem supernaturalem efficiendam sit habitus.

1a sententia docet, voluntatem vere sui partialem vim proximam, et immediate activam habere in ordine ad amorem supernaturalem; et consequenter negat habitum charitatis esse adaequatam vim proximam in ordine ad illum, ita in simili de intellectu comparato cum visione beatifica docent Molina 1 p. q. 12. art. 9. disp. 1. Suarez lib. 2. de attributis negativis, et omnes alii ex eadem familia, qui se in praefata sententia iuverunt in explicando

aux

actu an virtute ita instrali, aut p[rinci]pali. Sit inter se dividunt, aliqui affirmantibus instrale esse, aliis p[er] extremum docentibus esse p[rinci]palem, aliis asserentibus p[rinci]palem esse qd elevat media qualitate inexa, instralem vero qd medio auxilio extra elevante iuvat, aliis p[ro]ut docentibus p[rinci]palem p[rinci]palem p[ro]xime instralem esse.

Q[uaestio] Dueraste ex ratione opponit quidam docens virtutem esse adequatam virtute proxima ad eliciendum charitatis actum, atque inde volontatem virtute partiali proxima non gaudere, de excitata, et ex habitu adequanta esse dilectionis effici habitu concurrente, ac virtute p[ro]xima adequata, et volontatem ingrediente, ut p[ro]pria, l. tam virtutem mediatam, l. p[rinci]palem comp[l]etam ita omnes thoe. p[ro]ut eius explicatur sunt.

1[st] Co: volos non concurrit ad actum charitatis instrali p[ro]prie, et minime gaudeat partiali virtute p[ro]xima instrali. = dixi p[ro]prie instrali, nam large de instro loquendo, qualiter omnes causae 2[ae] instrum dici possunt, certum est volontatem in actum charitatis influere. = Est porro haec omnes thoe, et plures ex societate nostra. et ostendit ex D. Thoma in 3 senti. art. in corporalibus vero similiter etiam non p[otes]t dici, qd sic movet Spus S[anc]tus volontatem ad actum diligendi, sit moveat instrum, q[uo]d licet sit p[rinci]pium actus non tamen est in ipso agere, vel non agere. sic enim tolleret ro volontarii: ergo ex mente D. Thomae volos ad actum charitatis non concurrit, nec potest concurrere instrali, cum ipplicet actum volontatis voluntarium non esse.

Resp[ondetur] 1[o] D. Thomam solum negare volontatem ad actum charitatis concurrere instri inanimati, non vero instri animati. = S.D.S. nam D. Thomas in corporalibus anti. v[er]is antibus excluserat locum a volontate, ac actum dilectionis concurrere instri inanimati. ergo in allegatis v[er]is omnem mensuram instri illi negat aliis inanimatis vero consumeret. ans p[ro]b. ex illis v[er]is D. Thomae p[ro]ximus motus charitatis ita procedit a Spu S[an]cto movente, q[uo]d humana mens sit mota tantum, et nullo modo sit p[rinci]pium huius actus, sic ut aliquod corpus movetur ab aliquo exteriori movente. hoc enim est contra ro[ne]m volontarii. q[uo]q[ue]

itaq vi[ribus] tale argum[entum] [con]clusio q[uo]d corpus movetur ab aliquo exteri=
ori movente tale corpus fiet ad p[rae]dictum motum 3currens instri ina=
nimati, ut q[uan]do lapis sursum ab aliquo agente projicitur, lapis ipse
medio [illegible] libr [illegible] instraliter ad motum ascendendi 3curr=
it; at D Thom negat, voluntatem absolute sed moveri ad [illegible] motum
[illegible] corpus ab exteriori agente movetur: negat voluntati vivacitatem
diligendi 3currens instri inanimati, et tam [illegible] adiubit ab illius
[illegible] ei denegat 3currens instralem.

Resp. 2o. D Thom loqui de voluntate, ut agente vitaliter,
et sic verum est non agere instraliter, cum quo tamen stat, q[uo]d sub 3ceptu ef=
ficientis instralis ad actum charitatis 3currat = Ceterum haec subtili=
tas, quam recentior q[ui]dam arbitrum de inter [illegible] extreme pugnantem
statuit frivola est et rejicitur 1o.

Nam ro efficientis 3parat ad rom viventis in voluntate, sicut genus
ad speciem, l. ut ro superior ad rom essentialem inferiorem; at instralis
[illegible] ad 3ceptum causae principalis sic 3parari nequit, cum essentialiter differant: ergo
non stat voluntatem sub rone efficientis 3currere instraliter, et essentialiter sub
3ceptu viventis.

2o nam: si voluntas, ut efficiens instraliter ad actum charitatis 3curre-
ret maxime q[ui]a dependet a Deo, ut st cum ipsa efficientia, et virtutem dan-
te; at cum quaetenus vitaliter agit dependet a Deo, ut virtutem dante
[illegible] vitaliter actum charitatis causante [illegible] nam [illegible] actum charitatis non vi=
vat, ipsum non vitaliter efficit; ergo eadem rone instraliter influit voluntas in p[rae]=
dictum actum quaetenus vitaliter agit.

Denique rejicitur: nam ad rom instri non petitur dependentia ab alio, tanquam
ab efficiente sub eandem conditionem, et eundem modum causandi, aliasque ca instralis
non esset possibilis cum diverso modo semper causat effectum, ac ille causat causalis,
a cuius efficientia dependet; ergo ex eo q[uo]d voluntas in eliciendo charitatis actum
non dependeat a Deo, ut talem actum vivaciter [illegible], nomine, ut vivens
instrum sit, si st sub 3ceptu efficientis instrum est.

2o

F

= 2° patet, quia licet c° in hoc cum differunt causa principalis, et instrumentalis, quod principalis operatur per virtutem suae formae, cui assimilat effectum, ut ignis suo calore calefacit, causa instrumentalis per virtutem suae formae non agit, sed solum motu, quo movetur a principali agente. Unde effectum instrumentum non assimilat. Ut D. Thomas 3. p. q. [illegible] art. 4. in corp. et in [illegible] : non causa instrumentalis non est ipsa [illegible] ministerialiter est. Causa principalis agit, quod ut docet D. Thomas 3. Sent. [illegible] 112: instrumentum non requirit esse [illegible], sed ut eo principale agens utatur; sed voluntas, ut elicit actum charitatis, et se ad illum applicans, et determinans, non elicit illum actum ex solo motu Dei, sed virtute suae formae in ordine, sed [illegible] influentis, et instrumentum [illegible] mediante, nec solum Deo actum charitatis assimilat, sed etiam sibi ipsi assimilare intendit illum, nec ipsa Deum tantummodo requirit, ut [illegible] in [illegible] dicti actus elicientia, sed requirit esse [illegible] sed non instrumentum, sed principalem ad actum charitatis concurrit.

= 3° fit. non, habitu voluntas habitu, aut qualitate transeunte a Deo [illegible] infusa elevetur ad eliciendum actum charitatis, non tamen illum elicit [illegible] solius motus Dei, sed ex [illegible] formae, quae [illegible] a Deo infundatur, sit tamen voluntatis propria, et sibi, ut tali qualitate affecta illum assimilare intendit, at ut ex D. Thoma iam diximus ad rationem instrumenti petitur, ut agat [illegible], ut motum a principali agente, eique soli effectum assimilatum intendat, sed voluntas [illegible] charitatis non instrumentaliter, sed principaliter agit.

= 3° probatur non [illegible] concurrit ad actum charitatis, ut virtus instrumentalis Dei, [illegible] instrumentum, sed neutro ex his modis concurrit [illegible] quoad [illegible] manifestatur. Virtus enim instrumentalis [illegible], et [illegible] subordinatur principali agenti [illegible] sed voluntas [illegible] propriae entitatis non subordinatur Deo authori supernaturali [illegible] nec in essendo, [illegible] enim esse a Deo authore naturae: ergo non est virtus instrumentalis Dei authoris supernaturalis.

= [illegible] non ostendit non voluntas per actum charitatis vivit. at si instrumentaliter illum eliceret, [illegible] actum non viveret: ergo non elicit illum, tanquam verum instrumentum ostenditur ex D. Thoma 3. p. q. 62. art. 4 in corp. [illegible] instrumentum

n operat, nisi inquantum ē motum à pali agente, qd ß se operat.
et 3. d. Sent. cap. La. vbi ait, qd enim ab altero tantum agit, non in=
trinsec, qd vero ß se agit hic non cad ß alio agenti; at ut volun=
tas per chatis actum debet n solum agi, sed agere; n solum mo=
ueri, sed se mouere; viuere nunquam se mouere sibilit. qd
si volum instrale ad actum chatis concurreret, talem actum n viuificet.

Denique pali suadet 3e: habitus chatis concurrit pali
adtum actum: ergo volum n influit in illum instraliter. Ans admittit Zu=
arez lib. 6 de gra. cap. 7 in quo vbi docet ānimam posse nega=
ri. Cons. ū prob. nam instrum n potest eleuari, ut virtute pali influe=
ntem, sed volum, ut snale agat potest eleuari per habitum chatis.
Ergo si ille pali influit in actum n per volum instrale illum. Cons.
2o nam habitus influit in actum, n ut quod, sed ut quo, ergo virtute illum
pali agit, ut quod; at volum ē, qua habitum in toto agenti quod
constituit: ergo pali influit.

Ex pariter, sicut enim volum supernale n ē tam ... aduerta=
rionem, sed habitum n ē vitalis; at n obstante excellit actum supernale=
rem in esse vitalis pali cat. ab illo: ergo n obstante excellit actum
sup quam in esse supnalis paliter à gra cabit.

Resp ex doctrina Suarez ubi sup. disp. d[a] cap. ... qd habi=
tus ē snalis et ... in actum, supponit autem ... nec
debet, qd instrum aliquo eleuet ut virtute pali, nec pro[...]
habitum cat, nisi tantum moraliter, ... sicut agens ... calo=
rem calefacit.

Sed dices: nam esto n repugnet, qd ex duobus influen=
tibus in aliquem effectum alter palis, et alter instrale influat,
qd autem instrum eleuari exigat, ut agat snaliter ut virtute pali
Dico repugnare ē, nec ex simplo aliquo potest ostendi effectus;
at virtus, qua à volunte exposcit, ut agat snaliter paliter influit

in

in actum charitatis voluntas non influit intrinsece.

Conf. 1a. Nam, solum est virtualiter includere in actu charitatis intensionem habitus, nisi solum moraliter, et per accidens, quod probo. Quia nam medio virtute petita ab aliquo, tunc ut agat moraliter, non agit talis causa moraliter, et per accidens, at habitus est virtus a voluntate petita, ut moraliter influat in actum charitatis voluntas, mediante habitu, non moraliter, et per accidens agit, sed physice, et per se.

2o. Nam, si voluntas mediante habitu solum per accidens, et moraliter influit voluntas, contra hoc entitatis physice, et per se, et influxus, quia solent voluntas physice, et physice in actum charitatis nec moraliter, etiam quod aliqui theologi asserunt quod Deus per infusionem habitus, ut voluntas moraliter actum charitatis efficiat, intelligendum est de ordine moraliter, et per accidens, non de physice, et per se, ex quo utique fit, ut solus Deus desideret infusio habitus, ut ipse habitus influat, et non voluntas denuo per accidens influens, quod ridiculum apparet.

3o. Nam, omni forma accidentali per se causativa, ut quo correspondere debet aliquid per se causans, ut quod; sed habitus charitatis est causativus directe, non ut quod, sed ut quo; ergo debet illi assignari aliqua potentia mediante illo per se ut quod in actum charitatis influere, cumque aliud praeter voluntatem illi assignari non possit, affirmandum est voluntatem mediante habitu per se, et non per accidens, physice, et non moraliter in actum charitatis influere.

§. 2us.

Sententia opposita cum suis fundamentis exponitur.

Arguitur 1o ex D. Thoma 1a 2ae q. 21. ar. 4. ad 2um, illis verbis dicendo: homo sic movetur a Deo, ut instrumentum, quod tamen non excludit, quin moveat se ipsum per liberum arbitrium, et 2a 2ae q. 173. art. 4 in corp. illis verbis: in revelatione prophetica movetur mens prophetae a Spiritu Sancto, sicut instrumentum deficiens respectu principalis agentis; et q. 29 de Verit. art. 1 ad 9. sic

Sic [illegible] dicendum quod duplex est [illegible] quoddam inanimatum, quod agit et non agit, ut securis, et tale non indiget habitu; quoddam animatum, ut servus, quod agit et agitur [illegible] indiget [illegible] habitu, et tale instrumentum est humanitas Christi [illegible]. Ex quibus testimoniis [illegible] liberum arbitrium vitale, et liberum agit, [illegible] vitale ad [illegible] [illegible] [illegible] occurrit ad [illegible], quae mediis habitibus [illegible] [illegible] Christi instrumentum ad [illegible] [illegible] [illegible] non datur a [illegible] [illegible] agente [illegible] [illegible] libere [illegible] quicumque instrumentum [illegible].

Ut ad hoc argumentum respondeamus notandum est [illegible] doctrina [illegible] q. [illegible] ad [illegible] [illegible] accipit [illegible] ab alio movetur, quod [illegible] a movente aliquo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] expers libertatis, alio modo [illegible] [illegible] modo [illegible] movens ab alio [illegible] [illegible] [illegible] libera [illegible], et sic [illegible] [illegible] excludit [illegible] libertatis [illegible] [illegible] ab alio motum, quod [illegible] moveat, et [illegible] in mente [illegible] [illegible] [illegible] ex quo sine [illegible] [illegible] intellig[illegible] [illegible] in [illegible] adducti, nam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accepto, cum docet liberum arbitrium [illegible] ordinata [illegible] libera [illegible] [illegible] instrumentum.

Ex [illegible] colligit [illegible] testimonii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] in [illegible] in hoc, quod [illegible] [illegible], [illegible] quod excludit agere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] movendo; quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] movet [illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ex quo manifeste colligit [illegible] [illegible] [illegible] libere [illegible]

magis participare ratione instrumenti sumpti univoce, quia agens vitale libere, eo quod etsi utrumque movetur ab alio, magis tamen agens libere, quam agens tantum vitale, et potens agens liberum mediate, et alteri moveat, sibi quae hunc actum finem constituat, quod dicit S. Thomas 3. contra Gent. cap. 112 agentia omnia irrationalia instrumenta computavit, quod nempe aguntur, et non agunt, cum liberi actus dominio careant.

Ad secundum testimonium D. Thomae in 2º testimonio apparet manifeste, mens esse prophetae cum instrumentum prophetae est non stricte, et proprie, et univoce, et large, magis tamen ratione instrumenti participare, ut cognitis et revelatis prophetice, quam liberum arbitrium in suorum actuum, quod homo movetur a Deo taliter, quod se movet libere, mens autem prophetae non se movet libere ad prophetiam, et revelationem propheticam, nec eam continet in sua libera potestate, quod ut docet D. Thomas 2. 2ae q. 171. art. 2. neque aliquis potest prophetico lumine, quod voluerit, et ideo lumen propheticum non est habitus, sed per modum quaedam transeuntis creato.

Ad 3. testimonium dicitur 2º D. Thomam 1. p. q. 18. art. 3. instrumentum trahere actum proprium vocari proprie, sed potius ad actum principalis agentis, quod differentia inter animata et inanimata quoad indifferentiam habitualem in ordine ad actum, quae instrumentalis sunt, sed in ordine ad actum proprium, quae efficiunt per se, et sic humanitas Christi Domini habitum indifferentiam habebat penes ordinem ad actus proprios suos, non in ordine ad instrumentales sumptum stricte, et in istis ad argumentum stricte constat solutio.

Ad ultimum Suarez ex ipsa parte testimonii: nam D. Thomas ex eo quod mens prophetae est instrumentum prophetae non colligit non ignorare prophetica omnia, quae revelat prophetice; at si loqueretur de instrumento proprie vera non esset illatio: quod.

Ad 2um dico negando minorem, licet enim propheta aliquid loquatur, aut faciat ea, quae non cognoscit, sufficit instrumentum continuo modo explicato, licet, quod aliud

illud dictum, l. factum propheticum n. mouetur à se cum conuictione et deliberatione, verum operatur media deliberatione, sic debet finem cognoscere, illumque perfecte cognoscere, quam ante electionem agat, n. tn deliberatione, et voluntate mediante operatur, nec opus, ut finem suae actionis sibi praefiniat, et illum perfecte cognoscat, cum mens prophetae ad illud dictum, l. factum propheticum, à Deo speciali instinctu mouetur, n. tn deliberatione moueat propter cognoscendo, quem Deus reuelatae intendit illud dictum, aut factum propheticum.

2.° arguit Suarez, nam Potentiae insunt in habitibus supernaturalibus n. sola potentia naturalis, sed sola potentia obedientialis actiua; at haec potentia n. est passiua, sed instrumentalis. P. omnis potentia nam virtute proxima passiuus operatur ad mensuram suae naturalis virtutis cum connaturali debita sibi, et cum propor.e et proportione ad effectum; sed virtus actiua obedientialis, n. sic operatur: ergo n. passiua, sed instrumentalis agit.

R. nam potentia actiua obedientialis solum est apta operari [illegible] ad operationem, et motum Dei passiui agentis, et ita modum operandi sed non instrui est sufficiens, ut sit operari ultra mensuram, et nam proxima facultatis, et cum dependentia ab agente superiori habente virtutem proportionatam. Ergo virtus obedientialis n. passiua, sed instrumentalis.

R. dico mag. nam potentia actiuae obedientialis, quia est illarum dignitatem formae, quae talem connaturalem negotiam. Dubitatur, dicit mihi, nego consequentiam cum [illegible] quatenus [illegible] solutio per doctora occasionem, et [illegible], disquam coeterum n. operatur passiua proxima, sed conseq., reinde nego illa [illegible], quia ad naturalem admittit in voluntate [illegible] sui [illegible] insunt [illegible] prima in actu [illegible], et mediante, et amore mediante [illegible] supernaturali [illegible], et

[illegible]

proportionante entitate voluntatis ad actus supernales.

Ad 2um dico quod maior Xi operum motus, sine auxilio elevante voluntatem et aliarum intra sphaeram suae specificationis, sed omnino ex illa, nego maiorem; et ita eadem distinctione minorem, nego consequentiam. Et voluntas elicitiva sit apta operari supernales actus Xi operis Dei, et motus illius; et tamen hoc opus hic modo fit medio qualitate elevante voluntatem intra sphaeram suae specificationis, sit consequentia, quod mediante illa qualitate, voluntas intentum moveat, [illegible] se moveat, et [illegible] propria sua virtute quamquam per se operetur, remota qualitate vel sua complexione [illegible], et primo vel per supernalis elevantis, quae est proprie voluntatis per conditionem, etiam non sit proprie egressiva, ac [illegible], quod non instrumentaliter, sed taliter operetur.

3o obiiciunt recentiores: causa proprie instrumentalis illa est, quae operatur effectum per virtutem acceptam ab alio, a quo, ut [illegible] ab agente dependeat in operando; sed voluntas, ut efficiens actum [illegible], accipit virtutem a Deo, et ab ipso, ut operante in eius efficientia dependet; ergo minor per se non indiget [illegible] probatur: namque causa instrumentalis non sumitur ex modo, quo ad effectum operatur, sed ex modo, quo cum alia causa efficiente concurrit; pater enim causa sonat causam in agendo principalem, alteri non subordinatam, sed eam sibi subiicientem, instrumentalis autem sonat causam in agendo minus principalem, alterius subiectam: sed causa ab alio in agendo dependens, et ab illo virtutem accipiens instrumentalis est.

Respondeo nego maiorem: et [illegible] dicat, [illegible] causa instrumentalis utcumque rigide sumitur, sumitur ex modo, quo cum effectu operatur, et ex modo, quo cum causa principali concurrit: nam effectum [illegible] non est [illegible], quod illum non sibi, sed agenti principali assimilat, ut excedit [illegible]; [illegible] autem quod sumat ex operatione ad agens principale non sufficit ad rationem instrumenti, quod proprie ab alio virtutem recipiat, et ab illo in operando dependeat; sed insuper necesse est, quod virtus illa recepta

propria

proprie causa agentis, nec illata, ut pilla, se moveat, nec per illi effectum assimilet, de ratione agentis moventis, quae in illata in ordine ad actum vitalis [illegible] spectant, et ideo instrumentum proprie [illegible].

Ad [illegible] [illegible], esse ex hac [illegible] instrum. animatum [illegible] [illegible] 27 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inanimato [illegible] [illegible] [illegible] moveat alias animatum [illegible] [illegible] instrum. animatum [illegible] proprie instrum.

[illegible] accipit ab alio virtutem ad agendum ultra sphaeram suae activitatis, et sup. vires proprias agit proprie instrumentaliter; sed voluntas, ut eliciens actum [illegible] accipit virtutem a Deo, elevatque ad agendum ultra sphaeram suae activitatis: ergo proprie instrumentaliter agit.

Denique in ratione [illegible] auxilium, quo elevat voluntatem [illegible] voluntatis proprie [illegible] voluntas elicit actum [illegible] [illegible] [illegible], ut proxime adaequate vitalis; ergo [illegible] illum [illegible] proprie [illegible] [illegible] instrumentaliter agit.

[illegible] instantia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mir. virtutem, [illegible] constituit agens instrumentale, nego [illegible] virtutem, a qua [illegible] agit [illegible] ad actum instrumentalem, [illegible] [illegible], et nego [illegible] itaque instrumentum animatum [illegible] exercet actionem [illegible] [illegible] et [illegible] et alteram [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] virtutem, [illegible] ad actum [illegible] et [illegible] movet [illegible] et vitaliter agit, alia ad instrumentalem actum, et [illegible] nec se movet, nec vitaliter agit, nisi tantum [illegible] [illegible] [illegible] instrum. animatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prima [illegible] [illegible] liber [illegible] [illegible] [illegible] vere et proprie [illegible] [illegible].

Ad [illegible] [illegible] ultra sphaeram [illegible] et specificativam, [illegible] [illegible] ultra sphaeram proportionatam, nego [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] ergo [illegible] non est [illegible] in ipso, quamvis [illegible]-
vet intra sphaeram specificalem [illegible] [illegible] sic [illegible]
et [illegible] [illegible] actio, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ab extra veniat, [illegible] apparet [illegible] [illegible],
[illegible] proprietate remanet [illegible] passivus, [illegible] [illegible]
movet ab alio, quod [illegible] movet se, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vitalis [illegible].

Denique argumentari possumus [illegible] [illegible] [illegible]-
net agenti vitali [illegible] ad vitalem actum concurrere: [illegible]
[illegible] voluntas vitalis influat in actum [illegible] non tollit, quin [illegible]
concurrat instrumentaliter. [illegible] [illegible] generatio [illegible] actio vitalis,
[illegible] [illegible] gratiae instrumentaliter influit [illegible] [illegible]
nempe [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] corporis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] concurrat ad actualitatem essendi concurrit instrumentaliter
[illegible] [illegible]: [illegible] vitalis in ordine ad actum vitalem [illegible]-
rit, ut [illegible] dei, [illegible] [illegible] agentis vitalis instrumentaliter
ad actum vitalem concurrere.

Respondeo [illegible] [illegible] [illegible] aliquid [illegible] instrumentum [illegible]
[illegible] [illegible], nego [illegible] [illegible] virtutis instrumentariae [illegible],
aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in ordine ad actum vitalem
nequit concurrere, ut [illegible] instrumentaria [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] instrumentaria [illegible] intellectualis; [illegible],
[illegible] ipso [illegible] ageret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] militat in [illegible] intellectuali, [illegible] nequit esse [illegible]
instrumentaria intellectualis [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], aliquid [illegible], [illegible] [illegible] agentis vitalis concurrere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] actualitatem entis, [illegible] [illegible] [illegible] vitalis,
[illegible] [illegible] [illegible] correspondentem [illegible] [illegible].

Sed dices: ergo poterit voluntas paliter inactu charitatis influere sub ratione vitali, et instrumentaliter sub ratione supernaturali, quod in intento minorem sufficit. pat. conseq. quia sicut quoniam, ut instrumentum Dei ad actum sub ratione entitatis, et paliter sub sceptu vitalitatis. at hominis distinguunt vitalitas, et supernaturalitas, quam vitalitas et entitas: ergo poterit influere in delectus paliter sub ratione vitali, et instrumentaliter sub ratione supernaturali.

Respondendo negando sequelam ad illam ... si nomina actualitatis instrumentaliter a causis ... attactis ... actualitas essendi, et existentia intelligatur, facilius negatio occurrit, nam ... existentia ... ab esse ... distinguitur in schola ... supernaturalitas autem a vitalitate non distinguitur realiter. Si autem nomina actualitatis non intelligamus existentiam, sed esse actualitatem, crescit difficultas, et ... ad illam ... ratio maior, ... nam ... et ... diximus ... ad vitalitatem, et libertatem sufficit continentia paliter ... sum ... formalitatis, ad ordinem causae ... petit continentia palis formalitatum ... pectantium ad sphaeram, et ordinem causae ... in quolibet ente creato actualitas ... entitativa pertinet ad ordinem causae ... sit, ... ut voluntas vitaliter, et libere agat, ... petat illius formalitatis continentiam palem, supernaturalitas autem ... spectat ad ... quasi illius specificativum, et pertinet ad ordinem causae ... ideo, ut voluntas vitaliter, et libere agat debet ... paliter continere actum sub ratione supernaturali.

Constabit actualitas entitativa correspondet causae ... ut proprius effectus illius: ergo actualitas naturalis correspondebit Deo ... auctori naturae, tanquam proprius effectus, et actualitas supernaturalis ... Deo auctori gratiae, conseq. ... actualitas entitativa naturalis in quolibet ente causae ... illius ... instrumento correspondet, ita actualitas entitativa supernaturalis ... causae ... palis ...

sibi

sibi Deo authori supernali correspondebit, cum autem communicetur ut intra Deo creatoris genere.

Ad 2.um nego conseq. quoad utramque partem, ad cuius probationem dicimus, authori naturae, et gratiae gaudeat virtute operativa non formali sed virtuali, non potest ex parte effectus diversitate formali Deo, ut authori gratiae et creatori naturae correspondere, Deo uno eodem, et inde formaliter in effectibus Dei sub utraque ratione est entitativa actualitas subsceptiva actualitatis, supernalitas autem, et naturalitas in ea ab se habent. = Ad 3.m respondendum potest secundo Conseq. quoad utramque partem, ex quo solum colligitur, quod autem charitas sub ratione communi supernalis spectari, ut intra correspondeat, quod non ratione ineaequalis, non autem quod sub peculiari supernalitatis ratione ad illam, ut in thesi apparet, neque illa peculiaritate spectet ad ordinem, cum non potest et debet spectari, ut cum tali correspondere

§ 3.

Statuitur, et probatur 2.a conclusio.

Voluntas ratione sui non habet virtutem proximam activam ad actum charitatis, et adaequate virtus proxima activa est habitus. Ita omnes authores pro nostra relati. Et ostenditur 1.o ex Ang. nostro 1.a p. in quaestione art. 2. Sicut est virtus effectiva, et anima per charitatem, et corporis per animam, Deus formaliter charitas est vita animae, sicut et anima corporis. Et q. ... de Verit. art. 3. ad 2. dicendum quod anima aliter se habet ad vitam naturalem, et ad vitam gratiae, ad vitam enim gratiae se habet, ut quod, ad vitam vero naturae, ut quo aliud vivit etc.; atqui voluntas ratione sui proximam virtutem haberet, charitas non esset animae vita formalis, quod charitas talis non est, et vita, nec vita, anima quae ad vitam gratiae non se haberet, ut quod, sed ut quo aliud vivit, cum non acciperet vitam a gratia, sed illam ex proposito daret; ergo voluntas ratione sui proxima virtute ad actum charitatis non gaudet, sed charitas est adaequata virtus proxima agendi.

2.o probatur ex Ang. nostro 2.a 2.ae quaestionem unica de Charitate art. 1. ubi relato illo ita

magis

Mag. volita ab vente, volia mediante spu S. absque fra inia inhaerente Deus suspicia diligere, illaq. vicissim illi adit. Dhec opinio oino stare n. pot. sit nalis act. et mitq. a quo dq. prio inio procedunt, et a nao, ita actus volatis oportet, qd a prio inco procedant, nam si inclinatio nalis indiq. nalibq. appetq. nalis neat. in mincalibq. inclinatio apphentq. inq. tequeq. actq. volatis e impossibile actq. e, qd res nalis ab aliquo exteriori agente ad aliqd moveat, n autq. a prio inco, vg. ut lapis projicit sursum, dqd talis violentq. st. actio n a prio inco procedens nalis sit, hoc oino e impossibile, et in sco dictq. implicat, dsibi hoc dicentq. n pot. fieri, ut actq. aliquis, l. interior, l. exterior, proce dat a prio exteo volariq. Ipaucis inq. ostri infert, actq. diligi dur, qui excedit totaq. facultatq. naq. humae n pot ee volariq. hoi, nisi superaddat naq. humae aliqd inuq. volatq. efficiens, ut talis actq. a prio inco procedat. Vo 2 Dthe, quq. idcirco prhmo dq. solitq. veteli exhis recte perpensis nrq. ceu veritq. manifeste colligit. Ex ehis in hunc mq. arguere pro nra sta. x Angq. mq. ergo implicat dictq. actu chatis a volate procedere sine aliqua fra inia superaddita volati, id nanque implicat Dthe ex implicate, qq. sequi ex sua sta. Sntq. sentit n posse id fieri de poa absoluto; at x authorq. neq. concedentq. volati voe sui virtutq. partiaq. activaq., eo ipso, quod tali gaudeat virtute n implicat ut actq. chatis absque inia fa supnali ouero era, itaque ut in sta Mouq Ihec sit eviderq. Coa: volis voe sui e pntens partiali proxima in actu chatis: sq nalis de poa absoluto illq. absque inco auxilio elicere: Et x Dthq. volis tali virtute ad actq. diligit n gaudens, n erit adequata virtq. proxima, dsiq. chatis habitq.

Ultq. id ipsum explicq. et primo in hunc mq. x vnitq. dq. ut dilectio volati ab inco superveniat, eo ipsum ut sit volaria e oina nalq. qd

pd offra supnalez inca, eleuet, ut vitat ex discursu ad hoc facto, & ex ultimis viis adductis; at si in volate est virtus partialis proxima agendi, ut talis actus ei ab intro eueniat hoc nat vino naxium: sm manifeste tantet volatez n gaudere virtute partiali proxima agendi in ordine ad supnalez dilectz. pr mir: etz sibi pficeret, & eleuaret offraz supnalez inca, cat in volate vis inca partialis proxima dilectis supnalis; q dilectio a volate pcedens sine inca eleuat ab intro eueniret volati, ab intro pcederet.

Vrgeo, & explico vim facti cuisi ex vi Ethic in corpore iusdz arti. Sic igitur actus chatis in hoc n ex aliquo habitu, cedat nali pcz supadditis, & ex mot spiz sti sequeret, l. qd actus chatis n sit volarius, qd impossibile, aut qd n excedat facultatez nae, & hoc e hereticum; at si in actu chatis laxat in volate in volate vis proxima partialis agendi, eoa a Ethoe facta est nulla: g. pr mir. ut actus chatis sit volarius, sufficit, qd volati ab intro eueniat; at ex ipsa in volate roe sui virtute partiali proxima in ordine ad actum chatis, quamuis talis actus a volate roe habitus inca supadditi n pcedat, pcedit tn ab intro iacti a volate roe illius virtutis proxima actiue, & alias excedit facultatez nae, qa ut supponunt aduersarij, vis proxima partialis nae cu actum supnalis supnaliti n dotat; g eo ipso, qd talis vis proxima partialis volati concedat rea actus chatis, exceo qd talis actus ab aliquo habitu inca supaddito volati n pcedat, & inde aut volarius n est, aut n excedere facultatez nae, quae e illorio Ethe.

Deinde suadet ex roe in pallegatis vi Ethe. vis proxima ad aliquez actum e ea potinendi proxime illum; sd adequata ea proxime potinentie actus chatis e habitus: g adequata vis proxima agendi mir, in qua e difficultas ostenditi. actus chatis n e partialis, & partis supnalis, & adequate supnalis, e, ut nobiscum tenent oes; g ea proxime potinendi illuz n e mixta ex nali, & supnali, & adequate supnali, omni

omnis novitas, quae naturalis est, et ideo charitas est adaequatum eius proxime continentiae. = 2° nam continentia causae efficientis non est continentia in potentia, sed continentia in actu; at entitas naturalis nequit esse proxime continens in actu actus adaequate supernaturale: ergo adaequatum continentiae proxime actus charitatis est solus habitus, qui est supernaturalis. probatur minor: continentia in actu est formalis, aut est realis, aut eminentialis; sed naturalis entitas nequit esse continens proxime actus supernaturalis in actu formali, alias esset supernaturalis formaliter; neque in actu eminentiali, res namque superior qualis est actus supernaturalis comparatus cum naturali entitate in re sibi inferiori continenti eminenter non potest; ergo entitas naturalis nequit esse continens proxime effective actus supernaturalis.

Hoc est fundamentum, in quo potissime fundant authores nostrae sententiae, cui varie occurrunt ab authoribus oppositae. = 1a solutio est, minorem constare esse veram de continentia causae formalis, falsam autem de continentia causae instrumentalis, sic non repugnat rei ordinis superioris contineri in inferiori, et hoc modo actus charitatis continetur in voluntate [illegible] nostri.

2° alii respondent, non contineri actum supernaturalem in entitate naturali poten... sub ratione qua supernaturalis, sed sub ratione vitalis; et sic hanc doctrinam distinguunt antecedenti minoris.

3° solutio modernioribus frequentior est. minorem antecedentis esse veram de continentia in actu adaequato, et totali, falsam autem de continentia partiali, et inadaequata, licet enim actui supernaturali repugnet immediate procedere a naturali entitate, tamquam a causa adaequato efficiente, et tota effectiva causa, non repugnat illi a potentia naturali partialiter dependere, et in illa contineri tamquam in causa efficiente inadaequato, et partiali; non se sola effectiva causa, sed dependenter a Deo agente supernaturali et cum, vel a gratia auxiliante, nec repugnat actui vitalitati a potentia non vitali inter partialiter, et inadaequate procedere: et ratio a priori est, quia causa efficiens partialis eo ipso, quod partialis,

et inde quod percata sit non petit roe sui continere omnia prata effectus sufficiat, sicue sui aliquid praeter insuper exigere continear, ut exitorio alberius partialis agentis totum effectum producat totalitatem effectus et ex totalitate causae.

Et nulla ex his auctoritatibus convincunt argumentum. Et ad 3 primo resp. ad hoc quod Suarez huius sententiae authorem, asserunt namque voluntatem influere ad actum charitatis concurrere roe potentiae obedientialis omnium creaturarum. Videat in 3. p. disp. 31. sec. 6. num. 12. ubi docet potentiam obedientialem in omnibus creaturis ..., et eandem esse ...: ex quo manifeste infertur non influere in ... dictum actum ..., ut potentiam vitalem. Cum pat. nam potentia obedientialis ... et rebus inanimatis communis non est vitalis ..., si ergo voluntas ad actum charitatis concurrit roe potentiae obedientialis, sibi, et omnibus creaturis communis, non influit in ... actum, ut potentia vitalis ..., et inde ... vitalitas voluntatis ... ad illum, et inde non magis ... voluntas ... actum charitatis elicitum, quam vivere ... alia inanimata creatura si a Deo assumeretur, ut in sua roe obedientialis potentia ad producendum actum charitatis, quod esse possibile fatetur Suarez loco proxime allegato 7, et 8 argumenti.

Deinde 2o ... reijcitur. nam ideo actus ille, ut supernaturalis continetur in voluntate, ut principio partiali effectivo, quia ut sic voluntatem excedit, et ad altiorem ordinem spectat, et etiam vitalitas actus charitatis superexcedit voluntatis entitatem: ergo negari iste actus etiam ... ut vitalis in illa contineri, ut principio partiali effectivo. ... nam ... in actu charitatis reperto ... supernaturalis, ..., supernaturalitas ... illius transcendat ..., ... quae ... transcendit ... actum naturalium: ergo excedit entitatem naturalem voluntatis. = 2o. nam ideo excedit, ut supernaturalis, quia ut sic exprimit supernaturalitatem, quam voluntas in entitate sua non exprimit, et ... talis, quamvis exprimat, ... supernaturalitatem illam, quae ... spectat, quam voluntas roe sua entitatis nec ... nec ... ficat; quod ... ut vitalis entitatem naturalem voluntatis excedit, et inde ... in illa roe sui, et ut partialis causa efficiens contineri.

2o

= Praeterea nam authores traditae solutionis non loquuntur de ratione sub qua, ut vitalitas contineatur in voluntate, et supernalitas, alias admitterent ... partialitatem voluntatis partialitate causae, et de ... partialitate effectus, quod ut in primo dubio diximus nullam admissionem fecerunt; loquuntur de ratione sub qua, idest quod actus ille sumptus adaequate continetur in voluntate ratione vitalitatis, ut sub ratione sub qua passiva continentiae; at ista media tradita solutio intellecta verax esse non potest: probatur quia minor: ratio sub qua activitatis proportionata alicuius potentiae non potest esse ratio quae ... formalitati excedenti potentiae facultatem, quocirca ratio sub qua voluntatis ... ut activae naturalis non potest ... formalitati excedenti naturalem facultatem; at supernalitas actus charitatis excedit continentiam ... voluntatis ex doctrina traditae solutionis; ergo ... sub ratione voluntatis, tamquam ratione sub qua nequit in voluntate ... charitatis ... continere.

= Tandem 3a solutio reiicitur, nam causa efficiens partialis etsi inadaequate et partialis petit continere actu formali, vel eminentiali: nisi dicamus causam efficientem ... partialis sit potentia effectus influere absque illius continentia, quod lumini naturali repugnat; sed naturalis entitas voluntatis non continet actum supernalem in actu continentia formali; ut ... est manifestum, nec continentia eminentiali; haec namque ... inferiori; actus autem charitatis ... inferior: ergo non potest ratione sui ... influere ... ut causa partialis = ... causa efficiens partialis, ... effectum inadaequate sumptum ... petit ... ipsum adaequare, ... sumptum inadaequate ... illius ... adaequate ... at voluntas ratione sui ... actus charitatis sumpti inadaequate, ... aliquid ... illius, ... charitatis ... supernale ... excedit ... entitatis partialis ... charitatis actum continere = 3o nisi non supernale ... connexio potest in actum supernalem influere ... partialem, ... voluntate

vitale frater, aut connexione potest concurrere partialiter influere in actum vitalem, ipsumque continere; at voluntas ratione sui est de supernali fratre, ut supra de omni effectu, nec est supernalis connexione, nil enim naturale fratris potest cum ratione supernali connecti, cum supernalitas petat elevari super exigentiam connexionis omnis entitatis naturalis; ergo non potest in actum supernatu[ralem] concurrere influere immediate virtutis, ipsumque continere etiam ut partiale efficiens. = Denique non vita supernali actualis non potest in actu primo proxime continere, nisi in virtute supernali, nempe actu vitali; at voluntas ratione sui non est virtus supernalis proxime in actu primo; ergo non continet in actu primo proximo etiam inadaequato, et partiali actum charitatis, quae est vita supernalis in actu secundo.

= Suadetur 4° partitum: causa prior ratione sui continenti effectum aliquem, et proxime potenti ad illum efficientiam, dat eiusdem causae virtutem ut aliquid tale effectum producat; sed voluntati ratione sui non dat eiusdem causae virtutem ad actum charitatis, illum supernalis non est: ergo continet illum ratione sui, nec est in potentia proxima ad illum efficiendum.

= Respondetur 1°: maior est vera de principio adaequato, et totali; falsa autem de partiali, et voluntas non est principium adaequatum actus charitatis, sed principium partiale illius. = Vel 2° respondetur: maior est vera de principio agente per potentiam naturalem, falsa autem de agente ratione potentiae obedientialis, per qualitatem influit voluntas in charitatis actum. = Vel 3. respondetur: maior est vera de principio proportionato, falsa autem de improportionato, voluntas autem non est proportionata ratione sui cum charitatis actu. Vel denique ~~tunc illud debui agenti~~ eiusdem causae virtutem ad effectum, quod vere illud habet absolutam potentiam, secus vero quod tantum habet potentiam conditionatam; potentia autem qua gaudet voluntas quoad actum charitatis, illa est conditionata, nimirum conditione quod Deus vellit cum illa ad actum charitatis concurrere, et idcirco non dat voluntati eiusdem ad actum charitatis, actu ratione sui illum in se continet per modum principii proximi inadaequati, et partialis.

= Denique nulla ex his solutionibus aliqua facta satisfacit, rationibus non obstantibus, sed vera illis partialis continentia effectum quod dat eiusdem ad illum producendum, omnia tamquam diversa in illa advertentia partialiter influunt in natu[rali] in

intellectus, etiam videbor existis Dei proinde eius concursus, partim illumina- [illegible] illustratus non est causa totalis, sed partialis visionis beatificae, actus debet illi- [illegible] naturali Dei concursus; sed ex eo quod habitus non totalis non totalis, sed partialis [illegible] [illegible], non tollit quominus illos [illegible] [illegible] primus principii efficientis proxima [illegible] concursus ad illius elicientiam. = [illegible] causa adae- quata sit [illegible] [illegible] sua efficientia [illegible], et [illegible] ex causa [illegible], et [illegible] debet illi concursus [illegible], [illegible] nequit ex eius [illegible], [illegible] effi- cienti partiali debet aliquis concursus [illegible] [illegible] [illegible] ut illius a- dequata causa coalescat, et effectus ex causa [illegible] [illegible] debitus est cuius [illegible] concursus, sed modo [illegible] dicendus venit [illegible] [illegible] effectivo totali, et [illegible] de partiali.

Dico 2° solutio sufficit. [illegible] agenti [illegible] naturalis est debitus concursus ad actum, quod [illegible] [illegible] illum in actu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actiua [illegible] [illegible] in actu [illegible] actus supernaturalis charitatis debet [illegible] concursus ad elicientiam illius. = 2° [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit adaequata causa et totalis actus charitatis deberet [illegible] [illegible] ad [illegible] actus; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit causa adaequata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actiua, [illegible] [illegible] [illegible] effectus [illegible] [illegible] [illegible] debitus concursus ad illius elicientiam, ut asseruit in 2ª solutione; sed quamuis [illegible] [illegible] [illegible] adaequata causa actus charitatis, [illegible] [illegible] debitus concur- sus [illegible] [illegible] ad illius elicientiam. = [illegible] augetur difficultas. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est debitus concursus ad [illegible], [illegible] [illegible] adaequata causa [illegible] supponat, [illegible] [illegible] [illegible] actua- [illegible] [illegible]; sed [illegible] agenti [illegible] actus [illegible] [illegible] [illegible] actiua non debet concursus, [illegible] actualiter in actum [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] agens sit, non debetur [illegible] concursus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalis actus charitatis cum dependentia a voluntate [illegible], ut causa efficiente par- ticulari adaequata, [illegible] [illegible] [illegible] Dei, [illegible] [illegible] [illegible] particulari,

Dominicis, et nullus ex antiquis authoribus docuit.

Quinta solutio reijcitur, nam eo ipso, quod voluntas non debeat continere actus charitatis, licet quae proxime potens ad illum, est per ordinationem physicam tollitur: tur, quia potentia physica consistit in carentia actuum physice, et aliis proportio- nis moralis in potentia locum non habet, nec consistit in difficultate orta ex impe- dimentis externis, nullum autem impedimentum in voluntate, nisi in actu charitatis ad ex[illegible] impedimento deducit; quia [illegible] admisso in voluntate valde sui potentia partiali proxime actualis deleretur, atque illi suc- cedente partialis proportio ad illum, et sic ex defectu proportionis non erit indebitus voluntati concursus Dei ad eliciendum actum charitatis.

Tandem Sexta solutio reijcitur, nam voluntas in actum naturae non habet ab- solutam potentiam, sed tantum conditionatam, nam habet potentiam ad agendum, nisi habito sub- assistentiae concursus causae primae, nec illa est in potentia actu influentis, altera actum naturae debet voluntati concursus, quia non est in actu potentiae vero de proximo continen- tis effectum, etiam in conditionatae potentiae.

Dices: assistit concursus causae primae [illegible] voluntas [illegible] naturalis cum defectu voluntati, quod autem [illegible] indebitum dat denominationem absolutam potentiae, et idcirco voluntas absolute dicitur potens in actum naturalem, licet non cum supernaturalem, quod ad illos est potens proxime subsidio non debito, nempe supernaturalis concursus indebiti voluntati.

Contra: hanc solutionem manifeste circulus committitur, et prius petitio principii vitiosa solutio. Quia Ans. [illegible] nam quia voluntati non debet ad actum super- naturalem concursus, ideo non habebat absolutam, sed conditionatam potentiam; [illegible] autem [illegible] voluntati ad illum conditionatam, et non absolutam potentiam, [illegible], quod concursus ad supernaturalem actum est indebitus voluntati; quia quod non debetur concursus, [illegible] potentia conditionatae, et quia est conditionata, quod non debetur concursus, [illegible] [illegible] phora, circulus [illegible] committitur, et prius petitur. 2°, quod non alio modo debetur voluntati concursus causae primae in actum naturalem, nisi quia illos voluntas sui proxime continet in actu formali, aut eminentiali; [illegible]

ctinet proxime actus supernales in actu formali, aut eminentiali: ergo dat voluntati dicursus ad illos eliciendos.

Deinde: ratione cur ad actus naturales dat voluntati dicursus, est, quia illos continet formali, aut eminentiali continentia, et quod ad illos refertur in transcendentali, ergo quia non sic se parat ad actus supernales, ideo non dat voluntati dicursus in huiusmodi actus.

Denique: ratio cur causa efficienti dat dicursus in effectum est id quod in illa perfectionis est, et ideo quod est perfectio; et in transcendentali ... perfectio, et perfectionis, in causa efficiente creatura namque transcendentali est ... dependentia ... effectuali ... dicitur non sumitur ex ratione transcendentali, et continentia in actu formali, aut eminentiali.

Denique facto suadetur esse. Si namque donum aliquod voluntas suae virtute proximo partiali gauderet, maxime quia ... per accidens in actus charitatis influeret; at hoc non est necessario ... nam est certum: namque illa est aequum adversariorum perfectissimum, nam autem ... namque per aliquid remote tantum ... formaliter in actus influere, ut constat in anima rationali remote tantum ... ad hanc actum vitalem, et non per accidens, et se parat ad illum: ergo ex negatione partialis virtutis proximae in voluntate nostra ad actus charitatis, male ab adversariis colligitur ... et per accidens ... per se, et formaliter se parandam ad illum. — ... ad actum vitalem ... se parat ... potentia, et ... , ... intensiorem calorem ... se parat ... gradualis intensionis ... , quae est virtus; ... calori; ergo ex eo quod voluntas virtute proxima partiali ... gaudeat ... a suis infertur per accidens se parandum ... charitatis ... posse ... formaliter ad illum ... sine partiali virtute.

Denique illa ... nam ... voluntati proximo se par

partialis virtutis voluntatis cuius immediatus concurrit in actum charitatis influxus, non potest negari et in illum influere mediante habitu charitatis, et utroque tamen mediante habitu non per accidens, sed per se ad actum charitatis concurrit; quod stat mediatus, et talis influxus in actum supernaturalem. minor illam quam negat Suarez lib. 6. de gratia cap. 7 num. 7. inhuc modo ostendo: neque exemplo feret, quod non requirit habitum charitatis, nec auxilium elevans, ut voluntas connaturaliter actum charitatis eliciat; totus a fallum, et contra doctrinam communem adversariorum: quod voluntas qualenus mediante habitu influit in actum charitatis connaturaliter, et per accidens, sed per se, concurrit ad illum. sed voluntas non requirit habitum, vel auxilium, ut voluntas concurrens connaturaliter influxu immediato in actum charitatis, illum enim non habet ratione habitus, sed ratione suae innatae virtutis, ut facile suo loco probatur, et per se manifestum; alias non immediatus, sed mediatus influxus esset: ergo requirit habitum, ut influxus illum connaturaliter concurrit voluntas, tamquam illum mediante habitu non concurrit, quomodo connaturaliter mediante habitu illum exhibere potest. nec requirit, ut connaturaliter influat mediate, mediante influxu habitus, quod talis per accidens connaturaliter esse potest, nec cum accidens tantum influat connaturaliter influit in actum: quod sit voluntas mediante habitu charitatis solum per accidens influit in dilectionem, non influit in illum connaturaliter, et inde colligitur ex negatione minoris, quod non requirit habitum, vel auxilium elevans in ea voluntatem, ut connaturaliter ad actum charitatis concurrat

§. 4us

Urbis argumenti ab authoritate sumpti occurritur

Barelius desumunt dicti authores ex Paulo ad Corinthios 1°. abundantius illis omnibus laboravi, non ego autem, sed gratia mecum, quod accipit Apostolus ex Scriptura q. mitte illam de caelis sanctis tuis ut mecum sit, et mecum laboret; at nisi voluntas immediatus, et partialis influxus naturalis actum per suam partialem virtutem concurret non deberent allegato voluntatis proprietate, quod admittendo non in voluntate partialem virtutem proximam, et immediatam in actum supernaturalem, minor probatur, quod dicunt illam voluntatem mediante gratia in

influens in actu Charitatis, cum seipsa immediate non possit divinum operari talem
actum, gratia non in sua proprietate, sed divine operans [illegible] suo, sicut [illegible]
medio filio nepotem generans, etiam, quod sit divine nepotem cum filium
non tam sed divine, atque proprietate nepotes cum filio ante genito gignere
at proprietas vim Pauli notio postulat, et de veritate affirmetur
solus per gratiam, Deus [illegible] aliud gratia actus supernaturalis efficere: fo[illegible]

Linquuntque anima [illegible] dum cum intus immediate in intellectum non influat,
dictantem mediante se intus non bene dicet, illam cum intus dicit intellectum
[illegible], [illegible] proxime [illegible] aqua in calefaciendo immediate non influat,
sed tantum medio calore nequit dici illam cum calorem calefacere, [illegible]
calefacere, calore [illegible] ideo [illegible] proxime.

2ª parte mirus. [illegible] ex parente Augustino [illegible] de gratia et libero
arbitrio cap. 5. [illegible] non ego autem sed gratia Dei mecum, id est non solus ego
sed gratia Dei mecum; atque non gratia Dei sola, neque ipse solus, sed gratia
Dei cum illo in eodem sensu verba Pauli interpretantur Bern. de gratia et li-
bero arbitrio circa finem. Greg. lib 16 moralium cap. 12. et lib 18. cap.
22. at nisi voluntas partialiter gaudeat virtute, per quam immediate influat in
actus supernaturales, et adaequate virtus proxima agendi sit gratia, sola
gratia supernaturales actus exercit, non autem illam cum gratia voluntas; sicut calorem
adaequata virtus calefaciendi in aqua solus calor dicitur calefacit
non autem aqua illam cum calore; [illegible] Pauli [illegible] ad mentem
explicari nequeunt, nisi voluntati dicere proxima partialiter virtute [illegible]
[illegible] indesupernaturales actus immediate partialiter influat.

Confirmatur 1º ex paragrapho illo [illegible] lo [illegible] dependentis
[illegible] in [illegible], qui a ratione [illegible] [illegible], et [illegible]
[illegible] ponitur semivivus relictus [illegible] [illegible] Augustinus lib. 2. cap.
8. et [illegible] apparentem in [illegible], [illegible] non habebat vitam [illegible]
[illegible] liberum arbitrium [illegible] [illegible] [illegible], quae [illegible]
[illegible] sufficiebat [illegible] Augustinus [illegible] [illegible] dici[illegible]

delictu, et culpa, qd. tamen prius vitali operatione supernaturali adhuc gratia destitutus habebat, et nunc qd. partiali intrinseca virtute in supernaturalis actus generabat.

Confirmatur 2º ex illis verbis Pauli ad Philippenses. 2. cum timore et tremore vestram ipsorum salutem operamini, Deus enim est, qui operatur in nobis; velle, et perficere pro bona voluntate. Si at. si sola Dei gratia operaretur adaequate opera nostra, quin per illam partialis vitalis nostrae concurrisset, nulla foret tremendi, atque timendi; non enim malus negligentiae timeri potest in operatione gratiae, quae nulli deest quantum est ex parte Dei; nec in nobis qui operante, si intrinseca non influerent, dicentes, mediante gratia; negligentia enim in agendo cadere nequit, nisi eam, quae intrinseca agere potest, quippe, quae illa potest ad agendum teneri. Ergo Paulus supponebat voluntati partialis influxus in supernaturales actus.

Denique id ipsum confirmant ex Paulo ad Rom. 2. illis verbis factores legis iustificabuntur, cum enim gentes, quae legem non habent ea quae legis sunt faciunt. ubi Paulus manifeste loquitur de observantia legis, quae ad veram iustificationem sufficiat, et tamen asserit naturaliter fieri; at non quod ad illam sufficiat sola natura, hoc enim pelagianum est, nec solum gratia illam exequatur, alias non naturaliter, sed supernaturaliter fieret: ideo circo dixit a Paulo naturaliter fieri, quia natura ipsa intrinseca et partiali vi concurrat sicut cum gratia in supernaturali legis adimpletione; in cuius interpretatione confirmationem adiungunt Augustinus lib. de spiritu et litera. cap. 27. Prosper contra Collatorem cap. 12, et Alexander lib. 3. Fulgentius, et Basilius Magnus in regulis fusius disputatis interrog. 2. ubi de facultatibus naturalibus loquens sic ait. sane facultates has huiusmodi Deus ipse illis dedit, ut par est ubi fuerimus egregie pietatem tenentes, pro viribus sine ulla vita satisfacere possimus. quibus verbis satis videtur Basilius facultatem nostram naturalem ipsam intrinsece in actus salutares influere.

Atqui in, et alia plura, quae cum magno errore Arnaulpitius ingerunt

adversarij facili negotio diluuntur, ac conseq. &c, neq. unquam iis minus. ad 1m primae partis resp. nego ant., ut enim supponit dicat voluntate non cooperatur supernaturaliter operandi concursu sufficit, etsi gratia sit adaequata virtus proxima non est adaequata causa, de ex voluntate, ad quam adaequata causa coalescat, ingrediente gratia per modum virtutis primae elevantis voluntatem, et voluntate ingrediente per modum potentiae, ut est causa totius huius negotii, ad quam solius accurrit per accidens, potentia concurrente non ut virtute aut, et ut adaequata causa.

Adde dicas, calor illius adaequata causa ad ideo aqua, proprie dicitur, non enim calorem in calefactione influere, quia calor ibi [illegible] non ut virtus aquae, et ut adaequata causa caloris per accidens aquae, [illegible] per accidens ad calefactionem influente: non sic in nostro casu, nam licet gratia adaequata virtus proxima sit in ordine ad actum supernaturalem, adaequatum in causa est ex illa, et voluntate, et anima adaequata causa operatur ingrediente gratia, ut virtute, potentia voluntate, ut potentia, et anima, ut huius potentiae radice. = ex quo patet ad 2m per minus, falsum esse, quod in 1o exemplo supponit, animam nunquam in doctrina D. Thomae solum mediate concurrit ad operationes vitales, et nihilominus proprie affirmatur de illa non enim potentijs in vitalis actus influere.

Ex his ad 2m partis resp. nego min.: non enim ex hoc quod gratia sit adaequata virtus proxima sequitur quod illa sit causa, et quod virtus causa efficiens supernaturalis actus non sit, cum nunquam ex parte sua virtute potentia concurrat, neque est simile de calore in aqua existente, ideo nunquam illius dicitur in calefactionem influere, quia ille solus causa est quod non est illius virtus sit.

Ex Bernardus, quem in sui favorem adducunt manifeste nos suffragatur, sic explicans locum Pauli ubi super illis verbis non parti gratia, partim liberum arbitrium, sed totum singula hoc, et totum illa, et actus in hoc, et totus ex illa nam quod est [illegible] non [illegible] et partim liberum arbitrium, nisi manifeste affirmare [illegible] arbitrium, et [illegible], non [illegible] ad [illegible] concurrere [illegible] illi, [illegible]

ut patet ex dictis, neque sine gratia necessaria, ostendere ait D. nam quamvis voluntas sine gratia necessaria esset, sed ut Deus velint vocem sui primam vitalitatem, vel primam potestatem non gaudeat nec sufficiat, ut nihil dicat, alias affirmare liceret gratiam necessariam esse sine voluntate, neque contra adversarios non voluntati vitalem, ad partialis sit, nec aliter facit August. ut postea videbimus.

= Ad 3um dico ideo homo post peccatum semivivus supponitur habere vocem sui in primam ad actum salutarem, ut voluntas in potestate vocationis argumentum, quia ut docet Theodoretus anima immortalis corpus autem mortale est dictus mortuus in plena peccati incurrit, hoc quod ut Tridentinus docuit sess. 6. de Iustificatione canone 5. liberum arbitrium per peccatum Adae non fuit extinctum, nec amissum, sed attenuatum et infirmatum, atque sufficit, ut aliqua bona opera ordinis naturalis sine speciali gratia possit elicere, ut docet D. Thomas 1. 2. q. 109. art. 2. in corpore et alibi, et in ordine ad actum salutarem partialem virtutem primam post peccatum retinet.

= In ordine namque ad actum salutarem homo per peccatum non amisit, neque attenuatis viribus remanet, nec semivivus, sed mortuus, ut enim docet Trident. sess. citat. peccatum originale, et quilibet mortale est mors animae, et D. Thomas 1. 2. q. 88. art. 1. ideo peccatum aliquod dicitur mortale, et a veniali distinguitur, quia mortem animae infert, tollit quae principium vitae, de quo nunc est sermo, et ab extrinseco tantum reparari potest in virtute omnipotentiae Dei.

= Nec video qualiter probabilitatis ex August. inferant adversarii certiorem in potestate sua, nam August. ait ideo semivivus relinquitur homo post peccatum, quia habebat vitalem motum, satis liberum arbitrium, et ad aeternam vitam, quam perdiderat redire non sufficiebat, unde velit tantum liberum arbitrium non sufficit ad vitam aeternam: hic hoc vim primam activam partialem ad opera salutaria? quomodo ex insufficientia redeundi ad vitam aeternam, quam August. libero tribuit arbitrio ...

colligit sufficientia partialis est, et quomodo ex negatiua affirmatiua inferri? contra rudimenta dialectica et calis sed Aug. intellig. de dicta sententia, tertio dico hominem per peccatum semel quum relinquit, permanere cum libero arbitrio, homini per peccatum non extinguit nec amittit, et vivus etiamnunc ita quod sufficit, quod a se ipsis posset in aliqua bona opera ordinis naturalis, ut ex dictis diximus.

= Ad 2.um conf. nego min. nam licet liberum arbitrium non influat partialiter in actum supernaturalem quod tamen verum est, illud cum crescit cum gratia timere potest negligentiam concurrendo cum gratia sufficiente, et possibilis in sensu diviso cum gratia efficaci, cum deus non operat, sed semel collata gratiose non stiterit, liberum hominis arbitrium a cooperatione desistet, et ideo cum timore et tremore nostram debemus operari salutem nos deo subijcientes, et coram ipso humiliantes, qui operatur in nobis velle et perficere, ne deus a sua gratia collata desistat, qua deficiente bonum opus non perficit.

= Quod autem ex allegatis sententijs nil aliud concurrere colligat, patet clare ex August. lib. de gra. et libero arbit. cap. 9. ubi explicans locum illum Pauli dicit ait Deus enim iubent, et operari liberum concurrit arbitrium, de Deo cum timore et tremore, ne sibi tribuendo quod bene operat: si autem liberum arbitrium vi sua nativa virtutis partialiter prima influere in actum possit, tunc de illo, tanquam de suo partialiter saltem posset gloriari, et idem sine gra posset ... gloriari, gloriaretur perfecte de bono supernali, et in hoc parit, et tamen non est vitium adequate proxima, et tantum partialis in ista adversatione, quo argumento utitur August. contra semipelagianos lib. 1. ad Simplicianum q. 2. explicans locum illum Pauli non volentis, neque currentis, sed est Dei miserentis; ex quo inferebat non partim deo, et partim libero arbitrio, sed totum deo

pro sanitate promovendum. = Negamus secundo consequentiam, et cum non sit sui inspecto supernatura sit utique legis adimpletio, non tamen, sicut supernaturalis gratiae elevato operativa; beatificam visio non est sui ex supernatura, ita non cum illuminatione praestabit operari talem, et quidem illud ex natura ipsorum adversariis proveniret, nam ut asserunt, hoc est innata virtutis particulis prime in supernaturalis actus influere, non tamen docent influere necessario ad actus elicitos naturalis etc. = Vel dicitur, quod loquitur de eorum lectionis legis non adimpleta, atque non fuerit supernaturalis gratia prime, et te... active, et ante eam expeditive, ut postea explicemus. tractu de justo actu etc..

= Nec obstant illa verba factores legis iustificabuntur, nam ipsi factores legis idem est, quod iusti habebuntur, iusti reputabuntur, non ita, ut iustificatio legis adimpletio, ut dispositio praesequatur, et ita, ut praecedat, ex illo a posteriori colligatur, cui doctrinae non refragantur Patres abducti, nec recentiores faciunt Patres contra Augustinum asserentes per gratiam reparari naturam, non ideo affirmant naturam reparatam partialiter prime influere, nisi operative tantum, atque ante salutem, et expeditive reparatione gratiae requirunt.

= Nec Basilii Magni verba adversant, nam ibi loquitur de facultate naturae volutatis non sequens dicto illius ab illa egredientes partialiter etc. supernaturale absoluto a voluntate concurrente dantis Deo prime virtute, hoc est ... dicimus, et eodem sensu alii Patres loquuti ...

= Obiiciunt secundo ex Tridentino sessione 6. de iustificatione cap. 5. ubi de adultis ... Calvinum definitum Deo gratiae excitantis, atque iuvantis libere assentiendo et cooperando disponit, ita ut tangente Deo cor hominis per Spiritus Sancti illuminationem nec homo ipse nihil omnino agat inspirationem illam recipiens, et canon illius sexti si quis dixerit liberum hominis arbitrium a Deo motum, et excitatum nihil cooperari assentiendo Deo vocanti, et veluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereque passive se habere, anathema sit: Ex quibus Patres ... adversarii ... dicunt

Affertur. 1° e hominem cooperari gratiae adiuvanti, et excitanti; hominem ipsum ali-quid agere in supernaturali consensu: 2° liberum hominis arbitrium non se habere mere passive. at nullo ex his verificari potest, nisi concedatur libero arbitrio creato complete, et partialis activitas in supernaturali consensu. Quaeritur ut dicitis: vero subsistant hae activitates complete, et partiales admittendo?

Minor probatur 1a pars primi. nam quicumque nihil complete operatur, non potest co-operari gratiae adiuvanti; etenim substantia aeris non cooperatur luci ad illuminandum, nec substantia ignis calori ad calefaciendum, quia complete in effectus illos non influunt: ergo nisi concedatur, liberum nostrum arbitrium immediate partialiter in consensum supernaturalem influere, non potest prima propositio salvari.

Deinde probatur 2a pars: nam cum concilium Tridentinum ipsum dicat hominem agere a divina gratia duce: ergo dicitis dicens hominem ipsum aliquid agere, sentit agere aliquid, ut est a divina gratia distinctum; at nisi virtute suae realis entitatis influat proxime partialiter, homo qui a divina gratia ductus nihil agit, cum tantum agat, ut elevatus per gratiam qualitas a gratia non differt: ergo. Item etiam nam si homo virtute solius gratiae in consensum influeret, et non immediate virtute propriae entitatis, non aliquid consensus, sed totum consensum operaretur homo; at dicitis hominem ut est a gratia distincto tribuit aliquid consensus, non vero consensum totum: ergo sentit virtute suae entitatis complete partialiter in consensum supernaturalem influere.

Denique 3a pars missi probatur. si namque liberum arbitrium complete non agit, et consensum mente, nihil aliud complete habebit, quam passive recipere gratiam, et actus, media elicitos per operationem actus immediate mere passive se haberent; cum nemo dicitis est definire an immediate actus esse habere mere passive sic ut hoc, eius ex mente concilij concedendum est arbitrio immediatum et partialem influxum. probatur minor. nam lutherus, et calvinus, quos ibi damnat concilium non negabant liberum arbitrium creatum activum se habere in actu mente, fatebantur cum inter recipere gratiam tantum in effectivae consensum, et in liberum arbitrium gratiam recipiens per illam mente in consensum influere tantum: ergo negabant activa se habere non immediate

se

actus, et tota Deitio damnant: si sentit se habere passive ad immanentes actus et non active influere in mente.

Antequam argumenta diluam errores Lutheri et Calvini breviter exponam, ut manifeste videat, quam immerito recentiores illos nobis obnentur imponere, et quam leviter nostram sententiam ex Tridentino habeant, et nos impugnent; igitur Lutherus Calvinus et Pelagius in hoc convenientes, quod licet gratia efficax nostrorum actuum libertati evertat, in extremos inciderunt errores; Pelagius quidem necessitatem gratiae negavit, liberoque arbitrio absque indigentia gratiae omnes ~~vires~~ ad salutares actus concessit contra quem Tridentinus sess. 6 de iustificat. cap. 5. neque tamen sine gratia Dei movere se ad iustitiam coram illo libera sua voluntate possit, et can. 1. 2. et 3.

Lutherus vero et Calvinus necessitatem gratiae admittentes ad salutares actus, omnem libertatem negarunt, contra quos Tridentinus cap. 5. can. 4. relatis. Et tamen inter praedictos haereticos versabatur discrimen: nam Lutherus hominem ex necessitate, et non libere moveri per divinam gratiam aiebat, sicut agit lutum motus, et mere passive comparat ad illos, eradicabat quare a divina gratia, ut ab efficiente causa proveniunt. Constat hoc ex Luthero sap. Psalmus 5. et ex Concilio Senonensi in primo col. 2. ad finem.

Calvinus vero, et licet cum Luthero conveniret in negatione arbitrii libertatis circa salutares operationes discrepabat tamen ab illo, quod concederet libero arbitrio creato aliquam activitatem in ordine ad illos nostros actus, unde fatebatur nos se habere mere passive, nec inanimate concurrere, non vero in- et libere a divina gratia moveri, sicut equus a cessore nostro gubernatur. Ita referunt Calvini errorem Alvarez lib. 1. de auxiliis disp. 3. cap. 3. num. 9. et M. Ledesma 1. p. q. 19. disp. 3. art. 5. num. 14.

Quo posito absque difficultate intelligitur, quid in praedictis haereticis damnaverit Tridentinum et quam longe nostra sententia ab illorum distet censura: definit contra Pelag. necessitatem gratiae ad opera salutaria, contra Luterum liberum

arbitrii

arbitrium non mere passive, sicut inanima instar se habere, ac tanquam pecculi [illegible] [illegible]. Contra Catharinum non solum spontanee, sed etiam libere cum divina gratia operari; Contra nos vero [illegible] libenter fatemur necessitatem gratiæ, et vires liberum arbitrium non mere passive, et inanimate concurrere ad actus spontanee, et libere [illegible] [illegible] [illegible] operati sub [illegible] definivit.

[illegible] ex iis ad argumenta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] deductis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] concurrere, [illegible] [illegible] [illegible] adæquata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad illuminandum, nec [illegible] calori ad calefaciendum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] virtutes proxima agendi, negando virtutes remotas [illegible] [illegible] [illegible] agendi; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vitæ proxima [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] virtutes proxima, et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nos, ut dicat, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] salutaria [illegible] [illegible] requirat, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proxima virtutes, [illegible] sufficiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] proxima virtutes [illegible].

Ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquid arbitrio tribuere, et aliquid in [illegible] [illegible] [illegible] efficaciæ negare, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libero [illegible] arbitrio ut ex Bernardo videre [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] salutares [illegible] arbitrium, et divinam gratiam concurrere.

Ad [illegible] [illegible] [illegible] insufficiendo [illegible] salutares [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

complementa, & diminicam; & tandem actus à gratia, et à virtute proxima adæquata completa, procedentes, & a voluntate mediante mediatione virtutis, & immediate principium complementi in 3 cc. explicabimus. = Itaque quatenus huic doctrinæ obstare potest dicendum, Jansenius ac actuum influxum libero arbitrio negasse asserendo solum complacentiam ad gratiam, hocque ad consentiendum se habere, contra quam diffinit scilicet Tridentinum, non solum mere passive, sed voluntatem active concurrere, adeoque hoc sufficit, quod influat mediante gratia ut virtute agendi proxima, nec ceterum influxum hunc libero arbitrio Jansenistæ negasse asserunt, sed gratiam elevantem efficientem necessariam, quod hoc gratia mediante non solum adæquatam virtutem proximam, sed etiam adæquatam causam effectivam illorum esse [illegible] non fatebatur, nec existimabat, ex illis collig[itur] voluntatem vere active influentem salutare influere, admittentem, quod sustentaret causam immediate influentem, ex quo ad summum colligitur demonstrative, atque accidens illius esse, quod ad Tridentinum intentum sufficit.

Calvinus autem; non solo a Tridentino damnatur, quod influxum voluntatis activum vitalem independentem salutarem negaverit, sed quod liberum negavit influxum, ut videmus, quod si admitteremus etiam activum negare conventus eadem censura damnaret.

3. Opponunt plurimi Thomistæ testimonia, sed quod aliquam difficultatem sumitur ex D. Thoma 3, dist. 17. art. 3. in corp. illis verbis: quod post peccatum, quod homo ex bonitate ex tota virtute [illegible] bonitatis naturalis sibi inditæ movetur ad charitatem, hunc unum actum disponit cum ultimo dispositivo, ut charitas sibi detur, et paulo inter positis, ita prosequitur, similiter dico ex parte altera, quod quod actus charitatis procedit ex tota virtute habitus, & partim ad virtutem naturæ, & partim ad virtutem habitus infusi, unum actum disponit, & meretur augmentum charitatis, ut [illegible] complementum Thomistæ [illegible] virtutem in diffinitione movere ad actum charitatis naturæ [illegible] gratiæ, & inter utraque ad [illegible] concurrit.

Respondeo: D. Thomam in prioribus verbis non loqui de virtute bonitatis naturalis, ut [illegible] præcisse, sed ut elevata per gratiam, ut per virtutem proximam adæquatam agendi; in verbis autem posterioribus, cum duplicem virtutem distinguat, nempe habitus, et naturæ non loquitur de virtute naturæ, ut a gratia præcisse, sed ut elevata per gratiam auxiliantem [illegible], quæ virtuti permanenti habitus supponit, loquitur namque [illegible] movet ad actum

actus intensiorem, quae cum status augmentum dat, et efficitur intensiorem habere debeat virtus nostra, quae accidit alimentis quoad magis intensum, habere est efficacior virtutem moveri, nutrimentum naturalis, et utraque supernaturali.

§. 9.

Solvitur prima ratio opinionis 1ae, et tria argumenta.

Argumentum a priori: quia influxus partialis naturae in actum charitatis supernaturalitati non obstat: et influit virtus in illum quae partialis. Antecedens ostenditur 1° quia sole, et desuper charitas est naturae ad influxum quae naturae; et alias talis naturae alicui inferior salvat supernaturalitatem in actu charitatis, cum ad actum naturae requirit partiale principium possit existere supernaturalis, et influxus immediate naturae provenit a principio, cum indiget naturae charitatis naturae non debitus, influxus quae, et partialis naturae in actu charitatis illius supernaturalitati non obstat.

2°. influxus quae possibilis naturae ad bona supernaturalia supernaturalitatem illorum non destruit, quod etiam illum possit naturae nec influxus virtutis supernaturalis actionem a natura non petit, quia causa influxus quae naturae cum indiget operis supernaturalis non debiti non destruit supernaturalitatem actus charitatis.

3°. non obstat vitalitati actus quae influxus in illum principii non vitalis, ut constat in Deo cum ipse quae efficiente vitaliter cognitionem, quae sequitur, nec ut quod, nec ut quo vitalis est, cum vivus intus non probabat, ut dicebamus dicit. ante adesse: ergo nec supernaturaliter actus obstabit influxus quae in illum principii non supernaturalis.

4°. naturae principium partiale requirit continere vim sui in quia grata effectus alius non partialis, et totalis est principii: ergo quia naturae, quod supernaturalis non est, non continet supernaturalitatem actus charitatis, et ideirco nequeat causare totaliter illius, poterit nihilominus absque detrimento supernaturalitatis actus partialis, quae influxu concurrere in illum.

Denique causa naturalis influit quae sui, pro ut alii interest ... in se

actus supernatur credendi, atq. ipsi influxus istius n. p[er]tinet ratione sui supe-
rnali, elevantis q[uae] influit q[uo]m[od]o te partialis ratione suae propriae entitatis co[n]-
mor. fra dans vires aiae ad istum actum credendi cum habitu fidei ipsius
n. inaia, D in ithe validat, nec a[li]q[uo] habitu, ut hoc in peccatore
[illegible], approximelur actus fidei, nec e aiae existunt facile transfers, hoc
nanque tantum valide in proprio proxime operativis, q. ad influxum,
quem aia exhibet in actu fidei n. recipit vires a fra supernali
elevante et quem influit in praedictum actum ratione suae propriae entitatis.

Ad [illegible] neg. ans [illegible] dis qui mag saltem in dubio, et repug-
nanti mo, [illegible] mag dubito, et repugnanti mo, neg. omag. et [illegible]
omi nego [illegible]: nec ex capite q[uo]d natura tollit habitus sequi actus n[atura]-
lis, et supernalis ee, et ex quo admittit [illegible] influxum actiuum nat. [illegible]
aiae supernalis [illegible] ob rotes traditas inter confirmandum [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] possent posse ex viribus nat. nos se a[li]q[uo] disponere re-
mote sic arguo frando. p[er] hoc q[uo]d petat ad existendum grae [illegible]
authoritatem, natis n. debitum nat. saltem supernalitas grae in [illegible]
at dispositio ultima nec ocalit [illegible] [illegible] authoritatem supernat-
lis sup [illegible] nat: q. potuit, [illegible] grae supernalis [illegible] ex [illegible]
viribus de ultimate ad illas disponere.

Ad 2[am] [illegible] ad ans, et nego suppositum [illegible], q[uo]d [illegible] possibilis sit
[illegible] [illegible] actiuus in actum supernalem [illegible] alterius spiritualis
spiritualis [illegible]: [illegible] dicimus, [illegible] nae, [illegible] capax immediate p[ro]ximae
recipiendi dona supernalia n. petat [illegible] influxum illorum, [illegible]
[illegible] [illegible] actiuae natio petat [illegible] ac aliud spiritum sibi [illegible],
[illegible] [illegible] actiuum fundat in [illegible] [illegible], quae [illegible] [illegible] per[fec]-
ta, [illegible] negat dari aliquid [illegible] [illegible] effectu [illegible]; [illegible] inde nec
aliquod [illegible] [illegible] illo, ex quo evidenter sequi, q[uo]d nec [illegible] dari aliquid
exigen[tia] alterius [illegible]; [illegible] autem passivum n. in [illegible] inaequ[ali]
in [illegible] fundat, quae [illegible], cum [illegible] perfectissima sit, [illegible] [illegible] n. [illegible]

noxiatq; neq; inde in debitum extendi, eumque debitum posse infundan=
tis ex habitu fore infundenda nascatur, sit eorum, qui posita dant intus
passivum eorum non instrui supernaturaliter adequandum eorum Dei proprie=
tas Infundentis. Et sane hoc argumento si quid probarent, convincerent con=
tra authores non solum eorum partiales actiones non indebitas supernaturalitatis
illorum supernaturalitatem committere, Deo eorum intus actionem totalem, quod
prima passivum aliquatenus eorum non indebitum supernaturalitatis illorum super=
naturalitas non repetit: Et si in expositione argumentum sumitur ad actionem non solum pro=
prium actione partiali; verum etiam ad totali supernaturalitatem. Sponsio. Del

Ad 3 probationem distinguo antecedens: si non sit vitale connexione aut formaliter nego
antecedens; quod si ratione vitale non sit transeat antecedens, et nego consequentiam; quia ex parte forma=
ta dominus petit, ut prius aliquid supernaturalitatis consecutive actione contineat, quod super=
naturale sit connexione, non autem ratione aliquid esse connexione supernaturale, et non supernaturale
formaliter, nam eo ipso, forma supernaturalis connectat, aut petit supernaturalem
formam transitus connexum, aut entitas illa fundans ad supernaturalem ordinem transitum;
non sic invitabilitate obtinuit; nam potest aliquid esse connexione vitalem immediate prius
vitali connexam, quin sit vitale formaliter, et e contra potest prius non vitalem vitali
connexum, totaliter influere actione immediate, etc.

Et ex his ad 4. distinguo antecedens: non sui, sicut non prius in ordine=
xi, nego antecedens, non sui tantum transeat antecedens, et nego consequentiam; quia non
necessaria sui, neque non sibi connexum causa posita in actu supernaturali pos=
ta obtinere potest in vel e. dicto antecedens, nego consequentiam; quod dominus petit ad =
prius partiali influxum concurrentia formaliter, aut eminentialiter aliquam pro=
ri ex his quae conveniunt affectui; non autem non sui, nec non, nec aliquid ex=
pressum supernaturalis obtinere potest, ut supra monstravimus.

Ad ultimo probationem respondeo non minus, adeoque nego antecedens probat=
ur; eundem actum fidei augent intus intelligunt, et per illam auxilium ef=
ficax ad operationem applicat ad promovendam potentiam possunt ad operandum die=
...

Def

efficiat, et ut anima intelligat sufficit actu intelligibilis intra gradum gre-
dientis nec supra, et facile obiectum occurrens; supernaturalis fides sive gra-
tia, quae considerat animam in ordine ad operandum, sicut sufficienter retinet
supernaturalitatem accidentalem in potius [illegible] solutum.

Nonsequitur supra; anima namque ipsa potest ad operationes supernaturales con-
currere saltem mediante radicali radicando habitus infusos, et mediante acci-
dentiali, primo licuerit eo quod gratia habitualis, quae est tamen primo radicans
habitus supernaturales, sit etiam sit vocis adaequata primo agendi. 2do quia
aliqui habitus influunt quia aeque animam minus in ordine gratiae, ideo supernaturalis
gratia habitualis in anima in ordine ad supernaturaliter operandum, et quia si hoc aliquis
aliquid habere minime potest voluntatem sine gratia supernaturali elevante in-
nato amare Deum supernaturali amore, quod non credam adversarios admittere.

Haec est communis istorum aliorumque, aliter nonnullos doctos, et displicet aliis
occurrere propositum, nempe asserendo, gratiam, quae elevat animam in ordine
ad actus credendi sperandi in absentia gratiae habitualis, nec est gratia san-
ctificans, nec habitus fidei, nec auxilium ab initio fluidum, sed qua-
litatem ab initio permanentem adaequatam primum radicis cum habitu fidei, et
spei, quae quidem ab habitu fidei distinguitur, tum quia ista primo operatur,
illa est qualitas radicalis illius, tum etiam quia habitus fidei adaequatur
actu credendi, secus autem illa qualitas; ab auxilio facile trans-
eunte, quia illa est ab initio permanens, et a gratia sanctificante, quia ista
qualitas est intellectiva radicalis Dei tanquam obscure, gratia vero habitualis
est intellectiva primum radicis Deum obscure mediante fide, Deum
clare mediante lumine gloriae, sive est intellectiva Dei abstrahendo
a clara, et obscura cognitione, et ab ista qualitate elevatur anima ad
credendum, et sperandum, illaque habitus fidei, et spei radicantur in
absentia gratiae sanctificantis. = Quamquam solutum solum doctrinam videtur
supponi a [illegible] posse de potentia absoluta multiplicari specifice gratiam
sanctificantem, quod sit magis inconvenienti non [illegible] potest tradi talis deberi

an-

amantes invenienis debeat Texteri iudicandus remittimus ad
q. 110 a. 2.

§. 6.

Cetera argta diluunt, et explicat an habitus charitas sit vitalis, et libera?

Argui. 1°. vitaliter actus charitatis potest a virtute proxima vitali procedere, nimirum quemadmodum actus supernalitas a virtute proxima supernali, et habitus charitatis non est vitalis: ergo non est adaequata virtus proxima eliciendi actus charitatis, et virtus proxima operativa illius ex habitu supernali, et potentia vitali constat. Inzinquat e difficultas prop. etenim principium vitale non solum potest esse mere intrinsece, et etiam dimanative, et habitus charitatis, et si mere intrinsece vitalis inveniat non tamen dimanative, eo quia ab illa non dimanet, et ab extra veniat nempe a Deo gratiae infundente: ergo vitalis non est. mai. ostendit. 1°. actio vitalis potest procedere ab intra, neque vivente alius, quemadmodum actio violenta; et actio violenta procedere potest a principio intra inhesiva, ut constat in calefactione aquae violenta, quae a calore aquae intra inhaerente procedit. ergo principium primum actus vitalis non solum inhesive, et etiam dimanative intrinsecum debet esse neque viventi.

2°. A actio vitalis constituit in actu 2° viventem, ita principium primum vitale constituit viventem in actu 1°; et si actio intra inhesiva, et agressiva vitalis esse non potest, nec solvens constituere in actu 2°: ergo nisi principium primum sit dimanative intrinsecum, nequit esse vitale nec constituere viventem in actu 1°.

Denique ... quia habitus supernaturaliter infusi a Deo non sunt vitales, mere potentiae; et naturalia esse, nisi quia et intra inhaereant, tamen ab intrinseco istis dimanant: ergo ut principium aliquod vitale sit, debet intra inhaerere, et ab intrinseco dimanare.

Respondeo concesso mai. neg. min.: nam habitus charitatis esse vitales constat 1° ex eo, quod gratia habitualis est vitalis, nam est ... praeter ... peccatum quemadmodum habitus desinimus

L[illegible]

114

nis gratiam animam vivam, et tamen mortuam animam dicemus, 2º tridentin. sess. 5 decreto de peccato originali, quo habitu charitatis radicatum ingressu, et ab illo dimanans vitalis est, quam maxime primum primo. = 2. quod ita explicabo: cet D. Thom. in praesenti art. ad 2um. ubi ait Deum esse vitam animae efficientem, et charitatem quidem autem efficientem, et ab esse efficiente forma ipso formaliter vitalis. Ergo charitas formaliter vivificat animam, et tamen est vitale vitale primum.

= 3º nam idem docet D. Thomas q. 27 de verit. art. 3. ad 21. docet animam vitam naturali vivere ut quo, quod est corporis et formam quam naturaliter vivit, et ita autem gratiae vivere, ut quod: ergo gratia, et tamen charitas est forma, qua vivit animam et primum vivendi, ac proinde primum vitale. = 4. propterea vel vitam, ergo est ab naturali, habitus aliud, ut autem naturalis aliquid, ita habitus vitalis non est elevaret a voluntate, ut in vitalem influeret, = Denique, cum charitas est formalis participatio voluntatis Dei; at voluntas Dei vitalis est, et aliter illius vitalitas non est ex parte, quod ex proprio sequitur repugnat participari a creatura, et charitas vitalitatem Dei voluntatis participat, et tamen est vitalis, et maxime primum primum.

4. Ad minorem probationem, nego minorem, ad 1um probationem, distinguo minorem, et nego omnino: nam ut calor intrinsece inhaereat aquae, non est conformis illi, et propterea disconveniens, charitas autem, quae est primum vitale, non illi intrinsece inhaeret et ita est conformis voluntati, et illius perfectivum, voluntas non resistit charitatis activitati, sicut aqua resistit calori, unde differentia est in conveniente intrinsece primum vitalis a primo violento, et in proposito ab intrinseco actus violenta, et actiones vitalis, quin perveniat ad dimanationem primum proximi vitalis a natura viventis, nam ita, quod primum proximum vitale est intrinsecum, et ~~formam~~ conforme primum autem violentum, etsi intrinsece conveniat subiecto, non tamen conformet, nec sonat, et propterea dissonat naturam subiecti.

= Ad 2um probationem maioris patet argumenti, concessis maioribus, nego secundam, cuius disparitas autem est: nam vivere in actu est se movere, et inde est cor, et requirit ... motum, atque proinde naturam exigit, quod motus vitalis non illi inhaeret intrinsece ...

ex gratia intui egrediatur; vivere autem in actu b non est removere propter frangentem posse, et postea potentiam frangi ipsa vitalis actus effective causare, et odio ut fruatur aliquo vitalis actu primus actus 1.ᵘˢ ad potentiam vivere potentem esse debet, non est necessarium, et ab inde illud conveniat. = ad 3. permissa maiori, nego minorem: ratio est, quia species ipsa, ex propria ratione, nec habuit dimanare, nec intui integrare, nec virtutem intui ad intelligendum conferre, et virtute propterea inter supposita illius potius declarare ut dicto enim, ex parte dictorum concurrendo intentum ad intelligendum declarare, et quidem Doctores defendentes species Angelicas non solum esse ineas Angelis, sed spiritualitatem illorum ab eorum essentiis dimanantes, et ideo dicunt esse vitalia principia simul negant species ab eis nostris vitalitatem ad intellectum concurrendum, tamen esse vitalis non sint, non est quod non dimanat, et adveniunt a nobis, quod in charitate vero vitalitas non militat per illa ex dictis.

= Arguitur 6.º virtus habuit primitive et primo libertatem in actum charitatis, et haec nequit esse nisi ratione propriae entitatis, ut ab habitu dicitur influere primitive in actum: ergo esse sui primitive influit in actum charitatis, et in actum prima virtute gaudet; habitus quia adaequata virtus non est. maior probatur. libertas primitive ad actum charitatis est prime activa illius ut indifferentia ad agendum, seu agendum oppositum; sed habitus charitatis non est indifferens ad non agendum, seu agendum oppositum actui dilectionis, alias illo mediante posset voluntas ommittere dilectum in tanto praecepto, odio quod habitus Deum: ergo solus habitus non est libertas prima, et primitive, et oppositum, ut voluntati competat prima, et primitiva libertas ad actum charitatis, debet tamen sui primitive, et prime in praedictum actum influere.

= Respondetur: datur charitatis vis, ut potentia liber libertate dilectionis, et spiritualitatis petit primitive praecedere a proprio virtute libertate gaudente, et in[illegible] a proprio indifferentia ad utrumque extremum spiritualitatis, et dilectionis, sed charitas non est indifferens ad utrumque extremum dilectionis, et spiritualitatis, et ideo voluntas; alias charitas esset liberum arbitrium rationale creatum, et posset cum quo peccare et voluntas; quod praedicta indifferentia gaudet est liberum arbitrium naturale creatum, propterea

omni

omnissiva omissionis ommissionem culpabili, et peccatum odii efficacis, si actus dilectionis à sola charitate, ut proximo principio procedit, distinguitur à voluntate ratione propriae entitatis.

Dico 2. actus charitatis in via est libera affectio, quae petit a principio proximo affectivo procedere, et habitus charitatis affectivus non est, cum non possit esse principium ommissionis amoris, nec ipsius extremi, scilicet odii: quae non procedit a charitate solum, ut a principio proximo, distinguitur ab illa, et a voluntate ratione propriae entitatis pariter immediate partialiter influente.

Probatur sequela maioris, probatur maior, [illegible] per distinguo maiorem libertas contradictionis per se, concedo maiorem; principium virtutis; subdistinguo maiorem, cum indifferentia proxima ad non agendum, vel agendum simpliciter, concedo maiorem, cum indifferentia [illegible] positiva ad illa, nego maiorem, et sub eadem distinctione minorem, nego consequentiam; unde libertas principium per se petit potentiam agendi, quae sit facultas non agendi, tum agendi simpliciter, quae soli competit voluntati, non tamen se habet similiter ad actum charitatis in omni virtute, quia voluntate, et actum dilectionis mediat habitus, ut virtus adaequata proxima: libertas vero principium virtutis non petit in virtute activa [illegible] proxime vim per quam est facultas ommissionis sub actu ipsius, quia potest dari virtutem ad actum, quae in principio causa est virtus, permittet facultatem ad ommissionem et simpliciter actum, et ipsa charitas potest dare virtutem voluntati proximam ad actum dilectionis, quae relinquit facultatem in voluntate, quam antea habebat ad odium, et amoris ommissionem; licet sit, quod illa quo libera principium virtutis, et sic non principium per se.

Ex his ad utramque partem distinctionis 2.ae constat solutio. Charitas namque est principium libero et affectivo principium virtutis, et sic non principium per se, ad quem tamen libertatis non requiritur positiva indifferentia ad odium et amorem; et sufficit positivam recipi ante amorem, et odium permissive, ut in superiore explicatum est.

Supponens 1.o voluntatem petere in actu 1.o proximo ad amorem et proxime potentiam ad odium aliam non esse liberam proxime, ergo non caret amore libere quia in principio proximo ad amorem infrequenter proxime principium ad odium; et habitus non est proximum principium ad odium, quae adaequatum principium proximum amoris; et constat ex hac et voluntate

2.o voluntas

Voluntas vero, licet entitative est potens proxime ad liberum omnimodum amoris; et potentia proxime ad liberum omnimodum amoris est etiam aliqua potentia proxima ad amandum, et nec est voluntas proxime potentia ad liberum elicientium amoris [illegible] proxima potentia ad liberum amoris omnimodum. Voluntas vero potens entitative est [illegible] et proxima potens ad amorem supernaturalem elicere.

Ad ad 3m instantiam distinguo ans. specificative, concedo ans. reduplicative nego ans. et cons. nam est necessarium ad libertatem amoris, quod voluntas reduplicative, cuius deinde proxime amare, [illegible] proxima potens ad odium [illegible], quod ab eadem [illegible] quia [illegible] voluntas [illegible] proxime elicitivam [illegible] habeat vim proxime effectivam odii, et sufficit, quod eadem voluntas, que [illegible] habet vim effectivam proxime amoris, habeat [illegible] vim proxime effectivam odii, et hoc est in [illegible] ratio a differendum [illegible] voluntas [illegible] potens amare [illegible] obedientialem odium [illegible] supernaturalem, et [illegible] supernaturalis amoris [illegible] voluntati [illegible] naturalis ad odium convenit voluntati [illegible].

Ad [illegible] dicens, quod non est potens proxime amare reduplicative [illegible] liberum [illegible] amorem procedat ab illa [illegible] reduplicative potente, et indifferenti ad utrumque extremum [illegible] dicto, et [illegible] dictatis [illegible] est falsum, nam [illegible] liber [illegible] a [illegible] libero, [illegible] libero reduplicative procedere [illegible] voluntas est potens amare reduplicative [illegible] potens est ad odium.

Ad [illegible] distinguo [illegible] cons. libertate virtutis, nego cons. [illegible] libertate [illegible], concedo cons., et [illegible] voluntas [illegible] liberum [illegible] eliciat requiratur esse libera libertate [illegible] potentia [illegible] positive ad utrumque extremum [illegible] dictis, et [illegible] dictatis, non exigit, quod [illegible] ab illa procedat sub reduplicatione virtutis dantis proxime [illegible] proxime [illegible] ad utrumque. Et sufficit, quod procedat ab illa sub reduplicatione virtutis dantis proxime posse amare, et [illegible] involvere facultatem proxime potentem omittere, et odio habere [illegible] ab adversariis esse affirmandum [illegible] proxime dictis.

Ad [illegible] confirmationem, distinguo minorem [illegible] potentia proxima ad amorem ex vi eiusdem virtutis, [illegible] proxime, nego minorem; ex vi eiusdem [illegible]

[illegible] omniū, et negotiorum, atque intellecta facultas sit proxime deliberativa omnissionis omnium, et exigit, [illegible] eiusdem gratia, quia potens omnittere, sit etiam potens proxime amare; unde ex eo quod voluntas sit potens proxime omnittere et habere [illegible], quod voluntas sit potens proxime amare. Item valet ista [illegible] voluntas sui [illegible] est adaequate potens omnittere ergo voluntas est potens adaequate amare; et quidem actus charitatis, ut liber a voluntate suae entitatis naturalis immediate eadem requirit actus charitatis per [illegible] naturalis, [illegible] naturalis est, sive libertas actus charitatis est naturalis, quod patet [illegible] libertas actus est denominatio extrinseca sumpta a principio indifferenter [illegible] actus charitatis, ut liber suae suae entitatis proxime procedit ab illa, non entitatis naturalis liber denominat, cum [illegible] denominatur liberi naturalis, libertas actus charitatis naturalis erit.

Arguitur 1º: actus charitatis ut quatuor procedens a voluntate affecta habitu intensus, ut octo habet quod sit tante et non maioris intensionis a principio proximo suo, [illegible] non habet ab habitu, sed a potentia ipsa habitus [illegible] proximus adaequatus illius [illegible] habitu, et potentia [illegible] certa, non [illegible], quia [illegible] sit efficiens a principio proximo sui [illegible] non habitus intensus, [illegible] inclinat ex se ad eliciendum actum similis intensionis, quod actus [illegible] non adaequat intensionem habitus, non habet ab habitu, sed a potentia [illegible] sui.

2º: non habitus ultimus [illegible] ultimus, [illegible] volumus: habitus charitatis inclinat voluntatem quo ad usum, et modo influxus tante, [illegible] tante intensionis, [illegible] influit [illegible] intensus, [illegible] provenit a voluntate sui, et similiter actus [illegible] intensus ut quatuor non ab habitu, sed a potentia [illegible] propriae entitatis.

[illegible] quod voluntas [illegible] habitu [illegible] quod [illegible] liberè actus naturalis [illegible] non habet ab habitu, sed a [illegible] ipsa voluntate propriae entitatis. [illegible] habitu non [illegible] adaequatè habitus intensus, [illegible] intensus [illegible] habitu, [illegible] ipsa voluntate propriae entitatis, [illegible] actus intensus ut quatuor maioris intensionis non sit [illegible] ab habitu, sed a voluntate [illegible] entitatis.

[illegible] loquendo de illo [illegible] positivum quod dicit [illegible]

hōg mix dei [illegible] sequit[ur] an[te] inclinat p[er] mer[um] p[rinc]ipi[um] ut q[uo]d libere, ita
an[te] p[er] mer[um] p[rinc]ipi[um] ut q[uo]d ad eliciendu[m] actrati, nego an[te] et co[n]seq[uentiam], q[uo]n[iam]
actus ille q[ua]ntu[m] ad entitat[em] positiva[m] q[uo]d d[icitu]r supernalis est p[ro]ueniens d[icitu]r ab
[illegible], ut virtute p[ro]ximo est a pot[enti]a vo[luntati]s [illegible].

= Ad 3. concesso ant[ecedente], sequit[ur] co[n]seq[uens]: sub di[stinctione] vel tam tanq[uam] agenti q[uo]d
et ut q[uo]d habet [illegible], [illegible] co[n]seq[uens], ut agenti quo p[ro]ximo, et ut p[rinc]ipio quo
p[ro]ximo [illegible] [illegible] habet supernali nego co[n]seq[uens], nam cu[m] sic, v[e]l sic [illegible]
habe[re] natu[ra]lit[er], est supernalis [illegible] et p[ro]p[ter] ut p[rinc]ipio quo p[ro]ximo [illegible],
est tanq[uam] ab agente q[uo]d, inde [illegible] co[n]seq[uens].

= Ad 3 mi[nor] p[ro]p[ositio] concesso ant[ecedente], sequit[ur] co[n]seq[uens] [illegible] a pot[enti]a [illegible]
[illegible] maris intens[ive], [illegible] co[n]seq[uens] quia positivu[m] [illegible] intens[ive], [illegible]
[illegible] [illegible] supernal[is] et [illegible] in [illegible], et ut p[rinc]ipio habet
ut quo p[ro]ximo [illegible], neq[ue] negatio [illegible] [illegible] habet intens[ive]
nata e[st], [illegible] inde [illegible] a pot[enti]a [illegible] [illegible],
ita negatio [illegible] carentia maris intens[ive] a pot[enti]a vo[luntati]s [illegible] entitatis [illegible]
q[ua]ntu[m] [illegible].

= Denique, ut alia omittam, quoru[m] sol[utio] ex dictis [illegible] colli
git[ur], [illegible] arguunt [illegible] authores [illegible] entia natio [illegible] vo[luntati]s [illegible] in
fluunt in actu[m] supernales: [illegible] vo[luntati]s [illegible] entitatis [illegible] hoc [illegible]
[illegible] influxu. [illegible] in quo e[st] difficultas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] e[st] supernalis entitatibus, ut plures [illegible] [illegible] [illegible]
art. 1. et [illegible] infert ex [illegible] lapide, et [illegible] lumine
[illegible] [illegible] efficit [illegible] supernaturali, [illegible] ex [illegible] [illegible] illa [illegible]
[illegible] immte efficiat [illegible] [illegible] entitatis natu[ra]lis in actu[m] supernal[em]
= [illegible] [illegible] habet facilitas [illegible] influit in actu[m], et habet na=
lis [illegible] facilitare [illegible] actu[m] supernal[em] ex actibus [illegible] supernalibus [illegible] repeti=
tis [illegible] [illegible] [illegible] actu[m], et [illegible] vo[luntati]s habet supernaturalis [illegible]=
[illegible] illis [illegible] habet naturalis influxu[m] [illegible] [illegible] in actu[m] supernal[em] =
3°: [illegible] influit in [illegible]; [illegible] [illegible] fidei supernaturalis: [illegible] in
fluunt

fluunt ponte in assensum fidei supernalem. = Denique probatur possunt enim
entitates naturales sive sui natura concurrere potentiam ad actum supernalem concurrere
species naturales detrahendo, habitus naturales facilitando, promissa naturalia indu=
cendo, et naturales cognitiones movendo voluntatem ad supernales effectus; ergo etiam poterunt
concurrere cum intellectu effectivum influxum in actum supernalem.

= Ad nostro argumento ad 1um probationem, concessa maiori, nego minorem: assensus enim naturalis
non influit in assensum theologicum, nisi ut elevatus per assensum concurrit supernalis
effective, et potentia per aliquem derivatum ab illa, non autem supernalem elevans
assensum naturalem est illi adaequatum, ex modo primo influendi concurrente assen=
su naturali mea, etc. quod est naturalis potest natura abstrahere promissa praecedere
quod est supernalis, et altera ex promissis naturalis hanc exposuit, nec least
posse assensum probabilem, mediante assensu fidei, ad eum scientificum
eliciendum elevari, neque in ex ipsa essentia naturali illius; et ideo elevari potest,
sicut neque corporeus ad videndum Deum elevabilis, nec potest ad intelli=
gendum.

= Ad 2um, concessa maiori, nego minorem; a quo autem proveniat potentiae facilitas in
actu supernali post illorum repetitionem explicimus tract. de pecc. art. 1. dubi.
ubi diximus provenire ab ipso habitu supernali dicta potentia dare potentiam
proximam, et facilitatem, et de in isto 2um effectum explicante, media
repetitione actuum supernalium concurrente dispositive ad effectum istum potentiae.

= Ad 3um dico quo in actu sibi proportionatum ad maiorem; in actu improportio=
natum, nego maiorem, et concessa minori, nego consequentiam: et tunc deservientes fidei
improportionati cum actu supernali credendi, et ideo non habent vim productivam
effectivam, et tandem vim moralem, quae coaptatur effectibus. Virtutem, hic dicitur
proxima illorum ad fidem supernalem illorum elevans, et proportionans cum assen=
su supernali: a quo autem haec proportio, seu vis proxima potest proveniat
non est theologorum proportio, quibus assentitur, ipsa propositiones fidei deser=
vientes ab ipso fidei habitu proxime elevari, et proportionatas reddi.

= Quod impugnant recentiores, vera sic iste
sequeretur

sequeret. rove. hatu. fidei, re ... in absentia specij a ... credendi ... cerie; ...

Haec in impugnatio nullius roboris ...

Ex aliotn. ...

Quare dicendum existimo cum Aluarez lib. 7. de auxiliis disp. 58. num. 8. ... ad 3. ... dicendum quod quaecunque species imaginatae naturaliter ... ad hoc ... auxilium luminis supernalis ...

§. 7.us

Explicatur voluntatis concursus.

3a

3.a Conclusio. habitus non est adaequatum principium dilectionis, sed ex habitu, et voluntate adaequatum componitur, ad quem voluntas et habitus se habent, ut quod, seu ut principium quo immediatum virtualiter, et principium immediatum formale. Haec conclusio statuit contra varios modos dicendi, quos inter authores nostrae scholae circumferuntur. Unus modus est aliquorum docentium voluntatem nullatenus esse principium quo saltem non liberum dilectionis, et tantum principium quod, de modo quo supponitur, non tamen operativum fuerit.

2.us est aliorum, qui contra negant voluntati partialiter in dilectionem influere, sed ita communiter affirmant principium dilectionis principium ex voluntate et habitu charitatis componi, et inter voluntatem partem in dilectionem influere. 3.us est aliorum asserentium, mente omnino, et nullatenus partem saltem concurrere ad dilectionem, contra quos modos dicendi statuitur nostra conclusio.

Cuius prima pars breviter ostenditur 1.o quia si habitus esset adaequatum dilectionis principium, posset in voluntate operationem dilectionis elicere; at hoc implicat in nostra sententia ... habitus adaequatum principium dilectionis non est. 2.o quia sequeretur, quod voluntas ... accidens sibi dicere debet ligare, nec posset cum proprietate dici de dilectione cooperari ei quem, non enim proprie cooperatur, sed proprie operatur; contra est 2. testimonio scripturae, et patrum supra allegato: ergo habitus adaequatum dilectionis principium non est. 3. quia ad actum quemlibet vitalem effective concurrit principium proxima potentia, sed est ista potentia, et habitus charitatis non est ista potentia, sed voluntas proxima voluntatis: ergo.

Deinde quod voluntas et habitus ut quod, seu ut principium quo dilectionem concurrant ostenditur quia voluntas operatur dilectionem tanquam potentia volitiva, et dilectionem ista potentia est principium quo non potentia concurrit ad actum, ergo concurrit ad dilectionem voluntas ut quod, et etiam ut quo. 2.o quia voluntas bonum, ut abstrahit a naturali, et supernaturali sub explicito bonitatis ratione suscipit, ut principium quo activum: ergo omnia inferiora sub illa ratione suscipit etiam ut principium quo activum, et inter ad bonum supernaturale, ut principium quo separatum. Loco evidens est, ... autem probatur. quia non ... illo cois inspicit, ut possit voli ... ergo voluntas illud recipit, ut activa volitionum, et ea activè

vo

volitionem est principium quo volitio ... requirit ... illam ... ut principium quo activum.

3º. nam omne id quod ad aliquem actum concurrit, vel se habet tanquam principium quo, vel ut conditio operandi; at voluntas non se habet ad dilectionem supernaturalem tantum ut conditio operandi ... ; ergo concurrit ut principium quo operativum. 4º. nam voluntas ... ad dilectionem supernaturalem ... vitalis ... supernaturalis ... principium ad actum eliciendum ... diligentis ... ; et vitale ... tale debet esse principium quo ... ; ergo ... ut principium quo ad dilectionem supernaturalem concurrit.

Denique nam si voluntas non esset ... principium quo dilectionis, charitas esset adaequatum principium quo ... ; at hoc est falsum. ... in qua est difficultas ... nam ... humana ... adaequatum principium quo ... proximum, operandum operatum ... in ... et ... in illa ... quod concurrit ... separata a voluntate ... eliceret ... ut ab ... : ... charitas esset adaequatum principium quo ... dilectionis, et voluntas ... quod ... ad illam ... separata ... dilectionem ... diligere; consequens falsum, ...

Quod autem voluntas non sit principium quo ... absolute, probatur: nam illud ... actus principium, inter quod ... actus non mediat aliquod ... quod sit actus principium, at inter voluntatem et dilectionem supernaturalem mediat ... charitas ... a voluntate ... dilectionem ... principium quo dilectionis; ergo voluntas non est principium quo ... absolute, ... mediate ... .

Dicendum voluntas influat ... in actum charitatis ... influit ... immediate ... inter ... actum ... immediate ... charitas mediat inter voluntatem ... charitas ... voluntas influit in ... actum ... non ostendit ...

e indifferens ad bonum, et malum, ut com̄[uniter] docent Theologi cum de charitate; ab habitu charitatis tali indiff[erenti]o [illegible].

— 2.° [illegible] habitus est potentia volitiva [illegible] animæ indiqere, et illam ad diligendum primum potentiam sustinere, [illegible] si voluntas separaret; [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] habitus est potentia prima volitiva adæquata. [illegible] sectura voluntas, [illegible] potentia primo [illegible] actus naturalis animæ [illegible] [illegible], [illegible] sustinere primam potentiam diligere; — Et augeat difficultatem nam voluntas [illegible] prima potentia inordinate ad actum charitatis [illegible] habitus [illegible] visus, [illegible] potentia primæ nulla [illegible] mediate voluntas [illegible] charitatis.

§. 8.

Diluuntur contraria argumenta

— Arguit. 1.° [illegible] sequitur namque ex illa [illegible], [illegible] habitus [illegible] partialiter [illegible] actum influere; [illegible] [illegible] dicto cum 2.° [illegible] [illegible] habitus [illegible] causa [illegible] dilectionis ad illam [illegible] dilectio [illegible] sequitur, in quo diffinitio [illegible]; at [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partialis.

— [illegible] nos habitus [illegible] pars, [illegible] potentia adæquata dilectionis [illegible] pars [illegible] dilectionis, [illegible] dilectio [illegible] partialis: [illegible] causa efficiens partialis dilectionis.

— Resp. [illegible] ad [illegible] nego maj.; [illegible] ad habitum sequitur dilectio, [illegible] [illegible] [illegible] habitus [illegible] efficiens dilectionis — [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] nego omnem, [illegible] [illegible] partialis [illegible] [illegible] pars [illegible] efficiens actus [illegible], [illegible] [illegible] aliam [illegible] efficere nequit, [illegible] partialis, [illegible] [illegible] hoc partialis [illegible] partialis [illegible], aut [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] partialis; [illegible] partialis [illegible] [illegible] [illegible] deberet, [illegible] [illegible] operationem.

partiales
oppositis, tamen non possunt dici ~~eas~~ eas ~~partes~~, etsi dici possint partes compo=
nentes eam; quia ad eam se habent, ut valorem, et personam, ut principium inventum:
partialis · Vide ut persona est ~~partialis~~ partialis ea substantia debebat ex natura partialis de ex ~~partiali~~ partiali persona. partiali
Vel secundo et natura si extrema componentia Christi personam, tamen dici
partiales nequeunt ~~partes~~ partes virtutes, quia Christus est compositus subsistens in duabus
naturis, ut verbum, et humanitas diceretur partiales virtutes quaelibet illarum com=
portare debebat suam partialem subsistentiam, et naturam partialem; ita in proposito
sunt quia eam debet etiam personam, et proximas virtutes illas; vel velis
et ideo sui habet etiam personam, tamen gaudet proxima partiali vir=
tute, habetque etiam proxima virtus sit, non gaudet ~~ratione~~ sui cooptare
effectiones personam concurrit, quod licet possint dici, et vere sint partes causae effi=
cientis dilectionis, non tamen partialis dilectio eorum.

Arguitur 2° contra 2am partem conclusionis ex Divo Thoma q. 27 de virtut. art. 3 ad 11. ait enim
ordine activitatis gratiae se habere, ut quo, sic sentit Divus Thomas aliquid, vel personam naturalem
comparationis ad actus supernaturales, ut principium quo, et tantum, ut quo: — et
D. Thomas 3° Gent. cap. 53. num. 4. docet, quod sicut virtus diaphani augetur, ut possit
illuminari per hoc quod fit lucidum, ita virtus intellectus creati datur in suf=
ficiens ad visionem claram Dei augetur per lumen beatificum, ut possit Deum
clare videre; at virtus diaphani talis augetur per lucem, quae non est ibi
de activa, ut quo eius remota: quia virtus intellectus talis augetur per lu=
men, quod certe nullatenus est, ut quo activa, et itaque idem de
voluntate eiusque charitatis beatae comparata est dicendum.

Ad in forma articuli idem ad 2 dicit, quod charitas facit esse vi=
tam animae. 4. anima vita corporis; sed anima talis est vita corporis, quia ad
illam nec proximum, nec remotum principium quo vivendi supponitur.
Ergo charitas talis est vita supernaturalis animae, quia ad illam, nec proximum, nec
remotum principium quo dilectionis supponitur, et itaque vel ita, ut significandi=
cens habitus charitatis non est principium quo eius remotum dilectionis, et tantum
ut quod ad illam comparatur.

Resp.

Ad 1um D. Thomae in priori testimonio dicimus negare animam in ordine ad vitam gratiae se habere, ut principium quo proximum, aut quatenus dicit, quod sit principium quo vitae, et manentis vivendi supernaturalis, quod pro argumento solum sufficiebat: animam enim intendebat probare animam posse gratiam carere efficientiam, quod vivit vita gratiae, et vitam non communicat: quia autem vita gratiae communicare potest, et omnem gratiam communicare huic argumento respondet D. Thomas animam vivere vitam naturalem ut quo, vita autem gratiae, ut quod, et ideo illam communicat, 2am autem communicare non potest, ut autem hoc saltem sufficit, quod non vivat vita gratiae, ut quo prima, nam eo ipso non potest ratione sui vivens vita gratiae fieri et sustinere.

Ad 2um testimonium dicimus similitudinem D. Thomae tenere quoad hoc, quod utrobique est augmentum non simplicis virtutis naturalis intensivum, et pro nova forma opposita, non autem tenere quoad omnia, nam cum diaphanum ad illuminationem non vivat non est necessarium, quod virtus in illo supposita sit activa, ut quo mediante, et sufficit esse passivam, et ut quod mediante [illegible] operativa; in quantum autem alimentum, ut vivat, et omnem, et illi dicitur nova forma superaddita donans proximam virtutem, remotam in illo virtutem supponit, quod alias non salvabit ratio viventis, ut superius arguebamus.

Ad 3um testimonium dicimus similitudinem tenere quoad hoc, quod utrumque est alteri ratio vivendi, et charitas animae, et anima corpori, non tamen tenere in omnibus, et sicut anima est corpori illa ratio vivendi nullam vitam supponens, ita charitas sit animae illa vitae supernaturalis principium, haec enim alias non supponeret vitam radicalem pro gratia datam, quod falsum est, nam etiam alias sicut in nulla vita in materia supposita vivificat corpus, ita etiam charitas aliquam supponit vitam naturalis animae posset vitam supernaturalem parare, quod etiam est falsum.

Arguitur 3. ut vitam alicui actualiter vitalem per actum charitatis non est necessarium quod aliqua elevante supponatur virtute aliqua activa, accipiendo, ut principium quo remotum, quod tradit numerus [illegible] defendunt. Antecedens ostenditur 1. nam suppositum vi solius huius operatur omnes actus viventis, ut vivum agens vitale, et um

cum proprietate vivit naturam humanam operativam; Christi suppositum adhuc vitam sibi hypostatice unitam, cum vi activa etiam mota, nec est principium quo remotum operatum humanum, sed est virtus, mediohata, elevat ad vitalem agendum naturam, quod ab illo supponatur cum virtute activa mota, nec est principium quo remotum actualis dilectionis. — Cum corpus vere vivit animae operativum, dum mille annum ad animam non supponit aliqua activa remota activitas, nec eo principium quo remoti, seu mediati: sed idem quod prius.

— Respondetur negando antecedens. Ad probationem distinguo maiorem: vivit hypostatice, id est per modum suppositi, concedo maiorem; per modum formae, aut naturae viventis, nego maiorem, et consequentiam, nego consequentiam; eo autem discrimine habet ex dictis.

— Ad 2 probationem distinguo maiorem: vivit corpus animae operativum, ut compositum constitutum per animam, concedo maiorem; ut subiectum per animam perfectibile, nego maiorem, et consequentiam, nego consequentiam; nam compositum constitutum vivens per animam non potest ad illam cum vita radicali, aut remota supponi, quia eius esse viventis ab anima recipit; subiectum autem elevabile per aliquam formam ad altiorem gradum vitae non potest per illam vivere, nisi in aliquo esse vitali constitutum supponatur, et consequenter in aliquo esse activo saltem radicali, aut remoto, unde quod maior 1o ante infusionem animae nullam gaudet activitatem non constituit per animam vivens, falsum enim est dicere materiam operari vitaliter operationes, et consequenter falso etiam convertitur de materia 1o ut viventis, quod solum verificatur de corpore sumpto per composito ex anima, et corpore.

— Arguit. 4. esse principium quo vivendi supernaturale sequitur ad esse in actu supernaturali, at voluntas ante actum non est in actu supernaturali: sed ante habitum non est principium quo supernaturalis voluntas, et consequenter nec dilectionis supernaturalis. maior, in qua est difficultas, probatur. nam unum quodque operatur in quantum est in actu; sed vivens, quod operatur naturaliter in quantum est in actu naturali, et supernaturaliter in quantum est in actu supernaturali, quod operans constituitur per principium quo operativum; sed esse principium quo operandi, et vivendi supernaturaliter supponit quod esse in actu supernaturali.

— Respondetur maiorem esse veram de principio quo proximo, non autem de principio quo mediato, et

remoto (hoc autem supernaturalitatem actualem non patit), et tantum elevabilem per gratiam supernaturalem dantem primam potentiam ad agendum supernaturaliter unde admitimus per quaecumque distributiones potest stare, rejecto antipaticio Coimbricensium. 3a pte. Numquam operat supernaturaliter, neque est in actu supernaturali, sum in gtu. rectificatae principium quo primum supernaturale operandi, sed cum rectificante principium quo remotum operandi supernaturali. Nego consequentiam, nam ad istum modum sufficiendi supernaturalem operatum sufficit elevabilitas per principium primum supernaturale sufficiens, et elevans intra sphaeram obedientialis potentiae elevabilis.

Opponens. 1o. Quia non est pura potentia in ordine ... non est principium quo etiam remotum alicuius operationis; et voluntas est pura potentia in ordine supernaturali, ergo non est principium quo etiam remotum operationis supernaturalis. 2a nam principium quo etiam remotum operationis supernaturalis debet illam continere vel formaliter, aut eminentialiter; et voluntas non ... nullo ... continet ... supernaturalem, ergo. 3o. nam principium quo remotum sufficiori modo ad operatum concurrit, quam principium quo primum, ut patet in aliis, et potius operationis primae; sed voluntas non ... entitati et requirit primum principium quo ... supernaturalis, ergo etiam et requirit principium quo remotum.

4o. quia nam si ... natis ... repugnat dispositio primae naturalis, et repugnat ad illam ... actum naturalem remote disponi; sed si repugnat entitati naturali primae efficienti in supernaturalem actum influere, et repugnabit influere remotum. 5o. nam principium quo remotum alicuius operationis debet principium quo primum; et voluntati est indebitum ... quod est principium quo primum ... supernaturalis; ergo non est ... entitatis principium quo mediatum, aut remotum illius.

Ad primum instantiam, rejecta mai. et mi., negatur consequentiam, nam pura potentia in ordine ... non est elevabilis, ut ipsa agat, et actuabilis, ut ex illa, et gratia actuante resultet compositum agens, unde caret ... actualitate ... prima, quia remota, quanquam est in actu in ordine supernaturali, et si in supernaturali sit ... pura potentia ... est elevabilis per gratiam supernaturalem, ut agat supernaturaliter vitaliter,

ac

ac proinde elevat, ut activum, quod est activitate mediata non potest elevari.

Ad 2um dicat, voluntatem esse sui dicere actum supernaturalem in actu eminentiali remoto, ad quod non requiri esse supernaturalem in actu primo, sed sufficit esse in actu elevabili naturali per formam supernaturalem, a qua accipiat esse supernaturale formale. = Ad 3um distinguo maiorem principium quo remotum radicale, idem radicans principium quo proximum, concedo maiorem principium quo remotum non radicale, et obedientiale, nego maiorem, concessa minori, nego consequentiam, et distinguo consequens dictae maioris. et ratio discriminis est, nam principium quo remotum et radicatum dat esse effectivum principio quo proximo, illud sibi, ut radicanti subordinat, et ideo potius ad operationem concurrit; principium autem quo remotum obedientiale non dat esse effectivum principio quo proximo, sed tantum per suam separat ad illud, unde non sibi subordinat proximum principium, ac proinde non concurrit potius ad supernaturalem operationem.

Ad 2um concesso antecedenti, nego consequentiam, et ratio discriminis est, nam dispositio non ideo remota dicitur, quod proximam entitatem ad eandem formam elevat, sed quod ratione sui ad talem formam disponat, et cum illa conveniat, non tamen est adaequatum inducendum sufficiens, sed ulterior dispositio expectat, et quod repugnat formam naturalem supernaturalem exigere, atque cum illa convenire, repugnat dispositio naturalis tamquam proxima, quam remota ipsi naturalis formae. Voluntas autem mediate activa non exercet ratione sui influxum activum in supernaturalem actum, nisi reducta tamquam activa et elevata per principium quo proximum, ut aliquatenus proximum virtutem agendi, unde ratione sui non convenit supernaturali, nec illum exposcit, ac proinde non repugnat entitati naturali habere vim remotam in supernaturalem operationem.

Ad 4um dicat, verum esse maiorem de principio quo mediato radicali, falsam autem de principio mediato obedientiali, unde mihi concessa tantum colligitur voluntatem non esse principium quo mediatum radicale dilectionis supernaturalis, non autem quod non sit principium quo mediatum obedientiale operationum mediante elevatione per formam supernaturalem.

Et dices.

Si dicas, esse principium quo mediate seu remote operativum, esse principium proximi intrinsece causativum, et illo mediante in operationem influere; non stat esse principium quo mediate operativum, et non esse radicem principii quo proxime influentis in operationem.

Respondeo verum esse hoc de principio quo remoto radicativo, non autem de principio quo mediato et essentiali elevabili operativo, cujus mediatione activitas additur in eo quod sit elevabile ad agendum intra sphaeram vitale specificativam, et media forma elevante ad actum tantum intra ambitum suae activitatis specialem et talis complationis, unde hujusmodi principium ad formam formate efficientem se parat passive, et ad actum, illa mediante eliciendum; ut principium quo mediate, et remote activum, nec ipsum possibile est vindicare ad formam elevantem se parari passive, et active ad operationem; et nec in divina scientia invenitur indicatum, quod ad formam elevantem receptive se parat sine activitate utique, et ad operationem tanquam agens referat.

Denique (ut alia omittam) secundo et tertio, formam esse arguitur supernaturalis formam mediantem non solum esse vitam, et eam potentiae supernaturalis, quia vitales non fuerint immediate potentiae. Antecedens probatur: nam potentia operativa idem est, quod principium quo primum operandi, ut ex quo nos docuit D. Thomas 1. p. q. 41. ar. 4. ad 5. Sed forma supernaturalis mediantem intra voluntatem et dilectum est primum principium operandi supernaturale, sed est supernaturalis potentia.

Ad mediatum antecedens ergo negamus, quia non est principium quo primum intellectus, habitus naturalis est primum principium quo operationis naturalis, qualitas abinde fluida in qua auxilium sufficiens dividit, est principium quo primum operatur supernaturale, et tamen nec species, nec habitus, nec qualitas fluida abinde sunt potentiae operativae: Sed sufficit ad potentiam esse principium quo primum operandi, et insuper necessarium est esse principium quo abintus permanens, quod excludit fluida qualitas non divina divina parte agenti (?) succurrendi, quod excludit species cum necessitate insupplebili, et indifferentia ad bene, vel male operandum

[illegible]

pro qd excludit potz, virtus ad dicta poa necess. qd n idea sit prius quo primus, atq qd sit primus operandi, et qd charit elevanti volutas n obeunt indiffa ad bene, v. male, nec insupplebilitas, nec ee qd prima diligenis, deo n poa, ac charitas e.

Opponens. 1º etsi gra habitus requirat ad operandum cum necessitate insupplebili, nec indifferenter se heat ad bone, l. male, nec sit operans, ut qd, ac tamen, ut quo radicati, qd tn e radix facultatum proximarum supnalis ordinis a nta ordinis supnalis: qd quoniam qualitates supnales proxime operativae illarum dicta n habent, qd tn dl pria proxima, quibus operat nat, erunt supnales poe.

2º Si eet possibilis supnalis substa creata hoc heret poas intus nempe et volutas, et tn poe talis substa dicta illas n haberent: qd tales dicta natura n si ad ras poe. Rdo. nam dato qd requirat indiff ad bene l. male, sufficit positiva ad bonum et pmissiva ad malum; at charitas hac indiff gaudet qd mas pri n minus e debilitas pmissiva: qd ut charit sit poa sufficit indiffa pmissiva in ordine ad malum. 4º nam D. Thom. 1. p. q. 41. ar. 4. ad 1. poa n significat ipsam relatam prius, et id, qd e prius, n qlas ut operans dicit prius, et sic id, qo agens agit, dicit prius: qd ex mente D. Thom. n petit ad ratem poe, ut ad operatm concurrere, qd sufficit, qd concurrat, ut quo.

Denique. nam leg ex mente D. The n probatur recte. D. Thom. loco allegato ar. 4. dari in divinis poam ra actum notionalium; verum h admittimus: et leg. Leg pro nam lis, usq D. Thom. ibi fuit poa nil aliud significat quam prius alicuius pri actus, inde cum Patrem intelligimus, ut prius generatis, et Patrem, et Filium, ut prius spirati, necesse e, qd Patri atribuamus poam generandi et Patri, et Filio poam spirandi; at alt ad ratem poe n sufficeret ee prius quo spirati, et insup exigeret, qd indifferenter ad bene, l. male

se habet, l. quod ut quod operatio succurreret, licentia ista & sincererit intentum, cum haec requisita potentiae generativae, & spirativae in Deo non competant quia ex nostra doctrina sequitur, non probatur Oppositum, quod volebat.

Ad 2um obiectum, concesso antecedenti, nego consequentiam, cum autem discriminis petendum est ex rerum dignitate, quod quia ex differentia non constat quod petat indifferentiam l. determinatam substantiam quod dicit principium radicale operativum; & hoc tamen valeat in gratia habitus cuius fit, quod ei competat ratione; ratio autem potentiae non consistit in illa in hac primo facultate, quod actus, sed qualis sit, & qualitates fluida potentia consistunt; sed etiam quod alias non different ab habitu & ideo quamvis charitas dicatur posse primo operari supernaturaliter, quod non gaudet dictis conditionibus, non est potentia, sed habitus.

Ad 3um dicat, quod si illa substantia foret, & non foret, ita facultates illius forent, & non forent potentiae. = Ad 3 dicat, nego minorem indifferentiam nangs [illegible] ratione mali etiam competit habitui, & magis potentiae constat absolute [illegible] obiectivis.

Ad 4um dicat, quod potentia necessario in Deo, nec in creaturis est agens quod absolute, hoc est per modum suppositi, quod solum absolute denotat agens, potentia vero creata est agens quo immediate non ex [illegible] cui potentiae creatae, & increatae, & ex spiritu potentiae creatae, eo quod ab operatione, & actione producto reali distinguitur, potentia autem increata productiva ad intra quod ab actione, & actione producto reali est indistincta sed dicitur agens quo mediatum, [illegible] formaliter.

Ad 5um obiectum dicat, potentiam sumi [illegible] generatim, 1o quatenus in genere qualitatis ab aliis speciebus distincta. 2o modo sumpta idem est, quod principium quo operandi & [illegible] quod datur in Deo principium quo productivum, & spiritus, sed recte concludit cum potentia in Deo sumpta 2do modo sumitur pro principio quo operandi, & in [illegible] illud, [illegible] est [illegible] nostra intentum Oppositum. Erat probare in Deo potentiam de genere qualitatis ab aliis speciebus huius generis distinctam, & potentiam sumptam generatim prout a relatione distinguitur; & hoc in Deo [illegible] [illegible], l. [illegible] illatio probavit.

§. VI.

§. VI.
Collorarium superioris doctrinae.

Ex dictis in discursu huius colligo 1°. implicare elicitum voluntatis actum charitatis elicere absque gratia supernaturali ipsam elevante immediate, vel saltem sine ulla illius impulsu; nam ex opposito fieret actum elicitum esse, et non esse voluntarium, et tamen meritorium, et non meritorium; hoc implicat: ergo etiam implicat, voluntatem actum charitatis elicere absque ipsam elevante immediate: probatur minor. in 1° namque talis actus voluntarius esset in ratione voluntarii, quia esset actus voluntatis; deinde non foret voluntarius, quia nam voluntarius est a principio intrinseco cum cognitione finis; at talis actus non procederet voluntate ab intrinseco: ergo voluntarius non esset. minor probatur. implicat actum procedere ab intrinseco, non concurrente proxima intrinseca virtute, et tamen elicientia; nam actualis causatio ... ...entiam, tam proximam, quam remotam, quam causati in principio causante supponit; et ut probavimus ... voluntas non habet proximam virtutem, etiam partialem, ad efficiendum actum charitatis, cum ad existentiam tamen ... circa intrinsece virtuosam non potest constitui; cum gratia extra requirat intrinsecum ... ... nisi a gratia intrinseca ... elevet, non potest intrinsece illi concurrere ... ..., et tamen nec esset voluntarius.

2° infero: eo ipso, quod detur voluntati ... activitas, ... partialis partialitate causae, et in ordine ad ... supernaturalem ... ... affirmandum esse ipsam illum elicere de potentia ... absoluta ... auxilium ... extra, vel circa existentiam, quod ... nam e contrario, nullo ... ... sequitur: ... ... de potentia absoluta probatur antecedens. nam implicatio, quae adduxit, est, actum illum fore voluntarium, quia est actus voluntatis, et non fore voluntarium quia non est ab intrinseco; at eo ipso, quod voluntati detur vis partialis ... activa, non sequitur, voluntarium non fore: ergo nulla sequitur implicatio. ... minor. actus voluntarius est, qui procedit ab intrinseco cum cognitione finis; et ... egrediens a virtute, supposito auxilio extra concurreret voluntati, et egrederetur ab illa ... virtutis partialis intrinsecae et ... ... esset.

Sequitur 3. quod si vis activa ... voluntati ... partialis

sit partialitate effectus, non per voluntatem per auxilium eorum actus charitatis elicere, ita ut diligens denotet chartatem de potentia absoluta, quod sic ostenditur, ut voluntas ab actu charitatis denotet diligens, debet illius efficiens causa a voluntate partialitate effectus, sed tamen omne gratum in actu charitatis requiritur, quia in ista asserente voluntatem nec sui omne gratum actui charitatis tribuens, et aliter non ex auxilio sufficientia ex ea nequit sortiri, cum ex ea effectus intrinsecus nequeat sortiri.

— Denique infertur, quod non petit de potentia absoluta pro eliciendo actum charitatis elevatio per habitum, sed sufficit per auxilium ab intrinseco fluidum, et ab habitu charitatis sive dictum, quod probatur: nam sine auxilio ab intrinseco transeuntis per voluntatem constitui stirens in actu proximo totum, quod in actu charitatis reperitur: ergo habitum requirit de potentia absoluta. = 2° probatur: instante praecepto charitatis, illud ommittens peccat, ergo tunc reportens proxime elicere actum charitatis; at vero dicitur potens in illo casu per habitum: alias habitum esset in eo de instanti cum peccato mortali: ergo probatur tunc dari posse, quod auxilium fluidum ab intrinseco.

— Denique sic: nam voluntas affecta habitu charitatis, ut 4. et eliciens actum intensum, ut 8, est potens ad excessum actus sive fluidae qualitatis: ergo etiam voluntas actus per constitui potens per fluidam qualitatem. Ans probatur: nam voluntas eliciens actum in illa intensione est potens in actu 2° ad illius eliciendum; sed non reddit potens ad excessum intensionis ab habitu, ut a causa finali: ergo reddit potens voluntatem ad excessum actus super habitum per auxilium ab intrinseco fluidum.

— Scio Doctores recentiores asserere habitum significare, quod sapit substantiam per se, posse in quacumque intensione dare facultatem voluntati ad actum majoris intensionis. = Hujusmodi subtilis excogitatio solida non est, nec placet: sequitur namque ex illa intensionem habitus terminum non aliquem ad nihilum necessariam esse; boni fabrum ut in omni sententia. Sed haec dicto duntaxat applicanda litem, illam

ART. 3.us

V3

Utrum charitas sit virtus? Cl. affirmativa.

Art. 4.

Utrum charitas sit virtus specialis?

Resp. D. Thos. Cl. affirmativa.

Art. 5.

Utrum charitas sit una virtus?

Resp. D. Thos. affirmativa.

Disp. 13. Quod sit objectum formale charitatis?

In hoc [illegible] ... objectum charitatis esse bonum, quod docuit D. Thom. in praesenti art. 4. et patet, nam amoris objectum est bonum; sed charitas est bonum: ergo. 2um esse bonum divinum, quod docuit D. Thom. art. 4. et 5. et patet, nam charitas est virtus theologica, virtus autem theologica versatur circa Deum. 3um bonitatem divinam ut nobis bonam, seu ut bonam Deo, ipsi convenientem esse charitatis objectum, quod docuit D. Thom. q. de charitate art. 2. sup. q. 17. art. 6. et in praesenti art. 5. et 6. et patet, nam in hoc amor concupiscentiae specialiter sumptus differt ab amore amicitiae, quod ille tendat ad bonum quatenus utile amanti; iste vero tendat ad bonum amici quatenus illi conveniens, et ex ipso amico ...; charitas autem amicitia est [illegible] nostra erga Deum: ergo tendit ad bonitatem divinam, ut nobis conveniens, sed ut conveniens Deo amicabiliter per charitatem dilecto. — Quoniam divina bonitas multipliciter potest desumi, hinc nascitur theologorum dissidium, et in varias abeunt sententias.

Prima asserit, objectum formale charitatis esse bonitatem divinam, ut est bonitas divina formaliter, et ut est participatum; hanc tenet Suarez in praesenti disp. 1. sec. 3. tom. 1. in fine, de dist. 32 sec. 3. ... de statu religionis. cap. 9. Lorca in praesenti disp. 24. sec. 3. num. 9. Mag. Raphael de Lalorna ... disp. num. 18. et 19. q. Ed. — 2a ait, esse bonitatem divinam, ut transcendentiam complexam omnium attributorum, et rationum, quae est objectum formale charitatis, ita ut Deus per charitatem diligi possit, quatenus ..., quatenus misericors,

q[uod] usq[ue] r[ati]o[n]e bonitatis, quae attributa absoluta D[e]i [illegible] ... dicta ab attributis r[ati]o[n]e bonitatis relatum, [illegible] ... collectiva ita [illegible], [illegible] disp. 2 [illegible] quae referens [illegible], Durandus, Gabriel, Almainus, & Capreolus, [illegible] ... in 3. de charitate tract. 3. dist. 1. & alii recentiores.

3. [illegible] d[ic]or, bonitatem divinam [illegible] ut coalescentem ex o[mn]ibus [illegible] [illegible] formale [illegible] charitatis, hanc insinuare videtur Caiet. in [illegible] ar. 4. & Suarez disp. 52. sec. 3., & expresse tenet Victoria in [illegible] ... disp. 3. difficultate 1. = [illegible]

Verum illud [illegible] aliq[ua] reflexionibus explico. Videlicet: obiectum formale primarium charitatis n[on] e[ss]e divina bonitas, ut [illegible] analogica bonitati divinae [illegible] esse, & divinae [illegible] participatae, ita [illegible] theologi [illegible] sup. enumeratos: Jo[ann]es ... lib. 1. [illegible] [illegible] infra [illegible] art. 1. [illegible] divinam [illegible] [illegible] ... e beatitudinis obiectum e formale obiectum charitatis, cuius [illegible] vera, & [illegible] ... [illegible] ... sub r[ati]o[n]e veri [illegible] obiectum beatitudinis, sub r[ati]o[n]e boni e[ss]e obiectum charitatis; [illegible] formale, [illegible] obiectum beatitudinis [illegible] divinum [illegible] abstrahens a [illegible] esse, & divinum participatum; [illegible] divinum [illegible] esse, [illegible] ex obiecto [illegible] beatitudinis, & ad [illegible] ... ut [illegible] ... [illegible] obiectum formale charitatis n[on] e[ss]e bonitas divina analogice [illegible] divinum [illegible] esse, & [illegible] participatum, & bonitatem [illegible] esse.

2[illegible] [illegible] usq[ue] [illegible] de [illegible] charitatis, [illegible] ad [illegible] ... [illegible] diligentiam [illegible] extendi; [illegible] analogica, [illegible] [illegible] aliquo [illegible] Deo & proximo [illegible], a qua charitas [illegible] ... [illegible] ... charitas [illegible] ... diligit [illegible] ... inf. ar. 3. ad. 2. [illegible] diligere proximum nisi r[ati]o[n]e Dei, [illegible] ... de charitate ar. [illegible] ad finem corporis, [illegible] ad 1. [illegible] temporale [illegible] ... [illegible] diligere r[ati]o[n]e Dei, [illegible] ... [illegible] creatura [illegible] proximum r[ati]o[n]e [illegible] ... diligit, [illegible] ... [illegible] ... ar. 2. ad 2. [illegible] ... cuius charitatem ad [illegible] ... charitatis, [illegible]

— tua in [illegible] ar. 1. in Exp. et plurib. aliis in locis; at 1.º [illegible] frate
charis n. eet bonitas Dna [illegible] esta, [illegible] Dna [illegible], et [illegible]
participatio [illegible] charis [illegible] bonitate
bonitatis increatæ, quæ [illegible] increata; et admitatæ [illegible]
[illegible] in se [illegible] recurreret, et recurrere deberet: [illegible]
[illegible] illa [illegible] cõis, et bonitas [illegible] esta e frate
[illegible] Charis. — [illegible] min. 1.º [illegible] in [illegible] se [illegible] conveniunt,
quamvis [illegible] analogat sit, [illegible] alterius [illegible] nul-
[illegible] est alteri [illegible] cõis, [illegible] in [illegible] speci-
[illegible], ut cõe [illegible] analoga, substãe et accidenti, [illegible]
quamvis [illegible] frate [illegible] sit, n. e [illegible] aut [illegible] aut [illegible]
[illegible]: frate [illegible] frate, [illegible] charis eet bonitas Dna Deo [illegible]
[illegible] analogice cõis n. eet [illegible] quo [illegible] a chare
[illegible] bonitas [illegible] et admitatis [illegible]
[illegible] recurrere [illegible] charis [illegible].

— 2.º [illegible], charis n. ex unitate [illegible] frate, [illegible]
[illegible] frate [illegible]: [illegible] frate [illegible] charis eet
bonitas Dna creata et increata cõis [illegible] specifice [illegible]
[illegible] n. eet [illegible] bonitatis [illegible] esta [illegible] frate [illegible] et
[illegible] alterius [illegible] analogice cõis. —

— 3.º [illegible] charis [illegible] participatio
[illegible] charis [illegible] bonitas
[illegible] analogice cõis bonitate Dna [illegible]
charis creata n. [illegible] bonitas Dna creata, et increa-
ta cõis [illegible] bonitate increata [illegible] certa [illegible]
[illegible] ar. 1. dub. 1. § 4. = Cõa autem [illegible]
[illegible] e frate [illegible] participatio luminis intellectualis Dni n. spec
ifica [illegible], et [illegible] Dna [illegible] bona [illegible] lumen [illegible] creat,
[illegible], et [illegible] Dna [illegible] specifica [illegible] lumere: [illegible]
[illegible] in charis creata. =

2.º

= 2º nam ideo quod praedicti auctores specificativum charitatis in illo ratione communi analogice statuunt, ut salvent quod charitas amicabiliter diligat proximum, quod admisso, charitatem increatam a bonitate divina quam creatam specificari, hoc necessarium non est, cum charitas increata sit vera amicitia non solum ... Dei, ... nostri: ergo si increata charitas non habet pro obiecto formali bonitatem Dei quae creaturis communis, ... bonitatem divinam charitas etiam creata ... formali obiecto habebit solam divinam bonitatem.

= Denique probatur 1º ... virtus theologica ideo dicitur talis, quod habet pro obiecto Deum, quod solum de formali obiecto est ratio dicendum, imo non solum de formali quo ... religio theologica virtus esset, cum in multorum ... obiectum formale quo religionis sit excellentia divina; at charitas est virtus theologica ... praecipua: ergo formale obiectum illius est bonitas increata, et non bonitas creata, et increata communis analogice.

= Dices: ad rationem virtutis theologicae sufficere, quod habeat pro obiecto ... Deum, non autem requiri, quod aliquid increatum habeat, quod sit formale, et ... eius obiectum. = in ... constat ... quod denominatio virtutis sumitur ab obiecto ante specificato; ... obiectum virtutem specificans non est obiectum ... quale, ... formale: ergo ad rationem virtutis theologicae non sufficit quod obiectum ... tale sit Deus, et requiritur quod aliquid increatum sit formale, ... obiectum.

= 2º. quia nam fides theologica est obiectum formale ... bonitas in dicendo, ... increata auctoritas, non autem veritas, seu auctoritas divina communis ... ... et ... participatam, et ... spes ... virtus theologica obiectum illius ... est ... auxilians, non autem ... auxilians Deo, ... communi: ergo idem ipsum dicendum est de charitate: = ... aliter ... sapierent fides, et spes in linea virtutis theologicae esse praestantiores charitate: consequens est in linea ... ... in linea physica ... frequenter ... ... perfectio virtutum sumitur ex perfectione obiecti specificantis; at si obiectum formale charitatis esset ... a creato, et increato obiectum formale fidei, ... increatum formale obiectum charitatis excederet, ... etiam obiectum spei: ergo charitas non esset praestantissima virtus, ... inferior fide, et spe.

Denique

Denique ratio ... ex illa sequeretur, religionem excedere Charitatem; consequens absurdum est: ergo et sequela. ... primo falsa ... namque prefectio ... ex parte objecti specificantis: at si objectum formale ... naturalis est bonitas creata, et increata ... materiale religionis ... Charitatis objectum excederet, ... religionis increatum excellentia, ut plures ... docent ... per ... ipsum ... Charitatis est bonitas increata.

2a. ... arguit P. ... in 3. dist. 27. q. ... inquit ... ait ... ex ... bonitatem divinam ... et specialem ... objecti specificantis esse proprium ... formale ... Charitatis; at si bonitas ... divina est objectum Charitatis, non esset illius objectum ... et specialem ... objecti ... bonitas ... divina ... in esse rei sit bonitas specialis: ergo objectum formale charitatis non est bonitas divina ... abstrahens a ... et ... participative.

... difficultas ... si objectum formale charitatis est bonitas divina ... ut probaret esse specialem virtutem, non est ... distinctio, ... Auctores recurrunt, nempe specialitas in esse specificantis, et specialitatis in esse ... at hoc dicendum non est, ... distinctionem ... ut salvet charitatem esse specialem virtutem ... objectum ejus formale non est bonitas ... divina ... bonitas divina ... non solum est specialis in ratione objecti, sed in ratione entis, ... in esse ... objecti caeterarum virtutum: et si est objectum formale charitatis ad salvandum esse virtutem specialem, ... non erat ... specialitatem ... in ratione specificantis, et non in ratione entis, ... ratione est objectum speciale.

... explicando ... et ... majorem: bonum divinum ... ratione ... praedicatum in obliquo est objectum Charitatis, ... majorem; ... ratione ... formale inferiorum, et praedicatum in recto, ut ... de inferioribus, nego majorem, et sub eadem distinctione, nego consequentiam: nam ... bonitas ... divina sit specialis in esse rei specialiter ... communitati rei ... convenientia formale, et praedicatum de creatis in recto, non tamen est specialis ... communitatis ... participatae.

... formaliter

...atis explicatum in obliquo, neque sic bonitas honesta connotat, cum qua ... tatis honestae participatio, et de illa non in obliquo praedicat.

Ad 2um distinguo maiorem; non erat necessaria illa distinctio simpliciter, concedo maiorem, ... ad maiorem claritatem, et faciliorem explicationem, nego maiorem, et sub eadem distinctione, ... quoad ... dicat, quod bonitas honesta non sit communis in ... aliarum virtutum ..., et directe praedicatum, et non communis in ... participationem, et praedicatum in obliquo, et quod ... poterat obtinere ... specialitatem requisitam ad specialitatem virtutis, ut haec excluderet ... ad specialitatem bonitatis ad specialitatem bonitatis honestae in ratione specificantis recurrit.

3o arguitur: supernaturalis bonitas honesta creata et increata ... potens specificare unum habitum per se infusum; at non aliam, nisi habitum charitatis, ergo ... specificationem charitatis ... huiusmodi bonitas, et non bonitas ... honestae; minor ostenditur: nam si posset maxime esset ab ... virtutis; at ex isto capite non repugnat, ad unitatem autem specificam actus sufficit analoga unitas in obiecto, ut in ente analogico uno, et specificante habitum metaphysicae, quae est unius speciei athomae: ergo bonitas ... praedictam a potens specificare aliquam unam virtutem.

4o nam obiectum potens specificare actum supernaturalem honestum, potest unam virtutem specificare, cum ad priorem actum supernaturalem eliciendum sit possibilis supernaturalis virtus ab actu ... specificata, et ab obiecto ...; sed bonitas honesta est potens ... actum supernaturalem specificatione unum, cum et sic diligibilis ... ... illum specificare, ... nam obiectum quo ..., est obiectum specificans ... vel ... aliquem unum habitum supernaturalem, ... inde illum specificare non potest.

Huic argumento respondetur ... ex doctrina quorundam recentiorum. l. 2. q. 28. ar. 2. asserentium voluntatem vivendi honeste naturalem in communi elici a ... virtute innominata, ... 2do ... et ... actum supernaturalem ... elicit a quodam virtute supernaturali innominata.

Caeterum haec solutio subsistendum est, et reijicitur. ... nam ... virtutem innominatam ... ad virtutem incognitam, ... ignorantiam fateri; ... 2o.

2°. quia hoc admisso, admittendae necessario essent plures aliquae virtutes inominatae ad attingendas fratres rationes formales communes eorumdem virtutibus, quae ab illis aliis distinguuntur. Ergo. Nam iustitia commutativa, distributiva, et legalis conveniunt inter se in ratione iusti abstrahentis a iusto commutativo, distributivo, et legali: et tamen per hanc rationem attingendam distinguendo e virtus inominata supernaturalis, nam etiam virtutes theologicae inter se in aliqua ratione conveniunt et a theologis distinguuntur, quae quasi ratione fratres attingendo, constituenda erit [struck] supernaturalis inominata virtus, et sic de aliis contrariis facilibus inter ceteras virtutes, hoc autem nullus theologus dicit, sed reijcienda est illa inominata virtus.

3°. quia ad virtutes istas inominatas recurrere est divinatio, cum et sancti Patres et omnes theologi huius virtutis non meminerunt, nomenque non imposuerunt, et illam neque non indagarunt. — 4. quia haec virtus vel est charitate superior, vel est illa in perfectione inferior; neutrum potest dici: non primum quia ut optat saltem quantum charitas saltem ingenere omnis virtutes omnes de facto existentes excedere est certum de fide; neque etiam quod minus etiam omnes theologi charitatis indagatae naturae, et virtutes charitatis superiores inominatas, incognitas, et intactas reliquisse.

Probatur 2a. quod esse inferior nam sicut virtus charitate inferior non potest esse amicitia cum Deo; alias ex facto esset cum Deo supernaturalis amicitia, theologica una, et alia moralis theologica amicitia inferior, sed est falsum. quia ratione illius inominatae virtutis inferioris haberemus posse Deum diligere amicabiliter: quare daretur duplex amicitia supernaturalis cum Deo, una theologica et naturalis alia illa inferior.

Probatur 2°. quia virtus charitate inferior non potest Deum diligere amicabiliter supra omnia; at per illam virtutem inominatam, si daretur, Deum supra omnia diligere valebimus: sed charitate inferior non est. minor inquam est difficultas prout omnes infinitas, seu quantum attingere valeret [struck] ea, quae sub ratione obiecti formali continentur; at Deus summe diligibilis sunt sub ratione bonitatis sui creati et increati eius: sed a virtute illa per obiectum rationis talis bonitatis eius subiectum considerate potest esse supra omnia diligi.

Deniq.

Deniq; si vero cum illa sentent. neg. ex eo sequitur dari de facto Virtutem innominatam tendentem sub ratione formali abstracta in bonitatem, ut bonitatem Dei, prout faciens ipsi, et nobis; loquens est ratio illorum. hoc sequela manifeste stat: neg. ideo admittit virtus illa innominata, quia licet bonitas illa abstrahens à creato, et increato, specialem actum Voluntatis attingibilis. Deg. La [illegible] Constituto Charitatis, et Spei: quia erit specialis actus attingibilis, et sub [illegible] erit Virtus aliqua innominata tendens sub ratione formali illa; falsitas autem consequentis: si illa virtus admittit, debere elicere actus Spei, et Charitatis: hoc sufficiunt Charitatis, et Spei. quia dilecto bonitas Divina creaturis decens Deo; et nobis, continet sub ratione formali [illegible] inspecta a sua Virtute, quia illa praeterit diligi bonitas Divina quatenus decens Deo, et nobis, et sub actu Charitatis, et Spei a praedicta Virtute eliciunt.

Unde praemisso hac sententia Responsio pro 1º. [illegible] a una Virtute supernali possibili, et negato de Virtute, quae de facto datur, nego maiorem; neg virtutibus aeternis et speciale a charitate dicta, ut ratio haberes dicta, formali [illegible], nempe sub bonitate creata, et increata analogice [illegible] autem, cum praedicta virtus de facto non datur; est, quia Virtutes non dantur nisi ad actus singulares [illegible]: [illegible] ille regularis non est; regularis namque [illegible] [illegible] est ratione [illegible] bonitatis [illegible], et bonum regulare ratione bonitatis Divinae in recto, vel in obliquo; [illegible] [illegible], et proximum diligere ratione bonitatis analogice regulare in ordine [illegible] non est; ac inde ad illum actum peculiaris virtus supernalis non datur, [illegible] [illegible] quidem, et [illegible] sunt [illegible] [illegible] aliis virtutibus, peculiaris habitus supernalis daret, quod Theologis [illegible] displicat.

Vel 2º respondeo pro 2º. neg. maiorem: [illegible] autem impossibilitati est [illegible]: vel [illegible] nempe [illegible] possibilis esset virtus una [illegible] [illegible] à bonitate [illegible] [illegible] est [illegible] bonitati Divinae [illegible], [illegible] de facto [illegible] infusio, [illegible] non ab [illegible] [illegible], et [illegible], quae [illegible] [illegible] [illegible] entitatem non multiplicat, sic Deus in ordine [illegible], in quo se [illegible] accommodat [illegible], quae [illegible] habitus [illegible] [illegible] multiplicat habitus infusos. 2º et

tis sapientia; neque habitus iste specificatur a potentia in ordine ad uni=
co ex entitate, ut sanctorum amplitudinem admittunt, qui producunt
eius maximam amplitudinem, quae in suis actibus permittit, obiectis, dilatans,
quae ad Deum, et creaturas extendit. Consequens fit, quod prima Deo, et Rei, solum
potest specificare habitum unius virtutis, et exclusis.

Ad 2um: ostensum est solo necessitate habitu ex communi methodo abente, quod Deo,
et creaturis communi: nam haec connexio est sub specialiori ratione, nempe pluri=
mae, neque hic connexio necessaria est, et ita non extendit ad omnia conside=
rando sub ratione speciali, eo autem quod virtus aliqua in se specificar=
ret a bonitate divina creata et increata analogice communi, quia tale bonita=
tem posse tantum peculiariter ratione attingere, ut in illis invenire ratio boni=
tas illa, ut specificans virtutem, et unius amplitudine specia poatus
gaudeat.

Ad 3um: nego consequentiam, nam ex solo, ut sic unus actus possit specie boni,
et tamen non dari illis habitum specificans unus respiciens bonum, ut sic, aliud
talis habitus adaequaret voluntatem, posset quidem ratione boni, in natura, quae super=
naturale habitu, non autem discriminis unius habitus existens est. nam ratio eo ipso,
quod facultati ratione conveniat, ac proinde si ratio boni, ut sic unus habitus daret ratio
sub illa ratione contenta a tali habitu possent attingi, quae non in actu non mi=
litaret, limitem pro ratione bonitatis divinae creatae, et increatae communis daret;
unus habitus supernaturalis posset ratione illius bonitatis increatae, et creatae sub
specialiori attingere; quod unus habitus non posset sub ratione assignata,
et inde quod habitus unus fidei eos est divinum, et humanum attingere sub
ratione communi, nec unus habitus specialis communi, nec unus habitus charitatis bonitatem
tale, abstrahentem a creata, et increata potest respicere.

Denique Augustinus probat charitatem non solum diligimus Deum, et proximum propter
Deum, Deum, proximum ratione propriae bonitatis; alias dilectio proximi ut talis et charitas speci=
fice distincta a charitate habitu est, statuendum esset nisi ad dilectionem charitatis sit divina
bonitas creata, et increata communis, et potest habitus charitatis diligere proximum ratione bonitatis naturalis

cre

create diligendus extendi, nullus enim habitus potest suum obiectum specificativum excedere. Ergo obiectum formale charitatis est divina bonitas creatae, et increatae analogice communis. Et huic argumento dubio sequenti inter eius doctrinam explicandam occurremus.

= 2° Dico: bonitas divina tota transcendit omnes Dei perfectiones non est formale charitatis obiectum. Probatur: Quamvis illa Dei bonitas sit formale charitatis obiectum, quae constituit Deum ut ultimus finis est, et dicit dignitatem, cum Deus sit formale charitatis obiectum; at bonitas Dei constituens in ratione ultimi finis non est communis perfectionibus transcendentibus omnium perfectionum divinarum; alias et bonitas virtualiter in attributis multiplicatur, et in relationibus creatis in perfectibili sit. Ita ratio ultimi finis virtualiter multiplicaretur in attributis, et in relationibus creatis, quod est inconveniens non minus, quam multiplicare in Deo realiter, aut virtualiter rationem principii: ergo bonitas communis perfectionibus transcendentibus omnium perfectionum divinarum non est formale obiectum charitatis.

= 2° Probatur: nam bonitas divina specificans charitatem est una non solum formaliter, verum etiam virtualiter, alias dignitatis plures essent. Secundo unitas charitatis ex unitate bonitatis divinae, non divinae creatae et increatae [illegible]; cum virtualis distinctio [illegible] sufficiens sit ad distinctionem habituum: at si bonitas illa esset formale charitatis obiectum non esset virtualiter una: ergo obiectum formale charitatis illa bonitas non est.

= 3° Probatur: nam si bonitas illa divina in illo constituerat esset formale obiectum charitatis tres divinae rationes illius, quod addit de gratia divina constitueret in ratione obiecti charitatis sufficienter diligibilis, consequens est falsum: ergo. Minor, in qua difficultas, probatur 1°: nam divina bonitas ratione supernaturalis ad gratiam non est sanctitas infinite formaliter, sed solum ratione gratiae, ut suppono convenienter, de qua 3 p. q. 7 art. 1 et supra quaestio de sufficienter constituere obiectum diligibile supernaturale per charitatem est sanctificans formaliter sufficiens, cum esse honestum formale sit esse obiectum proprium divinae dilectionis simpliciter: ergo ratio divina ratione illius, quod addit ad gratiam, et idem est de quolibet alio attributo, non est sufficiens bonitas constituere obiectum charitatis a seipso, nec a nobis diligibile.

= 4° Probatur illa minor: nam si bonitas divina ratione illius quod addit de gratia esset formale obiectum charitatis, qua nos diligimus Deum, sive qua Deus seipsum diligit, participatio

cipatio fralis creata bonitatis Dnę; st chatas noe sui nos stitueret obtz
iqiuz Dnę dilect{us} simplr; Co{ns} ē falsz: q{uia} faltitas Co{ns}tis stat.
excedo eliaz chataz noe sui eet sanctitas fralis. seq{ui}t{ur} p{ro}b{atur} q{uod} nang{uam}
nõ Dei, et ab atributis. Dico ipsaz stituit obtz dilectiis amicabilis,
fralis p{ar}ticipatio naz Dnę, nempe gra habitualis nos stituit ob=
tz iqiuz Dnę dilectis amicabilis simplr. q{uia} si bonitas Dna noe illiz
q{uam} addit de ipsa Dnę stituit obtz dilectis amicabilis simplr:
chatas creata, que ē fralis participatio bonitatis Dnę nos noe sui
stitueret obtz dilectis simplr amicabilis.

Cont{ra} 2{do}: naz bonitas Dna oes Dei p{er}fect{iones} transcendens sequit{ur}
adeiz Dnz Coē q{uod} transcendentiaz atributis Dnaz q{uod}
si huiq{ue} ni bonitas eet frale obtz chatis stitueret ens Dnz transcen=
dens invoē obtz amicabilis diligibilis: pt Coa. q{uod} nang{uam} in st aliquo=
rez ens Dnz transcendens ē frale obtz intq Dei, ē incoz st obtz
q{uo}d noe sui vel intelligibile a Deo: q{uia} si bonitas succeda ens Dnz
transcendens ē frale obtz chatis, ens Dnz transcendens erit obtz
q{uo}d amicabilis diligibile. Co{ns} ē falsz: q{uia} talez atz ē bonitatz
transcendentiz ēe frale obtz chatis: Co{ns} p{ro}b{atur} falsitas pt. Dliz ens suppo=
sitz intralis naz ē amicabilis diligibile, in oniz theolz stz st.
Et ens Dnz transcendens n ē frale suppz naz intralis, aliq{uin} st.
ens Dnz virtualr multiplicat in atributis, ita supptz multiplicaret:
q{uia} ens Dnz transcendens n ē q{uo}d noe sui amicabilis diligibile.

Denique p{ro}b{atur} 3{io} ditu hoz Salmanticenz cuiē placuit st supp{os}ita re
ens fater Seerlie 3. tract. 8. disp. 2. et 3. peculiares bonitates relati=
vaz, quas Dnę p{er}sonalitates superaddunt de essz n ē st frale obtz cha=
tis, de p{er}tinent ad cōplementz illiz, q{uia} eo mo zparant ad frale obtz chatis,
quo zparant ad Deiz, atque n stituunt Dz, debitē ā hent; at boni=
tates Dnę, quas atributa superaddunt de essz n zparant stitutive ad
Deiz, de stitutz Dei naz mathc supponuut, cos sequunt ad ipsaz: q{uia} et

loentz quibus author loquat, fateri dbt, n ee frate otrz Chatis, et supplementz, l. proprietas illius.

Arguit. 1o. istz otz: bonitas ult. finis e frate otrz Chatis; et bonitas peculiaris atributorz Dei supra abilita adipsz e bonitas ult. finis: ergo frate otrz Chatis. mir prob. 1o. qr bonitas atributi n e bonitas finis medij, nec finis intermedij: cuius utrunque dicat imperfectz. qr. 2o. nz ille e finis ult., adquz oia posst ordinari, et ipse ad nil a se distz ordinari posst: at bonitas vg. sapie Dnz ad nihil a se distz pot ordinari, e oia posst ordinari adipsz: ergo e bonitas ult. finis. 3. nz bonitas diligibilis sup oia honeste e bonitas ult. finis: id bonitas vg. sapie Dnz e diligibilis sup oia honeste: ergo e roe sui bonitas ult. finis.

Ad 1o. neg. ans: loquendo de bonitate ult. finis ostitutive; ad 1o. prob., disting. ans, n e bonitas finis reals intermedij, ocdo ans, intermedij virtuals, nego ans: et loz: qr ut esset frate bonitas ult. finis, debebat nec reals, nec virtuals esse propter aliud. bonitas autz peculiaris atributorz, etsi reals n sit propter aliud, hoc enz dict imperfectz virtuale, e propter naz Dnz, qd imperfectio n e, si nec imperfectio e, qd anae Dna dimanet.

Ad 2o, disting. maz, nec frate, nec virtuate, ocdo maz, tantz frate, nego maz, et sub eadz dist. miri, nego loz; et lz bonitas vg. sapie Dnz n sit reals ordinabilis ad aliud, virtuals tn ad aliud ordinat, e propter aliud e; ne pe naz Dnz, quae e atributorz radix, et ille 2o mg ordinatur. Et n obstet quomiry bonitas peculiaris sapie reals sit ultimi finis, obstat tn, ut sit bonitas ult. finis frate.

Ad 3o disting. maz sup oia tz virtuate, quz reals ordinabilia ad finz, ocdo maz; sup oia reals ordinabilia solu, nego maz. et sub eadz dist. miri, nego loz: qr bonitas peculiaris sapie, etsi posst honeste diligi sup oia Creata, quz sr reals ordinabilia adipsz, n tn posst diligi sup oia atributa, quz virtuals sr propter finz, et propter naz Dnz, cuius proprietates sunt.

Arguit

— Arguit 2°. nam potest Deus amari ratione sepposita sua bonitate, quae supponit de Deum nequeat perfectius amor a Charitate elicitus, et hic pro motivo bonitatem spe= cialem atributorum sepposita: sed formale obiectum est motivum Charitatis, et bonitas tri= buitur, et nam: illatio est legitima maior probatur. Li: nam potest Deus iustus ama= ri propter inhaerentem iustitiam ut formale motivum et obiectum pulcrum ratione pulchri= tudinis: sed Deus ratione sepposita sua bonitate, quae addit displicentiam.

— 2° nam sepposita ratione illius per quod omne Ens distinguitur a bono, et sumptum boni= tate Virtualiter dicta a bonitate nam: conservabit Deus amabilem ratione sui amore elicito ab amore nam Ens, bonitatem nimirum secundum amabilitatem et distin= ctam bonitatem amabilitatis dicta: minor probatur: quia ipse non certo motivum nam quae formale est ratione cuius obiectum amorem trahit, vero ante obiectivo formali tranbi amorem, quo Deus amat, quod suppositum sepposita est: sed est formale motivum.

— Pro 2° arg. distinct. 1°. nam ille actus est alicuius virtutis theologicae cum habeat pro obiecto formali aliquid perfectum Dominum, nec constat attributale est; nam fides est virtus theologica, cuius formale obiectum non est bonitas Dei, sed Veracitas Dei, quae attributum est; at non est actus fidei, cum haec de entitate spectet; actus autem ille ut actus Voluntatis, nec est actus spei sed nimirum habet obiectum Deum, quatenus bonum est nobis; aeque au= tem ille trahit ad Deum perfectionis. sed est actus Charitatis, nisi [illegible], quia nam esse Virtutes theologicae. — 2° probatur. nam actus ille est amicus supernaturalis de Deum, quod trahit ad Deum propter ipsum est ex placentia in ipso, et non hic non datur alia supernaturalis amicitia: sed est actus Charitatis.

— Ad 1° arg. 1° nego consequentiam: non omne bonum amabile est, nec omnis bonitas fundat ratione sui primam amabilitatem, ut constat ex D. Thoma 1. 2. q. 19. ar. 6. ad 3. Unde [illegible] secundo sepposita ratione sui addat supra istam bonitatem, non sequitur addere amabilitatem, nisi quod ratione sui amabilis sit, sed solum quod sit amabilis ratione inclusi, sic ratione istius, quae transcendentaliter claudere bonum. Trac. de trinit. q. 23. [illegible] 2.

— Ad 2° probatum maioris, concesso ante, nego conseq.: nam iust[iti]a inhaerens hoc illius perfectibilitas. licet ratione sui bonitatis creatae a subiecto distinctas; cuius ...

ama

amabilitas Dei sequatur bonitatem creatam; consequens fit, quod pro dicta accidentia sint rone sui amabilia, ut ipsa ad, et si rone sui bonitatem addit ad esse, non addit increatam bonitatem; nam ob increati multiplicat virtualis in attributis, sit increata increata, cum quod amabilitas Dei bonitatem increatam sequatur, consequens fit, quod ipsa rone intellig. quod addit ad esse non sit amabilis, et idem rone esse, quod consistit formali in rone increati.

Contra his dices ergo esse, sexto contra nego consequens, quia amabilitas Dei non sequitur quamlibet bonitatem, sed solum increatam, sed autem bonitas ratione ipsorum dicta sit virtualis bonitate esse. ob increati ipsorum conveniens ratione increati Dei esse dicta, et ideo non addit amabilitatem dictam, etsi addat dictam bonitatem.

Dices: ea ipsa quod ipsa rone sui addat bonitatem dei esse, addit rone sui convenientiam ad Deum, cum est ipsa; sed convenientiam sequitur amabilitas: ergo addit amabilitatem. = Resp. amabilitatem non sequi quamlibet convenientiam, sed convenientiam ipsorum proxime existere, et ipsa non existit, nec est capax proxime existendi rone supradicti ad esse, sed tantum rone esse, consequens fit, quod ut possit ipsa amari, non possit amari rone sui, nec paritur dictum ab amore esse, et tantum rone esse, ergo eundem amorem, ut possit existere, non est potens existere rone sui, et rone esse, nec per consequens diversam, sed eandem, qua existit essentia.

Resp. 2o. neg. maiorem: nam ut omnis bonitas sit amabilis motiva, non omnis bonitas est amabilis motiva, ut omnis veritas est motiva intelligibilis, non tamen omnis est motiva intelligibilis, plures enim docent Dei relationes aliena ... veritatem, et tamen veritas relationum, etsi motiva intelligibilis sit, non tamen est rone sui intelligibilis motiva, nec ab intellectu Dei, nec ab intellectu beati, nec ab intellectu viatoris, cum a beato videatur rone esse unitam eamque speciei, et a viatore intelligatur rone Dei testimonij et veritatis Dei, Deus dicit, ut ob nec nobis qualitatem faciat ... rone bonitatis sue, idem est motiva amabilis, non ... motiva, cum motivum ad sperandum sit ipsa auxiliorum institutio

theoriam

honorem probabili; unde excusso, quod ipsum ratione sui dicat bonitatem adequatam, et sequitur, quod ratione sui sit amabilis motivum, et tantum naturae non autem bono, sed sit infinita ratione motivum, continens amabilitatem omnium attributorum dictis ratione motivum, ut amentur, sed quod est infinita ratione proprij existendi, dictis ratione existendi, mouent et hanc etiam quamuis attributa amentur non mouent ratione sui, ratione ipsius indesinentem.

— Ad 3. respondemus, distinguo maiorem dicitur ille actus a charitate 1mo, nego maiorem; 2do sto maiorem, et nego consequentiam: quia excusso quod ille actus a bonitate ipsa moueatur, et a charitate elicitur, et sequitur bonitatem transcendentem esse motiuum, et specificationem charitatis sumptam per naturam, et ratione actus 2do elicitus a charitate, non specificatio naturae est ab illis, quod specificat actus 1mos, non ab illis quod specificat actus 2dos.

— Respondeo autem cur actus iste 2do elicitur a charitate absolute in illius naturae dis=tinctione, non vero differentia, quae est in complacentia naturae, non mouet differentiis in proprijs, seu attributis, quae tales sequuntur naturam, unde omnem naturae necessitatis non est, ratione autem cur ille actus non 1mo, sed 2do spectat ad charitatem, quia neque per se charitatis tendentia est ad bonum summe, ut finis; unde cum boni=tas, quae absolute ratione sui dicit ad bonum naturae non sit formaliter constitutiua Dei ratione, ut finis, sed tantum affectio et proprietas illius, consequens fit, quod charitas, quod charitas non 1mo, sed 2do inclinet in actum habentem pro motiuo bonitatem ipsam bonum, seu cuiusuis alterius attributi.

— Quaeris quomodo possit charitas adequate specificata a bo=nitate naturae bonum extendi 2do ad actum habentem pro motiuo bonitatem attributi, cum nullus habitus semper possit extra suam specificationem extendi. Ad dubium sequenti explicabitur, et breuiter dico est, quod motiuum specifi=cans habitum non oportet, quod per actum 2do attingatur in recto et formaliter, sed suf=ficit attingi virtualiter, et in obliquo: et quia natura Dei specificans ha=bitum charitatis in obliquo saltem attingit per actum specificatum a bonitate attributi, consequens fit, quod possit natura a bonitate naturae adequate specifica=tus ad 2do eliciendum praedictum actum extendi, quod sufficit ad verifica=tionem nostrae sententiae.

3. cc.

2a. Ratio obiectiva formalis, et motivum charitatis non est integritas Dei, ut coalescens collective ex omnibus perfectionibus divinis, sed bonitas, sive essentia naturae Dei, ut ab attributis virtualiter distincta. Prob. 1a pars, quia integritas divina sic sumpta non est motivum necessarium ad eliciendum actum charitatis. 2a, quia essentia naturae Dei, ut ab attributis distincta est ratio sufficiens potens actum charitatis movere. Prob. consequentia omnium perfectionum divinarum non est necessarium motivum ad charitatis actum eliciendum. Conseq. evidens: nam si omnium divinarum perfectionum collectio esset necessarium motivum ad dilectionem amicabilem Dei, non ingrediente qualibet omni divina perfectione in motivo dilectionis non posset subsistere dilectio amicabilis Dei. Ant. prob. 1o nam motivum dilectionis est divina bonitas, ut Deum constituens in ratione ultimi finis; sed bonitas divinae naturae, ut ab attributis distincta Deum constituit in ratione ultimi finis, cum ratione illius omnia ad Deum ordinentur formaliter, et virtualiter ordinabiliter: ergo bonitas naturae divinae ratione sui, ut ab attributis distincta est sufficiens motivum charitatis.

2o quia natura divina est bonum infinitum in proprio conceptu formali, et in ordine virtuali: sed bonitas est sufficiens motivum dilectionis Dei super omnia. Sequela: 2a nam participatio illa naturae divinae, ut distincta ab attributis constituit sufficienter iustos in ratione obiecti dilectionis divinae simpliciter amicabilis: ergo natura ipsa Dei ratione sui, ut ab attributis distincta constituit Deum in ratione obiecti diligibilis dilectione amicabili simpliciter. 3o nam dilectio naturae divinae est dilectio perfectissima propter ipsam, cum sit prius, quo Deus metaphysice primario constituitur, at dilectio amicabilis est dilectio obiecti propter ipsum: ergo dilectio habens pro motivo ipsam naturam divinam, prout distinctam ab attributis est dilectio perfectissima amicabilis, et consequenter natura divina, ut distincta ab attributis est sufficiens charitatis motivum. Denique nam si per impossibile divina natura maneret sine omni alia perfectione attributali, posset Deus ratione illius diligi super omnia: ergo natura ratione sui, ut distincta ab attributis est sufficiens dilectionis, et charitatis motivum.

Quod autem obiective integritas Dei ex omnibus divinis perfectionibus coalescens non possit esse formale charitatis motivum, et tota natura divina quoad nos, veluti pars illius integritatis. Prob. 1o nam illa divina bonitas est motivum, seu formale obiectum charitatis, propter quam

Deus

Dug frate ??tribuit in roe vlti finis, tc illg bonitas nat. Dnq bug ??tribuit fra-
tr in roe vlt finis, n autz abibutorz bonitas; q frate obtz chatis n e
bonitas Dna, put ex atributis, dnae coalescit, vd dr bonitas nat. Dnq,
put ab atributis virtuale dista.

2° pr. bonitas, que roe sui sumpta teorig, l requit ee chatis moti-
vuz, R. illz pbt ado az actz chatis mouere, requit, et alteri adiuncto
ee roe sui motiuz primariz actz pro coeuz hatz chatis; d bonitas
atributi sumpta, seorsig a bonitate nat. n pot roe sui ad l zactz
chatis mouere, ut frate obtz, ut ptaviuz: q requit R. sumptaz
nat. Dna ee roe sui frate obtz, seu motiuz.

Denique pr. si nang. ob roez aliquz bonitas Dna sic sumpta ee
frate obtz chatis, maxime q bonitas Dei e motiuz chatis, ut a inse
apte dei, quatt oz Dei pfectz identificat sibi vatr: at hoc e nullo
g. pr. 1° obtz motiuz intg Dm a Dna ?ro in ade inse, dm n oi pfectio
Dei cz illa identificato e motiuz obtz, dr sola nat. Dei tm scuptz nat.
ut suppono ex pbo 11to. 1. p. q. 14. ar. 2. ad. 3 q ex eo q bonitas Dna, ut in
se, iit frate obtz chatis n seq. oz pfectz Dnz cz illa identificatz
ee frate chatis motiuz.

2°: nz Dna pfra, ut in se vnit beatorz mentibg pmz spei, a
in n oz Dna entitas identificata pfra put in se, vnit pmz spei, cz
relat. mearg spei n gerant: q quamuis bonitas Dna a inse sit
motiuz chatis n seq. oz Dei pfectz ei identificatz ee chatis motiuz.

3°. nz pfra put in se n solz cz atributis, Deq cz relatig iden-
tificat frater, dm seqi relatis roe illg, q adduret ad pfra ee cha-
tis motiuz: gibz a de atributis = 4. nz pfra put in se e frate obtz
amoris Dei specialis sumpti, put distiguit a gaudio, dm quamuis
put in se sit a Deo pfecta, pure vio n e motiuz amoris specialiter sumpti,
ut pcessaz sic cz e motiuz gaudij: q ex indentitate Dnz pfra, ut
e inse cz a pfect Dna n seqr, q tlte sumpta put in se e motiuz

Cha-

Chatis, cu Dnu pfectio sit Chatis motiuu. = Dicim 2°. pro ieg Dnu esse
qut inte n̄ solu ind identificat cu ōi pfect° Dei, ut ē author supnor
lis, sed ut ē author naq; dtr° bonitas Dei, ut author naalis n̄ ingredit
fratt in motiuo Chatis.

= Arguit S. 3° 10 ex D. Tho. illae q. 1 art. 4. ubi dor Dei ē obtu
Chatis qut ē obtu supnaalis beatitudinis; sed ē cu obtu qut collati=
ue pportat oq pfectu Dnu; in Deo naaes qut ē obtu visi n̄ distinguit,
nec pscindit vno pfectio ab alia; ḡ in Deo, ut ē obtu chatis vna pfec=
tio n̄ pot ab alia pscindi, d̄ dnu pfratte obtu chatis sim oq hi pfectu.

= Rr̄ maig ēē intellig n̄ re duplicatiue, d spacificatiue, aliqlus,
cu sit fratt obtu beatitudinis sub rōe Veri, ēt sub rōe Veri,
d n̄ sub rōe boni, ēet fratt obtu Chatis; naeg ḡ Dtr. ē, qd Deg, qu
qut inte ē rōe Veri, ē obtu beatitudinis, sub rōe boni, d ut inte ē, obtu
Chatis n̄ ut ē Vo finis naalis ordinis, d ut ē ~~[illegible]~~ v. Vo or=
dinis supnalis; sic autē intellecta, d scessa mai; nego maig; naq Uori
Dnu pfectio sit Visu beatificu, n̄ tn ōi pfectio ē fratt obtu sui mo=
tiuu illis rōe sui, sed sola Dnu naa rōe sui mouet, d trat ē ē alij pfe=
ctis Dni vō trandi visu, A ē ē fratt obtu intu Dni, cuig lumen
glie ē fratt participatio, vn quo solu dagi, qd amat pchatu Dnu
naa ōi Dei pfectio tratiue amet rōe Dnu naq, n̄ u q̄d amet motri=
ue d n̄ dicu, cu pr inte n̄ dagi, q d ōi Dnu pfectio sit obtu fratt
Chatis.

= Dicg. ēt Dei qut inte trat visu beatificu, implicat ma pfectu
Dnu trate sui visu, altera n̄ trante; d si Deg qut inte ē mouet ad sui
dilectu, implicabit ma pfectu Dei mouere, altera n̄ mouente. = Rr.
Dnu esse, ut ē obtu visi, fratt misericordia, Iust°, d infinita de alijs
atributis, at Dnu qta mouet ad sui dilectu, et intuitiue visu; qd mouet
qut ē fratt misericordia, Iust°, d sic hge, d alia Dei atributa si fratt ob=
tu sui motiuu dilectu ēē, n̄ sola Dei esse, ut ab atributis disto.

Rr̄ 2°g

R/ dist. ant., altera ex parte, ut quo, et maior, 2do ant., formaliter, et ut quo, nego ant.: et disting. cons. eadem modo, itaque si ratio divina perfectio ratio sit ut quo visio Dei, ratio omnis est videndi, ita omnis movet ad Dei amorem, non ut quo tanquam ratio movendi, docet quod esse Dei nam moventis, ut quo, tanquam transcendentalis diceretur, 1. 3. p. q. 7. art. 1. a pluribus docet personalitatem Christi sanctificare humanitatem non ut quo esse illius, quod explicat, et ad sensum addit, et ut quo esse nam Dei sanctificantis, ut quo; quam transcendentale dicebit.

R/ 2o, certum autem adaequatum esse, ad intrinsecum et intrando visionem beatam omnia Dei perfectiones sufficientiam habent, ideo non quod possunt uno intuitive videri, altero intuitive non visa, in movendo autem ad actum charitatis minimam formaliter esse sui sufficientiam non habent, eo quod ratio motiva est bonitas Dei constituens in esse ultimi finis, quae soli nam Dei convenit esse sui; aliis autem perfectionibus divinis illius esse nam, et illius quamvis per se sit motivum charitatis non sequitur, quod in divina perfectio sit formaliter esse sui charitatis motivum, et quamvis subsistentia quae intra existens humanitatem in se tenet et incommunicabilem reddat, et in ea sit identificata cum divina natura, non sequitur nam sub ratione nam incommunicabilitatem praestare.

R/ 3o disting. maior: et formaliter misericordia cum virtuali distinctione, 2do maior; sine tali distinctione, nego maior; et disting. minor: movet ut visa secundum totam sui virtualitatem, nego minor, secundum aliquam, 2do minor; et nego consequentiam, in ordine ad argumentum, et inde, ut in tabam in ratione ac'ti illo probatio.

Arguitur 1o. Deus est obiectum formale, et motivum charitatis, et summe perfectum, ergo non est summe perfectum sine nam illum, ergo ut est divina perfectio integrat: Sed ut sic formale obiectum charitatis, minor cum Coo. lib. mar. u. 9. p. t. 1. nam Deus ut summe perfectum realiter petit ad sui amorem movere, et non ad aliud, nisi ad actum charitatis, cum per hic perfectissimum moveat amorem: ergo ut summe perfectum realiter est charitatis motivum.

2o in ea esse est motivum charitatis, quae moveat, ut supra diligat, ideo diligi supra illum movere potest, ut supra omnes perfectum; ergo inde ut summe perfectum: ergo.

3o

3°. nam motivum Charitatis est perfectissimum omnium, quae ad amorem possunt movere; at illud est, quod realiter summe perfectum est, et perfectissimum inter dota amabiliora. Denique: nam si ipsum possibile maneret natura Dei sine omni potentia, vel quovis alio attributo, non maneret sufficiens Charitatis motivum: ergo illud bonum naturae, ut est propria linea perfecta non est formale obiectum Charitatis, ad quod pertinet integrata realiter ex omni perfectione Divina. ante primum nam Deus movet ad sui dilectionem, ut physice bonum, vel non defectuosum physice; at natura Dei maneret sine omni potentia, aut quovis alio attributo defectuosa maneret: ergo potens ad movendum ad sui amorem supra omnia, qui est proprium actum ipsius Charitatis.

Resp. dist. 2° maj. ut summe perfectum realiter perfectione omnis lineae formalis, nego maj.; perfectione lineae nempe naturae formalis, et virtualiter perfectione omnis lineae, concedo maj. et sub eadem dist. minorem, nego consequentiam; etenim natura Divina ratione sui, ut distincta ab attributis est summe perfecta perfectione propriae lineae formalis, et virtualiter perfectione omni aliarum quas continet per modum radicis, et ipsa sic perfecta est formale Charitatis motivum.

Contra: ad 1am prob. constat solutio ad 2am; distinguo maj., ut summe realiter perfectum perfectione unius formalitatis separatae cum aliis, concedo maj.; separatae pluribus formalitatibus collective cum singulis, nego maj. et distinguo eodem modo: itaque ratio summe perfecti separata est; separatio autem, vel fieri potest ad extra, scilicet ad creaturas, vel ad intra scilicet ad Divinas perfectiones, et quidem in 1° separatum Deus, ut summe perfectus est motivum Charitatis: nam ratione naturae infinitum excedit omnes perfectiones creatas; separatio autem ad intra duplex fieri potest, 1° separando unam formalitatem Divinam cum aliis, quae virtualiter inter se distinguuntur; 2° separando plures cum singulis formalitatibus distinctis quamlibet sine(?) sic nam constat ex natura Divina, et omnibus attributis Divinis, et attributa seorsim. =

[illegible] ergo Deus est obiectum formale Charitatis, ut summe perfectus separatim unius formalitatis ad aliam, quae movet ratione naturae, quae est formalitas perfectissima omnium, quae conveniunt Deo, ut potest primum, et finis illarum, unde omnia dotum, ut summe perfectum separatim collective perfectum ad singulas perfectiones seorsim quatenus constat ex

Divi[illegible]

bonitate, sapientia a perfectis, aliis extensive Bonitate, et sapientia sumptis, licet enim propter Deus ad unum actum charitatis movere, nisi Deus per hoc naturam, cuius bonitas Deus constituit in se ut ultimum finem, bonitatibus attributorum se habentibus concomitantibus, ut naturae perfectionibus.

Ex his ad 3m distinguo minorem: id quod est summe perfectum ob unam formalitatem, et virtualiter, concedo minorem; perfectum coalescens ex pluribus formalitatibus virtualiter, nego minorem, et distinguo consequens eodem modo. Ad ultimam nego antecedens; ad probationem nego antecedens quoad partem. ut a defectu ... perfectionis naturae formalis, et attributorum virtualiter, concedo majorem; negative defectus attributorum in ... formali, nego majorem, et subaudi distinctione minorem, nego consequentiam: nam cum in eo casu supponat Deus manens cum formali integritate naturae, esto supponat defectus attributorum in ... formali maxime summe, et sic ratio diligibilis. Et haec de hoc dubio applicando litteras Magistri.

Dub. 2um

Utrum Charitas Theologica sit specifice una et eadem?

Ex dictis dub. ante ... constat, et ... cum Deus non possit multiplicare ratione bonitatis ... quae est formale eius objectum, cum talis bonitas ... Deus formale ... virtutis, quod non possunt virtutes, vel ex modo tendendi, vel ex regula, quam ... vel ex aliis capitibus specificandi ... et ... charitas Theologica ... Deus ... proximus ... restat adhuc gravis difficultas an ... aliquo ... multiplicet.

Quo in re ... charitas Theologica non esse specifice unam, sed specie multiplicari, ... refert Gabriel. 3. dist. 27. q. unica ar. 1. nota 2. et ar. 2. ... communi ... Charitas virtutem Theologicam esse unam specifice, itaque Mr. in 3. dist 27, cum ... Theologiae ... Theologica ... cum ... discriminetur, quod ... solvenda ... videtur, quae ... a nobis admittit et tanquam certo statuit, et ideo sit.

Conclusio: Charitas Theologica est specifica una, probatur ... auctoritate Theologi ...

7° in Ioan. Gregorij lib. 7. moraliu cap. 10. August. 8. de trinit. ubi docuit, uno, et eadem charitate Deum, et proximum diligimus, Hyeronimi tomo 6. q. 142. ad Damasum et fine, et alij PP. cit.

Dico 2° sua dect, nequ dant de facto, nisi tres tantum virtutes theologicae, ut ex Ethica citata docent theologi 1.2. q. 62. ar. 3. Probatur ex illo Pauli ad Corinth. 13. nunc autem manent fides, spes, charitas tria haec: ex quibus videtur esse tres, et non plures virtutes theologicas, quod licet Paulus, non explicite, ut virtualiter, ut ex modo quo profert, exclusivum, et numerum excludit aliarum virtutum theologicarum, ut illa verba tres sunt, quae testimonium dant in caelo et c. at si charitas virtus theologica non esset una specifice athoma, sed plures divisibiles spes, virtutes theologicae numerum ternarium excederent, sed quod fides, spes, et 2° spes charitas, quod charitas virtus theologica una specifica athoma. Confirmatur, nam illo testimonio Pauli colligitur unitas specifica fidei, et colligit unitatem specificam charitatis.

Dico ratione D. Thomae in hoc art. et inf. q. 27. ar. 5. et pluribus alijs in locis, nam unitas specifica habitus sumitur ex unitate sui obiecti formalis, at licet charitas ad plura diligenda extendatur, omnia tamen attingit sub una ratione formali obiecto et una specie athoma; maior cum sit certa, minor autem probatur, nam obiectum formale charitatis est bonitas increata, et divina infinita Dei in se a Deo infinita, ratione cuius Deum diligit propter se, et proximum propter Deum, ut ex Theolog. videmus; at bonitas increata, et divina infinita Deum in se a Deo infinita est una et indivisibilis; ergo charitas, licet charitas ratione cuius ad omnia attingenda extenditur, est una indivisibile et, et omnia sua attingit sub ratione formali.

Probatur, nam licet fides plura credibilia attingat, et spes ad plura speranda se extendat, quod omnia attingunt sub una ratione formali, fides, ut stat sub revelatione, et spes ut ordinat ad beatitudinem obtinendam, non multiplicant istae virtutes specifice: at charitas etsi ad plura diligibilia extendat, omnia tamen sub una ratione formali obiecto, nempe Dei bonitate attingit, ergo esse unam specie athomam recte infertur.

Denique

Denique prob. rõa D. Tho. in 3. dist. 27. q. 1. a. 4. ad 1.tum et ad 2. de=
ns in oi genere est motor ang., et in genere Virtutis Charitas e 1.us
motor, que oes alias Virtutes movet ad suum obtm., nempe in ordine ad ultimu
finem: ergo Charitas e una.

Arguit Vo contra: amia honesta, Utilis, et delectabilis spe=
cifice distinguuntur, ut lat Arist. 8. Ethic. cap. 3o. Sed Charitas e amia ho=
nesti, Utilis, et delectabilis, Deus enim e, non solum obtm honestum, sed max=
ime delectabile, et Utile: ergo Charitas n e una species athoma.

Rn neg. min.: si intelligat. de amia fiali Utilis, et delectabilis, ut
eas dicebamus sup. Charitas solum e amia honesti fiali, quae ut dicit D. Tho.
8 Ethic. cap. 3. e perfectissima species amiae: et ra Arist. ibi solum e amia
per se, quia solum per illam per se amicus diligitur, per alias per accidens, id e propter ali=
quod propriu amatum, nec obstat Deum ee obtm maxime delectabile, n
enim obstat amiae honesti, quod amicus delectabilis sit, sed quod tantum amet
propter delectatem capiendam ex ipso; et ex delectatis motivo; Charitas
autem etsi Deus nobis delectabilis sit, n ex delectate movetur nec Deum
ut delectabilem diligit, sed per propter se; et ideo n Utilis, aut delectabilis,
sed honesti e amia fiali.

Sed dices: Deus e amabilis a nobis per amorem amicabilem fiali amiae
amia delectabili: ergo Charitas e fiali amia delectabilis, l. dat defec=
to 2.a amia theoq. prob. Deus 3. oes theog.ici Ma. vns pr. Deus e obtm
summe a nobis delectabile, et in hoc, quod propter delectatem capptam ex
ipso amet, n importat deordinatio moralis, defectu namque in vbo ng
a nobis amat per actum Virtutis spei, quin in hoc aliqua imperfectio moralis
importet, pugnans cum Roe Virtutis: ergo Deus e amabilis a nobis amore, qui
sit fiali amia delectabilis

Rn quod ad amiam delectabilis exigitur, quod amicus diligat propter dele=
ctatem capiendam ex ipso, ut finem ultimum, maximamque perfectionem portat in....
hoc quod e Deum diligere amia delectabilis, nempe Deum finem ultimum ad deo... ordinari

ordinem, ut ad finem, cuius gratia, seu ad illum sufficiat, quod amicus bonum diligat amanti illum ut finem eius, dabilis est tali actus et per alia secundo est charitate, si Deum nobis vellimus, ut summum aliquod bonum, et 1° a virtute spei, si Deum desideramus nobis sistendo in nobis negative; sicut per virtutem spei Deum speramus nobis, et delectatum ex ipso captum concupiscimus, et ideo amor spei concupiscentiae appellatur; unde virtus spei erit amicitia delectabilis formalis; et Theologi unam tantum amicitiam theologicam inter nos, et Deum statuunt, erunt interpretandi de amicitia stricte talis, qualis tantum est amicitia honesti, ut ex Philosophis, et D. Thoma videmus supra loci citatis.

Sed dices, sequi ex hac solutione, inter nos, et Deum esse admittendam amicitiam formaliter utilis, et in virtute spei huiusmodi amicitiam reperiri; consequens videtur falsum; alias in unico virtute due species amicitiae formalis convenirent, quod probatur sequela: quoniam quia Deus est objectum maxime delectabile nobis, et per virtutem spei illum per se spectamus; correspondet huic virtuti vera formalis amicitia delectabilis; Deus est objectum maxime utile nobis, nihil enim Deo est bonum utilius; et alias ipsum per spem, ut nobis bonum attingimus: ergo erit inter Deum, et nos amicitia formalis, et pertinebit ad spem.

R. 1° permittendo sequelam, et negando minorem, nec inconveniens reputatur, quod duae species diversificantes status inferiores, in statu superioris ordinis adunatae reperiantur, ut practicum et speculativum, quae in uno statu inferioris ordinis adunata reperiri nequeunt, in statu vero ordinis superioris, nempe in statu theologiae, et in statu hominis, quae adunata reperiuntur.

R. 2° negando sequelam, ad probationem dicatur, Deum non esse utile nobis, sumpto utilitate stricta, qualis solum medio convenire potest, Deus enim non potest, ut medium absolute amari, quod non potest esse diligibile propter se ipsum, tanquam finis, cuius gratia, et hoc requirebatur ad hoc ut diligeret amicitia utilis stricte, et formaliter talis.

Dicitur in statu causae boni, quae vero Dei sufficit ad amicitiam honesti, sufficit vero nobis ad amicitiam utilis, et tunc quando Deo volumus aliquod bonum creatum

creatum, sicut Dei amicus honestate fratris, non requirit tale bonum esse utile stricte Deo, sed sufficit esse utile large, id est conditionem quamcumque, et externum honorem condecere, sic ut actus, quo Deus nobis benefaciens, sit amicitia utilis fratris, non requiritur Deum esse utilem nobis stricte, et ex isto capite amor ille non deficit ab utroque amicitiae utilis....

Resp. Utilitatem boni creati, quod volumus Deo, non deficere a stricta utilitate ex eo quod non amet complacentiam, et honorem Dei, tanquam finem cuius gratia, Deus eo conditionalis sit, et honor ex creaturis consequibilis Deo namque non est ad suam stricte, et summam felicitatem, quod vero Deus non sit nobis stricte utilis, convenit ex alio capite, neque per se ad nos, ut finem cuius gratia Deus ordinari non potest, et ideo amor, quo Deus volumus nobis, nequit esse amicitiae nostris stricta.

Arguit 2° distinctio specifica actuum petit distinctam specificam habituum; cum habitus sint actus et actus sint obiecta specificent; sed dantur plures actus charitatis specifice distincti: ergo et plures charitates specificae. minor ostenditur 1°. amor Dei, et odium peccati specifice distinguuntur; atqui isti actus pertinent ad charitatem: ergo dantur plures actus charitatis specifice inter se differentes.

2°: amor Dei specialiter sumptus, et gaudium de bonitate divina, ut a se ipso Deo possesso distinguuntur essentialiter: ergo idem, quod prius. = 3° gaudium de Deo, quatenus est possessus a beatis, essentialiter distinguitur a gaudio de bonis Dei, quatenus possessis a se ipso Deo etc. = denique nec amor efficax, et amor inefficax Dei distinguuntur essentialiter, cum 1° essentialiter pugnet cum peccato mortali, 2° vero cum illo possit componi, et sic etiam a charitate elicitur: ergo dantur plures actus charitatis specifice distincti.

Huic argumento Stat. Granados contr. 3. de Charitate tract. 1. disp. 9. sect. 5., concessa maiori, negando minorem, licet enim actus omnes in praesenti allati differant inter se materialiter, formaliter specifice conveniunt, eo quod omnes illi tendunt per se potissimum in eandem bonitatem divinam.

Quae solutio ostendat, quod dictos actus solum materialiter differri compositis actibus,

ueri

Verissimae, si autem eos differre essentialiter a praedictis actibus excludat, ex quibus falsa, vel quae falsitati fundatur, neque enim posse ab eodem habitu elici plures actus specie distinctos, quorum solum in habitibus infusis, et etiam inacquisitis, falsum esse, separatim, cum mathematicus habitus specie attomo, etiam non omnes actus quos elicit, sunt eiusdem speciei, nam actus, quo assentit scientifice demonstratis ab Angelo, distinguitur specie ab actu, quo assentit scientifice demonstratis ab homine, et similiter assensus scientificus de passionibus evidentiis essentialiter distinguuntur ab assensu scientifico de omnibus subiectis: ergo per idem habitus est plurium actuum differentium specie.

Ratio huius est: nam habitus sit perfectio quae dat cum illa proportionem in modo attingendi obiectum, et sicut una potentia minoris extenditur ad omnia, quae cadunt sub una ratione formali, ita habitus non multiplicatur specie ad omnia, quae per extenditur, quae tenent sub illa ratione formali, a quo specificatur, ac proinde licet actus inter se specifice distinguantur, dummodo comprehendantur sub una ratione formali, sed solo in respectu ad habitum, ab illo possunt elici.

Deinde cum falsitas ostendit, nam actus, qui essentialiter fuga distinguit essentialiter ab actu prosequutivo, et amor est essentialiter prosequutivus, et odium essentialiter fuga, ergo odium et amor essentialiter distinguuntur: et tamen actus duo eliciti ab aliquo habitu distinguuntur essentialiter ab actibus, qui specificant habitum, et odium peccati quae est offensa Dei, vel ad charitatem pertinet, amor autem Dei illum specificat: ergo praedicti actus essentialiter distinguuntur.

Omnia praedicta solum ostendunt ut nostra differentia magna distinctio specifica actuum, quae formaliter comparantur ad habitus solum, et discrimina specificam moralem, nego magna, et restrictione mea, sub eadem distinctione, negat contra, distinctio autem specifica moralis illa, quae licet separata facta inter actus distinctiones sub formalis materialis libet ad habitus, quo ab illo non per differunt, respiciunt, et quatenus conveniunt in attingendo sub ratione formali vel abstracta in respectu, licet vero non vel, licet ex quibus cum ordine primarii, et secundarii ab habitu respiciunt.

Quae doctrinae non eveniant exempla in scriptis adducta: nam amor Dei, et odium

odium peccati; quatenus est offensio Dei procedunt a charitate, in ordine primario, et secundario, et alios eandem rationem attingunt formalem, odio namque peccati prout sequimur rationem bonitatis divinae amicabilis delectatio gaudium etiam, et amor specialiter sumptus in Deo bonitate divina, ut in seipsa, et cadunt sub eadem ratione formali. gaudium namque circa eam charitatis de Deo prout obiecti processio, et [illegible] prout obiecti possessio, quatenus est aliquid Dei, inde etiam movet aliquo modo a bonitate divina, et sufficit ut sit a charitate elicitus.

— Circa amor efficax Dei, et amor inefficax neque 2 neque 1 pertinent ad charitatem. [illegible] efficax 1, et inefficax 2 in peccatore autem elicit ab auxilio virtutis, neque non [illegible] per actus [illegible] unde quamvis [illegible] dictorum actuum distinctio formalis sit separata facta inter ipsos, [illegible] facto separata [illegible] distinctio specifica plurium actuum inter quae formalis est inter ipsos, [illegible] separata eam potentia.

— Si dicas: extendi ad plures [illegible] distinctos ad [illegible] potentiam: ergo est ad habitus extendendum. — Resp. neg. [illegible] potentiarum tantum a habitu exteriora ratione formali obiectum, quam habitus [illegible] distinctio actuum sufficiens ad variandos et multiplicandos specifice habitus, sed insufficiens ad multiplicandas potentias, ex quo [illegible] habitus [illegible] potentia in extendendum ad plures actus [illegible] sub eadem ratione formali, quamvis illam non adaequet, quod ratio [illegible] habitus [illegible] specificante potentiam.

— Arguitur 3. charitas viae et patriae specie distinguuntur: ergo charitas [illegible] ad viatorem, et comprehensorem extendit non est unus habitus sed alterna; [illegible] extendit. Una charitas patriae regulatur per visionem claram, charitas autem viae per fidei cognitionem obscuram regulatur; at diversitas specifica regulae arguit in habitibus regulatis diversitatem specificam: ergo.

— Resp. [illegible] visio clara, [illegible] obscura specificat diversos habitus inter [illegible] clara et obscura specificat diversos habitus [illegible] — [illegible] charitas viae dimanat a gratia mediante habitu fidei, charitas autem patriae mediante lumine gloriae: at diversitas specifica priorum radicantium

Arguit

sequit specificam distinctionem in proprietatibus radicatis: sic charitas viae, et charitas patriae essentialiter distinguuntur. — Denique: nam amor patriae est necessarius, viae autem liber est; et hoc est sufficiens ad inducendam specificam specificam distinctionem in actibus, et consequenter in habitibus, etc.

— Ad hoc argumentum Scotus in 3. dist. 31. q. 5. Paludanus in 3. dist. 31. q. 5. et alii, quos refert Granados ubi sup. sec. 2. existimant distinguendum esse de actu charitatis in actu charitatis in patria et in via, et de habitu charitatis in utroque statu, et asserunt actus specifice distingui: habitum vero in utroque statu esse eiusdem speciei, quem dicunt exercere rejicit Granados, quia habitus ad differentiam speciei non possunt plures actus specie distinctos respicere, ergo si charitas actus viae et patriae essentialiter distinguuntur, non possunt non distingui specie habitus, et consequenter habitus charitatis viae evacuabitur in patria ut Paulus ad Corinth. 13.

— Haec tamen impugnatio non urget, ut enim prima ostendimus, potest unus habitus plures actus specie distinctos elicere, quod de habitibus acquisitis extendimus, ut verum minime admittatur de habitibus infusis et consequenter acceptatur, sic dicta impugnatio falso nititur fundamento, quapropter redditur insufficiens.

— Ex alio autem capite displicet illorum authorum doctrina, et rejicitur 1°. nam illa appretiatio est respectus doctrinae charitatis, vel tantum ut applicatio dicitur, sicut hoc ostendit dicatur, sed non variat habitus essentialiter, applicatio diversitas generum doctrinarum, et diversarum, ita necessario variabit essentialiter actus, sed non debet dici, aut habitus, quem actus essentialiter variant, quia nunquam variabilis est respectus habitus doctrinae asserendi variabilitatem, ideo, variare circumstantiae generum charitatum, et doctrinarum essentialiter variant non solum actus, sed habitus: sic in consequenter praedicti authores affirmant actus charitatis viae, et patriae essentialiter distingui, et negant similem distinctionem in habitibus.

— 2°. Apprehensio namque non est respectus doctrinae charitatis, sed solum conditio applicans, ut expresse docet D. Thomas 1. 2. q. 67. ar. 6. ad 2. unde ex hoc principio probat non obstare charitati unitatem viae, et patriae diversitatem regulae, quia est tantum conditio non respectus, et diversitas conditionis, si respectus sit eadem non inducit diversitatem specificam: sic habitus charitatis viae, et patriae non distinguuntur specie.

3°

Dicendum 2º D. Thomas q. 20. de Verit. art. 1. ad 6. diversitas apprehensionum, quae accidens se habet ad variandos actus, nisi iungat aut diversitate apprehensionum; et bonum per fidem apprehensum in via, et per visionem in patria idem necesse est, summe bonum, et ideo fieri ex quo diversitas ista per ordinem claram, et obscuram, est diversitas, quae accidens se habet ad variandos actus charitatis, et inde actus charitatis viae, et patriae erunt eiusdem speciei.

Unde ad argumentum in contrarium negatur antecedens; ad probationem pro parte concessa, nego minorem, et ut docet D. Thomas loco cit. apprehensio est regula voluntatis, et applicatio ad actum charitatis concurrat, quae accidens se habet ad variandos actus voluntatis, nisi apprehensionis diversitas iungatur diversitati apprehensibilis: cum quod idem bonum proponatur per visionem claram, licet in patria et per fidem obscuram in via, sit contrarium ut excitis non distinguuntur specie actus charitatis comprehensoris, et viatoris.

Ad 2um prima, concessa antecedenti, nego consequentiam; nam revelatio est ratio formalis specificans assensum, apprehensio vero tantum, ut applicatio ad actum voluntatis concurrit, et ideo revelatio clara, et obscura, ex parte diversificant assensum; secus autem apprehensio clara, et apprehensio obscura, in actu voluntatis, quae ut applicatio concurrit.

Ad 3um concessa maiori, de propositione minorem; proprietates radicentur in principiis quatenus inter se distinguuntur: permissio minori; si in principiis radicentur, quatenus inter se conveniunt, nego minorem, et consequentiam. Charitas enim quatenus specificum radicatur in fide, et in lumine gloriae, quae inter se distinguuntur penes claram, et obscuram, sed ut inter se conveniunt in tendentia ad idem obiectum.

Ad 4um prima dicatur libertatem, et necessitatem non distinguere speciem actus charitatis, sed solum accidentaliter penes denominationem extrinsecam, non penes modos intrinsecos, de quo 1. 2. q. 6. agendum erit; eo quod actus charitatis viae, et patriae differant penes liberum et necessarium non sequitur differre specie, quia quamvis etiam liberi caderemus, existo contingente specie distingui, non colligeretur inde, distingui specie habitum; sed enim idem habitus specie actus diversos specie elicere dummodo contineant aliquo modo de actus sub eadem ratione formali.

Hic dices non minus distinguitur in ratione volitivo liberum, et necessarium, quam in ratione

ingre entitatiue discursiuum, et intellectiuum sine discursu; ac licet possint in uno et eadem specie utraque istorum inueniri, non tamen in uno statu pertinente ad integritatem necessitas, et libertas possint in voluntate adunari, nec tamen potuerunt inueniri in uno statu voluntatis, et sic charitas patriae et viae, non ex vario modo amandi, et charitas viae specie amoris liberi essentialiter distinguuntur.

Ad neque maius, et ex discrimine a, non intellectiuum discursiuum, et discursiuum versantur circa obiectum sub ratione distincta, unde intellectiuus est principiorum, et discursiuus conclusionum quae non possunt uni habitui, et uni potentiae competere; liberum autem et necessarium circa idem obiectum possunt versari diuersimode ex parte potentiae, atque inde possunt inueniri in solo uno potentiae et actu uni habitui.

Deniquè arguitur: charitas virtus theologica non solum ad Deum, sed etiam ad proximum diligendum se extendit; ergo est ille habitus, quo diligit Deum, et quo diligit proximum. Charitas virtus theologica non est una specie atomo, in qua est distinctio, pro uno habitu specie distinguuntur ex distinctione obiectorum; at Deus et proximus sunt obiecta distincta, ergo non diliguntur eodem specifico habitu.

Confirmatur argumentum: distinctio tantum materialis obiectorum non inducere in habitibus distinctionem specificam, sed solum quae distinctio est formalis: proximus autem, et Deus propter transcendentalem rationem charitatis solum materialiter distinguuntur; quia Deus diligit ratione sui, proximus propter Deum; et ideo una et eadem virtute charitatis diliguntur; ita D. Thomas 2.2. q. 23 de charitate ar. 4 in corp. ad 1. Scotus tribus dist. 27 inst. q. 29. ant. incorp. in postenti ar. 5. et pluribus alijs in locis.

Ad 2am istam solutionem arguitur: non licet finis sit ratio diligendi media, et non diligenda, diuersa autem est ratio mediorum et finis; ergo non est, et electio essentialiter distinguuntur. Quamuis ratio diligendi proximum charitate sit Deus, actus tamen, quo diligit proximum distinguitur essentialiter ab actu, quo Deum diligit, et sic Deus, et proximus non eodem habitu, sed diuerso diliguntur.

2a: non veritas priorum ratione sui trahit aliam intellectum, veritas autem conclusionis non ratione sui, sed ratione priorum, praemissae namque sunt ratio assentiendi conclusioni; et similiter

ratione appetibilitatis mediorum, et tamen non est idem habitus, quo intellectus principia, et conclusiones attingit, sed diversis specialiter; nam habitus scientificus, et habitus luminis principiorum specialiter distinguuntur. Ergo licet Deus ratione sui per charitatem ametur, et proximus ratione Dei, non erit idem habitus, quo diligitur Deus, et proximus.

Deinde nam per charitatem non diligitur proximus ratione Dei, sed proximus, et Deus non materialiter, sed formaliter distinguuntur in ratione diligibilium per actus; ratio diligendi proximum est Deus, deberemus per charitatem plus diligere sanctiores, quam coniunctiores nobis, cum id magis diligibile sit, quod magis de diligibilitate participat, ille autem qui sanctior est magis participat de Deo, quam est ratio diligendi, quam ille qui nobis coniunctior est. Consequens est falsum, ut dicetur infra q. 26. ar. 6. ergo.

Denique: natura per charitatem non solum diligitur ratione bonitatis divinae, sed etiam ratione bonitatis propriae: ergo Deus, et proximus non diliguntur sub eadem ratione formali, et consequenter charitas, qua diligitur Deus non est eadem cum charitate, qua diligitur proximus. Consequentia ex dictis patet; antecedens probatur. Nam proximum per charitatem diligimus, ut amicum; at de ratione amoris amicabilis est velle amico bonum propter ipsum, et ratione bonitatis propriae, ex complacentia in illa: ergo diligitur proximus per charitatem non solum ratione bonitatis divinae, sed etiam ratione bonitatis propriae.

Ad argumentum respondeo, et ad 1.um solutum dictum, quod pro ratione usque a Magistro: ad 2. impugnatum dicatur intellectum, quo diligitur finis ratione sui, et electionem, qua diliguntur media ratione finis esse distinctos actus generaliter distinctae solum materiali operativo ad potentiam, l. ad habitus virtutis, unde ab eadem potentia eliciuntur, et ad eandem pertinent virtutem; idem namque habitus virtutis eliciens intentionem finis, etiam se extendit ad electionem mediorum, quod quamvis inter se distinguantur specialiter, et tamen sub eadem ratione formali finis et media attingunt, illorum actuum distinctio materialis operativa ad habitus virtutis.

Ad dicendum virtutes morales electivae tendunt ad sua obiecta ex motivo finis charitatis, et tamen illorum actus a charitate distinguuntur specialiter et formaliter distinctae: sed l. quod habitus specialiter distinctos specificant: sed distinctio intentionis, et electionis

n. malis, et talis erit, quamvis electio sua dicatur attingat ex motivo finis transitus intentionis.

— Resp. finem, qui est charitatis dictum obiectum, et ex parte operantis ad actus virtutum electivarum movere, ut obiectum motivum et ex parte operis non est dictum charitatis, et proprio bonitatis dictum, et specialis; non sic finem ad actus electos, sed est motivum imum, et operis, actio, ut quo electus specificat, ac proinde, quamvis actibus a charitate denominat, ista distinctio non formalis, sed materialis et separativa adductus.

— Virtutibus adhuc virtutes morales electivas ut a charitate imperate, et ut informate per illas respiciunt dictum charitatis, ut motivum imum, et operis, et tunc a charitate denominantur formaliter dictae; quamvis dictum intentionis sit motivum quo imum electis, non sequitur intus, et electus moraliter solum denominari.

— Resp. virtutes electivas subreduplicatione informatas charitate materialiter solum a charitate denominari, sed quamvis sub ratione boni maneant formaliter dictae ab illo: ut bonitas in actibus harum virtutum derivata ex ipsa unio eius dictum in bonitate actus charitatis moralis existit.

— Ad 2am obiectum dico, premissas formales esse causas efficientes assensus conclusionis, premissas vero dictum non esse rationes formales proximas, et tantum remotas, et radicales assentiendi conclusioni, primo vero excitant conclusionis, quatenus ex praemissis deducta, ut stat sub proprio abstractione, unde ex minus, conclusio scientifica a lumine priori formaliter denominari: bonitas autem dictum non est remota, et proxima amabilitatis proximae respectiva ad charitatis.

— Ad 3um ex dicto loco ibi relato spes charitatis dicendi ponens dictum, intus autem charitatis ex parte diligentis desumi, et ideo sanctiores Deo, qui magis de illo charitatis participant, magis diliguntur quo ad spem; unde maior gloria illis dedi debeamus; sanctiores autem nobis magis intensive diligimus, et intensiori affectu cum illis cum illis per charitatem coniungimur.

Ultimus

Ultimum debet plures recentiores e Societate negant proximum per charitatem amicabiliter diligi, charitatem amorem concupiscentiae, volentem bonum per amorem amicitiae concupitum amico innatum se habeat ad illud, et non vero sui, et vero amici, et bonitatis amici in eo diligat; constat, quod proximus non vero bonitatis propriae et vero bonitatis increatae attingat per charitatem theologicam. Vallesquez tom. 1. in 3 p. disp. ... cap. 6. Coninck. Hurtado, Complutenses, et Salmanticenses disp. 13. sect. 2. a quorum resolutione dissentiendum sit.

Dico primo: proximus per charitatem theologicam diligitur amicabiliter. Ita Caiet. infra q. 25. art. 1. Bañez Complutenses cit. Magister adhuc Araujo dub. ... Raphael Aversa infra q. 8. art. 4. disp. ... tenent etiam ex patribus Societatis Arriaga, Suarez, et Granados.

Probatur primo ex illis verbis Joan. 15: *Hoc est praeceptum meum ut diligatis invicem, sicut dilexi vos*: et Matthaei 22. *diliges proximum tuum sicut teipsum*; quod praeceptum esse charitatis theologicae docent Aug. tract. 83. in Joannem et lib. 8. cap. 8. Gregorius homil. 27 in Evangelia, et alii Patres cit.; at Christus Dominus non amore tantum concupiscentiae, sed amicitiae nos dilexit, volendo nobis bonum propter nos, et non tantum propter Deum; alias non nimium suam charitatem commendaret Deus in nobis, quod vincit charitatem suam in Deo propter quam tantum Christus se obtulisset morti; nos etiam nosmetipsos propter nos diligimus volendo nobis bonum quod bonum nobis est: ergo charitate theologica diligimus proximum propter ipsum, et non tantum propter Deum, non solum amore amicitiae, verum etiam amore concupiscentiae.

Probatur secundo: per charitatem diligimus proximum non solum ordinando illum Deo ad eius gloriam, et honorem, sed etiam diligimus proximum volendo illi bonum et bonum eius est: quia charitas est amor bene amici ad proximum, et non tantum concupiscentiae, et tunc erit amicitia proximum solum gratia existentem, et nobis retribuentem amorem: consequentia est evidens. Antecedens autem ostenditur 1. ex D. Th. infra q. 23. art. 1. illis verbis: amicum amat aliquis simpliciter, uno modo ut ipse amicus, aliquem amicum habemus, et cui bona volumus, alio modo ut bonum, quod amico volumus, et hoc modo charitas per charitatem amat, et explicans solutionem ad 1. quam tenet Scoto

per charitatem

p charitatem dilecto Primo sicait diligendum, quod Deum, et proximum, filii, ad quos amicitiam habemus: sentit doctor alibi, charitate diligere ipsam charitatem ac diligit proximum; charitatem necesse non concupiscentiae, tanquam bonum quod proximo volumus, ipsum vero proximum per charitatem amicitiae, tanquam cui volumus bonum, et benevolentiae ipsum diligimus.

— 2° probatur idem ans: nam ex doctore eadem q. 25. ar. 3. ubi dicit, creaturas irrationales per charitatem diligi, non tanquam, ad quas amicitiam habemus, sed ut bonum, quod nostris optamus, creaturas autem rationales diligi per charitatem tanquam cui bonum volumus; at si creaturas rationales tantum amore amore concupiscentiae, et non amore benevolentiae propter ipsas, nullum esset hoc discrimen, cum irrationales, quam rationales creaturas aliquando creati charitatis non concupiscentiae, et non benevolentiae sunt.

— 3. nam ex doctore ... ar. 11. alibi dicimus, per charitatem diligimus, et alios bonos Angelos, et proximos, licet peccatores sint, sive iusti; nam per charitatem illos damnatos non diligimus, quibus non volumus per manere in gloria Dei; at si proximos per charitatem diligeremus tantum amore concupiscentiae nullum inter ipsos daemones Angelos, et proximum, Angelosque bonos esset discrimen in ordine charitatis, dum per charitatem non solum diligimus proximum amore concupiscentiae, sed etiam amore benevolentiae.

— Denique probatur 6°: nam ad hoc aliquem vere charitatem non esse amicitiam quod Deum, maxime quod per charitatem illos diligimus propter Deum: at hoc e contra in nullo ... ingenio ... probatur. Verum non obesse potest amori amicabili proximi, quod amet eo modo, quo petit amari, ut diligat honeste, at diligi propter Deum aeque ad perfectam honestatem amoris amicabilis proximi: quod sic diligi obstare nequit, ... ut per charitatem diligat amicabiliter. — 2° nam licet proximum diligi propter se, ut finem cui utilitatis, et diligi propter Deum, ut motivum, et rationem amandi; at diligi proximum propter se, ut finem, cui utilitatis, sufficit ut amet amore ... benevolentiae amicabiliter: ergo quod per charitatem propter Deum diligat, non obstat quominus diligat amicabiliter.

— 3. nam licet Deum obstare amori amicabili proximi amari propter Deum ut finem cui perficiendum, hoc est propter gloriam, et honorem ex eum Deo provenientem, quod ... diligat propter Deum ut participandum ab ipso, et proximum perficientem, ... motivum amoris amicabilis

amicabilis non dictat benevolentiae amicabili, ut ostat ex dictis dub. 1.; ergo potest primum per charitatem hoc 1mo diligi, quo potest amicabiliter diligi per illam.

Vel non diligendo primum volendo illi bonum, quod bonum ejus est completum in bonitate ipsius, quae est particularis a bonitate Dei, ei illum diligere amicabiliter, etiam quod sic amat, diligit propter Deum; sicut quod filius vult dari aliquod bonum, quod diligamus ipsum propter Patrem diligimus; ergo primum diligi per charitatem theologicam propter Deum non tollit, quod per illam diligat amore benevolentiae amicabili.

Denique non Deus amicabiliter diligit hominem, ut solent omnes theologi, et tamen ipsum diligit propter se ipsum, ex complacentia propria bonitate ut vidimus sup. ar. 1.; ergo quod per charitatem diligat primum propter Deum non tollit, quod ille per illam diligat amicabiliter.

Restat modo ad illam doctrinam occurrere, cui Granados ubi sup. respondet nego ant., nam omnino dicitur benevolentiae, ut a dequalitate distinguit, diligere hominem propter se sive suam bonitatem, aut propter ipsum, sed sufficit velle illi bonum, non propter amantis utilitatem, sed propter utilitatem alicujus particularis dilecti, et etiam diligens primum per charitatem, quamvis illum diligat propter Deum, non tamen diligit propter aliquam utilitatem Deo provenientem, quia stricta utilitas sit, sit Coeruss, quod amicabiliter per charitatem diligat, et Deus amicabiliter homines diligit, quamvis illos diligat propter se, quod non movet ex aliqua utilitate stricta Deo ex ipsis proveniente, quam solutionem sumpsit ex Mro Bañez, et frequenter nostri theologi amplectuntur, illamque, ut probabilem sustinuimus ar. 1. dub. un.

Ad dicam amor, quo diligimus primum propter ipsum, et honorem Dei est stricta benevolentia ad Deum; quod est amor benevolentiae primi, et amor superioris, nam per talis est benevolentiae ad Deum, et primum tamen. = Respondeo distinguo Coerss. non est benevolentia primi, ut amici particularis, et primum dilecti, nego; quatenus amici secundarii, et mediati, nego Cons., nam licet non possit benevolentia, et amicitia Deus moto ex ejus bonitate esse formaliter amicitia, et benevolentia alterius, potest tamen esse non mediate benevolentia illius, ut obtimediati, et Deo dilecti.

Insta=

— bonitatis, ut quis amabilis, atque ideo diligat, sed diligere propter se, seu ex complacentia in ipsa bonitate. Quare amor iste 2° tritus ad proximum non est benevolentiae adiuste atque ut extremum amabile, et 2us. Probatur utrumque, dicit Suarez inf. q. 26. a. 2. charitas non diligit, ut extremum amabile, sed ut bonum amico volitum, ut tu supposuit dicit D.T. ar. 3. creaturas irrationales non amari amore benevolentiae, atque ut extremum 2um, et maxime, ut dicit art. 11. daemones, quos charitas nullatenus amari amore benevolentiae, et tantum supposita; at non alia ratione, nisi quia charitas creaturas irrationales, et daemones non amant ex complacentia in proprijs bonitatibus, ex complacentia in bonitate. Unde quod ut aliquis amet amore benevolentiae atque 2° et maxime debet diligi ratione propriae bonitatis, et ex complacentia in illa.

— Ad nego ans: siquidem ratione propriae bonitatis, et ex complacentia in illa aliquis diligatur, non erit tunc 2us amoris amicabilis, nec maxime, sed 1us, et finale; ad probationem conse- maioris quoad omnes partes, nego minorem; ad 1° cur amor reflexus charitatis non est amicabilis, quia charitas amata est, quae non amat, et id, cui volumus bonum, ut bonum volitum amico, ut aliquid amicabiliter diligatur, debet esse saltem finis cui utilitatis ex eodem capite probatur creaturas irrationales non diligi amore benevolentiae amicabili; quod ut dicit D.Th. ar. 3. videlicet, non sunt capaces habendi bonum proprium.

— Ad 2um cur daemones non diligamus amicabiliter in charitate, sed tantum amore supposi- ti, quod ut aliquis amet per charitatem amicabiliter, est necesse velle ei nonnullum bonum, bo- num charitatis, et aeternae beatitudinis, et si quid aliud ei desideraret, erit esse inordinatum bonum, daemonibus autem non volumus bonum charitatis, neque aeternae beatitudinis, et ideo nec 2° nec maxime sunt charitatis. Charitas, sed tantum supposita, quod volumus eos in esse, ut Deus glorificetur, proximus autem volumus beatitudinem aeternam, et bonum gratiae, et charitatis, ut finem cui utilitatis, unde quamvis amor iste ex complacentia in bonitate illorum non moveat, sed ex complacentia in bonitate Dei non tollit, quod sint obiecta 2^{a} et maxime charitatis sub ratione benevolentiae, et amicitiae.

— Dices, si sequitur ex hac solutione, spes virtus theologica esse amicitia supernaturalis proximum, contra apostolum, cum 2^{a} tres virtutes theologicas, sit tantum debet una amicitia supernaturalis, quae virtus theologica sit; quod ruit traditionem doctrinae. Probatur sequela: nam 2^{a} D. Thomas traditionem,

ut aliquis

ut aliquis amet amore benevolentiae, neque enim ille appetit bonum ex complacentia in illius bonitate, et propter ipsam, tanquam propter finem cui gratia, sed tantum ut finem cui; actus autem spei volentis proximum bonum aeternae beatitudinis, tanquam finem cui utilitati: ergo spes virtus theologica sit amor concupiscentiae erga Deum, in tantum proximi erit amor benevolentiae amicabilis.

== Respondeo distinguendo sequelam, et proposito distinguo maiorem, ut amet amicabiliter secundo et mediate ratione alterius primario dilecti, concedo maiorem, ut amet amicabiliter finaliter, et primario, nego maiorem, et consequentiam, nego totum; itaque amor amicitiae totus non dicit respectum ad bonum volitum, et ad personam, cui ratione sui volumus bonum; licet respicit rationem concupiscentiae, et rationem amicitiae, sicut autem ratione concupiscentiae per aliquid primo, et ratione sui respicere, et aliquid secundo, et ratione alterius, ita ratione amicitiae per unum primo respicere, et aliud secundo, primo respicit illud, cui appetit bonum ex complacentia in illius bonitate, secundo illum, cui appetit bonum ex complacentia in bonitate alterius primo dilecti amicabiliter, semper tamen, ut ad amicum secundo extendatur, debet primo aliquem ut amicum ex complacentia in bonitate illius respicere; et ergo proximis volumus aeternam beatitudinem per tantum charitatis ex complacentia in bonitate Dei, ut Deus et proximus amici, totus fit, quod sub conceptu amicitiae extendatur actus charitatis ad proximum, ut amicum secundo, et minus principalem.

== Virtus autem spei non respicit proximum ut finem cui ex eius complacentia beatitudinem aeternam desideret, alioquin a bonitate creata specificaretur, et consequenter non esset virtus theologica, et consequenter non esset amicitia supernaturalis ad proximum, ut talem, nec minus principalem amicum, nec oppositum ex D. Thoma loco allegato colligitur, ibi enim loquitur large de amore, quatenus amor in amicitiae, et concupiscentiae dividitur, non ut in diversos actus, sed ut in diversas habitudines in eodem actu repertas, qua ratione amor concupiscentiae dicit respectum ad bonum, et amor amicitiae comparative ad personam, non autem loquitur de amore benevolentiae stricte, quatenus amor in benevolentiam, et concupiscentiae dividitur, quatenus in diversos actus per suas diversa objecta, quibus appetitur bonum, qualis amor, quo volumus alteri bonum ex complacentia in illius bonitate, est amor benevolentiae, qualis non, quo nobis bonum appetimus est amor concupiscentiae, et hoc ratione erat necessarium, ut spes esset amicitia supernaturalis ad proximum; haec dicta sint in gratia illius doctrinae quam plures sequuntur, et nos [illegible] hujus quaestionis sustinemus, ut probabilem.

et consequenter

Contrarium, ut videtur, solutum, quia loco allegato, ut verior, auctoris defendit, aliter a nobis obiectis occurrendum, salvo proximum per charitatem diligi posse dupliciter: propter Deum, ut aliqua ratione efficiendum; neque propter excellentiam, et honorem; 2º propter Deum, ut participandum per gratiam, dilectus est, ac diligere proximum propter propriam bonitatem, et complacentia in ipso, quae est aliquid Dei, ut quod primo modo amat, non solum trat amorem Dominum frater, et diligit tanquam bonum Deo volitum, unde hic respicit fratrem habitudinem amicitiae, proximum vero habitudinem servi, tanquam bonum Deo volitum; quod autem 2º modo amat, non amore servili, sed amicitiae diligit, quia per talem actum volumus bonum proximo, ut fine eius, propter eius bonitatem, ex complacentia in ipso, ut est aliquid Dei, et [illegible] solum hi actus, sed etiam omnes a charitate procedit; atque inde charitas non solum tamen Dei, sed etiam tamen proximi habet rogamus.

Qua supposita doctrina, ad 4um obiectum dicendum quo antecedens; ratione bonitatis propriae sumpta absolute, nego antecedens; ratione bonitatis propriae, quae est participata a Deo, et quae est aliquid Dei, concedo antecedens, et nego consequentiam, quia ut proximus per Deum per charitatem sub eadem ratione frater attingantur, sufficit, quod in dilectione proximi non moveat a bonitate illius absolute, sed ab illa quae est aliquid Dei, et ab ipso participata.

Ad 2um illud solum [illegible], ex tenio actus [illegible] enim dicta amoris amicabilis est velle amico bonum propter ipsum, hoc est, sine ordine ad aliud, alias illius non illius erit amor amicabilis; sed talis actus iste non est amicitiae erga proximum, si ex illius bonitate absolute sumpta movet, et consequenter non procedit a charitate, qua diligimus Deum.

Ad 2um: ut actus aliquis eliciatur ab aliqua virtute debet habere pro motivo proximo obiectum formale, seu specificativum talis virtutis; sed actus iste quo volumus proximo bonum ex complacentia in bonitate illius, quae est aliquid Dei, non movetur proxime a bonitate increata, quae est formale obiectum charitatis, sed a bonitate creata, quae est aliquid creatum: ergo non elicitur a virtute charitatis, qua diligimus Deum.

3º ergo idem eadem charitate, qua diligimus Deum, diligimus proximum, et illum in proximo diligimus Deum, ita argumentum [illegible] infra q. 103. ar. 4 ad 1; sed actus iste, quo proximo volumus bonum propter bonitatem propriam, quae est aliquid Dei, non diligit in proximo solum Deum, sed aliquam bonitatem creatam: ergo non elicit a charitate theologica.

Videtur autem

Tertio actus, quo diligimus proximum elicitive procedit a charitate, sed eiusdem speciei cum actu, quo diligimus Deum, ita expresse Div. Thom. inf. q. 25. ar. 1., ubi actus, quo diligimus proximum ratione bonitatis supernaturalis, ut participatur a Deo, non est eiusdem speciei cum illo, quo Deum diligimus propter se: sed non procedit a charitate theologica.

Denique, actus quo proximum colimus propter excellentiam eius supernaturalem creatam non elicitur ab eadem virtute, quo Deum colimus propter excellentiam divinam; sed ad distinctam virtutem pertinet, nempe ad duliam, quae ut docet Div. Thom. inf. q. 81. ar. 4. ad 3. est virtus distincta a latria, qua colimus Deum: ergo quo diligimus proximum propter bonitatem supernaturalem creatam non elicitur ab eadem charitate, qua diligimus Deum propter bonitatem increatam, quod dicto.

Haec argumenta quamvis urgentia sint veritatem solutione tradita non infringunt; ad primum distinguo antecedens, quod est amor amicabilis omnino absolutus, et ab eadem virtute primario adaequate obiectum virtutis procedens, concedo antecedens; quod est amor amicitiae respectivus procedens ab eadem virtute amicabili, qui non primario, sed potius secundario, et minus principaliter ad obiectum aliquid comparatur, nego antecedens, et consequentiam.

Ad 2um distinguo maiorem: actus primario elicitus ab eadem virtute virtutis, concedo maiorem; secundario ab illo procedens, nego maiorem, et subsumptam, distinguo consequens; non procedit ab eadem charitate primario, concedo consequens; secundario, nego consequentiam; itaque licet omnis actus elicitus ab aliqua potentia, vel virtute debeat habere principium proprium et aliquod distinctum sub obiecto adaequato proximo potentiae, vel virtutis, sub obiecto tamen primario et specificativo solum petit quod distinguatur obiectum specificativum actus primario eliciti a potentia, vel virtute, non autem obiectum specificans actum secundario eliciti. Patet hoc in intellectu nostro, cuius specificativum est ens reale, et tamen elicit secundario cognitionem entis rationis, non ab ente reali, sed ab ente rationis proxime specificatam; patet etiam in habitu metaphysicae. Cuius obiectum primarium est ens reale et tamen cognitio scientifica passionum entis rationis in loco secundo ab habitu metaphysicae elicitur, quamvis non ab ente reali, sed ab ente rationis proxime specificetur, quod sub ratione formali obiecti non continetur primario, et specificativo huius metaphysicae, ut diximus in textu.

Ratio a priori est: nam absoluta repugnantia obiecti specificantis actum primarium sub obiecto specificante habitum, vel potentiam, ad continentiam obiecti specificantis actum secundarium: quod licet

gt ad Virtutem requiritur continentia sub obiecto specificante proximo, tanquam species sub toto illius; ad 2um haec continentia non petitur; unde quamvis habitus fidei specificetur a revelante, idest a revelatione obscura, ideo non possit virtus elicere actum non specificatum proxime ab illo, quia non attingit evidentiam extendit in ipsa Societate assentientis assensum evidentem credibilitatis mysteriorum fidei, quia alia abstracta fidei propter habitudinem credibilitatis ad revelationem obscuram.

Similiter etiam quamvis habitus ~~specificativus~~ scientificus non possit virtute elicere nisi cognitionem scientificam, cuius obiectum est veritas demonstrabilis; in pluribus logicis tamen potest elicere 2um assensum opinativum, qui a nobis in scientia; Et amor proximi propter bonitatem supernaturalem creatam non possit virtute a charitate procedere, quia non continet bonitas supernaturalis creata sub obiecto virtutis specificativo charitatis, ut illius pars subiectiva, quia tamen importat habitudinem ad obiectum virtutis charitatis, et sub tali habitudine attingitur, potest 2um, et minus parte a charitate procedere.

Ad 3am respondetur. Veritatem D. Thomae intelligendum esse sic, quod non diligamus in proximo, nisi Deum, vel in se, vel in sua participatione, ut tali, quod hoc ipso, quod proximum diligamus ratione gratiae, ut est participatio Dei, vel unio cum Deo, vel imitatio Dei, diligimus proximum in ordine ad Deum, et ratione Dei aliquo modo, quod sufficeret ad salvandum unitatem charitatis, constat ex D. Thoma q. un. de charitate art. in corpore illius 4; sic igitur dicendum, quod charitas diligit Deum ratione sui ipsius, et ratione eius diligit omnes alios in quantum ordinantur ad Deum, unde quodammodo Deum diligit in omnibus proximis; hic enim proximus a charitate diligitur, quia in eo est Deus, velut in eo est Deus; unde manifestum est, quod est idem habitus charitatis, quo Deum, et proximum diligimus: sufficit ergo iuxta D. Thomam aliquo modo Deum diligere in proximo, ut talis actus a charitate, quo [illegible] [illegible] Deum diligimus, eliciatur, ut in sequenti patebit. = Quod autem diligere proximum ratione gratiae, ut est participatio Dei sufficiat, ut dicatur diligi in proximo Deum constat ex alia doctrina D. Thomae 1.2. q. 8. art. 3 ubi sicut, quod voluntas tendit inmediate, non quatenus fert in finem, quod hoc ipso, quod in eius vult, est finis. Sic Thomistae quoniam obstante gravissimo [illegible] defendunt unitatem medii inter ac fratre obiectum electivum, de quo videatur Magister [illegible]

Dispi

disp. act. ostm. bonitas medij inco ē participatio finis, seu bonitatis illius, & relata ad finem, recte dicit D.Th.s voltatem in medijs vellei ipsum finem: posita q amor proxime vi generali; et ē participatio naa. Dne dict, & ē quodam mo amor Dei.

Dico 2o. proximum posse ipsum diligi per charitatem; uno mo vi Dei, ut proxime adequate moventis, bonitate proximi omo modo se habente, & iste actus non 2us, & ipso spectat ad charitatem, quo fratrem, & diligit qua obtinen illius ē bonitas increata; alio mo diligi..., quo bonitas supernalis creata proxime motive ingrediatur, ut participata ē a Deo, & increata bonitate indistinguea, & iste actus non 1us, & 2o a charitate procedit: Dico D.Th.s probat unitatem charitatis ex eo quod per illam non diligimus in proximo, nisi Deum; loquitur enim de actu charitatis 1o, non vero 2o, quod ad salvandam unitatem charitatis sufficit.

Quod autem isti duo amores sint distinguendi, constat ex D.Th.a in q.27. ar.8. ubi inquirens utrum sit magis ~~meritorium~~ meritorium diligere proximum, quam Deum? Resp. proximum posse ipsum diligi, 1o tali, quod adequate diligatur Deus, ita ut ex vi eiusdem actus Deus diligatur, & quod 1o mo diligere proximum, ē magis meritorium, quam solum diligere Deum, secus autem si 2o mo proximus diligatur: sentit ergo D.Th.s proximum posse diligi per actum, quo non diligatur Deus, & tamen ratio cuius bonitas increata sit ro adequata obiectiva formalis, & etiam per actum quo Deus non diligatur vi ... increatae bonitatis, atque inde ~~bonitas increata ratio illius~~ ratio cuius bonitas increata, ut inde non sit ro proximo motivo, sed ut relucet in sui participatione; cumque huiusmodi actus non possit 1o procedere a charitate, dicendus ē ab illa elici 2o: nam D.Th.s in tota ista q. de actibus a charitate elicitis agit.

Et Alij ad 4. v. 1. D.Th.m loqui de actu 1o elicito a charitate attingente bonitatem increatam Dei, utroque adequatam, & omo modo proximi, quam ē eius ... spectum illo actu, quo Deum solum diligimus, libenter fatemur, & unitas specifica huius actus sufficit ad salvandam unitatem specificam charitatis, non obstante

diversi-

diuersitate specifica alterius actus, quo proximum diligimus propter bonitatem supernaturalem creatam, et cum habitus solum ab actu et obiecto specificetur, non obstat unitati specificae diuersitas actuum &c.

R. 2°. Concedo antecedens loqui de unitate specifica non in esse entis, sed in esse principii specificantis habitum; sed autem actus quo diligimus proximum propter bonitatem supernaturalem creatam in esse entis specifice distinguatur ab actu, quo Deum diligimus propter se, in esse tamen principii specificantis habitum charitatis non distinguitur specifice ab illo, quia bonitas creata, quae formaliter de hoc ad praedictum actum materialiter comparatur ad habitum charitatis, et bonitas increata in obliquo tantum attacta per illum actum in recto, et formaliter ad habitum comparatur, et entitas rationis specificans formaliter constituta cognitione sui materialiter de hoc respectiue ad actum, et ad habitum methodi. et ens reale in obliquo ingrediens specificatum cognitionis entis rationis constitutae formaliter specificatiue; in recto vero comparatur ad actum, et ad habitum methodi. ut communiter ab omnibus admittitur.

Notandum 1°. plures recentiores Thomistae fatentur, quod hi Sancti possunt adorari cultu: 1° propter excellentiam diuinam: 2° propter excellentiam creatam, et 1° modo adorant eadem adoratione latriae, qua colimus Deum: 2° autem modo adorant virtute duliae specifice distincta a latria; ita similiter proximus potest amari, et propter bonitatem diuinam, et propter bonitatem supernaturalem creatam, et 1° modo amari eadem virtute charitatis, qua diligitur Deus; 2° autem modo per quandam virtutem moralem infusam, quam vocant amicitiam supernaturalem ad proximum; ita dicunt authores, quos supra citauimus, negantque charitatem theologicam esse amicitiam ad proximum, et praeter illos Granados 2° vero disp. 3. de Charitate tract. 1. disp. 3. sect. 1. §. 2. quos ibi citat.

3ª Cl°: praeter virtutem theologicam charitatis, qua diligimus Deum, et proximum non datur alia virtus moralis infusa ad diligendum amicabiliter proximum propter bonitatem supernaturalem creatam. ita omnes, quos pro 2ª conclusione adduximus, praeter Granados, et nostri discipuli Doctoris, paucis exceptis; et ostenditur 1°: nam Doctor. 3. q. un. de charitate ar. 4; et in 2 2. q. 23. art. 1. et q. 81. art. 4. et q. 103. art. 3. et pluribus aliis in locis, haec assignans proponens: diuersa est virtus, qua exhibemus cultum Deo ab ea, qua colimus proximum: sed alia charitate diligimus Deum et alia proximum

teste

in ipso actu semper negavit Cont. sentit, non cum candorem decalum proximi, et Dei, ac de amore Dei, et proximi satis ad hoc, quod est continere actum virtutis; et in hac via satis ad hoc nullum dari discrimen. Semper mentem D. Thomae evacuat. primi: proximus ratione Dei eadem virtute adoratur, qua colitur Deus, rationem, propter excellentiam colitur per diversam virtutem; at etiam ratione Dei amatur per eandem virtutem, per quam diligitur Deus, et ratione bonitatis supernaturalis proximi per diversam virtutem, [illegible] in hac via quod est discrimen.

2º ommissa ratione, qua probat magister cum Suarez lib. 3. de Religione cap. 5. sic ostenditur: nam deest diligendus amicabiliter proximus ratione gratiae habitualis, quae est participatio Dei, iuncta nobis cum ipso, et nos Dei amicos constituens; sufficiat habitus charitatis theologicae: quod diligendus supernaturaliter amicabiliter proximus non est naturaliter à charitate diligitur. atqui probatur 1º ex D. Thomae in 3. dist. 23. q. 1. art. de Dilectione 1º similiter, at charitas facit diligere homines in ipsis omnem bonitatem, quae finis ultimus est; sed ex D. Thoma homo est particeps omnis bonitatis divinae; non per gratiam habitualem theologica virtute diligit.

3º nam ex D. Thoma 3 q. [illegible] de Charitate art. 1. in corp.: homo per charitatem diligit, in eo sit Deus, aut quod in eo est Deus; at ratione gratiae habitualis, quae est habitualis participatio naturae Dei spectatur in hoc: quod homo ratione habitualis gratiae, ut est participatio Dei, diligitur theologica virtute.

3º ex D. Thoma [illegible] ar. hoc ipso quod diligimus aliquem bonum, eius diligimus familiares, consanguineos, et amicos ipsius, in ipsum continent; at per gratiam habitualem homo attinet Deo, ut illius amicus, et filius, qui diligit ratione gratiae habitualis, per charitatem, qua diligimus Deum, amatur. 4. quia ut idem aliquid charitate theologica diligat, sufficit, quod per actum, quo diligit aliquomodo Deum, diligatur, ut docet D. Thomas ibidem; at per actum, quo diligit homo ratione gratiae habitualis, ut est participatio Dei aliquomodo diligit Deum; ergo talis actus procedit à charitate theologica.

4. nam si debet aliquem ratione homo ratione gratiae habitualis non producere amorem elicitum à charitate theologica maxime quia obiectum formale charitatis est bonitas increata, sub quo continetur gratia habitualis specificans praedictum actum; sed haec ratio est nulla; nam quod illa continentia

bonitas,

tantum exigit in toto actu ~~...~~ ..., et in toto aliarum virtutum non vero in toto actu ..., quo
licet praedictus actus; nam est electio proxime specificata a bonitate mediorum
quae cedit a ~~...~~ virtute specificata a fine, sicque distinctis medi-
orum distinctio, ut patet in iustitia: quia amor proxime ratione gratiae habitualis, quae est formalis
participatio Dei, procedit a charitate, per quam diligimus Deum.
Dices, ... charitatis theologicae possimus diligere proximum ratione habitualis
gratiae, quatenus est participatio Dei et quatenus dicit ordinem ad Deum; possumus tamen alio amore
diligere proximum ratione gratiae habitualis, quatenus est bonum proprium ipsius absolute, et huiusmodi actus
non potest a charitate procedere, ac proinde ad illum assignandus est alius habitus supernaturalis ami-
cabilis a charitate distinctus.
Dico ... non possit diligi proximus ratione gratiae absolute absque expresso or-
dine ad Deum; ... naturaliter diligit sub ratione ad Deum, quatenus formalis participa-
tio ipsius, et quatenus nos iungit Deo; et virtutes non sunt constituendae pro actibus quomodo-
cumque possibilibus, sed pro actibus ... amabilitatis distinctorum; pro ho-
... a charitate distinctus non est constituendus pro illis actibus ... videtur certum,
quod namque ... diligit ratione bonitatis sibi peculiaris, aut ratione bonitatis
Dei, ... ratione bonitatis ut sic, non datur habitus virtutis ad eliciendum actum,
quo ratione bonitatis in se diligat, et quod ... sperant dona supernaturalia
in ordine ad Deum ... sperarum quae in se, absolute non datur ... habitus ad eli-
ciendum actum, per quem ... absolute, ut ... nobiscum ... fidelium ...
... quod ... credit ... ab Angelo in ... testimonio ipsius ...
ordinato ... testimonio Dei, quod sine tali ... non datur habitus supernaturalis distinctus a fide
theologica quo assentiamur testimonio Angeli absolute ratione sui: ... vero ...
facti ...
Mor autem ... auctoritatibus non solet negari ostendit ... gra-
tiae, ... sit in ordine supernaturali, non tamen est ... absolute, sed respective
in ordine ad ... ut ... illius participatio, et ut elevativa ad
ordinem divinum: quia connaturaliter diligit amore respectivo, quam a-
more absoluto.

2°.

2°. quod namque bona supernalia ad beatitudinem obtinendam ordinentur divina gratia, et naturaliter sperant in ordine ad beatitudinem, quam in se considerat absolute: hoc cum gratia sit supernaturalis, et expressa participatio naturae divinae, et ordinata stabilitur ad diligendum nos cum Deo naturaliter diligit in ordine ad Deum, quam in se considerat absolute.

Denique prout illud non ens datur in ordine supernaturali duplex fides, una theologica, et alia moralis; nec duplex spes, scilicet moralis, et theologica: hoc nec duplex charitas moralis, et theologica admittendae; ut a nemine negatur. Consequentia probatur; siquidem spei cavilatur: nam per virtute theologica spero mihi bonum divinum proprio, et per illius bona supernalia creata propterea quatenus ordinantur ad Deum; sic per charitatem theologicam diligo amicabiliter proximum quatenus ordinatur ad Deum, et quatenus est aliquid Dei; at per illorum sperantia bona supernalia in ordine ad Deum, ut obtinenda spectatum, non datur de facto habitus ad sperandum bona supernaturalia absoluta, qui sit spes moralis a theologica distincta: hoc per habitum charitatis theologicae, per quam diligibimus proximum ut est aliquid Dei, et prout ordinantur ad Deum, non datur virtus moralis a theologica distincta ad amicabiliter proximum diligendum rationem gratiae habitus absolute.

Dubitabis cur disparem rationem nam spes supernalis quaecumque sit innititur Deo omnipotenti auxilianti, tanquam formali motivo; atque inde dari nequit spes supernalis, quae theologica non sit, non autem quaelibet supernalis charitas bonitatem divinam pro motivo formali respicere potest, et ideo dari potest supernalis charitas proximi, quae theologica non sit, illa nempe quae bonitatem supernalem creatam respiciat pro motivo formali.

Respondetur nam est probabilis theologorum dicto, quae docet, non omnipotentem auxiliantem, et bonum ipsum divinum, quatenus est nobis bonum esse obiectum formale spei; quod salvum in illa sententia, quam valde probabilis est, admittenda erit duplex virtus spei theologicae theologica scilicet, et moralis, quarum una nobis bonitatem increatam speramus, et creatam in ordine ad illam, et alia bona supernalia creata absoluta, quatenus sunt bona nobis.

2.º nam in ratione virtutis theologicae, de qua D. Th. q. 1. ar. 1. ad 1. non sufficit ratio formalis sub qua esse aliquid increatum, sed insuper requirit, quod ratio formalis, quae sit per se ratio increata, sicut quaevis species donorum supernaturalium creatorum innitatur ratione auxiliandi, et tamen per rationem formalem sub quo increatum per se fertur, sed non ad illud absolute tendit, et non sub ordine ad Deum, non theologica; sed moralis virtus erit, et omnis erit admittenda praeter spem, non minus quam virtutem praeter charitatem, et eo dem argumento forsan virtus esse fides admittendum, theologica una, et altera moralis virtus, per quam assentiamus veritatibus creatis, et revelatis a Deo in ordine ad veritatem increatam; et alia, per quam assentiamus eisdem veritatibus absolute, et sine tali ordine.

Pro ultimo solvitur argumentum occasione cuius 3.ª C.em statuimus, D. Th. in 1. 2. q. 29. ar. 1. Resp. negat Deum occasio[nem] huius, et rationem discriminis reddit, quod nempe amor respicit bonum in communi, honor autem respicit bonum proprium honorati; defertur enim in testimonium virtutis propriae; et ideo amor non diversificatur specie propter diversas bonitates diversorum, dummodo referantur ad aliquod unum bonum commune, honor autem diversificatur secundum propria bona singulorum; et in 2. 2. q. 81. ar. 4. ad 2. Ait his verbis: obiectum amoris est bonum, obiectum autem honoris est aliquid excellens; bonitas autem Dei communicatur creaturae, non autem excellentia bonitatis eius, et ideo charitas, qua diligitur Deus, non est virtus distincta a charitate, qua diligitur proximus; religio autem, qua honoratur Deus distinguitur a virtutibus, per quas honoratur proximus.

Ad 1.um facit: nam obiectum charitatis non est bonitas divina, ut communis analogice divinae personae, et divinae participatae; sed bonitas divina increata, quae talis est propria Dei, ut dicebamus praecedentibus in 1. C.e dicimus; at obiectum religionis est excellentia increata, quatenus est propria Dei: ergo nulla est disparitas a D. Th.o constituta inter amorem, et honorem quoad hoc, quod proprium bonum, et bonum in communi respicere.

Deinde 2.º arguit: nam bonitas divina communis creaturae, non ex communi, sed tantum per analogam convenientiam, et etiam divina excellentia per convenientiam analogam.

analogaz Creat Creaz; Sig[nifica]tz excellentia Creata ē participatio Dnīz vnde
eodēz mō colitur Creaz excellentia Dnā, quae ē obtz religionis, qua illi coli=
cat Dnā bonitas, quae ē obtz Chatis.

Dradtz obiectz Relig[io]nis maz; obtz specificatiuz Chatis, adomaz: obtz Chatis extensiuz, neg[ue] maz, et nam... ; neg[ue] totz: nam religionis obtz n[on] solitz, et specificatiuz, adetz adequatuz, et extensiuz ē excellentia Dnā, quatenus ē ppria Dei, tum autz Chatis cui obtz specificatiuz sit bonitas increata, quatenus ē ppria Dei; obtz autz extensiuz ē bonitas supernaturalis Dnā, in totz i dust[...] analogice Dnā ppaz et Dnīz participatz, et se per diuisionem.

Ho autz discriminis ratione a Dto in utraq[ue] stat... ppria intus insinuat, qd neqz motiuz adorati ē supexcellentiz obti honorati ad ipsius honorantz; vnde eo excessu amz plenz ad aliz, n[on] retardat, sed potius iubat honor, ex conuenientia autz similitudine retardat, et difficiles reddit, quod cum etiam experientia constat superioribus nobis faciliz Colimus et veneratz ppendimus, quez ptorig nobis equalitez, ouz inde n[on] eo ipso, qd illez vt aniuersalez exe[ce]llentiaz adorarmus, vincit difficultas, quae in honorando ppinquz vtz excellz creatz, quatenus sit participatio Dnīz, qd cum bonitz participat[ione] a ppria superioritate discendat, n[on] ex eo qd illez ira venerarmur, sed faciliz et prompty reddit honor, exhibendz Creatz excellz, quae ē eiz participatio, eumque ratz ponet ad vincendz difficultatez n[on] sidz ratz, quo Dnīz inde cultz ppendimus cum illo, quem prorimz honorarmus.

Amor autz, quoniam extremz superioris respiciat n[on] ratz ppr[ia] bonitatz, ut sibi excedentez, sed potz, ut conuenientez, sui conuenientia nec ex conuenientia retardat, sed potius iubat amor, et ideo ipso, qd obtz aliquod vt sui diligarmus absq[ue] aliqua difficultate ad ipsum in sui participat[ione] diligi[mu]s ppendimus, conuenientez, Chatz diligamus bonz vt sit ratz, ...candz Chatz inclinamur ad diligendz ipsz in sui participat[ione] proti, cuius Chatz specificatiua sistat in increata bonitate, extensiua autz n[on] sistit in illo et in illis ad ppugnatz 2e solatio stat sdū.

Diligimus primum rõe excellentiae Dñi, honoramus eodem hãta religionis, quod colit Deum, rõe autem excellentiae propriae divinitatis honoratur; ergo nulla est disparitas inter amare, et honorare primum per habitum, quo amatur, et honoratur Deus: loco est bonum; ant. prima pars certum, probatur autem Dr. ã pluribus Theologis cum Dtore inf. q. 113. ar. 3. ad 3. et 3. p. q. 23. ar. 8. ad 3.

Rr. dist. ant. prima pars rõe excellentiae Dñi, ut erat applicatae, concedo ant. rõe excellentiae Dñi, ut participatae per excellentiam creatam, seu rõe excellentiae creatae, ut participantis Dñam, nego ant. et conseq. nam primum per charitatem Theologicam non solum diligitur bonitas Dña, ut erat sibi applicata, sed etiam rõe bonitatis creatae, ut participantis Dñam, ita ut creata primo moveat ad dilectionem primi Dña bonitate tantum indebita pro agrediente; non sic inadorat primum per virtutem latriae contingit, Deo primo adorandi ẽ excellentiae increatae, ut erat illi applicata, ingrediente excellentia per primo movente.

Instabis: ideo bonitas creata per se movere ad actum eliciendum ẽ ã charitate Theologica quia participatio formalis bonitatis increatae sibi sufficientis; at etiam excellentia supernaturalis creata est formalis participatio excellentiae Dñae sibi specificantis latriam; ergo pariter movetur primum recipi ab actum eliciendum ã virtute latriae.

Rr. conseq. adequatam non est, Disparitas quam reddit talis est dicto ẽ, ut 2. ratio ten. dat ad participationem primarii, non autem sic adoratio dicit Dñam divinitatis supra assignatam.

Arg. 3. aliud arguitur quo saepe contentiones ducuntur docentes, ut Dtor inf. q. 23. ad 1. dicuntur, licet diversi, quod pro bono primum Deus ẽ, non ergo per charitatem diligimus in primo, nisi Deum, et ideo eadem charitas ẽ, qua diligit Deum, et primum, tamen alia amicitia differentes ã charitate 2. alias eo, quibus homines amantur: ergo sentit Dtor per charitatem Theologicam ẽ aliam amicitiam supernaturalem per quam diligimus primum rõe bonitatis supernaturalis creatae.

Rr. Dtor loqui de alijs amicitiis, quibus homines mutuo amantur, non de alia amicitia supernaturali, ut constat ex q. 23. de Charitate art. 4. ad primum, dico: diligimus primum rõe sui ipsius, et non rõe Dei, hoc ad aliam dilectionem pertinet, pertinet ad dilectionem

lect. naalem, l. politicam, l. aliquam aliam, quam Philosophus tetigit. 8. Ethic. cap. 3. et alijs locis.

— 2.° obijciunt: gratia habitualis ratione sui est amabilis amore supernali; et honesto; at non gaudemus habitu, propter quem diligimus Deum super omnia, per dictam virtutem, et inter addit... amicabiliter proximum ratione gratiae habitualis. Confirmatur: est nobilior a charitate dicta; ut Coa est insidens, et mir. sub sumpta... nam dotem. Charitatis ... a bonitate increata, atque autem illa habet per motivo formali bonitatem increatam; ergo alia ... le ... non procedit; ans autem probatur. 1.° visio enim beatifica est talis, et ratione sui amabilis; spem; ergo gratia, quae est nobilior virtute, et ratione amabilis quam charitatem.

— 2.° nam id quod est in se bonum bonitate absoluta, potest absolute amari; sed habitus gratiae est in se bono bonitate absoluta; ergo est amabilis absolute, et ratione sui. — 3. nam bonitas naturalis creata est amabilis ratione sui, cum solum ratione Dei authoris naturae; ergo bonitas supernalis gratiae est item per se, et ratione sui amabilis.

— Respondeo distinguendo ans.: amore respectivo habito ad gratiam, ut est, et quatenus participatio naturae divinae, concedo ans., amore omnino absoluto; subdistinguo ans. permissive, et velati obedientiale, concedo ans.; exactive, et connaturaliter, nego ans., et ... loquendo ... est mir. sublumpta, concedo negatam de amore respectivo, concedendo ... de amore absoluto, et negatam ... charitatis virtutes non infundentur de facto ad actus non connaturalis attingibilitati obiectorum, ut constat ex instantijs ... supra adductis. — ad 3. ... quae ... quoniam ... possit obstare, negat ans., imo potius in adversarios retorqueri potest, ut supra arguebamus.

— Ad 2.um dicatur quod licet gratia absoluta sit a ... praedicamentali, non est absoluta a ... transcendentali: — ad 3. ... ante negatam ... ratio ... nam bonitas entium naturalium ... a Deo participata sit, et ad ipsum dicat ordinem transcendentalem ... ad ... ; iste tamen ordo generalis est, nec constituit differentiam entium naalium in hoc ... nec ... entia instituta ..., ut nos speciali ... coniungant cum Deo, et ad ... ordinem elevent: gratia habitualis, quae ... non connaturalis, sed elevativa, ... ad ordinem divinum, et ad operationes soli Deo connaturales ... dicit ordinem ad Deum ... participationem ... naturae, et ad hoc ordinat, ut nos speciali Deo coniungat, et ad illius ordinem elevet,

et ideo

Ideo solum connaturaliter amat non absolute, sed tantummodo respective diligit.

Denique objiciunt: cuilibet virtuti morali acquisitae correspondet in ordine gratiae virtus supernaturalis infusa circa eandem materiam, et diversimode in specie, ut communiter docent theologi 1.2. q.63. art.3. atqui datur virtus acquisita amicitiae supernaturalis ad proximum, per quam ipsum diligimus honeste amicabiliter ratione propriae bonitatis, ut admittit D. Thomas in hac quaest. art.3. ad 1. ergo admitti debet charitas circa eandem materiam, quae sit amicitia supernaturalis ad proximum ratione sui dilectum conformiter ad regulam supernaturalem.

Respondeo negando minorem; et probationem, distinguo D. Thomam: charitas supernaturalis ad proximum ratione proprii honoris supernaturalem dilectura, nego; ut dilectum ratione honestatis naturalis per conformitatem ad regulam supernaturalem, transeat D. Thomas; non enim de hac supernaturali amicitia praecedit nostra disputatio, et si hoc non placuerit, et tamen vero difficultatem, possumus affirmantium sententiam eligere, quae satis probabilis est, et in D. Th. fundata, et eius testimonio occurrere dicendo, locutum fuisse de charitate theologica, quae una est cum Deo, et proximo, non autem negasse moralem amicitiam supernaturalem ad proximum a theologica distinctam.

Ex dictis in discursu huius, et praecedentis dubii colligitur esse virtutem specialem, quod docet D. Thomas art.3. et probatur 1. nam perfectio virtutis consistit in attingendo regulam humanorum actuum; at charitas has regulas attingit, nempe bonitatem divinam; ergo est virtus.

2° probatur: nam virtus specialis est, quae speciale obiectum attingit; at obiectum charitatis est speciale obiectum, ut constat ex dictis supra. Et haec de isto dubio. In 6. art. docet D. Thomas charitatem esse praestantissimam virtutum, quod in genere morali extra dubium est, ut patet de fide, ubi etiam ex illo Pauli 1 ad Corinth. 13. maior autem horum est charitas: an autem in linea physica charitas praemineat fidei contra aliquos theologos, affirmative tenendum est. In sequenti art. 7. nullam docet virtutem sine charitate vere perfectam, quod ut Caiet. notavit, intelligendum est in ordine ad finem theologicum, et quod sine charitate carent ordine ad ultimum finem; quare praecipue considerant theologi. In 8. docet charitatem esse finem omnium virtutum, quod intelligendum est affective, et effective ipsorum; an autem in esse [illegible] an solum in exercitio, et tamquam informet virtutes, pendet ex illo [illegible] an potius aliquid in esse imprimat in potentiis operativis. Et tenenda est pars affirmativa, et haec sufficiant ad intelligendum textum quaestionis 23. finem impono sui pridie cal. Iunii. Laus, et honor Deo omnipotenti in saecula saeculorum.

Potest dña ista uniri per modum radicis videndi, et intelligendi abstractive, et perfecte: quia etiam uniri potest per modum principii quo sanctis continentiam, et operationis actualis perfecte immunis: probatur antecedens: sic facto uniri potest per modum formae sanctificantis humanitatem Christi: quia etiam per modum radicis intelligendi: probatur consequentia: sanctitas habet esse illius, et convenit quatenus natura dña sub conceptu naturae: sed natura dña consistit in multo magis hoc in radice volendi et intelligendi; quod si unit per modum formae sanctificantis unit etiam per modum radicis intelligendi et amandi.

Dices: per ordinem moralem unita humanitati ex hoc inadaequatum conceptum, sive munia habere debet sanctitatis, et radicis intelligendi et dicendi, et unita moraliter fuit sub munere, seu conceptu sanctificantis, non sub conceptu virtutis radicalis, ergo huius non est capax humanitas sensibilis conceptus: sed etiam dña ista, quae absque dis[illegible]tinctione actuali distinctae est intellectio, et intus, et potest intelligibilis, et intimatae mentibus Beatorum [illegible] sub [illegible] conceptu speciei et vis intellectivae, et etiam per [illegible] verbi, quae absque distinctione virtuali habet constituere et referre suppositum, unita fuit humanitati Christi sub conceptu constituentis personam, non tamen sub conceptu referentis. Consimiliter quamvis ista dña absque virtuali distinctione sit forma sanctificantis, et [illegible] sub conceptu morali unitionis, quin sub conceptu naturae, seu virtutis radicalis uniatur, et etiam quia non physice, et morali tantum uniatur sit in [illegible], quod sic uniat, cum non physice, et moraliter tantum uniat, sit in de, quod absque perfecte in[illegible] unitae.

Potest [illegible] transire virtus ex non continente in continentem in actu primo absque intrinseca sui mutatione, et sic etiam quis dare continentiam effectus, quin sit per modum principii intrinseci. Probatur antecedens: calor per coniunctionem ignis absque intrinseca sui mutatione potest per [illegible] agentis quae in se non continebat; et phantasma per coniunctionem ad intellectum agentem potens est repraesentare [illegible], et virtutes electivae per coniunctionem ad charitatem potentes sunt attingere Deum, quem vi sua non poterat, et tamen absque intrinseca sui mutatione: ergo antecedens verum. Etiam caro Christi per coniunctionem ad personam potens est patrare miracula, quae vi sua non poterat, et tamen absque intrinseca mutatione, et idem quod [illegible].

Similiter semen humanum per coniunctionem ad [illegible] parentis peccatum potens est causare peccatum quod vi sua non poterat, et hoc absque intrinseca sui mutatione, alias morbidum illud qualitatem reciperet, quae impugnant Theologi continentem; ergo consequenter verum.

Respondeo negando antecedens, quod non probatur exemplis adductis

adductus, non tamen calor extra aquam subordinatur igni, tanquam virtualis, inde agit in virtute ignis intransitive, non transitive, hoc est recipiendo aliquid ab igne, quo potens reddatur, et hoc aqua propria natura subordinetur illi, tanquam virtus; quando autem aliquid ex propria natura subordinatur alteri, ut passum agenti, non est necessarium quod recipiat aliquid a dicto ipso, ut illius effectum attingat, nec tunc verificatur transitus de continentia in continentiam in eum, ab quo immutatur, quamvis namque verum sit, calorem virtute propria non continere ignem, et in virtute ignis, non tamen est verum intentionaliter contineri non continere ignem, illum namque ince continet, non propria virtute, et in virtute ignis transitive. Et per hoc patet ad 2um: phantasma enim est virtus intra agentis et specierum productum; et ea virtutibus dicatur motum in eum a charitate recipere.

Ad 3um dicendum animam Christi non patrare miracula sua omnis, ut vis, et sic specialis motionis assistentis animae Christi obtinuit physicam, et moralem dignitatis, sumendo = Ad. vi. Semen humanum non est instrumentum physicum causativum peccati originalis, cum enim non in aliquo physico, et in aliquo morali consistat, causam physicam nec instrumentalem, nec principalem postulat, et tantum moralem, quae est peccatum Adami, quo quatenus posterum moralem praeceveras, quod non dimissum a Deo, semine deciso ab Adamo currente in lege, ut 3 dicitur in tractationis, et ut causa naturalis iuncti animae corporis.

Quæstio 24 De Subjecto Charitatis.

Art. 1.

Utrum Voluntas sit Subjectum Charitatis?

Cl. 1.º e subjectum charitatis est appetitus sensitivus, et voluntas supponit Ang. D. non aiam, et aliquam ejus potentiam esse immediatum charitatis subjectum, et hoc est manifestum quali dicitur potentiam ab aia, nam subjectum immediatum charitatis est solum id, quod ex se est proxime operativum vel per exclusum virtutis mediantis, si actus sit proportionatus ex dicto à nobis q. an. art. 2. subjectum ejus, quia aia nullo ex his modis sit proxime operativa, bene tamen aia potentia; consequens est quod aia, et aliqua illius potentia sit proximum subjectum charitatis.

Supponit 2.º non intellectum, et appetitum esse subjectum charitatis cujus ratio est: nam objectum intellectus est verum, objectum appetitus est bonum, et objectum charitatis est aliquid non sub ratione veri, sed sub ratione boni, ut docet Ang. D. q. praecedente art. 4. quod non in intellectu, sed in appetitu reperitur, cum autem in aia triplex sit appetitus: sensitivus scilicet, et intellectivus, de quo Ang. D. 1. p. q. 81. art. 2. et in praesenti docemus sensitivum, et intellectivum appetitum esse charitatis subjectum, quod probatur: nam objectum habitus in aliqua potentia recepti continetur sub objecto specificante potentiam; sed objectum charitatis non continetur sub objecto specificante appetitum sensitivum, sed sub objecto specificante appetitum intellectivum, scilicet voluntatis: quod non in sensitivo, sed in intellectivo appetitu subiectatur charitas. Minor probatur: objectum appetitus sensitivi est bonum sensibile apprehensum per sensum, objectum vero appetitus intellectivi est bonum sub communi ratione, ut apprehensibile ab intellectu; sed charitatis objectum non est aliquod bonum sensibile, sed bonum divinum, quod solum intellectu cognoscitur, quod objectum charitatis non continetur sub objecto specificante appetitum sensitivum, sed sub objecto specificante appetitum

appetitus intellectivi, scilicet voluntatis: ergo etc. decisio difficultatis.

ART. 2us

Utrum Charitas causet in nobis ex infusione?

Est S. Thomae affirmativa

Dub. Utrum. Utrum habitus Charitatis efficiant nostris actibus [illegible]

Supponimus primo, ut indubitatum, utrum habitus Charitatis esse supernaturalis, in quo Theologi unanimi consensu conveniunt. Constat ex illo Pauli ad Rom. 5 charitas Dei diffusa in cordibus nostris, et ex Tridentino sess. 6 cap. 7 omnia haec infusa accipit homo fidem, spem et charitatem: ex quibus verbis habetur, charitatem aliquid esse infusum, ergo indebitum supernaturale.

Constat secundo hac ratione: tendentia habitus proportionata in objectum supernaturale supernaturalis est; sed Charitas est tendentia habitualis proportionata in Deum supernaturalem authorem: ergo est supernaturalis.

Dico secundo certum supponimus non posse efficientem causam ad actus nostros naturales, eo quod supernaturales sint super inclinationem naturae, et super exigentiam illius, ergo etiam sunt super activitatem naturalem. = Ergo etiam charitas causavit de potentia obedientiali, et non de naturali; sed agentia naturalia solum respiciunt potentiam naturalem passivam, non autem obedientialem: ergo nostri actus naturales non possunt efficientem causam esse, quae videtur est [illegible] q. 27 de verit. art. 3. = His igitur suppositis, quod in[dis]crimen vertitur est an actus nostri supernaturales efficienter principaliter causentur habitu charitatis.

Prima sententia affirmat, quam tenent quidam, quos sine nomine refert Suarez lib. 3. de gratia cap. 9. Idemque attribuit Cano lib. 13, cap. 13, et Vega lib. 8 in Tridentinum cap. 9 falso tamen, ut legenti constabit, eamque ut probabilem censuit Bragon in praesenti art. 6. refert Hurtado disp. 141 in principio.

Vera tamen, et communis Theologorum sententia negat habitum charitatis nostris

rum actibus eam efficiens, sic Aug. D. in 1. dist. 17. q. 3. dist 17, q. unica
q. 1. docuit ar. 4. ad 17 argum., & ad 2um, & ar. 11 ad 14. 1. 2ae q. 51
ar. 4. in corpore, & ad 3um, & q. 53. ar. 4. Conradus, Bañez, Me-
dina, Alvarez, Montesinos, Curiel, Lorca, & ceteri discipu-
li Sthae, & inflaenti ar. [illegible] Soto lib. 2. de nat. & gra. cap. 9.
tenent ex Patribus Societatis Suarez, Arriaga, Hurtado, & omnes com-
tatores Sthae in [illegible] senti in eo gradu certitudinis, ut Medina
oppositum asserat temerarium.

Et pr. ex Tridentino sess. 6. cap. 7. ubi causas nostrae iustificationis
enumerans, finalem, ait, esse gloriam Dei, & Christi, & vitam aeternam,
efficientem Deum, meritoriam Christum Dominum, instrumentalem Sacramentum Bap-
tismi, formalem iustitiam Dei, qua ipse iustus est, & qua nos iustos facit.

Ex quo sic arguit: quia causa formalis iustificatio nostra fit per volo-
[illegible] gratiam, & charitatem, in qua [illegible] habitus
gratia obtinet charitatem, & deinde per ea efficienti [illegible], & [illegible]
nostrae iustificationis solum enumerat Deum [illegible] actus effici-
ens [illegible] in habitus charitatis non influunt.

Probatur [illegible] nostra Cl.; actus charitatis nec producit, nec producere
potest gratiam habitualem [illegible] neque habitum charitatis producunt, ergo potius
[illegible] Aug. mi [illegible] 1. 2ae q. 122. ar. 1. cui omnes Thomistae in hac
parte consentiunt, et [illegible] multa [illegible] ostendi solet, non solum de lege
ordinaria, verum etiam de potentia absoluta Dei nequeunt habitus gra-
tiae aliquem causa efficienti per se affici, maxime in humanis [illegible].

Nam si actus charitatis posset efficienter gratiam habitualem produ-
cere, posset etiam omnes habitus infusos efficienter [illegible] causare;
[illegible] ut [illegible], sequitur [illegible] habitus, et [illegible]; consequens
autem est falsum; actus enim peculiaris virtutis ad summum potest
suum habitum producere, non autem potest ad alios habitus [illegible]
tendi: [illegible] autem habitus [illegible] solo illa causa propria

efficere

efficere quae valet efficere illam, nam ex ea, quod pietatem juvat ex vi alicujus actus; nam est quod alio dicta non potest intus efficii a causa non efficiente intellectuali nam, nisi quod est proprietas illius. Sed charitas sequitur gratiam, ut passio sequitur illam, ut docet S. Thomas 1.2. q. 110 ar. 4 ad 3: ergo actus charitatis non potest efficienter physice gratiam habitualem efficere, neque charitatis habitum potest efficienter producere.

2.° probatur: nam charitas est virtus infusa, ut constat ex Trident. sess. 6. cap. 7.; sed actus charitatis posset ex natura sua efficienter illam causare, virtus per se infusa non esset; quia tali activitate non gaudet. minor ostenditur: nam habitus per se acquisibilis, nequit esse per se infusus, sicut enim oppositae differentiae; sed si actus charitatis posset ex natura sua habitum charitatis producere, esset natura sua effectibilis, ac proinde per se acquisibilis: ergo habitus per se infusus non esset.

3.° nam virtus per se infusa est, quam Deus in nobis sine nobis operatur, ut constat ex illius definitione, quam tradit S. Thomas 1. 2. q. 55 ar. 4. colligitque ex S. August. lib. 2 de libero arbitrio. cap. 18. et 19; sed si actus dilectionis ex natura sua haberet vim effectivam habitus charitatis, Deus in nobis sine nobis illam non operaretur: ergo virtus per se infusa non esset.

Respondebis 1.° sufficere, ut charitas per se infusa dicatur, quod per se a solo Deo efficiatur, etsi aliquando per accidens possit per suum actum efficienter effici. = Vel 2.° respondebis: ad rationem doni per se infusi sufficere, quod activitate actus naturalis effici nequeat, et actibus suis naturalibus non efficienter possit.

Sed neutra solutio satisfacit, non 1.° nam eo ipso, quod supernaturalis dilectio habeat ex natura sua vim effectivam habitus charitatis, connaturaliter potest talem habitum efficere: ergo ipse habitus per se, et ab intrinseco est per illam effectibilis, sicut enim potentia naturali activae correspondet potentia naturalis passiva, et est nec per accidens, sed per se per proprium actum acquisitus, et intus non per se

n. ipse, ð ff. auidens a solo Deo effecit. = Nec 2.° solo qd actg supnales n dicunt ple infusi; nec aliquis theolog hoc loquendi mo de actu supnali vtg fuit, ð tn n e n vi fre naalis, ð supnalis a suis prijs caent: ff adroz doni qse infusi n sufficit ... in activitate nor, ð exigit, qd subsequ... efficientiam actuum supnalium ...

D.m ... arguit ... ho diligens supnale Deum efficaci dilectione efficiens pate ... in se ipso gram habe... ad gram ... chatas, ut passio ad esse, ... ex ... dicimq: ... efficiens pate ... in seipso habe chatis, ð ... supnali dilectio gaudet vi effectiua ... colligit. ... autem ... causans efficiens ... dispositi ad aliquam fram efficiens ... influit in tale fram, ut in naalibs ... ho diligens efficaciter Deum dilectione supnali efficiens pate ... dilectis, q e ... dispositio ad gram hale: ... ipsa gra efficiens pate ... q ... dispositi ad aliquam fram, ... ipsam fram.

Ad hoc ... arg ... ab aliqibs veru ee ... qd efficiens ... dispositi ad fram ... illam in vi alterius prij ... adequantis, aut excedentis fre intro ducenda ... ho ... actu chatis elicit in vi auxilij a gra habli distincti, n caet tale actu ... excedens, nec adequans ... hatis, ... efficiens hale gra.

Sed ista, quam ut diximg, e ... suffucientissima e ad solvendas ... hoc suis actibs n care efficiens pate gra hale, ... nos ... negamg, n tn sufficit, ut gra, ... instrata n caent, ... equalitas, l excessg prij contra ... dispositi ad fram ... fra intro ducendo ... desiderat ... pate fram, n ... ad ... illam instrata ... excessg, l equalitatis ... in vi auxilij ... actu chatis.

chatis ut disponentem ad grãm, n̄ causa pati grãm, nec per se n̄ causat ipsam
inchoato efficientem, cum s̄ Contra Theoriam nostram ratione eius collatis in gratia habitualis
neque actibus supernalibus coincidit n̄ esse sufficientem solutum.

His suppositis dr̄ ad argumentum neg. ans. ad cujus probationem dicitur maior
esse vera, quod dispositio physica exigit n̄ solum formam, sed etiam cum illa
ab initio connectitur, quod in subiecto inducat rationem activitatis illius, cuius talis
dispositio est causativa, conc. maior, sed autem quod actio inductiva formae dis-
tincta est ab actione causante dispositionem, et ex illa n̄ infert rationem connexionis, minor;
et quod actus charitatis ut ad gratiam disponens, ut ad illam connaturaliter in adultis
exigat, et n̄ solum ex aliqua lege extra, quo casu dicitur physica, et
n̄ moralis dispositio, n̄ tamen infert rationem sui ab initio actum infusivum
gratiae, alias gratiae infusio dictum beneficium n̄ esset, ex quo sequitur, quod
n̄ causet efficientem ab hoc causante ut dispositione.

Resp. 2° ad argumentum. dist. maior. quod forma introducenda conti-
net intra sphaeram effectivam causalitatis causae efficientis ut dispositionem,
conc. maior, quod intra illam n̄ continet, nego maior, et concessa minori, negat
cons. quia gratia habitualis n̄ continet intra sphaeram effectivam causalitatis physicalis,
eo quod n̄ supponit cum illa connexionem physicam adaequatam habitualis gratiae effec-
tum, ut superius arguebamus, nec continet intra causalitatem illius effectivam
instrumentalem ob rationes dandas, et ideo quamvis hic efficientem causet actum
ut disponentem ad gratiam n̄ attingit efficientem gratiam, sicut causans
efficientem materiale peccati n̄ attingit sua efficientia formale, quamvis
te intra ambitum eius causalitatis continet, sed autem formalis malitia.

2° arguitur: actus naturalis efficientem causat habitum naturalem: ergo actus supernalis
charitatis habitum efficientem patet causat. pt cons. n̄ enim habent maiorem convenientiam
actus charitatis, et habitus charitatis, quam actus, et habitus acquisitus: ergo si actus naturalis
habitum efficientem patet causat, pariter actus supernalis supernalem habitum effi-
cientem causare poterit.

Resp. disting. ans. in gratia intus transeat ans., in habitudine, etiam,

et

ꝯ effectꝫ, nego ans, ꝯ ro. discriminis ē quia: V. ꝗ habitꝫ sit ꝑ se infusi, ꝯ oīꝫ in actiuitate actuꝫ supnaliꝫ n̄ ꝯtinent, sed autꝫ op= pta dicā habitꝫ acquisiti; 2º nā habitꝫ chatis, ꝯ idē ē de quo= uis alio habitu ꝑ se infuso ē ab intro ꝑmanens, cuiꝫ ꝑmanentia ꝯtinet in actu, ut pote ab intro n̄ ꝑmanente, ac proinde n̄ pōt ab actu supnali pati effici.

= Ad 1ᵘ istiꝫ solꝫ obiat. V: nā habitꝫ natis etꝫ ē ab intro ꝑma= nens, ꝯ tn̄ pati n̄ ꝑmanens cat ab actu; ꝗ quamuis habitꝫ chatis ab intro ꝑmanens sit poterit ab actu n̄ ꝑmanenti ab intro pati effici. Obiā. 2º nā actꝫ excedit habitꝫ in actualitate, ꝯ tn̄ pati cat ab habitu; ꝗ quamuis superet habitꝫ in ꝑmanentia poterit pati effici ab ipso. = 3º nā lege solꝫ virtꝫ beatꝫ posse pati efficere lu= men glie, cuiꝫ n̄ admittimꝫ: ꝗ- ꝓr 2ª. Visio beata est ꝑ= manens ab intro n̄ minꝫ, quā lumen glie: ꝗ sicut ꝯ sine ꝑma= nentia actꝫ chatis n̄ pōt pati ꝑ priꝫ habitꝫ cara, poterit visio beata lumen glie efficere pati.

= Rᵃ ad 1ᵘ instꝫ negō ꝯ: nā actꝫ natis n̄ cat solo habitꝫ acquisitꝫ, ꝯ ll cū pōa, & autꝫ actꝫ r̄ē sui ꝑmanentia n̄ hēnt, ꝯ flatur pōa, ꝯ actu ꝑmentia hēt r̄ē pōa, ꝯ ideo tale ꝯflatꝫ pati cat habitꝫ acquisitꝫ, ꝯ actꝫ illiꝫ cat pati in= adequate. ad 2º actꝫ chatis neque actꝫ ipse, neque ꝯflatꝫ ex actu, ꝯ pōa, ꝯ auxilio ꝑmanentia hēnt, in quo r̄ē ꝑma= nentia habitꝫ ꝯtineat, ꝯ ideo n̄ pōt pati adequate ab illo ꝯflato effici, neqꝫ ab actu inadequate.

= Ad 2ᵘ resp̄o mai, ꝯ mi, negat ꝯā: ꝯ ro discriminis nā lꝫ actꝫ excedat actualitate habitꝫ, ꝯ tn̄ excedit actualitate ꝯflati ex actu, ꝯ pōa, ꝯ auxilio efficaci; ꝑmanentia autꝫ habitꝫ chatis excedit n̄ solꝫ actuꝫ, sed etꝫ totꝫ ꝯflatꝫ ex pōa, ꝯ actu, ꝯ auxi= lio, ut ꝯstat ex dictis.

Ad

Ad 3um nego cons., ad illius prob. dicat, dato visionem beatam esse absolute permanentem non posse elici ab auxilio, desinente ab habitu dependere, ut a principio efficiente, et ideo non posse efficiens ipsam producere, nihil enim valet efficere suum proprium effectum esse.

Denique arguitur habitus theologiae supernalis est permanens, ut plures theologi probabiliter docent 1. p. q. 1. a. 1. et tamen ipsa acquiritur nostris actibus supernalibus, et ab illis efficienter procedit, ut satis clare insinuat Ang. Dr. l. ad Anibaldum q. 1. ar. 1. ad 2. Ergo quod habitus Charitatis sit permanens, et supernalis non obstat, quin nostris actibus efficienter causetur.

Resp. concessa mai. et mi., neg. cons.: disparitas tamen est, nam assensus scientificus supernalis theologiae non causat habitum theologicum de toto, sed illum fides, quae est lumen, quo in eo statu principiis theologiae assentit. Unde eius supponit permanentiam in statu, a quo efficitur, non vero ipse retineat permanentiam habitus theologiae. Charitas autem in statu efficientiae supernale dilectionis non supponit permanentiam supernalem, in qua possit retineri; et ideo non potest efficienter pati a dilectione causari.

Contra istam solutionem arguitur 1°. nam permanentia fidei non est ratio retinendi, nec efficiendi habitus theologiae: ergo solutio tradita nulla est. probatur ant. si permanentia fidei causaret causam permanentiae theologiae sequeretur non posse theologiam intendi, nisi per intensionem fidei, nam habitus in mi. intensione nequeat extendere intensionem actus, si habitus efficienter causa; consequens autem est falsum, alias duo homines aequales in fide, et inaequales in ingenio, et labore aequales theologi essent: ergo. = 2°: nam etiam charitas gratiam habitualem supponit: ergo etiam actus dilectionis ex adiuncta permanentia gratiae producere effective poterit suum habitum charitatis. = 3°. nam sequitur, talem virtutes morales supernales elicitivas nostris actibus supernalibus posse effici posse, ex quo ulterius fieret etiam charitatis habitum propriis actibus esse acquisibilem; cum omnes theologi idem de charitate, et aliis virtutibus sentiant, quoad hoc, scilicet effici propriis actibus. probatur cons.: ex eo habitus ~~theol.~~ theologiae esto gaudeat

na

nali permanentia proprium actum efficit, quod ad illum requiritur fides, quae est gratia propria versatur ex parte habitus theologici praecedit, et virtutes morales elicitivae praesupponunt charitatem, quae causat ut finem omnium virtutum moralium, ideo possunt per actus proprios cari assensui perfecto ex adiuncta et praesupposita permanenter.

Ad actum ex his dicendum negatur, negat legem, ad cuius probationem dicitur, fides quod virtuti superioris ordinis ad theologicam, posse in nisi intersit interiorem theologicam habitum efficientem care. Ad tertium respondetur charitatem supponere habitum gratiam et passio supponit esse, inter quam nullo proprio ita cadit, et tantum influxus emanativus, et quamvis deservingi gratia physice charitatem non dimanare, quod tamen gratia operativa est, nisi mediis suis habitibus non per actus charitatis in virtute gratiae habitus efficientem proprium habitus care, suppeditare.

Ad 3. respondetur inter fidem, et theologiam mediare actum supernaturalem, scilicet assensum scientificum, ideo nequit actus posse permanentia habitus theologici generare; virtutes autem elicitivae supernaturales consequuntur gratiam et charitatem ut proprietates, et est inter ea, et primam proprietatem, et istam et ceteras nullus intercedit actus, et omnes insunt eidem actu care, fit tamen, quod non possint propriis actibus efficientem care, quamvis charitatis permanentiam supponant.

Ex dictis in diversa dubia colligitur, actum charitatis non posse proprium habitum efficere ex instinctu supernaturale, quod alias charitas non esset habitus per se infusus; cuius est ratio: habitus per consequentiam ad eos habitus acquisitos non exigit, praesertim cum suis actibus posse efficiat, et sufficit, quod ab illis externa rei procedat instructio, cum plures probabiliter doceant, actus nostros naturales non posse, et instructio in habitu acquisitos influere, quod non obstante per se acquisiti dicuntur, et si actus charitatis esset supernaturale instinctu ea proprij habitus per se, et externa rei ab illo postularet procedere ut constat ex supra dictis, esset virtus per se infusa non esset.

actus

Art. 3.

Utrum charitas augeri possit?

1a concl. Charitas viae potest augeri, et de fide defendunt omnes catholici contra haereticos insurgentes, et habetur in Tridentino sess. 6. cap. 10. ubi expresse definit, homines iustos invicem per bona opera indies crescere, ac magis, ac magis iustificari.

2a concl.: propria voce ignorantes, qui asserunt charitatem non augeri secundum essentiam, et solum radicatam in subiecto, quae conclusio non est intelligenda de augmento essentiali etc. nam hoc tantum fit per additionem gratiarum essentialium, quod non potest esse, cum esse in indivisibili consistat, et intelligenda est de augmento eiusdem virtutis charitatis accidentalis, quatenus illius esse inesse perficit, per hoc quod magis, et firmius in subiecto radicetur, et deinde eius potentia conveniat, et de hoc ipse a physicis agitur in tit. de gratia, ubi de augmento intensivo qualitatum tractatur, et eius eadem ratio quoad hoc de charitate, et qualitatibus realibus.

Ar. 4

Utrum charitas augeatur per additionem?

1a concl.: charitas non potest augeri ex parte obiecti, id est, quod extendatur ad quaedam obiecta, ad quae prius non extendebatur, quia quidem potest, quod minime charitas se extendi ad omnia obiecta, quae ex charitate sunt diligenda, ergo ex parte obiecti incapax est additionis.

2a concl.: charitas non potest augeri per additionem charitatis ad charitatem, et per hoc, quod subiectum magis charitatem participet, quia quidem potest: quod charitas habito, vel specie differt, vel tantum numero a charitate acquirenda, non primum, quod unicuique obiectum idem est, ex quo sumitur specificationem, nec 2um: quod numerica distinctio accidentium cum a subiecto sumatur non potest consistere cum sit tanta inhaerentia ad idem subiectum, et autem, quod praeexistente charitate additur in eodem subiecto recipitur, et sic non potest solo numero ab illa distingui, ergo augmentum intensivum charitatis non potest fieri per additionem charitatis ad charitatem, et solum per hoc, quod subiectum magis charitatem participet, et in eius actum radicetur.

Longissima hic se offerebat disputatio de modo quo charitas, et aliae qualitates augeantur, an solum per additionem novae partialis, an

per

p additum novi entis modalis, sed solum per hoc, quod praeexistens qualitas magis de subiecto educat, et perfectius actuet, sibi que subiiciat. Illud verum concedunt extra scholam Thomisticam omnes, oppositum autem sentiunt quoque Thomistae, qui ut in se tum diximus, quorum affirmantium, illo 2o modo qualitatem augeri, scilicet per additum entis modalis, alii vero sententia nullius entis partialis vel modalis additum in augmento intensivo qualitatum intercedere; caeterum ab hoc quoque Deo inferenti abstinemus, quod spectat ad philosophiam, et de illa fusius agitur in lib. de grat.

Art. 9us

Utrum quolibet actu charitatis charitas augeatur?

1a Concl. Non quolibet actu charitatis charitas augetur, sed quilibet disponit ad charitatis augmentum. =

= 2a Concl. tantum augetur charitas actu, quo homo, humiliter ~~…~~, in actum perfectiorem prorumpit.

= 3a Concl. quilibet actus charitatis meretur vitam aeternam, non tantum, sed suo tempore eandem. = 4a Concl. quilibet actus charitatis meretur augmentum, non tamen statim datur, sed quando aliquis ad huiusmodi augmentum conatur.

Dub. 1um

Utrum augmentum intensivum charitatis a nostris actibus physice efficiatur?

= Vidimus art. ante, charitatem quoad substantiam non produci nostris actibus physice, nec patr., nec instrumento, modo in examen vocamus, an charitas quando in actum ferventiorem prorumpit, ex quo eius defacto augmentum charitatis sequitur, huiusmodi augmentum charitatis non solum moraliter dispositive, sed etiam efficienter physice ab actu intensiori procedat, quemadmodum habitus naturales actus intensiores influunt in eius augmentum.

= 1a sententia docet, quod homo suis actibus non causat gratiam, et charitatem in ... sui influxu physico augmentum tamen gratiae, et charitatis efficienter physice causat. hanc tenet Martinez 1.2. q. 112. ar. 1. dub. 1. quem sequitur Sicil. num.

grat.

gra quatenus l° infusa ho suis actibus phice efficiens ncat, quia ad illud n supponit gra ex parte prius permanens, in cuius virtute hat in ... permanentia contineat, & ad alteram quo ho gra, & chatis augmentum merit supponit ex parte prius ho permanens, roe cuius contineri possit permanentia augmenti, nempe ... habitus: ergo talis actus in virtute gratia habitus & ... habitum phice efficienter influit in illorum augmentum.

Qd amplius augeri pot: nam idio ... theologici cum phice efficienter producit habitus ad actu supernaturalis, & permanens sit, quia supponit ex parte subiecti fidei permanens, roe cuius contineri pot permanentia habitus producendi, & etiam ante augmentum habitus infusi supponit ex parte subiecti prius ab ... permanens, nempe idem habitus quoad substantiam existens; ergo habitus ab hoc ... elicitus in virtute illius continere, & efficere pot phice augmentum intensivum habitus per se infusi.

2° nam gra & habitus infusi phice efficiens ... meritorii ... phice ... cum effectu producto: ergo ho ... phice efficiens cat, seu influit in augmentum chatis, & grae. = 3° ... & posita ... ipsum ... phice efficiens causare, sui in augmentum efficiens cat quia supponit existens ... sufficientia sui augmenti ... quaevis ... in gra generare ... posset, poterit in grae, & chatis augmentum phice efficiens producere.

4° possumus in favore illius arguere: ... grae & chatis quoad ... n cadunt mris actibus moralis efficiens, augmentum in grae, & chatis mris actibus cat efficiens meritorie ... quoad ... n cadit mris actibus phice, quoad hoc in augmentum ab illis phice efficiens cat.

... n ... adhaerendum e cu theologorum ..., & ... asserendum opera bona, ut chate, & gra ... n efficiens phice, & habitus morali in augmentum grae, & chatis aliarum ... virtutum influere, ... theol ar. 2. dub. 1. ... relatorum.

Qd ... recentiores ... hoc argumento: ... efficiens phice ... talis ...

Dei meritoria esse nequit. Sed actus charitatis est eo meritoria augmenti: ergo illud physi=
ce efficiens non est. maior probatur ex D.Tho. 1.2. q. 62. ar. 4 in corp. illis verbis: quod opus
infinitum ducens, vel effectiva finis, quando finis non excedit virtutem eius quod ope=
ratur propter finem, sicut medicatio effectiva sanitatis, vel est meritoria finis quando
finis excedit virtutem operantis propter finem: et hic ut clare constat distinguit
inter actum factivum finis et actum meritorium finis, et consequenter sentit opus effi=
cientem finem non posse esse meritorium illius

Denique probatur: nam praemium adhuc merito supposito petit esse in libera
voluntate praemiantis quoad conferri, aut non conferri; sed hoc efficiens physicaliter
opere procedens non est in praemiantis libera voluntate, vel facultate tolli, opere
supposito; sed ratio dicta ad illud: ergo nequit esse praemium eiusdem operis.

Respondet Martinez ubi supra. solutio ad 3, nullum esse inconveniens, quod prae=
mium sit physice effective ab eo, cui tribuitur in praemium, ut constat in visione beata,
quae est, et effectum praemium est, et tamen physice causatur ab ea: ergo et augmentum
charitatis sit praemium operis meritorii potest ab illo physice efficiente produci.

Contra, licet fatear verum Magistri iste docte mente, argumentum non evellit, illius ra=
tionemque efficacia non tenuit ex eo, quod praemium effici non possit ab eo, cui confertur in
praemium, maxime si non libere, et ratio stat quatenus in visione beatifica contin=
git, et ex eo, quod hoc per actum effectum nequit esse praemium eiusdem actus, et hoc est quod
videtur docuisse D.Tho. et hoc facta suadet, nempe debere praemium esse li=
berum a remunerante saltem non tolli absolute, sed in sensu composito
meriti, hoc autem per actum aliquem effectum non potest esse, tolli opere supposito et consequenter
eidem operi nequit, ut praemium correspondere, quae hoc per instantiam
adductam non solvitur, nam visio beata per causas efficientes efficitur ab hoc, effi=
citur ratio in vi luminis gloriae, ex quo, et visio aeternam conferat illud praemium
et non efficitur per actum, cui correspondet in praemium, in quo actu etiantes vim
faciunt.

Quidem argumentum apud me magni ponderis est, nec tamen utique
non stares doctrina D.Tho. supra art. 10, et 11 ubi asserit peccatum mortale

de

demeritorie irrumpere charitatem, et gratiam ex gratia Doct. sic adversus nos faciunt argumentum: actio effectiva tamen potest esse demeritoria eiusdem actus, et gratia eiusdem non esse contrario per actus peccati mortalis effectus. Et sic est poena eiusdem dicta actio effectiva tamen potest esse eiusdem tamen meritoria, et tamen per actus effectus eiusdem actus premium. Pro hoc tamen non minus est de ratione poenae a iudice infligi, quam de ratione premij libere a remunerante conferri, ad quod illud dicitur premiare est actus iustitiae remunerativae, et ideo petit esse liberum; ita punire est actus iustitiae vindicativae, ac per consequens libertatem requirit. Sed non est contra libertatem a iudice requirendo petitam, quod poena necessario sequatur culpam et physice ab eadem culpa efficiatur: ergo neque erit contra libertatem exactam a remunerante in premiando, quod premium physice efficiatur a merito, illoque supposito necessario conferatur.

Nec obstant, quae in materia praesenti adducimus, nisi videlicet ex dictis, nequaquam loqui de ope factiva finis, vel excellentis facultatis naturae, et de illa verum est non esse meritoriam finis, quod autem sic, sit merum dictum ex ipso patet, post docet illam assumptam, videlicet beatitudo visio excedit naturam Angelicam, et humanam, dictus infert eiusdem art. his verbis, unde relinquitur, et textu hoc, quod Angeli suam beatitudinem meruerunt; si autem sentiret actionem effectivam finis ex hoc solo capite repugnare esse meritoriam illius, non assumeret premij excessum beatitudinis videlicet ad naturam Angelicam, et humanam, et quod beatitudo visio Angeli opere non sit: cum ergo dictus illam assumpserit videtur sensisse quod factiva finis non repugnare eidem meritoriam ex hoc capite, sed solum ex eo, quod premium naturam ab ope efficiat.

Sed videlicet dicas premium in ratione premij adhuc merito supposito esse in libera facultate premiantis, quod adhuc illo supposito potest a remunerante non dari ex motivo remunerandi meritum, quod ad rationem premij requiritur, et ita tamen non posse solum ex natura rei non sequi, quod in merito physice sumptum meritorium physice requiritur, et tamen non esse contra supposita culpam mortalem posse non sequi in ratione poenae, et tamen in ea in- ris, quod posuit Deus supposita culpa vellet non esse poenam, nec ex motivo puniendi, sed ex alio fine, et tamen quamvis non esse contra rationem ad culpam sequatur, non tamen
obtineret

retineret, ijo(que) p(er) consequens sine peccato mortali.

Praetermisso igitur hoc argumento, et in sua probabilitate relicto, tuendum Concilium, l(ibro) ex D(ivo) Th(om)a q. uni. de virtutibus ar. 11 ad finem, cum aliis ad 14 argumenta illius articuli, dicendum, quod charitas, et aliae virtutes infusae non augentur active ex actibus, sed tantum dispositive, et meritorie, quod ita expresse docuit Concilium Trid(entinum), ne mirum sit Mag(istrum) doct(rin)a theorica nutantem in oppositum abiisse ibi in 1° dist. 17. q. 2. ar. 2. in corp.

Probatur: nam gratia quia debet esse simul et charitas ideo non actibus non efficiuntur, quia sunt dona per se infusa, sed augmentum gratiae et charitatis aliquid per se infusum, cum sit eiusdem rationis cum 1° esse istarum formarum: ergo actibus meritoriis non causatur efficienter.

Resp(ondet) Martinez: augmentum harum formarum est eiusdem rationis cum illarum 1° esse in genere entis, non autem in ratione effectus eo quod ad 1um esse illarum non supponitur forma illud physice continens, sed augmentum autem supponunt gratia, et charitas in subiecto operante, et ratione illarum contineri potest augmentum, et illud efficienter causari.

Sed contra 1°. nam intensio formae consistit in magis educi ex potentia subiecti, et magis illi uniri, et perfectius radicari; sed non potest formam educere de potentia subiecti, vel ei unire, vel radicare in subiecto non potest illam magis educere, nec magis unire, nec magis radicare: ergo augmentum intensivum gratiae, et charitatis est eiusdem rationis cum 1° esse illarum non solum in genere entis, sed in ratione effectus.

Contra 2°. quia licet ante augmentum supponatur gratia, et charitas, non tamen supponuntur intense, sed in gradibus remissis, sed gratia, et charitas remisse nequeunt continere physice augmentum conferendum in terminis: ergo nil in subiecto supponitur dans physice continentiam augmenti. minor ostenditur 1°. nam effectus excedere nequit perfectionem causae, in qua physice continetur; sed gratia in gradu remisso excedit a gratia in gradu intensiori: ergo nequit physice continere intensius excessum.

2°

2°: q' non ē ad 3ᵘᵐ gē͞r ḡra ꝯmaneas, ꝯ fluidū auxiliū supponit, ꝗ in ꝯmanentia n' adequatè ꝯfactū grē, ideo n' ꝑ ꝯillū phice ꝯtinere, nec efficienū cāe, ꝯ g͞ra excedit ab augmento in graduali intensione: ḡ n' poṫ phice ꝯtinere augmentū nec illud efficienū cāe.

3°: g͞ra, ꝯ chatas in gradibus remissis n' sī ꝑma phica ꝯcessū intensioris actū sup. habitū: ḡ nec excessū gradualis augmenti ꝯinꝑmiū ꝯfert. cāe evidens, nā eatenus ꝑmū actū influere poṫ in tū ab actu catū, quatenus influit ꝑmite in actū, ꝯ excessū gradualis augmenti habitū, ꝗ ꝯfert in ꝑmiū sequit' ad excessū gradualē actū: ḡ sī iste cuod excessū, quo superat habitū n' efficit' a g͞ra ꝯ chate remissa, ꝯ ab auxilio mō inuanta, augmentū habitū a g͞ra ꝯ chate remissis n' poṫ phice efficienū ꝑcedere. ant' p͞b. sī non ē habitū chatis in gradu remisso poṫ rōe sui actū intensiorē efficere sup fluerat augmentū habitū, ꝗ in ꝑmiū meritoriū ꝯfert, coens ē solū ꝗ chatas in gradu remisso n' ē rōe sui ꝑmiū phicū actū intensioris quoad excessū sup. habitū.

Ex his ad 1ᵘᵐ ꝯriꝗ ꝑtis sumtū rep̄ꝑ respōnai negō mī, nā sī ad augmentū chatis, ꝯ grē; g͞ra, ꝯ chatas in ꝯito supponant, ꝗ n' supponunt n' in eodē intensionis gradu, ꝯ in inferiori, sī coens, ꝗ n' ꝑsunt augmentū phice efficienū ꝑ actū meritoriū censeri.

Ad 2ᵘᵐ respōs maioṙ nī, negat' cōa, nā fides, ꝯ habitū chatis ē supposita, ꝗ ē superioris ordinis ad Theologiā, ꝯ illā ꝑmanentia phice ꝯtinere: g͞ra autē, ꝯ chatas in gradibus remissis inferiores sī augmento eorundē habituū, ꝗ in ꝑmiū ꝯfert, ē ideo illud phice ꝯtinere nequeunt,

Ad opponas 1°. fides in gradu remisso ꝯtinere poṫ phice incrementū intensiuū chatis, ꝗ ē superior ad illā, ꝯ ḡ g͞ra superiorē chatē: ḡ g͞ra in gradu remisso ꝯtinere poṫ phice incrementū habitus chatis = 2° opponēs, ꝯ Th. 1.2. q. 114. ar. 8. ad 2. ubi ait sīn dubio ille nil poṫ ultra sua ꝑꝑ agere, ꝯ ꝑmū meriti ē g͞ra, l. chatas: ḡ nullū poṫ

mas

mae gratiae, vel charitatis mereri, quam habeat.

Alii 2do respondent ad 2um dicendo, quod augmentum gratiae non est supra virtutem praeexistentis gratiae, licet sit supra quantitatem ipsius, sicut arbor, licet sit supra quantitatem seminis, non tamen est supra virtutem ipsius: consequenter dicunt, quod augmentum gratiae, et charitatis, etsi excedat quantitatem gratiae remissae, non excedit virtutem effectivam illius.

Respondetur ad 2um instantiam: nego minorem, nam cum augmentum gratiae, et charitatis non per se primo efficiatur, sed conficiatur ad augmentum omne, et gratia remissa sit augmenti non sit superioris ordinis, nec remissa illud contineat sit causa, quae non sit superioris ordinis ad augmentum charitatis, quatenus causabile est: ad 2um res procedit ex causa. Sic loqui debet de virtute meritoria gratiae, non autem de virtute activa.

Ad 2um patet, concesso antecedenti, nego consequentiam: nam proportio physica augmentorum meritorum cum augmento gratiae, et charitatis non est in ratione causae effectivae, sed in genere causae dispositivae, et meritoriae, et ideo exceduntur gratia, et charitas efficiens causant autem meritorium augmenti, non sequitur physice augmentum causare.

Ad 3um concesso antecedenti, negatur consequentia, et redditur disparitas: 1o quia virtus universalis, quae se auget effective, a se ipso efficiente non causatur, efficiens tamen causatur ab alio eiusdem speciei; et vero quaevis a se ipso efficitur superior est, quod a se ipso non distinguitur, non autem quod ab alio agente creato sit causabile, unde cum augmentum adveniens sit eiusdem ordinis cum subiecto vel genito, ipse est causabile effective ab agente creato, et cum alias praesupponat praeexistentem, distinguatur ab augmento per effective illud causa: augmentum autem intensivum gratiae et charitatis est eiusdem rationis cum illa existentia formarum, cum quibus illarum est solum a Deo causabile, non autem ab alio agente, sive existente per formam superiorem, sive per formam eiusdem rationis, quamvis distinguatur ab illo, sit causa, quod augmentum, quamvis gratiam existentem supponat, ab illa distinguatur, non potest ab illa physice efficiente causari.

2o quod autem remanentis ab illius qualitatis superet in esse formali, non excedit virtutem illius effectivam, et in esse vitalis sed in illo virtualiter habet.

autem

B

augm̃tu intensiuu charit, et gr̃e n̄ sibi excedit qualitatem; deinde illius efficientia virtutem, nec in praedictis suis virtualiter continere habet, et ideo n̄ pot augeri physice a sufficientia cari.

Ad dices n̄ aliunde pr̃ augm̃tu gr̃e continen in praeexistenti gr̃a nisi quia gr̃a augenda perfectior gr̃a remissa, et hoc in nullo quia primit: viuens, ut autem excedit fatis leptu, et perfecit augm̃tu, et superat sui ipsius qualitatem in eae patri; et in huiusmodi augmentu in virtute ipsius vitatis continer, et n̄ excedit virtutem actiuam illius: et quamuis gr̃a intensior ex ipsa ut praeexistentem excedat in qualitate, itaque de ipsa perfectior potent in virtute gr̃e praeexistentis continere, ac proinde etiã superet qualitatem n̄ superabit virtutem praeexistentis gr̃e.

Per neque mia dices excessu magnitudinis extensiuae, sicut excessu maelis post cari a fra p vn̄ ad nouam maior, nulla ei parte accrescente; excessu autem augm̃ti intensiui e tralis, cuius magnitudinem significat dicens pot generare aliud eiusdem speciei, et sit maioris qualitatis: qualitas autem intensionis, ut n̄ pot in extraneo habito qualitate, ut et diuisio maior augm̃tu viuentis pot initio virtualis continere, sed autem augm̃tu intensiuu trahit in statu remissiori.

Et ideo eodem augm̃to probaret posse qualitatem remissam in extraneo habito qualitatem intensam producere, et habitum acquisitum intensiuum, ut facilitare posse ad actum intensum, ut D: ac deniquam posse habitum intensiuum in quacunque minima intensione dare sufficientiam, et virtutem ad intensissimum actum, quod falsum e.

Ad 4 augm̃tu, dico: ari, nego cons, et reddo dis paritatem, nam ratio probans primum ea gr̃e n̄ posse cadere sub merito, nempe, quia status n̄ praeexistit ad 1um autem in statu amicitiae cum Deo, n̄ militat in augm̃to, nam ad alterum, quo ad augm̃tu disponitis physice ponitur subiectum operans in statu amicitiae cum Deo, qui ad eorum meriti de condigno requiritur, et ideo pot augm̃tu gr̃e cadere sub merito. Licet ea gr̃e n̄ possit. Eo quia liberum n̄ ponit actum gr̃a physice efficiunt cari ambis, nempe, quod ad illum liberum ponat pro se manens, l. quod sit ad sufficienter

B

c. minus efficacis obtineat de augm.to, neq. à ipsa infusus cum sit ejusdem ro[...]
cum [...] gratiæ, et frat. presupposito, cum remissa sit obtinere [...] augm.tum
intensivum gratiæ, et charitatis. et hoc de hoc dubio.

Dub. 2.um

An omnis actus elicitus charitatis augm.tum charitatis mereatur.

Non de actibus à charitate [...]peratis, et de elicitis mera disputatio procedit, neq. quod de [...]peratis dicendum sit, ansam roe sui augmenti primi [...] lis respondeat, [...] meriti primus accidentale [...] v. 2. q. 114 tractabitur; cum autem actus à charitate eliciti possint esse, et quod sint, habitu perseverante, intensiores, quid [...] æquales, et quid remissiores. dubium est, an omnes isti actus sint augmenti gratiæ, et charitatis [...] digni meriti, et [...] intensiores tale augmentum promereantur extra quæstionem apud theos., et meritò, nam ex tridentino: sess. 6. cap. 10, 24. et 32. constat, hoc suis actibus augm.tum gratiæ et charitatis mereri, at [...] nullus [...] augmenti potest esse meritorius [...] actus intensior, habitu persistente, est meritorius illius, cum intensior melioris sit conditionis, quam æqualis, [...] remissus: [...] actibus charitatis habitu persistentibus intensioribus convenit quod sint meritorii augmenti gratiæ, charitatis, et gloriæ. [...] tota difficultas de actu æquales habitui, eo quod remissiores [...] ; [...] autem de actibus æquantibus habitum dicendum sit [...] ex dicendis in hoc dubio constabit, et [...] in sequenti videbimus, unde dubium [...] ad actum habitu remissiores quo [...].

Qua in re [...] versant. 1. sent. [...] negat, actus remissos augm.tum charitatis mereri, [...] tenet [...] Bonaven. in 2. dist. 40. ar. 2. q. 3. Durand. in 1. dist. 17. q. 8. num. [...] Victor. [...] de augm.to charitatis num. 84. Soto. lib. de natura et gratia. cap. 17, et in 4. dist. 16. q. 2. ar. 2. Vega lib. [...] in tridentin. cap. 26, hoc tamen inter ipsos versat discrimen, quod Bonaventura nec gratiæ, nec charitatis, nec gloriæ augm.tum actus remissiores habitu mereri fatet. Durandus verò gloriæ augm.tum promereri [...] insinuavit, non tamen gratiæ, et charitatis. Victoria, et Soto gloriæ, et gratiæ augm.tum promereri defendunt, non tamen augm.tum charitatis.

2.a propositio docet gratiam, et charitatem, et gloriam novam augmentum quaelibet charitatis actu etiam remisso mereri de condigno, haec est apud recentiores theologos, tum intra, quam extra scholam D. Thomae communis, ita tenent Alvarez disp. 60 de auxiliis. Torres in presenti disp. 26. Sumel. Montesinos, et alij Thomistae. Tenent etiam Scotus, et cum suo Doctore in 4. dist. 21. q. 1. et dist. 22. q. uni. ar. 2. ex Patribus Societatis Suarez Vazquez Valentia Mar- riang Coninck, et alij, quos omnes alij sequuntur.

3.a docet actu remisso charitatis de condigno mereri charitatis augmentum ... distinctum ab eorum actibus intensioribus. Hanc tenet Bañez dub. 2 ... de forma Capreolus. Caietanus. Conradus, et alios ex antiquis Thomistis ... sequentibus ... explicatione.

+ meritum

... meritum condignum vitae beatificae absque augmento charitatis, et gratiae, tum communis theologorum ... explicandi ... D. Thomae 1.2. q. 13. ar. 6. ubi dat inequalitatem vitae prime ... inequalitatem, et ideo inequalitate ... inequalitatem charitatis ... dist. q. 95. ar. 6. ... ar. 4. et in 4. dist. 17. q. 9. ar. 3. ... qui potest ... at ... audiuber ... charitatis meritum vitae aeternae, et est maius augmento charitatis ... D. Thomas ... maius meritum augmentum vitae aeternae, quam augmentum charitatis, quod meritum augmenti charitatis est meritum augmenti gratiae, et ... 1.2 q. 114. ar. 8. ubi probat non ... meritum charitatis, et gratiae, ... via ad augmentum gratiae, ... mereri ... meritum.

... augmentum ... augmento charitatis, nec augmentum gratiae ... augmento charitatis ... meritum augmenti vitae ... meritum augmenti charitatis, et gratiae ... corona meritoria ... hereditas ... iustitiae ... corona ... augmento ... meritoria ... augmento ... hereditatis ... iustitiae ... inire

incremento grae, sic neque meritorium augeri per aliquod meritorium aug.

2º pr. quia namque lumen gloriae est principium proximum visionis beatificae, non stat istam crescere absque luminis incremento, ut docet Alb. lib. q. ... nec huius authores ... negant hoc, de quo est principium radicale luminis et visionis: quod non stabit crescere visionem, sine lumen absque gratiae habitualis augmento.

Ostenditur prima pars prima: primo quia nam xº ... q. 14. ar. 4. ad 13 charitas dimanat a gratia, sicut passio ab essentia; non stat incrementum illius absque augmento principii, sicut non stat illam existere absque existentia principii: ergo non potest habitus crescere absque augmento charitatis. = 2º pr. non stat dispositio ad gratiam sine dispositione ad charitatem: sed dispositio ad augmentum gratiae non disponit ad augmentum charitatis.

3º. nam ex opposito fieret, ut ille magis diligeret, et alter minus diligeret Deum: consequens est falsum: antecedens sequitur, hominem magis ornatum a Deo magis dilectum, cum Deus hoc diligere sit velle illi bonum; cui autem magis gratiam intendit magis vult bonum, ergo illum magis diligit: et si non intenderet charitatem eadem intensione gratia non diligeret magis Deum, quam alterius charitas eiusdem intensionis, qui minor gratia careret, cum charitas sit principium proximum dilectionis, et consequenter diligentem incrementum dilectionis debeat commensurari; ergo sic magis dilectus a Deo non magis diligeret Deum.

Ostenditur 2ª pars: nam ... non stat incrementum charitatis absque aucto gratiae habitu, non stat augmentum beatificae absque augmento charitatis: sed incrementum augmenti beatitudinis essentialis stabit absque merito augmenti charitatis et gratiae: ... non stat; ... charitas sequitur gratiam, sicut passio essentiam, nam est, nam qui magis Deum diligit a Deo magis diligit iuxta illud ego diligentes me diligo: ergo magis recipit gratiam, quae est ... dilectionis Dei.

Nunc autem ostendit ... qui namque magis ... vis ... efficacia

2. ... cognoscit Dei diligibilitatem, quam intensius diligit Deum. = 2°. nam qui inten-
sione beatitudine gaudet à Deo magis diligitur; et magis dilectum
Deo etiam diligit Deum: ergo qui intensiori beatitudine fruitur, intensiorem habet
charitatem, et consequenter stat augmentum visionis beatificae absque augmento charitatis.

Dices ex intensiori quodam visio beatifica non potest crescere
vel ex maiori eius esse penetratione, vel ex cognitione plurium possibilium: et primo
non posse crescere absque incremento charitatis, et ideo bene autem vnde...

R. D. 2a. nam ex D. Thom. 1. p. q. 12. ar. 8. tanto Deum perfectius cognoscit,
quanto ex possibilibus vident in ipso, et ex ipso, ex quo primo infert
Angelicus D. non posse in Deo omnia possibilia cognosci absque illius comprehen-
sione, et etiam docent in 4. dist. 4. q. 1. ar. 3. q. 2. dicunt. ar. 4. et 2. con-
cap. 51. et 57. ergo potest visio beatifica crescere ex plurium possibilium cognitione
prout etiam sit maior eius esse penetratio.

2°. nam dato, quod visio esset maior, in sua visione plurium possibilium attingentia absque maiori
in eius esse penetratione non esset maior in sua beatitudine, sed ens. circa visionem suae
sunt [illegible] ad beatificandum sufficientes, ita plures visiones aut cognitiones [illegible]
perfectioni [illegible], non magis beatificarent, et diuidium [illegible]
visio beatifica in sua tantum visione, et in sua beatificantis, [illegible] possit esse
maior in sua beatitudine absque augmento [illegible], et [illegible] tradita nulla est.

Sequitur 2°. quod nam cetera virtutes morales non augentur ad incrementum gratiae
et intellectualis; sed possunt esse intensiores, et remissiores illa [illegible] etiam charitatis augmento
mensurantur cum incremento gratiae. [illegible] tenet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] v. 2. tract. 1. disp.
6. sect. 8. [illegible] nam quando cuiuscumque virtutis augetur charitatis, et non augentur
virtutes omnes in [illegible] cuiuscumque virtutis, non in plurimis actum cum omni vir-
tute proportionatum [illegible] cum illa, a qua [illegible]: ergo augmentum virtutum moralium
infusarum adaequatur cum augmento gratiae [illegible]. = 2. nam [illegible] virtutis
religionis magis augetur religio, quam caeterae virtutes infusae; nam [illegible]
cum illa maior [illegible], quam cum aliis; [illegible] augetur [illegible] religio [illegible] inter
sua aliis virtutibus.

[illegible] virtute [illegible] [illegible] neganti [illegible] magis diligi à Deo, et minus diligere [illegible] [illegible] Virtutes [illegible] et magis diligere [illegible] et diligere [illegible] Charitas magis [illegible] [illegible] [illegible] charitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] meritoriis virtutibus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] negant.

[illegible] [illegible] actus virtutis infusarum [illegible] [illegible] virtutes [illegible] dispositive [illegible] actus charitatis et [illegible] mensuram, ut tenet frequens [illegible] D. Th. [illegible] art. 8. unde [illegible] quaeris [illegible] est ad augendam gratiam, [illegible] virtutes infusas, [illegible] quae [illegible] [illegible] est.

Vel [illegible] aliorum [illegible] [illegible] ne docet actibus [illegible] virtutes [illegible] [illegible] charitatis, et [illegible] [illegible] [illegible] actus [illegible] [illegible] actibus [illegible] virtutes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] sequuntur omnes virtutes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] augeri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] incremento [illegible] visio beatifica, [illegible] [illegible] [illegible] infusio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gratia et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] possit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] B. Eduardo [illegible] Ricardo [illegible] [illegible] in peccatore sine gratia [illegible], [illegible] in actus [illegible] [illegible] prumpere, [illegible] [illegible] augere, et [illegible] [illegible] actibus [illegible] [illegible] incremento [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potestate [illegible]

-sibetr Lathar... illa, poteri; n.... de lege extraordinaria ... naturales sine ... stendar, ut tenet com. theol. ... pueriis ... in hoc statu sine fide conservari n. posset, ex inde augere potest fides qua habit n. augetur; ... autem sine gratia nec ... nec conservari potest ... cino crescere nequit sine eo quod augeat et crescat gratia ...; ... autem cur fides insit ... conservata ... habit n. ... pendeat ... tradendum ... videant theol. ... q. 7. art. 4. suarez lib. 2. de gratia cap. 3.

... com.e de fide actus remissos charitatis auget ... charitatis ... mereri: hanc statui; hanc tantum ... plures recentiores volentes ... Bonar ... et Durandi fuisse in tribunali damnata, ac inde ... de fide, illa defendit Bañez sub. 11. ccl. 2. in ... senti ... Albarez lib. 7. de auxilijs disp. 60. num. 9. ante ... considerandum ... Concilij sess. 6. cap. 16. ... recentiores ... damnarunt.

Verba hæc atque ideo bene operantibus usque in finem, et in Deo sperantibus proponenda est vita æterna, et tanquam gratia filijs Dei ... misericorditer promissa, et tanquam merces ex ipsius Dei promissione ... ipsorum operibus, et meritis reddenda, ... paulo inferius ... dit, nihil ipsis iustificatis amplius deesse credendum est, quominus plene illis ... operibus, quæ in Deo sunt facta, divinæ legi, pro huius vitæ statu satisfecisse, et vitam æternam suo etiam tempore, ... consequendam vere promeruisse censeantur.

Ex his verbis tale ... efficitur propositio concilij ... de actibus bonis in Deo factis ab homine iusto; ... in Deo ab homine iusto fiunt, comprehenduntur indistincte ... et ... de fide ... actibus remissis ... charitatis ... dicitur.

Quod autem ex dictis verbis non ... fuerit ... damnatum, et ... de fide probat Mag. Bañez ... regula theol. ... concilij de ... lucrando

sumenda e ex intellig. erroris, quem intendit damnare, Luthe-
ranorum error, quem destruere in predicto capite intendebat concilium,
consistebat in propositione universali negativa: scilicet nulla opera iustorum esse
meritoria augmenti gratiae, aut iustitiae, et adeo cuncta illius opera esse
aequalia esse iniustis, et futura esse aequalia in gratia: ergo mens concilii
non est extendere omnibus bonis operibus augmentum gratiae, et iustitiae mereri,
sed tantum aliquorum: nam per hoc solum negationem errori contradictorie opponunt.
2.° nam opera bona moralia ordinis naturae ab homine iusto facta
non sunt meritoria secundum communem theologorum sententiam, etiam ab homine iusto procedunt
et in Deo fiunt, cum sine ordine gratiae eliciuntur: ergo quod non
omnia ad aliquatenus necesse esse Dei grat. est communis theologorum sententia: ergo propositio
concilii non est universalis quoad opposita.

Deinde et ipsum explico, et confirmo in hunc modum: Propositio illa esse a concilio
damnata necessarium erat, ut haec propositio esset a concilio definita: omnia opera
bona supernalia ab homine iusto facta, sunt meritoria augmenti gratiae et iusti-
tiae; atqui haec propositio a concilio definita non est: ergo non damnata oppositam illa.
Minor, in qua est difficultas, ostenditur in eo, quod sensu accipienda propositio
concilii, quoad opera, in quo accipitur quoad iustos ad illos. Atqui il-
lam non est accipienda universaliter propositio, sed namque aliquis adultus post vitae
susceptum baptismum statim moriatur, nullo supernali opere intermedi-
ante, non mereretur augmentum, ut omnes fatentur tenentur; ergo coarctare, stringere loquen-
do de operibus iustificatorum supponentibus: ergo nec quoad operum accipi-
enda est propositio in sensu distributivo.

3.° Confirmatur per: nam actus fidei ab homine iusto facti sine concomitantia charitatis
formali, vel virtuali non est meritorius augmenti gratiae, et iustitiae, ut docet divus Thomas
1.2. q. 114. ar. 4. Bonav. in 2 dist. 41. ar. 1. q. 3. Capreolus. Soto. et Mar-
tinez ibidem, et omnes discipuli divi Thomae, quos sequitur Soria Dei, pars 2. et 3. Lugo.
Ocurr. in eam controversiam theologorum 3.: et illa propositio universalis esset a Tridentino defi-
nita, illa iste sustineri non posset. Ergo.

Deniquae

Denique probatur: nam contritio actu disponens ad iustificationem aliquando in illo instanti meritoria augmenti gratiae et iustitiae de condigno, ut tenet communis theologorum sententia q. 2 q. 114 ar. 9. et ex parte docuit D. Thomas, q. 112. ar. 2. ad 13. loquens de augmento iustitiae: Sed haec initio illa propositio esset definita antecedenter, contritio pro illo instanti esset meritoria augmenti gratiae: sed talis propositio a Concilio definita non est. probatur minor: contritio actu ad iustificationem disponens est opus supernaturale, et posteriori natura ab homine iusto fit in Deo: sed omnia opera supernaturalia in Deo ab homine iustificato definitur a Concilio esse meritoria gratiae et iustitiae, de fide est contritionem actu ad iustificationem disponentem esse meritoriam de condigno augmenti gratiae et iustitiae.

Concilium intelligitur esse de contritionibus operibus, non respective ad augmentum æternalis beatitudinis, sed etiam gratiae, seu ad augmentum illius contritionis actu ad iustificationem disponens meritoria est huius gratiae.

Dico 2º. quamvis non sit de fide, nec a Tridentino definita illa propositio omnia opera supernaturalia ab homine iusto facta sunt condigne meritoria augmenti gratiae, contritione, et sic respondere poterunt contrarii huius authores opera supernaturalia remissa esse meritoria condigne non quidem augmenti gratiae, sed gloriae quod tamen esse contra Concilio

Ex quo hic solum docens contritionem pro illo instanti iustificationis, nec gratiae quod tamen esse, nec illius augmenti condigne esse meritoriam probabilis est, ea quod defendunt, Vega et Lorca: quia nec vere gratiae, nec vere augmenti illius divisive aut copulative definita est a Concilio illa propositio in illis.

Ex his ad argumentum in contrarium est: Ad respondeo distinguo maiorem, omnis propositio, quoad opera respective ad augmentum gratiae et iustitiae nego maiorem respective ad augmentum seu ad gloriam quoad gratiam esse, concedo maiorem, et consequentiam, nego loquentiam nam vere etiam potest operibus intensionibus condignum augmentum iustitiae, et gratiae, remissis autem non augmentum gratiae et iustitiae, sed tamen gloriae mereri, quantum accipiendum, aut interpretandum Concilium sess. 6. can. 32. docuit Suarez lib. 12 de gratia, cap. 18. num 31. et salvat contritionem pro illo instanti ius-

iustificatus non augmentum gratiae aut iust., et consequenter non merentur, asserendo conciliis. cum dicat iustificatum bonis operibus augmentum gratiae, vitam aeternam, et gloriae augmentum mereri; non intendere haec omnia mereri per singula bona opera, sed indefinite per opera bona, et quaedam merendo augmentum gratiae, et gloriae, et per aliquid ipsam vitam aeternam, quomodo autem sit meriti quod operi suum praemium tribuendum non declarasse concilium, sed explicandum a theologis reliquisse, ita Suarez fere ad verbum, cuius verba ibi retuli, ut videat quam immerito ex can. praedicti trident. adeo acriter P. Bañez stendesit videatur hac reminiscentia meritorum disp. 1. q. 1. num. 28. ut sitam oppositam fere exille can. damnet.

3.a Cl.: nihilominus asserendum est, actus charitatis remissos augmentum gratiae, charitatis, et gloriae de condigno mereri, ita pl., Bonav. et Durandum sentiunt cum Theol., et ostendit 1.o omnes isti est conformior trident. sess. 6. relata can. 10. cap. 14, et 32 illis verbis: Siquis dixerit hominis iustificati bona opera ita esse bona Dei, ut non sint etiam dona ipsius iustificati merita, aut ipsum iustificatum bonis operibus, quae ab eo per Dei gratiam, et Christi meritum, cuius vivum membrum est, fiunt, non vere mereri augmentum gratiae, vitam aeternam, et ipsius vitae aeternae, si in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriae augmentum anathema sit, nunc definitioni absque dubio conformius accedit asserendo omnes actus charitatis etiam remissos augmentum charitatis et intensionem gratiae et charitatis mereri: ergo ita sentiendum, et asserendum est.

2.o pr. ex D. Thoma 1. 2. q. 114. ar. 8 ad 3., et in q. sent. ar. 6 ad 3 illis verbis dicendum quod quilibet actus charitatis meretur vitam aeternam, non quidem statim exhibendam, sed suo tempore; similiter etiam quilibet actus charitatis meretur charitatis augmentum: ex quibus verbis tale argumentum fiet; veluti enim in 1.a conclusione ex D. Thoma monstravimus meritum augmenti gratiae, et charitatis non stat absque merito aucti status, nec e converso. sed D. Thomas in primo testimonio dicit quemlibet actum charitatis mereri augmentum gratiae,

gratiae et implenti ait, mereri charitatis augmentum: praesertim quemlibet actum charitatis esse remissum [illegible] gratiae, et charitatis augmentum mereri.

Confirmatur 3°. Quia nam actus charitatis remissus, idem non adaequans intensionem habitus, [habet] omnes conditiones ad meritum condignum augmenti gratiae, et virtutis requisitas, cum sit opus supernaturale in obsequium Dei factum ab homine gratiae [procedens], et a charitate elicitum, quae sunt conditiones sufficientes ad meritum: ergo opus est meritorium augmenti gratiae, charitatis, etc.

Dices: licet praedicto actui aequalitatem intensionis cum habitu, eo quod negligens vires accepit non est dignus accipiendi; ille actus, qui totam praeexistentis habitus intensionem non attingit, negligentiam dicit acceptam, et idcirco in tali actu non est condignitas ad augmentum gratiae recipiendum.

Sed contra. Respondetur ad hoc cum Durando: non attingere adaequate habitum praeexistentem, non tollit ab actu condignitatem augmenti gloriae; ergo neque condignitatem augmenti gratiae, et charitatis. Probatur consequentia. Primo quia constat meritum augmenti gloriae sine merito augmenti charitatis, et gratiae. = 2° nam augmentum gloriae majus est augmento charitatis, siquidem gloria charitatem excedit: ergo si non attingere totam praeexistentis habitus intensionem, non aufert ab actu condignitatem augmenti gloriae, non privabit illum condignitate augmenti charitatis quod est minus.

Confirmatur 2°. Quia non attingere totam praeexistentis habitus intensionem, vel est negligentia privativa, et peccaminosa, vel tantum negligentia negativa, et non peccaminosa. Illud falsum, quia constat posse [illum] contendi semper per totam habitus praeexistentis intensionem, ergo non attingere totam praeexistentis habitus intensionem peccaminosum non erit; sed quod non est peccatum actus non adaequans totam intensionem habitus, actus charitatis non est. =

Sic denique, neque augmentum gratiae mereretur, cujus contrarium docet Durandus, cum actus ex quocumque capite vitiatus meritorius esse non possit ex communi [illegible], licet [illegible] docuit affirmari negligentiam tantum negativam non impedientem bonitatem actus, illum indignum reddere augmenti praeexistentis habitus.

3°

3.º Dilectio intensa ut 8 elicita ab hoē hante Chatẽ ut 10 maris ẽ dignitatis dilectiõ intensa ut 6 elicita ab hoē hante Chatẽ ut 4; Dicta 2ª actẽ ẽ condigne meritoriũ augmti sic chatis, et magis existimonis oẽs conceduunt; mai autẽ pr. nam 1ª actẽ excedit 2ũ in intensẽ, et aliar ea mai dignitate subiti cõe, gre intensionis ñ decrescit eius dignitas, cũ potius mai operantis sanctitas ipsi addit, quã dedit operũ dignitati, et valori: 1ª autẽ excedit 2ũ in valore, et dignitate, ergo cont. si 2ũ ẽ condigne meritoriũ augmti sic chatis, ergo etẽ illũ meritoriũ erit illiũ.

Ex his solutũ manet argtũ Suarendi, quod ita proponit: nam solũ dignũ ẽ accipiendi, qui oẽne utit accepto: Ad hanc hatẽ intensũ et remisse operans ñ utit hata debito mo, qđ actẽ ñ proportionat intensẽ hatẽ: ergo talẽ actẽ ñ meret chatis augmtũ, et sic illos, qui excedunt, l. adequant hatẽ intensẽ.

Rñr ex dictis concessam mai, negã minẽ, cũ enĩ nullũ extet preceptũ Dnũ aut modo operandi. Imo totẽ hatẽ intensẽ alterẽ hata remisse ñ indebito, ac debito mo illo utit, et actẽ inadequatẽ bonũ, id ẽ nulla mala circumstantia viciatẽ ex ceteri, et ideo ñ ita bonũ, ac si hata adequate uteret.

Urgere possumus in favorẽ Suarendi, tum enĩ ñ uti hata adequate ñ sit carentia peccaminosa, est tñ imperfectio moralis; sic ñ conformari cuilibet peccaminosũ ñ ẽ, et imperfectio moralis: hic vero illa negatio reddit indignũ remissa operans, ut illi augmtũ chatis det, ergo ideo actẽ remissẽ ñ meretur augmtũ. pr Cõ de meritis, putẽ plura requirunt, quã ad bonitatẽ operis et dignatẽ, et ad carentiã malitiẽ, vnde thi docent actu terraẽ misericordiẽ nulla circumstantia viciatẽ meritũ conditione ñ esse, nisi ex imperio chatis procedat, quia virtuti; et tñ negatio imperii chatis ñ viciat actẽ misericordiẽ: quamvis nẽ alio actẽ in mediatẽ ... instante

prox

praeexistenti non per virtutem actus remissi, potest ab illo Deus condignum meri-
ti augmenti charitatis auferre. — Fateor quod omnes, quibus cum Curando
discurrunt, difficile possunt diruimi, nec desunt docti recentiores, qui
haec facta ducant, ut asserant actibus remissis non statim augmentum confer-
ri augmentum condigne merentur.

Dico 2° aliqui ex Coimbr. Conc. nostri verum est plura ad meritum
condignum, quam bonitatem supernaturalem requiri, quod autem ex illa perfectio
moralis meritum impediat, sine fundamento asseritur; unde connexio non tollit
meritum condignum dilectionis, ut fatetur Curandus. Quae dignitas cum
charitatis unde etiam specialis auxiliatur ut Deo, et operans tantum ut Deus non
meretur condigne augmentum habitus praeexistentis, ut dico, quod haec est perfec-
tio negativa moralis non operari secundum totam intensionem, quae de auxiliis debentis.

Unde denique omnis actus, cui annexa est aliqua perfectio negativa ex
quocunque procedat motivo non potest meritorius esse. Unde actus eleemosynae ex
motivo charitatis procedens non esset meritorius condigne, quod nullus Theologus asse-
ruit, quia secundo non habet sibi annexa virtutis carentia nempe virgini-
tatis, quia perfectio negativa et moralis est, neque eadem ratione carentia
operis charitatis in actu misericordiae. Et ex quo praemium vitae aeternae ami-
cabile sit, petit in sui merito amicabilem tendentiam, ut recte arguunt
arguunt Thomistae, et quia sine operis charitatis tendentia amicabilis in ope-
ribus nostris non datur, ideo removetur ab illis ob negationem operis charitatis me-
ritum condignum vitae aeternae.

Dicimus 3° ex D. Tho.a in 1. dist. 17. art. 3. in corp. et ad 2. illius
verba: unde quilibet actus charitatis in quo est infinitus rationi habitus ordinat ad praemium istud,
vitae et augmentum praemii, 4 necessario augmenti charitatis quod docet D. Thomas pro actibus
charitatis remissos, ut constat ex corpore art. et ipsum docet ad animalibus art. in
corp. et ad 2. et in 2. dist. 27. q. 1. art. 5. ad 4. Ergo ex D. Tho. actus remissi
non merentur de condigno charitatis augmentum.

Resp. S. Thom. Dicit se augmento charitatis statim conferendo, et sic verum est, actus
remissus

remissus non meretur augmentum charitatis, non autem negat actibus charitatis remissis meritum augmenti habitus conferendi non statim, sed tempore debito, seu per intronatum dispositionis ad ipsum hoc est merendum, et hoc manifeste [illegible] tit [illegible] [illegible] hoc [illegible] in testimonium relatum, ubi quod actus charitatis procedit ex tota virtute agentis, et quatenus a virtute nata et quatenus ad virtute habitus infusi, hinc eius actus disponit, et meretur augmentum charitatis, ut statim fiat, hoc quomodo meritum augmenti charitatis, ut statim fiat, negat actibus remissis.

Obstat tertio: nam ibi dicitur non negat actibus remissis meritum augmenti habitus charitatis ex defectu valoris, sed ex defectu capacitatis dispositionis, ex hoc autem solo defectu tantum arguit non esse meritorios augmenti, ut statim dandi, [illegible] sed non sint meritorii talis augmenti absolute.

Respondeo: actus remissi non continent physice efficienter augmentum habitus acquisitorum. Ergo actus remissi non continent efficienter merita augmenti habitus infusorum, et [illegible] non est neutrius illius. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a paritate [illegible] 2°, quod nam actus remissior natu acquisito in linea physica non disponit sufficienter ad augmentum huius habitus, sub sequenti inferamus, actu remissio [illegible], supernaturali [illegible] disponere augmentum habitus infusi; et quoniam ex eo, actus remissi in genere physico non continent efficienter augmentum habitus acquisiti, recte colligit, ita actus remissos supernaturales non continere moraliter efficienter augmentum habitus infusorum.

Responsio: [illegible] nego consequentiam; disparitas autem [illegible] quia agens physicum intendit per suam actionem sibi assimilare effectum, unde cum effectus similitudinem [illegible] incipiens in lenior intensione [illegible], [illegible] in excessu intensionis esse similitudo, et potius dissimilitudo, prout docuit Arist. lib. [illegible] cap. [illegible] simile non agit nisi in simile agens autem moraliter, scilicet meritorie, non intendit cooperatione in [illegible] per [illegible] [illegible] caritatem [illegible] significante iusto, et opera, nec [illegible] meritorie inactione, et [illegible] actus ex eo quod [illegible] interiori gratia [illegible] [illegible] mittat

+ducere illum

mittat suum valorem, et infra fit, ut quamvis remissior sit hatu charitatis, non amittat dignitatem, quo intuitu minus grato gauderet, cum tamen, quod sit ille meritorius est augmenti charitatis, et quam intuitu maioris gratiae [illegible] dignitatem meriti obtineat quam augmenti charitatis, et [illegible] dicendum est.

Ad 2um dicat, actum meritorium non tantum moraliter sed physice ad augmentum gratiae concurrere, et ideo in secunda dispositione sequitur actum naturalem dispositionem habitus acquisitus, secus autem in secunda meritoria ratione ut explicata in 1. 2. dicat, datum tantum moraliter augmentum gratiae disponere, deum in infundendo augmentum [illegible] dictorum habitum [illegible] accommodare modo agentibus naturalibus, illud infundendo et minus, quo habitus acquisiti [illegible] actibus augentur, quod ... minus ... sequi, et illud fuisse de facto sequuntur [illegible] sequenti videbimus, non autem ideo valorem actus mutavit, quod ipse immutabilis est, et ideo actus remissus [illegible] obtinet valorem, quem in intuitu minus grato vel ... intensus [illegible] gratiae obtineret.

Ad dices, non ideo actus remissi non obtinent efficaciam fine augmenti habitus acquisiti, quod ... similem ... componunt, ... incrementum ... perfectus illorum excedit, ... tanta ... efficacia probat non operari actus remissos ratione meriti [illegible] augmenti habituum infusionem, ... minor ... aequalitas ... inter ... physicam ... excessus ... inter meritum [illegible] ... habitus infusi, et ... excedit ... intensive ... ratione ... augmenti habitus acquisiti ad actum ... obtinet inefficaciam physicam illius ratione similis excessus augmenti habitus infusi ad actum ... non ... illius efficaciam meritoriam de condigno.

Aliud [illegible] omnia ... Thomistarum, qui meritum de condigno non aequalitatem mathematicam, sed ... proportionis tribuunt ... in 1. dist. 22. q. 12. ... in [illegible] ... 3. ... 2. et in 3. dist. 12. q. 1. art. 2. ... in

in corp. in qua. sunt ex ssa mai, ut et mir. int. eis eius patet, et sic requirit aequalitas, proinde negatur excessus talis etiam ad aequivalentiae in merito condigno, sed sufficit aequalitas proportionis, qua cum excessu multi a praemio subsistit; unde et hac ratione nisi actus momentanei aeterne gloriae pondus operantur in caelis, et condigne gloriam merentur, quam mathematice non adaequant, ita actus remissi etsi non adaequent mathematice augmentum habitus, possunt illud condigne mereri.

Quia tamen haec aequalitas condignae proportionis difficile explicatur ab illius defensoribus, nec meritum condignum sufficienter a praemio distingui, et quod frequentior est ista ponens inter meritum condignum, et praemium mathematicam aequalitatem, ideo aliter est occurrendum obiectioni, scilicet mai, negatio min. dicitur, quod et incrementum habitus excedat actum remissum in genere physico, et tamen secundum physicam entitatem, non excedit valorem moralem illius sumptum ex fine, et aliis capitibus, ex quibus valor, seu condignitas actus meritorii surgit, ut poenae aeternitas in aeternum duratura physice excedit temporalem delectationem sumptam ex peccato mortali, non illius gravitatem moralem, et ut beata visio excedit physicam entitatem actus charitatis, non autem excedit valorem meritorium illius, de quo fusius t. 2. q. 14. art. 4.

Et dices sequi ex isto solutionem, actum intensum ut 4 esse meritorium condigne 8 gradum incrementi habitus: consequens est falsum. probatur sequela nam huic condignitati nil aliud obstare potest, nisi excessus incrementi gradualis, ut 8. ad intensionem, ut 4.; sed hic non obstat, cum ex solutione data stet cum excessu praemii ad entitatem physicam meriti aequalitas eiusdem praemii cum valore actus moralis. Ergo.

Resp. neg. seq.; ad probationem dicitur, quod et ad aequalitatem praemii cum actu meritorio in valore non petatur aequalitas eiusdem praemii cum entitate physico actus, requiritur proportio, quae hic est adeunt inter actum intensum, ut 4, et 8 gradus intensionis habitus; seclusa autem inter intensionem habitus ut 8. et actum intensum ut 4. sit cum, quod actus intensus ut 4 condigne mereatur 4 gradus intensionis habitus non autem 8. gradus intensionis

instabis

c

Inde colligitur ex hac solu[tione] aliquem actum meritorium praemiari a Deo citra condignum; contrarium fatetur communiter Theologorum sententia: Secundo quia in sententia fere multorum sententia asserente gradus intensivos qualitate etherogeneos et aeque diversae rationis, eo quod perfectiores, quam plures intensivos gradus supponunt, gradus 8 est perfectior quam 6. et 7. et sic deinceps, in hac hypothesi solutio tradita, actus ut unum elicitus ab habente charitatem ut 7 citra condignum praemiatur pro 8 gradu intensivo charitatis; quia intuitu illius actus non dat Deus ulteriorem gradum charitatis intensivum, ergo manet citra condignum praemiatus. Primum actus ille est aequalis in valore cum actu intensivo ut unum elicito ab habente charitatem ut 8; quia actus ad hoc solum elicitus adaequat suo valori gradum intensivum charitatis et unum 8 gradus excedit; ergo actus intensus ut unum elicitus ab habente charitatem ut 7 excedit in valore morali gradum intensivum charitatis et consequenter praemiatur citra condignum praemiat.

Huic obiectioni facilis esset solutio si cum sententia teneremus quod actus crescere in valore ex maiori sanctitate personae eius unum elicientis actum intensum, ut unum, habens charitatem ut 8 sanctior est habente charitatem ut 7, actus illius maiori gaudet valore ac proinde potest mereri condigne gradum intensivum charitatis perfectionem 8 gradu intensivo correspondente in praemium actui ut unum elicito ab habente charitatem ut 7.

Quia tamen sententia opposita probabilior sententia ideo aliter respondeo ne ex sententia; ad primum dicatur illa sententia hypothesi sequentem asserendum, quod cuilibet gradui intensivo actus meritorii correspondere aliquem intensivum gradum charitatis aut quod duobus vel tribus gradibus intensivis actus correspondere in praemium unum gradum intensivum charitatis, et uni gradui intensivo actus medietatem vel tertiam partem unius gradus in habitu, et sic relativiter excessus gradus correspondentis in praemium suis gradibus actus meritorii, et equalitas ad meritum condignum exacta inter illos constituat, ex quo sequitur actum habentis charitatem ut 8 debere esse intensiorem ut mereatur nonum gradum actus habentis charitatem ut 7 ac proinde actus [illegible] in valore non adaequare.

Si urgeatur 1. nam sequitur ex hac sententia actum intensum ut duo elicitum ab habente charitatem ut 10 esse minus meritorium quam charitatis utrumque elicitum ab habente charitatem ut unum; consequens est falsum: ergo probatur sequela actus iste 2us meretur medietatem 2i gradus intensioris habitus, actus vero 1us non meretur medietatem 11 gradus: ergo minus iste quam ille meretur.

2o: sequitur ex eadem solutione actum ut unum habentis charitatem ut 10 nullius augmenti meritorium esse; consequens est falsum. probatur sequela meritum nequit esse, nisi tantum sit praemium possibile, dicto actui praedicto non respondet augmentum possibile: ergo nil augmenti meretur. probatur minor gradus 11 solus est possibilis integer, non autem in partes divisus; sed praedictus actus non meretur integrum gradum: ergo illi non respondet in praemium augmentum possibile habitus.

Resp. ad 1um negando sequelam, ad probationem nego consequentiam; nam in illo supposito gradus, l. 4 pars 11 gradus est perfectior, et aequivalet perfecta medietati 2i gradus. unde ex eo, quod actus ut unum habentis charitatem, ut unum mereatur medietatem 2i gradus, et actus ut duo habentis charitatem ut 10 non mereatur medietatem 11 gradus, sed 3, l. 4 partem non sequitur esse magis meritorium illum actum, quam iste 2us. ad 2um nego sequelam, ad probationem nego minorem, ad cuius probationem dicatur, quod licet gradus 11 solus sit possibilis integer, et actus ille non mereatur integrum gradum, sed medietatem, l. 3 partem illius, non sequitur non respondere praedicto actui praemium possibile, quia medietas, l. 3 pars etsi non sit possibilis seorsim ab aliis partibus, est tamen possibilis, ut cum illis, ex quo tantum sequitur non fore illum actum praemiandum seorsim ab aliis, l. ab alio intensiori merente alias, l. alias partes requisitas ad existentiam 11 gradus, non autem quod illius praemium non sit absolute possibile.

Resp. 2o. actus remissi non merentur augmentum gratiae, et charitatis licet gratiae, et regni coelorum: ut videtur tenere Bonaventura in 2. dist. 27. et ita explicatur ... remissi

remissi mererent dictum augm. eo actui continuato vel continuatio [illegible] augmentum charitatis deberet; consequens est falsum: ergo et sequela manifesta, [illegible] in maius coertis [illegible], nam de[illegible] actus continuatio per horam deberet augmentum infinitum charitatis. Consequens est falsum, probatur sequela quia non inter istam, et tempus dantur infinita instantia, cum inter illa nullum inveniatur proportio: ergo si actui, ut vere existenti per instans detur charitatis augmentum; et pro continuatione detur maius augmentum, debebit infinitum.

2.º nam actui, ut vere existenti detur aliquod praemium, et pro duratione ei respondet praemium maius; et in quamlibet parte minima parte durationis dantur partes infinitae: ergo deberet actui infinita latitudo praemij.

Hoc tamen fundamentum est satis urgens, et difficile est patitur plures instantias, et in bonitate actus, quae absque dubio crescit ex circumstantia durationis, ut contra docet a theologis 1.2.q.18.ar.3. Tamen pro partes infinitas temporis, quo durat, actio non evadit bonitatis infinitae: ergo eo quod actus pro continuatione sit maioris praemij [illegible] meritorius, non sequitur praemium infinitum mereri.

2.º est in actu peccaminoso, cui pro continuationis maior poena sensus debetur, alias non daretur maius in infernum puniendum peccatum mortale continuatum per horam, atque instans, per instans duraret, quod nullus theologus admittit, et tamen ob distantiam temporis ab instanti non sequitur mereri infinitam poenam sensus: ergo pariter in merito.

3.º nam ut ipse fatetur est si actus pro continuatione incoeptae intentionis non deberet dictum augmentum charitatis, et visionis beatificae in esse entis, dat tamen illi maius praemium in esse praemij eo quod praemium in esse talis crescit correspondentia ad meritum multiplicatum, et tamen praemium respondens actui pro continuatione non est infinitum etiam in esse praemij: ergo quamvis crescat actus in esse meriti continuati, non sequitur infinitum esse in esse meriti.

Denique nam ut ipse fatetur, est si actus pro continuatione non mereatur maius praemium essentiale, meretur tamen praemium maius accidentale; et tamen ex hoc, quod per horam continuet

stimatur non det illi praemium accidentale infinitum: praeterea neque infinitum in praemio essentiali ex eo quod actui vae stimatis maius praemium essentiale debeatur.

Ad hoc, huic difficultati respondet Mag. Bañez, quod actui, ut nunc existenti non respondere praemium essentiale, dilatum accidentale unde ex eo quod vae stimatis debeatur praemium accidentale non sequitur infinitum praemium deberi, actui, ut nunc existens durante det praemium essentiale, cuius in instanti, et tempus sit infinita distantia, cum sit, ut si vae stimatis maius praemium debeatur essentiale ratio sit infinitum.

2° Idem quia nam praemia accidentalia significant ipsa, ut constat in laureolis Virginitatis, Doctoratus, et Martyris, et ideo quamvis actui vae stimatis debeatur maius praemium accidentale, non sequitur infinitum deberi, sed tantum praemium accidentale ipsa distinctum.

Haec neutra solutio satisfacit, non 1° nam praemium accidentale gaudium, quod habent beati de operibus actis in via, quod non solum gaudebunt de operibus stimatis, sed et deitatis, quatenus 1° factis: quod ei, ut nunc existentibus correspondet praemium accidentale: tum etiam nam actui remisso, ut nunc existenti aliquid praemium det distinctum ab eo, quod debet actui alteri aequali, sed minus intensus, et non det distinctum praemium essentiale, ut Mag. Bañez fatetur: quod det ei distinctum praemium accidentale tum denique nam non quare non det actibus remissis distinctum praemium essentiale ergo quod adeo receptum cum sit non merenti, et non dispositi quaeque in actibus remissis non spectat, ut tum [illegible] accidentalis praemiis non militat, cum ad illud tantum non meriti requiratur: quod aequaliter actui remisso, ut nunc existenti praemium accidentale debetur ab eo distinctum, quod actui similis, sed minus intensus debetur.

Deinde 2° reiicitur, sic in actibus diversarum virtutum, aut diversorum statuum praemia accidentalia ipsa diversa respondeant, videlicet actui virginitatis, sed actui martyrii, actibus autem solo numero differentibus intra eandem virtutem idem praemium accidentale ipse respondet; et tamen ex eo, quod relati

re

remisse servandi virginitatem. v.g. et pro uno instanti existenti hoc praemium accidentale quoadlibet sit debitum, et eidem non continuatis incrementis eiusdem praemij debeat, non tamen infinitos in praemio accidentali: sequeretur non ipse ex simili proportione infinitos praemij essentialis.

Respondetur autem quod Mag. Bañez citat, varie respondet, De remissioribus fusiori examine, ad 1.m 2æ q. 18. ar. 3. atque 114. ar. 8. ubi proprie ledit hæc brevius primum respondendo concedendo sequelam, et negando minorem ad cuius probationem, nego sequelam, ad cuius probationem respondetur non negando antecedens, sed eam distent, ut divisibile, et indivisibile in linea quantitatis, quod in pari temporis infinita in hac linea non distat ab instanti infinite.

Vel 2o, permisso dicti in ratione durationis negando antecedens in ratione mensurantis, et augentis operis bonitatem, et meritum hic eam tantum distant, sicut valorem vel, et augmentum effectivum accidentale ipsius, inter quae infinita distantia non datur.

Ad 2um dico quod minorem illam dicto de partibus proportionabilibus, nego autem de aliquotis; sed autem ex eo, quod tempus constet infinitis partibus proportionabilibus non tamen ea infinitum in ratione durationis; ita ex eo, quod partes praemij correspondentes partibus temporis sint infinitae non tamen infinitos in ratione praemij. = manet firmum [illegible] uni actui remisso charitatis dictum augmentum praemij essentialis quoad et charitatis deberi ab eo, quod alteri actui charitatis remisso debetur, et maius duobus actibus aequalis intensionis quam uni, quod ratione facta pro comparatione sui manifeste videtur. = nam in ratione meriti non est peioris conditionis actus intensus ut 8 habentis charitatem ut 10, quam actus intensus ut 6 habentis charitatem ut 4. cum in intensione excedat, et alias ex maiori sanctitate subiecti crescit potius, quam decrescat valor operis meritorij, dictum actum intensum, ut 6 habentis charitatem, ut 4 habet valorem condignum non solum augmenti gratiae dictum augmentum ab eo, quod alijs actibus debetur: ergo actus intensus ut 8 habentis charitatem, ut 10 etsi remissus sit comparatione ad interiorem habitum praeexistentis non solum est condignae meritorium augmenti gratiae, charitatis, et gloriae, quod Mag. Bañez 3a dicendum fatetur, dictum debiti augmenti ab eo, quod alijs actibus eiusdem intensionis respondet.

Sed

Quod autem actus remissi non mereant augmentum praemij essentialis, nec Charitatis, nec gratiae distinctum ab eo, quod respondet actibus intensioribus dispositionis dubiis ad receptionem augmenti, quod asserit noster cum breuibus in hunc sua dicit, clarum actus remissi merent augmentum gratiae, sunt absolute conferendum dei, et ius condictae actus intensioris ex proveniente caritatis non in ingressu gratiae, et in statu viae; quamuis tota vis sit in solum veram dispositionem, dictum verum meriti cum talis augmenti: sed non mereant augmentum gratiae distinctum ab eo, quod verum per actum ferventiorem dispositionem, ad augmentum gratiae receptum, et vnum nec augmentum gratiae distinctum. 2° contra ex eo patet. quod augmentum gratiae commeriuntur cum augmento gratiae ex praemissis euidenter colligitur maneque ad singulas partes sequenti sub probabitur. mirum autem negari non posse, actum enim ille ferventior, cum ab homine viatore eliciatur, et a subiecto grato procedat habet omnes conditiones ad verum meriti requisitas, ac proinde non solum obtinet veram dispositionem, dictum verum meriti augmenti charitatis, et gratiae.

= Dicendum istum esse probem, quibus difficilia opponunt, atamen vrgentiora proponemus. 1° est, non actus intensus vel bonitatis charitatis, vel de maioris dignitatis, melioris conditionis, quam actus intensus, vel bonitatis charitatis ut duo; cum in intentione crescat, et aliis rationibus maioris dignitatis subiecti operantis non decrescat, et augeat potius dignitatem actus valoris operis; sed ista actus non est merito cum augmenti gratiae, charitatis, et gratiae distincti ab eo, quod in praemium correspondet cuiuis alteri actui, siue anti, siue consequenti charitati: quod actus ille ob suo statu remissionis nouum, et distinctum augmentum gratiae, gratiae, et charitatis meretur.

= Urget difficultas; non enim hoc casu vti tamen sed plus omni actui charitatis remisso deberi augmentum praemij aequalis distinctum ab eo, quod alij actui anti, siue aequali, siue intensiori debetur; at ipsum, ex eadem efficacia conuincitur vim augmenti distincti ab actu posteriori futuro: sed ... fateri tenemur esse inefficacem ad ... vel efficacem ad ...

Respondeo dicendum quod maior: est melioris conditionis quam ad talitatem

praemij

pmij ei correspondentis, tunc maior; quatenus ad modum merendi, vel modum praemij conferendi; nego maiorem, et suppositum; nego consequentiam. nam licet ille actus qui alium superat in intensione maius augmentum praemij essentialis mereatur, ita quod sit meliorum conditio quoad substantiam praemij, quam sit caeco quod habeat aliorum conditio maneat in ratione meritis, et consequenter attingit rationem dispositionis, sit consequenter quod alio actu, ut dispositivo dependeat, ut efficaciter augmentum gratiae mereatur ei quod conferat de facto, ac proinde, non absolute, et tantum subordinate actus ferventioris saltem augmentum charitatis, quod ei debeatur.

Ad quartam, consequentiam negat. et ratio discriminis est, nam ad conferendum praemium, non actus remissi antiqui ex altero anti non est ita dependentia, quia unus actus posterioris in actibus remissis probationis: unde si tot actus in gradu intensionis successerint, et postea subsequatur actus sufficienter disponens ad tot gradus charitatis, quot gratiae tot conferentur in praemium praecedentium actuum; et nisi Deus statuisset, quod actus iste disponens non meritorius; et tantum dispositive ad augmentum illud concurreret, si Deus responderet, ut praemium actibus antiquis remissis: inde istis posse locupletando non indigent unione meritorio, et tantum dispositive actus ferventioris futuri.

Arguit 2o et instat contra hanc solutionem, sequitur namque ex illa actus Charitatis remissos posse in hoc decedente in statu gratiae sine essentiali praemio manere; consequens est falsum; ergo sequela manifesta non enim actus conferunt augmentum praemij essentialis, quod si habiti essent, nisi homo in hac vita in actu ferventioris prorumperet, quo se ad augmentum gratiae recipiendum disponat, et contingere potest, ut in talem actum ferventiorem non exeant, et tamen opera remissa, et ingrata decedat: ergo potest in hoc decedente in statu gratiae manere actus remissos sine augmento praemij essentialis, et condigne promereantur; falsitas consequentis probatur, quia merita condigna, ut omnia promissa supponat infallibiliter inferunt praemium

suo

suo tempore reddendus, et actus remissi de condigno merenti augmentum premij essentialis, et tempus illud conferendi post decessum in gratia ex hac vita; sed homini decedenti in gratia infallibiliter tale premium confert.

2o. probatur ex Tridentino sess. 6. cap. 32. illis verbis si quis dixerit ipsum iustificatum bonis operibus, quae ab eo per Dei gratiam et Christi meritum, cuius membrum vivum est, fiunt, non vere mereri augmentum gratiae, vitam aeternam, et ipsius vitae aeternae, si tamen in gratia decesserit, consequutionem, atque etiam augmentum gloriae anathema sit: ex quibus verbis sic probatur contra falsitatem Caetani, vel quod de facto consequeretur gloriam, gloriam quae augmentum suis operibus promeritum, solum exigit conditionem praeviae naturae decessum in gratia ex hac vita, et actus charitatis remissi est condigne meritorius augmenti gloriae; sed homo in gratia decedens infallibiliter augmentum consequetur.

R. concedendo sequelam, omnino minorem, ad cuius probationem respondetur necessario distinguit min: tempus conferendi augmentum premij essentialis est post decessum ex hac vita in gratia, supposito, quod in praesenti, se disponeret ad similem gratiae augmentum, ad minorem, sine tali dispositione, et conditione, nego minorem, et conjunctionem meritum infert infallibiliter premium, si conditio adsit, hic quoque illud meretur, et quae conditio, fuit augmento gloriae recipiendo in altera vita est, quod se in praesenti disposuerit ad recipiendum gratiam in augmento proportionato cum augmento gloriae, quia enim correspondeat intensio gratiae in hac vita, et illud ubi unusquisque ceciderit lignum, ibi erit, cum intensio gloriae cum intensione prius dispositionis conformis sit, quod si quis specata in hac vita conditione dispositionis proportionalis ad augmentum gratiae recipiendum actibus remissis debitum; etsi homo in gratia, et charitate decedat, non recipiet augmentum premij essentialis.

Ad 2am. [illegible], cui potissime eius authores fidunt. respondetur supponendo verum consilij, nego minorem, nec conditio illa si homo in gratia decesserit

decesserit) non fuit a Concilio apposita, consequenter omnis, qui justi-
ficatus suis operibus meretur, de fide, consequendo in falso aliis [illegible]
est vivens viator. Concilium autem hoc justificatum suis operibus mereri,
videlicet augmentum gratiae, gloriam, et augmentum gloriae; et conditio illa, nempe si de-
cesserit in gratia non fuit a Concilio apposita, consequenter augmentum gloriae aliis
neque et decessus non consequenter illud: ergo conditio a Concilio apposita
non cadit super omnia, quae in illo canone definit, justificatum suis
operibus mereri, sed solum super unum nempe gloriae consecutionem.

2°, nam si Concilium sentiret, conditionem illam super omnia enumerata
cadere, breviusque clariusque suam mentem tradidisset, veritatemque
explicaret sic canonem disponendo: si quis dixerit, hominem jus-
tificatum suis operibus non vere mereri gratiam, augmentumque gratiae,
gloriam, et omnium istorum consecutionem, si decesserit in gratia, anathema sit;
sed Concilium non sic canonem disponit, sed ut ex ipso verbalique [illegible]
[illegible] evidens est tantum definire voluisse illa omnia justifi-
catum operibus suis mereri, et gloriam si in gratia decesserit infal-
libiliter consequi, nihil definiendo de consequutione augmenti justitiae
aut gloriae, et hoc controversum theologis relinquendo, de quo op-
time sciebat inter illius temporis doctores dissidium non modicum.

3°: nam si non solum meritum sed et infallibilis consequutio omnium subjec-
tata conditione requireretur a Concilio super augmentum gratiae, et non solum [illegible]
illa verba et ipsius vitae aeternae, si in gratia decesserit consequutionem
augmentum gloriae non in casu accusativo, sed in genitivo poneret, optime
namque grammaticalia praecepta callebat, cum quae hujus consequentis
non casum accusativum, sed genitivum requirit; sed Concilium non in genitivo
casu, sed in accusativo fuit de augmento gloriae loquutus, non de-
[illegible], et augmenti gloriae, [illegible]: signum manifestum est conditionem
illam, nempe decesserit in gratia, solum apposita fuisse [illegible] consequutionem gloriae
non autem augmenti [illegible] consequent [illegible] Theol. [illegible]

Vel 2° resp. pro delectis in gratia, seu quod redite ad primum esse valet in alia vita et sequendo apponit in dentiones intelligis, et depta huius vitae obstinato quae in altera invenerit; ita ut ad quae revi-plendae, sufficiat dele[c]tis in gratia, et ad augmentum delectio in augmento gratiae proportionato cum augmento; et quod augmentum gratiae in hac vita recipiendum proportionatae exigit dispositiones quae illis actibus datur intensioribus petit, eo ut nisi in sentire vita non se per ferventiores actus dispositiones; non veniet in illo exacto quod augmento sequendo, et solum verificat proseqatur.

3° arguit: actus remissi merent augmentum gratiae diversandum absque actu fervertioris dispositioni, etsi substituti ex actus futuri in gratia; ... tradita veniunt. Ant autem ostendit: non mihi sufficienter opera remissa et merendum novum et dis-ponit augmentum primi esse, quae opera per novam remissam satisfa-ciendam per poenam, et per poenam remissam merenda; et nunc absolute, et non per relatione operis generalis intentionis poena debito satis-faciunt, ergo per remissos merent: a valida augmentum primi esse absque dependentia ab opere intensiori futuro.

2° probat antis: nova peccato dicta poena merent independenter a peccato intensiori futuro; ergo etiam nova meritoria remissa sint novum primum merere suspendendum independenter ab opere futuro intensiori. = 3°. nam ex opposito fieret nihil actus remissus in primum correspondeat cum suo perfecta redite; consequens est falsum: probo primum ... quod posito opere intensiori est primum ipsius operis in-tensioris: ergo non correspondet actibus remissis in primum novum ... ab illo effectus augmenti ea adaequata et firma dependere. = 4. nam supponit actus charitatis re-missos nihil acquirere nisi illos eliciunt: consequens falsum; probo supponens non habit per illis augmentum primi esse, nisi intercedat actus ferventior dis-ponens, et hoc actu intercedente, idem primum ... actus remissi nunquam elicito existent: ergo actus remissi ad nihil operanti deservient.

Resp.

Denique, 3. ars. nam ex opposito fieret, ut aliquo intensio actus meritorij hois iustificati n̄ mereretur augm̄ pmij essentialis: lecus e falsum: 3. ps. ars. Loquimur de actu alt hujus vitæ à iustificato elicito, supponimus q. est intensiorum habitu pexistenti, et excessui intens. augm̄ pmij essentialis correspondeat, illis tn gradibus ingm adequat, habitus n̄ correspondet augm̄ pmij essentialis: sic tenet verum dicto. pr ars. ille intensio n̄ meret augm̄ pmij essentialis absolute conferendi, ut ex dictis manifeste deducitur nec conferendi sub conditione actus ferventioris futuri, cum actus ille ultimus sit, & dum post illum nullus actus sit futurus; ridiculum promissio de conferendo pmio cum predicta conditione: ergo actus illi tn predictos gradus n̄ merent augm̄ pmij essentialis distm ab eo, qd ob aliis actibus, l. gradibus ejusdem actus e promerit, & idem à fortiori decipere ut hujus vitæ remisso [illegible]

Ad 3. ars. ad 3 pbat negat mer. ro autem discriminis e: nam satisfactio ms̄ operat de pena, satisfactorie, & n̄ dispositive, & ideo satisfactio remissio pena remissa, cui ipsa proportionat, absolute meret: meritum autem ad pmium accepti ord. recipit habitudinem dic, nempe meriti et dispositi, cum q. opera remissa n̄ disponent sufficiens ad augm̄, qd merent, indigent ferventiori actu, ut dispositivo ad illud, nec meret illum sic conditionate absolute, & subdit actus ferventioris dispositivi.

Et ex his ad 2. ps. pbat illat. Mr: nam peccatum ad penam n̄ dispositive tantum demerit habitudinem dic, & ideo peccato remissio absolute, [illegible] remissibilis pena, secus autem in operibus remissis meritorijs oppositio data stringit. = Ad 3. nego dictum, ad pbat nego tm, nec in eo meritoria requirat cum de esse à Xpto causa adequate dependere, ut docuit in 3. dist. 12. q. 1. ar. 2. ad 1., ratione q. in Xpto ecō, cuius minimo opere erat sufficiens de se ad merendum peccatorum remissum et omnes illum meruit: operibus remissis confert in pmium augm̄ ipsum, qd contentis, & in qd intensiori disponenti ad augm̄ qd meruis dignitatis mai idem pmium confert multiplici titulo, et libertas hoīs à peccato mortali multiplici titulo fuit pmium merito Xpti Dni,

243

= Ad 2m negociet̃ ẽ debilitate, nam aut conferret id premium absolute, aut si opera remissa conferret, excessiuum, non ex tot titulis deberet, et meritis, hoc est in entitate id premium, neet in ratione premij id, crescitque premium in ratione premij adequati ex eo, quod pluribus respicat meritis: atque ita damni in priuatione eius virtutis consistens est in entitate moribus laminoris equalis, in ratione pene inequalis, et inequalia peccata: inde licet ex eo, quod ... moritur non damni ... mortali peccato, et sequentibus respicat, non sequitur leuia peccata post ... nihil hoc inordinatum ... notare, et similiter non sequitur omnes Christi domini operationes ... passionem et mortem nihil ad nostram redemptionem ... fuisse ex eo, quod post ea Christi Domini passione, et sublatis ceteris peccatis adhuc sequeretur redemptio; ita ex eo, quod id augmentum deberet interitum ... feruentioris, quamuis opera remissa non concessissent, non sequitur hec nihil nobis inordinate ad premium essentiale conficere. Contra ... alie utilitates in illis. 1°, quod vitant peccata: 2°, quod ad actus feruentiores dis ponunt. ac denique 3. inordinate ad premium ... quod eis respicit dictum a premio feruentioris actus, et a maiori estimatione dignum, quam omnia huius mundi bona.

= Ad 3m ... dicatur, actus feruentiores ... utilius ... in gradibus, in quibus adequate ... meruit actus augmentum ... non absolute, ... conditionate dispositum. nec promissio conditionata est ridicula, quia etsi feruentior actus non sit futurus, est tamen possibilis, et eius debilitas aliquando esset sufficientia ... non ridicula promissio conditionata de dando re ... gloria, quamuis conditio ... finalis nunquam extitura sit.

= Denique arguunt ... in ... ex nostra ... sequuntur. 1° ex illa sequitur, quod si duo homines ... erant actus charitatis, ... et unus moreretur statim alter ... multo post viuere. ... in utroque charitatis ... exercens non recepturus maius gloria, quam ..., ... absurdum videtur, et maxime ... deterrere fideles a virtutum exercitio. = 2° sequitur, Beatam Magdalenam non ... gloria recepisse, quam fuit illa, quam 1° actui suo ... fuit

juis debito; cetera absurdum apparet: ꝓ. seqla ꝑt. e[ss]e possibile toto
tpe vitæ post breuis tempore in ferventiores actus diliꝫ in illo actu
se perpetuo; Dr nrq illis actibus remissis n. ꝓfert augtum p[re]mij essentialis
actus charitatis ferventior habitu existente succedat: ꝓ.

3° posse magna cum ꝓbabilitate defendi de aliquo sancto parti=
culari excessum in essentiali beatitudine Beatum Petrum, et alios Apostolos; cetera
est falsum: ꝓ. seqla ꝑt. potest enim de aliquo sancto particulari ꝓbabiliter conce=
di aliquot in actus intensiores receptus, Deum ferventius dilexisse, quam Bea=
tus Petrus, et aliqui Apostoli toto suæ vitæ decursu, qd maxime de sanctis
eximiæ charitatis, ut fuerunt Beatus Franciscus, et Dominicus ꝓbabiliter existi=
mari potest; qd si solis ferventioribus actibus charitatis absolute debitum p[re]mium
beatitudinis essentialis, poterit ex his sanctis ꝓbabiliter defendi excessum
oes Apostolos in beatitudine essentiali.

4° seqr habentem charitatem, ut Vnum, et elicientem actus charitatis, ut trio excep=
turum infallibiliter duos gradus beatitudinis essentialis, habentem vero charitatem, ut 100,
et eius pa elicientem actus intensos ut 90, numquam ꝓ in actus intensiores habitu præ=
peruenit nullum gradum beatitudinis essentialis in p[re]mium istorum actuum fore re=
cepturum; cetera videtur absurdum: ꝓ.

Denique ex illa seqr posse contingere casum, in quo iustificatus nullo
opere in Deo facto, augmentum p[re]mij essentialis y meritum Coronæ sequeat; cetera est
falsum: ꝓ. pt. seqla; nam potest contingere, qd post acceptam gram iustificatio
nullum actum habitu intensiorem eliciat, et oes, vel remissos, vel æquales;
Dr nrq illis actibus remissis n. ꝓfert p[re]mium essentiale, nisi intensiores suc=
cedant: ꝓ. minor autem ostendit Dr ex Trid. ses. 6. cap. 10. et 16, dum de=
terminante iustificatum operibus in Deo factis, gratiam, et augtum gloriæ mereri,
qd statim de aliquibus operibus hoīs iustificati est intelligendum, in est bonum.
2° nam ille talis gloriam consequeretur n. ut paruulus, duradulus: ꝓ n. solum, ut
hereditatem, dati ut suorum meritorum Coronam.

Dr adv. respondeo incedendo seqlam, sinumquam in ferventiores ac=
tus charitatis prumpit et neq. miq, nec seqr fideles ab exercitio virtutis
deterreri, et potius ad ferventiores actus charitatis inducere; st n. deterreri
ab ex

ob exercitio virtutum in statu observante, propter plures charitatis actus meritum condignum reliquum exc. ... tali operationi actus caeterarum virtutum ex hinc gratiae meritorii ... moveant, ut illos, ut illos ex imperio charitatis eliciant; et sic in sequentia, ... qui tota vita plures virtutum actus eliciunt, si in gratia non decedat, gratiae non consequatur, qui decessit in gratia in illius fuit potestate, ita in sequentia ... eius, qui actus illos charitatis elicuit, augmentum gratiae, ut illorum omnium non consequi, si infervientiorum actum non exercat, quia istum actum elicere in illius fuit potestate, quo posito augmentum gratiae essentialis actibus remissis debitum consequitur.

= Ad 2am nego sequelam, nego etiam probabilitatem eventus, quod scilicet beata Magdalena numquam actum ferventiorem elicuerit, nec video unde possit suaderi; sancta ita eximia Apostolorum Apostola tota Dei contemplationi dedita, et toties in extasim rapta ex magnitudine ... suae conversionis actus magnae intensionis exhibens in actu illo ferventiorem numquam exisse.

= Ad 3 nego sequelam, imo potius ex opposito ... illud inconveniens infert, si manent actibus remissis ... in dependenter ab actibus intensioribus augmentum primum essentialis affert, cum plures extiterint sancti non eximiae sanctitatis, qui diutissime vixerunt continuo se in operibus virtutum exercendo posset cum maximo sancto censeri maius beatitudinis essentialis augmentum consequutos fuisse, quam alii quos, ut sanctiores ... ecclesia celebrat ob brevitatem vitae non tantum virtutum operibus se exequuntur.

= Ad sequentem ... dicat, nullum esse augmentum ex quo probabitur ... aliquem sanctum particulariter superasse ... et Apostolos, maxime et semper ... mediam proportionat fini, et cum Apostolos ad excelsiorem gratiam vocaret illis etiam remedijs ... maiori gratia consequenda providit in quibus actus charitatis intensiores habere satis probabiliter nostra sententia recurrat.

= Ad 4. contra sequelam, et nego minorem, nec absurdum merito sequitur, quia nec absurdum censeri ... si in gratia decessisse, nullum gratiae augmentum consequi, quod tamen ... in gratia decedens infallibiliter consequeretur, et utrique casus concessum est. ... q[uod] decessit in ano ... expresse a ... tradito ... gratiae

sicuti, nempe deceptus ingra in alio, et haberet sacrificio, quae dispositio requi=
sit, et ex tenendo dubio sequenti inferemus, per subsequens augmentum gratiae, nem=
pe actus charitatis vi gratiae praexistente ferventior.

Adversus sententia sequitur, et negamus, dummodo quis dicat, ipso admit=
tat specialis intellectus loquendi docere, quaelibet iustificatus aliquibus bonis ope=
ribus augmentum gratiae mereri, non tamen dat, hoc augmentum infallibiliter sequi saltem,
illa conditione, nempe, quod ingra decedat, ad solum hoc docuit in specialis ...

Ad 2um dicas, quod stabilis homo per actum charitatis se ad iustificatum dispo=
suit in eodem iustificationis instanti meruit 1um gratiae de condigno, illius gloriam aeter=
nam, ut hereditatem, sicut parvuli; deinde ut coronam, sicut adulti consequenter.
Sicut in sacramento per attritionem fuit iustificatus per 1um actum charitatis me=
ruit de condigno gloriam. = Sicut, nec in instanti iustificationis, nec posterio=
rem aliquem charitatis elicuit, gloriam ut coronam non obtinuit, sed tantum, ut here=
ditatem, non tamen omnino, ut parvulus, et 2um actum, quibus se dis posuit ad iustifi=
catum saltem de congruo 1um gloriam meruit, l. est si hoc negat, et tamen prius acti=
bus se disposuit ad gratiam, sed tamen male disposuit ad gloriam. Consequenter
gloriam, ... non solum condignus, sed et congruus meritus, et ex positis
excluditur.

Dub. 2um

Quando detur augmentum gratiae et charitatis actibus remissis debitum.

Certum est augmentum gratiae solum post decessum ingra in alia vita ster=
ni. deinde exploratum est apud theologos augmentum charitatis et gratiae debitum actibus in=
tensioribus tum excessum ad habitum praexistentem in eodem quo exercentur tem=
pore dari, cum tunc etiam augmenti actus intensior non solum meritorius sit,
sed etiam proportionata dispositio. Quaeritur sit de illo augmento, quod actui in=
teriori sub gradu, quam habitum adaequat, dicendum ex residuo nostra sententia,
solum et de augmento actibus remissis debito disputatio plures fecit, in
gratia plures ...

10 80

1° q. dat. dari statu ita Suarez, et Vasquez, Meraig, Cannetg Conimbricenses, Albertg, et alij ab ipsis relatig tent. cg ex Divi Thomi. 1.2. q. 114. ar. 8. Sumel, disp. 3. et Torres hic di. q. 16. memb. 2. = 2ª sent. dat. n. conferri in hac vita sed in altero, scilt in ipsa ingressione termini e terminandi, hanc tent. Montesinos. 1.2. disp. 36. q. 7. et illa refert. Sextg, et Ricardg. = 3ª sent. dat. n. statum huiusmodi auctg conferri, vel in praesenti vita qd homo elicit actg aequales habitui, vel rectg nunqm elicuit, conferri in altera vita statg auctg grae. hanc tent. Granados. hic tract. disput. 10. sect. 1. q. de refert. caiet. Conradg, Durandg, et Ricardg.

4ª distinguit de gra et chate in ee qualitatis, et in ee grae et amicitiae. asserens, auctg grae et chatis, qd actibg remissis debet, n dari statg in altera vita in roe qualitatis; in ee tri grae, et amicitiae, bene statg in hac vita conferri; hanc tent. Nuno. 1.2. q. 89. ar. 4. diffte 1. et Alvarez libr 8. de auxiliis disp. 60. = 5ª sent. dat. auctg grae et chatis, qd actibg remissis debet, nec in ee qualitatis, nec in ee grae et amicitiae statg hic conferri, nec in altera vita differri, sed conferri in vita praesenti, in hoc instanti chatis habitu praeexistente intensiore pro ... tempore. hanc tent. D. Thom. 1.2. q. 114. ar. 8. et M. Bañez hic dub. 2. cc. 4. et illa refert D. Vincentig in sermone sexagesima. Viaygo martir in tabula aurea dub. 881. Capreolg. Paludang, et Bonaventura, qui explicate sint.

1ª cc. gra, et chatg in ee qualitatis n augent statg pro actg huiusmodi remissiores; hanc statuo 3ª sent. ut etiam contra discipulos D. Thomae, et pro illa ex Divo Thom. 1.2. ad Anibaldg. dist. 17. q. 2. ar. 3. ic corp. et ad 2. et in 1. sententiarum dist. 9. et art. et in 2. dist. 27. q. 1. ar. 6. ad 2. hic ar. 5. ad 1. et 1.2. q. 114. ar. 8. ad 3. illis vis, dicentg qd quilibet actg meritorig meret vitam, auctg grae, statg, qd consummatg, quae e vita aeterna, qd si vita aeterna n redit statg suo tempore, ita nec gra statg auget suo tempore, qu scilt aliquis suo tempore fuerit sufficientr dispositg ad grae augmentum, quae prodg tamen de actibg remissis, et ceterum. Pro auctg grae, et chatis actibg remissis debitg n confert statg, et sic statg in ee qualitatis n statg prout remissis augetur.

Resp. 1ª ex Sumel ibi sup. cc. 1. cum alijs negando actibg remissis chatis augeri grae, et chatem statg dispositive, et meritr, n vero negaremg qd ita augeant, si dictis actibg meritorijs, si vero sufficientes in roe meriti ad augmentg grae inducendg.

 Re. 1°

Ad 1. neg. suppo. Dthe negativam, oppositum eq. nimirum augtum grae, et chatis transcendit excedit. 2o neg. ... asserit Dthos. 1.2. e augtum grae actibus remissis debitum n statim dari. 2m e dari ... cum sellt aliquis sufficiens dispositio fuerit; et si statim daret titulo meritorio, et tn n dispositivo, hoc eet falsum: quia tunc ptatio nulla. Et mir. neg. intempore sequentis disposit. daret idem augtum grae, quod fuit titulo meritorio actibus meritorijs collatum, l. distum grae augtum n vero oppositum augtum semel datum n pot iterum dari; nec 2m alias per actibus remissis ... daret augtum, ac proinde eent melioris conditionis quoadintensi, quam qui ... tantum augtum ... per, quod in doct. traditum ... n verificari, quod 2o dor Dthos.

Denique neg. conseqto, quod augtum grae, et chatis n dat statim ... actibus remissis, n cadit ... sub illorum merito condigno: quod n confert statim ... ideo nunquam authores ... sentiunt statim conferre augtum, quod actus remissi illud, ut statim dandum de condigno merent. ... ostendit. 1o neg. ... cadit sub merito condigno alicuius actus, ... ordinem ab ... actus ... ordinem ab ... ad augtum, ut ... efficiendum: quod augtum ... statim dandum sub illorum merito condigno n cadit.

2o neg. ... in prudentium extimatione ... augtum ... neg. ... actus ... augto, ut dato ... ab illo, ut ... dato excedunt, ... sub illorum condignitate n ... .

3o neg. ... augtum ... dispositio proportionata e ... intrui infuso ... dignitas limitata, et finita n pot ... ordo naturalis: ergo.

2o pr. ... Dthos ... illa actus ... statim grae, et chatis in ... qualitatis, in quo ... meriti, et ... dispositio ad augtum recipiendum. ... actus remissi ... meriti, n ... proportionatae dispositionis ad augtum recipiendum: ... n augent statim grae et chatis in ... qualitatis ... indigent ... dor Dthos 1.2. q. 112. ar. 2. ... ex tridentino sess. 6. ... cap. 8. et 7. ... gratiae ... in ... infusae ... dependent, et proportionatae ad ... dispositionem: quod ... augtum grae, et chatis ... meritorie ... dispositive ... actus ... ex ... quae ... statim ... augent, et ... augebunt grae, et chatis, in quibus ... meriti invenerint ... proportionatae dispositionis ... dor Dthos 1.2. q. 92. ar. 3. ... sentiunt

sentiunt Conimb. theol. actus naturaliter remissi non disponunt sufficienter
ad augmentum habitus acquisiti: ergo actus supernaturales remissi non sunt disposi=
tiones sufficientes ad augmentum habitus infusi.

Dico
Ratio negativa conclusionis: est quia habitus acquisiti augentur a nostris actibus in
genere causae physice efficientis, eo quod actus physice efficiens in illo propri=
am intensionem non agit. habitus autem infusi non efficiunt, nec augent physi=
ce nostris actibus, sed solum moraliter, et ideo possunt augeri per actus supernatura=
les remissos.

Dices 1º. actus fidei non concurrit fidei habitum efficienter physice
nec augmentum illius sed actus nata praeexistente intensior ad augmentum fi=
dei sufficienter disponit in hoc peccatore: ergo quamvis nec caritas
nec augeat physice efficienter nostris actibus, solus actus intensior erit
ad augmentum illius sufficienter disponens.

2º. quamvis gratia sanctificans vel infusae non efficiat physice nostris actibus
sed ipsi reddit tamen rationem merituram, et intensionem illorum eodem modo, quo habitus
acquisiti ad suorum actuum intensionem, ceterum ad illum de caritate dicendum:
ergo quamvis gratia non augeat efficienter physice nostris actibus, augetur
tamen a Deo proportionate ad suorum actuum intensionem ac si illos physice ef=
ficeret, et habitus acquisiti proportionate ad suorum actuum intensionem au=
gentur, et tamen si isti solum augentur actibus intensioribus, ratione sic habi=
tus augebit gratia et caritas. 2ª consequentia ex 1ª evidenter colligitur. 1ª vero
probatur: nam eodem modo theologizandum est de augmento habituum infusorum, atque
de illorum 1ª productione: sed hi quamvis a nostris actibus physice non efficiantur,
Deus tamen in infusione illos infundit proportionate ad suorum actuum in=
tensionem eo modo, quo habitus acquisiti causantur et quamvis physice non au=
geantur suis actibus sed tantum a Deo, tamen illos augebit proportio=
nate ad intensionem actuum disponentium, eo modo, quo habitus acqui=
siti suis actibus augentur. ergo. antecedens autem probatur ex Tridentino Sess. 6. de Iu=
stificatione cap. 7. illis verbis, iustitiam in nobis recipientes unusquisque suam

in

sive meritura, quae 1 Cor. 12 dividit singulis prout vult, etiam praeter cuiuscumque dispositionem et cooperationem, ex 3 illius gratiae, ut ipsi infusa serva[n]-
vat proportionem cum nostra cooperatione, et illis intensionem infundit adaequatam
quo habitus naturalis proportionate ad intensionem suorum actuum causat.

= Resp. 2 negando, et disparitas inter has gratiae infusae, et illius augmentum est: nam in gratiis quatenus infusa actus nostri non operantur, ut merita, sed tantum ut dispositiones, et Deus infundit ex illorum intensione; tamen augmenti obtinent rationem meriti, et ideo quamvis non sint proportionatae dispositiones statim consequuntur augmentum.

= D. 2. 10. negando, quia, quae externa rei petit fieri in subiecto disposito, etiam in suo augmento communiter petit dispositionem, cum augmentum sit productio eiusdem rei, sive, et per eandem causam aliquid efficiat, et augeat; et ita quoad istam non externa ordinatione, et externa rei cuius petit dispositionem ut docent Capreolus in 4. dist. 1. q. 1. ar. 3. Cajetanus, Conradus, Martinez, Cerro, et frequenter aliqui discipuli D. Thomae 1. 2. q. 112. ar. 2. Et ideo in suo augmento quia petit dispositionem, et quamvis actus nostri meritorii sint augmenti, non infunditur a Deo, nisi quia dispositio proportionata praecedat.

= D. 2o. negando actus nostri non sint merita condigna gratiae habitus, illa tamen de condigno mereri plures docent probabiliter, et tamen quamvis in ratione meriti crescant, nisi etiam in intensione augeant in ratione dispositionis, qualis gratia non inducunt, v.g. si actus charitatis remissus intensus, ut decem, quamvis in valore meritorio ex aliis capitibus crescat non disponit, nisi ad gratiam ut decem: ergo quamvis actus supernaturales de condigno augmentum gratiae mereantur nisi etiam sint proportionatae dispositiones ad augmentum, illud non inducunt de facto, nec tale augmentum infunditur a Deo.

= Arguit 3o contra illud, id quod sub merito condigno cadit, infallibiliter confertur a Deo, sed actus remissi merentur de condigno augmentum gratiae, et charitatis statim conferendum: ergo statim confertur a Deo motor eius ... pt ...

contra mir. pr. 1º actus remissi adaequant suo valore augmentum gratiae, ut statum conferendum; sed de condigno merent tale augmentum, ut statum dandum, et contra statum dat. per ans. quia non est mensurabilitas in augmento, ut statum dandum, quam in illo sim se sumpto: ergo actus remissi, cum sequant condignitatem cum augmento sumpto absolute, etiam habebunt condignitatem cum augmento, ut statim dando.

2º Prob. mir.: actus intensus, ut 6 charitatis, ut 8. maioris est dignitatis actu intenso, ut 4. charitatis ut duo; ergo iste [illegible] meret augmentum gratiae, ut statim dandum: ergo et 12. = 3º actus intensus ut tenet, quia est dare vis condigne meritum augmenti gratiae, ut conferendi statim; alioquin vis [illegible] omnimitiis exercitus in subiecto interior gratia praecedat, deg. peioris conditionis redderet, cum maior sanctitatem subiecti, quo in sua [illegible] apparet: ergo actus in subiecto, in quo maior gratia praecedebat, meret augmentum gratiae, ut statim conferendum.

4º nam actus intensior habita meret augmentum gratiae, ut statim conferendum; sed actus remissior habitu potest ex aliis capitibus in valore meritorio excrescere, et intensiorem actum excedere, puta ex obiecto, vel difficultate, et ex aliis circumstantiis: ergo mereri potest augmentum, ut statim conferendum. = 5º nam qualibet gratiae intensio est de [illegible] sufficiens ad eliciendum meritum augmenti gratiae conferendi statim; sed intensio gratiae, ut unius existens in subiecto cum intensione ut 8. non potest [illegible] cere, nisi actus intensus, ut unius, et talis actus ab illo subiecto elicitus meret augmentum gratiae, ut conferendum statim.

6º actus meritorii Christi Domini sunt minoris valoris et moralis dignitatis quam gratia personalis hominum sanctificans; et tamen merent primum, ut conferendum statim: ergo actus remissiores praeexistente gratia habiti, merent augmentum illius, ut statim conferendum. = 7º nam bene mererent augmentum gratiae, ut conferendum statim maxime quia non dispositiones sufficienti ad illud. sed hoc [illegible]. = 3º Prob. mir. nam quod magis est de condigno mereri, quam

grãz sanius stagnale disponere, & actus remissi sit meritorij augti
grãe: sz etz disponites sufficientes ad illud. hz etz nã actus virtutes
moralium infusarum n̄ ſr seipsis disponites sunt ad grãz; & tñ eo
ipso q̄ de cōdigno mereant augtū, ad illud sufficienter disponunt:
ergo actus remissi sint cōdigno merito augti chatis, & grãe, erunt etz
sufficientes dispositiones ad illius receptionē.

= Ad argum. cōcessa mai. neg. min. ad cuius probationem nego ans: actus
enim creati n̄ adæquant suo valore grãm, nisi ut cōnatur ſferen-
dus; augtum autem grãe, & chatis n̄ dat cōnatur, nisi pportionato
dispositio pcedat, qualis solum est actus intensiores nata ostendimus, &
ideo cum illo, ut ſferendo statum n̄ adæquant moratur actus remissi, &

= Ad 2um. cōcessa mai. & mi. nego cōq. ad illum colligit meritorium
maius augti grãe, n̄ tñ augti, ut statim ſferendi voce iam dicto = vel
nego min: nec hoc pvenit ex eo, q̄ voce maioris dignitatis subiectorij
illius sit ad dignitatem, sed ex eo, q̄ augtum, ut statim ſferendum
nunc sibi alicuius est cōdito, nempe n̄ debitis statim cōnectis, in quo
ultra vim meritoriam actuum remissorum elevat.

= Ad 4. nego cōq. differentia colligit, q̄ actui remisso maius grãe aug-
tum debeat, n̄ tñ, q̄ debeat illi, ut ſferendum statim vocem explicatam
ad 5. nego mag. = Ad 6. cōcessa mai. & mi. nego cōq. hz q̄ actus ſfit
fini meritorij sit infiniti, unde mereri pot grãm iuxta suas ponderes,
sui ut cōnatur, sive ut n̄ cōnatur dandum; quod rō in actibus remis-
sis n̄ militat. = hz etz, q̄ grãm q̄ pmerent n̄ pcedit in eius vim dispo-
sitio, ad tantum vim meritoriam, augtum autem grãe, ut statim ſferendum, tun-
que in actibus vois exigit. & q̄ actibus remissis cōdo rō meriti
cōpetit fit eorum, q̄ n̄ statim ſfert pillis.

= Ad 7um nego mag. ad cuius pbationem nego cōq. & ratio evidentis, magis enim 2a
mereri de cōdigno grãe augtum, quam illo ad 1um grãz disponere, & tñ
actus virtutum moralium infusarum de cōdigno merent augtum grãe, &
ſr ipsi

in n posse roe sui actu ad iustificatem disponere = ad 2m ministri
necessariae, negamus; licet enim plures actus virtutum infusarum ex roe
sui independenter ab speciali charitatis meritorio, non sufficienter dis=
ponunt ad augmentum.

Arguit 2°. actus charitatis non currit ad gratiam, et charitatem, nec adulto=
rum augmentum, ut dispositio phisica, tantum moralis, sicut remissio ex dis=
positione morali ad augmentum natum: ergo statim hoc augmentum confert. contra ter ex
dictis, minor creo pt. quia in roe causae efficientis moralis sufficientes sunt
ad augmentum: ergo et in roe moralis dispositionis; si enim ingenio phisico actus
ad eliciendum habitum sufficientes etiam ad disponendum sufficiunt, in
marte moris actus sufficientes ad eandem efficientiam moralem augmenti
natum erunt sufficientes ad disponendum ad illud. minor autem os=
tendit. l° nam gratia petens dispositionem phisicam ad sui existentiam in ei lubro
illam petit, et gratia infunditur parvulis sine phisica dispositione, et in
adultis non disponit phisica actus charitatis adulti.

2° quia adultus intra sacramentum dat gratiam, media sola attritione ut
communi ac a theologis dicitur contritio; et perfecta dilectio phisica ad gratiam dis=
ponentem non haberet sine illa: ergo = 3° nam gratia depens a phisica disposi=
tione in fieri, atque ab illa dependet in conservari; sed conservat gratia in habitu
sine actu charitatis: ergo.

Confirmatur maior; si dependeret ab actu charitatis, ut a dispositione phisica con=
servaretur, posse infusas a Deo Domini dependentem ab actu
charitatis; ut qui e dispositione; coens effectu: ergo pt seq.to, nam principium
[illegible] gratia omnino [illegible]; sed non hic sic conferri nulla dispositio, quae
petit [illegible] precedat: ergo si actus charitatis e dispositio phisica augmenti
dependenti ab illo, ut quia dispositio est infusa a Deo
Dni. [illegible] Coerentes ipsi [illegible] charitatis in [illegible]
haberet hanc gratiam illam [illegible] manifeste, cum meritum supponeret
sanctificatae sanctitate primae: [illegible]. [illegible]

confecto-

defacto ipse gra n meruit, et mereri potuerit. &c.

= Ad nego maj: ad 1. pz. nego etz maj. ciyen quelibet, si e in sto tu rec-ipiât et mz recipientis ctti gra natis in adultis capaciq operanti spma operatz quia dispont requirat, secq autz in parvulis et vigilij
roz. = ad 2 nego maj. hoc enz stat misericordia Dei in Sacram-
ut sola attritione mediante dispensat gra ex virtute Sacramen-
torz applicantiz merita xi, sive extra vel intra sen effecti-
uitatz praedispont exigebat. = Ad 3 nego maj. qd dispositio
stetit in actu; inepo ast in actibz naturaz ais positiue adhaqua-
quisite sucurrentiz, aliqd in intermedi n depet.

= Ad 1 g. ad l. 2o seqta, cez maximo fundato in Sto Thoa 3. p. q.
3. ar. 3. et nego maj, ad cuiz pz. nego seqtz. Sic qd actz caritatis
hatz graz praecedat ingra caz mealiz subsequit, et illz inan-
te efficientis in frequentiori modo; ut sz actz graz fructi
menti sub merito cadere nequeat, sit conis, qd hatz graz meri-
torie n causauerit, sed tantz dispositiue = nec etz neg esto cuiz
n a gra hatz, si ab auxilio procederet, n fuit actualis dilectio
Xpti ordinata ad hatz graz, ut jmiz, qd necesse erat, ut illz in
signo meruisset, qd autz sic n fuerit ordinata stat 1o ex colin-
ctiuz Doct. asserentiz illz defacto n meruisse.

= 2o, qa actz Xpti Dni meritorij stabebant in roe taliz mo-
mentali sttituuz ut autz cent meritorij mo mentali petebant digni-
ficare inmte p graz hatz que e sanctitas sui ordinis, et hac
dispositione supposita ad altiorz ordinz dignitatis, et sanctitatz sto-
natz elevari; sz qd p priori, quo dilectio hatz graz praecedit n meri-
fuit p hatz graz dignificata n erat mo meali meritoria, et
ideo n fuit ordinata ad graz hatz, ut jmiz:

= Vel 2o n nego seqtz adqz facilis e solutio in sto illorz quando cent
graz hatz sequi ad graz unionis p dimanatz p^{o}ricz; tunc enz gra petit
actz

rele supnaale, ut proxima dispositio, quod sit, se, l. l. tho sit, & subtra phice effective supponit, ac in statu isto non fuit, se vtho in aio Xpti Dni producta, Id, dimanat a gratia unionis sanctificante humanitatem, quae ac gratia supponebat physice effecto in ordine suppositi eminentialiter continentem, & radicalem gratiam eius sit, quod non constituerit in Xpto Dno dispositionem fuiam.

Ca. Quoniam ista opposito frequentior est apud theos ideo aliter vt. neg. Xpto Dno fuisse infusam gratiam habitualem sine omnium connaturalitatis, ro autem cur connaturalitas praecedentis dispositionis non fuit observata, a nqua sic infundere, necessarium erat, quod actus disponentes ad illam ab aio Xpti Dni praecederent non connaturali modo, Id ob auxilio actuali, l. a gratia habituali, ut connaturaliter in aio Xpti Dni recepto, & quia decebat dignitatem Xpti Dni omnes suos actus connaturaliter a principio exercere, ideo gratia fuit illius aie infusa absque praevia actuali dispositione.

Si dices, l. gratia erat non connaturali modo recipiendo, l. actus dispositionis non erat connaturaliter eliciendus: cur ergo, connaturalitas fuit admissa, ut alia evitaret, & e contra... = Resp. ratio est, quod agere potius est, quam recipere, & ideo, ut connaturalitas in modo agendi vitaret admissa fuit connaturalitas in recepto gratiae.

Sed ista solutio arguit: nam illa, haec communiter: adultis impendit gratia mediante praevia dispositione: ergo Xpto Dno fuit infusa, media praevia dispositione: ergo paritas ista communiter non tenet: gratia infusione dat commensurate ad praeviam dispositionem: quae etiam in sui augmento, ... rationem communis probatio apud communes: ideo ab adultis ad Xptum Dnum communiter non valet, quia in Xpto Dno ante naturam gratiam praecedit gratia unionis, ratione cuius habitualis gratia debet moraliter, secus autem in adultis, ... ante gratiam actualem praecedunt actus meritorii, ratione quorum talis augmentum debet moraliter, secus ante 1am infusionem, ergo non tenet communiter factus ... infusionem, ... ad infusionem augeri quando exigatur praevia dispositio.

R.

= R. ad 3. neg. 1. cons. neg. cons. v. v. neg. 2. cons. maris, Dico, q. ut recipiret gratia in aio Xpti hni, media unione dis. posite, elicienda erat connaturaliter actualis dilectio, ad q. evitandum, admissa fuit connaturalitas infusa. de

= Vel dico mag. q. procedit gratia unionis moraliter infinite dignificantis, conc. mag., excepta solo formam actu dignificantis, nego mag., et cons.; nam mentem ans. attingit, cum infinitas non sit, non se extendit ad merendum illud nisi ut connaturaliter dispensandum; dignitas autem a gratia sanctificante huiusmodi proveniens, cum sit infinita simpliciter extendit ad collationem gratiae moraliter promerendam non solum ut recipiendum connaturaliter, sed etiam ut recipiendum aliquo modo sibi connaturaliter debito.

= 2a. ll.: nec etiam in roe gratiae augetur gratia habitualis per actus remissos, et consequenter etiam charitas in roe amicitiae per cordis actus augetur. 2a. prob. cl.: exit cui dicitur diligit, v autem suadet. v. nam D. Thomas non potest augeri gratia per actus remissos, quia removet omnem modum augmenti collati, cum per ipsum negativo entis sit ve(?) collationem.. que cadit.

= 2o. neg. si potest augeret gratia in roe gratiae, non autem in roe qualitatis. D. Thomas diminute procederet in explicando illud, sed absolute proferendo propositionem negativam, deceptiua: = 3o. neg. si potest augeret gratia in roe gratiae, etiam si in Vio non se disponeret ho. per actum ferventiorem reciperet in alio vito oe augmentum correspondens actibus remissis correspondens; sed hoc e[st] c. D. Thomam, ut sequenti ce. videbimus: &.

= Denique prob. neg. augeri gratia in roe gratiae e augeri in roe dignitatis et acceptationis ad gloriam per modum hereditatis, sed non potest in isto roe augeri, et non in roe qualitatis: ergo non augetur potest per actus remissos etiam in roe gratiae. prob. min. nam dari ius, et acceptationem ad gloriam per modum hereditatis non e[st] denotatio extra ingratia, sed proprietatem immediate sequentem adentitatem physicam eius: ergo non potest augeri in roe dignitatis iuris, et acceptationis ad gloriam, et non augeri in roe gratiae, et in roe formae physicae.

= Ad v. nam quia ergo nos incapabilitas sequitur immaterialitatem, non potest augeri

entis

entis ... ignoti ... tatis, non auto ... principaliter, Dicitur acceptatio digna praemii
hereditatis a quo provenerit: sequitur intrinsece ... entitatem: quod non stat in
ratione dantis ius, et acceptationem dignam, augeri gratiam, quin augeatur in ratione physi=
cae qualitatis.

Confirmatur 2°, et urgetur: nam Theol. ... reliqui ... pro intra ... ex ... quod x° ... =
lium Tridenti gratia datur proportionate in id sui infusione dispositione et
dependenter ab illa indicant optime inferri augmentum gratiae a sua disposi=
tione dependere, et x° illorum dispensari; Dicitur similis datur in iustifi=
catione, ... ius, et ... acceptationem dignam praemii hereditatis conferri per
gratiae infusionem, quae qualitas physica est: quod asserere tenentur magis sanc=
tificationem magis ius, et acceptationem magis dignam praemii hereditatis non
dari, nisi magis ratione gratiae intensionem in ratione physicae qualitatis.

Tertium Conciliorum arguunt ... authores. Con. nam ... Trident. sess. 6 de
iustificatione cap. 10, hoc iustificatus per singula bona opera ex dona gratia
factus et ... per opera charitatis remissam renovatur magis, iustificatur,
crescitque in iustitia accepta; Sed magis iustificari non quaerit, nisi a
malo granati ... iustificari solum ab illa ... et incrementum idem est,
ac gratiae augmentum; ergo singula opera etiam ... remissa sint, auget gratiam et
iustitiam; neque non augeatur status in ratione physicae qualitatis, fatendum, sta=
tim in ratione gratiae augeri.

Et licet magis renovatur magis, magis iustificatur, et crescit in iustitia
accepta in re, l. in iure ... ergo magis in re per singula bona
opera, nequaquam magis est sub eodem dicitur minus, nego Con.: ita ... Con=
cilium ... hoc renovari magis, iustificari, et crescere in accepta iu=
stitia per singula bona opera non loquitur ... iustificatione, et reno=
vatione in re habita; Dicitur l. in re, l. in iure; in re ... per opera inten=
sa magis intensa, quia a gratia ... existens, et in iure per opera re=
missa, aut ... existenti qualitate, et sic ad magis renovationem in=
teriorem ... verum est, quod sequitur, quod gratia augeatur; tamen ... absolute
dicatur

dicat, quod homo magis iustificatur, et magis crescit in gratia abstrahendo ab hoc, quod sit habita, vel habendo, non exigit augmentum habitum, et sufficit habendum, et ad hoc non est necessarium, quod gratia deficienti crescat nec in esse formice qualitatis, nec in esse gratiae.

Ad oppones 1º. negatur similitudo eodem modo loquitur de operibus remissis, et intensis; et loquendo de his intelligitur de incremento iustitiae in ratione iustitiae obtento per illa: sic etiam loquendo de remissis sic intelligendum est. = 2º. negatur consequentia. Vero a intelligendi ... ut in rigore sequitur absurdum, in quo sequatur; et in rigore sumpto denotat incrementum physicum ... vel gratiae, et ex eo, quod sic intelligant nullum sequitur absurdum: ... = 3º. negatur sequela: ex hoc solum posse et absolute concedi iustificatum crescere in gratia per opera facta in gratia, loquens est falsum: sic pro sequela ideo dicitur crescere in gratia, quod crescit in iure ad illam, et etiam crescit in iure ad gloriam, sic absolute potest dici, quod crescit in gloria.

= Ultimo negatur ius ad gloriam, seu acceptatio ad illam est formalis effectus gratiae ... augmentum ad maiorem gloriam est effectus maioris gratiae: et iustificatum per opera remissa charitatis deficienti acceptatur ad maiorem gloriam: sic deficienti crescit in habitu gratiae.

Ad rationem instantium, similiter nec opera intensa, nec remissa ... expressisse, et inter illa distinxisse, et asseruit absolute, iustificatum per opera gratiae crescere in acceptatione iustitiae, relinquendo theologis explicandam diversitatem, quae inter opera intensa, et remissa intercedit quoad ... augmentum = ad 3um non posse allegato ... in toto rigore ... dat aliud testimonium ... quod in ... nostro ... adduximus.

= Ad 3. nego sequelam: nam crescere in aliqua perfectione supponit habitum talis perfectionis habitum, non autem supponit habitam gloriam, bene autem gratiam habitualis, et ideo recte dicitur, hoc per bona opera crescere in gratia et autem in gloria. = ad Ultimum: distinguo antecedens, vel acceptatio ad gloriam ut hereditatem, concedo antecedens; ut coronam, nego antecedens; et sub eadem distinctione consequentiam, et minoris subsumptae nego consequentiam. itaque acceptatio ad gloriam, ut hereditatem

est formalis

e substantialis effectus gratiae habitualis, et ideo non stat acceptatio ad maiorem gloriam, tanquam hereditatem sine gratia habituali aucta: acceptatio vero ad gloriam, ut coronam non consequens formaliter gratiae habitualis, sed vi meritorii ingrediente gratia habituali et ... ; haec autem acceptatio est non illa quae in plenitudine augetur per opera gratiae remissa...

Dices tales: nam Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 16. bene operantibus usque in finem proponenda est vita aeterna, et tanquam gratia filiis Dei, et tanquam merces ex Dei promissione bonis ipsorum operibus, et meritis fideliter reddenda: ergo non stat acceptatio ad maiorem gloriam, ut coronam, sine acceptatione ad maiorem gloriam ut hereditatem, et consequenter si per opera remissa acceptatur homo de plenitudine ad maiorem gloriam, ut coronam, etiam de plenitudine ad maiorem gloriam ut hereditatem acceptabitur.

Respondeo distinguo, vel concedo: non stat acceptatio ad maiorem gloriam, ut coronam absque acceptatione ad maiorem gloriam ut hereditatem habitam vel habendam, concedo; ordinario habitam, nego. Unde de facto non stat quod homo gloriam, ut coronam, quin etiam illam, ut hereditatem obtineat, et idem de maiori gloria est dicendum: ad hoc tamen quod de facto ita contingat non est necessarium, quod acceptatio plena ad maiorem gloriam, ut coronam sit coniuncta cum acceptatione plenitudinis ad maiorem gloriam, ut hereditatem, sed sufficit cum acceptatione plenitudinis ad maiorem gloriam, ut coronam, iam ad maiorem gloriam habendam ut hereditatem.

Arguitur 2°. Stat augeri gratiam in ratione gratiae, quin augeatur in ratione qualitatis; sed non vero agens ut per opera remissa stat non augeat solum per haec gradus in ratione qualitatis: ergo in ratione gratiae stat augeri per actus charitatis remissos. Maior, in qua est difficultas, probatur 1°: nam iuxta D. Thomam 3 p. q. 7. art. 11. gratia habitualis Christi Domini est finita in ratione entis, et qualitatis, et in ratione gratiae infinita: ergo a paritate potest, ut gratia nostra habitualis sit maior, et crescat in ratione gratiae absque eo quod crescat, et sit maior in ratione qualitatis.

2°. gratia in ratione gratiae augeri est augeri quatenus dat ius ad gloriam tanquam ad hereditatem; sed stat, quod ius sic augeatur, non aucta in ratione qualitatis: ergo.

sed mod. stat hic cum authores. Doctrinam suam explicant ita. mihi autem osten-
ditur 1º etenim quia in esse obiective pertinet ad genus moris, et entitas actualis pecca-
ti spectat ad lineam physicam, stat infinitas peccati in esse obiective, cum finitate eiusdem in esse actualitatis; ergo similiter gratia pertinet ad genus moris,
entitas autem ipsius ad lineam physicam. Consistere potest incrementum dictionis
absque augmento gratiae in esse qualitatis.

2º probatur mihi: non minus aliquid est meritorium ad opera facta in gratia, quam
est hereditarium ad gratiam habitam; sed stat crescere ipsum meritorium absque
incremento physicae entitatis in opere, ut si actus aliquis in eadem in-
tensione perseverans novum vincat difficultatem, vel ab alia virtute ad suum finem
ordinetur magis meritorius sit, quin entitas eius physica augeatur: ergo stare
potest augmentum iuris hereditatis convenientis gratiae absque in-
cremento physicae entitatis illius.

Denique probatur mihi: nam extensio in ordine ad locum effectus secundus quantitatis potest
crescere in esse occupantis locum, quin in esse quantitatis augeatur, ut fit in rarefac-
tione; sed datur ius dictum, tanquam ad hereditatem non est effectus eius; sed eius gratiae habitualis
poterit gratia augeri; quatenus habet complicitum ius, quin augeatur in ordine ad
effectus suos, eo modo quin augeatur in esse qualitatis.

Ad 2dum mag. dicitur [illegible], nego antecedens, sequuntur in mod. de gratia Christi, nego
consequentiam: nam infinitas illa gratiae Christi Domini non solum est moralis, sed etiam physica, quae
in diversione theologorum est posita, consistit autem in hoc, quod contineat omnes perfectiones conti-
nentes gratiae spectantes in [illegible] differentia illius; ut quamvis gratia aliquo continentis speci-
fica attinentis ad gradum specificum, quin contineat omnes effectus spectantes
ad genericum; certum fit, quod gratia Christi Domini esse possit infinita in ratione
ex continentia omnis effectus continentis dono divine gratiae, quin sit infinita in
esse generica qualitatis, et continet omnes effectus continentes ad genus qualitatis;
ut modo [illegible] est in proprio specifice infinitas, intra in esse generico-
bi, et aliis Angelis, augeri autem gratiam in esse gratiae, et non in esse qualitatis, est
augeri effectum formalem non aucta entitate formae, et quod hoc est impossibile dicimus
assignatum

assignatus sit, ut non possit intrinsece gratiæ augeri, et non augeri intrinsece physicæ qualitatis.

Arg.

Resp.: nego minorem ad 1. prob. nego consequentiam maioris, ut adæquatæ, distinguo; quod gravitas offensæ non procedit ab entitate actus peccaminosi, et a gravitate offensi, tanquam a causa formali: concedo; quod autem adæquate, tanquam ab hæreditate ab entitate gratiæ, ut a causa formali constatur. = Ad 2. minoris prob. nego maiorem: nam ius meritorium non sequitur adæquate entitatem physicam actus, inde invariatus manens quoad entitatem, potest de non meritorio in meritorium transire, et è contra potest crescere ius meritorium absque incremento physicæ entitatis in actu, ius autem hæreditarium adæquatè sequitur ad entitatem physicam gratiæ, et ideo non aucta entitate gratiæ, augeri non potest ius.

Ex his ad 2. minoris prob. distinguo ant.: quod ius est effectus 2.us proveniens a dignitate dependens a modo ad refectionis, vel dignitatis, concedo ant.; independens ab illo, nego ant., et consequentiam: quod ius hæreditarium constat ab entitate gratiæ adæquate, et independens a quacunque alia entitate: unde non potest augeri, nisi entitas gratiæ augeatur physice, et intrinsece qualitatis.

3a. Conclusio: augmentum gratiæ, et charitatis actibus remissis debitum non datur in ingressu gloriæ, nec in præsenti vita, cum non intrinsecus habitui causale præsumpsit, dispositio exit in actus intensiores habitu. = Ingressio quoad 1. statuit contra 2. 1.ta quam probant nonnulli recentiores 1.o ex Trident. sess. relata cano. 32 statuens, hoc iustificatus bonis operibus augmentum gratiæ gloriæ, et augmentum gloriæ mereri solum augmentum consequitur. statuit Concilium ad meritum ex hac vita in gratia sentit augmentum gratiæ, et charitatis non differri usque ad ingressum gloriæ, sed in præsenti vita conferri.

2.o nasl. augmentum illud datur in ingressu gloriæ absque proportionata fusio dispositione, vel illa mediante; si 1.um dicatur, ergo D. Th. deserit, qui petit dispositionem ad collationem augmenti. si 2.um in strictu obstat. vel quando actus charitatis in gratia sequitur gratia habitu: et actus intensior gratia ora intersunt supponit, et ab illa efficienter procedit, et sic non disponit ad augmentum illius. non enim per aliqua dispositione ligitur caritatis exercere ius si...

qua

quam supponit in textu receptam. = L.o nam actus charitatis patriae non est liber, et naturaliter suum disponendi ad gratiam, l. ad illius augmentum [illegible] bene expetit: ergo actus charitatis patriae non disponit ad augmentum gratiae.

= Item non dicendo argumenta non urgent. Non 1.um nam Concilium ibi solum dixit gloriam conferri, nisi post decessum ex hac vita in gratia de aliis istis, quae usque merentur nihil definit de tempore in quo conferunt; unde ex iis verbis recte colligit augmentum gratiae actibus remissis debitum in praesentiarum conferri, et quidem de augmenti gratiae dispensatione non loquitur Concilium, cum loquitur de expectatione decessum in gratia ex vita, et supponit notabatur, ideoque ex hoc non licet colligere conferendum fore in hac vita.

= Non 2.um nam ad illud respondeni potest dari in ingressu gloriae, mediante [illegible] dispositione, et ad 3.um dicendum est imo potest dici id, quod in gratia causae efficientis deperit ab alio posse cum illo peragi in gratia causae materialis dispositivae, ut et tenetur frequentius [illegible] de [illegible] dispositionibus ad gratiam, quae disponunt efficientem praecedere: unde ex eo, quod dilectio conveniens homini in ingressu gloriae ab augmento gratiae, quod tunc confertur praecedat, non sequitur, quod tunc non possit cum illo augmentum disponere. = ad 2.um [illegible] 94 [illegible] potest, quod gratia pro ut statu viae, quae est principium agendi libere, petit actus liberos, ut dispositiones. In patria autem quae est principium agendi naturaliter, petit liberam et naturalem dispositionem.

= Aliter 3.o probandum est, eo quod tum ad 3.um [illegible] nam cum non loquimur de actibus charitatis remissis, quoad collationem praemii essentialis correspondentis, ac loquimur de actibus factis in statu gratiae post peccatum subsequens vivificatis [illegible] nis non confertur praemium essentialis beatitudinis, nisi cum completum charitatis vitae praesentis: ergo actibus remissis non debitum praemium essentiale beatitudinis, nullo ex completatis dispositionibus habitis in hac vita, et cum non sit augmentum gratiae et charitatis actibus remissis debitum in hac vita non confert, nec debitum in ingressu gloriae. [illegible] in quo [illegible] ipsos [illegible] ex ipso testimonio D. Thomae in 3. dist. 31. q. 1. ar. 4. q.to 3. ad 4. =

= Et ne aliquis recurrat ad hoc, quod D. Thomas mutavit sententiam, ipsum expresse docuit

docuit 3. p. q. 89. ar. 5. ad 3. illis v[er]b[is] dicendum, q[uo]d ille qui p[er] p[o]enit[enti]am resurgit in minore Charitate, sequetur q[ui]dem pr[a]emium essentiale s[ecundu]m quantitatem Charitatis, in qua inuenit[ur], habebit tamen gaudium maius de operibus in 1.o Charitate factis, quam de operibus, quae in 2.a fecit, q[uo]d pertinet ad pr[a]emium accidentale. Ergo D. Thomas in eadem s[ent]entia, quam docuerat, perseuerauit in summa, q[uo]d scilicet quantitatem charitatis vitae p[rae]sentis conferendum e[ss]e pr[a]emium essentialis beatitudinis, ac proinde si augmentum charitatis, et gratiae actibus remissis debitum n[on] confertur in hac vita n[on] assequentur illud, nec augmentum essentialis beatitudinis in patria.

R[esponde]bis: illa v[er]ba s[ecundu]m quantitatem, in qua inuenit[ur] n[on] e[ss]e intelligenda, in qua h[omin]o inuenit[ur], et in qua inuenit[ur] tunc q[uan]do pr[a]emium essentiale confert[ur] scilicet in ingressu gloriae = haec e[ni]m int[er]pretatio menti D. Thomae minime adaptatur, q[uia] si non p[ost] sentiret operationibus ante factis, si h[om]o p[er] p[o]enitentiam resurgat idem pr[a]emium essentiale, q[uo]d ante culpam meruerant s[ecundu]m p[ro]portionem ad Charitatem patriae, et n[on] ad charitatem, in qua tunc inuenit[ur], adeo q[uo]d adderet D. Thomas habebit gaudium maius, q[uo]d spectat ad pr[a]emium accidentale, si namque p[er] peccatum in nullo defraudant assequuntur totius pr[a]emii essentialis ante p[ro]meriti, superuacaneus e[ss]et recursus ad maius pr[a]emium accidentale, cum autem D. Thomas ad tale pr[a]emium recurrat signum manifestum est sensisse pr[a]emium essentiale beatitudinis commensurandum e[ss]e cum Charitatis vitae quantitate.

2.o p[ro]batur Cl[ar]ius rat[io]ne: nam h[om]o p[er] actus remissos, n[on] meret[ur] augmentum gratiae solum, sed meret[ur] actum disponentem ad illud: si h[oc] nullum e[st] fundamentum, ut asseramus in futuro sit disponendum e[ss]e in ingressu gloriae ad augmentum gratiae recipiendum: si 2um nulla e[st] r[ati]o cur talis dispositio differat[ur] ad ingressum gloriae, et n[on] det[ur] in hac vita: ergo augmentum gratiae actibus remissis debitum in ingressu gloriae conferri sine fundamento asserit[ur].

R[espon]debis: ideo actum disponentem in hac vita n[on] dari, q[uia] talis actus e[ss]et meritorius augmenti, et sic n[on] daret[ur] p[ro]pter actus remissos p[rae]cedentes, sed p[ro]pter actum ipsum disponentem.

Sed contra: q[uo]d ideo auxilium ad actum disponentem negat in hac vita

ne hō auḡtu dandu novo titulo p actu meritoriu sibi debitu efficiat. ptr. loā: nā si actus hic disponens n̄ foret ex meritorius augti n̄ eet cur auxiliū ad tale actu differret: ḡ n̄ differendi ē, nisi in hac vita pa ne disponente, qui ex eo cōenti dicit̄ meritoriū augti pr actu remissos p meriti sibi novo titolo debitu faciat; et hoc foret ductu ob augto grē toto vite tempore frustrare, qd dedecet liberalitate Dnā: ḡ si hō p actu remissos n̄ solū augtu grē, sed actu disponente meret, asserendū ē in psenti vita disponi, et totū augtu actibus remissis debitū ante ingressu glā recipere.

Urget. 1°. nā melius eet, hō q̄ hīs tu augtu grē actibus remissis debitū recipere in hac vita eius n̄ 2° daret titulo, qn̄ illud uno tantū titulo dandū recipere in ingressu glē: ḡ si meret tn̄ solū augtu grē, sed actu disponente ad illud, Deus nris commodi tatibus maxime studens, et ad bene faciendū pelices dabit in hac vita auxiliū ad actu disponente, et sic n̄ differet ad ingressu glē collatione augti grē, et charitatis.

2°. si actus remissi mererent actu disponente, eent meliores cōditionis, quā actus intensiores habitu: ḡ. ptr seqla: nā actus intensiores habitu solū merent augtu sui habitus; actus u° remissi merent augtu sui habitus, et actu disponente ad illud: ḡ si melioris cōditionis actus remissi, quā actus intensiores habitu.

Dicendū 2a. p, et 3 p d. ui p. nunc enī hō recipit augtu grē actibus remissis debitū qd° sufficient ad illud suscipiendū disponit̄, ut docet D. Thōs locis sup. allegatis; sed actus sufficientes dispositionis n̄ ē habitui proportionati equalis, sed solū actus intensior: ḡ n̄ recipit hō augtu actibus remissis debitū, nisi p actu intensiore habitu disponat. ptr. minor ex D. Thō. in psenti. ar. 8. in corp. illis: et habilitate crescente, hō prorumpit in actu ferventioris dilectionis quo usque conet ad charitatis pfectu, et tunc charitas augetur in actu. ḡ sentit D. Thōs, solū actu intensiore habitu eē sufficientē dispositionē ad augtu habitus recipiendū.

Dices

= Dices: nomine actus ferventioris non intellexisse D. Thomam actus intensiores habitu praeexistente, sed actus intensiores actu remisso, qui remote tantum disponit; hic actus autem habitui praeexistenti aequalis intensior est actu remisso, etsi non sit intensior habitu, et sic est sufficiens dispositio ad augmentum recipiendum. quae interpretatio aliqui recentiores sibi suadent excogitare comparatio inter duo extrema petit, quod ubi-que spectat pro dicatis comparatis, et non comparat habitibus, et actibus tantum: ergo actus charitatis non est ferventior habitu, et sic non cum habitu, sed cum actibus remissis comparavit D. Thomas actus disponentes ad augmentum habitus recipiendi.

= Dico 2.º: neque eo moveri D. Thomam, ut afferat actus remissos non disponere sufficienter ad augmentum habitus militat etiam de actu aequalis intensionis cum habitu, et ferventiori actu remisso charitatis: ergo interpretatio tradita ruit. Confirmatur. Ratio D. Thomae est quia positio augmenti habitus insufficiens per actus ad augmentum habitus acquisitorum, nec alia potest assignari; D. Thomae ratio non solum probat de actibus remissioribus habitu, sed etiam convincit de actibus aequalibus: actus namque naturales, nisi sint habitu praeexistente intensiores ad habitus acquisiti augmentum non disponent, ut expresse docet D. Thomas 1.2. q. 52. art. 3.: ergo eo moveri D. Thomam ut neget actus remissos ad augmentum charitatis disponere probat etiam de actibus adaequantibus habitum, etsi sint remissis actibus ferventiores. = Nec dicas opposito urget etenim quia actus ferventiores actus habitu intensiores intellexit D. Thomas intensio enim est propria comparatione actibus, et habitibus.

= Dico 3.º: 1.º pars concl.: militant omnia argumenta quae dubio praecedenti 3.º tract. obiecimus, et diluimus, et suscepimus: neque actus intensior habitu in praesentiarum ad illius augmentum disponens non solum est dispositio ad augmentum, sed etiam meritorius illius: ergo talia augmenta solum in futuro vita, sed praecedenti actu intensiori, non primiantur actus remissi, sed solum actus intensior ad augmentum recipiendum disponens.

ut

Ut hoc argumentum soluant, et vitent, quod actus remissi aliquid ope-
rant sine praemio essentiali quidam recentiores asseruere, quod quando actus inten-
sior elicitur non solum confert totum augmentum charitatis, et gratiae v.g. ut duo
si actus habitum praeexistentem in duobus gradibus superat, non confert quatuor
gradus gratiae, et charitatis, duos quidem pro praesenti dispositione sua esse fratres(?), et
alios duos propter actus remissos praecedentes, ad quos gradus intensior dis-
ponit ratione sui, et ratione aliorum remissiorum praecedentium; caeteros autem gradus
actibus remissis debitos, et illos, qui debent actui intensiori sine gradibus
in quibus ~~[illegible]~~ praeexistentem habitum adaequant in ingressu gloriae conferendos(?) ...
licet usque ad ingressum gloriae non solum augmenti gloriae, sed etiam augmenti gratiae, et charitatis
debitorum relinquunt.

Hic tamen dicendi modus displicet, et reiicitur 1°: nam actus praesens, nec ratione sui,
nec in virtute praecedentium actuum potest ad illos duos gradus charitatis dispone-
re: ergo solum disponit ad illos gradus charitatis, in quibus habitum praeexi-
stentem excedit. Antecedens probatur quoad secundum a praedictis authoribus. Probatur 1a pars.
Non enim disponit in virtute illorum transitive, ad hoc enim necessarium erat
quod ex illis actibus aliquid indistinctum reciperet ratione cuius virtuosior in ratione
disponentis redderet, quam erat ratione sui, actus autem praesens nihil a praeexi-
stentibus recipit; nec in virtute illorum intransitive operatur, ad hoc enim
necessarium erat, quod seipso esset virtus illis subordinata, sicut calor virtus
subordinata igni, et ideo in virtute illius intransitive operatur; actus
autem modo existens non est seipso virtus praecedentium actuum: ergo in nullo sen-
su disponit ad duos illos gradus respondentes actibus remissis.

2° reiicitur: nam demptis(?) quod si actus remissi praecedentes fuerint duo, sitque dispo-
nat actus intensus excedens habitum praeexistentem ut duo ad 4 gradus intensionis gratiae et
charitatis, uterque non admittunt authores, contra quos procedimus: ergo probatur sequela: sive pri-
mo non(?) in virtute praeexistentium disponat ad 4 gradus intensionis, sive dis-
ponat in virtute singulorum actuum ad duos gradus intensionis = 2, sive tantum
actus praecesserit, disponeret actus intensus ad duos gradus ratione sui, et ad alios
duos

duos vel praecedentis; quod si duo praecedant disponet in virtute illorum ad 4, et si 4. praecedant disponet ad 8.

Denique, ejicitur: nam dedi actum intensiorem disponere ad totum augmentum actibus remissis debitum. 2o contra non admittunt authores, quos impugnamus: scilicet Patres Salmanticenses Castillas Dianiensis supra etc. non valere servi, quod in virtute alterius non commensuratur cum entitate eius, quod cum perfecte illius, cum virtute eat unde accidens in virtute substantiae produxit substantiam: ergo si actus iste ad augmentum charitatis disponit in virtute praecedentium meritorum, quamvis vel servus non possit, nisi ad duos gradus disponere, in virtute tamen illorum disponet ad totum augmentum, gradus praecedentes merentur.

Relicto igitur hoc 2o modo dicendi, ad argumentum 1. responso ante, negando consequentiam: nam augmentum charitatis, quod intensior actus disponit est praemium illius, et etiam praecedentium meritorum, nec inconveniens est praemium pluribus meritis respondere, ut exemplis supra positis constat, quae autem contra dictum illum faciunt soluta sunt dubio praecedenti.

3a pars conclusionis sat difficilis textus D. Thomae in 1. dist. 17. q. 2. ar. 3. in corpore illius verbis quod actus charitatis procedit ex virtute charitatis, et quantum ad virtutem, et quantum ad virtutem charitatis infusae tunc unus actus disponit, et meretur augmentum charitatis, ut charitas fiat, ad ipsum dat ad Anibal. ibi ar. 3. in corpore et ad 2um. et in 2. dist. 27. q. 1. ar. 9. ad 2um. exemplis tale augmentum officio: tunc homo recipit augmentum omne actibus remissis debitum quando elicit actum ad augmentum sufficienter disponentem; id est actum aequalis habitui sufficienter ad augmentum disponit: ergo augmentum actibus remissis debitum dat quando homo in actum prorumpit aequalis intensionis cum habitu praeexistente.

Respondeo, concessa maiori, negando minorem, nec ex D. Thoma colligitur cum enim dicit, hominem disponi ad augmentum habitus recipiendum per actum procedentem ex tota virtute habitus infusi, et ex tota virtute naturae longe de non elevata, proximum habitum, ex quo sibi cum habitu comparat cum adaequato actu intensioni habitui unde ex verbis D. Thomae colligitur, actum adaequantem habitum ad illius augmentum habitus recipiendum non disponere: et hoc dicto ~~[illegible]~~ tractatu charitatis augmenti septimo calendas februarii finito in florentissima Academia et maiori Collegio D. Thomae Aquinatis ff. R.

P. L. F. Gabrielis Vaquerizo.

[illegible]

COMMENTARIA SUP. 12 Q. PRIMAE PARTIS D. THOMAE DOCT. ANG.

Prologus.

Postquam D. Thomas in superioribus 11 quaestionibus agit de Deo secundum quod ei conveniunt [illegible] de [illegible] secundum ejus essentiam, et per intelligit modum intelligendi ad [illegible] ejus, et actus eorum: in hac 12 q. agit de Deo secundum ea quae conveniunt ei per ordinem ad cognitionem nostram, id est, quomodo a nobis cognoscatur. quem tractatum ad 5 capita reduxit: nam in art. 1. disputat ea, quae pertinent ad quaestionem an est: inquirens utrum aliquis intellectus creatus possit videre Deum per suam essentiam, in art. 2, 3, et 4. disputat de principiis talis visionis, quae pertinent ad quaestionem quid est. in art. 5 [illegible] disputat de effectibus hujus visionis, quod ad quaestionem quale est attinet. in art. 8. 9. et 10. disputat de his quae videntur in Deo, de modo videndi ea simul, vel successive, [illegible] reduci potest. denique in art. 11, et 12, et 13. agit de tempore, quo talis visio nobis communicatur, et utrum in hac vita communicari possit; de quo [illegible] disputant scholastici cum suo Magistro, et alii in locis, ut videre est apud authores.

ART. 1.

Utrum aliquis intellectus creatus possit videre Deum per essentiam.

D. Thomas affirmative.

Dubium 1.

Pb̄ hec c° dthe sit vera

in hoc a[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

a[illegible] ad [illegible] Deum [illegible] [illegible] de [illegible] tenendum

ut pat. ex [illegible] testimonijs [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ee, et n̄ ad methaphoram detorquenda, declarat [illegible] in [illegible]

ram de sta trinitate [illegible] [illegible] [illegible], q̄ [illegible] di[illegible]

gentio ē mio, et manifestabo me ipsum ei. et illud 1. E[illegible] 3. [illegible]

[illegible] apparuerit similes ei erimus, q̄ videbimus eum sicuti est et [illegible]

the:) beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt [illegible]

de tenendum ē posse Deum videri [illegible] ab intellectu creato.

Pbr̄ hoc: nam in Sacra Script. [illegible] [illegible] visio Dei in [illegible]

mum essentiale, ut pat ex illo Math. 5. beati mundo corde &. [illegible]

[illegible] ē talis visio: pat contra nam aliās [illegible] in se [illegible] [illegible]

tent [illegible] impossibile, et falleret nos Deus, et [illegible] [illegible] [illegible]

tum sic. S[illegible] talis visio n̄ pot ee mediante aliqua specie [illegible]

[illegible] abstracti sequentis [illegible], et Dei [illegible] in se.

Praeterea [illegible]: nam ultima hominis perfectio, et eius beatitudo, [illegible]

ultimam perfectionem n̄ pot assequi int. nisi videndo Deum immediate [illegible]

essentiam: q̄ si intellectus creatus pot videre Deum per essentiam, vel numquam pot ee bea-

tus, et ultimo perfectus: hoc autem n̄ pot admitti, q̄ alias creatura rationalis

eet peioris conditionis quam caeterae aliae creaturae, quae omnes [illegible] suam

ultimam perfectionem [illegible] licentiam [illegible]: mai pat. nam unumquodque intenditur ul-

timo perfectum, in quo attingit suum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] si sit inferioris ordinis, q̄ n̄ attingit [illegible] supremum gradum [illegible]

intelligibilis attingat illud, et iungat cum illud [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], et perfecte, quatenus iungit cum suo [illegible] ultimo [illegible]

ē participatio Dei, et ad illum ordinatur, ut pat in [illegible] ee, [illegible]

[illegible] perfectum, quatenus [illegible] dicto attingit, et iungit cum [illegible].

Si v° [illegible] [illegible] supremum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

intellectualis est; quatenus coniungatur cum suo principio primordiali bonumque suum sibi perfectissime, et intellectualiter, attingendo videndo ipsum, ut est in se, Deus omnes creaturas rationales condidit propter, ut fides docet. Necesse est enim bonum liberum, quod omnis creatura rationalis, quae beatur, attingat Deum suum per actum videndi sub sua essentia propria. Omnis autem talis status ex dictis non intimos creaturis intellectualis coniunctio cum Deo perfectissima est videndo illum: ergo est possibile.

3º. Potentia unaquaeque per se potest attingere adaequate obiectum, quod est perfectum, licet sit extensum obiecto eius adaequato, et specificativo, et potentia sit confortata aliqua virtute, vel auxilio. Deus claresceret sub sua essentia prout est in se continetur sub obiecto adaequato, et specificativo intellectus creati: ergo intellectus creatus elevatus dono aliquo supernaturali poterit videre Deum clare sub sua essentia, prout est in se. Consequentia patet: maior constat, in potentia visiva nocturna, quae licet naturaliter sit improportionata ad videndum lucidum exercendum solem solem prout est in se ipso, potest tamen aliquo virtute superiori confortata, et elevata ad videndum illum, prout est in se ipso, cum contineatur sub obiecto eius adaequato, quod est visibile lucidum, ut sic.

Minor vero probatur ex eo quod tradit Philosophus 3. de Anima textu 26 relato, et approbato a D. Thoma 1.2. q. 3. art. 8. obiectum intellectus creati est, quidditas, sive quidditas, et esse rei, et sic: nam licet obiectum proportionatum intellectus humani, hoc statu sit quidditas rei materialis, aut entitas continens quidditatem materialem eo quod est anima, et forma corporis dependens ab ipso in suis operationibus. Et similiter obiectum proportionatum intellectus Angelici sit quidditas rerum admixtarum potentialitatis eo quod ipse est permixtus cum potentialitate, verumtamen obiectum adaequatum abstrahens a proportionato et improportionato est ens, sive quidditas rei, ut sic abstrahens a creato et increato naturali, et supernaturali: ergo cum divina essentia prout est in se ipsa maxima quidditas sit, necesse est continetur intra ambitum obiecti adaequati intellectus creati, sive humani, sive Angelici.

Ostensam intellectus creatus per vim suae connaturalitatis, s[ed] per eas Deum proportionatam virtutis naturae, ut ijs facte, et per analogiam ad suum obiectum proportionatum, ut experientia patet: non potest supernaturaliter elevari ad cognoscendum illum clare ut est in se. patet Consequentia: nam quaecunque potentia per se imperfecte in aliquo obiecto ferri non repugnat eam elevari ad attingendum illud perfectiori modo, ut patet in visu nocturno, quod ex eo quod percipit lucem imperfecte est elevabilis ad videndum eam clare, et perfectiori modo in sua plenitudine.

Ultimo probatur: visis effectibus Dei inest homini naturale desiderium videndi ipsum secundum suam essentiam; ergo necesse est talem visionem esse possibilem; probatur Consequentia: desiderium naturale non potest esse inane et frustraneum; esset autem tale desiderium frustraneum, si appeteret rem impossibilem. Antecedens probatur: quia quicunque effectus inest homini naturale desiderium videndi eius causam et cognoscendi illam secundum suam essentiam, ut patet ad illam vocem, immo in sua causa et effectus, immo ex hoc surgit admiratio in homine quod visis effectibus ignorant causas, quas tamen scire desiderant; ergo visis effectibus propriis Dei necessario cognoscere in homine naturale desiderium videndi Deum secundum rationem propriam ipsius, siquidem est causa talium effectuum, quod est cognoscere, et videre illum ut est in se ipso.

Nec valet, si dicas, praedictam rationem solum convincere visis effectibus inesse homini naturale desiderium cognoscendi et videndi Deum quoad praecisam rationem, quae desiderat, hoc est, ut sit causa talium effectuum, quod est cognoscere illum imperfecte, et non sicut est in se, immo tamen non convincit ex effectibus visis inesse homini naturale desiderium videndi illum clare, et perfecte ut in se est.

Hoc, inquam, non valet: nam quod intellectus solum cognoscit Deum ex effectibus est non cognoscere in se ipso secundum essentiam completam, semper est dicere aliquam imperfectionem in cognitione talis obiecti, cum, teste Arist. loco citato, obiectum intellectus sit ad propriam essentiam rei, ex quo surgit in homine naturale desiderium cognoscendi, hoc

ioc modo Deus comprehendi nequeat, nullus creatus intellectus sua propria virtute.

Arguitur 2º. ex testimoniis Sacrae Scripturae et Sanctorum: nam 1. Petri 1. dicitur, quod in quem Angeli desiderant prospicere faciem Dei, non autem desiderat, nisi quod non habet, et Joan. 1º dicitur, Deum nemo vidit unquam. et addit unigenitus qui est in sinu Patris, ipse enarravit, quasi dicat nemo vidit Deum, nisi unigenitus. praeterea nam saepe dicitur in sacra scriptura Deus invisibilis. 1. ad Timotheum 1º Regi saeculorum immortali, et invisibili, et ibidem cap. 6. lucem habitat inaccessibilem, quem nullus homo vidit, nec videre potest. ergo finaliter nullus intellectus creatus sua essentia potest videre Deum.

Confirmatur: nam ex eo quod Lateranense 4 dicit, Deum esse incomprehensibilem vere asserit, et similiter tenetur a nullo intellectu creato, Deum posse comprehendi: ergo similiter ex eo quod dicat in testimoniis citatis, quod Deus est invisibilis, similiter debemus tenere, quod a nullo intellectu creato videri potest.

Respondeo ad 1um testimonium cum S. Gregorio lib. 18 moralium cap. 39. desiderium illud Angelorum non esse desiderium rei non habitae, sed dictum esse ad explicandum quanto affectu, et voluptate, et sine ullo fastidio videant Deum: nam quod illud non possit esse desiderium rei non habitae valde probatur ex eo quod cor affligeret, unde non possent esse beati. = Ad 2um testimonium dicimus tantum esse illud sermonem de hominibus viatoribus, et praecipue de illis, qui Christum praecesserunt. insuper potest intelligi hoc testimonium cum reliquis in argumento citatis de visione corporali, vel in hac vita mortali, vel tandem debent intelligi de invisibilitate comprehensiva, et hoc modo possunt exponi plura alia testimonia, quae solent in contrarium adduci accommodando unumquodque explicationi, vel pluribus ex his expositionibus, quae magis consonae fuerint.

Ad confirmationem respondeo negando consequentiam, nam Deus ita dicitur Lateranense

32

est, ex illis sitque incomprehensibilis, ut nullibi dicatur comprehensibilis esse à Creaturis. Sive adaequate cognoscibilis ab illis: at vero trinitate testimonijs sanctorum dicatur Deus invisibilis, in pluribus alijs ig ad dubitationem gratia Ecclesia asserit esse visibilem, et defacto videri à beatis.

Probatur 2° ratione: nulla potentia potest elevari extra latitudinem sui obiecti sed Deus clare visus est extra latitudinem obiecti creati: ergo intellectus creatus non potest elevari ad videndum Deum clare in se et sine sua essentia. maior, et creat patent, et probatur minor, tum quia obiectum intellectus creati est quid limitatum, Deus autem est quid infinitum simpliciter, ergo est extra latitudinem obiecti intellectus creati. patet consequentia, quia non latius patet obiectum, quam potentia, tum etiam quia Deus prout est obiectum beatificum est ordinis supernaturalis: sed non continetur intra latitudinem obiecti potentiae naturalis. patet consequentia, quia est suppositio quod continetur sub obiecto potentiae naturalis, quin contineatur sub ipsa potentia naturali, et quod extra: ergo Deus non continetur sub latitudine obiecti potentiae naturalis.

Probatur 3° nam intellectus creatus est potentia quaedam naturalis: ergo totum specificativum habet per ordinem ad aliquid naturale, nunc sic est Deus est in se ordinis supernaturalis: ergo non continetur intra latitudinem obiecti intellectus creati. — Probatur 4° nam maior distantia reperitur inter Deum prout est in se ipso, et intellectum creatum, quam inter Angelum, et potentiam visivam, sed propter hanc distantiam Angelus non continetur intra latitudinem obiecti potentiae visivae: ergo à fortiori ob maiorem distantiam, Deus prout est in se ipso continebitur intra latitudinem obiecti intellectus creati. probatur maior. Angelus et potentia visiva sunt eiusdem ordinis naturalis, et conveniunt in ratione entis creati; Deus autem, ut est in se ipso excedit totum ordinem naturalem, et transcendit omne ens creatum: ergo maior distantia reperitur inter Deum, et intellectum creatum, quam inter Angelum, et potentiam visivam.

Ad hoc argumentum respondetur negando minorem: nam licet Deus clare visus sit extra latitudinem obiecti proportionati intellectus creati, non tamen est extra latitudinem obiecti adaequati specificantis, quod est ens, ut abstrahit à creato, et increato = ad probationem minoris respondetur. obiectum intellectus creati suo modo est illuminatum, et infinitum, scilicet tamen extensive, et ambitum, nam ens, quod trahit, et specificat intellectum creatum

creatum includit in se omnia entia usque ad possibilia, et hoc intendit Doctor infra q. 84 art. 2, cum dicit intelligere habere infinitatem simpliciter. Et intelligit de infinitate extensiva, et non latitudine, quam potest sub se includere sub ea ipsum Deum.

Nec est necesse, quod obiectum potentiae limitatae sit omnino limitatum. Ut potentia visiva, ut possit infinitas species coloris recipere, si essent, limitata est; sic similiter intellectus creatus potest recipere quodlibet ens, ut est infinitum, dummodo sub ente contineatur, potentia enim quae respicit aliquam rationem communem est apta ad attingendum, sit naturale, et [illegible] sive virtute, sive ex virtute elevante, quod sub tali ratione communi continetur.

[illegible] minus valet, nec communem, ad cuius [illegible] dico, quod ens, obiectum adaequatum, et specificativum intellectus creati, neque est naturale, neque supernaturale [illegible], sed abstrahit ab utroque, et nihilominus intellectus creatus [illegible] sit, specificatur a potentia naturali est, nam adhuc [illegible] dicatur, et sit potentia naturalis, supernaturale tendat, [illegible] inductionis [illegible] proportionatum, quod est ens naturale ordinis a potentia specificato, non valet, quod sit aliquid ordinis [illegible] ad omnia, quae sub se includit, quatenus [illegible] in suis communibus particularibus, et diversis sufficientia, quod [illegible] in hoc specificante potentia, et ita licet supernaturale, ut tale excedat vim intellectus, non excedit illum, ut est ens; sed sub hac ratione attingit intellectus creatus, et supernaturalitatem et infinitatem Dei.

[illegible] valet. intellectus, et quaelibet potentia, inde specificatur ab ordine transcendentali ad suum obiectum, extra autem ab ipso; quamvis autem [illegible] id, a quo intellectus extra specificatur, nempe eius obiectum adaequatum, non sit determinate ens naturale, sed a naturali, et supernaturali abstractum, tamen id a quo intus specificatur, nempe ordo transcendentalis, simpliciter est aliquid naturale, ut licet obiectum eius sit ens rationis ordo

tr

in transcendentali ad illud ē reale.

Ad 2um resp. illud obtum repertum int Angelos, utpote incorporeum esse ex parte mixtum in rōne entis, quia repertum int Deum prout in se, & intum Creatum, mixtum vero in genere potentiae, objti, nam ditum corporeum, & materialis, & talis limitatur ad obtum materiale, ut nullo modo ad videndum immaterialia possit elevari: intus vero Creatus, & immaterialis est, ideo potest extendi non solum ad res abstractas per totum a materia, huiusmodi sunt ratio entis, & boni, & etiam ad res particulares realiter abstractas a materia, huiusmodi sunt Angeli, & Deus.

Arguit 3o: Deus ut est in se est obtum adequatum intus Divini: ergo potest contineri sub obto adequato intus Creati. prob. Cons: nam non est possibile, quod obtum adequatum intus superioris sit partiale, & inadequatum intus inferioris, nam huic ille subordinatur, sicut sensus externi subordinantur sensui com.

Resp. hoc: nam alias intus Creatus haberet naturaliter inclinationem ad videndum Deum, & claritate, ut est in se ipso; & hoc est falsum: prob. minor: quod natura non tangit inclinationem ad aliquid, ad quod tota vis naturae [illegible] nequit moveri: prob. nam quaelibet potentia naturaliter inclinatur ad suum obtum: ergo si Deus ut est in se ipso contineretur sub obto adequato, & specificativo intus Creati, totus intus haberet naturaliter inclinationem ad ipsum Deum ut est in se ipso.

Resp. Deus non posse esse obtum inadequatum ex parte rei, dum tamen continet omnia, ad quae se potest intus Creatus extendere, bene tamen quoad nos, quia non omnia in illo cognoscimus, sed Deus ipse seipsum, & alia a se ipso cognoscit, licet enim obto adequato superioris intus repugnet esse inadequatum

+ 4 inferioris intus ex parte rei, non tamen quoad nos, sicut ex parte rei, [illegible] non possit esse Deo proprium intus, bene tamen quoad nos, sicut quia est sapientia quam sapientia divina sub intus.

Ad 4um resp. dist. maiorem: fruitur, & ex qualitate ut Deus est clare ...

visio est ~~dexterego~~ maxime inexplicabilis, et intimabilis dom(ini) ... analogam entis, ideo max(ime), o nego minorem; ad min(orem) ... dico, naam ... non tangi et inclinatum ... status, et explicitis ... ad aliquid ad quod tota vis naturae producere nequit, ò contra ... explicite ... animate, sine ... omnibus ... nostrum naturale inclinat ad videndum ... visibilis, ... non posse ... singula, sicut ... data.

Ultimo arguitur: datur inter creaturas ho... l. Angeli ... secundum eminentiam; ... sine ... intra latitudinem ... non ... eminentiam: ... non potest sub illo ... Deo, ... creaturis non potest dari aliquid ... eminentiam, neque ... entis, neque intelligibilis, alias sine tali ... sub aliquo genere, quod repugnat ... finitati: ... non potest ... intra latitudinem ... inter ... subtrahi ab ipso ... essentia.

... maiorem: nam optime potest ... ad ... instantem ... analogam ... in ordine ad ... sit ... albedo ... alba, ... facit album, et ... est malum in se ... specificat virtutem ... quae est bona. Dub. 2. ... in hoc ... desiderium, sive appetitus naturalis videndi Deum, sicuti est in se.

Dub. 2.um

Utrum in homine detur desiderium, sive appetitus naturalis videndi Deum, sicuti est in se?

Quoniam ... , ... possibilem esse visionem Dei ... esse, ... nam visionis effectum inest homini naturale desiderium videndi Deum, ut est in se: ... visio ... Dei ... in homine desiderium naturale videndi ipsum in se, ... hoc ... possibile, ne frustraneum

mo...

manerat hoc desiderium occasione sumpta ex hac re. in alijs etiam [illegible] pressius mouent dubium.

Quoniam explicatione ad euentendum est ex D. Tho. infra q. 18 art. 1. desiderium, siue appetitum esse duplicem alterum innatum, et alterum elicitum appetitus innatus est quidam pondus naturae, et quaedam naturalis propensio, et inclinatio per modum actus primi in suum bonum, et finem, in quo sensu grauitas dicitur appetitus ad centrum; appetitus vero elicitus est, qui sequitur praeuiam apprehensionem per modum actus 2i, et est operatio elicita, ~~per modum actus~~ vel a voluntate, vel appetitu sensitiuo; in titulo huius dubij loquimur de utroque appetitu.

In hoc dubio est prima sententia Celeberrimi Doctoris Subtilis Scoti, in q. 1 prologi in 1. sententiarum, et in 4o dist. 49. q. 8., 9, et 10. tenentis quod in natura intellectuali est appetitus innatus per modum ponderis, et inclinationis naturalis ad videndum Deum clare, ut est in se ipso, eandem sequuntur Durandus, Soludanus [illegible] q. 47. Soto, lib. 1. de natura et gratia cap. 4. et in 4. dist. 49. q. 2 art. 1.

2a sententia non solum negat appetitum innatum in creatura intellectuali ad videndum clare Deum, ut est in se, sed etiam negat appetitum elicitum efficacem: concedit tamen appetitum inefficacem, et conditionatum naturalem, seu natiuum quoad specificationem visionis Dei clarae visi, tamen ut est author naturae, quam ut est author gratiae; huius sententiae est Suarez lib. 2. de attributis Dei cap. 7. Vasquez 1. p. q. 12. art. 8. disp. 32. Montesino ibidem disp. 7. q. 3.

3a sententia affirmat quod in natura intellectuali non datur appetitus, neque innatus, neque elicitus videndi Deum clare, qui sit efficax, et absolutus, sed quod datur solum inefficax et conditionatus naturalis, siue natiuus quoad specificationem visionis Dei clare, prout est in se, et ut est author gratiae, sed praecise quoad rationem causae primae naturalium, quoad praesentiam dumtaxat, quam ex effectibus naturalibus de ipso cognoscunt, hanc sententiam tenet Ferrara

3o

3° o^a Eentes.

= Sed pro resolutione dubij notandum est, quod Deus, ut qualitative et etiam visibilis, potest multipliciter considerari, scilicet ut author naturae, [illegible], quae ex effectibus naturalibus de ipso cognoscuntur, 1. secundum ea, quae ipsi conveniunt, atque in se divinis, ac ut ipse author gratiae, et gloriae, 1. ut finis ultimus naturalis, 1. supernaturalis, inde denique intellectualis possumus loqui explicite, de ipso secundum se sumpto absolute, l. ut elevato per gratiam et charitatem, praesupposito hic.

= 1^a Cl. quaelibet natura intellectualis habet pondus, et naturalem appetitum innatum ad suum ultimum finem. haec Cl. est communis, quod pondus, et inclinatio ad finem sit insita cuique naturae ex ipso, quod habeat esse a Creatore: quod hoc ipsum competit creaturae intellectuali: quare colligitur ex illo sapientiae 11 omnia in mensura, et numero, et pondere disposuisti, per ubi pondus [illegible] est, ac ordo, et inclinatio ad suos fines, ut explicant omnes expositores huius loci, et praecipue D. Thom. et D. August.

= 2^a Cl. in creatura intellectuali secundum se sumpta datur appetitus innatus, sive pondus, et inclinatio naturalis ad suum finem ultimum naturalem, qui consistit in cognitione Dei abstractiva, quam ex creaturis naturalibus cognoscit: haec Cl. probatur. nam ille est finis naturalis, et ultimus alicuius creaturae secundum se sumptae, in quo quiescit eius inclinatio, sed inclinatio creaturae intellectualis quiescit in cognitione Dei abstractiva et perfecta, quae in via ex creaturis naturalibus habetur: ergo talis cognitio est finis ultimus naturalis creaturae intellectualis. minor est communis patrum, et probatur, quia ibi quiescit quaelibet natura ubi invenit suam beatitudinem particularem, sed beatitudo naturalis, et propria intellectualis creaturae in via consistit in perfecta cognitione abstractiva Dei, ut [illegible] solet explicari. ergo.

= 3^a Cl. non datur in creatura intellectuali appetitus innatus, vel pondus, seu inclinatio ad Deum clare, et qualitative visum, neque

ut

ut authorem gratiae, neque ut authorem naturae: hanc conclusionem tenet D. Thom. pluribus in locis praecipue infra q. 23. art. 1. ubi inquit: finis autem ad quem res creatae ordinantur a Deo est duplex unus, qui excedit proportionem naturae creatae, et facultatem, et hic finis est vita aeterna, quae in divina visione consistit, quae est supra naturam cuiuslibet creaturae, idem tenet in 4 dist. 49. q. 1. art. 3. q. 3. his verbis: quamvis autem ex naturali inclinatione voluntas habeat, ut in beatitudinem feratur sub ratione communi, tamen quod feratur in beatitudinem talem, vel talem, hoc non est ex inclinatione naturae, sed per discretionem rationis, quae adinveniat in hoc, vel illo summum bonum hominis consistere. his verbis manifeste docet nostram conclusionem, et ita D. Thom. sequuntur omnes eius discipuli.

= Probatur primo conclusio ratione, quam insinuat D. Thom. 1. 2ae. q. 11 art. 2. quod dat appetitum innatum + motum per se, et inclinationem naturalem in aliquem finem, eis dant vires, et instrumenta ad talem finem consequendum, sed in natura intellectuali non dant vires, neque instrumenta intra eandem naturam ad visionem claram Dei, neque ut est author gratiae, neque ut est author naturae: ergo non est in natura appetitus innatus ad visionem claram Dei utroque modo consideratam. Probatur minor: nam si talis appetitus, seu inclinatio naturalis expleri non posset + vires naturales illius naturae, inquantum esset plus inanis, et frustraneus talis appetitus, unde Arist. 2 de caelo tex. 50 ex hoc probat astra non habere motum progressivum, quia natura non dedit instrumenta ad talem motum. minor vero quoad primam partem est de fide, et quoad 2am probatur. nam visio clara authoris naturae non est minus supernaturalis, quam visio Dei authoris gratiae, sed ad visionem claram authoris gratiae non dant vires in natura intellectuali: ergo neque ad visionem claram authoris naturae. probatur minor: quia una, et eadem visio est Dei authoris naturae, et gratiae, cum illa simplicissima substantia duplici visione videri non possit, quin eo ipso quod videatur tota videtur: ergo etc.

= Hanc rationem urget Scotus, nam inquit posse optime dari appetitum innatum ad aliquam rem, ultra quam + vires naturae, inquantum est talis appetitus

con

ꝯsequi requirit, ut pat in aia separata, quae lz naale appetat unio-
nem cum corpore, ut docet D. Thos infra q. 76. art. 1. ad 6. ntm
donec inea vires ad rationem cum corpore; in hoc [illegible] in hoc, quia hec
appetitus innatus ad vivendum sm regulas rois, et tm ad hoc, ut ride-
viet a recta roe, [illegible] inde nunquam gaeat n sufficientes vires
naae: ergo fundum nrm ee e nullum, [illegible].

Sed hoc instm n informat cuius probatis nrm: semper enim ma-
net in ipsa veritas, qd ideo aliqua pars e naalr susceptibilis, et
e innata appetitus innatus ad illum, et ideo colligunt [illegible], aiam Christi
fuisse inaalr unibilem in suis tm pducere cum sua mala, q peraret
in ipsa naalis inclinatio ad talem unionem.

Unde ad 3 instm dico, qd quamvis aia rationalis in sensu
diviso, hoc e praescindendo a statu separati, considerata
dumtaxat sm se, et quantum e ex propriis naa, sit naale inclinata,
et apperita ad unionem cum corpore, nihilominus tm in sensu composito, hoc
e supposito statu separati n het naalem inclinationem, sue pondus
ad unionem cum Corpore n ob aliam rationem, nisi qd talis inclinatio, sic
dicere n habet causam, quae possit illam ad actum reducere, et hoc idem
vide dicere D. Thos loco citato. = Ad alterum instm dico, qd ap-
petitus ad vivendum sm rectam roem idem e ad vivendum recte in
cibus divisive qd bene explicit [illegible] naa, n tm in [illegible] collective
ad qd n sufficiunt vires naa hois, ut solet dici 1. 2. q. 111.

Ipsr ceo: appetitus naalis, sive pondus naae n e nisi in
finem naalem, et [illegible] proportionatum, sed Deus Clare Visus, sive, ut author gra-
tiae, sive naa e finis supernaturalis, et improportionatus vir creae intelle-
ctualis: ergo in ipsa n e appetitus, sue pondus naae in ordine ad illum.
prob. mai. naa qdlibet appetitus, et pondus naae fundatur in naali [illegible] propor-
tione, et proportionate appetentis ad [illegible] appetitum.

Nec obstat, qd inquit sedm. solo sat e ad hoc,

qd

quod tamen intellectualis natura pendet intellectuale ad visionem claram Dei, quod ipsa visio sit ultimus finis naturae intellectualis, et certum quod quaevis natura appetit naturaliter in suum ultimum finem. = Hoc, inquam, non obstabat: nam esse aliquem finem ultimum alicuius naturae non tollit, quod possit esse supra proportionatus, et sic excedens ipsam naturam, et eius appetitus innatus non sit ad cujuscumque finis ultimi, sed finis ultimi naturalis, et proportionati inde est quod nihil obstet praedicta instantia, secunda.

= 4a conclusio non potest dari in natura intellectuali appetitus elicitus efficax viribus naturalibus visionis clarae Dei, ut est in se sive, ut author gratiae sive naturae, bene tamen potest dari appetitus inefficax.

= Pro intelligentia huius conclusionis notandum est quod appetitus elicitus potest esse duplex alter efficax, et absolutus, quo perfecte, et efficaciter appetit aliquod bonum cum executione, et assecutione illius, qui solet exprimi verbis praesentis temporis, ut verbis <u>Volo</u>, <u>et appeto</u> absolute, alter est inefficax, et conditionatus, quo imperfecte, et inefficaciter, et conditionate appetit aliquod bonum, et non exequitur, neque assequitur bonum appetitum, sed potius potest ferri in res impossibiles, solet que exprimi per ly <u>vellem</u>, seu <u>appeterem</u> qui actus potest esse de impossibilibus, ut vellem infinitas divitias, si possibiles forent. = in conclusione ergo asserimus non posse dari viribus naturae appetitum efficacem visionis clarae Dei prout in se; sive, ut author gratiae, sive naturae, bene tamen appetitum inefficacem.

= Prob. conclusio haec duas partes probantes, et quoad primam: nam talis appetitus, quatenus efficax est exequitur, et applicat media, et consequitur boni, seu finis appetiti, sed viribus naturae non possunt exequi media naturalia ad praedictam visionem clarae Dei quoad visionem supernaturalem, ut authoris naturae consequendam: ergo non potest dari viribus naturae in natura intellectuali talis appetitus efficax praedictae visionis. minor conclusio facile probatur, et minor probatur: nam media naturalia ad consequendam visionem claram Dei non solum ut est author gratiae et ut causa, sed etiam ut est author naturae non quoad substantiam

na

naalia: ergo viribus naturae exequi nequeunt per ans: nam visio Dei, ut est inter authornaturae, est ... separabilis a visione ipsius, ut est author gratiae; et media naturalia ad consequutionem ipsius sub ultima ratione sunt supernaturalia: ergo et ad consequutionem ipsius sub utraque: unde si non potest naturale appetere sub posteriori ratione, neque etiam poterit sub priori, et si non potest consequi sub una ratione, nec poterit sub alia.

Quoad 2um vero pro sola quod possibilis sit viribus naturae appetitus inefficax visionis clarae Dei: nam visio proposita voluntati creatae sub ratione cuiusdam maximi boni potest voluntas. Nec ... actum affectum velleitatis illam consequi, tum quia hic actus est valde imperfectus, et viribus naturae non improportionatus; tum etiam quia proposito alio quocunque magno bono nihil prohibet, quod possit prorumpere in eundem actum inefficacitatis, et imperfectum: ergo talis appetitus elicitus inefficax possibilis est viribus naturae etiam intellectualis. Confirmatur, et amplius. nam aliquando rerum appetitus est supernaturalis, similiter valde naturalis est. ratio appetendi non est supernaturalis, et ita nihil prohibet, quod voluntas possit praedictum elicere actum.

Dico quod praedictus appetitus inefficax inquit Vasquez esse naturalis quoad specificationem visionis Dei clarae visionis, tum ut est author gratiae naturae; ... Ferrara ... esse naturalem affirmat quoad specificationem, quoad rationem ... actus, et quantum ad illam ... tantummodo, quam ex creaturis cognoscunt, ideo patuit.

Sa, ... CC. appetitus inefficax, quem potest natura creata intellectualis visionis Dei clarae visionis est naturalis quoad specificationem, neque quantum ad rationem authoris gratiae, neque naturae, sine causa ...

Pro intelligentia huius conclusionis est notandum, quod aliquis actus potest esse naturalis, vel liber, quoad exercitium tantum, vel quoad specificationem tantum, vel tandem quoad utrumque. Sic liber quoad exercitium dicitur ille actus, qui potest exerceri, et non exerceri

et opposita dicit necessitatem in modum gratiae: actus liber quoad specificationem ille, qui si exerceatur non est necesse quod sit huius, vel alterius speciei determinatae, sed potest esse huius, vel dicti imo, et oppositae speciei; liber autem quoad utrumque est in actu qui gaudet utraque libertate.

Hoc supposito dicimus in certe apprime quantumvis imperfectum, et insufficientem, esse conditionatum quem solum potest habere creatura intellectualis viribus Dei clare visi, non esse liberum naturae, neque quoad specificationem non tantum in ordine ad Deum clare visum, ut illa dicimus, et authorem supernaturalem, atque neque in ordine ad ipsum, ut ipsissima est author naturae, et vera verum naturalium, nec tandem quoad illa tantum gratia quae dicitur ex creaturis naturalibus cognoscuntur.

Hanc conclusionem tenet Caiet. infra q. 82. art. 1. Alvarez, et Martinez 1. 2. q. 5. art. 8., et alij. Probatur, ex authoritate D. Thomae, q. 22. de Veritate art. 7, ubi loquens de hoc inquit, quod sic ex primo voluntas: bonum divinum quando apprehendit aliquid speciale bonum, ut suam beatitudinem in quo vere sua beatitudo consistit, tunc movetur non ex hoc, quod appetit beatitudinem, quam naturaliter appetit, sed ex hoc, quod appetit hoc speciale, quod non naturaliter appetit, ut visionem Dei, in quo tamen secundum rei veritatem beatitudo consistit = haec D. Thomas, in quibus apprime docet nostram conclusionem.

Confirmatur ratione: nulla potentia ~~[illegible]~~ necessitatur quoad specificationem, nisi a suo obiecto adaequato, et specificativo, cum ab illo sumat suam speciem et specificationem; sed Deus clare visibilis non est in via obiectum adaequatum voluntatis creatae: ergo non necessitat quoad specificationem ab illo. Maior patet. Minor vero probatur: solum obiectum adaequatum, et specificativum adaequat totam virtutem et facultatem potentiae, quapropter si potentia exerceat, necessitatur quod exerceat circa illud, sed eius actus circa inadaequatum obiectum, nam cum ipso non adaequat totam facultatem potentiae potest elicere actum alterius speciei circa alterum obiectum: ergo etc.

Confirmatur secundo ex eadem maiori: quia hoc, quod est non esse obiectum adaequatum

pot[entiae]

appetere voluntatem, et satians illam, det aliquam necessitatem ei [illegible] illi
quod solum bonum adaequatum, quod non admittit aliquam necessitatem dicit vo-
luntati per necessitatem illam quoad specificationem. Ans. per
+ velut nam exerc., quod aliud non est bonum adaequatum, possit visione velut
intui aliquando mali cum talis possit velle non esse bonum adaequatum
totam appetitum illius, unde provenit, quod possit visione non neces-
sitare quoad specificationem attendendum in ipsam aliud [illegible]
specialis [illegible] contra. mir autem [illegible] ex [illegible] in [illegible]
1. 2. q. 5. art. 3. ubi, ut vos dicebatis, adeoque, licet clara visio
sit ipsa beatitudo, ut tamen, quod quicumque appetit beatitudi-
nem appetat claram visionem Dei [illegible], quod beatitudo in
[illegible] portat, et tamen voluntati non ante claram visio-
nem [illegible] Dei, ut clare visibilis non est bonum adaequatum
voluntatis in via, nam et quod voluntas in via appetit
plura alia [illegible] beatitudinem in particulari, quae est visio cla-
ra Dei: [illegible]

Neque obstat [illegible] adversarii dicunt, ut [illegible]
[illegible], ut quod Deus clare visibilis continet omne bonum altiori [illegible]
eminentiori modo, [illegible] continet illam beatitudinem in communi
quam [illegible] eminentiam necessitet voluntatem quoad spe-
cificationem magis necessitabit Deus clare visibilis.

Hoc, inquam, non obstat, nam licet Deus ut clare
visibilis quantum est ex se eminentiori modo contineat omne bonum,
et omnes perfectiones adaequet, et satiet totam facultatem voluntatis,
[illegible] beatitudo in [illegible], tamen, ut in via ei ostenditur non propo-
nitur ut bonum adaequatum ipsius eo modo quo proponitur in patria,
et sic necessitat non solum quoad specificationem, sed etiam
quoad exercitium, ut in patria contingit, supponit solum, ut
bonum particulare [illegible] talem appetit, ut possit plura alia

appetere

B

[illegible]

Arguit 1° contra 3am concl.: nam in creatura intellectuali datur naturalis appetitus, et inclinatio proprii ponderis naturae in suum finem ultimum, et beatitudinem, sed ultimus finis creaturae intellectualis, et eius beatitudo est visio clara Dei, ut per se est insita: ergo ad talem visionem datur appetitus innatus, et proprii ponderis naturae in creatura intellectuali. maior patet nam in aliis naturis omnibus reperitur huiusmodi inclinatio ad suum finem. minor vero probatur: nam appetitus naturalis non quiescit, sed laborat, ne sit in fine ultimo consequuto, ut patet in qualibet re naturali; sed appetitus creaturae intellectualis in nulla re, extra Deum quiescit quousque perveniat ad claram Dei visionem: ergo Deus clare visus, est per se finis ultimus creaturae intellectualis, et in quem naturaliter inclinatur.

Resp. Dicendo maiorem, si loquatur de ultimo fine naturali, nam etiam minor in hoc sensu: nam visio Dei, ut est in se non est finis naturalis creaturae intellectualis absolute, et in se sumpta unde nec desiderat talis visio, aut quiescit appetitus praedictus, seu inclinatio naturae hoc modo consideratae; quiescit enim in cognitione [illegible] Dei, et perfecta, quam homo potest eius ordine naturali, quae cognitio est eius finis naturalis, et ultimus, licet Deus clare visus sit finis ultimus eiusdem creaturae, ut elevatae per gratiam, et charitatem, et in ipsam; et sic tendit, nec nisi in ipsa quiescat.

Sed 2° sic argumentor: nam Deus, ut clare visus perfectissime satiat appetitum innatum creaturae intellectualis, quam ipse, ut abstractive cognitus: ergo si datur appetitus innatus ad Deum abstractive cognitum perfectior, et satiabilis ad ipsum, ut sic clare cognitum. probatur antecedens: nam Deus claram visionem continet eminenter omnes perfectiones ipsius, ut abstractive cogniti, et perfectiori modo satiat appetitum naturalem.

Resp. nego consequentiam, quod licet naturalis appetitus clare visum etiam si, ut sic perfectiori modo satiat appetitum naturalem, etiam appetitum naturalis humanitati [illegible]

xpti Dni adpropria subsistentia perfectissimo satiat ppria subsistentia vi. quia appropria subsistentia, et nihilominus humanitas xpti non appetit naturalis appetitu innata vi Dni subsistentia, patit enim indispensabiliter naturali appetitu propriam, et innatam suam.

2o arguitur quaelibet potentia fertur, et inclinatur in suum obiectum specificativum, et in omnia obiecta, quae continentur sub ipso, sed obiectum clare visum continetur intra latitudinem obiecti specificativi naturalis intellectus: ergo inclinatio naturalis illius tendit in Deum clare visum. Probatur maior. nam unumquodque inclinatur naturaliter in suam perfectionem, sed obiectum specificativum unicuique potentiae est perfectivum illius: ergo naturaliter inclinatur in ipsum, et in omnia, quae continentur sub illo, utpote in ipsum visibilia, quae fiunt in eo collocata.

Resp. quod Deus clare visus licet contineatur materialiter, et inadaequate intra obiectum specificativum intellectus, adhuc non inclinatur in ipsum clare visum, quia potentia non inclinatur naturaliter in omnia obiecta materialia, quae intra eius obiectum specificativum continentur, sed solum in illa, quae sunt intra obiectum proportionatum, ut patet multis exemplis. Ergo potentia visiva nostra non inclinatur, nec appetit lucem solis, quae non continetur intra latitudinem obiecti proportionati illius, quamvis contineatur intra latitudinem obiecti specificativi, et adaequati.

3o. Deus in Deum [illegible] est in se Trinus, et unus, et a quo incepit ab obiectiva ratione speciem intellectus nostri, quae depende in aliis entibus; Dicitur inclinatur naturaliter ad cognoscendum aliud obiectum, ergo intellectus capere potest formalis specificans ipsum, non Deum, ac visum clare naturaliter inclinatur in suum obiectum, ergo si non repugnat propria ratione obiectiva illius tale visibilitas, ergo etiam intellectus noster inclinatur ad naturaliter vim cognoscendi Deum, ut Trinus, et unus. nam eo quod potentia est una sub specie unam et eandem ratio obiectivam sub specie in diversis obiectis inadaequatis debet ea specie. maior autem probatur non dabilem vim quaevis potentia tendit in obiectum materialia, et inadaequata, nisi ergo in eis invenit

rationem

vam [illegible] specificativam [illegible] similiter [illegible] Deus per visionem.

Ad 2um negatur maior, ad cuius probationem dico, quod [illegible] quae pro omni inclinat in ordine [illegible], quae [illegible] intra [illegible] specificationem [illegible] sub qua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnibus [illegible] talis [illegible] sub qua [illegible] quae [illegible] qualis cumque, [illegible] proportionata, et [illegible] inde declarato; ut [illegible] [illegible], et [illegible] inter creaturas [illegible] ordinat ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quae [illegible] [illegible] [illegible], ac [illegible] [illegible].

Arguitur 3o [illegible]: [illegible] ex D. Thoma in fine corporis huius articuli desiderium videndi Deum [illegible] appellat desiderium naturale, quod [illegible] [illegible], ac dicere [illegible] quoad specificationem. [illegible] ex D. Augustino 13 de Trin. cap. 48 asserente omnes naturali instinctu velle esse beatos; [illegible] [illegible] [illegible] clara Dei: [illegible] naturali instinctu, ac [illegible] quoad specificationem appetitur [illegible] desiderium.

Resp. desiderium illud vocari a D. Thoma naturale, quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inclinationi, ut [illegible] effectibus videat [illegible] [illegible] testimonium D. Augustini dico esse intelligendum de beatitudine [illegible], non de beatitudine in particulari, quae in visione Dei clara [illegible].

Ultimo arguitur: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] clara Dei [illegible] [illegible] beatitudo particularis, [illegible] includit omne bonum, et excludit omne malum, [illegible] [illegible] [illegible] inclinabit voluntatem [illegible] quoad specificationem, [illegible] [illegible] ex quo voluntas [illegible] [illegible] sufficienter [illegible] [illegible] [illegible] omne bonum, et excludens omne malum, [illegible] inter [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible], non unde possit odio habere tale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] necessitate quoad specificationem.

Resp. negando [illegible], ad cuius [illegible] dico cum Cajetano [illegible] q. 81 art. 1, [illegible]

ad naalē ? tendū finē ultimū, in particulari n sufficit indubitatū, qd hęc ē in quolibet
fideli [illegible] ipsa patiunt multa tentatōēs, et suspiciūt ctā veritatē
oppositā pr fidē, et exigit eni deatiōēm quę ? Dñs. Videntibus deus
merit: alii enī intē ē certū adhęsiō, et aliū evidentia qd cujū ē
certū evidentia n patit dubitatē, nec suspicatōēm ctā rē, de qua
ē verū, scī autē qd adhęsiō tantū ē certū qd ęt si firmissi-
mē teneat, quę fides docet, ex quo tn eā n videt, pōt tamē su-
spicari, et in dubitatē induci ctā veritatē revelatā; qd ē cō-
ut n naali, seu ratiō apparet bonū tm oppositū, qd si evi-
dent appareret, et clare mōstraret includere in se oē bonū, et exclu-
dere oē malū, [illegible] apparent sine dubio naali, seu
ratiō quoad perfectā, imo, et quoad exercitiū, ut cōtingit in
patria. Artem: 2ū. Vz essa Dei ab intu creato p aliquā si-
militudinē videat. Dub. 1ū. Vz beati videant Deū p speciē
impressam creatā.

ART: 2.

Vz essa Dei ab intu Creato p aliquā similitudinē videat?

Dubium 1ū. Vz Beati videant Deum p speciem impressam creatam?

In hoc dubio aliqui Theologi [illegible] Vis. beatā pri-
ma [illegible] p speciē creatā, quā [illegible] intui beatifico. Huius
sētē videt Aureolus, ut refert Capreolus in 4ō dist. 49 q. 5 art. 2.
et eā p̄te reputat probabilem Ricardus in 3. dist. 14. q. 3. art. 3. Dionys.
[illegible] ibi in 4ō dist. 49. q. h [illegible] n dicat Deū videri p spe-
ciē creatā, dicit tn esse, [illegible] [illegible] p speciē eē
possibilē.

Nihilominus nra cōis [illegible] ē oppositā, scīlt de facto be-
ati n vident Deū p speciē creatā, [illegible] [illegible] loco speciei
ani

cnitum. hoc l. est ex professo mens D. Tho. infra art. 2. 3. et Lectio cap. 49. et ibi Scotus. Probatur: nam ipsa Divina essentia maxime intelligibilis in actu, et est actus purissimus: ergo potest per seipsam uniri intellectui ad intellectum sui: ergo non est simpliciter necessaria species creata. Probatur consequentia: nam talis species solum requiritur ad supplendam materialitatem, et defectum obiecti intelligibilis: sed ipsa Divina est omnium maxime intelligibile in actu, et immateriale, non indiget talis species creata.

Confirmatur nam D. Tho. et alii multi affirmant Angelum cognoscere de ipsam substantiam absque aliqua specie superaddita: sed similiter beati in Deo substantiam Divinam. Spectantes mentis oculis videntur Deum absque aliqua specie creata. Probatur consequentia: quia Deus est magis intelligibilis in actu quam substantia Angeli: sed si substantia Angeli quia immaterialis, est potens excercere vicem speciei multo melius poterit essentia Divina, quae infinite immaterialis est, et infinite intelligibilis in actu.

2º Probatur cl. nam essentia Divina habet omnia requisita ut sit species intellectui creato: et de facto unitur illi per modum speciei. Probatur antecedens: nam omnia conditiones requiruntur, ut substantia aliqua per seipsam possit esse species intelligibilis alieni intellectus. Vel ut ipsa essentia sit actu intelligibilis, ob quam defectum substantiae materiales non possunt esse species intelligibiles, et sic sunt per intentionem abstractam intelligantur. Vel ut sit intellectui intimè unita in sua entitate, ob cuius defectum substantia unius Angeli non potest esse species intelligibilis intellectus alterius Angeli: nam intellectus est instrumentum intellectus, quatenus ad id, quod intelligit, nulla autem substantia illabitur menti, nisi solus Deus, qui est in omnibus per essentiam, praesentiam, et potentiam. Vel ut illa sit tanta, ob cuius defectum nulla substantia creata quantumcumque ut sit iuncta alieno intellectui potest esse species intelligibilis illius, bene contra substantia Divina quae est suum esse, nam hoc, ut ait D. Tho. est ipsa sua veritas, et summa intelligibilitas; unde sicut potest per seipsam immediate facere rem aliam existentem, ita et intellectum alienum in actu; Deinde ipsa Divina per seipsam est intelligibilis

bili in actu, cum sit formalis, intui etiam est clarus, quod ut dicit August. Cuique unicuique rei est visio, quam ipsa dat sibi, et potentia illum ce, ... quod secundo non requirita, ut sit species intelligibilis ... intus creati.

Arguitur 1°. nam species intelligibilis sumuntur ad visionem efficiendam ... quod non potest supplere vicem speciei intelligibilis. ... nam actu ... supplet efficientiam speciei ... intelligibilis necesse est ... efficiat adeo ... sufficientiam quatenus est quaedam entitas ... actu intelligibilis, nam ... oportet, quod sit ... substantia ... actu videndi, ... efficiat. hoc autem est impossibile, quod ... nihil operatur immutare, nisi ... ad voluntatem ... &c.

Confirmatur 1°. nam si essentia divina unitur, ut species intelligibilis, ... creato deberet sumere ad visionem ... substantia naturaliter quatenus est ... quatenus vult; ... non potest sumere ad visionem, nisi quatenus vult, ... sumeret ... aliis ... supplere ... vicem speciei. ... species supplens vicem ... naturaliter sumuntur ad visionem, ... substantia ... intellectu, ... oportet, quod ... efficiat. &c.

Confirmatur 2°. nam ... efficientia ... ab essentia divina ... entitatis, ... relationibus ... itaque ... intelligibilis intime ... intellectum ... ipsa ... divina ... intelligibilis ... Trinitatis indiget ... Trinitas ... alia efficientia aliquam ... creatura ... a Deo, ut Trinitas ... Trinitas &c.

ad

Ad auctoritatem vero ultimam adversariorum dico, quod licet dicatur essentia divina [illegible] principium effectivum visionis visibilium, sed operatur ad extra non nisi per voluntatem, nam essentia sit ab ipsa voluntate aliquo modo, et ab ipsa denotatur, sive operative, inquantum subordinatur imperio divinae voluntatis, [illegible] essentia, etc.

Ad 2um confirmationem dico concursum divinum esse per modum speciei factum est liberum, quod Deus libere applicat essentiam suam ad concurrendum hoc modo, dicitur [illegible] unio eius per modum speciei intelligibilis cum intellectu creato, quam per modum [illegible] in tali unione est per se a libera dotata divinae voluntatis, unde sicut personalitas Verbi, quamvis per se ipsam formaliter dicat humanitatem assumptam, tamen quia non applicatur pro voluntate libera, dicitur unita libere, ita divina essentia libere dicitur concurrere ad visionem sicut formaliter per [illegible] concurrat.

Ad 3um confirmationem respondeo, quod licet divina essentia [illegible], et ipsa [illegible] unitur intellectui creato in ratione speciei intelligibilis, hoc sufficit, ut beatus videat non solum essentiam, sed etiam personas: et ratio est, nam certo, quod essentia divina uniat intellectui in ratione speciei intelligibilis necessario, quod representet omnia, quae in illa formaliter continentur, et sic solum concursus divinae essentiae sufficit ad efficiendam visionem omnium personarum, nam [illegible] divinae [illegible] quia tunc omnes personas, etiam Patris, Filii et Spiritus Sancti concurrunt aliquo modo tanquam verbo, 1. principium quod [illegible] videat, illas; verbo solum [illegible] [illegible] est sufficiens [illegible] ad videndum omnia, de quibus nunc dicendum [illegible] creata.

Arguitur 2o: nam propria [illegible] speciei intelligibilis [illegible] causalitas formalis; sed Deus non potest supplere hoc genus causalitatis: ergo [illegible] unum per modum speciei intelligibilis cum intellectu creato. Probatur maior: species intelligibilis est determinativa, et tribuere speciem intellectui ad quam determinat, sed haec duo munera pertinent ad genus causae formalis: ergo.

Respondeo propriam causalitatem speciei intelligibilis ut [illegible]

et complexa intus in ordine ad intellectum per modum speciei intelligibilis;
non autem per modum formae realis, aut in esse entitativo: et sic talis forma
habet nullam in suo conceptu [illegible] perfectionis inhaerentiae, aut informationis, quam
non includit [illegible] talis; ideo [illegible] talis [illegible] abstra=
hens, et quam ponendo sufficit unica idea intelligibilis, et per modum [illegible]
formae actuantis, et perficientis: quia omnis non repugnat. Quod docet fides
in mysterio incarnationis, in quo Deus [illegible] fuit realiter unitus humanitati
per modum [illegible] et actualitatis terminantis, et perficientis naturam absque [illegible] perfe=
ctione intus [illegible] informationis.

Ratio autem quare forma realis, aut in esse entitativo petat
inhaerere [illegible] informare, non autem forma intelligibilis est, quia hoc, quod informare,
vel inhaerere est proprium substantiae, vel accidentis; et quia forma realis, aut in
esse entitativo sit ratio substantiae vel accidentis, ideo debet ratione in
formare, vel inhaerere, aut [illegible] suum effectum; at vero forma intelligibilis non dicit
in suo conceptu formali, et essentiali [illegible] substantiae, vel accidentis, sed abstrahit
ab utroque, et intra suum conceptum formalem non petit informare, vel inhaere=
re, sed [illegible] actuare, et complere potentiam repraesentando ei obiectum.

3. Deinde: Species intelligibilis debet esse proportionata [illegible]
[illegible] non potest [illegible] [illegible] nequit [illegible] [illegible] per modum spe=
ciei: nam species intelligibilis habet suum formale [illegible] intus [illegible]
forma autem debet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Deus [illegible] forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
repugnat [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] limitatione
[illegible] intus [illegible] forma [illegible] intelligibilis [illegible] finita, et [illegible] limitata
[illegible].

Si dicas, [illegible] forma realis debet [illegible] inhaerere aut [illegible] informare
[illegible], [illegible] forma intelligibilis [illegible] in [illegible] Angeli, [illegible]
intelligibilis [illegible] intus [illegible] inhaerere, [illegible] informare.
[illegible] hoc est: non repugnat aliquem [illegible] forma intelligibilis quin

[illegible]

itz uniat in ee entitativo: sz. si licz n. potz. unium rez. intu Creato p. modu informativo, et in ee entitatico, neque p. modu intelligibili poterit eminetioz illo. pr. ans. nam intim. esse Deo, p. modu speciei intelligibilis, eam [illegible] intu invenitur unio ejusdz. in ee entis Dni p. modum identitatz, et intim. intelligibili. substz. Angeli cum proprio intu admittitur alia unio naturalis, scilz. p. modu esse, et proprietatis dimanantis: et intim. intelligibili aliarum specierum accidentalium cum quovis intu Creato admittitur unio secunda p. inhaesionem, et informationem: ergo similis in ista Dna unita cum intu Creato.

Rnd. unio suz. in ee intelligibili cum potentia debet semper supponere aliquam proprietatem, et convenientiam entitativam cum illa, quae convenientia potest esse, l. p. modum identitatis, ut contingit in ipso Deo cum proprio intu, l. p. modum essentiae cum sua proprietate, ut contingit in Angelis, l. p. modum inhaesionis, ut in speciebus accidentalibus contingit, l. deniqz. p. intimum illapsum alicuius substantiae intellectualis, quae unio p. intimum illapsum intimior est quam aliarum rerum creatarum per informationem aut inhaesionem, ex eo qd. unde illud [illegible] et adhuc id. qd. unio p. intimum illapsum intra substantiam rei, atque eo quod. unit p. informationem, quae circumstat id, cum quo fit unio; cum ergo solus Deus [illegible] intima [illegible] unum cum intu Creato, cum sit [illegible] omnibus rebus p. essentiam, [illegible] inde fit, qd. [illegible] cum intu Creato p. modu sp. intelligibilis.

Dices pot. qd. Dna esse deus unit intui Creato in ee intelligibili. ergo etiam in ee entitativo, n. p. modum sp. informantis, aut inhaerentis, sed p. modum [illegible] sive p. modum sp. actuantis, et efficientis absque informat. et inhaesione, et unio p. sua [illegible] Dna, cum nec [illegible] facta p. modum [illegible] in actualitate et [illegible] absque [illegible] informat. l. inhaesione. Dub. 2. 3. [illegible] sit possibilis species creata [illegible] [illegible] [illegible] inhe...

Dub.

Dubium 2.

Utrum sit possibilis species impressa Creata repraesentans Deum sicuti est in se?

In hac difficultate est duplex sententia, prima est affirmativa, quam tenet Scotus in 3. dist. 14. q. 2. Richardus q. 3 art. 3. Durandus apud Capreolum in 4 dist. 49. q. 5 art. 2, quos sequuntur alij multi ex Scholasticis. 2a sententia est negativa, quam docuit D. Thomas hic, et in 4 dist. 49. q. 2 art. 1. et q. 8 de veritate art. 1. quem sequuntur omnes eius discipuli.

Deinde ad explicationem notandum est 1o. duplicem posse intelligi dari speciem Creatam repraesentativam Dei, ut est in se: uno modo perfecte, et adaequate, sive comprehensive, id est, quae repraesentat Deum cum tanta claritate et perfectione, tum ex parte rei repraesentatae, quam ex parte modi repraesentandi, quanta ipse ex natura sua repraesentabilis est, et de facto per hanc ipsam Deus sibi ipsi repraesentatur, sicut species Angeli superioris repraesentat sibi Angelum inferiorem. 2o modo, ita quod illa similitudo, vel species repraesentet Deum clare, et distincte in sua quidditate, et ut est in se, sed inadaequate, et incomprehensive, ad eum modum quo dicimus ipsum videri a beatis, scilicet quidditative, sed non comprehensive.

2o notandum est ex D. Thoma in 4. dist. 49. q. 2. art. 1. ad 15 aliquam Dei similitudinem posse esse in potentia cognoscitiva dupliciter: primo ex parte potentiae, et dicta similitudo non est aliud, quam virtus, et affirmatio potentiae ad cognoscendum ... 2o est ex parte ipsius obiecti, et tunc non est aliud, quam repraesentatio, seu species, quam Deus reddit intelligibile, et unit ..., ut ex ipso, et potentia pariat notitiam. ... est obiectiva, et est in parte medij, quod non est aliud, quam rei cognitae, in qua, tanquam devenitur ad aliam, sicut in speculo, vel imagine ... cognitam attingitur res repraesentata ...

3a Certum est non posse dari ulla ratione absolute similitudinem Creatam repraesentantem Deum, sicuti est in se, neque comprehensive, neque quidditative

tam

hanc conclusionem tenent comm. omnes theologi; et probatur sic, nam essentia cuiuscumque substantiae creatae non potest videri comprehensive, immo neque quidditative, imo imaginem essentia Caesaris neque quidditative cognoscit quantumvis perfecte cognoscatur eius imago, eius solum repraesentat imperator per illam, ut similis in lineamentis, et non in substantia ergo a fortiori multo minus potest comprehendi, neque quidditative cognosci essentia Dei in aliquo obiecto creato id est ex eo quod cognoscatur aliquod obiectum creatum, quod sit similitudo divina illius per causam, quod magis distat Deus a quocumque obiecto creato, quam quaelibet creatura a sua imagine divina.

Sed contra hanc rationem sic arguitur: essentia Dei cognoscitur in essentia divina tanquam in obiecto prius cognito, sive tanquam in similitudine divina prius cognita etiam, ut quod ut infra dicemus: ergo in similitudine divina alicuius rei prius cognitae cognoscitur quidditative illa res, antecedens et consequens falsum.

Respondeo quod quod similitudo divina prius cognita est inferioris ordinis a re cuius est similitudo talis res non potest cognosci in illa quidditative, et multo minus comprehensive, quod hanc talis similitudo divina est similitudo inferioris et ordinis inferioris. nam per similitudinem nam corporeae non potest cognosci res incorporea ex eo quod est similitudo deficiens a perfectione rei incorporeae et divina similitudine procedit causa, et ratio illius. ac per eorum verissime fit; at vero quod similitudo divina est superioris ordinis continens in se repraesentative omnes perfectiones rei cuius est similitudo, cum tamen in illa similitudine cognosci potest quidditative res, cuius est similitudo, et ita distinguit incognitam rem etiam prius cognitam, ut obiectum quod in quo cognoscuntur res quod omnes non sunt nisi creaturae.

2a conclusio. Impossibile est etiam dari similitudinem creatam quae repraesentet Deum, sicuti est adaequate, et comprehensive. in hac conclusione debent convenire omnes, qui existimant, inter creaturas non posse comprehendi Deum etiam de potentia absoluta, et probatur nam illa similitudo deberet esse infinitae actualitatis, et perfectionis; sed implicat dari talem creaturam ergo implicat etiam dari similitudinem creatam

adequatam, et comprehensivam Dei, quia tunc, quae repraesentatio illius similitudinis, scilicet Deus, est simpliciter infinita, et infinite actualitati, et consequenter infinite repraesentabilis; ergo similitudo, quae illam adequate repraesentat debet esse infinitae actualitatis, et perfectionis. probatur consequentia: nam aliter eius repraesentatio non esset adequata rei repraesentatae tam ex parte rei repraesentatae, quam ex parte modi repraesentandi.

Respondetur. nam ex eo, quod Deus est infinite simpliciter, et infinite cognoscibilitatis, tam ex parte rei cognitae, quam ex parte modi cognoscendi recte colligunt theologi implicare contradictionem dari lumen gloriae creatum aut cognitionem creatam, quae illum adequate, et comprehensive cognoscat quatenus cognoscibilis est: similiter, quod est infinite intrinsece repraesentabilis optime colligitur esse impossibilem similitudinem creatam, quae illum adequate, et comprehensive repraesentet. probatur consequentia; quod distinguenda eadem est ratio.

3a conclusio: impossibilis est, etiam de potentia absoluta, species impressa creata repraesentans Deum, sicuti est quidditative, haec est communis. Discipuli D. Thomae. locis citatis in 2a conclusione, et communis authorum contra quosdam illorum, de quorum numero est Vasquez, non percepta mente D. Thomae negasse simpliciter speciem, et tantum similitudinem divinam, de qua intra esse diximus, quod falsissimum est. nam D. Thomas in probatione huius assertionis supponens ad visionem duo requiri, scilicet virtutem visivam, quam appellat similitudinem ex parte potentiae, et unionem rei visae, quam docet debere fieri per ipsammet rem, si sit talis, quae possit per seipsam uniri, vel per suam similitudinem, quae rem per seipsam uniri non potest, ut contingit in visione lapidis, statim negat, essentiam divinam sic uniri intellectui creato per similitudinem creatam: et loquitur D. Thomas de similitudine impressa, et non solum de similitudine divina. probatur conclusio: nam unio Dei ut potentia non fit per similitudinem divinam, siquidem non est in ratione potentiae, neque ratione adrisionis Dei intra.

2o probatur nam D. Thomas in 4o distinctione 49, quaestio 2a, et de Veritate quaestio 8 art. 1.

1º. quia negat Deum videri posse per species intelligibiles creatas, ac nullam similitudinem accipi in intellectu posse Deum videntis; negat D. Thomas species proprias creatas repraesentantes Deum, sed non proportionatas, quae est, quae recipitur in intellectu, non divinam.

Ex his veritas D. Thomae constans existentiae speciei impressae, aut similitudinis divinae patebit: quamvis D. Thomas utramque similitudinem negare; unde aliquando ait non esse ad nullam similitudinem divinam cit. 3º contra Gentes cap. 49, aliquando ad utramque removendam, ut in hoc art. ex quibus patet solutio ad obiectiones, et testimonia quae adduxit Vasquez pro sua sententia; nam ex eo quod D. Thomas alicubi negat hanc similitudinem divinam, et tamen admittat aliquam, non colligitur intentum illius fuisse negare illam similitudinem divinam, sed illam negat, et simul non negat species proprias creatas, de quo videat Mag. Ioan. à S. Thoma in praesenti.

Nostra autem probatur 1º. scilicet repugnare species proprias creatas repraesentantes Deum, nam ipsa Natura est ipsa ratio intelligibilitatis, ergo non possibilis talis species illam repraesentans. antecedens patet quia est archetypus, et consequentia probatur. nam ipsa Natura non potest esse intelligibilis per aliud a se distinctum, ergo non est possibilis illa species. probatur antecedens. nam quod est ratio formalis alicuius non potest esse tale per aliud, ut patet in exsistentia, quae ex eo quod est ratio formalis existendi non potest existere per aliam, sed ipsa Natura est ipsa ratio intelligibilitatis: ergo.

Dices duplex illam magis: ipsa Natura non potest esse intelligibilis per aliud in ordine ad proprium intellectum, cum quo habet proportionem, secus in ordine ad intellectum creatum, cum quo nullam habet proportionem. Nego. Et hoc est, quia ipsa Natura non cognoscatur perfectiue ab intellectu creato non provenit ex defectu ipsius ipsius Naturae, sed ex defectu intellectus creati, sed est ponenda talis species, sed aliunde praeter intellectum illum confortans: Deus non ponit species ex defectu sui, et ex eo quod excedit proportionem creatam

... debet poni illa species, ut ista omnino sit proportionata possibili creatae. =

2a. hoc est: non est Divina essentia ex se intelligibilis cuicunque intellectui creato, nisi ponendo talis species, quia ... ipsa Divina, ut est intelligibilis, solum quiditative est intelligibilis sed ipsa, ut intelligibilis ab intellectu creato est ipsa intelligibilis, seu cognoscibilis. ... pat. non defacto in patria cognoscibilis solum quiditative ab intellectu beati. ... non solum ab intellectu creato est cognoscibilis solum quiditative, ... isto modo in seipsa cognoscibilis, ... ut cognoscibilis ab intellectu creato in seipsa cognoscibilis. = 2o ... non Deus, ut est quiditative solum cognoscibilis ... species ... ipsum repraesentantem, ... non potest esse creata ... mir pat. ... creata species ... Deum non posset videri ... nisi ... species creatae ... defacto ... videtur Deus a beatis ... videant ipsum, ... requireret potentia Dei absoluta ad hoc, ut ... species creata videret Deum, ... ad hoc, ut videret directe, et modo, quo non est ... in nulla vita.

2o. ... supponendo ... species intelligibiles ... species ... eiusdem naturae, ... talis, quod debet convenire inter species ... naturae, ... esse ... species, sive in eo ... sive in alio modo essendi = ... notandum est ... Cap. 11 ... convenire aliquam ... differre species ... modo ... Species albedo et dulcedo, ut ... naturae, ... alio modo ... naturae ... illas, ... aurea existens in mente artificis, et aurea existens ad extra ... species, ... naturae, ... sit eadem natura ... distinguunt ... modo essendi, et ... illas; non ...

10

per hec modum essendi immediate in mente artificis, et 2.º per modum essendi in alio ad extra.

Ab his suppositis in hoc fundatur species expressa, et res cuius est species propria debet esse eadem specie, et natura talis exigere naturam, et esse ut dignoscant speciem, et actuale ex parte modi essendi, et habendi illam naturam, que doctrina, sic intellecta, est expressa D. Thomae in multis in locis, contra gentes cap. 49, et in 1. dist. 49. q. 2, et infra q. 14. art. 1. ubi etiam cognoscens naturam speciem rei cognitae, quod habet speciem illam: hec doctrina, que sit fundamentum nostrum, est expressio probanda.

Probatur: nam species propria alicuius rei, et ipsa res similes in natura, et esse: quia habent eandem naturam, et esse, licet in diverso modo essendi habeant illam. ant. patet, nam species ex natura sua habet representare rem, cuius est species, et suppono, quam non representat, tanquam effectum suam causam efficientem, neque tanquam causa efficiens suum effectum, ut patet in speciebus Angelicis, que neque species sunt, et non causa efficientes rerum, neque, ut sic tantum, attributis representant per modum similitudinis in natura. patet hec consequentia, quia non est alius modus representandi. 1.º consequentia probatur, quia omnis similitudo fundatur in aliqua unitate, et non accidentali, vide in accidentia, l. lineamenta, quia in illis non conveniunt species, et ex representatione, ergo constat quod fundatur in unitate naturae.

Nec valet respondere cum aliquibus, illam unitatem esse in intellectu representati, namque volunt quod antequam species representet, intelligit hanc unitatem, et convenientiam cum esse rei, quam representat per similitudinem, et propterea est similis quia habet eandem naturam, et omnino conveniunt in illa.

2.º Species intelligibiles, que sunt species expressae, sunt eiusdem speciei cum re representata. quod docet ad ultimum species etiam eiusdem naturae, et speciei cum re representata patet. Consequentia, quia si eadem essentia, si eadem inter se naturae est, ut patet ex his, quae dicunt infra q. 27 art. 1, et amore, que

quę inter se habent istas differentias, et amor, ut sic non est similis suo principio detrahenti voluntatem ad amandum, scilicet verbo, et ideo productio amoris in Deo non est generatio; verbum autem est simile suo principio detrahenti intellectum ad intelligendum, a quo procedit, scilicet speciei intelligibili, et ideo productio verbi est generatio: alter verò est mor. [illegible] autem productionis etiam [illegible] non [illegible] [illegible] indiviso [illegible] designare ex [illegible], quod procedit in similitudinem naturæ, quam specialiter repræsentat: [illegible] ex natura sua est simile in natura, vel repræsentative ipsius, per modum [illegible], quod solum est [illegible], ex [illegible] intellectus: [illegible] supposito.

Contra [illegible] non [illegible] possibile est dari aliquam creaturam [illegible] [illegible] [illegible] et naturæ sit [illegible], et [illegible] solum [illegible] ad modum essendi, et neque [illegible] naturæ; [illegible] dicitur species creata repræsentans Deum, sicut est [illegible] aliqua creatura est eiusdem naturæ, et [illegible] cum Deo [illegible] ex [illegible] naturæ: ergo illa est impossibilis. [illegible] certo [illegible] ex [illegible], et [illegible] quod talis creatura non [illegible] infinita infinitate actualitatis et [illegible], [illegible] Deus [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] Dei, quę [illegible] creaturam [illegible], [illegible] creaturę; quę sit infinitę actualitatis, et Deus [illegible], ut docet [illegible] supra: ergo [illegible] dari creaturam, quę sit eiusdem naturæ [illegible] cum Deo.

Dices, [illegible] probare [illegible] possibilem creaturam, quę sit eiusdem naturæ et [illegible] cum Deo absolute et [illegible] modum essendi [illegible], [illegible] Deo [illegible], [illegible] autem [illegible] impossibilem creaturam, quę sit eiusdem naturæ cum Deo in alio modo essendi, scilicet intelligibili, et intentionali, et impossibilem, quod [illegible] speciem [illegible], quę absolute sit [illegible], [illegible] possibilem, quod [illegible] speciem [illegible], quę intelligibilis et intentionalis sit [illegible].

Respondeo: quod modus essendi intelligibilis [illegible] [illegible] est modus realis, [illegible] impossibile est [illegible], et [illegible] Dei [illegible] in creatura [illegible] aliquem modum illius realem: [illegible] in modo [illegible] Dei, [illegible] neque in modo essendi intelligibili, et quocumque alio modo reali

im

implicat crea[tu]ram continere perfectionem, et essentiam Dei, ac per inde nulla species creata poterit illam continere. minor patet, et probatur maior, quod aliquid continens in alio modo essendi reali creato esset infinita, et infinitam actualitatem, quod implicat, nam tunc sequeretur, quod bonitas creata, quod esset absolute Deus, in proprio modo essendi, cum non detur infinitas in ratione praecise rei, quin detur absolute: nam eo ipso, quod aliquarum in aliqua realitate sit infinita, et cum ea apte esset absolute habebit esse participatum, et ex nullo capite limitatum, et sic esset Deus, illam intellectam esse speciem hominis non est contra nos; sed potius pro nobis, quia talis in aliquo esse reali debet continere totam perfectionem hominis, sub intelligibili et idem habebit illa species creata, si continet esse Dei, quod implicat.

Dicunt hanc per multiplicitatem insurgunt adversarii: 1. nam species, quarum una est species differunt gradu, et forma, ut patet in specie lapidis, quae est qualitas, et ipse lapis est substantia, quae non possunt esse eiusdem naturae, et essentiae specificae, quae enim gradu differunt, non possunt esse eiusdem speciei. 2. nam species intelligibilis, qua Angelus naturaliter cognoscit Deum, est qualitas creata, cum hoc ipso substantia Angeli, Deus autem repraesentatur per illam, et quod increati: non possunt esse eiusdem naturae, et essentiae. — Dicitur quod essentia alicuius est species perfectissima creaturarum, et docet Divus Thomas infra q. 56 art. 3 ad 3 et in non esse eiusdem naturae cum rebus creatis: ergo.

3. impugnant, quod albedo, et nigredo sibi per se contrariae non possunt esse in eodem subiecto: sed species repraesentantes albedinem, et nigredinem non sibi per se contrariae repugnantes inhaerent eidem subiecto: ergo non sunt eiusdem naturae: aliquid esset eiusdem entitatis. — 4. multoties contingit, speciem intellectus esse unam, nec obiectum repraesentatum esse unum gradu tantum, ut patet in specie rerum, Angelica et repraesentantem naturam talis obiecti sunt eiusdem naturae, et essentiae: nam una natura non potest esse indivisa, et gradu — Ultimo impugnatur ex Divo Thoma q. 3 de veritate art. 11 ad 3. ubi ait inter speciem, et rem cuius est species non exigi similitudinem

ut

-que e tm. 3uenientia in naa pro tanto, qm ta gsentatz: naa facta pidis in aia, quaa e species lapidis intange altang naa e facta pidis, quae e in naa adex. et ideo hoc est q. ad quaesita art. 3 ad 3.
P. naa fictio ne eadmentz, Sententiae.

Ad 3. oppugnatt, resp. in hoc arg. intellig. quantum ex pte naa abstrahendo ab hoc, tractamus essentiam quam habet ut 3uenien- dum hic creatis naa ex ea, quae modis essendi, et tagend. Coens, ut eigdem naa ex pte naa abstrahendo ab hoc, tibi modo essendi, nega Coag ex pte modi essendi, nego Coag.

Dices: ille mus essendi subsits e essentialis naa humanae vg. ex aia, ergo si in illo n 3uenit cu species, n potest dici species eigdem naa, et esse eius naa humanae. = explicat hoc: naa spe- cies hois saltem angelica n repraesentat naa hois, ut cumque, sed repraesentat eam meam substantiam, quem hic ho adest: ergo n debet 3uenire cum hoc in naa, sed et in modo essendi, l. si n 3uenit, n erit eigdem species cum re repraesentata.

Rndetur adhoc, ideo mus loquendo de naa humana, et de alio quocunque modi absolute, et sim mus, et status illius 3naturalis q e substantialis, naa in illud dico loquimur de naa humana sim- pliciter aliquoq, quae pertinere ad intentionalem, et intellig. et dis- tinguit Coens. n sic eig dem naa absolute, et simpliciter, et dico in hac naa humanae, hoc est ex pte naa, quae ex pte modi essendi, sed Coag n sic eigdem naa intelligibiliter, et sub diuerso modo essendi, nego Coag = ita pro intellectu huius notandum e ex doctrina q. 2 de ueritate. art. 3. species, et res, cuius e species n ee absolute, et simpliciter eigdem naa, et ratione sic dico hoc 3ueniunt in naa humana, naa spe- cies lapidis, vg. n e lapis absolute, sed intelligibiliter, et in hoc sensu intellig e naa eo, quae in praesenti dicendum: unde n oportet species assimilari rei, quam repraesentat sub ex pte modi essendi, quae

ex

ex parte naturae, etc. sufficit species concreta rei, quae repraesentet in communi intelligibilitatem, et intelligibilitatem abstractam...

Ad 2am, dum explicatur, concedo antecedens, et distinguo consequens: debet convenire cum illo in modo essendi, debet convenire illud [illegible], intelligibile, et non omnia alia, quae repraesentat, concedo consequens; debet convenire in modo essendi, id est debet habere eundem modum essendi entitativum, nego consequens...

Ad 2am impugnationem respondeo, quod species intelligibilis, qua Angelus naturaliter cognoscit Deum non est ex parte objecti, et immediate species Dei, sed sui ipsius vel alterius, in quo tamquam in speculo cognoscit Deum, unde concessa antecedenti, distinguo consequens; oportet convenire in esse cum re repraesentata per se primo, et immediate, nego consequens; cum repraesentata secundario, et mediate, concedo consequens; nam axioma praedictum tantum debet intelligi de specie rei objecti primarii, et immediati. Et ad 3am [illegible] hoc ipsum potest non esse Deus, in qua repraesentantur omnes creaturae non est species omnium illarum, sed illas perfectissime repraesentat, et quia repraesentat se ipsum tamquam objectum primum, cum quo in esse essentiali convenit, et secundario repraesentat creaturas.

Ad 3am impugnationem, concedo maiorem, et minorem, et distinguo consequens, non illi [illegible] naturae cum eodem modo essendi, concedo consequens; cum diverso modo, nego consequens; nam creaturas illarum non exercet in illas, nisi habent eundem modum essendi quem naturalis, et absolute petunt, scilicet materialem, et entitativum, aut ideale repraesentat in multitudinem, et magnitudinem, ut continentur in suis speciebus intelligibilibus, ut haec enim non [illegible], et in intelligibili continent naturam, et illa sigillatim, quae ex parte rei sunt [illegible].

Ad 4am impugnationem, concedo antecedens, et nego consequens, nam identitas modi essendi est sufficiens ad hoc, quod eadem natura ex parte naturae, et ille sit diversa quae, et praedicto ab ea ipsa [illegible] diversus modus essendi ut dictum est, ita est sufficiens ad hoc, quod in uno modo essendi sit in duobus ipsis modus essendi abstractus et in alio sit generica vel specifica, quia habet talis abstractionem, quod non repraesentat cum tali abstractione.

ad

Ad ultimam [illegible] D. Thomas instituto [illegible] tantum intuendum speciem, et [illegible] eius speciei non abstractivae, et simul [illegible] rerum speciei, et non [illegible] parte, qui non simpliciter speciei habet non [illegible] materialem rei repraesentare, sed ad aliam maximam [illegible] superiorem vel inferiorem [illegible], unde species [illegible] non [illegible] simpliciter, et absolute, sed cum addito, scilicet intelligendo, [illegible] simpliciter tribuit rei, nisi quod haberemus materialem [illegible], non [illegible] D. Thomas negative, id est quod [illegible] docuit, scilicet speciem intelligendo [illegible] materiae rei solum expresse [illegible]...

3° [illegible] rationes [illegible] nostris; quibus utitur D. Thomas in praesenti arti, quarum efficacia reducitur ad [illegible], et ideo illas ommitto, et solum [illegible] aliquam argumentum [illegible].

Arguitur [illegible] [illegible] intrinsece inferior [illegible] intellectiva Angelorum superiorum [illegible] immaterialitate [illegible] species intelligendi, quam [illegible] habet excedit ab Angelo superiori in actualitate, et immaterialitate: [illegible] neque similis excessus [illegible] species intelligendi creatae possit [illegible] repraesentari. [illegible] minor: nam [illegible] Angeli inferioris excedit in actualitate et immaterialitate ab eadem Angeli superioris; [illegible] huius excessus (loquimur [illegible] speciei) ita [illegible] intellectiva, et species intelligendi Angeli inferioris [illegible] in immaterialitate ab Angelo superiori: [illegible] Angeli: nam virtus intellectiva, et species intelligendi Angeli inferioris [illegible] eiusdem immaterialitatis, et actualitatis [illegible] illius: nam species Angelicae [illegible] capacitatem [illegible] ipsorum, ut omnes fatentur: [illegible] &c.

[illegible] nam [illegible]: nam Angelus inferior, et superior [illegible] [illegible] gradum immaterialitatis, [illegible] rerum; quae [illegible] materialem [illegible], et imaginabilem; [illegible] [illegible] separatum [illegible], quamvis in [illegible]

[illegible]

quantus actus puri, et tamdiu intellectivae Angeli inferioris, ex speciebus in-
telligibilis, quia habet [illegible] eiusdem gradus immaterialitatis, simpliciter
loquendo, tum entitative et quantum specifice aliquo Angelo supe-
riori [illegible]; sed haec doctrina non obstat quominus per dictas species su-
periores in eodem gradu immaterialitatis Angelus inferior possit cogno-
scere entitative superiorem.

Nec obstat quod species impressa indita intui Angeli infe-
rioris a superiori [illegible] entitative, et consequenter adaequa-
tiones specificas, eumque secundum quod in quo superior excedit
inferiorem: non, inquam, haec obstat, quod inter Angeli inferioris tali spe-
cie actuatus, representet per se formaliter illum quatenus est superior,
seu quatenus reduplicative sub ratione formali sub qua, sed representet et
intelligit ipsum Angelum superiorem, quatenus convenit cum illo in ge-
nerali ratione substantiae separatae ab omni materia, seu non a qualitate;
quatenus ab eo [illegible] adaequatum primarium, et formale cuiuslibet inter
Angelicus: inadaequatum autem, sive particulare, et materiale [illegible]
[illegible] Angelicum [illegible] propriam rationem specificam uniuscuiusque,
quatenus huiusmodi rationes propriae et particulares eius cadunt sub illa
ratione communi formali [illegible], sive gradu immaterialitatis substantiae separatae
ab omni materia seu non a qualitate.

2° arguitur: quod sicut unumquodque in esse intelligibili est sicut in esse, ita in esse
intellectivo est sicut in esse; sed hoc non obstante, habet [illegible] creatura [illegible]
[illegible] esse intellectivum, et [illegible] attingere Deum, [illegible]
[illegible] potest dari species impressa creata [illegible] in-
telligibile Dei, et attingere ipsum Deum [illegible].

Respondendo [illegible], [illegible] consequentia [illegible]
in esse intellectivo [illegible], [illegible] intelligibili, [illegible] intelligibili [illegible]
[illegible], in [illegible] intellectu, et [illegible] intellecti-
vae creatae [illegible] in [illegible] intellectivus, [illegible]

debet esse in aliqua qualitate participata creata, sicut in lumine gloriae.
Ideo huius est, quia principium operandi necessario ex parte potentiae debet esse proportionale, [illegible] ipsius operationis, quod Deo repugnaret, eo quod [illegible] cat perfectio limitationis, et imperfectionis; hinc enim quae Divinitas in Christo, quamvis esset intime unita corpori, non informabat illud, neque erat principium alicuius actus vitalis, quod non informabat corpus, sicut anima rationalis, quae est actus corporis ipsius informans, et vivificans corpus, et est principium actuum vitalium illius; unde conceptio Dei, per modum intellectualis, solum potest esse in aliqua participatione finita sui, scilicet in lumine gloriae; quod ut ait D. Thomas est quoddam lumen intellectuale derivatum a primo lumine, scilicet Deo increato, et medium dicitur intellectualis [illegible] ipsius, licet enim, ut dictum est, nulla dicit imperfectionem.

3º arguitur: nam inter speciem, et obiectum non requiritur adaequatio in esse entitativo, sed sufficit in esse intelligibili, et in esse repraesentativo, ut patet in speciebus nostris, et angelicis respectu potentiarum, scilicet [illegible] quantum ad suis obiectis in esse repraesentativo, et excedunt ab illis in esse entitativo: ergo potest dari species creata repraesentans Deum, ipsum patet consequentia, quod ex hoc solum sequitur, quod sit aequalis Deo in esse repraesentativo, et quod sit Deus similitudo, ut species repraesentans [illegible] est [illegible], quod non est aliquod inconveniens, aut enim est aequalis Deo in esse entitativo, sicut enim Deus simpliciter.

Respondendo ante, et negando consequentiam, ad probationem dico, quod dare illam speciem repugnat, quod esset in aliquo esse reali aequalis Deo, et infinitae actualitati, et suo esse, scilicet in esse repraesentativo, hoc autem implicat, nam stat repugnans bona consequentia, quod absolute et simpliciter sit Deus; id enim quod in aliqua ratione est suum esse in illa non dependet a Deo, esse proinde absolute, et simpliciter Deus, nam ratio omnis est, quod in omni ratione dependeat a Deo.

Ad illud autem de specie nostra respondeo, verum esse, quod species nostra solum

illius in hoc sensu, quod, tum species illa Dei, et Deus, esse Deus simplex, et non differ- re quia hoc esse entitativum, et esse intelligibile distinguuntur formaliter, nam esse entitativum sumitur a natura hoc est, ut detrahit a potentialitate, et natura esse autem intelligibile sumitur a natura, ut abstrahit a potentialitate et materia, ac proinde ex hoc quod species hoc sit tota in esse intelligibili non sequitur, quod sit hoc in esse entitativo, et sic neque quod sit hoc simplex, imo oppositum sequitur, quia denominatio simplex sumitur ab esse immateriali, quale est esse entitativum: at vero in Deo esse entitativum, et esse intelligibile coincidunt non solum materialiter, ut iustitia, et misericordia Dei, formalissime in eadem ratione formali adaequate considerata, etc. in ordine ad nostrum conceptum, quia esse entitativum Dei dicit non immateriale tantum in materia, et potentialitate, ac proinde formalissime est intelligibile: nam immaterialitas formaliter pertinet ad esse, et ordinem intelligibilem, de quo infra q. 14. art. 1. unde hoc ipso quod illa species esset Deus in esse intelligibili esset etiam Deus in esse entitativo.

Ultimo arguitur, quod ad repraesentandum Deum sicuti est, ut videtur a beatis, non requiritur species infinita perfectionis etiam in esse repraesentativo, ergo sufficit species finita et limitata perfectionis, in illo genere: ergo non repugnat talis species creata. Consequentia patet, et antecedens probatur: quia Deus non videtur a beatis infinite, aut infinito modo, sed finito, et limitato, ac proinde visio ipsa finita est, quae finito modo attingit Deum: ergo ad repraesentandum illum isto modo non requiritur species infinita etiam in esse repraesentativo.

Respondetur. Distinguo. Species impressa debet illum repraesentare, ut sit principium effectivum formale visionis: sed non requiritur in ipso esse repraesentativo infinita perfectio. Concedo ipsa visio, quae est effectus illius effectiva: sed principium visionis formale, quod est ... et limitatum, ac proinde species impressa, quae principium est, etiam in esse repraesentativo finita, et limitata.

Respondetur. Distinguo. Species intelligibilis continet immaterialitatem obiecti in esse repraesentativo, sub alio modo essendi; ita gratia continet immaterialitatem Dei in alio modo essendi, et cum gratia eiusdem naturae cum Deo, ut sit participatio formalis

falsissime. Sicut enim, ut species est eiusdem naturae cum obiecto: quod est de facto
dat gradationem in alio modo essendi, totamque immaterialitatem, atque perfectionem
ei speciei quae possibilis creata [illegible] in aliquo essendi totamque immateria-
litatem [illegible] adhaerens [illegible] sufficit quod sit [illegible] illa, [illegible] ipsa
[illegible] dicuntur. neque [illegible] nego [illegible]
nam ut Beatus videat Deum modo infinito, videndo totam infinitatem
et perfectionem illius, sicuti est in se, haec autem [illegible] necessaria
sint [illegible], quod aliqua species creata, ut attingibilis [illegible] lumen et
visio creata, et non differentia, quod lumen et visio debent ex [illegible]
finite, unde illi commensurari debent, et [illegible] sufficit, si finite [illegible]
tingant [illegible]; at vero species tenet [illegible] obiecti, [illegible] inde illi
debet proportionari, [illegible] quod [illegible] in se obiecti repraesentabilis non solum
extensive, [illegible] sed etiam qualitative, ut [illegible], et infinitum [illegible]
[illegible] species infinita simpliciter in repraesentando repraesentari possit.
Ad [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
tenet [illegible] debet esse finitum, [illegible]; [illegible]
species, et lumen: [illegible] tenet [illegible] nego [illegible]; unde
cum species [illegible] sufficiat, quod sit fini-
ta [illegible] debet esse infinita, ut [illegible] commensurari.
Et dices: non solum lumen [illegible] visio finito modo, sed etiam
species [illegible]. [illegible] nulla. [illegible] species [illegible]
illa [illegible] finita [illegible] sufficit finito modo [illegible]
illa [illegible] species [illegible] debet habere
repraesentatam infinitam, ut [illegible], et ita [illegible] de se infinito
modo repraesentat; de facto in [illegible], quod non repraesentat, [illegible]
influit, nisi [illegible] lumen, et quasi impedit [illegible] fini-
tum illius, [illegible] finito modo influit [illegible], atque [illegible] aliud [illegible]
[illegible] repraesentat species, quam [illegible] species
est [illegible] influxum [illegible] de facto [illegible] repraesentat [illegible]

Spe

species sive se ante ad lumen, [illegible] in potentia, [illegible] omnino immensurata [illegible] influxum ante in [illegible] hoc [illegible] lumen finitum, delimitatum, et omnino hoc repraesentatum finitum, et influxum finitum [illegible] ipsa dicta [illegible]. Species [illegible] finito modo [illegible] ipsius speciei, [illegible] minimos, [illegible] dictae, et [illegible] expedit ab extra, ne [illegible] omnis sua repraesentatio [illegible], et nego [illegible].

Ad 2m [illegible] esse maxima differentia inter gratiam et species intelligibiles, quod gratia continet [illegible] naturam Dei [illegible] sed ut est in se, dicitur et participabilis a creatura, ut docent [illegible]; at vero species debet continere [illegible] reali, [illegible] intelligibilem naturam et [illegible] Dei, ut est in se, ut repraesentet illam, ut est in se. [illegible] explicat, [illegible] negat [illegible] quod species repraesentans Deum [illegible] eodem modo naturam Dei, [illegible] species continet illam, ut est in se, [illegible] in creatura participabilis, [illegible] gratia non est eiusdem naturae cum Deo, sicut species, si daretur, [illegible] analogice eiusdem naturae cum illo, cum sit [illegible] creatura [illegible] participata; at vero species deberet esse eiusdem naturae cum Deo univoce [illegible] expressae, [illegible] alia species cum suo [illegible], ut dictum [illegible].

Dub. 3.

An possibilis sit species expressa seu Verbum creatum repraesentans Deum ut est in se?

1a [illegible] possibilitatem [illegible] absoluta [illegible] seu speciei expressae repraesentantis Deum [illegible], ut est in se, [illegible] inter [illegible] conformiter [illegible] absolute negat [illegible] similitudinem creatam Dei [illegible] tenentes [illegible], qui admittit similitudinem expressam, quam ipse vocat lumen glo-

gloriae; Dico, tum species expressa est similitudo tenens se ex parte obiecti per modum repraesentationis, non autem ex parte potentiae per modum virtutis, aut luminis, ut de se constat.

Videatur Ferrariensis contra Gentiles q. 8 . . . art. ubi docet attamen Dei non posse ab intellectu creato per aliquam similitudinem videri, quia videlicet eo quod omnis similitudo Dei existens in intellectu recepta non potest habere convenientiam cum Deo nisi analogiam, quae non sufficit ad videndum Deum . . . Ferrariensis manifeste posse dari, sed species expressa Dei, simul cum analogiam convenientiam, quam habent sed creaturae . . . non est sufficiens, alias per quaslibet creaturas posset videri; nam quaelibet creatura habet convenientiam analogam cum Deo.

Respondeo Ferrariensis non valet . . . illis . . . de impossibilitate specierum impressarum; nam illis . . . dari species expressa . . . negari debent, . . . species expressa debet esse similis suo obiecto, et eiusdem esse, et naturae cum illo saltem ex parte naturae, imo magis, et meliori ratione debet illi hoc convenire, cum species expressa sit similitudo naturalis, et magis formalis sui obiecti quam impressa . . . hanc rationem dictam . . . species expressa a fortiori et . . . species . . .

. . . species expressa formata in beatis . . . repraesentativa ipsius quidditatis Dei, ut in se est, . . . repraesentat aliquid de creaturis, et mediante ipso obiectum attingit. Si dicas hoc esse: quod in modo repraesentandi non repraesentat Deum, ut est in se, sed ut viret in aliqua creatura, et sic talis species nihil conducit ad visionem Dei in se; ~~. . .~~ . . . in creatura . . . inde, sed in creatura repraesentat. Licet enim dicimus: talis species expressa est eiusdem connaturalitatis, et naturae cum ipso obiecto, ut de speciebus . . . diximus.

nec

Neque sufficit dicere quod species expressa representet quidem Deum ut cognitum finito modo ab intellectu beati, non autem species quod illa, nam ad hoc ut species expressa representet Deum, ut cognitum ab intellectu beati, verum sit dicere ipsum cognitum quod est in se, dum non per revelationem continetur in aliquo effectu creato: ergo talis species debet esse proportionata cum ipso Deo in se ipso cognito, et consequenter cum eius infinitate, et naturaliter cum ipso Deo.

2ª Conclusio: beatitudo singula attributa nulla vi gratiae possunt in gratia quo representet aliquod attributum Dei, ut est in se, in quo non representet Deum esse vel quo representet eum cognitum in Deo esse. Ita quoque Cajetanus ... nam omnes, qui conveniunt non esse creabile posse dari speciem, conveniunt etiam non posse dari unius attributi ... explicatur, et explicatur sic: ...

Ergo eadem pariter: nam ut infra dicemus unum attributum Dei non potest videri sine alio, ...

Conclusio Cajetani ... nam visio beata non potest trahi ad creaturas ...

in Dna illa. Pr Ans. quod tam de Dna quam vis. beate: confirmatur, quod ad illas, quin prius ... ad istam Dna, qua e Dna primaria. ... Dna ... e Dna visi, ... visio ... ad ... quin prius ... ad istam Dna, sicut illud ... ad ... quin prius ... ad istam Dna.

Arguit 1° ... species ex ... inter natura ... cognitae, ut ... illis, quod beati in patria cognoscunt Deum clare: ... constituendo talis species. ... cognoscere, ut ait ... q. 27. art. 2, et ... gentes cap. 54, et ... q. 2. art. 1. nil aliud e, quam exprimere vitalem imaginem ... rei, quae cognoscitur; et hac ... cognitae producere ... intelligere ipso quod intelligit ... rei intellectae: ... talem ... species expressa creata.

Deinde visio beata, et quaelibet alia cognitio ... licet ... actio, ... pura qualitas: ... in videntes aliquem ..., quod ... aliud, nisi ... in videnti ...

Adhoc arguitur ... creatio speciei expressae, ut ... intellectionis, ... nego ... hoc enim ... nisi ad ... intellectus ... creati ex eo quod ... intellectus in actu, ... aliquid aliud, ut fiat actu intellectus, scilicet quod ... rei intellectae ... speciei expressae, ut ... intellectionis ... intellectio, ... visio beata ... intus, quod nil aliud e, quam ipsa ... quae ... quod e ... intelligibili ... intus in ... speciei impressae ... intellectus, ... et ... facta ... intellectus.

... quo e advertendum, quod ... gratia substantialis ... substati, et

a̅ cipiale ad formam substantialem aliquid quod dicitur † ipsam producendam, ut quod trahit ad formam equi, et aliquid ad formam substantialem, seu suppositam in suo esse, quae propter suam eminentiam ab ipsa producitur non potest, utpote ingratiae hominis, quae tamen formam seu suppositam attingit, ut tamen † suppositum illi † hoc illam formam illam corpori; et in intellectu, qui est spiritualis, generatio est illud a̅ alio, et propter patitur notitia attingit aliquid tamen ad speciem expressam ab ipsa intellectu productam, seu producendam, tanquam terminum, ut attingit in intellectu creati; quod quando ad speciem expressam non ab ipsa intellectu producitur, seu suppositam, quae propter suam eminentiam produci non potest, et trahit illam terminativam intui, ut attingit in intellectu increati, quae est visio beata.

Adque ad maius, quod illam non esse differentiam intellectus, quae dicitur, ratione autem intellectionis, ut a dicto dicitur non est exprimere vitalem imaginem rei, quam cognoscit, contemplare rem in verbo producto, vel in aliquo alio supplente vicem verbi, ut patet manifeste in divinis: nam Filius, et Spiritus Sanctus cognoscunt perfectissime quod Pater cognoscit, et tamen propter fecunditatem naturae, et non propter indigentiam verbum vitaliter exprimit, et producit Filium, et Spiritus Sanctus illud non producunt, et nihilominus perfectissime intelligunt, hoc, quod contemplantur quod cognoscunt in divina essentia tanquam in specie expressa supplente vicem verbi.

Adverte igitur propositam similiter dicendum esse de beatis, qui perfectissime intelligunt essentiam divinam sine aliquo expresse verbi creati, sed tamen illam contemplantur in ipsa unita intui ipsorum in modum speciei expressae, vel pro supplente vicem verbi eminentiori esse, quam si illud producerent, vel producerent, et quando Sancti Patres loquuntur in genere, vel alibi dicant cognoscere nihil aliud esse, quam exprimere vitalem imaginem rei, quam cognoscunt,
+ Sanctus loquitur de intellectu creati, qui, quia non est terminus de intellectu in actu, cum non habeat suum esse, indiget verbo producto a se, quo fiat actu intellectus; non loquitur Sanctus de intellectu increati, qui tamen est actu in

intelligens quod est suum esse vincibiliter aliquod à se distinctum quod fiat extra intellectum.

Dices Apostolus loquitur de Beatis, ad dicendum in omni eam gratiam vi assumptionis illud principium et repetimus omne intelligens eo ipso quod ... sentit quod omne intelligens est ... debet producere, alias frustra afferret illud principium ad probandum ... intellectum

Respondeo ... assumptionis tale principium, et tantum intelligit de intellectu Dei creati quod tantum attulit illud principium ad ostendendum ... in omni ea gratiam vi quod ... efficaciter producit ex fide ... dicere in intellectu Dei creati quo creatura intelligit eo ipso quod intelligit ... producit ... quod ... intelligit producit ... hoc enim nullam ... implicat neque ... repugnat ...

2° vero ... illa propositio ... omne intelligens ... debet intelligi ... singulariter, non singulis generibus ... dici ... illa ... hic in ... omne intelligens, sive creatum, sive increatum, ducit ... quandoque intellectus, ... aliquando ... in omni ... intelligit et ... producit ... et ... in intellectu ... producit ... intelligat.

Ad ... admissio antecedente nego consequentiam ... cuique actui aliquem ... producere, ... sufficit ad ... actum quod ... agens cum Deo, ... exemplum ... in visione corporali ... aliis actionibus ... exteriorum ... in ... 1° ... q. 2. et Ferrara. l. 3 Sent. cap. 83 ... Arist. ... textu 16. nullum ... producit ... videntem ... ad ...

l. obiectum, ut tale obiectum actualiter attingat, sic dicendum est de visione

beato, quae est actio adaequate emanans intellectus beati cum Deo clare viso,

non tamen requirit aliquem terminum, in quo clare videat.

Quaeres: an aliqua intellectio sit capax ab intelligente? Solutio:

... est terminus, medio quo [illegible] ab intellectu, et talis terminus est verbum ... cuius expressio illa ... in cognitione ... beata ... [illegible] ... in patria ... verbum ... [illegible] ... species ... [illegible] ... summam actualitatem in qua intelligit ... cuius est intellectus ... intellectus ...

Deus ... in actu ... intellectus creati hoc non habet, quinimo, ut actu intelligat ratio illa ... debet ... intellectus ... cum obiecto cognito reali ... ut terminus talis intellectionis.

Respondeo: ... terminus ... ab intelligente ... [illegible] ... eminentissime obiectum in actu, quae ... creatum ... nihil aliud est ... species expressa ... [illegible] ... intelligi ... actu intellectum ... expressa, quae est ... intellectus, alio modo ... intellectus ... intellectu creati ... species expressa ... intellectus ... perfectio ... obiectum clare ... expressam ... intellectus ... intellectus creati; ... indiget actu creato intelligendi, ut intelligat actu ... per ... actu intellectum.

3°.

3° arguit: nam Deus non potest supplere vicem Verbi creati; ergo ratio debet deci verbum creatum vere [illegible] ipsius. Probatur antecedens: Deus non potest supplere vicem tantum actus vitalis [illegible], et verbum est tantum actus vitalis; ergo non potest supplere ipsius verbi. Probatur consequentia [illegible] minor. Quia Deus non potest supplere actum vitalem: ergo nequeunt [illegible]. Probatur [illegible]: nam ideo non potest supplere actum vitalem, quia talis actio dicit ordinem intrinsecum ad principium vitalem; et verbum tantum actus vitalis eumdem ordinem dicit: ergo [etc.]

Respondetur negando antecedens: ad cuius discussionem notandum est verbum, ut est actus vitalis, ut est dictum, et expressum ab intelligente, et dominium, ut est expressivum et repraesentativum obiecti, neque enim nam ista duo est repraesentativum, et medium, in quo cognoscuntur omnia, et ipse Deus, et non est tantum alicuius actus. Unde aliud est proprie, et rigorose dictum, et hoc non debet esse expressivum, et repraesentativum obiecti, quod est dictum, et expressum ab intelligente, vita in divinis verbum proprie verbum, quod et [illegible]; aliud est verbum dictum, et est illud, quod intra ipsum intellectum manifestat, et repraesentat obiectum, et illo modo ista divina [illegible] intellectus [illegible], quam creatum est verbum, et illo modo unit beato in visione beatifica.

Dices: quod verbum potest considerari [illegible] vel [illegible] actus vitalis, [illegible] quod habet in ratione verbi, quod est unire obiectum in [illegible] potentiae, si consideretur primo modo, Deus non potest supplere vicem verbi, bene autem si secundo modo consideretur, et quod [illegible] tantum actus vitalis [illegible] verbi, et non est de intrinseca ratione [illegible], ideo Deus potest supplere vicem verbi absque eo quod [illegible] actus vitalis.

4° arguit, nam [illegible] aliquam rem beatam non convenient verbum [illegible] [illegible] Deus est summe actualis, et intime unitus et praesens intellectui beati, et haec [illegible] est nullatenus. Probatur minor: nam essentia Angeli est summe immaterialis, et intime unita, et praesens intellectui Angelico; et non Angelus in sui cognitione [illegible] verbum. [illegible] [illegible] potuit verbum etiam substantia sit summe immaterialis, intime praesens, et unita intellectui [illegible]. [illegible] beati [illegible] [illegible] summe [illegible] intime [illegible] [illegible] [illegible] verbum:

5°

Resp. quod Deus, quod tamquam obiectum visionis beatificae est summe immaterialis, et
per se maxime cognoscibilis, ac intime unitus intellectui beati, eo quod realiter
videatur creato, ut cognoscatur, et in hoc [illegible] angelus [illegible] adducta dico,
quod licet sit immaterialis, et intime praesens intellectui Angelico [illegible] non est sufficienter
proportionato in esse obiecti cogniti, quia non habet ultimum gradum intelligibilitatis ex quo
non est actus purus in esse intelligibili; ideo indiget aliquo medio, [illegible] ad hoc
obiecti cogniti; at vero essentia divina est summe immaterialis, et proportionato in esse obiecti
cogniti propter summum gradum, et ultimum intelligibilitatis, quo gaudet [illegible]
in [illegible] dico, quod intellectus beatorum non [illegible] an ex indigentia obiecti [illegible], l. [illegible]
lis [illegible] cognoscendi illud, sed ex sua nobilitate neque, unde nihil [illegible]
[illegible] doctrina. Dub. 4. quod essentia divina unita intellectui beati per modum spe-
ciei [illegible] efficienter concurrat ad visionem beatificam.

Dub. 4.

Utrum essentia divina unita intellectui Beati per modum speciei [illegible]
efficienter concurrat ad visionem beatificam?

Certum est apud omnes [illegible] in hac speciei intelligibili, [illegible]
Angeli, et quacumque alia species intelligibilis, et sensibilis [illegible] substantialis, [illegible]
dentalis concurrit efficienter cum intellectu [illegible] [illegible] [illegible] magis quam
[illegible] [illegible] authoritate [illegible] [illegible] 156 art. l. ita [illegible]
virtutem [illegible] ad [illegible] actum, [illegible] sicut [illegible] quae est [illegible] actionis
agentibus [illegible] in illis, [illegible] [illegible] [illegible] calorem [illegible]
la calefactionis in igne, [illegible] species [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Contrafine [illegible] [illegible] [illegible] nihil [illegible] [illegible] ad hoc quod [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] ipsa [illegible], [illegible] per se [illegible] [illegible]
[illegible], unde sequitur quod Angelus per suam formam, quae est ipsa substantia [illegible] in-
telligat.

[illegible] [illegible] [illegible] species [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] Angeli, [illegible] in [illegible], qualis
species lapidis in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actum [illegible], [illegible] calor in igne

a

ignem ad calefaciendum, quia calor in igne efficienter concurrit ad calefaciendum: ergo et species vel vita efficienter concurrit ad videndum. — 2°

probatur 2° conclusio: nam datur species intelligibilis, quae concurrit efficienter ad intellectionem; ergo non est quod negemus speciem infusam etiam efficienter concurrere ad visionem beatificam. Probatur antecedens: nam propterea species intelligibilis appellatur a philosophis semen obiecti, quia tamquam semen concurrit efficienter ad productionem alicuius, ita species intelligibilis ad cognitionem obiecti; ergo verum est antecedens.

— 3° probatur: omnis efficiens aliquam agentem assimilat sibi suo proprio actu, quia omne agens intendit assimilationem sibi, ut patet in [illegible], et [illegible] agit, ut tenet Divus Thomas; sed est intellectus, scilicet [illegible] assimilatur speciei intelligibili, ut dicit [illegible] Divus Thomas lib. 1 contra gentes cap. 53; atque adeo [illegible] assimilatur ipse [illegible] speciei intelligibili in sua [illegible], unde est filius [illegible]: ergo species intelligibilis est principium activum actionis intellectionis, [illegible]. Immo [illegible] species [illegible] intelligibilis [illegible] dicendum: nam [illegible], [illegible], sed [illegible] intellectiva, sive sensitiva, nam hoc [illegible] [illegible] speciei [illegible].

[illegible]: nam omnis actio, ut actio est, specificatur a suo principio activo, ut tenet Divus Thomas et [illegible] Divus Thomas [illegible]: sed visio beatifica [illegible] specificatur ab essentia divina, in qua est species, quia essentia divina in ratione speciei intelligibilis est principium activum visionis beatificae: [illegible] intellectio [illegible], est actio, specificatur ab specie [illegible], [illegible] specificatur ab [illegible], quia [illegible] intelligit [illegible], quam [illegible] specificationem [illegible] ab specie, vel ab [illegible] tali specie affecto: similiter visio beatifica specificatur ab specie Dei, hoc est ab essentia divina in ratione speciei repraesentante ipsum Deum, [illegible] [illegible] [illegible] intelligibili.

[illegible] dices [illegible] speciebus accidentalibus [illegible] [illegible] nullam [illegible] in doctrina [illegible], [illegible]

eius, quamquam Authores sequentes defendunt substantiam esse immediate operativam, quia ille locus Divi Thomae 1 p. q. 79. art. 1. est indeterminatus: dicendum est nullam substantiam esse immediate operativam, quoniam nulla species creata substantialis concurrere efficienter activa ad aliquem actum, qui cum immediate concurrat, et sit substantia, evidenter sequitur substantiam posse esse immediate operativam.

Ad hoc nihil obstat, nec vis rationis dirimitur, quia loquendo de possibili, quatenus haec vox species intelligibilis, debet censeri indubitatum esse immediate operativam, ut docet D. Thomas loco citato: quia iam ex hoc cap. nulla datur repugnantia, ut ipsa Divina essentia in ratione speciei concurrat efficienter ad actum beatum. Immo idem dicendum est de substantia creata, quae gerit vicem speciei intelligibilis, qualis est substantia Angeli, alioquin repugnat, quod aliqua substantia creata sit immediate operativa per modum potentiae, et per modum virtutis, haud autem per modum complementi potentiae, et hoc tantum intendit D. Thomas.

Confirmatur tertio, quia actus, qui sunt in eodem genere cum operatione, sunt accidentes, inde est, quod potentia quae ipsa per se et immediate ordinatur ad talem operationem habet esse accidens, et non oppositum est, quod substantia immediate ordinatur ad operationem, quae immediate ordinatur ad eam, mediate autem ... sed mediantibus declaratis ad operationem, ceterum quod substantia sit immediate operativa per rationem complementi potentiae et per modum determinantis ipsam nulla dicit repugnantiam, et ita ipsa Angeli natura in ratione speciei considerata cum dicat complementum potentiae intellectivae: illius, potest optime esse immediate operativa intellectionis.

Ratio est quia complementum, et determinatio alicuius rei non requirit, quod sit eiusdem generis, et ordinis cum illa, neque cum effectu consequente ad tale complementum, ut patet in ratione consurgente actum liberum Dei, qui non est eiusdem ordinis cum tali actu libero, neque cum creatura consequente, ut effectus illius, cum sint aliquid reale, illa vero aliquid rationis. Similiter obscuritas in fide non est eiusdem ordinis cum habitu fidei neque cum actu, qui est effectus consequens, cum ille sit aliquid supernaturale positivum, illa vero aliquid naturale privativum: ita ergo quod in substantia Angeli dum haec vox species est complementum, et determinativum potentiae intellectivae

et n(on) [illegible] potentiae, sed virtus potentialis, q(uae) venit cu(m) diversis ordinibus, s(ed) separata ab ordine potentiae [illegible], et actus [illegible] consequenti ad ipsa(m), atque adeo [illegible] potentiae intellectivae; et actus eius sunt accidentia tale [illegible] possunt cu(m) substantia [illegible] ex hoc nullu(m) sequi inconveniens, si [illegible] q(uod) sit [illegible] operativa [illegible] potentiae, et virtutis.

Arguit 1° author [illegible] hic; q(uod) in [illegible] ad visum tam sensibilem, q(uam) intellectum duo requiri, alterum ex parte potentiae, et alterum ex parte rei visae, [illegible] cu(m) natura virtutis effectivae ex parte potentiae, [illegible] solum [illegible] visu(m) sive [illegible] sive per suam similitudinem; [illegible] q(uod) obiectum unitum potentiae in sua specie, [illegible] sive per suam similitudinem n(on) [illegible] efficiens; [illegible] illud [illegible] in [illegible] illius [illegible], et splendo virtutis potentiae [illegible] [illegible], q(uia) secluso [illegible] efficienti n(on) relinquitur aliqua possibilis species in [illegible] species, n(isi) [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] efficient [illegible] illud, q(uod) se tenet ex parte rei visae, se teneret ex parte potentiae [illegible] dicat [illegible] [illegible] virtus effectiva se tenet ex parte potentiae, unde falsum est q(uod) [illegible] [illegible] ex parte potentiae ad visum [illegible] requirat, q(uod) se teneat ex parte obiecti.

[illegible] [illegible] q(uod) [illegible] virtutis requisita ex parte potentiae sine dubio effectiva [illegible] ex parte rei visae [illegible] ipsius [illegible] [illegible]. Ad hoc autem q(uod) [illegible], si oportet ad [illegible] visum [illegible], q(uod) [illegible] solum [illegible] [illegible] tantum [illegible], [illegible] q(uod) [illegible] [illegible] [illegible] effectivi [illegible] potentiae, ut ex ipsa [illegible] [illegible], [illegible] suam speciem [illegible] [illegible] [illegible] totalem vis effectivum illius, et ita species [illegible] effectiva debet [illegible] [illegible] [illegible] effectiva [illegible] ad illam. Unde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] q(uod) nulla [illegible] effectiva erat [illegible] ad visum, [illegible] illa quae requiritur ex parte potentiae, [illegible] dixit, q(uod) ad [illegible] visum, requiritur virtus effectiva, [illegible] rei visae

unitam cum pot.a, cum qua stat, quod obiectum unitum cum pot.a eius concurrat active ad ipsam visionem, & ipsa pot.a non per modum pot.ae, sed virtutis, id est per modum complementi, & trantis pot.am, cum debeat concurrere, ut principium sit cum pot.a concurrere intra eundem ordinem, non ut duae causae partiales, sed ut duae causae totales inter se ordinatae.

2.º arguit.: non omnis species intelligibilis efficienter concurrens ad intellectum subordinatur intellectui, sed essentia Divina repugnat subordinari intellectui creato, ergo eo repugnat illi concurrere efficienter ad visionem beatam. Probatur minor: nam principium activum quo alicuius actionis subordinatur principio activo quod talis actionis, sed species intelligibilis est principium activum quo intellectionis, & intellectus est principium activum quod talis intellectionis, ergo talis species concurrit, ut subordinata intellectui, et consequenter repugnabit essentiae Divinae talem concurrere, ne subordinetur intellectui creato.

R. negando antecedens: effectum solum species intelligibilis est principium quo subordinatum intellectui, ut principio quod, quando ab illo sustentatur, & recipitur, est, quod a quo res habet esse, ab illo habet operari, unde cum essentia Divina unita intellectui creato per modum speciei sit actus completus & perfectissimus, atque ideo sit ipsa substantia, non subordinatur intellectui, sed potius concurrit, ut subordinans sibi intellectum creatum in huiusmodi concursu activo ad beatam visionem.

3.º arguit.: nam essentia Divina considerata in ratione speciei, (eidem est de ipso Angeli, & de quacumque alia specie, sive substantiali, sive accidentali) solum debeo assignari concursus necessario requisitus ad exercendum proprium munus rationem speciei intelligibilis, ut sic, sed ad hanc exercendam sufficit concursus aeque formalis determinantis, & complentis virtutem effectivam pot.ae: ergo iste solum assignandus est illi. minor probatur, quod quicumque alius concursus est superfluus, & minor probatur, quod concursus requisitus in specie solum est necessarius ad uniendum obiectum cum pot.a, & ad hanc unionem sufficit concursus formalis &c. probatur minor ex eo per hoc, quod species formaliter determinata obiectum virtutem intellectivam ante omnem concursum effectivum, intelligitur unire obiectum cum pot.a, licet per solum formaliter determinare pot.am intellectivam speciem, sit per modum formae in ipsa pot.a, per hoc autem, quod species est in pot.a unitur obiectum cum pot.a, cum obiectum existat in ipsa specie.

R.

Ad 2um concedendo maiorem, et negando minorem, ad probationem eius negamus minorem, et ad illius probationem respondeo: quamvis intelligatur species detrahi potentiam intellectivam, ut complementum sit cum illa ad eliciendum intellectum non intelligitur sufficienter unici obiectum cum potentia, et ante probationem concursum formalem requirit concursum effectivum, ut obiectum sic sufficienter uniatur: itaque species intelligibilis duo munera praestat indispensabiliter potentiae intellectivae, scilicet unire obiectum cum potentia illam, quae mediante hac unione detrahi fratr ad intellectum; et sit cum potentia concurrere efficienter ad eundem intellectum, et sic dicitur non intelligitur duo complex munera praestari ab specie non intelligitur obiectum sufficienter unitum ipsi potentiae.

Ultimo arguitur: species expressa unit obiectum cum potentia praeter illum concursum formalem sine alio concursu effectivo: sed idem poterit facere species impressa per totam quod species expressa est eiusdem rationis cum expressa, existente tantum differentia, quod expressa erit in actu 1o, expressa vero in actu 2o. — Dicas ea discrimen apparere inter has species, quod expressa tenet se ex parte obiecti intellecti, et ideo non est unica, quae non concurrat efficienter ad illum, quod illam supponit ipsam: at vero species impressa tenet se ex parte principii intellectionis, et ideo debet concurrere efficienter ad illam.

Ad 2um respondeo, quod ad concursum effectivum non sufficit quod aliquid se teneat ex parte principii, sed requiritur, quod se teneat ex parte illius primum actus formalis actu; sed species impressa, quamvis se teneat ex parte principii, non tamen se tenet per modum unionis actu, sed per modum completivi, et detrahentis illam: quod non concurrit efficienter, sed tantum fratr ad intellectum. mas patet in omnino apprehensio. Delectatio tenet se ex parte principii volitionis, quamvis sit volitum, prius cognitum, et non tamen totum illud non concurrit efficienter ad ipsam est volitum, sed tantum fratr, quod licet se teneat ex parte principii non se tenet per modum unionis fratris actu, si ipsam tale volitum, et non est volitum in voluntate; cum volitio sit actus elicitus ab illa, sed tantum per modum detrahentis voluntatem fratrem actu. mirum autem est quod non est minus efficax intentum ad eliciendam intellectum, quam voluntas ad eliciendam volitionem, et volitio est volitum in

voluntate, et non in illo, quod seteneret ex parte obiecti, ut dixi: sic pariter totaliter intellectus communicatur, et non in speciei, quae seteneret ex parte obiecti, et inde solum fratur, et non effective concurrit ad intellectum.

De voluntate ibi [illegible] cum optima, ad quod [illegible] ex parte [illegible] per [illegible] bonum, ut apprehensum actiue concurrere ad volitionem [illegible] voluntate et [illegible] in [illegible] [illegible]. unde et [illegible], in quo retinet omne [illegible] apprehensum actiue concurrere ad volitionem [illegible] [illegible] [illegible] in qua [illegible] [illegible] manet illa [illegible] = si autem admittat [illegible] ex parte [illegible] [illegible], secundo [illegible] [illegible] [illegible] dico, quod intellectus constitutus in actu 1o ad intelligendum non est minus efficax, quam voluntas ad volendum in actu 1o, et [illegible] inter intellectum, et voluntatem, quare adhuc constitutus in actu 1o, et [illegible] [illegible] constituitur in actu 1o ad intelligendum, l. ad volendum, [illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible], [illegible] voluntas petit [illegible] bonum apprehensum, ut [illegible] [illegible] ipsi voluntati, [illegible], ut existens in intellectu, et ita non potest tale bonum apprehensum concurrere ad [illegible] illam in actu 1o solum [illegible] virtute agendi, et [illegible] aliqua ratione ad id concurrit solum [illegible] [illegible] [illegible] virtutem in actu 1o. at [illegible] species [illegible] intime vnitur potentiae apprehensiuae et [illegible] intellectus potest constitui in actu 1o non solum [illegible] virtutem [illegible] ex parte potentiae, [illegible] [illegible] virtutem [illegible] ex parte obiecti [illegible] [illegible] quae fit [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] quantum intellectualis, vnde quaeritur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] essentia Dei possit videri oculis corporalibus.

ART. 3

Vtrum essentia Dei possit videri oculis corporalibus?

Negatiua est Conclusio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia visiua est actus corporis, et organi corporalis: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et ad incorporalia, qualis est Deus extendi non potest.

Dubitatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Deus [illegible] [illegible] [illegible]

vel speciei visibilis in sensu corporali, et facta ex hac unione sensus cognosceret Deum [illegible] speciei [illegible] videri non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unionis sensus in rationem speciei sensibilis [illegible] sensus Deum videret, non autem [illegible] [illegible] exigit Deum supplere vicem speciei intelligibilis et [illegible] [illegible] continet eminenter speciem intelligibilem creatam, ita continet eminenter speciem sensibilem; [illegible] unire in ratione speciei sensibilis cum sensu corporali.

Dices: [illegible] Deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] supplendo vicem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spiritualis [illegible] [illegible] sensitivi supplendo vicem speciei sensibilis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

R. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum actus sentiendi [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] formalis [illegible] [illegible] sensibili, sive sit specialis [illegible], sive supplens vicem speciei [illegible] intellectio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formalis intelligibilis, [illegible] sit formalis species intelligibilis, [illegible] eminenter species sensibilis, [illegible] [illegible] optime unire in ratione speciei intelligibilis, non [illegible] in ratione speciei sensibilis, [illegible] [illegible] [illegible] natura, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Ad [illegible] [illegible], [illegible] unire in ratione substantiae [illegible] possibilem nullam [illegible] [illegible] unire in [illegible] [illegible] [illegible], et substantiae alienam naturam, [illegible] unire [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] nullam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nisi sit formalis sensibilis [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] spiritualem, [illegible] [illegible] igne inferni, qui torquet daemones, et in sacramentis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensus [illegible] elevari [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible], [illegible] ad [illegible] [illegible].

R. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ri ultra latitudinem, et sphaeram suae activitatis, et ideo aqua [illegible] ad [illegible] sacramentum [illegible] gratiam, et ignis inferni ad torquendum [illegible]; isto modo [illegible] possunt optime a Deo elevari, et non per [illegible] ordinem ad [illegible] vitalem [illegible], ut corporalis nihil autem potest elevari, ut corporalis, ex latitudine sui [illegible], et [illegible] [illegible] vitalis sit [illegible] elevari ad videndum Deum.

Secundo arguitur: nam potentia loquutiva [illegible] Sacerdotis, quae [illegible] vitalis elevatur a Deo, ut instrumentum extra sphaeram suae activitatis, ut [illegible] [illegible] substantiam panis in corpus Christi, et vinum in sanguinem: [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] quia Sacerdos [illegible] [illegible], ut instrumentum ad [illegible] corporis, et sanguinis Christi [illegible].

Pro solutione huius [illegible], quae difficilis est in hac [illegible] [illegible] [illegible] potentia vitalis, et non vitalis in aliquo [illegible] et in aliquo differunt; [illegible] in hoc, quod utraque potest elevari a Deo, ut instrumentum ad aliquem effectum extra latitudinem [illegible], [illegible] sic [illegible] instrumentum [illegible] calefaciendi ignis ad torquendos daemones [illegible] [illegible] intellectualem [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible], et [illegible] aquam, ut instrumentum ad [illegible] gratiam [illegible] intellectum [illegible]. — Secundo conveniunt in hoc, quod utraque potentia vitalis, quam non vitalis [illegible] elevari a Deo extra latitudinem [illegible] ad [illegible] aliquid, ut corporalis [illegible] [illegible] [illegible] illi [illegible] potentia est corporalis [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] illius [illegible]; aliam [illegible] potentiam non [illegible] [illegible] [illegible] neque est corporali illius. praeterea quoniam potentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia, [illegible] illius; [illegible] potentia transferretur extra latitudinem sui [illegible], transferretur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Tertio notandum [illegible] potentiae differunt in hoc, quod potentia non vitalis potest assumi a Deo, ut instrumentum [illegible] in ordine ad [illegible] [illegible], [illegible]

vientis sui proprium finem, et idem repugnat potentiae calefactivae ignis
assumi a Deo, ut instrumentum ad calefaciendum, calorque ad inten-
dendum intensionem instrumentalem: at vero potentia vitalis in ordine ad productionem
actus vitalis non potest assumi ut instrumentum, et ratio debet assignari diver-
sitatis, ut cum patet, et haec proprium ratio per finem dependentiae actus vita-
lis a vivente, vitalique potentia.

Quo supposito respondetur ad argumentum, quod loquutio daemonis in ener-
gumenis potest considerari dupliciter, uno modo, ut est actus vitalis proprius potentiae
loquutivae, et in hac ratione procedit a potentia loquutiva, ut a causa principali,
et non potest elevari ipsa potentia, ut loquatur instrumentaliter. Alio modo potest considerari ma-
terialiter, et in hac consideratione elevatur, ut concurrat potentia loquutiva instrumentaliter
ad conversionem substantiae panis in corpus Christi, et vini in sanguinem. Sic enim
Deus potuit assumere meam loquutionem, ut instrumentum ad suscitandum mortuum,
tunc potentia mea loquutiva non concurrit vitaliter ad illam resurrectionem, licet concur-
rat vitaliter ad loquutionem; sic similiter dicimus, quod visio, ut visio non potest ele-
vari ad ~~videndum~~ [audiendum] sonum, neque ad videndum obiectum; at vero materialiter ele-
vari potest ad producendum sonum, vel qualitatem spiritualem instrumentaliter.

Sed respondetur: nam potentia generativa, et potentia nutritiva sunt potentiae vi-
tales, et tamen concurrunt ad proprios actus instrumentaliter: ergo poterit potentia visiva instru-
mentaliter concurrere ad visionem. Maior constat, et probatur minor: nam potentia generativa
producit substantiam, et potentia nutritiva producit substantiam, quae dicuntur effectus excedentes
perfectionem talium potentiarum, ut patet: ergo concurrunt istae potentiae solum instrumentaliter
ad actus vitales, quos tales effectus producunt.

Respondendo maiorem, et minorem, et negando consequentiam: potentiae enim praedictae non concurrunt
instrumentaliter ad productionem substantiae, negatur hoc, quod potentia visiva possit elevari
a Deo, ut videat instrumentaliter. [illegible] quia est advertendum, quod omnis actio
vitalis ex natura sua habet, quod proveniat a potentia vitali, [illegible] radica-
liter, itaque illa actio vitalis, quae operatur cum instrumento [illegible] proximo,
a quo dimanat, [illegible] nobilior [illegible] effectu, ut in exemplo allato [illegible]

poo

poa nutritiua potentia non pot dari actio vitalis, qd habeat prium pale

exeuy, e nario debet ee intrum, hoc enim e vitalr operari, velt

moueri ex prio intro vitali pali salti radicali, nam to i qzrium

pale dcy vivit ixatu nto, qm pot facere nisi mouendo se ab in

tro, mouere autz se e prium ca palis, vnde ab subto, qd genera

dia poa gratiua, et nutritiua pdecit subtz n eet prium intrum vita

le, gratio et nutritio n cent actus vitales, ex quo deducit, qd actio

poe nutritiua n pot assumi, ut instrum ad ducendum aliu effm, ni

si tantu illu, cui cui subti viuentis pot ee ca palis; cum aute Deus

n possit ee prium radicale intrum vitale n pot vti poa visiua, ut ins

trale videat, et hoc e qd asserimus in solo actu palis, qd poa vitae

lis n pot eleuari a Deo, ut instrum ad prium, et inealy actuz; nu qdn

efficiat a subto reali sibi vnito ipsum rei dictu

= Arguit 3. nam Deus pot de poa sua absoluta auferre visionem

beatam a mente Sti Petri, eamque ponere in sensu exteriori hois cate

tentis in via, et tunc talis visio faceret sensum talis hois videntem Deum:

ergo Deus videri pot oculis corporalibus. maior cum loca pat, et qr minor,

qa plicat qd aliqua fra, sit in aliquo subto, et tribuat illi suum effm

fralem, sicut non aliter fra suum effm fralem tribuit, nisi exhibendo se

ipsum subto: ergo talis visio posita in sensu exteriori alicuius hois tribu

eret illi suum effm fralem, ac pconsequens faceret illum videntem.

= Sibicas, qd in tali casu visio beata n tri bueret suu effm

ipsum in capacitatem subti, quamvis totum eet ibi realr, sicut si poneretur

Ai capiee. = Contra hoc e, nam subtum qdcumque capax suscipiendi aliquam

fra, eo e capax suscipiendi eius fralem effm; sicut corpus sic capax

est p poa obedientiale suscipiendi visionem beatam, ita per eandem poam

erit etiam capax suscipiendi eius effm fralem: quod maior, nam effm fralis

fre nil aliud e, quam ipsa fra ut vnita subto: ergo subtum e capax

suscipiendi ipsius, etiam erit capax suscipiendi eius effm fralem.

Q.

Rr. qd quamvis mōr. fiunt vonz in frio, qui st somnē qualitatis, ñ tñ nōt verē inhis, quē st actꝰ, et ro cuz qd. habēz actus quique immanentis, st tñ candz pōaz suscipiat actz, ei ejusz statz, ñ tñ tñ candz ratz voz, et gt in intellectu quz se suscipiat in pōa intellectiva, ut passiva ē, nōn facit illuz intelligentz, nīi, ut ē activa, undeq. qd deficiente pōa recipiente intellectz, vanq tali pōa activā talis pōa ē capax recipiendi ejusz statz; ...

Art. 4us

An intus creatus per sua naalia possit videre divinam essam?

Cl. oñe ē negativa.

Dub. unicum.

An Deus possit de pōa absoluta producere aliquam substz supernaalz, cui sit cnaale lumen, l. visio Dei per essaz?

In hoc dub. ... affirmativā, ut ... Molina ...

Cl. Deus de pōa absoluta ñ pōt producere substz supnalz, cui sit cnale lumen gloriae, l. visio beata ...

nec.

hæc est sententia omnium disputantium theologorum. Probatur in 1° ex sacra scriptura: ex illo 1ª ad Timotheum 1°: Regi sæculorum immortali et invisibili; et cap. 6: quem nullus hominum vidit neque videre potest; et ex illo Psalmi: posuit tenebras latibulum suum; et Exodi 33: faciem meam videre non poteris; quæ loca apte exponuntur a Sanctis Patribus, Doctoribus, quod nulla creatura ex natura sua possit videre Deum.

= Probatur secundo testimoniis Patrum, et Sancti Ambrosii libro meditationum cap. 7 ubi ait: creaturam tuam, cui est aliud vivere, et aliud beate vivere, omnino quod vivit et beate vivit non habet, nisi gratia tua. = Et Sancti August. lib. 13 de Trinitate cap. 3 ubi sic ait: Deus solus est, qui solus simplex est, cui non est aliud vivere, et aliud beate vivere, quod beatitudo eius est; et lib. de vera religione cap. 3 ait soli intellectuali [illegible] cuius datum est, ut eius æternitatis contemplatione perfruatur, [illegible] quæ afficiatur, [illegible], et æternam quam vitam sit meruit. Ergo ex mente August. et Amb. soli Deo potest visio beata [illegible], et [illegible] lumen gloriæ.

= [illegible] [illegible] creata est possibilis [illegible] [illegible] beatam, [illegible] posse [illegible], [illegible] est ince, et [illegible] speciei intelligibilis [illegible] et illud, ex quo [illegible] [illegible] per [illegible] visio Dei nam in supposito unionem Deum esse in roc speciem intelligibilem [illegible] visio Dei est [illegible] [illegible] in [illegible] speciei intelligibilis [illegible] illa unio [illegible] Dei adest: [illegible] in natura, [illegible] [illegible] [illegible] unio illa esse Deum eum inter creatam in summa [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] = [illegible] quamquam [illegible] posse [illegible] dici [illegible] [illegible] non Deum notio unitati hypostaticæ, [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] speciei intelligibilis [illegible] posse sibi adiudicare esse Deum unitam in roc speciei similis, [illegible] non posse sibi [illegible] Deum unitam hypostatice, [illegible] sit de lumine gloriæ: nam lumen gloriæ [illegible] [illegible] [illegible] et

est ultima dispositio ad unionem. Dices itaque: ergo intus in se omni speci= ei mirabilis est creatura, quia habet illud lumen naturale, et intra habet ex statu, adeoque disponit naturale.

3° Dico: Est speciale, quod non possit esse gratia interna, et naturalis alicui creaturae: nam gratia ex natura sua donum gratuitum est, et gratia: sed non potest esse interna, et connaturalis alicui creaturae. Probatur: connaturale, quod ex natura debetur, et divinum alicui non habet in illis rationem gratiae, nec doni gratuiti: sed si gratia est donum gratuitum, [illegible] numquam potest esse interna, et connaturalis alicui.

Dico: nam si gratia esset connaturalis alicui omnino haberet, quod est proprium gratiae, hoc autem est impossibile: ergo est impossibile, quod gratia sit naturalis alicui creaturae: minor patet, et probatur minor: nam si talis gratia haberet quod proprium ipsius, creatura, cui esset naturalis, et interna esset consors divinae naturae, et intrinsece, et esset natura Dei amica, immo esset, et diceretur filius Dei naturalis, quod sic ostendo: nam sicut gratia facit gratiam ex natura sua facit etiam filium ex natura sua: ergo si alicui competeret naturalis, et interna ipsa gratia talis creatura esset filius Dei naturalis. Antecedens constat, et declaratur: nam talis creatura non esset filius Dei adoptivus: ergo esset filius Dei naturalis. Probatur antecedens: Esse filium Dei adoptivum est esse filium ex liberalitate illius, qui habet intus, et quod nam esse filium Dei, non esset adoptivus. Sic quia invenit, quod li- beri producuntur ab ipso Deo: nam etsi Christus liber [illegible] in Catechismo nihilominus est filius naturalis illius: ergo etsi creatura supernaturalis libere producatur a Deo, nihilominus filius naturalis, si gratia esset illi intrinseca et naturalis.

Ultimo patet Conclusio: nam si daretur aliqua [illegible] supernaturalis creatura sequeretur; quod illa esset impeccabilis in ordine legis, et authoris naturae, et esset [illegible] supernaturalis; consequens est falsum: ergo. Probatur sequela: de impeccabilitate legis naturae, quoniam talis substantia supernaturalis haberet naturam perfectam in ordine ad legem authoris naturae, quam dicunt Angeli, et Angeli [illegible] impeccabi- les esse naturaliter: ergo multo magis illa creatura perfectissima esset impecca- bilis et naturalis. 2a pars sequelae de impeccabilitate esse supernaturaliter: nam talis creatura haberet intra rectitudinem supernaturalem: ergo non posset ab illa deficere.

mir

nunc autem palis velt; quod cum sit falsum prim: quod circa quartum nisi exaltus
ratio regula humanarum actionum, et natura subdit superiori regulae, quod
potest esse impeccabilis ab intrinseco, ut docet Doctor cum [illegible] q. [illegible] dilectionis.

Arguit 3o contra: de facto datur accidens supernaturale, quod est participatio
Dei non sibi propria: ergo potest dari substantia supernaturalis, cui sint connaturalia
propria accidentia illa. antecedens patet in gratia, quae est participatio naturae Divinae
[illegible] probatur: nam substantia in genere entis praestantiore, quam accidens, ergo magis
capax [illegible] perfectionis, quam illud: ergo si supernaturalitas potest communicari
accidenti: multo melius poterit communicari substantiae.

Respondeo 1o neg. omne accidens correspondere alicui substantiae sibi proprio; sed dico
accidens supernaturale habere substantiam supernaturalem, cui conveniat; et tale substantia super-
naturale est substantia [illegible] substantiae supernaturalis. [illegible]
certum in Physica, cuius fundamentum est: nam accidens quantumcunque habet esse dependens
a [illegible] substantia, cui inest. ergo [illegible] accidens supernaturale habet esse dependens
a [illegible] et supernaturali substantia.

Respondeo 2o: quod accidentia supernaturalia sint entis entia ex natura sua ordinant
ad substantiam [illegible] eiusdem ordinis, tanquam ad substantiam, cui inhaereant
[illegible] accidentia supernaturalia debent esse substantiae supernaturali.

Respondeo 3o neg. cons., quia accidens [illegible] entis ens, et qualitas [illegible]
[illegible], quo aliquid est quale, et sic similiter de aliis accidentibus: sic etiam acci-
dentia supernaturalia [illegible] ordinis, quae est Divinitatem [illegible], [illegible] quo ali-
quod est Deus, et divinitatis participatur, [illegible] et participantia [illegible]
[illegible] quo aliquid proprietates Divinas participat, quamvis [illegible] gratia [illegible]
naturae Divinae, quasi [illegible] sit [illegible] naturae Divinae, [illegible] quo iusti [illegible] naturae Divinae
et lumen gloriae non est illud, quod videt Deum, sed id, quo aliquis Deum videt, [illegible]
proprium videre, et intelligere [illegible] tanquam quod, et illud [illegible], ergo acci-
dentia supernaturalia participent Divina, id est sint participationes Divinae tanquam
quo; quod [illegible] inde quod sint [illegible] Divinae, et proprietates supernaturales
propriae Dei. [illegible] substantiae, et haec nulli creatae substantiali
conveniat, cum quo [illegible], quod accidens sit [illegible] operationis, ut quo; Deus autem

ng autem operat. forte, et quod, si autem [illegible] subst. supnali, illa [illegible] est hors. divinitatem, et divinam proprietatem [illegible] quae at [illegible].

Ad 2. n. neg. ans: [illegible] accidentia [illegible] natione [illegible] sibi debitam substantiam, in quo sint, etsi aliqua sint accidentia superiora [illegible] neg. [illegible] proprio, et formali subst., unde accidentia omnia supernaturalia non [illegible] vindicant sibi pro [illegible] subst. cui inesint.

Ad 2. n. accidentia supernaturalia non est proprium, ut [illegible] dixi, tum subst. in qua inhaerent, et sic non est necesse, ut ad [illegible] [illegible] ordinis cum ipsis, tamquam ad subst. intrinsece connaturalem ordinentur, sed sufficit, ut [illegible] ordinentur ad subst. [illegible] potentiam obedientialem ad illa recipienda, [illegible] illam [illegible], et adeo cui [illegible] accidentibus [illegible] participatum et actu superioris agentis in illa [illegible] possunt.

2.º arguit: neg. [illegible] pot. creari habitus supernaturalis, [illegible] [illegible] supernaturalis; [illegible] [illegible], et [illegible]. ans. est [illegible] et [illegible] non magis videtur repugnare, quod sit pot. supernaturalis, quam quod sit habitus supernaturalis. [illegible] [illegible] pot. supernaturalis. [illegible] subst. supernatural, cui insit: [illegible] et ipsa subst. [illegible] possibilis.

Si dicas, [illegible] sive intellectiva, sive [illegible] vitalis, atque [illegible] debere illi [illegible] supernaturalitatem, et vitalitatem [illegible] sibi formali, et cum [illegible] subst. sit [illegible] [illegible] pot. est [illegible] [illegible]: habitum [illegible] [illegible] [illegible] ab extra, et [illegible] [illegible] naturalem [illegible] [illegible] pot. [illegible] habitus supernaturalis, [illegible] supernaturali pot.

[illegible] in [illegible] habitus supernaturalis [illegible] pot. [illegible] opinionem [illegible] [illegible] [illegible] habitus supernaturales [illegible] vitalitatem supernatural. [illegible] infundi habitus supernaturales, qui [illegible] pot.

E

tribuunt vitalitatem supernaturalem, itaut per eam ... connaturalis supernaturale.

= Dices: quod habitus infusi non sunt potentiae vitales, et si aliquis ... ex eis videatur habitus supernaturalis cum potentia intelligendi est, quod habitus supernaturalis tribuit actus principales vitales, id est quod sit habitus simpliciter, et quevadmodum ... vitales: ex hoc tamen non sequitur, quod sit Deus per se ... habitus supernaturalis, itaut possit per potentiam intellectivam supernaturalem ... et ... nec substantia supernaturalis.

= 3° arguitur: si per aliquam potentiam substantiae supernaturali ... connaturalis ... esset, quod data talis substantia creata sequeretur, quod esset Deus, ... quod illa, quae sunt propria Dei, et dimanant ab ipsa natura divina ... dimanaverint a principiis substantiae creatae, quod haec inconvenientia sequuntur: ergo ... talis substantia. Probatur minor, quoad ... nimirum 1°: nam quamvis Deus sit ipse esse per essentiam, ... fuit ... ipsius existentia sit naturalis creaturae, et inde non sequitur, creaturam esse ipsum existentiam per essentiam: ergo similiter etiam si daretur substantia supernaturalis, cui visio clara Dei, et lumen gloriae sit connaturale, non sequeretur, quod talis substantia sit Deus per essentiam, sed per participationem.

= 2° probatur: quamvis tali creaturae substantiali supernaturali esset connaturalis gratia ... non sequeretur, quod esset Deus per participationem, quoniam ipsa non esset natura divina, quae Deus ... participatio: 3° probatur: nam visio clara ... quam haberet illa substantia supernaturalis creata esset finita, et minor ... visione, qua Deus se ipsum comprehendit, et lumen gloriae ... esset participatum, et ... non sequerentur illa inconvenientia, ... esset Deus.

= Etiam autem non sequatur 2um inconveniens probatur: quoniam existentia ... creaturae, et tamen non dimanat a principiis essentialibus ipsius creaturae: similiter 2° ... animae, et virtutes acquisitae, et species intelligibiles dicuntur connaturales ... et tamen non dimanant a principiis essentialibus eius: ad hoc enim, quod aliquid dicatur connaturale alicui satis est, quod sit comparabile viribus naturae, i. naturae proportionatum.

l. [illegible]: [illegible] l. visio clara Dei cet [illegible], [illegible] creato [illegible] naliz, n. inde sequeretur, [illegible] ob [illegible]

Ad [illegible] minorem [illegible] dico, quod [illegible] existentia [illegible] aliquid cõe Deo, et creaturis, [illegible] quia creatura per se existat [illegible] illam [illegible], aut [illegible]; at [illegible] visio clara Dei, lumen gloriae [illegible] gratia [illegible] alicui creaturae connatia sequeretur inde creaturam [illegible] Deum [illegible] Deo connatia, et propria creatura [illegible] a suo esse, [illegible], [illegible] quando Deus [illegible] creaturae, ut author naturae [illegible] aliquid [illegible] propria [illegible], quae [illegible] in Deo, [illegible] quod [illegible] lumen gloriae, et [illegible] Dei visionem [illegible] propria [illegible], quae in Deo [illegible], et [illegible] gratiam [illegible] divinitatem participatam.

Ad [illegible] dico, quod visio clara Dei, et lumen gloriae, [illegible] gratia [illegible] alicui creaturae connatia, [illegible] quod [illegible] esse, [illegible] dimanantes ab [illegible] illa creatura [illegible] Deus [illegible] participatus, [illegible], [illegible] illa, quae [illegible] connatia, et propria Dei tali creaturae [illegible] ex natura sua, quamquam [illegible] implicat gratiam, lumen gloriae, et visionem claram Dei [illegible] alicui creaturae connatia, [illegible] implicat [illegible] aliquid Deus [illegible] participatus, et [illegible] ad [illegible] illa, [illegible] cet lumen gloriae [illegible] utique [illegible] Dei [illegible], [illegible] Dei [illegible] natura unitam.

Ad [illegible], quae obijciunt [illegible] dico, quod habitus [illegible], et speciei intelligibiles [illegible] connatales [illegible] naturales, [illegible] spectare, et Angelis [illegible] connatia, [illegible] proportionata [illegible] natura et [illegible] dico [illegible], [illegible] hate [illegible] actiuum [illegible] quendam gratiam, [illegible] supernale, [illegible] sequeretur quod posset suis viribus seipsum efficere Deum, et ex [illegible] Deus, [illegible] aliquid [illegible], [illegible] eminens, et virtute [illegible] divinitatem, [illegible] posset [illegible] divinitatis, et [illegible] proprietatem, [illegible] posset [illegible], ut [illegible] suas vires [illegible] sine aliquo [illegible] adiuvante [illegible] ignis [illegible], [illegible] ignis virtutem eminenter [illegible]

[illegible]

Item cum solius Dei sit vis, et sufficientia ad gratiam lumen
gloriae et alia similia tandem ... illo, quae in se habeat facultatem
virtutem, ut haec posset efficere procul dubio a Deo, nam haec in sua ratione
formali ... dependentiam a solo Deo, tanquam a causa principali, et disi=
que ... substantiae, quae haec dona separare posset suis viribus ...
illis donis supernaturalibus proportionato, atque ... substantiae ... dici
quam a Deo.

Arguitur 2º nam Deus est omnibus substantialis ... in ordi=
ne supernatuali: ergo potest communicari in aliquo natura substantiali supernatu=
ralis ... in mysterio incarnationis, in quo datur unio substantialis hypostatica
... quam Deus substantialiter unit; ... non repugnat aliquid substantiale
in genere supernaturali, scilicet unio hypostatica: ergo excludit ab ordine super=
naturali ... et ... non repugnabit natura substantialis in eodem ordine
supernaturali, sicut non repugnat unio hypostatica substantialis.

Respondeo negando consequentiam, et disparitas est, quod unio hypostatica est aliquid substantia=
le tanquam modus, et ... supponit naturam, cui ... non ... supernaturalis
elevando ipsam ad unitatem personae; et sic eadem ... aliquo, atque de
aliis accidentibus supernaturalibus, quae dantur per modum elevantis, non tanquam
... alicuius substantiae: at vero si daretur substantia supernaturalis, non tanquam
modus, sed tanquam natura ... per modum ... elevantis alteram, ... =
... per modum ... radicalis status supernaturalis, quod repugnat ... =
nire alicui substantiae creatae supposito quod sit supernaturalis ... et superiori ad omnem naturam creatam
... Dei, ut substantia increata, ~~...~~ ... non repugnat ...
substantiali creatae, ... repugnat tamen naturae substantialis supernaturalis creatae.

Ultimo arguitur: nam potest Deus creare intellectum ... mediis virtutibus ...
... ad intelligendum, quae sit virtus solius ... ex intus et lumine ... ali=
cuius ... naturaliter Deum videre posset. ... alius
... virtus ipsius intellectus, ... talis ... nam ... illius
... intelligendum est finito ... dato quocumque intellectu posset
Deus

Deus alius perfectiora, et maioris virtutis ad intelligendum, perfectumve, nec repugnabit fieri à Deo intellectus tantae perfectionis, et virtutis naturalis, ut excedat virtutem, quam habet coniunctum ex intellectu, et lumine gloriae alicuius beati in particulari.

Respondeo ans. ad 2m. Deus virtutem, et perfectionem illius restricti finitam, quidem, superioris tamen ordinis, tamen virtutis naturalis intellectus, ac proinde quantumcumque virtus, et perfectio huius intellectus augeatur nunquam poterit pervenire ad perfectionem, et virtutem illius coniuncti. Sic licet Angelus sit infinitae perfectionis, et Deus quaecumque naturalia facere possit perfectiora infinite, nihilominus potest facere naturalem Angelorum superiorem. art. 5. Utrum intellectus creatus ad videndum Deum ipsum aliquo creato lumine indigeat? Dub. utrum conclusio Thomae sit vera.

Art. 5

Utrum intellectus creatus ad videndum Deum ipsum aliquo creato lumine indigeat?

Dub. 1m. Utrum conclusio Thomae sit vera?

Conclusio Thomae non solum est verissima, sed est de fide. Sic Cajetanus in 1. dist. ... q. art. 2 in dubio argumentum sedi. Cajetanus in hoc articulo ad 4m argumentum sedi, et Ferrariensis 3. contra Gentes cap. 54, et probatur ex illo Psalmi: in lumine tuo videbimus lumen. et ex illo Isaiae 60 non erit tibi amplius sol ad lucendum per diem, nec splendor lunae illuminabit te, Dominus erit tibi in lucem sempiternam; et tandem probatur ex definitione Concilii Viennensis, quae habetur in Clementina ad nostrum de haereticis. Ubi inter alios errores damnat, quod anima non indigeat lumine gloriae ipsam elevante ad Deum videndum; cum autem ibi non sit sermo de lumine intellectuali increato, nec de lumine, quod est ipsa visio Dei, de lumine gloriae creato

ad

ad visionem requisito, de hoc cum Begarni quorum error dam-
natus, loquuntur; loquendo de lumine gloriae creato Conclusio
ista est verissima, et de fide tenenda.

2.º probatur ratione: quia visio Dei est actio vitalis: ergo debet esse
a potentia vitali, neque ab intrinseco elicita, seu non potest elici ab intrinseco potentia vi-
tali, aut saltem supernaturaliter elevato: ergo lumen gloriae elevat. Et probatur
et explicatur hoc: nam omnis potentia ad attingendum aliquod objectum indiget
proportionari illi, sed sine lumine gloriae potentia intellectiva non est pro-
portionata ad visionem Dei: ergo ad illam indiget lumine gloriae. maior cum consequentia
patet, et probatur minor: nam visio est simpliciter supernaturalis, potentia autem intellectiva
sine lumine gloriae est potentia simpliciter naturalis: ergo sine lumine gloriae non est pro-
portionata ad Dei visionem.

Si dicas, quod per unionem Dominicam etiam proportionatur, quia illam
elevat, et fit supernaturalis, et sic apta, et proportionata ad eliciendam
visionem Dei. = Contra est, nam est ista Dominica unita in ratione speciei intelligibilis tantum
deservit ex parte objecti, et non ex parte potentiae: ergo potentia intellectiva, ut potentia non
elevatur per istam Dominicam unitam in ratione speciei, et cum lumen gloriae est virtus
potentiae intellectivae in ratione potentiae supernaturalis tali lumine indiget potentia,
ut sit proportionata ad visionem Dei.

Arguitur 1.º nam visio Dei habet duo, et quod sit intellectio,
et hoc habet a potentia intellectiva, et quod sit talis objecti, et hoc habet ab
specie, sicut visio albi quod sit visio habet a potentia visiva, quod sit ta-
lis objecti, scilicet albi habet ab specie albi: ergo lumen gloriae non est necessarium
ad visionem Dei. probatur consequentia quia duo dicta sufficiunt ad totalem
rationem visionis, scilicet quae non est naturae principium, nisi ad aliquem effectum produ-
cendum. in visione autem non datur aliquod tertium, cuius gratia requiratur
aliud tertium principium, quod sit lumen gloriae, praeter duo assignata: ergo lu-
men non requiritur.

Respondeo quod illa visio habet rationem intellectionis principium summ

sumptae ab ... intra sua supra sua gratiam gratiam. ad hunc visio
sit ordinis supernalis et visio, vero de qua non sequendum a ipsius
potentia sed a virtute vitali elevatum, et per eius ... et ...
speciei ... elevatus ipsius intra, que ... vitae et ...
et ... ad hoc ... habet ... ponit ...
loco speciei visio; vitam in visione habet ... ...
cumque et species abi, ad potentiam, unicum virtutis proportionem ...
videndum, quia si essent non reformat species, ad aliquam ...
virtutis ipsius sufficientis, satis ... nullo modo ... vitalis proportionem
ad videndum ... nisi lumen supernale elevet, quod visio illa
excedit omnem ordinem virtutis naturalis.

2° arguit: nam illa vis elevans ... virtutis supplevit,
posita species, l. ... esse loco speciei; at non illa ... potius
naturae lumen. Prima minor: nam species immutat potentiam, eamque instar,
et actuat erga obiectum, ... species ... sufficienter videndum
elevandum ipsam potentiam, et ita exerit naturae lumen ...
... illud lumen ad augendam virtutem intra, quod l. auget ...
... ad ... sed solum quoddam ... quantum ...
non requiri, ... alias ... ad ... videndum, et ...
simplex ipsum videndum, quod ... supernalis ...
... non potest dari, quod virtus ... augens potentiam intellectivam ...
... vitae non vitalis, ... potentia intellectiva ... vitalis,
quia non potest crescere, et proportionari ad ... ...
quo ad ... excedentem vitam ... virtutis ...
... illa virtus, quae ... lumen ... non est vitalis, ...
... non potest ... circa ... vitalem ipsam
potentiam intellectivam, neque est virtus illa aliqua ... ...
intellectivae intra ipsam lineam ... ut ...

Resp. ... lumen ... requiri ad immutandum, et elevandum potentiam

recepta dari, ut species, recepta ipsius potentiae et virtuti, quae illi pertinebat ad eliciendum actum supernaturalem, nisi amplius roboret, et confortet dictam virtutem, vel defectus virtutis compositiuam non supplet species, sed aliquid requiritur, per quod potentia fortificata, et perfecta, non debilitata, accidens vel sanat, vel perficit ipsa species, et ipsius fortificat intellectum, et deinde speciebus adiuta componit. Ad quod est commutatio potentiae, ut ipsa sit, et conforte in virtute, tunc deterior ab obiecto per speciem est postquam perfectam virtute.

Ad 2 autem quod dicitur: quid illa virtute quomodo posset tanta virtute intellectum illam augere, cum non sit vitalis, respondeo idem posse dici de habitu fidei vel charitatis, nam quantum ad hoc, quod sufficere et concurrere possit ad duos actus vitales non minus virtutes vitales augent, quam iuuamentum; dico quod quoniam illae virtutes non sint vitales, ut quando, bene tamen augere elevabiles tamen secundum dicta ordinata ad elevandum ad altiorem vitam, ut videlicet [illegible], quae dicta vivit vita intellectuali altiorem vivat vita aeterna, etc. in hoc ipso lumen non omnino ab ipso aliquid, quae est pure radicale, et principium vitae, omnino ab ipso determinatio vitae, non solum elevante intrinsece vitam propriam, sed etiam elevante ad superiorem vitam, et superior ab ipso propria parte vitae, quae sit vitalis, ut quo elevabilis, necesse habet dictum addere potentiae potentia vel maiorem intensionem speciebus potentiae ad virtutes superiores elevantes ad superioris ordinis et actus.

Arguitur 3. nam ista in via species intelligibilis ad eliciendum intellectus creato constituit illum sufficientem in actu vel ad eliciendum visionem; sed quod lumen gloriae comparat, et deinde per nullam vim superaddit species intelligibilis elevat sufficienter potentiam intellectivam, praebet illi sufficientem activitatem, et securitatem effectiuam visionis constituitur intellectus sufficienter in actu ad visionem elicienda.

Resp. ad arg. aeq. dico, quod ista Charitas vnita in roi speciei tribuit intui sufficientem actiuitatem in roi duntaxat complementi actiuitatis. Lu. in roi prij patis, et virtutis, hoc enim repugnat esse Charitatem visionis patis actiuae ... proq[ue] illam infrangibilem; hoc autem non repugnat esse Charitatem generali visionis speciei, et tandem lumen gloriae, ut totalis virtutis actiuae patis tribuat intui. Ex quo patet ... Lumen gloriae tribuat intui totam virtutem actiuam ad visionem Dei.

Dubium 2.

Vtrum Lumen gloriae tribuat intui totam virtutem actiuam ad visionem Dei?

In hoc dubio ... mi dicunt alij, inter quos ... solum ... visionis beatae lumen esse ... virtutis, et actiuitatis ad totam eliciendam visionem; alij id affirmant, inter quos lumen ... duas causas partiales visionis, ~~...~~ ... actiuitatis exercere; alij dicunt, ... lumen ... vtramque causam subordinatam, ... et alia ... ex illis authoribus aliqui affirmant, intui instrati duntaxat concurrere ad visionem ... virtutis ... resolutive st...

Sit 1a Cl. certum est in Theologia, Beatorum effectiue concurrere ad visionem beatam, quia 1o haec Cl. nam ... sit ... absolutiuum hoc intelligere actiue et efficienter, item est in Sacra Scriptura ... et sine ... beatos videre Deum, ut patet Matthei 5. Beati mundo corde ... quia ... beatos videre Deum efficienter, seu actiue concurrere ad visionem ... et ... efficienter, et actiue ad visionem Dei concurrerent, sit intellectum realis ... attingit, nullatenus diceretur sine dubio absolute videre Deum, quia absolute ... beatos videre Deum, sit absolute ..., non intelligere,

ut ho activie, et efficienter intelligit, Ita Beati activie, et efficienter concurrunt ad visionem Dei.

= 2° prob. Cl.: nam visio Dei est actus vitalis, et dilectio actus vitalis est, et activie procedit a principio intrinseco vitali, ergo visio Dei procedit activie a principio intrinseco vitali intellectus beati. mor ... ; et ... nam viventes actus vitalis se movet, et exerit in actus, et movere se est agere activie a principio intrinseco. ergo si dilectio actus vitalis est, quod procedat a principio intrinseco vitali, et intellectus visio, que est actus vitalis ab intellectu beati operante, debet principium intrinsecum vitale activie habere et producere.

= 3° prob. Cl.: quia ignorantia est proprie vocis dicere, quod Beatus vitaliter videat Deum, et quod non concurrat activie, sed solum passive ad talem visionem, ut si quis diceret, hominem currere, vel loqui, et solum concurrere tantum passive se habere in cursu, vel loquutione. ergo certum est Beatos videntes Deum activie concurrere ad ipsam visionem.

= 2a Cl.: intellectus Beati, et lumen gloriae non concurrunt, ut duae causae partiales ad visionem Beatificam, hoc est Cl. communis est inter Thom.

Probatur 1°. quia: nam causae partiales, quae proxime concurrunt ad effectum, non sunt subordinatae, nec una recipit virtutem ab alia: sed intellectus subordinatur lumini gloriae, et non habet ex propria virtute naturali, unde sit causa proxima partialis visionis, nisi ex lumine gloriae. ergo intellectus Beatus et lumen gloriae non concurrunt, ut duae causae partiales ad visionem Beatam. mor pat. in duobus trahentibus navem, vel in duobus luminaribus coadunatis ad eundem effectum. min autem quoad 1am partem, scilicet, probatur intellectus subordinatio lumini gloriae est certa, et quoad 2am probatur. nam visio beata simpliciter est actus supernaturalis, cum non sit opposita, ex naturali, et supernaturali est intellectus, et propria ejus naturalis virtus est simpliciter naturalis. ergo intellectus Beati non habet ex propria virtute naturali unde sit proxima principium partiale visionis, nisi ex ipso lumine gloriae.

= 2° prob. Conclusio probat.

nam

nam Causæ partiales, quæ aliquis effectus verbo denominant, suscipiunt unoquoque eorum saltem partialiter denominat ab actum agens, et lumen gloriæ non denominat nec partialiter ab visione videns: ergo non est causa partialis visionis illius. maior patet inductive in aliis causis partialibus et minor probatur: nam solus intellectus est qui denominat videns, lumenque tantum non est medio inter visionem et intellectum Beati et lumen gloriæ non concurrunt, ut duæ causæ partiales ad visionem Beatificam, hinc illud non denominant ab ipsa visione.

3a Ratio. Lumen gloriæ tribuit intellectui totam virtutem activam ad visionem Beatificam. hoc est certum probatur notando quia ipse intellectus potentia obedientialis est capax, ut fiat in actu per lumen gloriæ; virtutem autem in actu lumen tanquam ..., virtutem potentiam activam vitalem supernaturalem fit intellectus Deiformis, et supernaturalis, et sic concurrit intellectus activus ipsius lumen, ut principium quod totale visionis lumen autem gloriæ, ut principium totale quo ipsius visionis. = hoc supposito probatur ratio nam quidquid requiritur in visione Dei est supernaturale quoad modum, et quoad substantiam, et sola vis activa luminis gloriæ est supernaturalis quoad modum, et quoad substantiam: ergo lumen gloriæ tribuit intellectui totam vim activam ad visionem Dei.

= Si dicas quod in visione Dei, id intellectuali, et id vitali correspondent intellectui, qui potentia vitalis, et intellectiva est, et supernaturalitas in visione reperta correspondeat lumini gloriæ: ergo non lumen gloriæ non dat intellectui totam vim activam ad visionem Dei.

= Respondeo negando: nam vitalitas visionis Dei est supernaturalis, et vitalitas intellectus est simpliciter naturalis: ergo vitalitas visionis non potest correspondere intellectui tantum sumpto, sed ut elevato per ipsum lumen. = Sicut vitalitatem visionis non explicare, nec exprimere supernaturalitatem, ita ipsam explicet, et ideo optime potest talis vitalis visionis correspondere ipsi intellectui simul sumpto.

Ad hoc d[icitur]: nam quamvis vitalitas visionis non explicet supernalitatem identice tamen est supernalis: et id solum probat eorum, cui correspondeat talis vitalitas, quod fuerit supernale saltem identice, ut sic servetur debita proportio inter causam, et effectum; Deinde intellectus nam licet nec explicat supernalitatem, nec identice est supernalis: et non probat ipsi unde sumpta correspondens vitalitas visionis. Probatur Cons. nam vitalitas visionis est vitalitas quae differt supernalitatem; et saltem identice est supernalis. Probatur Cons.: nam sicut substantialis abstrahat a materiali, et spirituali, contracta tamen ad Angelum intellectum est formaliter saltem identice: ergo similiter ratio vitalitatis abstrahat a naturali, et supernali contracta tamen ad visionem Dei debet esse saltem identice supernalis, et ita non poterit correspondere vitalitati intellectus, quae identice naturalis est.

Sin dicas, quod intellectus activus quatenus producit visionem est obedientialis, et potentia supernalis. Contra, dicendum quod potentia obedientialis activa non datur in vera doctrina Thomae, sed solum passiva, tum etiam quia data tali potentia obedientiali activa adhuc non est proportio inter illam et visionem: nam potentia obedientialis, tam activa quam passiva est substantialiter naturalis, licet habet sit supernalis per habitudinem scilicet subordinationis ad Deum supernalem, et quod est in visione Dei est supernale, non solum formaliter, sed etiam materialiter, et substantialiter: ergo adhuc admissa tali potentia obedientiali activa non salvatur proportio inter illam, et visionem Dei, et sic intellectus non potest prime concurrere ad illam.

Arguitur 1o. nam si tota activitas ad visionem beatam esset in intellectu beati a lumine gloriae, sequeretur, quod multa esset ab intellectu beati, ac falso ens, quod talis intellectus mere passive se haberet ad visionem: hoc autem est falsum. Ergo. Probatur sequela nam in tali casu intellectus solum haberet rationem recipientis, et passive concurrentis, tamen absque, sine tamen recipiendum quam ad actum sine visionem: sed si intellectus beati nullam haberet vim, nec activitatem ad visionem beatam, solum comparabitur ad lumen, et ejus virtutem ac

activam, quam praestat sibi quoad visionem in ratione causae efficientis, seu passivè dumtaxat concurrentis.

Differentia namque ratio. Substantia aquae calidae non concurrit activè ad calefactionem, quia tota activitas, et virtus calefaciendi provenit à calore extrinseco, ut tenent communiter Philosophi in via Aristotelis: sed tota activitas, et virtus ad visionem Dei producendam provenit à lumine gloriae extrinseco intellectus beati, non concurret activè ad visionem.

Dices, quod aqua habet repugnantiam cum calore, quae impediebat aliquam virtutem activam aquae ad calefaciendum, intellectus verò Beati nullam dicit repugnantiam cum visione beata. = hoc, inquam, profectò non satisfacit, nam quamvis hoc discrimen reperiatur inter intellectum beati, et substantiam aquae, nihil est ad propositum, quoniam si aqua non repugnaret calori, eo ipso, quod haberet determinate omnia ad calefaciendum, tota activitas ab ipso proveniret, utique substantia illius non concurreret activè ad calefaciendum: ergo si intellectus Beati nullam habet activitatem cum visione Beata non habebit activè in illam, sed dumtaxat passivè.

Respondeo negando sequelam; ratio eius est, quia licet, quod tota activitas ad visionem Dei in intellectu beati proveniat à lumine gloriae, ut à principio formali quo, et totaliter intellectu elevato, ut à principio quod, nam intellectus actuatus lumine gloriae constituitur in ratione principii proximi, et supernaturalis potentis activè proximè producere visionem beatam, quae proprietas quod reperitur in visione beata ab intellectu procedit, et à lumine, nec mirum est quod intellectus beati constituatur in esse principii supernaturalis, et totum, à lumine, et tota eius activitas ab ipso lumine procedat, nam anima rationalis forma quae constituit hominem in esse hominis, et ab illa provenit tota activitas, quam operatur ipse homo, similiter lumen gloriae est forma activa supernaturalis, quae constituit intellectum beati in esse principii supernaturalis, et ab illo provenit tota activitas, quam operatur intellectus sine eo quod aliquid relinquat in visione, quod correspondeat intellectui. Sed cum suam innatam virtutem, et in lumine gloriae.

Ad 3am dico: quod est discrimen inter calorem, aut aquae, et lumen gloriae quoad virtutem:
quod calor comparatur ad virtutem naturalem aquae, ut una potentia disparata ad aliam,
quae potentiae nullo modo subordinantur, sed potius opponuntur, at vero lumen gloriae compa-
ratur ad virtutem beati, ut perfectio ad suum perfectibile, et ut virtutem illius sublimat
in esse principii vitalis supernaturalis, et ita subordinantur inter se. Calor autem non est
potentia frigefactivae aquae perfectio, sed potius destructio, quod opponitur illi, quo-
circa cum calor non perficiat virtutem, aut substantiam aquae, sed potius illi repug-
net calefactio non tribuitur formaliter substantiali aquae, sed soli calori: at vero lu-
men gloriae non repugnat, nec contrariatur virtuti intellectus, nec est virtus disparata
quamvis sit supernaturalis, tum quia naturalia subduntur supernaturalibus, et illi
subordinantur. Tum etiam, quia sicut gratia non destruit naturam, sed perficit illam; lumen
gloriae perficit intellectum, et eius virtutem in ordine ad aliquid contentum intra latitu-
dinem suae obedientiae, et talis visio beata non dicitur luminis, sed etiam intellectui tribuitur:
potentia vero frigefactiva aquae non disponit, nec elevat ad aliquid intra suae
obedientiae latitudinem contentum, sed potius è contrario, et inclinat naturaliter ad contrarium.

Ad illud, quod in fine replicando addit, dico, quod aqua nullam dicit
naturalem, neque proximam, nec remotam, sive radicalem ad calefactionem, quae
est actio omnino extranea à latitudine suae potentiae, et obedientiae; at intellectus habet
naturalem radicalem ad visionem Dei per potentiam obedientialem, quae visio continetur in-
tra latitudinem suae obedientiae adaequatae, quae dicitur radicalis consistit in hoc,
quod est capax per potentiam obedientialem, ut fiat in actu per lumen, quod est proxime
naturalis activus, et sic continetur in actu videre Deum.

Arguitur 2o. nullum est inconveniens in eo, quod ad eundem effectum con-
currant duo agentia partialia proxime, et completè et licet sint di-
versi ordinis, dicto modo se habent intellectus, et lumen gloriae cum visio beatifica:
quia concurrunt ad illam, ut duo agentia partialia, et intellectus lumen gloriae non dat
intellectui totam eius activitatem ad visionem. maior patet in patre et matre, et in intellectu et
specie concurrentibus partialiter ad suos effectus. minor probatur. nam intellectus habet
potentiam obedientialem activam cum actum supernaturalem, quae concurrit ad illum proxime, et

et proinde est cum ipso lumine una tota potentia. Et antecedens probatur: nam integritas eiusdem vis specifice sumpta habet esse potentiam vitalem, et activam omnium suorum actuum, qui cadunt sub eius obiecto specificativo, quod est in tota sua latitudine intra cuius ambitum continentur naturale, et supernaturale. Ergo omnis supernaturalis, atque naturalis actus est potentia activa.

Respondeo admissa maiori, nego minorem, ad cuius probationem admissa antecedenti, nego consequentiam, quia intellectus potentia intellectiva est talis sub eadem sua specifica, quae habet obiecti transcendentiam ab ultissima ratione entis potest extendi ad obiecta proportionata, et improportionata, et illa diversimode attingere, proportionata quidem, id est naturalia proxime, et propria virtute naturali, improportionata, id est supernaturalia, mediante virtute elevante, et ideo activa remote tantum, et proxime mediante lumine. Itaque vis apprehensiva mea manus, quae ad omnia proxima eius naturalis extendit diversimode illa apprehendit proxime inquiro quidem, utpote proportionata per se ipsam, et proinde potest apprehendere altiora, utpote improportionata propter distantiam non potest sine mediante vitro apprehendere. ita in praesenti.

Arguitur 3. vitalitas actus fidei in peccatore non procedit ab habitu fidei, sed ab intellectu peccatoris: ergo vitalitas actus visionis Dei non procedit a lumine gloriae, sed ab intellectu beati, antecedens consequens lumen non habet intellectum totam suam activam ad actum visionis Dei. antecedens probatur: nam fides in peccatore mortua est: ergo non potest esse principium vitae, quae in actu fidei repetitur. antecedens est de fide, et consequentia probatur: effectus vitalis, qui talis est procedit a principio intrinseco vivente, sed vitalitas actus fidei non procedit ab ipso habitu: ergo ab intellectu

Respondeo negando antecedens, ad cuius probationem dico, quod fides informis qualis est in peccatore, licet non tribuat intellectui vitam in ratione simpliciter, quia hoc est solum caritatis munus, contribuit illi esse supernaturale, et vitam eminenter perfectam, utpote vitalis

supernale producat, quod habitus fidei est vitalis, ut jam, ut dictum est, de habitu gratiae.
Si dicas omnis vitalitas potentiae debet radicari in vita substantiali, vel quasi substantiali ejusdem ordinis, sed vitalitas fidei informis non radicatur in vita supernaturali quasi substantiali, quae est gratia habitualis: sed radicatur tantum in vita naturali animae; ergo conservitalitas autem fidei informis erit vitalis naturalis.
Respondeo quod potentia vitalis de perfecto semper radicatur, et dimanat a vita substantiali, vel quasi substantiali ejusdem ordinis, et ita fides formata dimanat a gratia habituali, quae est principium vitale, cujus est participatio dignitatis viventium; fides autem informis, quamvis sit qualitas virtus infusa, est nihilominus virtus imperfecta, ut patet ex divo, quae docet divus Thomas 1.2. q.65. art.4. et 2.2. q.4. art.2. unde non oportet quod vitalitas actus fidei dependeat a gratia habituali, tanquam a vita quasi substantiali, sed ab habitu fidei, qui tamen habet rationem cujusdam virtutis saltem imperfecte vivificatricis.
Arguitur 4. quia si visio Dei sit simpliciter supernaturalis, ergo nihilominus deberet sequi proxime, et formaliter intra propria virtutum naturalium; sed lumen gloriae non dat intellectui totam vim activam ad visionem beatam. Consequentia patet, et antecedens probatur nam actus fidei, vel prophetiae simpliciter supernalis, et tamen ad ejus productionem concurrunt effective formaliter species ordinis naturalis: ergo si visio Dei sit simpliciter naturalis poterit ad ipsam concurrere formaliter, et proxime intra propria virtutum naturalium.
Respondeo negando antecedens, et ad ejus probationem, concessa majori, distinguo minorem concurrunt ... nego minorem sine lumine supernali elevante ipsas species, concedo minorem et nego consequentiam; itaque in actu fidei, vel prophetiae non illa potentia elevatur a lumine, sed ipsa actuata speciebus, vel quia ipsae species naturales non concurrunt ut repraesentativae naturales, qua tales, sed ex pluribus speciebus fit coordinatio, aut compositio ad repraesentandam aliquam veritatem excedentem, sive complexum aliquod quod fides attingit in aliquo mysterio supernali, et illa coordinatio, vel compositio fit a lumine, vel ab aliqua qualitate supernali, non repraesentativa, sed ordinativa tantum specierum, et sic redduntur elevatae ad influendum in actum fidei, vel prophetiae. Sub 3.o dico, intra creatum concurrat instrumentaliter ad eliciendam visionem beatificam. Concedo intra non instrumentaliter.
Sub.

Dub. 3.

Vtrum lumen beati concurrat instrumentaliter ad visionem Dei beatificam?

Conclusio: lumen non instrumentaliter, sed principaliter concurrit ad visionem beatificam eliciendam. Haec est communis, et contra lumen eius discipulos, et probatur ratione: nam ratio instrumenti est agere ultra propriam virtutem, virtute principalis agentis nobilioris, et perfectioris suo effectu, sed lumen elicit visionem beatam, mediante lumine, quod est aeque nobile, et perfectum cum ipsa visione, et perfectius est ipso intellectu non instrumentali, sed principaliter elicit ipsam visionem beatam, minor est certa: nam nobilitas actus eius desumitur ex dominio [illegible] eiusdem perfectionis, et speciei, cum tendant in idem obiectum formale, a quo accipiunt speciem, et perfectionem. omne autem proprie instrumentum, ut dictum est, habet in ratione instrumenti semper esse inferius suo effectu principali agente, et hoc distinguitur ab eo principali: et ratio instrumenti est agere ultra virtutem non aeque nobilis, et perfectionis, sed perfectioris suo effectu.

Dices 1.o: nam aliquando vivificatio accipiunt virtutem a caelo, ut producant aliquid ultra propriam virtutem, et speciem, et tamen non dicuntur agere instrumentaliter, sed principaliter, ut patet cum [illegible] speciei, ut in [illegible] intendit semper alterius speciei, ut [illegible], et producit fructus alterius speciei, ad quod non sufficiebat virtus propria, aut etiam cum semina suscipit lumen alterius speciei, ut [illegible] ab equo, et producit [illegible] diversae speciei a propria ex virtute non propria, sed a concatore, et perfectioris speciei, et tamen non operatur, ut instrumentum, sed [illegible] tales ita bene probat causa naturales ex virtute supernaturali [illegible] non ut instrumentum, sed ut completus, ad quod non habet ex se proportionem, et sufficientem virtutem; sed similiter poterit intellectus suscepto lumine quasi semine, et virtute alterius speciei producere fructus supernaturalis visionis non ut instrumentum, sed ut causa principalis elevata.

Dices 2.o: quod ut aliquod sit causa principalis non requiritur, quod agat ex virtute propria, et virtus sit proxima, quae est illi connaturalis, sed sufficit, quod talis sit proportionata cum effectu, et quod actus, ad quem elevatur, sit intra

intra latitudinem specificam virtutis operativae naturalis talis causae. Denique hoc repetit in intellectu elevato lumine gloriae in ordine ad visionem beatam eliciendam: quod non ut instrumentum, sed ut causa principalis concurrit ad illius productionem. Probatur major, quia aliquid elevat causam ad agendum intra suum ordinem specificativum, et aliquid quod extrahit ab illo: quod primo elevat ad agendum tanquam causa principalis, secundo tanquam instrumentum.

= Probatur 2° consequentia: nam lumen gloriae concurrit ad visionem beatam sicut potentia principalis, et non concurrit ut agens quo, sed ut agens quod: intellectus, qui mediante isto operatur, operatur ut agens quod principaliter; nam ratio alia, quod isto modo possit operari, et intellectus non instrumentaliter, sed principaliter concurrunt, mediante ipso lumine ad visionem Dei.

= Arguitur 3° contra 2°: nam ad eliciendam visionem beatam concurrit intellectus per potentiam obedientialem: sed non concurrit, ut causa principalis. Antecedens est certum, quod respectu actus supernaturalis solum est in intellectu capacitas et potentia obedientialis in ordine ad Deum agentem supernaturale. Consequentia probatur: quod operari per potentiam obedientialem est operari ut instrumentum, nam principium per potentiam operandi sacramenta et alia instrumenta ... ergo si intellectus concurrit ad visionem per potentiam obedientialem, erit causa instrumentalis, et non principalis ipsius visionis.

= Confirmatur: quod id quod operatur per potentiam obedientialem non operatur per virtutem propriam, sed elevatam a superiori agente, et iste est modus operandi proprius ... ut instrumentum: sed intellectus producit visionem Dei, ut instrumentum.

= Ad argumentum respondetur quod potentia obedientialis habet quasi respectum duplicem, alterum ad potentiam activam Dei, cui subjicitur, ut intellectus, et ipsi illam facit, quod ... ; alterum ad ipsum actum, ad quem efficiendum elevatur a Deo. Secundum primum non habet rationem potentiae passivae, prout respicit potentiam activam Dei, per quam elevatur, nimirum recipiendo in se aliquid ab ipsa potentia activa Dei, quo reddatur proxime potens, et proportionato ad actum, ad quem efficiendum elevatur; secundum autem posteriorem est huiusmodi potentia activa ... aliquid potentiae activae intrinsecae, quod elevat ad agendum ... sum

sum obiectum specificativum, et aliunde aquam sanctificandam, et ignem, ut comburere [illegible] movere, aliquid constituitur per actionem ejus, et quod aliunde ad agendum intra se habeat obiectum specificativum, neque inde habeat existentiam actionum et actualem, actuale actum. Confirmatur agentium [illegible] antinegotium, o [illegible]. Si operatio transiens obiectum specificativum, [illegible]; si operatio intra tum obiectum specificativum, nego antecedens.

Ad [illegible] [illegible] [illegible] intellectiva supponit [illegible] radicalis actuum, et [illegible] obiectum specificativum [illegible]; [illegible] ut [illegible] negotium, [illegible].

Arguitur [illegible] limitata virtute agendum [illegible] specificum, et inducit, sive [illegible] intensum [illegible] abstracta [illegible] aequalitate Divinae: [illegible] humana abstracta virtute actuum supernaturalium, et [illegible] intensum [illegible] comparative. [illegible] Visio beata potest crescere in infinitum syncategorematice [illegible] abstracta virtute actuum supernaturalium, [illegible] intensum.

Respondeo [illegible] maior quod talis [illegible] agit [illegible], et [illegible] terminus augmenti, [illegible] maior [illegible] ex natura terminus augmenti, nego maiorem [illegible] agat [illegible] humana quae est participatio Divini [illegible], sive luminis Divini, nullum habens [illegible] sit infinitum, [illegible] humanitate [illegible] intensum, [illegible] potest crescere in infinitum syncategorematice.

Arguitur 3.° nam [illegible] aeternas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut duo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] absolute, [illegible]

oppe

operationes habet proportionem cum ipso subsit operationi, ita ut quoad statum [illegible] intensive, et hoc sit a peculiari motione superi-
oris causae, [illegible] excessus [illegible], et intra eandem speciem [illegible]
[illegible] ad [illegible] in statu simplici et adhuc iste excessus [illegible]
non [illegible] in visione beata [illegible] lumen [illegible] proportiona-
tio, et ita nullum [illegible] ad ipsam visionem.

Dub. 4um

An lumen gloriae sit necessarium, tanquam dispositio ad recipiendam essentiam divinam in ratione speciei intelligibilis.

Supposito quod lumen gloriae requiratur, ut sit virtus activa ad eliciendam visionem beatificam; difficultas vero est an illud lumen sit tanquam dispositio ad recipiendam essentiam divinam per modum speciei intelligibilis, [illegible] negativam tenet Vasquez in 1 p. disp. 42. cap. 3. Affirmativam [illegible] et 3. [illegible] § 3. et [illegible] q. 8. art. 2., quem sequuntur eius discipuli, [illegible] explicatur [illegible].

1a conclusio. Lumen gloriae est necessarium, ut intellectus disponatur ad recipiendam essentiam divinam per modum speciei intelligibilis. Probatur 1o ratione: [illegible] elevatur ad recipiendam aliquam formam, [illegible] supra naturam indiget aliqua dispositione supra suam naturam, et intellectus creatus [illegible] elevatur ad recipiendam aliquam [illegible] essentiam divinam in ratione speciei indiget aliqua [illegible] supra suam naturam, et talis dispositio est lumen gloriae [illegible] [illegible] optime [illegible], quod nihil aliud est lumen gloriae [illegible] illud supernaturale [illegible], quod [illegible] ex parte potentiae recipientis, et [illegible] visionem Dei. [illegible] exemplo aeris, [illegible] ad recipiendam [illegible] superiorem sibi [illegible]

indiget elevari calore solis, sup[er]ior reis q[ua]m ... [illegible] ...

D[icitur] ... cum Vasquez ... [illegible] ... sub-
... ad ... [illegible] ... supernaturalis [illegible] ... dicitur ...
... [illegible] ... ; ... [illegible] ... elevat ad
... [illegible] ... intellectus ... [illegible] ..., ... ad
quemcunque ... [illegible] ... et ... [illegible] ...
... [illegible] ... requireret, ... [illegible] ...
in infinitum.

... [illegible] ... ratione ... [illegible] ...,
... [illegible] ... effectus ... [illegible] ... vitalis
... [illegible] ... integrent ... [illegible] ...
... [illegible] ..., et ... [illegible] ... v[el] ... [illegible] ...
... [illegible] ... integrat, ... integrat.
... [illegible] ... ; ... [illegible] ...
... intellectus ... integrat intuitive, ... [illegible] ...,
... [illegible] ... beat[ificam]
... [illegible] ... aliquam ... [illegible] ...
... [illegible] ... attingere ... [illegible] ...
... [illegible] ... intellectus ... [illegible] ... aliquam
proportionatam absque periculo admittendi processum in infinitum.

... [illegible] ... nulla species, sive sensibilis, sive in-
telligibilis potest enim ... [illegible] ... nisi ... [illegible] ... sufficien-
te virtute ... [illegible] ... ipsa species, ad ... [illegible] ...;
... [illegible] ... creatis ... [illegible] ... sufficienti virtute, ut
... [illegible] ... beatificam ...
ut det ... [illegible] ... unionem cum illa in ... [illegible] ... intellectus ...
... lumine ... [illegible] ... dab.
... [illegible] ... huius actu; et ... [illegible] ... species ... [illegible] ...
quantitati, aut accidentis ... [illegible] ... virtute ... [illegible] ...

in eiusdem speciei visibilis, atque potentia visiva habet virtutem videndi cum illa, quod eadem species in esse speciei, sit eiusdem quae eadem in esse representantis, atque, quod hoc representare non potest, ut constat, nisi potentia haberet virtutem illud cognoscendi, ipsa species potest vocari in esse speciei, nisi potentia haberet virtutem videndi ipsa eadem cognita.

Ipsa quidem eadem species visibilis, quae recipitur in diaphano, et recipitur in illo in esse speciei, totaliter communis qualitati intentionalis, et diaphanum non habet virtutem videndi illam speciem [illegible] actum, cum diaphanum non possit videre in illa [illegible] sumpta absolute vera et certissima est.

Ex dictis in hac conclusione sequitur quam male dixerit P. Molina supra art. 2. et in hoc art. sit quod ista essentia est in esse speciei visibilis, cuicumque intellectui creato antequam adiuvaretur ex vi lumen naturale, aut generali, quae habet per essentiam, potentiam, et [illegible], quam habet creatura, quamvis intellectus non possit illam videre ex defectu luminis, quod [illegible] non haberet ad videndam essentiam in esse speciei et [illegible] videndam visam esse illam. Et in hoc enim male dixit Molina, ex dictis facile apparet, quod licet essentia divina in esse intelligibilis consideratur conveniat antequam adiuvaretur cum intellectu creato illa generali ratione, per potentiam, et essentiam, quam exercet cum qualibet creatura; considerata in esse speciei, eidem non potest esse intellectui sine adiumento, quod ut sic respicit, ut proprium susceptivum intellectum potentem videre Deum, ut dictum est, qui sine lumine gloriae intelligi non potest.

2.º Opponitur ex D. Thoma p. 1 de verit. art. 11. ubi dicit aut quamvis essentia divina sit [illegible] in intellectu creato, tamen non est ei coniuncta ut forma intelligibilis intellectui quia non potest, quamdiu lumine gloriae non perficitur; ipsam enim intellectus [illegible] facultatem videndi Deum per istam antiquam praedicto lumine illustrari

est tic deficit et videndi facultas, et visibilis potentia. Vt manifeste D. Thomas non solum asserit intellectum sine lumine gloriae non posse videre Deum, sed etiam assent esse Diuinam in ratione speciei intellectui non esse potentiam intellectui, ut visibilem ante tale lumen: ita ut D. Thomas et omnes asserunt Theologi, ut pro gratiarum ut probatum est.

Tertia Conclusio. lumen gloriae est dispositio, ut intellectus disponatur ad recipiendam essentiam diuinam in ratione speciei expressae. Haec conclusio supponit id, quod liceat aliter saltem beatos in patria non fore verbum, disponentes essentiam diuinam gerere vicem illius. quo supposito, haec conclusio evidenter sequitur ex praecedenti. et omnes rationes fauent pro illa auctoritati debent hanc sumere, cum essentia diuina in ratione speciei expressae sit actualior, superior, et magis ultimo in suo genere.

Quarta Conclusio notando prius cum Domino Caietano 1. p. q. 12. art. 3. videtur circa in D. Thoma ibi: quod haec differentia est inter speciem impressam, quae est medium inter potentiam et actum, et inter speciem expressam, quae est omnino actualis, cum sit excitata in potentia intellectiva passiuo, et faciat iam actu intellectum, cum procedit ipsius dependentiis; et ideo ad recipiendam speciem impressam non requiritur concursus actiuus ipsius intellectus recipientis; sed ipsa potentia debet mere passiue ad recipiendam tamen speciem: at vero ad recipiendam speciem expressam non solum requiritur concursus passiuus potentiae recipientis, sed etiam concursus actiuus ipsius potentiae, ratio est, quia recipere illam cum concursu actiuo est recipere ex natura, quae consistit in hoc, quod recipiendo illum facit illum actu intellectum, et sine actuali intellectu tenente se ex parte potentiae intelligentis stari non valet.

Probatur Conclusio: quia ad recipiendam essentiam diuinam in ratione speciei expressae requiritur non solum concursus passiuus, sed etiam actiuus, vel potentia actualis videntis Deum, sed propositio est intellectus actiua concurrere ad videndum Deum, nisi supponat perfectius lumine gloriae: ergo lumen gloriae requiritur, ut dispositio necessaria ex parte intellectus ad recipiendam essentiam diuinam in

in rōe spei expssa. cā ē manifesta mir ig luy. ppēa ē, et mari pat exmutabili.

2ª Cl: nī illud lumen glē, deq ipsa visio beata ē nāria, ut dispositio ad recipiendam illam dnā in rōe spei expssā. Pbā: Cl. ppr lū ē ut dictū ē ad recipiendā speciē expssā reqr concursus activus pōe intelligentis, et poa intelligens, dum recipit, quā illam in rōe vī nālia rōe concurrit activē, nisi qd elicit visionē; ita: ipsa visio nāria reqr ex ste luy ad recipiendā illam dnā in rōe vī, ac proinde erit ut sic dispositio ad recipiendā illam.

3ª pr. Cl: qd pfectior dispositio reqr. ad recipiendā illam dnā in rōe spei intelis expssa, quā ad recipiendā illam in rōe spei impssa; sed ut dc reqr lumen glē, ut dispositio nāria ad recipiendā illam in rōe speciei expssa reqr visio beata, ut dispositio nāria, et cōa pat. ē primar. qa ad pfectiorem frā recipiendā pfectior reqr dispositio, sed illa dna in rōe spei expssa ē pfectior seipsa in rōe spei impssa, sm nā mey intellegibilem cum fundetur in reali illa dna in rōe spei expssa considerata, pfectior reqr dispositio. mir ū pt. ex precedenti clā. et cōa patis pr. qd nil tam de expssa pōt excogitari pōt pfectius lumine glē, qd possit concurrere, ut dispositio ad recipiendā illam dnā in rōe spei expssa, nisi visio beata ē illa, quae concurrit, ut dispositio ad recipiendā illam dnā in rōe spei expressa.

Dicy: visio beata ē ultima frā, quae reperitur in ordine rerum requisitarum, et concurrentium ad videndum deum: ergo nō ē dispositio ad aliquam frā requisitā, et concurrentem ad videndum deum, ac pp. ea, nō erit dispositio, ut intendit ppo cl. hoc ultima cōa pat, si illa dna in rōe spei expssa ē una ex frā requisitis ad videndum deum. Pbat ant. pt. qd ultima frā repugnat, qd sit dispositio ad ultimam, ita pt sic hēt rōē frī, et finis, dispositio u°

ũquā sic hēt rōēz viæ, & medij, repugnat autem, qd aliqd fra=
lis loquendo sit medium, & finis, via, & term. unde pt. qd
visio beata ē exitus intelligibilis intus videntis Deum. sed ē ultima pro
respectu in ordine rerum requisitarum ad videndum Deum. pt.
Cōr qd deesse cuicumque exitus ē qd sit ultimum actus finis, &
hoc oīum pertinentium ad tuum ordinem.

Rd. qd visio beata potest considerari dupl. & ut quaelibet
alia actio intellectus, uno mo, in quantum actus emitius obiti in pōa, alio
mo in quantum contemplatiō obiti, primo mo considerata non habet rōnem exitus intel=
ligibilis, 2o qd ut sic habet rōnem viæ ad ulteriorem terminum, scilicet ad speciem
expressam: 2o mo considerata habet rōnem exitus intelligibilis, ut bene probat
obiectio, 2do qd dicimus, qd visio beata ē dispositio, debet intelli=
gi 1o mo considerata, non 2o mo, & sic obiectio nil habebit contra nos,
cum visio beata ut sic non exitus intelligibilis.

Dices notandum est, qd quamvis visio beata sicut alia
actio intellectus sit exitus omnium currentium ad intelligendum, et exitus
entitativus respectu substantiæ, et exitus omnium quæ concurrunt ad
componendam substantiam; hoc tamen debet intelligi in illorum, qui ha=
bent capacitatem, ut actuent per talem actum, & qd ipsa Deus
quomodocumque consideret, sicut species expressa Deus, ut ex=
pressa ē incapax, ut actuet per aliquam exitum, cum sit summum ens,
& summum intelligere in se fit ad visio beata tamen illius non habet rōnem
exitus ē bene tamen in intellectus, & luminis gloriæ.

2o notandum ē, qd non qualibet intellectio habet rōnem
exitus tum speciei expressæ etiam creatæ, & finitæ, qd ē inca=
pax, cum ipsa species expressa sive verbum sit exitus in or=
dine intelligibilium passivorum, intellectio vero in ordine intelligibilium
activorum, & sic verbum, quod intellectio in suo ordine ē ultimum
quod, dato in illo ordine non dat aliquid, & sint neque exitus
alias, aut ultimum aut non aut ultimum.

Alia Inquit 2o

Argu(itu)r 1°: q(uia) n(on) req(uiritu)r aliqua dispositio ex p(ar)te nat(ur)ae hu-
m(an)ae Christi D(omi)ni ad recipienda(m) subsist(entia)m V(erbi) D(ivi)ni, ut e(st) co(mmun)is s(ententi)a
Th(eologor)um: ergo nec req(uiritu)r aliqua dispositio ex p(ar)te int(ellectu)s creati ad
recipienda(m) ess(enti)am D(ivi)na(m) in r(ati)o(n)e sp(eci)ei intel(ligi)bilis, ac p(ro)inde lumen
gl(ori)ae n(on) req(uiritu)r, ut dispositio ad illa(m). P(ro)b(atu)r co(nsequenti)a: t(um) a paritate r(ati)o(n)is,
t(um) q(uia) unio hypostatica e(st) magis p(er)fecta, magisq(ue) excedit
facultate(m) et ordine(m) nat(ur)ae, q(uam) visio beata: et s(icu)t extrema
illius unionis, intime et im(m)e(dia)te int(er) se iungunt(ur) sine aliquo
media disposit(ion)e, ita int(ellectu)s et ess(enti)a D(ivi)na in r(ati)o(n)e sp(eci)ei im(m)e(dia)te iun-
gent(ur) in visi(on)e beata sine aliquo media disposit(ion)e.

R(espondetu)r q(uo)d ad unione(m) in r(ati)o(n)e p(er)sonali cu(m) hum(anita)te, q(uae) est tanto-
stua unio e(st); et in r(ati)o(n)e tri(?) entitativi, et substantialis nulla dispo-
sitio sup(er)n(atur)alis req(uiritu)r, et sufficit p(otenti)a obedientialis ipsius nat(ur)ae;
imo neque in aliis speciebus p(ro)xi(m)is creatis ad recipienda(m) illa(m)
modo n(atur)ali; et in r(ati)o(n)e qualitatis n(on) req(uiritu)r p(otenti)a cu(m) aliquo dispo-
s(itio)ne; bene t(ame)n, ut au(tem) ipsa p(otenti)a in r(ati)o(n)e intel(ligi)bili p(ro)p(te)r r(ati)o(ne)m sup(er)po-
sita(m), et isto m(od)o req(uiritu)r lumen gl(ori)ae habilitans p(otenti)am ad unione(m) ta-
lis sp(eci)ei in r(ati)o(n)e for(mae) intel(ligi)bilis, et ita n(on) sufficit p(otenti)a obedien-
tialis ipsius int(ellectu)s, et req(uiritu)r q(uo)d sit p(ro)xime habilis, et p(ro)portiona-
b(ili)s ad recipie(n)du(m) illa(m) sp(eci)e(m), q(uo)d n(atur)a debet p(er)venire a lumine.
Unde ex r(ati)o(n)e tri(?) sup(ra) allata p(er) cadit de disposit(ion)e ad for(ma)m sublimi-
ore(m) in ipso m(od)o informandi, et n(on) illius in r(ati)o(n)e entis.

2° arguit(ur): ad recipienda(m) for(ma)m sup(er)n(atura)le(m) n(on) req(uiritu)r dispositio
aliqua sup(er)n(atur)alis: s(ed) ad recipienda(m) ess(enti)am D(ivi)na(m) n(on) req(uiritu)r lumen gl(ori)ae, t(an)q(uam)
p(rae)via dispositio. Co(nsequenti)a e(st) certa, q(uia) ess(enti)a D(ivi)na in r(ati)o(n)e sp(eci)ei e(st) for(ma) sup(er)-
n(atur)alis. Ant(ecedens) v(er)o p(ro)b(atu)r: q(uia) alias daret(ur) p(ro)cessus in infinitu(m), si p(rae)via dis-
positio, seu lumen e(st) sup(er)n(atur)ale.

Dices cu(m) Caiet(an)o et aliis, quod in sup(er)n(atura)libus n(on) req(uiritu)r ad quam-
cunque for(ma)m recipienda(m) dispositio, sic eni(m) daret(ur) p(ro)cessus in infinitu(m),
ut

ut pt argu. Et solu req. adh. factam e ultimam, qualis ea est, stat
formam essam unitam intui in roe spei intelligibilis, at vero lu-
men gloriae non sic se habet, quia non est forma disponentis intellectum ad
recipiendam ipsam essam formam in roe spei.

= Dico 2º respondeo. Quod essa forma in roe spei intelligibilis non est fa ulti-
tima occurrens in visione beatifica, quia potius ipsa visio est ultima
forma, licet ista forma sit magis ultima, si loquamur ut verbum est exitus ingressus
intelligibilis possibilis, est enim ultima in illo genere, ipso dato, quod
lumen gloriae est dispositio ad essam formam, ipso magis ultimam per modum spei
impressae.

= Ad 2m pt dico, quod solum ad formam ultimam requiritur dispositio non
est intelligendum de forma ultima absolute, sed etiam comparative ad
priorem formam, quae ratio praerequisitam ex parte subiecti, et ideo cum non
solum visio beata est forma ultima in serie formarum intellectualium,
sed etiam essa forma in roe spei intelligibilis, nam supponit rationem aliam
formam supernaturalem priorem, vino requisitam ex parte subiecti, scilicet lu-
men gloriae, et ideo lumen est dispositio ad illam, quod lumen non
supponit rationem aliam formam supernaturalem ex parte intellectus, ideo neque
absolute, neque comparative est forma ultima supernaturalis, atque adeo
ad illud non requiritur dispositio supernaturalis.

= 3º arguitur: nam nam lumen gloriae est aliquid inhaerens potentiae in-
tellectivae; ergo non potest esse dispositio ad recipiendam essam formam per
modum spei: antecedens supponitur, quod lumen de quo procedit quaestio
est accidens effectivum potentiae intellectivae: consequentia probatur: nam essa forma
in roe spei non est forma inhaerens; sed cum dispositio debeat esse pro-
portionata cum forma, ad quam disponit, lumen gloriae, quod est forma in-
haerens non potest esse dispositio ad essam formam in roe spei.

= Respondendo autem, et negando consequentiam, ad cuius disquisitionem non est necessarium
quod dispositio proportionetur formae quantum ad omnia, sed sufficit, quod proportionetur

quam

quartus adnexio requisita ad rem dispositam et formam: alias sequeretur, quod si forma ad quam disponit illa dispositio est subita, etiam talis dispositio erit subita, quod est manifeste falsum; non enim forma in naturalis dispositio aut subito, quod est manifeste falsum;

Ad oppositum, quod si ista causa in ratione speciei consideratur non est forma inhaerens, cum lumen non sit forma inhaerens, et sufficit quod sit ista causa intima et interna intellectui non quidem per inhaesionem (et hoc dicitur imperfectum) sed intimam assistentiam, et intimam illapsum, cum lumen gloriae sit intimum intellectui, licet inhaesionem; sit enim natura istius causae in ratione speciei ab intimo excludit inhaesionem; cum sit subito, ita natura luminis gloriae ab intimo includit illam, cum sit accidens: proportio est inter istam causam in ratione speciei, et lumen manifeste in hoc stat, ideo debet, quod lumen istud faciat intellectum creatum atque subtilem capacem istius causae in ratione speciei, quod sit de intimo intellectus, licet non inhaerens ipsius istius, et hanc proportionem habet lumen. Dub. 5. ...

Dub. 5.

Utrum requiratur lumen ad recipiendam ipsam visionem beatificam.

In hac difficultate duplex versatur sententia, prima negativa, quam tenet Scotus in 4. dist. 49. q. 13. quem sequitur in praesenti disp. 48. ... Secunda affirmativa, quam Divus Thomas indicat in praesenti, et alii in locis, quos sequuntur Paludanus in 4. dist. 49. q. 1. et communis Thomistarum.

Dico: lumen gloriae est necessarium ex parte intellectus creati, ut dispositio ad recipiendam visionem beatam, et consequenter non est illa forma, quae vere praeparat subiectum ad recipiendam aliam perfectionem, et ulteriorem formam est vera dispositio subiecti ad talem formam. Sed lumen gloriae ita se habet cum visione beatifica, est enim dispositio illius tenens se ex parte intellectus ad recipiendam visionem beatam, ergo. Probatur minor: intellectus creatus sine lumine gloriae non est susceptivus visionis beatae, et ideo lumen gloriae praeparat intellectum ad suscipiendam visionem beatam. Consequentia et antecedens probatur: quia intellectus sine terminatione non est ...

visis beati, quod cum illo e elicitiuum: g sine lumine gle n e susceptiuum visis, et cum lumine susceptiuum. Ans pt ex sup. dictis, et cons. pr. Deab. e pota susceptiua et elicitiua actus vitalis immanentis, qualis e visio beata, cum actio vitalis immanens sit illa, quae elicit. a pota vitali, et recipit in illa: o d.

Cuius, quaecumque e, quod ingenium sine lumine gle n e elicitiuum visionis, tamen susceptiuum illius e pota obedientiam, quae hic = ad varietatem: nam sicut ad eliciendum quemcumque actum vitalem reqf. principium eiusdem ordinis cum tali actu, ita ad suscipiendum talem actum reqr pota eiusdem ordinis cum illo: g si ingenium sine lumine gle n e elicitiuum visionis beatae; itaque sine illo n erit susceptiuum illius, l. e 3. Princ illo e elicitiuum quod iam e eiusdem ordinis cum actu, ita cum illo est susceptiuum, si q illo iam subiectum e eiusdem ordinis cum actu. Conseqr et amplius pr. quod actus vitalis immanens n minus petit principium, seu subiectum, proprium susceptiuum, quam petit proprium elicitiuum cum intra se utrumque petat, et recipi in eo, a quo elicit, et elici a pota, in quo recipit, ac proinde petit principium, et subiectum eiusdem ordinis cum ipso actu, imo quod petat requirendo illud ut principium, et subiectum, quod idem e proprium actus vitalis immanentis, ut de se e manifestum.

2° pr cl° ocu Dthe inast. quae ch ccapit de vis° beato siquidem ch fra superior = et pr negatiue, q dispositio propria ad aliquam fram e ch dispositio ad effectum fralem ormi talis fre, sic dispositio ad fram substalem, ch e dispositio ad exitum, quae e effectum fralis ormi talis fre; ad lumen gle e dispositio ad recipiendum illum in ratione speciei, quae ut sic comparat intui, ut fra substalis ad mam, visio autem ut exitum: g eo ipso ad lumen gle e dispositio nu fre, sed esse Dnq in ocu gei, erit ch dispositio ocu exitum, nempe visionis beatae.

Nota oci rationem factam in initio, quae in praecedenti

fuerint, evadant ex principiis intrinsecis, et sumuntur ex ordine ad
potentiam obedientialem, ac per consequens dispositiones faciendae per potentiam absolutam
Dei, quae est infinitae virtutis, non egent. Sicut praedispositiones ad introducendam
formam in subiecto, unde forma substantialis per introducitur, non exactam dispositionem
ex potentia obedientiali, quia potentiae obedientiales procedunt a potentia absoluta, sicut in nostro
casu in nobis, cum visio beata sit in intellectu creato, dispositiones
dispositionis luminosae.

R. Ad dispositiones alicuius subiecti sunt in duplici differentia: sunt ali-
quae, quae supponunt capacitatem formae in subiecto inclinante ad eam recipien-
dam, et talis est dispositio materiae ad introductionem formae, materia enim ipsa
est immediate ordinata substantialiter per inclusivam ipsam formam; aliae sunt dispositiones,
quae faciunt ipsam capacitatem subiecti, ut quantitas facit subiectum capax
ad recipiendam figuram; dispositiones primi generis non debent supplere,
dispositiones secundi generis, non enim est facere subiectum figuratum, nisi pro
priori dispositione per quantitatem. Et similiter aliae sunt dispositiones
faciendo capacitatem, et haec sunt proxima intus ideo a Deo supplentur.

Confirmatur quia ad recipiendam rem accidentalem subiectum
non alicuius dispositionis, nisi quando accidens inest medio alio accidente,
ut ... inest corpori media quantitate, et visio beatifica est
accidentaliter inens, sed medio intellectu, et non medio lumine, ut rem
in potentia obedientiali ipsius intellectus, et ad illam non requiritur lumen, sed ut dispo-
sitio, eo quod sit ex parte subiecti.

R. Secundo maior, et confirmatio neganda; nam visio beatifica inest
sed medio intellectu, non tamen ... liberato, et ut illustrato lumine gloriae, re-
ddit enim lumen gloriae ipsum intellectum subiectum capax, et susceptivum visionis, ut dic-
tum est, et ideo est veluti subiectum quo ipsius visionis, et non materiam ad illam
recipiendam.

Ad 2o. respondetur quod ad recipiendos alios actus supernaturales ut fidei,
spei, et charitatis non requiruntur in potentiis habitus, qui sint dispositiones illorum

g idq dicendq ē in visio beatifica; coa pt ā paritate rōis, ē
Anq pt. qd multoties actq fidei, spei, et chatis recipiunt intuitu
de ante receptq habituu, ut stingunt in iustificatē impij adulti:
consptq dicendq, qd actq sī disponit ad recipiendos habitq, ē sī
qd visio ē dispositio ad lumen, quq ēd.

Rdetur. Anq. ē neq coā; ē manifesta diffa, inter
actq fidei, spei, et Chatis, qui sī in via, ē lumen glę, qd ē in patria, qr ibi actq viq, ut sī dispositi ad iustificat. impij sī valde
imperfecti, procedunt enī ab auxilio, ē ab habitq, pmuq auxilij, ut a maximo imperfecto, ē pmuq transeuntis, ē ita bene possunt ēē dispositiō ad fidē, de pmuq habitq stiberatq, qui ut sī maq perfectq;
at ū lumen glę n pot supponere visiō beatq, quā ēd. visio natio
debet supponere lumen glę, ē ita lumen est dispositio talis
visiō, ē n ē ē, ē visio natio supponit aliqq causa unitq
in vie spei ipsi intui, ista actq Dna ut sic natio. eq supponit
lumen glę, ē dēi pot uniri in vie ī pati, nisi poa potenti videre
ipsq, qq qd sine lumine glę intelligi n pot. ē ideo
dicto quod ultima visio beata natio supponit lumen glę pmuq dispositis.

3° arguitur: neq ph pot stingere, qd aliqua fa dispositio
est ad aliq uno mō, ut dispositio receptiua talis fr, ad eu neq
quo qstitq disponit ad colore; 2° mō n ut dispositio receptiua, qd
ut dispositiua tantu, ut accidentia disponunt maq ad pcq visibile;
qd nullomō lumen glę ē dispositio ad visiō beatq: qd tali
lo mō disponit: maior ē patens, ē minor quoad 1m pt: qq si ipsq
lumen glę est dispositio receptiua visiō, sequeret, qd ti separaret ā subiecto posset ipsq lumen elevare visiō sine illo,
at qd qstitq ē dispositio receptiua coloris pot in Eucaristia stare
ex colore sine subiecto, consequens ē falsq; quia visio beata fit actio
vi

vitalis essentialiter dependens à principio vitali, in quo recipiat, et à quo
eliciat: Ergo. = Quoad 2am partem probatur minor: nam intellectus seipso est capax ad
intus recipiendam visionem beatam: quia adhuc non requirit aliquam dispositionem ex
parte illius ante se hiantem ad visionem. Confirmatur bene, nam ex eo quod materia
habet intus ordinem ad formam corporeitatis non requirit aliquam dispositionem ex parte
materiae disponentem ipsam ad talem formam: Ergo idem erit in nostro casu. Ans.
prob. nam intellectus est receptivus visionis beatae ratione potentiae obedientialis, cum visio
sit accidens supernale, et intellectus seipso habet potentiam obedientialem absque
additione alicuius entitatis: Ergo seipso est capax ad recipiendam visionem
beatam sine adiuvamine luminis gloriae.

Respondendo maiori, et negando minorem, quoad utramque partem, ad quam non pertinet
et sequela, est enim magna disparitas inter quantitatem, ut receptivum acciden-
tium materialium, et lumen gloriae ut receptivum visionis beatificae, nam quantitas propter
maximam similitudinem cum subiecto cum sit supremum infimi attingens infimum
supremi seipso sine alio adiuvamine potest recipere accidentia materia-
lia loquendo, quod si de facto indiget subiecto non est quia essentialiter illo indi-
geat, et quia naturaliter quantitas sine subiecto existere non potest, similiter exi-
stente sine illo sufficiens est ad recipiendo accidenti materiali, at vero
lumen gloriae seipso sine potentia intellectiva non est receptivum visionis beatae abso-
lute loquendo, et ideo si daretur separatum à potentia absolute non posset
recipere visionem beatam, et ratio est, quia visio beata ut talis est actio vitalis
essentialiter dicens ordinem ad potentiam vitalem elicientem illam, similiter quae dicit or-
dinem ad potentiam, ut principium vitale, ut seipsum recipientem, imo prius dicit or-
dinem ad ipsam ut elicientem, quam ut recipientem, et sicut à solo lumine
elici non potest, ita à solo illo recipi non potest, et quia potius existimo, quod vi-
sio beata etiam de potentia absoluta non potest recipi in intellectu illustrato lu-
mine gloriae, si à subiecto radicali separetur, quod intus in actu potentiae vitalis
indiget essentialiter dicente cum potentia radicali vitae, sed visio in actu vi-
talis indiget dicente cum intellectu potentiae vitalis formaliter loquendo.

ad

Ad 2m resp. minori vers. negando ans, et adeo ipsa dicendo mag. vi potentiae obedientialis nulla consideratione, nego maj. ut elevatae per lumen gloriae. Ido maj: itaque intellectus hic potentia obedientialis ad eminenti recipiendum, tam supernaturale, quae hic supponitur, sive proximi, sive remoti non tamen activae, immo recipienda, ipsa quae est actus vitalis, et ita in lumine gloriae, hinc omnes proprii, sufficientes constituentis intellectus in actu potentiae proxima elicitiva visionis, ideo infallibiliter a Deo, recipit eminente in potentia obedientiali ipsius intellectus; at vero visio beatifica, cum sit actus vitalis, petit potentiam obedientialem intellectus, non nuda considerata, sed ut elevatam et constitutam in actu potentiae proxima elicitivae ipsius visionis, quod quidem hic intellectus ab ipso lumine gloriae. Dub. 6 Utrum intellectus creatus possit de potentia absoluta elicere visionem beatificam sine lumine gloriae.

Dub. 6

Utrinus creatus possit de potentia absoluta elicere visionem beatificam sine lumine gloriae?

In hac difficultate est triplex opinio. 1a est affirmativa, quam defendunt Molina, Suarez, Scotus, et alii. = 2a et 3a est negativa, quam tenent Ferrariensis, et alii in locis, ipsis quae sequuntur, cum aliis plurimis, et est etiam.

1a Concl. intellectus creatus ex de potentia absoluta non potest efficere visionem beatificam absque qualitate aliqua, et forma sibi inhaerente mediaque elevetur et ad eliciendum ipsam visionem beatificam et probatur 1o ex Sancto Thoma ratione forma ... , quia intellectus creatus sine lumine gloriae non habet facultatem, nec est virtus proportionata ad eliciendam visionem beatificam: ergo non potest ex de potentia absoluta elicere visionem sine lumine gloriae. probatur consequentia: nam implicat, quod a potentia non habente facultatem, nec productivam virtutem elicitur aliquis actus. Confirmatur, quia si talis actus elicitur a potentia: ergo potest elici: et intellectus non habet potentiam physicam, et facultatem ad eliciendum talem actum. Ans autem probatur: quia facultas, sive virtus requisita ad eliciendam visionem beatificam est supernaturalis, cum ipsa visio simpliciter sit supernaturalis; sed facultas, et virtus intellectus creati et naturalis cum ipse intellectus sit simpliciter naturalis: ergo actus sine lumine gloriae non hic

a se facultatem, nec virtutem proportionatam ad eliciendam visionem beatificam, cum lumen gloriae [illegible] non sit, ut sibi [illegible] intrinsecam facultatem, et virtutem ad eliciendam ipsam visionem.

Cum enim intellectus per excessum subordinatus ad Deum reddit virtutem majorem, et elevatiorem ex se, non inde; et ita cum media tali excessu subordinatus, et assistentia ex se [illegible] reddat virtutem intellectus magis proportionatam, et perfecta illius ex se, ideo poterit elicere ipsam visionem beatificam, [illegible] [illegible] alicuius virtutis inde receptae.

Ad hoc est intellectus ex vitali elevatione [illegible] in sua potentia ad eliciendam visionem beatificam: sed talis elevatio debet esse per aliquid [illegible], [illegible] receptum in ipso intellectu [illegible]. [illegible] quaelibet causa debet inde continere suum effectum, et si illum inde non contineret non posset illum producere [illegible] ex se illum emitteret; et [illegible] idemque excessus causae nequit effectum inde continere in ipsa causa: sed talis elevatio debet fieri per aliquam formam [illegible] [illegible] inde contineat effectum.

[illegible], et explicatur hoc, quia visio beatifica debet egredi ab intellectu, sicut quaelibet alia actio egreditur a sua causa; [illegible] non potest talis visio egredi ab [illegible] virtutis, et facultatis, quae in ipso inde [illegible], [illegible] illum [illegible]: sed talis elevatio debet fieri per aliquid inde receptum in ipso intellectu. [illegible] [illegible] ab [illegible], quia ex potentia manet non egreditur actus, sicut actus debet egredi, et [illegible] ab intimis viribus potentiae: sed debet supponere in ipsis viribus potentiae [illegible] in eius intima entitate virtutem impressam, quae det facultatem eliciendi illum actum. [illegible]. Et si actus egrederetur a potentia per virtutem manentem ex ipsa, iam talis potentia ex ipso [illegible] non produceret ipsum actum, [illegible] ad [illegible] ipsius potentiae produceret talem actum, sicut in ipso illum [illegible] [illegible] productiva talis actus; et hoc non est dicendum: [illegible].

[illegible]: nam intellectus creatus [illegible] ad eliciendam visionem beatificam [illegible] quatenus actio vitalis, [illegible] quatenus est actio supernaturalis: sed debet habere intra virtutem [illegible] creatam, [illegible] eliciat illam non solum ut actio vitalis, [illegible] supernaturalis [illegible] intellectus creatus videt Deum per [illegible], ut aliquid supernaturale [illegible] [illegible]

loquendo: q. n. Sbus [illegible] fualissime activa ad visum, ut actio vitalis, dicitur ut est supernalis; [illegible] enim supernale, ut supernale est fualiter loquendo attingi non potest, nisi per actus supernales fualiter loquendo. Cum vero [illegible] explicat intelligere, [illegible] creata, ut creata [illegible] aliquem effectum vel aliquam rem, et [illegible] in se virtutem [illegible] talis effectus [illegible] rem, et [illegible] ipsam causam creatam, [illegible] talis, unumquodque enim in tantum operatur in [illegible] [illegible] tanquam per [illegible] agendi, et [illegible] tanquam per rem fualem [illegible] ipsum operans, in [illegible] talis, [illegible] operatur in [illegible] causa creata fualiter per virtutem, [illegible] creatam [illegible].

Dices, [illegible] illud principium omnis causa debet habere virtutem [illegible] inhaerentem, vel infrantem, media qua operetur, debet intelligi [illegible] causae [illegible] per virtutem [illegible] creatam, non vero [illegible] concurrunt per virtutem divinam supernalem et increatam, ut in isto casu [illegible], [illegible] ipsius virtutis, [illegible] creatam [illegible] ipsam [illegible] inhaerendo, vel infrando, [illegible] ex quo sequitur, [illegible] videtur Deus mediante [illegible] unita [illegible] luminis operatur per virtutem inhaerentem vel infratam, [illegible] internae [illegible] sufficit, ut intellectus transeat de uno extremo [illegible] in aliud, absque eo quod [illegible] per [illegible] infrantis, vel inhaerentis, [illegible] internae unionis; [illegible] aliter [illegible] habeat [illegible] habebat, [illegible] novam virtutem, quam antea non habebat, [illegible] videns, et [illegible] videre Deum [illegible] antea non habebat, [illegible] infratio, seu inhaerentia: et [illegible] exemplum in [illegible] actus transeuntes in passo tanquam infrato, et [illegible] denotatur agenti, et non est in illo [illegible] neque in illo inhaeret, et [illegible] intimam unionem [illegible] effective, et [illegible] eius [illegible] in exemplo [illegible] et lumine creato [illegible] assignato, [illegible] infrat inhaerendo, [illegible] non sic, et

in

intime uniendo se; et hoc videtur illi quod satisfaciant plenè rationi motae oppositae.

Sed certe haec solutio est falsa, quia fundatur in principio falsissimo scilicet in hoc, ut aliqua forma, seu virtus operativa constituat aliquam potentiam potentem producere aliquem effectum, quem antea non poterat, non sufficit intima unio, et applicatio, quam indicat informatio, vel inhaesio talis virtutis, quod est falsum; ipsi supponendo prius quod virtus operativa debet commensurari cum esse rei, et cum eius actualitate, et ideo nimirum quod operatur in quantum est in actu quod non debet intelligi solum de actualitate existentiae, sed de actualitate esse, nam ut aliqua compleat aliquem effectum non solum requiritur quod existat, sed etiam quod habeat aliquid essentiale, seu veluti essentiale constituens ipsam in aliqua specie, vel natura proportionata ipsi operationi verbi gratia ut aliquid sit calefactivum, et calefaciat non sufficit quod existat, sed requiritur quod habeat esse calidi, quod constituat in specie, et natura calidi, et idem constat in aliis exemplis.

Ex qua doctrina optime infertur quod ut aliquam personam divinam, vel aliquod eius attributum tribuat potentiam creatam virtutem operativam, seu potentiam operandi non solum requiritur, sed quod tribuat illi aliquid esse, seu veluti essentiale, et primam naturam, seu esse, ut aliquid ab existentia. Sed tale esse non potest dari, nisi informando, vel inhaerendo: sed a Deo fieri non potest. Probatur quia non nisi duplex modus constituendi formas, scilicet per modum simplicitatis, et identitatis, ut in Deo, et Angelis contingit, et per modum compositionis materiae, et formae, ut in aliis rebus experientia docet; sed Deus, vel attributum divinum non constitueret per modum simplicitatis et identitatis tales species, vel naturas, ut de se patet, siquidem non identificaret cum potentia quam constitueret, et elevaret: sed constitueret per modum compositionis componentis cum alia ipsa ipsius compositionis operans, et cum in tali compositione non habeat rationem materiae, deberet habere rationem formae informantis ~~aliquam potentiam~~.

Hoc supposito, dirigitur impugnatio illius solutionis, quae data fuit motae rationi. Ideo quod deberet potentia per modum virtutis formaliter productivae debere uniri per modum formae physicae informantis physice ipsam potentiam: sed persona divina, vel attributum divinum non

Ipsa ita uniri cum intra [illegible] ipsa unitio [illegible] visiva productiua [illegible] ut [illegible] non explicit in visiva productiua [illegible] ad actum [illegible] ad actum, quia [illegible] agendi [illegible] id, quod unit [illegible] virtutis productiua [illegible] uniri, ut forma physica in [illegible] physica [illegible] ex diffe assignato, [illegible] actus [illegible] agendi [illegible] [illegible] actus, et [illegible] aliquam [illegible] agendi [illegible] autem [illegible] substantiali [illegible] fiat [illegible] simplicitati, et identitati [illegible] et forma physica informante [illegible] quod unit [illegible] virtutis productiua [illegible] uniri [illegible] physica informantis [illegible] actum [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] quod dicebat [illegible] non loquimur de agente [illegible] inactiuato, et [illegible] actu [illegible] de isto [illegible] actiuo [illegible] virtute [illegible] denotatio, nullum [illegible] ut [illegible] agens, ut [illegible] virtute [illegible] ponit quemlibet [illegible] actualitatem in illo [illegible] antea non habebat [illegible] et [illegible] mutatur a virtute [illegible] quod nos loquimur [illegible] ad visum [illegible] intelligatur potens elicere visionem [illegible] elicere.

Quaeritur [illegible] in ordine, de [illegible] absoluta, habitus luminis gloriae ad supernalem visionem eliciendam [illegible] absolutum [illegible] quam assignare [illegible] creati ad visionem supernalem [illegible] visio [illegible] requirat habitum luminis, et [illegible] qualemcunque [illegible] ordinis [illegible] ; [illegible] de [illegible] absoluta requirat [illegible] a [illegible]

inio

imo supernali, qd sit habitus luminis: sed intentum mon. pt. qui actus visionis tam- quam habet ad qd sit supernalis, et qd sit visio ex aliquo modo, bonitatem debere exigite habitus ad sui productionem: sicut illum natura, et tam. Deus quam pe- bere exigite ... ad ... nat. pot. curi ab- beret. miru ... qd n exigat ad ... pot ... aliquo auxilio actuali eiusdem ordinis, nisi enim alligatus ē ordo supernalis ... ad quem habitus: ... aliquam actualitatem ... supernalis ... visio, quae sit operativa ... qd quodsu- nalis ... acquirit supernalis alius ...

Quod n exigat item ... visio ... modum ... habet diffe- ... ultima in ordine ad actum int., ... ultima ... in relatio- ne ad ipsum actum int.; ... quae ultima diffa actus charitatis in relatione ad Deum dilig.; ... nec actus fidei in intu, nec actus charitatis petunt natio ad ... supernale ... habitus in ... elicient: sed neque in- actu int. videntis Deum ... habebimus ... in actu ... et in actu fidei ... qui iustificat, ... huiusmodi actus ... (... antecedunt in ... charitatis, ... supernalis fidei charitatis, ... solummodo ... ab auxilio: sed ... in actu visionis Dei.

3º cc.: ad actum supernalem visionis Dei eliciendum sufficit de potentia Dei absoluta lumen actuale ... auxilij ... supernalis ... in illa Dei mente ... visio ... pars huius cc. ... 2a 2ae q. 175. art. 3. ad 3. ubi sic ait: Divina essentia videri ab intellectu creato n pot nisi ... lumen gloriae, ... transeuntis, et ... momentis, et sic facit sanctos in patria, ... in Paulo in raptu: sed ... ipsum lumen gloriae ... Dei absoluta, quali usus fuit in raptu Pauli; ... auxilij, ... creatus ... ad visionem.

Denique ... pars ... sufficienti divisione

simonia ad actu[m] p[ro]p[ri]u[m] Dei ex d[iff]ere[nti]a absoluta in eg[ere] p[ri]ncipali[ter] p[ro]ince
[ef]fect[u]s intr[in]s[ecus], ut p[ate]t ex [d]ictis; [ve]l hoc requiret q[uo]d sit natu[r]a [i]tem ut [e]sse
maneret p[er] [ef]f[ec]tu[m]; q[uo]d sufficit lumen actuale, seu auxiliu[m] p[er] q[uo]d in eg[en]te
robore[tur] ad v[ir]tu[te]s Dei [c]ollig[en]das ...

= Pro 2.o p[ro]ba[tur] p[ro]p[ositi]o ce[nsen]da [q]u[o]d n[on] sit alia Dei motio, supponendo q[uo]d [hu]ius lumen actuale, seu auxiliu[m] actu[ale] [et] demu[m] ad conside-
[ran]du[m], s[eu] p[er]cipiendu[m] ... a[u]x[ilium] actualitatis, [et] p[ro]ueniat ex his ap-
pellat[ur] a D. Th[oma] ... p[er]tinentib[us] ad motu[m], act[u]m, [et] pass[iv]u[m]: n[on] 1. =
2.ae q. 111 art. 2. lo q[uo]ta[m] [illegible] ... p[ri]ma[m] ad act[u]m supernat[ura]le[m]
dicit illud e[ss]e gr[ati]a[m] operante[m], [et] gratuitu[m] Dei motu[m], qua D[eu]s mo-
uet hu[ma]n[a]m mente[m] ad actu[m] supernat[ura]le[m], at[que] illa[m] ... Dei ... mo[tio]
[hu]iusmodi auxilio gratuito, quo D[eu]s ea[m] mouet ad agendu[m]. [Atque] q[uo]d
e[ss]e gratuitu[m] [ef]f[ec]tu[m], quali ... su[b] ... [a]d q[uo]d [est] qualit[as], 3.o
q[uo]d [est] motu[m] aie[m] ... act[u]m ... mouentis in moto: [et] motu[m], teste Phil[osoph]o 3. phi-
sicor[um] tex. 1. [et] 3. p. q. 62. art. 4. ait de virtute illa, qua sacram[en]ta
noui legis causa[n]t [gratia]m, h[ab]ere e[ss]e transiens, [et] in[com]pletu[m], sic[ut] motus [est] actus
i[m]p[er]fectus, [et] [com]p[ar]atur ad [gratia]m virtutis [ef]fect[iv]e sicut motus n[on] [est] p[ro]p[r]ie
in g[ene]re, [et] reduci[tu]r ad g[enu]s actus p[er]fecti ut alteratio ad qualitate[m].

= In his d[ua]b[us] locis n[on] vult D. Th[omas], [hu]iusmodi virtutem supernat[ura]lem,
siue nobis ad act[u]s supernat[ura]les vi[tal]es, [et] [illegible], siue sacram[en]tis adj[un]-
ct[a]m [e]sse q[ua]ndam superadditam eam motu[m] p[ro]p[ri]e, [et] tant[u]m quoad mo[dum], q[uo]d sit
motus e[t] transiens, [et] d[ic]itur in fluxu ... [hu]iusmodi lumen, siue au-
xiliu[m] [et] qualitas quæda[m] fluens ... [et] q[uo]d sit motu[m] [et] q[uo]d ... in
numero eius [illegible] q[uo]d [est] in ... ipsa in fon[te] reducit [eff]ect[u]s ad p[rim]u[m], ita [ut] hæc
supernatur[alis] qualitas in eo ... [et] g[rati]a n[on] p[o]n[i]t in numero eius actu,
qui [illegible] ipsius, sit ... a b[e]ato ... hic [illegible].

= [illegible] p[ro]bas e[ss]e ... n[on] D. Th[omas] in locis [al]l[e]gatis vocat auxi-
lium hoc [q]u[o]d superadditu[m] ... motu[m], [illegible], [et] ... Dei,
q[uo]d sit ... qualitas fluens n[on] e[ss]e ... motu[m], quo [illegible]
[illegible]

rubor subiectum calefaciti, et transiens appellat passio, seu qualitas sit [illegible]

spei: [illegible] vere, et proprie motus [illegible], quod hic sit mens [illegible] Deinde

huiusmodi motus ut ille [illegible] sive [illegible] potens

ad effectum supernaturalem, et motio [illegible] nequit [illegible] potens operari

cuius sit pro operativum, ideo [illegible] qualitate [illegible]

spei: [illegible] sub nomine motus intelligit [illegible] motus [illegible], et quod

[illegible] vera, et realis, [illegible] motus, at [illegible] sit [illegible].

Deinde nam [illegible] ponit in subiecto aliquid [illegible] magis

[illegible] nullum ponit, [illegible] ad actum, effectum [illegible]

[illegible] motum [illegible] ad [illegible] qualitatem, et

[illegible], et [illegible] qualitas posset [illegible] huiusmodi motus, [illegible]

[illegible] operativa, quae [illegible] actum [illegible], hinc [illegible]

huiusmodi motus [illegible] erit qualitas [illegible] in hac, [illegible]

supernaturalis actus [illegible] possibilis [illegible]

[illegible] effectus, sine actu, nec erit motio, nec [illegible] subiectum in

[illegible] motio [illegible] cuiuscumque motus [illegible] in [illegible]

[illegible], cuius sint [illegible], et [illegible] identificet, neque [illegible]

relinquens in subiecto, [illegible] applicans ad actum tantum [illegible]

applicat applicatio autem [illegible] tantum, et non [illegible] agendi [illegible]; dicendum ergo

in virtute et in [illegible] huiusmodi actuale lumen, seu auxilium

qualitatem fluidam [illegible] ex [illegible], [illegible]

elevata ad ordinem supernaturalem in [illegible] proximi [illegible]

et [illegible] actus [illegible] similes [illegible] in ordine [illegible].

Arguitur [illegible]: quia [illegible] virtutem partialem

ad videndum Deum [illegible], quod [illegible] legem ordinariam [illegible] ad

eliciendum [illegible] Dei, [illegible] illi alia virtus partialis requisi-

ta ad virtutem, [illegible] talis [illegible] lumen [illegible] virtus [illegible]

modo quo calor in aqua [illegible] virtus [illegible] absoluta

[illegible] elevari in ordine ad virtutem [illegible] hoc [illegible] cum

ex illo. Ans. videt[ur] Colligi ex d[ic]tis, et[iam] a p[ar]te. q[uo]d si lumen hoc ... r[ati]o[n]e virtutis partialis proxime, et int[ellectu]s e[ss]et v[er]o alterius virtutis partialis proxime, int[ellectu]s, et lumen concurrunt ad visi[onem] tanquam duae cau[sa]e partiales, ex q[ui]b[us] coalescit una totalis ad eamdem, quo modo trahentes navem concurrunt ad trahendam illam; et q[ui]a duae cau[sa]e partiales concurrunt ad aliquem eff[ectu]m, ubi quaelibet p[er] se sit insufficiens ad illum, et int[ellectu]s indigeat adiuvari ab alio, n[on] tamen indiget adiuvari ab illo, ut una p[er]ficiens aliam, sed exce[de]ntes concurrentes ad eumdem eff[ectu]m, ut in exemplo posito apparet. nam vires Petri trahentis navem cum Paulo non fiunt una cum virtute Pauli: et similiter dicendum est in p[raese]nti, q[uo]d int[ellectu]s non efficit unum cum lumine in ordine ad vis[ione]m.

R[espondeo] 2[do] neg[ando] ans.: q[ui]a int[ellectu]s est ca[usa] totalis ad videndum Deum, licet remota, et lumen est ca[usa] totalis, et proxima, ita ut quaelibet in suo ordine influit in totam vis[ione]m beatam; q[ui]a tamen prius remotum alicuius operis non influit in ipsam op[eratio]nem, nisi mediante prio proximo, cum quo fuit commensurata talis op[er]atio, ut p[ate]t in anima rationali, et virtute vel intellectiva ali[qu]a; inde fit q[uo]d int[ellectu]s non possit influere in vis[ione]m beatam, nisi mediante lumine gl[ori]ae, cum quo tanquam cum virtute proxima, est totali visio beata commensurata, et ita lumen non est totum ... q[uo]d excludat r[ati]o[n]em virtutis radicalis, et remotae, sed solum est ... excludat alterius virtutis proximae, et in hoc sensu p[o]t[est] admitti, q[uo]d int[ellectu]s, et lumen sint cau[sa]e partiales, et ad p[ro]b[ationem] dic[endu]m: nisi q[uo]d duae cau[sa]e partiales concurrunt ad eumdem eff[ectu]m, una non p[er]ficit unam ab alio, si illae cau[sa]e sint partiales partialitate cau[sa]e proximae, ita ut quaelibet habeat suam virtutem partialem proximam agendi, ut in exemplo posito contingit, ad[mitto] mi[norem]; si sint partiales partialitate cau[sa]e, licet una sit remota, et alia proxima, nego mi[norem], nam ... virtutem remotam non p[o]t[est] operari, nisi p[er]ficiatur p[er] virtutem proximam.

Ubi

Ubi notanda e(st) diff(erenti)a quae e(st) int(er) luminositatem et calorem aquae [illegible] aquae e(st) [illegible] virtutem calefaciendi [illegible] supponere aliam virtutem, in aqua [illegible] [illegible] ad illum effectum, imo [illegible] repugnantia ex proprio naturae [illegible] [illegible] virtutem [illegible] quae [illegible] inclinata sit ad frigefaciendum [illegible] [illegible] substantiam calorem et luminositatem [illegible] e(st) virtutem vitalem, [illegible] supponit in intellectu aliam virtutem vitalem [illegible] intelligendi, et [illegible] inter [illegible] substantiam [illegible] [illegible] virtutis [illegible]

[illegible] ad hoc [illegible] admittendo, quod [illegible] posset [illegible] primi [illegible] producere vitam, ut vitalem, non tamen posset illam producere [illegible] supernalis e(st), quod visio, ut supernalis e(st) ordinis superioris, et ita non [illegible] ab intra [illegible] virtutis, quae ordinis inferioris e(st), et [illegible] [illegible] aliquam virtutem [illegible] ipsam, ut possit producere [illegible] [illegible] supernalem.

Nec sufficit dicere, quod visio, ut vitalis e(st) [illegible] ut supernalis [illegible] Deo, et ita [illegible] aliqua virtus [illegible] [illegible] sufficit [illegible] ad producendam [illegible] totalem [illegible] [illegible] ut [illegible] duabus [illegible] partialibus [illegible]

[illegible] visio, ut supernalis [illegible] egrediens a potentia [illegible] [illegible] [illegible] media illa [illegible] attingit Deum [illegible] [illegible] virtutem ut supernalem, quod ut supernalis non egreditur ab intra [illegible] [illegible] ab intra, et [illegible] egreditur ab intra [illegible] illam [illegible] [illegible] in se, et ita, ut in hoc [illegible] [illegible] [illegible] aliquam virtutem [illegible] [illegible] in actu [illegible] ad producendam [illegible] ut supernalem.

[illegible] quod Deus potest facere [illegible] potest facere [illegible] Deus potest producere [illegible] lumine gloriae [illegible] quod Deus potest producere ignem [illegible] [illegible] potest [illegible] producere [illegible] [illegible] in hoc [illegible] aliquis effectus [illegible]

dictus effectus, qui efficienter debebat esse a lumine, sic a Deo efficitur sine tali lumine, effectus enim fieri non minus elicere visionem, et illuminare intellectum illuminatione naturae, frater etiamque elevatus, et videre Deum in lumine ablato lumine, ... illuminatus, et constituatur in eo eius potens efficere illam visionem ... ordinatam.

Pro hic generali causa, itaque talis ... sit visio elicito aliquo lumine, ... sit elicito ab intellectu creato, nego causam; itaque quamvis Deus ... causae efficientis adiuvandum ... facere, quod ... ; ergo potest ... igne, quia ... mediante alio igne, tamen non potest supplere concursum ... lumine ... , quam operetur, ... virtute intrinseca ... operetur; ... faciat, ut ... virtute ... calefaciat, ... sic similiter non potest facere, quod intellectus eliciat visionem supernaturalem sine virtute intrinseca, per quam constituatur in actu primo supernaturali ad illam eliciendam.

Addo ... per ... aliquem effectum formalem, quem Deus solo supplere non potest, non enim Deus supplet ... quod pure efficiens est, sed ut effectus ille fiat absolute in ratione a solo Deo, Deus supplet id, quod formale est, sed ut ille effectus sit effectus non Dei ... creatae, ... in ipsa facultate, et virtute proportionata, ut ab illa possit exire talis effectus, et visio ipsa ... a lumine, in ratione ... intellectus cum talis visionis ... lumen, et cum non possit intellectus elicere visionem, nisi ad illam supponat potens, hinc est, quod Deus non potest facere per se ipsum solum, quod intellectus eliciat visionem.

Arguitur 3.° nam essentia divina potest uniri intellectui in ratione speciei intelligibilis: ergo etiam potest uniri tali ... absolute in ratione luminis, et virtutis intellectivae, ... non ... lumen ... causa: nam ideo essentia potest uniri in ratione speciei intelligibilis, quia ... in ... luminis, seu virtutis intellectivae ... potest immediate uniri.

[illegible]

Arg. 1º nam si species intelligibilis creata non possit uniri intellectui, nisi inhaerendo ipsi, quia est species accidentalis, species vero intelligibilis increata uniri possit intellectui absque actuali inhaesione, quia est substantia, ita similiter, lumen etiam creatum non possit uniri intellectui, nisi inhaerendo, et informando, quia accidens; lumen increatum [illegible] potest uniri intellectui, sine inhaesione, et informatione, quia est substantia.

Arg. 2º nam si ipsa essentia non possit uniri intellectui creato per modum luminis, seu virtutis intellectivae maxime quia est principium formale quo visionis effective videtur Deus, principium autem formale quo agendi debet conveniri ipsi agenti per modum formae physice informantis, quod ipsa essentia competere non potest; sed haec ratio est nullius [illegible] per omnia nam essentia in ratione speciei intelligibilis etiam concurrit, ut principium formale quo agenti concurrenti effective ad visionem, ut tenet probabilior opinio, et tamen potest uniri in ratione speciei intelligibilis: ergo etiam in ratione luminis, et virtutis intellectivae.

Respondendo ad argumenta, et negando consequentiam, et disparitatem admissa, et [illegible] consequentia, imo excepto quod essentia divina sit summe potens immediate per se ipsam intellectui in ratione speciei intelligibilis, etiam in ratione luminis est ratio, quia non unitur in ratione speciei, potest uniri in ratione [illegible] sine illa informatione, quia sic unitur formaliter [illegible] vices obiecti, et sic illum habet rationem [illegible], et hoc ipsa essentia non repugnat; quod autem uniatur agenti creato in ratione luminis, vel virtutis operativae, uniatur in ratione formae physice informantis, quia unumquodque operatur in quantum est in actu, per extrinsecum tanquam principium, et per formam tanquam rationem formalem constituentem ipsum in aliqua specie, vel natura; hoc autem fieri non potest ab ipsa forma, nisi mediante inhaesione, vel informatione, vel per formalem identitatem, et cum hoc ultimo modo non possit Deus alicui intellectui, quia distinguitur realiter ab illo, et actuare illum, et 2º modo dicatur imperfectum idem Deus, qui ratione luminis est summe actus non potest immediate uniri intellectui in ratione luminis.

Dices: ad hoc quod Deus uniatur in ratione luminis cum intellectu non est necesse quod uniatur in ratione formae realis physice informantis, sed sufficit, quod uniatur in ratione actus [illegible]

fecti in ordine entitativo; et ista Una in isto ordine est actus purissimus, et perfectissimus: ergo potest sic ambire omnia entia in suo lumine.....

= Respondeo negando maiorem; nam ista Una non potest ambire omnes intra formam actus ut sic in ordine entitativo, diversa talis actus, ut dixi pt. actus autem in esse entitativo [illegible] ad gratiam dicitur in actus, qui unit per formalem identitatem, vel per modum formae informantis, aut inhaerentis, vel per modum termini; sed ista Una non uniat cum intellectu modo, quo aliquid recedit ab illa neque 2° modo, quia non unitur per modum existentiae aut subsistentiae, sed per modum luminis, et virtutis; inde est, quod si ista Una uniat cognitive in esse luminis deberet uniri cum illo in esse formae physice informantis, aut inhaerentis, et in hoc deest perfectus absolute dicendum non posse Unam esse unionem per modum luminis.

= Ad 13 [illegible] pro ex dictis ad argumentum [illegible] maiorem et nego minorem; dico quod aliquid Deus, dummodo, ut potius praeter agendo teneret se ex parte obiecti ad [illegible] in unione [illegible], sed Deus, ut forma tenens se ex parte potentiae per modum virtutis, nego [illegible], tenens [illegible] non [illegible] uni- cum informando physice, unde [illegible] ibi data optime.....

= Ultimo arguitur: nam multae causae inferiores [illegible] subordinatae ex eo ad superiores possunt plures aliquos effectus, quos [illegible] se im[pe]te- rant producere; quod similiter intellectus, ut sic non subordinatus assistente Deo potest eli- cere actum supernaturalem visionis beatae sine lumine gloriae. probatur maior, quia ex auctoritate Divi Thomae, qui complicat causas superiores, [illegible] intime assistant causis in- ferioribus, et illas sibi subordinant, et [illegible]. Antecedens [illegible] [illegible] 1°, quod membra exteriora ex [illegible] subordinata [illegible] intellectus, et voluntatis sine aliqua forma superaddita movent, et [illegible] effectus operantur. 2°, quod calor ut est accidens, [illegible] virtus ignis, vel aliis sine aliqua forma superaddita [illegible] ignis [illegible] carnem. = 3°, quod humanitas Christi [illegible] subordinata ad [illegible] sine aliqua forma superaddita operatur [illegible] miracula, ut constat ex D. Thoma 3 p. q. 13. art. 2. = 4°, quod [illegible] [illegible] subordinatur ad lucem ei assistentem de [illegible] visibilis, et movet [illegible] ad immittendas species intentionales. [illegible]

sit magis immaterialem, quam ipse. — 5. quod phantasma corporeum ex subordinatione, et sublevatione ad intellectum agentem absque eo quod ipsi aliquid intrinsecum superaddatur, sit potens producere species intelligibiles. — 6. quod cogitativa in homine ex subordinatione, et sublevatione ad illum intellectum possit discernere aliquid circa singularia sensibilia, quae alias non posset: et similiter intellectus ex subordinatione ad Deum assistentem poterit elicere actum visionis beatae absque lumine gloriae aut alia qualitate superaddita.

Respondeo negando antecedens: ad probationem dico quod in istis exemplis adductis fit elevatio per aliquid intrinsecum receptum in re subordinata. Unde ad primum exemplum dico membra exteriora habere sufficientem virtutem operativam, qua mediante possint operari, ut patet ex dictis supra. Et cum voluntate autem solum habent per eorum virtutem applicari ad actualem exercitium, quae quidem applicatio, seu motio voluntatis, fit per sublevando aliquid intrinsecum in illis, vel fit per naturalem quandam subordinationem, et simpathiam inter ipsas vires animae, et animam per actum unius potentiae sequitur motus alterius potentiae. — Ad secundum: calor non ex sola subordinatione exercet actum, et animae sensitivae habere virtutem productivam ignis, vel carnis, sed ulterius per virtutem superadditam, et distinctam saltem formaliter ab illo, seu natura speciali considerato, et sic nihil omnino. — Ad 3. huius responsio ex vi ad tertium, debere, ut aliquid valeat operari per miraculum dicendum illi, quod actualis virtus intentionalis inhaerens intrinsece per modum transeuntis impressa ex actuali motione Dei, qua mediante patrat huiusmodi miracula, et tamen habere virtutem ex subordinatione ex terra ad tertium, et ex superaddita qualitate illi intrinsece inhaerente. — Ad 4. dico quod color, dum fit per lucem visibilis, aliquid reale recipit a luce, teste Aristotele 2. de anima tex. 70, et docet ibidem. Unde dixit, quod coloratum ex participatione lucis, et sublevatum per superadditam recipit virtutem immittendi species intentionales, et non lucem, a qua extra ad intra ipsi colorato, et qua mediante aliquo fieri intrinseco producit species. — Ad 5. et 6. dicendum quod tales phantasmata quae cogitativa per se dicuntur in anima spirituali redirecipiunt aliquid intrinsecum per modum transeuntis, per quod illud ex elevatione intellectus agentis possit in statu influere ad producendum species intelligibiles; hac autem ex participatione alicuius virtutis deinde ad ipsum ab intellectu possibili sit potens productiva.

ca singularia sibi proportionata, quod tradit D. Thomas 1. p. q. 78. art. 4. ad 5. propter abundantiam refluentiæ vitalis animæ, et inter sit cogitativa in nobis perfectior in individualitate quam æstimativa, quæ sit in brutis.

Dub. Ultimum
Utrum intus possit videre Deum per visionem increatam?

In hac difficultate prima sententia affirmativa, quam tenet Scotus in 3. dist. 14. q. 1. duobus in vocibus locis, et alij. — 2a sententia est negativa, quam tenet D. Thomas 1. 2. q. 3. art. 2. et 3. 2. q. 23. art. 2. cuique sequuntur Capreolus, Caiet., Navarro, et Coimbr. et alij, quorum declaratur sic.

Ad primum applicat, quod intus creatus possit videre Deum per visionem increatam in ipso receptam: probatur hæc conclusio authoritate D. Thomæ q. 20 de verit. art. 1. ubi ait, sicut dicitur non potest esse actus corporis, ut eo corpus formaliter vivat, lo... dicitur ... fiat, ita non potest esse actus animæ rationalis, ut eo formaliter sciens, vel virtuosus sit, sicut nos per habitum virtutis, vel scientiæ. Et 3. p. q. 11 art. 1. ad 3 ait Dei intelligere est eius substantia, unde hic actus non potest esse animæ humanæ Christi, cum sit extraneæ naturæ: sed et omnis D. Thomæ ratio est vera.

2o probatur ratione: nam visio increata non potest denominare intus creatum videntem per illam: ergo non potest mediante tali visione increata videre ipsum Deum. Probatur antecedens: talis visio increata non potest denominare ipsum intus videntem per illam: ergo neque videntem per illam. Consequentia patet, et antecedens probatur: nam vivens mediante visione, non se movet ab intrinseco: ergo non potest denominari ipsum intus viventem per illam. Antecedens probatur: nam talis visio provenit ab extrinseco, sicut modus calefactionis receptus in aqua, medio quo non movetur ab intrinseco ipsa aqua. Consequentia autem probatur: nam vivens distinguitur a non vivente, per hoc quod movet ab intrinseco: ergo si mediante tali visione increata non movetur intus ab intrinseco, non potest ipsum intus denominare viventem per illam, et consequenter neque videntem ipsum Deum.

Dices hoc: denominatio actus vitalis est, quod procedat a principio intrinseco

vita

vitali: ergo. Prob. Ans. quia ratio agentis vitalis est, quod moveat a se in actu vitali: ergo ratio actus vitalis est, quod procedat a principio intrinseco vitali. Ans prob. nam si non moveret a se, sed ab alio tantum, esset instrumentum mortuum, et non vivum. Consequentia autem prob. quia si actus vitalis non esset a principio intrinseco agens vitale non moveret a se, sed ab alio: ergo. Prob. Ans. nam tunc agens vitale moveret per motum alterius: ergo non movet a se, sed ab alio. Prob. Consequentia. nam quod aqua calefaciat manum, etc. tunc aqua non movet a se in tali motu calefactivo, sed ab alio: et hoc ideo est, quia talis motus calefactivus non est aliquid ab ipsa aqua, sed ab alio ipsi communicatum: ergo si talis motus intellectivus non est aliquid ab ipso intellectu creato, sed ab ipso Deo, non poterit intellectus creatus moveri a se in tali motu, sed ab alio.

Nec sufficit dicere, quod intellectus movet a se operative, non effective. Nam contra hoc replicat eadem doctrina; nam aqua calida neque effective, neque operative movet a se in tali motu calefactivo, sed ab alio movetur, cum aqua illum recipiat ut substantiam, et ut subiectum ipsius motus: ergo similiter intellectus, nec effective nec operative movet a se in tali motu intellectivo, cum illum recipiat, ut subiectum talis motus.

Arguitur secundo contra 2. quia de ratione intellectionis, quod procedat, seu originetur ab aliquo principio intrinseco: ergo de potentia absoluta potest intellectio increata unire intellectui creato, per illam videat ipsum Deum. Consequentia patet, et Ans prob. tum ex D. Thoma 1. p. q. 14 art. 1. ad 2. dicente, quod intelligere non importat relationem absolutam intelligentis ad intellectum, nulla vero originis importat, sed solum informatio quaedam in intellectu nostro, per quam intellectus noster fit in actu per speciem rei intellectae: ergo intelligere non consistit in processu ab aliquo principio, sed in tractu, cum etiam intelligere divinum non dicat processum, et originem, sed actualitatem ultimam in genere intelligibili constituentem ipsam naturam, et intellectualitatem divinam: ergo de ratione intellectionis non est, quod procedat ab alio.

Dicitur hoc. quia non repugnat intellectum Petri poni a Deo in intellectu Pauli, itaque illi inhaereat, et ab eo dependeat, et non tunc reddat intellectum Pauli

[illegible] intelligente [illegible]

[illegible]

[illegible] ipse intelligens [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] intellectus non ipso [illegible]

[illegible] intelligibilis [illegible] intelligere [illegible]

[illegible]

[illegible] intellectus [illegible]

[illegible]

intelligens [illegible] intelligentis [illegible]

quod intellectio non identificata cum ipso intelligente [illegible]

[illegible]

[illegible] intelligens [illegible] summus

[illegible] identi=

ficatur [illegible] summus [illegible]

[illegible]

[illegible] intelligens [illegible]

[illegible] intelligenti [illegible] identificatur [illegible]

[illegible] intelli=

[illegible] substantiae ipsius qualitatis [illegible] intellec=

[illegible]

intelligens [illegible] intelligere [illegible]

[illegible] intellectus [illegible]

[illegible] intelligibilis [illegible] vitalis

[illegible] summus identificatur [illegible]

[illegible] intellectio

[illegible]

[illegible] intelligentem [illegible]

[illegible]

[illegible]

 dat

[illegible] effectivæ, formalis, vitalis, et vitali natura, ex quo fit quod singularis [illegible] [illegible] ut patet; vero [illegible] et alicienti actus [illegible] quod simpliciter non invenitur ei, ut rei inanimatæ, quemadmodum species intentionales in aere intelligunt etc. [illegible] effectivæ, formalis, representativæ [illegible] gratia [illegible] effectivæ formalis solum [illegible], [illegible] cum sit capacia, [illegible] [illegible].

Arguitur [illegible] intellectio [illegible] operatio vitalis, [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] efficientia, [illegible] [illegible] [illegible] intellectus per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nova [illegible], quod [illegible] per [illegible] supplere vicem [illegible] efficientis intellectio [illegible] [illegible], ut [illegible] efficientia [illegible] [illegible] supplere.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] efficientia vitali [illegible] et te movendo [illegible] [illegible], [illegible] efficientia [illegible] [illegible] effectiva [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per supplere vicem [illegible] efficientis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illi [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ab ipsa [illegible] efficientia [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] supplere [illegible], [illegible] talis operatio dicatur [illegible] [illegible] vitalis [illegible], [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vitalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] vitalis [illegible] [illegible] [illegible] supplere [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] intellectio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus beati in [illegible] species intelligibilis [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exemplum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

vnioni petita... propria, nā quia ex p. identitate, ut in deo; aut ex p. infinitate, et dependentiae ut in subsistentia creata: ergo &c.

R. 2°. & Rñ[illegible] neg. ant. nec simile in aliquo ex illis exemplis stringit nō esse in 1°. Et ita intellectualis impressa haec n. aetatis... intellectualis, quae p. inde in materiae esse tali... includit habitudinem procedentis ab alio, aut infinitatis... ut dictum e. sup. neq. dt. actus vitalis, ac p. inde... repugnat unio intellectualis formae... quia unio... repugnat unio formae actus vitalis. Neque in 2°, quia unio subsistentiae est unio alicuius... tantis... nec emanantis... nec includentis habitudinem procedentis ab alio, quae includit actus vitalis, et unio illius... includit... ex p. facto Deo repugnante, quae includit unio illius. art. 6. Utrum videntium Deus essentiam unus alio perfectius videat. Dubium... perfectior in naturalibus... in aequali luminis perfectius videat essentiam Dei.

Art. 6.

Utrum videntium Deus essentiam unus alio perfectius videat?

Dub. vn. Utrum perfectior in naturalibus cum aequali lumine glō. perfectius videat essentiam Dei?

In hac difficultate 1ª affirmativam tenet Scotus in 4. dist. 50. q. 6. Durandus in 3. dist. 14. q. 1. Deus Caietanus 3. p. q. 10. art. 4. et alii. 2ª negativam tenet D. Thomas in praesenti, et aliis in locis, quem coniter sequuntur eius discipuli, et tamquam ex [illegible] dicit.

Dico 1°. tota inaequalitas visionis beatae reducenda est ad inaequalitatem luminis gloriae, et nullo modo ad inaequalitatem naturalium quantumcumque unus sit perfectior. Si in lumine gloriae est aequale semper videbunt aequaliter. pbatur hoc concl. ex D. Thoma hic ipsa ratione, quod facultas videndi Deum

-tis potest intui creati sine lumine nam de lumine transcendente
est participans deluminativi effective [illegible] quia ut sic
participat deluminativi non potest effective [illegible] videre, quia vero
ex [illegible] indiget lumine ut videat effective, tandem effective videat
intelligere perfectionis luminis, quod [illegible] excedit perfectionem visionis superna-
turalis perfectiores [illegible] nostrae, quae visio supernalis [illegible] vires nostrae cum
[illegible] ordinis omnes gradus visionis est necessitas luminis ad superio-
rem visionis inducit necessitatem incrementi luminis ad alios gradus
visionis.

Confirmatur nam [illegible] primo agendi actionem beatam in numero [illegible]
to [illegible] vitalis intus, sicut [illegible] calefaciendi est calor, et nullo modo
aqua, quod fit, quod visio beatifica sine subiecto, quae sine [illegible] est super-
nalis, ut docent [illegible], et [illegible] illa est supernalis, [illegible]
[illegible] quia [illegible] prima agendi [illegible] vitalis est supernalis,
et [illegible] supernae nullo modo ingreditur [illegible] prima agendi,
[illegible] tantum radicale remote, et inchoative in quo est dissimile a[illegible]
qua, quae nullo modo est prima calefaciendi, et [illegible] supe[illegible]
[illegible] remote et radicaliter influit in [illegible] super[illegible]
li, ut elevatus a [illegible] primo, tanquam a [illegible] principali agendi [illegible]
[illegible] illius [illegible] alteri [illegible] perfectio actionis.

Dices: quod subiectum creatum est prima operativa [illegible]
tum radicale et remote [illegible] subiectum [illegible] perfectior, eo influ-
[illegible] radicaliter perfectiorem [illegible], [illegible] perfectiorem [illegible]
[illegible] intus solum radicaliter et remote concurrat ad visionem
[illegible], quo [illegible] perfectior perfectiorem vitalem [illegible].

[illegible] hoc [illegible] perfectio subiecti creati [illegible] inf-
[illegible], [illegible] subiectum [illegible], [illegible] inferior, et [illegible], [illegible] potius
[illegible] superior, [illegible], [illegible] concurrit ad [illegible] ut [illegible] in-
[illegible] insufficiens, improportionatum, [illegible] elevabile [illegible] elevationis.

[illegible] ejus maior perfectio non habet redundare in ejus visionem, et intellectus ejus ex magnitudine meriti sibi habet perfectionem activitatis, quam habet, subijciatur ipsi lumini, ut elevabiliter ab ipso, et ita ex parte elevatione concurrit visionis.

2º probatur, quia ex supra sententia praesupponit praemium vitae aeternae in dari secundum proportionem meritorum, et potius cum aequalitate mentis datur inaequale praemium, ut patet ex definitione Concilii Viennensis: [illegible] sed dentur duo viatores homo et Angelus cum meritis ut 8. tunc ambo recipient aequale lumen gloriae, quod dabitur secundum proportionem meritorum et minus, quae gratia et charitate perfectius, et tamen Angelus quia habet perfectiorem intellectum perfectius Deum videbit ex proprijs viribus: ergo habebit perfectius praemium vitae aeternae, cum hoc in visione Dei consistat.

2º contra illos authores, qui tenent intellectum et lumen gloriae concurrere ut duo agentia partialia habentia virtutem proximam, qua [illegible] concurrit ad visionem nullo [illegible] dicere, quod intellectus perfectior cum aequali lumine perfectius videat Deum et intellectus considerabiliter [illegible] dictus insuevimus, vel quod aequalibus meritis datur inaequale praemium. Hoc vero exaltasse [illegible] sola Christus facta nulla, quod eius doctrina stante quaerere inaequalitas visionis ibi vel dicenda est in luminis inaequalitate, eo quod facultas proxima videndi Deum non competit intellectui secundum suam naturam, et lumen gloriae sic tenentes, [illegible] dicta facultas [illegible] [illegible] [illegible] illi lumen gloriae, Deus etiam [illegible] naturaliter tenere [illegible] quod intellectus perfectior cum aequali lumine perfectius videt Deum, quia [illegible] facultate proximo alicuius operis et debet crescere operatio, cum sit [illegible] illius, et in [illegible] authorum in illo, quod habet perfectiorem intellectum cum aequali lumine est augmentum in facultate proxima ipsius operationis, cum sit augmentum in perfectione virtutis naturalis intellectus: ergo erit perfectior visio, ut [illegible] simili in duobus habentibus manum, ubi crescente virtute in altero illorum crescit effectus, ut patet.

Arguitur 1º quia intellectus perfectior cum aequali lumine gloriae [illegible] habere maiorem

cona

conatum ad visum clari, quam intellectus imperfectior: hinc videtur habere perfectiorem visum, pro- portione, quod visio proportionatur, et adaequatur conatui. antecedens probatur: quod conatus attribui- tur habitibus et potentiis, quia quae secundum se facultatis naturalis conantur operari non secundum habitus, nec habitus subjiciunt potentiis quoad usum, ita potentia possit eis uti, vel non uti, ad operan- dum, et ad magis, et minus intense operandum: ergo perfectior intellectus potest habere majorem conatum.

Respondeo negando antecedens, adjectivo conatus non est aliquid ante actum, sed ipse actus ut emanans a suo principio, et ideo potentiae attribuitur quae est principium actus, et conatur ad actum: et habitus supernaturales dant potentiis posse simpliciter operari, et conari. Neque dant eis virtutem, et efficaciam proximam, ita dant facilitatem posse operari, quae obstat potentiae nos indifferentes uti, et non uti talibus habitibus ad operandum, et ad magis, vel minus intense operandum, quia ad hoc non est necesse, ut [illegible] det ex parte potentiae aliquem conatum, sed applicent ad illorum operationem, sed satis est, ut potentia quae habitus subjiciuntur nostrae libertati quoad usum, ita ut habeat intra latitudinem facultatis talium habituum, et in ex illis, et unam nostra potestate, ut utatur, vel non utatur ipsis habitibus, ex suppositione quod in visione beatifica non moraremur, vel mira intensione vel beatitudine ita debebat perfectione tanquam operatione [illegible] ab illis habitibus, et non aliis, cum potentiae [illegible] habitibus supernaturalibus, nisi ut alias [illegible].

2° arguitur: quando duo principia effectiva concurrunt ad aliquem effectum, si excellens in uno, quamvis sit aequalitas in alio, semper operatio procedit perfectior, ergo quod principia visiva et species concurrunt ad visionem, quantumcumque sit aequalitas in specie, si sit excessus in potentia visiva, erit perfectior in illo: quod hoc perfectiora potentia, et aequalis species, sicut duo concurrunt active ad lumen [illegible] intellectus, idem eodem lumine, si sit excessus in intellectu, erit perfectior visio.

Dicendum, quod quando concurrunt duo principia activa, quorum unum subordina- natur alteri, ut principio proximo operatio debet commensurari, principio proximo, quod est totalis ratio formalis primo agendi, et ita contingit in proposito, quia intellectus concurrit ad

adversus, ut prius remotus subordinatus luminis, ut patet primo.

Dices: nam intellectus sumunt notitiam eius habitu fidei, ut prius remotus subordinatus tali habitui, ut patet primo, ergo tunc existente eodem habitu fidei perfectior intellectus perfectiores actus eliciet, nam melius percipiet declarationem fidei, quam alius intellectus perfectior, in eodem habitu, ut patet primo; sequitur ergo solutio est nulla.

Respondeo quod ad eliciendos actus fidei sumunt intellectus alii actus praevenientes ex speciebus naturalibus et ex facultate naturali intellectus, quales sunt apprehensio rerum fidei, et explicatio earum, qui actus sunt naturales, et intellectus perfectior resplendent in illis, qui perfectiores habet intellectus etiam si habeat aequale lumen fidei; immo etiam si non eam fidem, haberi posset ea in illis lumine naturali perfectior, ut patet in aliquo haeretico perspicacissimi ingenii, qui melius callet res fidei quam alius, quam fidelis. Verumtamen in eliciendo ipsos actus fidei, qui consistit in assensu supernaturali rerum fidei, impossibile est quod sit maior in eo, qui habet perfectiorem intellectum, et habet lumen fidei aequale, cum totum virtus primo eliciendi istos actus sit lumen fidei, et producit eandem rationem formalitatis sub eandem veritatem Dominam.

Contra arguitur: nam habitus beati sumunt efficaciam a solo lumine gloriae et intellectu, tanquam pars unius integrae causae ipsius visionis, sed ista perfectio luminis efficit perfectiorem visionem, ita ut perfectior intellectus, qui causa compartes consistit, si omnes partes integrae, et totalis causae, quae crescit, altera illius parte crescente; ergo. Respondeo: nam si causae mediae demonstrativae sumeret mediis [illegible] perficiuntur tanto intentionem effectus, quanto melius perfectibilis sunt efficaciae: sed instrumentum aliquid perfectis causa ad intensionem ipsius effectus, etiam quod ad effectus alterius ordinis et superioris facultatis talis causae.

Respondeo quod licet intellectus sumunt efficaciam ad visionem beatorum, non tamen virtute naturali, sed ut elevatus per lumen gloriae, et tunc non mensuratur luminis ad visionem sumendam, visio quae perfectior sit per gratiam luminis attendi debet.

ad

Ad 3

Ad 3m dico 1. quod medium probabile non intendit actum scientiae concurrendo per se ad ipsum, sed ad alium actum, quo magis disponit intellectum ad penetrationem [illegible] medii demonstrativi, sc. quod utrumque medium, licet huiusmodi non proximum et certitudinem intellectus ad [illegible] [illegible] medio [illegible] elevat receptor a medio demonstrativo, potest per se ipsum causare aliquam certitudinem [illegible] intellectus [illegible], et [illegible] facultatis [illegible] in hac virtute proxima ad [illegible] virtutem eliciendam, et [illegible] [illegible].

Ultimo arguit, quod calor eiusdem intensionis in aqua minus calefacit, quam in ferro, ut experientia constat, quod in ferro per aliquid ignire, in aqua autem nunquam: ergo lumen fidei eiusdem intensionis in intellectu imperfectioris habebit virtutem minus perfectam, quam in intellectu perfectiori. Pro [illegible] huius argumenti [illegible] dicendum quod non eminus virtutem totalis agendi lumen fidei in intellectu beati, quam calor in aqua; sed sicut calor propter meliorem dispositionem subiecti perfectius calefacit, ita lumen fidei propter meliorem intellectum, et meliorem dispositionem naturalem illius perfectiorem efficiet virtutem.

Dices ex D. Th. 3. p. q. 10. ar. 4. ad 2. ita dicente gradus inesse [illegible] perfectum magis attendit [illegible] ordine gratiae, quam [illegible] ordine naturae; [illegible] mentem D. Thomae [illegible] utrumque ordinem attendit, quod illud [illegible] magis [illegible] fuit.

Respondeo secundo argumentum, omnes [illegible]: dispositio est quod calor receptus in aqua propter eius summam frigiditatem, et humiditatem, est aliquo modo impeditus, nec ita intensum calefaciat, sicut in ferro, in quo propter minorem eius [illegible] [illegible], cum [illegible] frigidum, neque humidum, sicut aqua, non est ita impeditus, [illegible] post [illegible] intensum calefaceret, ex defectu [illegible]; [illegible] quod calor receptus in ferro per ignem, [illegible] receptus in aqua, [illegible] [illegible] sc. propter rationem dictam. l. quod in ferro candenti sit aliquid [illegible] [illegible] [illegible] nulla [illegible], [illegible] quaerunt per ignire [illegible], quae [illegible] [illegible] ignita nullo modo inveniunt in aqua; [illegible] postea apparebit in [illegible] aliquid cineres, qui [illegible] apparent in ferro candenti, et [illegible] per aquam calidam [illegible] agere.

[illegible] in [illegible] perfectio-
[illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] perfectioni, et imperfectioni.
[illegible]

[illegible] magis, quod magis non assumit [illegible] operative [illegible]
Dversative [illegible] attribuit [illegible]
[illegible] 83. [illegible]
elegit [illegible] in [illegible] imagines, quae [illegible]
[illegible] peccatorum, [illegible] elegit in [illegible] et [illegible]
[illegible] peccatorum: [illegible] gratis [illegible]
in effectu magis attendit [illegible] ordinem [illegible] ordine [illegible]
[illegible] nullatenus [illegible] attendit.

[illegible] Angelorum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] Angeli,
[illegible]
[illegible]
[illegible] Angeli [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] diviserunt,
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Speci

specifica, nisi [illegible] Angeli et [illegible] tamen omnes [illegible] specificè eadem cum Angelo, [illegible] numerico. [illegible] videntes Deum per essentiam ipsum comprehendant. [illegible] creatus per potentiam absolutam possit Deum comprehendere.

Art. 7

Utrum videntes Deum per essentiam ipsum comprehendant.

Dub. unicum.

Utrum intellectus creatus per potentiam absolutam possit Deum comprehendere?

Dico 1º: repugnat etiam per potentiam absolutam Deum posse comprehendi ab intellectu creato quantumcunque illustrato lumine gloriae [illegible] in gratia, [illegible] Deus, et intelligitur autem advertendum [illegible] comprehensionem strictè [illegible] [illegible] [illegible] alterius [illegible], comprehendi [illegible] cognoscibilis [illegible] cognoscibilis [illegible] cognoscentis, [illegible] Deus [illegible] perfectissima [illegible] comprehendere [illegible] [illegible] cognoscere tanto perfectè quanto cognoscibilis [illegible] cognit.

Quidam [illegible] comprehensio [illegible] noscat tanta claritate [illegible] intensiva quanta extensiva [illegible] res in se ipsa cognoscibilis [illegible] perfectio [illegible] perfectè [illegible] in creaturis, [illegible] cognoscibilis [illegible] cendo [illegible] Angelus inferior [illegible] cognoscit Angelum superiorem, tam [illegible] quam [illegible] in illo accidentibus, [illegible] virtualiter adhuc tamen non comprehendit illum [illegible] cognitio [illegible] [illegible] cognito in perfectione extensiva [illegible] intensiva [illegible] [illegible] perfectior intensive [illegible] cogniti Angelo inferiori, [illegible] perfectior [illegible] immaterialitate, [illegible] art. [illegible] [illegible], et alii plures

alii

Alij vero asserunt hoc non requiri ad essentialem rationem comprehensionis: sed solum requiri, ut diste cognoscatur in quantum cognoscibilis est ex parte rei cognitae, hoc est quoad omnes rationes in illa existentes tam ratione, quam virtuale, ita ut cognitio adaequet obiectum in cognitione extensive, et non intensive, in qua sententia Angelus inferior superiorem comprehendit, licet cognitio illius non sit ita clara, et perfecta sicuti sua, qua Angelus superior in omne cognoscibilis perfectus est, ita Suarez, Lessius, Cabrera, et alij moderni quos sequuntur Suarez, et Vasquez in praesenti, deo-[illegible] ut dictis illius in omnibus ista sententia est, quod ad essentialem rationem comprehensionis solum requiritur, quod res cognoscatur in quantum cognoscibilis est ex parte rei cognitae, licet ex parte modi cognoscendi, licet non cognoscatur clare, et evidenti cognitione, et diste quatenus obiectum, quae includit non solum modum subtilem, licet tamen omnes modos in illa existentes tam formaliter quam virtualiter non solum in actu exercito, licet signato id est tali quod omnes ibi repraesentent in se ipsis, et in hoc omnes convenire debent.

Hoc supposito sit circa omne dubium in praesenti articulo, quod non solum procedat de potentia ordinaria, sed etiam absoluta, cum procedat de ratione essentiali comprehensionis, et sit haec: ad hoc, ut aliqua res comprehendatur requiritur quod cognoscatur in quantum cognoscibilis omnino explicato, sed Deus etiam de potentia absoluta non potest cognosci ab intellectu creato quantumcumque elevato per lumen gloriae in quantum cognoscibilis est modo explicato: ergo non potest comprehendi etiam de potentia absoluta ab intellectu creato. Consequentia est bona, et maior patet ex dictis, et minor probatur: nam Deus est infinite cognoscibilis non solum ex parte rei cognitae, sed etiam ex parte modi cognoscendi: ergo non potest cognosci ab intellectu creato in quantum cognoscibilis est tam ex parte rei cognitae, quam ex parte modi cognoscendi. Antecedens probatur ex dictis: Deus est infinite cognoscibilis cum sit lumen actu infinitum, et infinite cognoscibilis tam ex parte rei cognitae, quam ex parte modi cognoscendi. Consequentia etiam probatur: intellectus creatus quantumcumque elevatus lumine gloriae habet virtutem cognoscitivam finitam, cum sit recepta in intellectu: ergo non potest cognoscere Deum in quantum cognoscibilis, tam ex parte rei cognitae, quam ex parte modi cognoscendi: nam quod sic cognoscit, necessario

mus

mum ex parte cognitus, quae tamen ex parte Dei cogniti, quod in se sunt singulares omnino; nam virtus finita luminis solum finito modo cognoscere potest; Deum autem sub ratione Deum à infinito modo cognoscibilem.

Confirmatur 2°: nam ut aliquid Deum comprehendat, requiritur quod cognitio in ratione cognitionis adaequet cognoscibilitatem Dei saltem extensive, et in actu signato, quod dictum est supra; sed implicat quod virtus cognoscitiva creata adaequet cum cognoscibilitate Dei etiam extensive, alias creatura in aliqua actu reali reperta in Deo, qualis est cognoscibilitas extensiva Dei, esset Deo aequalis, quod implicat: ergo etiam implicat, quod comprehendat.

Dices, et urget hoc efficaciter: nam implicat cognitionem creatam adaequare intensive cognoscibile Dei, ut omnes concedunt, quod alias esset Deo aequalis; et cognitio creata est tam completa in genere cognoscitivo, quam Deus in genere cognoscibili, ita cognitio creata est tam completa in genere cognoscitivo, quod implicat: ergo etiam implicat adaequari extensive cognoscibile Dei: ergo implicat Deum comprehendi ab intellectu creato. Haec 2a consequentia probatur: nam ad comprehensionem requiritur adaequatio saltem extensiva cognoscentis, et cogniti, ut dictum est. Prima autem probatur: quia in Deo coincidunt formaliter cognoscibilitas intensiva, et extensiva; ergo cognitio, quae adaequat cognoscibile extensive, etiam adaequat formaliter intensive. Respondeo ad argumentum: entitas formalis Dei intensiva coincidit formaliter cum entitate formali extensiva eius; ergo cognoscibilitas intensiva Dei coincidit formaliter cum extensiva; patet consequentia, quia cognoscibilitas sequitur formalitatem. Antecedens vero probatur: non stat entitatem Dei formalem extendi nostro modo intelligendi ad omnes omnino possibiles, ut possit producere aliquam creaturam vel hominem, et quod non intendat taliter entitas nostro modo intelligendi per omnes omnino possibiles et virtutis productivae creaturarum: ergo entitas intensiva formalis Dei, et entitas extensiva formalis eius coincidunt formaliter. Consequentia est bona, et antecedens probatur: nam distinguuntur realiter nostro modo intelligendi cum fundamento in re ad producendum hominem, et ad producendam formicam, cum ex parte Dei reperiatur talis diversitas, non tamen distinguuntur effectus formaliter habet a perfectione formicae; ergo non stat, quod entitas formalis omnes extendat nostro modo intelligendi, ut possit producere hominem, quod non intendat. patet [...]

Coa; q̄ tra extensio attendit p eius hoc q̄ destituit Deus [illegible] attingat aliquem assistere possibilem, quem antea n̄ attingebat mutando intellectum
fundto in re, ita intensio attendit p eius hoc, q̄d talis [illegible]
effectus in re virtutis, quem antea n̄ intelligebat, habito [illegible] modo
intelligendi cum fundto in re.

Argues V. n̄ implicat, q̄ Deus comprehendatur ab intellectu creato: ergo [illegible] falsa.
Prob. ans: nam scia visionis Dei, potest comprehendi ab aliquo beato, imo de facto
comprehenditur ab aia Xpti: ergo n̄ implicat, q̄d Deus comprehendatur ab aliquo beato.
Prob. Coa; q̄ quilibet comprehendens aliqd attributum comprehendere [illegible]
Deum. ans vero prob. nam aia Xpti Dni cognoscit comprehensive oia, quae Deus cognoscit scia visionis, ut docet Cath. 3. p. q. 10 ar. 2: ergo comprehensive cognoscit scia visionis. Prob. Coa, q̄a qui comprehenderet q̄dquid Deus cognoscit scia simplicis intelligentiae, comprehenderet ipsam sciam simplicis intelligentiae. Ita q. comprehenderet, q̄d q̄d Deus potest facere, sua [illegible] comprehenderet ipsam [illegible], ut docet D. Tho. cit. ar.
Consequenti: ergo similiter, qui comprehendit q̄dquid Deus scit scia visionis, comprehendit ipsam sciam visionis.

Rndo 1o neg. ans, ad cuius prob. nego eius ans, ad cuius prob. [illegible] ans, et [illegible] ergo Coa; disparitas est, q̄ qui comprehenderet q̄dquid scit Deus scia simplicis intelligentiae comprehenderet etiam q̄dquid Deus sciret per illam sciam, et ita comprehenderet illam; qui vero comprehendit q̄dquid Deus scit scia visionis [illegible] comprehendit q̄dquid Deus scit illa scia, n̄ vero q̄dquid illa scia scire potest; nam Deus scia visionis [illegible] eius entitate invariata, manente plura [illegible], si illa decreuisset facere, et ita n̄ comprehenditur [illegible] scia visionis, neque ab aliquo beato comprehendi potest, cum ad comprehensionem requiratur, q̄d cognoscat [illegible] q̄d [illegible] in actu, et etiam [illegible], q̄d [illegible] in virtute. [illegible] Deus [illegible] ipsa [illegible] facere potest: nam et [illegible] comprehendit [illegible] q̄dquid facit ipsa Dei infinitate, [illegible] n̄ comprehendit ipsam [illegible], ut dicit loco citato D. Thomas, q̄ [illegible] cognoscat oia, ad quae [illegible] actu se extendit, n̄ tamen cognoscit oia, ad quae se extendere potest, similiter dicendum [illegible]

Arguitur; quia si repugnaret Deum comprehendere maxime quia [illegible] sed
ad comprehendendum Deum requiritur lumen infinitum, quod Deus creare non potest intra
creaturam; cum tale lumen hoc ipso quod recipitur in intra finitur, et limitatur; sed
hoc est nullum. Ergo. Probatur minor. Haec non supponit falsum, scilicet ad comprehendendum
Deum requiri virtutem infinitam. Ergo. Respondeo argumentum negando 1. quia non requiritur major virtus ad
comprehendendum Deum, quam ad quidditative ipsum videndum; sed sic videndum
sufficit virtus finita, ut supra dictum. Ergo etiam ad comprehendendum sufficit virtus fi-
nita. Probatur major: non habet majorem actualitatem, et perfectionem ipse Deus, ut quidditative
cognoscibilis, quam ut comprehensive cognoscibilis, cum sit utrumque [illegible] sit tum
esse in esse intelligibili, et [illegible] ad cognoscendum illum, ut quidditative cognoscibilis
requiratur ex parte intellectus virtus infinita, et quia sit tum esse, non requiritur ad cognos-
cendum illum, ut comprehensive cognoscibilis.

Respondeo ad idem argumentum: non requiri virtutem infinitam ad videndum omnia
creata possibilia, et ergo nec ad comprehendendum Deum. Probatur consequens, quia qui videret omnia
creata possibilia in Deo comprehenderet ipsum, ut etiam diximus ex doctrina [illegible]
Probatur quia majus lumen requiritur ad videndum Deum in se ipso, cum actualis, et
excellentius objectum, quam ad videndum omnia creata possibilia, sed ad videndum Deum
in se ipso sufficit virtus finita: ergo ad videndum omnia creata possi-
bilia sufficit virtus finita.

Confirmatur quia non minus continetur sub objecto adaequato intellectus creati Deus, ut
comprehensive cognoscibilis, quam Deus, ut quidditative cognoscibilis, Deus eo
quod Deus, ut quidditative cognoscibilis contineat sub tali objecto [illegible] intellectus
ut quidditative cognoscat ipsum: ergo [illegible] ex eo quod, ut comprehensive cognoscibi-
lis contineatur sub eodem objecto poterit elevari ad comprehensive cognoscendum illum
[illegible], et antecedens quia Deus non solum ut quidditative cognoscibilis, sed, ut comprehensi-
vè cognoscibilis est ens: ergo eo ipso modo continetur sub objecto adaequato
intellectus creati.

Dices: Deum, ut comprehensibilem non contineri sub objecto adaequato intellectus creati;
quia comprehensibilitas a tali intellectu est impossibilis, et intellectus eius debet adaequatum non
esse ens

[illegible] nunquam, [illegible] infinita [illegible] attingibilis, ut comprehensibilem absolute Deus teneri sub ratione alicujus intellectus creati, et [illegible] possit elevari ipse intellectus ad cognoscendum Deum ex infinitate [illegible] [illegible] tendat [illegible] Deum.

Ad 2. respondeo: quod licet absolute loquendo comprehensibilitas [illegible] neque ab ipso comprehendi possit, quia absolute loquendo, ut comprehensibilitas teneri sub ratione alicujus intellectus creati, cum ut [illegible] absolute loquendo sit impossibile elevari, possit ipse intellectus ad cognoscendum, seu videndum Deum comprehensive [illegible]

Ad 3. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognoscibilis [illegible] [illegible] attingat ipse cognoscibilis [illegible] [illegible] cognoscendi, [illegible] [illegible] comprehensibilis [illegible] attingere [illegible] cognoscibilis [illegible] [illegible] modo cognoscendi, [illegible] [illegible] [illegible] comprehensibilis [illegible]

Ad 4. [illegible] loquendo [illegible] possibilis ut [illegible] in Deo [illegible] requirat [illegible] virtus ad cognoscendum [illegible] [illegible] cognoscendum [illegible] possibiles [illegible] ipse [illegible] excellentiam Dei, ad cognoscendum [illegible] possibiles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deum ut [illegible] in se ipso, [illegible] cognoscendi [illegible] possibiles [illegible] [illegible] Deum [illegible] [illegible] Deum [illegible] in se ipso Deus [illegible] [illegible] excellentiam [illegible] Deum [illegible] [illegible] possibiles [illegible] Deus ut [illegible] [illegible]

Ad 5. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ae absolutae comprehensibilis a virtute finita, nec actu comprehendendus ipsius
Dei [illegible], ut [illegible], infinito modo attingibilis subiicio [illegible]
[illegible] [illegible] comprehensibilis, nec comprehensi ac cognoscibi-
lis, et [illegible] sub eius [illegible] [illegible] [illegible] finalis, infinito modo cognoscibi-
lis, [illegible] comprehensibiles ac cognoscibiles, [illegible] modo [illegible] [illegible] subd[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].

Requirit autem Vasquez ad probandum [illegible] non esse definitum [illegible]
[illegible] [illegible] Deus [illegible] incomprehensibilis, [illegible] intelligi,
inquit ipse, de potentia ordinaria, et non de potentia absoluta, [illegible] intellectus [illegible] de potentia
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] definita, [illegible] [illegible] ex fide [illegible] traditione
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de potentia ordinaria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad probandum incomprehensibilitatem Dei ab intellectu creato [illegible]
[illegible] explicant de potentia ordinaria [illegible] intellectu creato [illegible] [illegible] nec [illegible]
[illegible] repugnat comprehendere Deum etiam de potentia absoluta, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sufficienter explicat, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aliqui [illegible] [illegible] [illegible] D. q. dist. 26 [illegible] [illegible]
[illegible] Deum ab [illegible] [illegible], [illegible] comprehendi [illegible] Dei, ita [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Fulgentius, Hieronymus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Nazianzenus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] hoc [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angelus superior [illegible]
[illegible] possit ab inferiori. [illegible] hanc [illegible] tenuerit, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deum incomprehensibilem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] absolute [illegible] [illegible]
ubi

[illegible] Deum videntes [illegible], tanquam de fide [illegible]
[illegible] nec [illegible], qui adducunt [illegible] pro Scotio, ut
[illegible] explicat [illegible] de fide [illegible]
incomprehensibile [illegible] de comprehensione [illegible]
[illegible] ibi facta, nec [illegible] explicant [illegible] in-
visibile in sacra scriptura [illegible] attingi [illegible] explicasse
[illegible] incomprehensibilis [illegible] quamcunque
[illegible] nullis viribus attingi [illegible] attingibilis [illegible]
[illegible] explicante [illegible] D. Thomas
[illegible] dicta [illegible] D. Hie-
ronimus, Fulgentius, Nazianzenus [illegible] beatos
[illegible] intelligendus [illegible] dicta, unoquoque in-
[illegible] dicta [illegible] loquimur in [illegible]
[illegible] opinionibus [illegible] comprehensionem [illegible]
[illegible] [illegible] aliqua opinio, sub qua
[illegible] amplectenda [illegible] illa, qua
[illegible] explicant [illegible] veritati [illegible]
[illegible] attinet [illegible] hanc [illegible] illam opi-
nionem relata [illegible], in ea opinione [illegible] dicendus est, [illegible]
[illegible] comprehendat [illegible] cognoscitivo [illegible]
[illegible] dictus [illegible] comprehendat
[illegible] est [illegible] impossibile [illegible] creati, et
[illegible] impossibile, ut [illegible] comprehendat.

Art. 8.

Utrum videntes Deum essentiam omnia in ipso videant?

Dub. 13.

Utrum quilibet Beatus videat necessario in Deo omnia, quae formaliter sunt in illo?

Pro intelligentia huius notandum est 1° perfectiones quae sunt formaliter in Deo et in ipso distinctae
alias absolutas, alias relativas; absolutae sunt quae per se 1° important ali-
quam perfectionem Dei, et 2° designant aliquam rem vel rationem huiusmodi,
ut sapientia, misericordia, iustitia; relativae sunt quae per se 1° important
relationem ad aliquid, et 2° involvunt, saltem implicite, includunt aliquid ab-
solutum, ut paternitas, filiatio, et spiratio passiva; item absolutarum quae sunt in Deo alia
sunt quae necessario conveniunt illi, ut omnipotentia, sapientia et similia; alia libere,
ut decreta Dei libera, et dein visio scientiae approbationis et similia; relativarum
sunt in ipso distinctae, alia cum necessario conveniunt Deo, ut relationes ad intra seu personales,
et aliae conveniunt libere, ut relationes ad extra, seu relatio creatoris, domini,
et gubernatoris.
2° notandum est numquam fuisse dubium inter theologos, quod beati videant in Deo
illa, quae formaliter sunt in illo per modum essentiae, ut est divina, et intelligere quod
est perfectio intrinseca Dei per modum essentiae, vel deitatis. Hoc enim est certissimum, et per se
[illegible] de alia difficultate, videlicet de essentia Dei visa in se ipsa, vel in intelligere, quia
cum beati videant quidditative essentiam, probatur debent videre illam perfectionem
intelligendi cum formalitate intrinseca, quae integrant talem essentiam;
difficultas est de aliis rebus, quae formaliter sunt in Deo, et per se supponunt modum
intelligendi essentiae Dei in virtute per modum essentiae, huiusmodi sunt attributa, relationes,
et actus liberi &c.
Prima sententia docet inter dictas quasi quoniam estimandum attributa, et relationes dis-
tinctae formaliter, et ex natura rei, et asserit quod de facto beati videant in Deo essentiam,
attributa, et relationes ad intra, dicit tamen id non esse necessarium: unde concedit
Deum posse fieri per potentiam absolutam, quod videatur unum attributum sine alio, quod
quod distinguuntur formaliter, et ex natura rei inter se, et a formalitate deitatis, quod possunt
videre unam personam sine alia, cum personae realiter inter se distinguantur.
Prima sententia est aliorum asserentium videntes Deum per essentiam, videre in
illo omnia, quae sunt formaliter in eo, ut optime explicat [illegible], hoc videt
intelligi de his quae natura sunt in Deo, non de aliis, quae libere competunt
Deo

Deo, alia a parte tenet oppositum a posteriori, et 3 p. q. 10. art. 2. et in 4. dist. 49. q. 2. art. 3. quam sequuntur omnes moderni docentque propositionem istam.

Pa. ccl.: quilibet beatus necessario debet videre omnia, quae formaliter sunt in Deo, haec conclusio colligitur ex doctrina art. praecedenti adducti dicentes esse Deum incomprehensibilem, ... aliquid eius sit quod videatur; colligitur ex illo ad Ioan. 3. similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est: unde cum Deus sit in se ipso sapiens ... decens ... cum his omnibus, quae in eo formaliter existunt sit realiter ... actu a parte rei omnino idem ... omnino simplex, et indivisibile, necesse est, eum, qui Deum ... videt, omnia etiam quae in illo formaliter existunt videre.

Confirmatur quia essentia divina est omnino simplex, et omnia eius attributa sunt cum illa unicum simplicissimum esse, et in simplicibus, ut dicit Philosophus, hunc ... attingit ... nihil; ergo qui videt Deum necessario debet videre omnia, quae sunt formaliter in eo.

2a ccl.: videntes Deum ... non est necessario videre in illo omnia decreta libera divinae voluntatis, imo de potentia absoluta poterit videri essentia, nullo horum decretorum viso, hanc ... tenet oppositum ... asserens beatos non videre in verbo omnes divinae providentiae ... docet ... q. 10. art. 2. et idem docuit Dionysius cap. 3. ... asserens, quod inferiores angeli illuminantur a superioribus de divinis consiliis, ... non noverunt omnia; ... ista ... concedere Christo Domino ... tribuunt hanc excellentiam, quod cognoscit in verbo omnia decreta divinae voluntatis.

Ratio ... quia ad videndum intuitive aliquam rem sufficit videre omnia, quae sunt intrinseca illius, quae est ... et ... omnia illius: sed Deus potest videri intuitive, nullis ... liberis divinae voluntatis visis, ... certum est ... quod decreta libera divinae voluntatis sunt extrinseca, et ... divinae, si ... potuerunt non esse, salva, et integra essentia divina, et eius ... quae ... constituitur, extrinseca ... in Deo.

Dico 3.a de facto unumquemque beatum videre aliqua decreta Dei ex vi visionis beatae, pro varietate, et mensura suae beatitudinis. Probatur 1.o quia ipsi Christo pertinet haec beatitudinis videre per visionem beatam omnia decreta divinae voluntatis, quae scilicet omnia pertinent ad suam dignitatem, et suum statum: ergo quilibet beatus videt aliqua alia, quae ad suum statum pertinent. Antecedens ostendit D. Thomas 3. p. q. 10 art. 2. et consequentia, quia visio horum decretorum in verbo possibilis est, ut ostendi loco citato: et alias ad statum cuiuslibet Beati pertinet, ut videat aliqua Dei decreta, maxime illa, quae pertinent ad suum statum, sicut ad statum ipsius Christi pertinet, quod videat omnia decreta: ergo de facto quilibet beatus videt aliqua Dei decreta, licet ipse Christus de facto videat omnia.

2.o probatur 1.o quia visio beata est assimilatio perfecta visionis Dei, et participatio eius, qua Deus se, et alia videt, cum enim apparuerit similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est, et quia videbimus Deum sicut ipse se videt, unde a D. Bonaventura vocatur ... similitudo Dei constituens intra inqualitatem Deiformitatem, sed Deus videt creaturas in aeternitate, quoniam illius scientia visionis, prout sunt in se ipsis, et scientia approbationis, prout sunt in se, et in decreto divinae voluntatis ... cendo tale decretum: ergo similiter beatus cognoscit in verbo aliqua decreta divinae voluntatis, quae non possunt esse alia, nisi illa quae pro mensura, et modo suae beatitudinis pertinent ad suum statum.

3.o probatur quia quilibet beatus naturaliter appetit ea quae scire ea, quae ad suum pertinent, ut ex se constat; sed beatitudo perfecta complet perfecte ipsum appetitum naturalem, et ordinatum sciendi, quem habet beatus, alias non esset beatitudo perfecta: ergo quilibet beatus per visionem beatam videbit omnes actus futuros, vel positive non futuros, qui ad suum statum pertinent, atque inde decreta libera Dei, quae esse illos versant. Probatur haec consequentia quia per visionem beatam nequeunt praedicti actus cognosci, nisi quatenus habent connexionem cum divina essentia, sed praedicti actus quoad suam futuritionem, vel non futuritionem non habent connexionem cum divina essentia, nisi per decretum suae voluntatis: ergo ad cognoscendum praedictos actus necessarium est cognoscere ipsa decreta libera Dei.

Arguitur 1.o contra 3.am conclusionem: nam omnes ideae possibilium, et actus liberi divinae voluntatis

si fratr in Deo, pa q Deus videt, n videt oes actus liberos, et ideas, q
beatus n videt nisi ea, quae sunt fratr in Deo. mai. pt. nam ideae, et actus
liberi sunt perfectiones fratr existentes in Deo. min autem pt, q alias beatus
deberet cognoscere oes creas possibiles; qd n pot videre oes ideas, et actus
liberos Dei.

= Rn nil esse perfectionis realis in Ideis, et actibus liberis Dei, quod
n videat a quolibet beato videnti Deum ipsum, quod autem n videant tantum
est verum eos, quae intrinsece includuntur tanquam mus intus: et consequenter mu
intus n videant absolute dicuntur n videre oes Ideas, et actus liberos Dei
sicut Deus dicit ad hanc entitatem, quae est infra peccati, quod n est primo
ipsum, ut mus intus includitur in fratr peccati, Deo fratr n est ipsum peccatum. Sed
respectu pot videri oes ideas, et actus liberos ut sunt fratr in Deo una eadem
Deus perfectio, n tamen ut virtualiter distinguuntur, aut inspecte, aut abstracte ratio,
neque ad hoc erat necessarium cognoscere illos ad quos tendunt, quae possibiles.

= 2o arguitur: quia attributa in Deo fratr existentia sunt no infinita, sicut
ad videndum aliquem certum numerum illorum requiritur aliqua perfectio visionis
ordinaria; mai. pt perfectio, ad videndum infinitum numerum illorum requireretur in-
finita perfectio visionis, quam nequit recipere creatura hoc est cona pt, et ans pt.
quia Deus est infinite perfectus: ergo perfectus eius multus est numerus, atque adeo requiritur
attributorum, qd quaelibet perfectio est unum attributum.

= Rn perfectiones, quae in Deo sunt fratr, quae Deus dicunt virtus adaequatas in
particulari, et hae numero infinito sunt; nil tamen perfectionis est in illis, quod n vi-
deat a quolibet beato. Nos autem illas multiplicamus [illegible] ab ipso Deo
comparantes eas cum [illegible] nostris, et pluries [illegible]
ungimus mai, aut mi beatitudinem; aliae sunt, quae sunt adaequatas in particu-
lari n dicunt, et hae numero finito sunt, sed numerus personarum finitus est, et
n requiritur mai visionis ad videndum oia, quam una, quia oia sunt unica tantum, et
simplicissima perfectio, ut dictum est [illegible] antis [illegible] ans [illegible] inter
ea, ideo ans, dum numerus, nego ans: imo in ipsa Deus n est [illegible] nisi tantum

uni

unica, et simplicissima perfectio, quae nullis his claudit.

3. arguit. nam si beati viderent omnia quae in statu in Deo repraesentari possunt, Deum comprehenderent ab ipso beato; Consequens autem falsum, ergo. Probatur sequela: nam beati viderent omnia Dei predicata quidditative, et quae ... proprietates, sic haberent virtualem demonstrationem Dei: ergo comprehenderent ipsum, sicut si hoc quod est triangulum habere tres angulos aequales duobus rectis aliquis sciat per demonstrationem, comprehendit illud, ut ad ... ait D. Th.: ergo non possibile est beatum videre omnia, quae in statu in Deo.

R. ad comprehensionem non sufficere cognoscere omnia praedicata quidditative quae habet ... proprietates, sed requiri ut cognoscantur quantum ex natura sua cognoscibilia sunt, illud autem, quod per exemplum adducit D. Th. de ... demonstrationis comprehendit, quod ex natura sua non postulat cognosci perfectione modo ... Deus eodem modo postulat perfectione infinita cognosci, videns autem ... quidditative, et per demonstrationem cognoscat non comprehendit, quia non cognoscit quantum est cognoscibilis, ut dictum est supra.

Dub. 23.

Utrum essentia divina possit videri sine personis, aut una persona sine aliis?

C. Comprehensibiliter, quod natura divina possit videri clare, et quidditative sine personis divinis, aut quod una persona videri possit sine alia. haec est contra ... Sententiam, quam ... ex D. Th. in praesenti, et pluribus in locis, quae sequuntur omnes ... ex illo loan. 3. cum apparuerit similes ei erimus, et videbimus eum sicut est: ex quo loco arguunt, videre aliquem sicut est, est omnia, quae spectant illi conveniunt, et ... in illo; ad essentiam divinam spectant, et ... attributa, relationes, et ... det esse; sicut est, necessario debet videre omnia illa:

Et probatur ex D. Th. qui ar. 7. hujus quaestionis in solutione ad 2 dicit, Deum quidditative simpliciter posse videri per esse, nisi videatur totus, et nihil illius lateat videntem. Et 3. p. q. 3. ar. 3. ait, quod intellectus cognoscens Deum, sicut est, non possibile est quod cognoscatur sine alio, quod totum quod est in Deo est unum salva distinctione personarum, quorum una ... ... altius

[illegible] alia [illegible] dirigit [illegible] [illegible] [illegible] authoritas loquitur generali de omni eo, quod est in Deo, sive sit attributum, sive persona. Specialis autem [illegible] dicit [illegible] [illegible], quod [illegible] viatoris intelligentiae Deum [illegible] potest intelligi [illegible] [illegible] Trinitate personarum [illegible] [illegible] intelligentia eadem [illegible], [illegible] a beatis non potest intelligi sine Trinitate personarum; [illegible] [illegible] [illegible] beatos videre totum quod [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], quod id [illegible] dicunt eo quod est visio Dei, [illegible] [illegible], [illegible] quod in Deo indivisibiliter [illegible] [illegible].

2° [illegible]: nam [illegible] applicat, quod aliquam [illegible] cognoscat clare et quidditative, id est, nisi cognoscant clare, et quidditative omnia [illegible] quidditative, [illegible] ei autem [illegible] spectant [illegible] [illegible] applicat quod [illegible] Dei clare et quidditative, [illegible] cognoscat, non [illegible] personis divinis. [illegible] [illegible] nam nil aliud est attingere clare et quidditative aliquam rem, quam attingere omnia eius praedicata quidditativa, ut ex ipsis [illegible] [illegible]; [illegible] autem [illegible] [illegible] praedicatum quidditativum et [illegible] nam [illegible] est [illegible] communis tribus personis, et una singularissima [illegible] [illegible] [illegible] nequit cognosci sine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sine personis divinis.

[illegible] hoc: nam [illegible] [illegible] Dei [illegible] nam [illegible] [illegible] creatis, [illegible] [illegible] [illegible] singularitates [illegible] [illegible] [illegible] supposito; at [illegible] natura divina, cum sit infinita [illegible] singularissima manens [illegible] [illegible] suppositis; [illegible] [illegible] clare, et quidditative aliquam [illegible], nisi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] natura divina sine personis.

3° [illegible]: [illegible] [illegible] intuitiva, quae [illegible] ad rem existentem, [illegible] et ideo certificat videntem de omnibus conditionibus [illegible] obiecti, ut dicunt Dialectici [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] abstractiva; [illegible] visio beatifica est notitia [illegible] intuitiva Dei [illegible] [illegible] ipsum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] certificare videntem de omnibus [illegible]

p[er]sonis b[ea]ti; tamen[?] de illis attributis, et p[er]fectionibus in[?] illo[?], neq[ue] intelligunt ra[-]
tione distinctionis ad ipsas sine personis divinis.

Ultimo p[ro]b[atur] c[onclusi]o specialis, q[uod] n[on] possit una p[er]sona videri sine alia:
q[ui]a natura divina, ut dictum n[on] p[otes]t videri sine p[er]sonis, neq[ue] una p[er]sona sine ipsa
natura, ut ex se p[aten]t. Sed si una p[er]sona p[otes]t videri sine aliis, p[er] tam[en]
q[uo]d ut videat p[er]sonam necesse e[st], q[uod] videat natura[m] divina[m]; & hanc videre n[on] p[otes]t
sine p[er]sonis: ergo neq[ue] una p[er]sona sine aliis.

Arguit[ur] p[rim]o: nam Pater aeternus intelligit[ur] beatus aliquo m[odo] sine Filio, et Sp[iritu]
S[anc]to: ergo simili[ter] alij possunt e[ss]e beati videndo essentiam sine p[er]sonis. Cons[equen]tia p[atet] a pari-
tate r[ationi]s, et antecedens p[robatur]: nam Pater aeternus prius prioritate originis videt essentiam suam,
quam sint producti Filius, et Sp[iritu]s S[anctu]s: ergo intelligit[ur] beatus prius q[ua]m videat
Filium, et Sp[iritu]m S[anctu]m, videndo solam essentiam divinam. Cons[equen]tia p[atet], q[ui]a illa co[n]gnitio
clara divinae essentiae e[st], et an[te]s e[st] beatitudo. Antec[edens] u[ero] p[robatur]: nam Pater aeternus ex co[n]gnit[ion]e divina
essentiae p[ro]ducit Filium: ergo prius prioritate originis videt essentiam suam, q[ua]m sint producti
Filius, et Sp[iritu]s S[anctu]s.

R[espondetur] ad 1[u]m neg[ando] antec[edens]; ad cuius p[ro]b[ationem] negatur et antec[edens]; nec e[nim] Pater aeternus p[ro]p[ri]e
priori originis videat essentiam suam prius q[ua]m a nobis viatoribus intelligat[ur]
Filius, et Sp[iritu]s S[anctu]s p[ro]ducti, et existentes, n[on] tamen prius q[ua]m sint producti, et existentes
a p[ro]pri[et]at[e] ne[que] prioritas est originis in eo, illius s[cilicet], q[uo]d una p[er]sona sit ab
alia; s[ed] tantum prioritas a quo, s[ecundu]m n[atur]am et causalitatis, non quo p[ro]xime s[ed] p[ro]p[ri]e
simultatis instantis in quo, sive durationis, hoc e[st], q[uo]d p[ro] nullo priori in quo
ab ip[s]o n[on] s[un]t. Pater a Filio p[ro]ducto, et eo existente, videat ad p[ro]p[ri]e antes
dicendum q[uo]d divinam cognitionem divinae essentiae p[ro]ducere Filium, ac p[ro]inde prius illum
videre prioritatis originis, l[icet] n[on], q[uia] haec tamen prioritas, ut dictum e[st], n[on] dicit
simultati existentiae in eodem instanti in quo, sive durationis.

2[o] arguit[ur]: nam ubi b[ea]ti videntes Filium p[ro]ius v[ide]n[t] beatifice p[er]sonam i[n] se[?] sola
v[ide]n[t] illam, de [?] ei videri p[otes]t sine aliis, q[uia] ... sine p[er]sonis divinis. mi[nor] p[robatur]
nam visio Filij dependet a sua ... , et p[ro]pterea s[e] stringit de facto
visio beata ad divinam essentiam, etiam ad entia futura, q[uae] tamen n[on] p[er]tinent ad illius ... illius

illius. maior autem probatur: quia illa visio est de cognoscendi ipsos per omnes creaturas ipsa est obiectum primarium, et per omnes obiectum secundarium, ad instar possit videri sine illis.

R. Sommittendo maiorem, et minorem probatur ut [illegible], ut finite [illegible] omnes et obiecta [illegible] visio beata [illegible] natura ad illis videri [illegible] [illegible] ipsa ad ipsius [illegible] [illegible] terminatione [illegible] non possit [illegible] sine [illegible] possibilitas, relatione [illegible] corporali visio. Colorvire [illegible] [illegible] corporis [illegible] [illegible] non possit videri visio corporea, quia ibi non est [illegible] exterior, [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] identitatem [illegible] ad illis [illegible] non possit sine illis videri.

R. [illegible] quod Deus [illegible] relationes intelligat [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] beatificae [illegible] visio beatifica sit [illegible] [illegible] finis [illegible] non agit [illegible] relatione [illegible] operationem [illegible] [illegible] possibile Deus [illegible] nisi tantum [illegible] [illegible] absoluta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] finis coincidunt [illegible] [illegible] agere [illegible] [illegible] [illegible] Si [illegible] relationes intelligit [illegible] [illegible] finis, et visio beatifica poterit [illegible] ad ipsum Deum [illegible] [illegible] relationes.

R. [illegible] non intelligit [illegible] sine [illegible] [illegible] quia subsistit, [illegible] sint [illegible] ut [illegible] relationes [illegible] finis [illegible] intellectualis. Ergo dicit Deum [illegible] [illegible] intelligi, tanquam [illegible], [illegible] tanquam [illegible] [illegible] ipsius relationes. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] relationes sit obiectum beatificum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsa relatio, [illegible] [illegible] identificat, [illegible] visio [illegible] [illegible] [illegible] ad illum [illegible] est [illegible], [illegible] ad ipsas relationes. [illegible] beati [illegible] videat [illegible]

dub.

Dub. 3.

Vtrum beatus in essentia diuina videat omnes creaturas possibiles.

Pro huius intelligentia notandum est 1. quod non procedit difficultas de creaturis
in ratione eminentiali, quae sunt in Deo tanquam quae non distinguuntur ab illo, quia
sic ipsamet creatrix essentia, sic enim certissimum est cognosci ab intuitu beati
ex vi visionis, sed loquimur de illis ut sunt in propria possibilitate distincta a
possibilitate Dei ab ipso producibiles, de quibus procedit specialis, et praecipua
difficultas.

2.º notandum est ipsum posse contingere videre plura una cogni-
tione, et actu. 1.º modo concomitanter, et quasi per accidens quando illa actus viden-
di plura per modum unius absque ullo ordine unius ad alium, sic bea-
tus uno actu intelligit hoc, et aliud. 2.º modo formaliter et per se
aliquo ordine, quia illa sunt inter se, et hoc contingit ipsum uno modo
quando unum sine alio cognosci non potest, neutrum tamen est medium seu ratio cognoscen-
di alterius, sic unico actu cognoscuntur correlatiua, de quibus dicitur, quod simul
cognoscuntur; alio modo, quando unum est medium, seu ratio cognoscendi aliud, quod cognoscen-
tia illius, quatenus ea est ratio cognoscendi ipsius, et prius est in cognoscen-
do, et ceteris; et quando sic fiat distinctis actibus dicitur unum cognosci ex alio, ut
contingit in nobis, in quibus est discursus formalis, si uero fiat uno actu
dicitur unum cognosci in alio, ut contingit in Angelo, et hoc modo procedit
praesens difficultas, utrum scilicet beatus ex vi visionis simplicissimo
actu videat omnes creaturas possibiles in essentia diuina tanquam in ratione cog-
noscendi, his suppositis sit.

1.ª conclusio: nullus beatus videt actu, neque videre potest in Deo illas
de potentia absoluta omnes creaturas possibiles etiam in particulari sine omnes habi-
tudines, modos, et res earum possibiles. haec est conclusio communis inter theologos contra
quosdam, et D. Thomas 1. p. q. 12. art. 8. et alii, probatur quia si aliquis beatus
quia haec omnia in Deo tanquam in causa cognosceret Deum comprehenderet, at
hoc est impossibile, ergo et illud, antecedens probatur. nam talis beatus
cognos-

cognosceret Deum ut est quatenus ex natura sua cognoscibilis est, ita ut nunquam aliquo modo Deo posset perfectius cognosci: ergo beatus, qui ita illum cognosceret, comprehenderet Deum contra sententiam. Et antecedens, nam quamvis perfectius viderent plures effectus in essentia divina possibiles, aut saltem eosdem perfectius intensive ex parte obiecti; et nullus intellectus creatus posset in ipso Deo plures effectus videre, neque eosdem perfectius intensive ex parte obiecti, nam ut supponimus beatus ille omnes effectus qui ex natura sua cognoscibiles sunt cognosceret: ergo beatus ille cognosceret Deum quantum cognoscibilis est.

Respondeo negando quod qui adaequate effectus alicuius causae cognoscit, quantum ex natura sua est cognoscibilis, ipsam causam comprehendit: at beatus qui omnes creaturas possibiles cognosceret perfecte in Deo adaequate effectus omnes cognosceret quantum ex natura sua cognoscibilis, et comprehenderet ipsum Deum ut monet ex Diuo Thoma 3 contra Gentes cap. 56 ita dicente quantum virtutis attenditur in ea, in qua non potest, ita quod non sit cognoscere quantum in se potest aliqua virtus, et ipsam virtutem comprehendere.

Nec valet instantia de potentia generativa Patris aeterni, cuius terminum adaequatum, nempe Filium Dei, omnes beati vident, et tamen non comprehendunt potentiam; et similiter in alijs: etenim quia beati non cognoscunt Filium Dei, quantum ex natura est cognoscibilis in Deo, cognoscerent, potentiam generativam Patris comprehenderent; at vero qui omnes creaturas possibiles in Deo cognosceret, effectus adaequatos omnes, quantum ex natura sua est cognoscibilis cognosceret, et tamen ipsam omnipotentiam comprehenderet.

2º probatur conclusio: nam beatus, qui cognosceret creaturas omnes possibiles omnino distincte non solum cognosceret Deum quantum cognoscibilis est ex parte obiecti, sed etiam ex parte cognitionis: ergo comprehenderet ipsum. Probatur antecedens: nam cognitio proportionatur obiecto, ut mensuretur ab illo, sed obiectum semper ita cognoscitur quantum cognoscibilis est ex parte obiecti: ergo etiam cognoscitur quantum cognoscibilis ex parte cognitionis.

Respondeo: nam qui cognosceret omnes creaturas possibiles cognosceret illas tantum per species, et partes earum integras: ergo talis cognitio esset comprehensiva. Respondeo concedo: nam ex eo cognitio divina est comprehensiva, quod cognoscit creaturas omnes tamquam species, et partes earum integras et perfecte a posteriori

colli

attingit tale cognitum comprehensiue, et infinitatem qui ... ista
omnino cognosceret eius cognitio esset comprehensiua.

2.° Oe. beatus nullus in actu 1.° et necque in habitu potest videre omnes
creaturas possibiles, quae sunt in potentia Dei. Haec est 2.a sententia, et docet aliquis ...
Suarez ... disp. 26. sec. 3. Sectio omnis dicit quemlibet beatum
non posse videre ..., et in actu 2.° omnes creaturas possibiles, et adhuc neque infi-
nita attentio videntis; potest tamen, inquit, omnes videre in actu 2.° ...
est data sufficiens, ut quaecumque creaturas possibiles videat ...
... illa, quas beatus voluerit attendere, et hoc idem ...
... dicit ... excellentiam huius visionis, ... aliis
beatis, ... illorum visio, ... data non possit se extendere ad omnes,
... limitat a Deo providentia, sic disponente haec sententia ... D. Tho.
... q. 20 de verit. art. 7. in corp. quem sequuntur Thomistae.

Ad intelligentiam huius sententiae notandum est posse intelligi ... sententia
... lumen gloriae, quod est ... et actus ...
alio modo ... intelligat ipsa visio beata, quae est ... actualis
actus 2.us, et ... sententia non ... ad omnes creaturas, ... visio ...
... illas quas beatus voluerit attendere, ... visio ...
in actu 2.°, et hoc modo sentit sententia beatum posse videre omnes creaturas pos-
sibiles in actu 1.°

Sed nostro quod sententia haec ... falsa, et impugnatur, et in 1.° sententia
sic illam impugno: lumen gloriae, quod potest manifestare infinitas creaturas possi-
biles sine infinitate intensiua, ... successiue illas manifestaret, deberet
esse infinitum sine actualitate, et perfectio essentiae; ... lumen gloriae potens manife-
stare omnes creaturas possibiles in Deo ... successiue potens est manife-
stare infinitas creaturas possibiles sine infinitate intensiua, ergo deberet esse
infinitum sine actualitate, et perfectione essentiae, quod implicat. ... est bona, et minor
..., ... quae a Deo produci possunt ... infinitum ... intensiue, ...
perfectum ..., ut dicitur ... [illegible] ... pluralitas ... requirit ... ma

mus perfectus infinitas requirit infinitam perfectionem, et in lumine gloriae requiri maioris ad videndum deum, equum, et leonem, quia ad videndum leonem solum etiam extensive debeant videri, neque quod equus addant cognoscibilitatem. status, et sua perfectio ad cognoscibilitatem leonis: quod ad videndas infinitas creaturas possibiles sua infinitatem intensivam requirit lumen infinitum sua actualitate, et perfectione esse.

In 2.o sensu impugnat etiam ill.mo Scotill.o quod falso asserat, visum beatum existimare videntem inactivo ad videndum omnes creaturas possibiles, nam visio beato fitalis est actus qui facit videre in actu 2.o omnia, ad quod possit se extendere: quod falso asserat visum beatum existimare videntem in actu 1.o et cum; quia actus non potest actuare subiectum, nisi sua modo, et nam tum — Impugnat; quod ad videndum omnes creaturas possibiles it actu 1.o non requirit maior perfectio invisi, quam in lumine, et in lumine, ut dixi, requiri visum infinitam simpliciter sua intensive: quia etiam deus requisi visioni dixit, cum sit, et non potest quod visus requisito in lumine et perfectio ipsius visus: non requirit maior visus invisi, quam in lumine.

3. Dico quilibet beatus potest videre aliquas creaturas possibiles in particulari plures, vel pauciores, et magis, vel minus perfectus visus, prout habet esse deum, nam qui perfectius videt deum, magis cum plures in eo videt effectus, et creaturas videntur in ipso deo, tanquam in causa et quo perfectior fuerit visio dei, eo tanto in eo plures videntur creaturas possibiles: hoc est primo, et maior constat ex dictis supra, et minor probatur quod quis perfectus videt causam perfectius penetrat eius virtutem: quod plures in ea videt effectus.

Argues 1.o contra 3.am conclusionem: non quilibet beatus videns deum visio videt omnia, quae ex visione omnes auditu videri possunt, et omnes creaturas possibiles etiam in particulari videre potest: quod omnes videbit. probatur minor: Quia dant, et haec actio omnia, quae libet servant parem speciem, et eodem possunt cognosci cognoscente per illam speciem, et ipsa, ...

vi

videt creas possibiles in Deo a tanto uno latt. esse Dna, et alias
q illas oes creas repraesentant, cuz sit infinita in repraesentando:
ergo oes q illas possunt cognosci, et de facto cognoscunt. = 2° prob. min.
q visio Dei attingit appetitum videntis illas, et quilibet videns Deum
appetit videre oes creas possibiles, cum sit perfectio, et bonum illius hac sit;
ergo ut satiet eius appetitum oes illas debet videre, et eius appetitus est satiatus:
ergo de facto oes illas videt. = 3° prob. eadem min. q si n posset oes vi=
dere maxime q videret infinitas extensive, et hoc nil obstat: ergo.
prob. min. q hoc q n obstat videri infinitas intensive, ergo nec ex=
tensive tantum, q ex hoc q videat infinitas Dei extensive
videndo oes creas possibiles, n sequitur q comprehendat oipam, sicut ex eo
q videat infinitas Dei intensive n sequitur, q Dna esse comprehendatur: ergo.
= Pro notando, q illa, quae ex vi visionis videntur sunt in duplici differentia:
alia sine quibus esse Dna videri n potest, ut attributa, et relationes: alia
sine quibus videri potest, ut creae in particulari. = hoc supposito dico
a mente nostra videri oia, sine quibus esse videri n potest, et de mag. ilia
sine quibus videri potest, neque magis, ad negat. dictam min. Adverte tum resp.
q illa, quae repraesentant per magis sua facta et in actu sunt proxime sunt
et minus actu cognoscuntur, et illa, quae repraesentant remote cognosci
n possunt, q esse autem Dna videatur, non tamen intelligibilis facta, et
in actu proxima solum repraesentant creas illas ad quas lumen infi
nitum intus beati pertingere tenet magis, sive aliorum effectus illius, cum
est, q esse intelligibile solum gerit vicem speciei factae, et in actu proximo
dum unitur potentiae cognoscitivae, ut cognoscitiva est: intus autem beati solum
unitur potentiae cognoscitivae, ut cognoscitiva quatenus elevata a lumine..
Ergo; alias vero creas solum repraesentant remote, et sic sunt ex parte speciei,
et ita esse Dna n potest eas cognoscenti illas.
= Ad 2. ... mia resp. ... dando mag. de appetitu, et de desiderio
.. tali, de quo loquitur ... ad 4. ... nego min. de eodem desiderio
q

q. videre omnes creaturas possibiles, est impossibile, ut stat dictio, neque etiam de
fidenitate in beato; neque talis visio est bona, aut perfectio illius.

Ad 3m Conseq. dato antec. quod maius est videre infinitatem Dei extensivam,
nego maius, quod videre infinitatem intensivam ... ; ... maius omnino; quod
nil obstat, ut infinitas Dei extensiva videatur in quantum visibilis est. Ad 13
huius cons. d. idem est dicendum de infinitate intensiva Dei, quae attenditur
penes ... sine ... , atque de infinitate extensiva
illius, quae respicit creaturas; implicat enim videre infinitatem Dei intensi=
vam in quantum est visibilis, tamen non implicat absolute et quidditative, videlicet enim
requiritur visio infinita luminis; ad hoc autem sufficit visio finita luminis
ordinarii. quod ... videat aliquid infinitum, videlicet in finito modo. Idem proportionaliter
dicendum est de infinitate Dei extensiva ... ; ... per ...
... in quantum visibilis est, quod requiratur visio infinita luminis, potentia
videri quantum absolute et quidditative, ad hoc sufficit visio finita.

Ad 4m Conseq. ... , quod ex hoc quod videat infinitatem Dei exten=
sivam in quantum visibilis est, bene sequitur comprehendi Deum ... ;
comprehendi Deum ... ex eo quod cognoscat infinitatem Dei intensivam
quantum cognoscibilis est, ex eo enim, quod utraque infinitas videatur absolute et
quidditative, nullatenus comprehensio sequitur.

Arguitur 2°. Qui videns Deum nonne videt in Deo tamen ... =
... aliquas creaturas, nam ut infra dicetur, videt omnes quae pertinent ad suum
statum, ut genera et species, quae ad ordinem universi pertinent; sed videt
omnes creaturas possibiles, probatur conseq. nam nulla est maior ratio ... , quod ... ,
si ... omnes ... in Deo ... , ut ... et lumen ... ejusdem
speciei est in omnibus beatis; ergo si videt aliquas omnes etiam videt, vel si
videt istas, quare non illas?

R. ... Conseq. ... negat antec. nam lumen ... =
... , et ... in ... pertinet, ... illa
videant, inclinationem lumen ad ... , quae ad illa videnda

partis pro objecto, itaque ..., et partis rei intrinsecae; Paterque ..., nec lumen,
in quo sit Beatitudo intellectiva, adeo, quae ad eius statum pertinent, sicut
Charitas, quae est in Petro, inclinat illum ad magis diligendum Deum, et eius
parentes, vel benefactores, quam alios; et Charitas, quae est in parvulo
magis inclinat illum ad diligendos proprios, quam Petri parentes, aut bene=
factores; ita lumen gloriae inclinat in uno ad videndum haec, quae pertinent
ad eius statum, et in alio ad videndum alia ad eius statum pertinentia =
Secundo ratione intensionis, hoc est, in his, quae ad statum beatitudinis non pertinent, incli=
nare ea, quae magis, vel minus latent in Divina essentia: lumen enim gloriae
minus intensum inclinat ad effectus manifestiores; magis autem intensum
latentiores in Divina essentia, ut colligitur ex Divo Thoma ... q. 12. a. 8. ad 12.
Esse inquies, quia effectus, vel causae minus latent in Divina essentia. Resp.
minus perfectus minus lateret etiam in effectibus naturalibus videmus, quod minus per=
fecta minus latent, et ideo [illegible] docent Theologi, quod videntes causas perfectio=
res possunt videre minus perfecta, non vero ... nisi perfec=
tior effectus difficilioris cognitionis ... perfectiores virtutes
cognoscitivae sibi proportionatas, perfectius enim virtus difficilius haec quae mi=
nus perfecta. = Resp. 2°: posse a lumine gloriae vel a Divina essentia provenire, ut haec
potius, quam illa videant, a lumine quidem gloriae, ut a virtute latente ex parte potentiae,
a Divina essentia ut ab specie intelligibili latente ex parte objecti; lumen enim gloriae est finitum
et non est virtus videndi omnia, et est magis, vel minus intensum, et ad plura, vel pauci=
ora videnda inclinat. Divina autem essentia, ut species intelligibilis, quot cognoscendi virtutes
habet intellectus lumine gloriae illustratus, tot ibi, et non plura in actu repraesentat, licet enim tota
sit repraesentativa omnium, in actu tamen tot repraesentat, quot cognoscendi virtutes habet
intellectus: vel ideo videt, aut ideo ... repraesentat ea, quae ad statum beati pertinent, deinde
ea, quae Deus pro suo beneplacito voluerit, sicut enim in Deo voluntas libere vult ...
ad haec potius, quam ad illa producenda, libere sic vult Divina essentia ... intelligibili
ad haec potius, quam illa, quae ad statum beati non pertinent, ... repraesentanda, itaut
... excedant virtutes, quas intelligit a lumine gloriae, et fortius Divus Thomas loco citato effectus
manifestiores appellat, quos Divina essentia actu intuitu beati repraesentat, laten=
tiores vero illos, quos nisi lumen intendat, actu non repraesentat illi.

3°. argui.

3.° arguit̃ c. 3. eccl. nam Deus n̄ pōt eē medium, in quo ipse creaturæ cognoscant: ergo beati n̄ pōt videre in illo aliquas creaturas; pr̃ Coñ, et intr̃ pr̃: quia Deus ē omnino absolutum ab omni creatura, et relatione reali ad illas; sed n̄ pōt eē medium, in quo ipsæ creaturæ cognoscant; quia res absoluta per se n̄ pōt facere cognoscentem illam in cognitionem alterius rei dissimilis, et omnino distinctæ.

Quod si dicas, quod lz Deus n̄ referat relatione reali ad creaturas, refert tñ relatione rationis, et hoc sufficit, ut possit eē medium in quo creaturæ cognoscant. Contra: nam relatio rationis ✝ exit fratr in Deo ante opus intellectus, ergo Diña ratio illius n̄ pōt eē ratio cognoscendi creaturas. Respondeo neg. ant., et ad prob. dico: quod lz Deus sit omnino absolutum a creaturis, et a relatione reali illius, optime pōt eē medium in quo creaturæ cognoscant, quia res absoluta consequenter dissimilis alteri, et ab ea distincta, bene pōt eē medium, et ratio cognoscendi illam, si sit causa illius virtualiter illam continens; effectus enim n̄ cognoscit in causa ratione relationis, nam hæc ē posterior extremis, sed ratione relationis continentiæ, qua effectus quilibet continetur in causa sua virtute, et ita cognoscit in præsenti; sed Deus ergo Diña ē causa creaturarum illas virtualiter continens, et sic pōt eē ratio, et medium cognoscendi illas: Cum sit maxime, quod lz ergo Diña sit absoluta ab omni relatione reali ad creaturas, n̄ ē absoluta ab omni relatione rationis ad illas, et ita ratione talis relationis pōt ipsa Dei facere cognoscentem in cognitionem creaturarum: unde bene ibi responsum ē, ad impugnationem autem facem, si teneamus sententiam Diui Caietani, quod eum ✝ relatio ✝ rationis hēt existentiam ante opus intellectus, respondeo neg. ant.; quia bene pōt enim rationis eē ratio cognoscendi creaturas, n̄ primum rationis relationis, sed primum ordinis conten= tionis ad cognitionem creaturarum.

Si vero teneamus alteram sententiam, scilicet quod entia rationis nullam hent existentiam ante opus intellectus, dicendum ē quod ergo Diña ante opus intellectus dicit rationem ✝ rationis ad creaturas rationis n̄ relati, quod fundatum tantum, et in hoc fundamento cognoscent, verumtamen est, quod hoc fundamentum nil aliud ē quam continentia realis ipsarum creaturarum in Deo connotando etiam quandam denominationem possibilitatis earum, ex hoc enim quod ergo Diña realiter contineat creaturas possibiles, intellectus creatus habet fundamentum ad fingendam, quod refert ad illas tanquam causa illarum.

Sub.

Dub. 4.

Vz beatz ex vi visnis beatificæ videat creaz existentes?

Ccl.o: Loquendo de creis [illegible] existentibz, qlibet beatz videt genera, spẽs, et earũ proprietates, qtz reqr ad illarũ pfectã cognitioẽ. hanc ccl.em docet Dtr hic ad 4., et 3.o Sent. Cgis 9. et cois intr theologos, et pr ex doct.a Dtr. in ad 4.m: nã visio beati satiat oẽ naale desideriũ beati; sed qlibet beatz nobiliter desiderat videre oĩa illa: ergo de facto videt illa. cõa pt, et ma ẽ certa, aliqn non eet beatitudo. mir ũ.o pr ex illo Ari Methy. oĩs hõ naalr scire desiderat; id ẽ naalr desiderat habere scientiã oĩũ rerũ naaliũ; scientiã ũ.o eẽ de entibz, sltm generibz, et spẽbz certũ ẽ: ergo &. — Pr. [illegible] : nã intr beati hēt appetitũ naalẽ, et inclinatiõẽ ad suã pfectiõẽ; sed ad pfectiõẽ intr beati ptinet cognitio gnũ, et spẽrũ ptinentiũ ad ordinẽ universi: ergo naalr inclinat ad cognitioẽ illorũ, atq inde oĩa illa eet ignorare, non deret beatitudinẽ [illegible] replere oẽ appetitũ, et inclinatioẽ beati. maĩ ẽ certo, qd qualibet res inclinat ad suã pfectiõẽ, et mir pr ex Dtr ad 4.

Notandũ ẽ, nos advertenter dixisse in illa, qualibet beatz de facto videre oĩa ibi enumerata, qd loquendo de pta absoluta Dei, et intentalr loquendo, quid. et dissptẽ ceterum pdestinatos, bene poterat eẽ visio beatifica ita infima in suo gra, qd videret Deũ, et hinc appetitũ beati maneret satiatũ, sine eo, qd aliqua creã videret, ut elegant Dor d Augt. citatz ã Dtra hic [illegible]

Sed hanc ccl.m exquit sic: nã ex illa seqr quemlibet beatz videre in Vo infinitas spẽs possibiles; csqs ẽ falsũ: ergo et illud ex quo seqr. pr seqla, qa qui videt supremã, et infinitã spẽm alicuius gnis coenter videt oẽs intermedias, qa illa sz infinite possibiles: ergo &. mai pt. qd supremã, qd sufficit ad manifestandũ supremã, et infinitã spẽm, sufficit ad ostendendũ oẽs, quia non possunt occultari per se, nec voe maiis pfectionis [illegible] minus. mir ũ.o pr. qd sub quo gre sb spẽs pdictas ctinent infinite possibiles ut pt in gre numeri, figuræ et sabr, qd u.o csqs est falsũ pr. qd ad videndas infinitas spẽs reqr virtus infinita luminis, quæ in nullo creato ccipi potest: &c.

Rr qd qtz ad 1.m attinet certissimũ ẽ, non dari supremã, et infinitã spẽm.

specierum, quas de facto videt beatus non possunt esse infinitae possibiles, etc., quia
supremam, et infimam speciem possibilis sunt actu existentes, et ad ordinem universi
pertinentes: inter duas autem res creatas existentes, et ad ordinem universi perti-
nentes non potest esse distantia, aut latitudo infinita, neque tota illa claudat sub-
[illegible] specificis illarum specierum actu existentium, et sic infra negat
[illegible], atque dicatur, quod licet ita sit, quod qui videt supremam, et infimam speciem exis-
tentem videat ratio inter medias, non tamen inde sequitur, quod videat infinitas
possibiles. imo contrarium sequitur, quod illae inter medias sint finitae contra [illegible] dictam.

Dico [2]o, quilibet beatus videt de facto in Verbo omnia genera, et species, quae
pertinent ad ordinem gratiae maxime, quae ad finem spectant. probatur haec conclusio 1o suae
[illegible] facta, quod ad beatitudinem pertinet replere omnia desideria naturale
beati; sed quilibet beatus naturaliter desiderat videre haec omnia: ergo. probatur
minor, quia ex suppositione elevationis creaturae rationalis ad finem supernaturalem, non minus
pertinent omnia misteria gratiae in suo ordine ad cognitionem creaturae rationalis, ut
elevatae, quam genera, et species rerum naturalium in suo ordine; ergo non minus
inclinat creatura rationalis ad illorum visionem, quam ad cognitionem rerum naturalium
imo multo magis, cum misteria gratiae magis conveniant, et pertineant
ad beatitudinem, quam genera, et species rerum naturalium. — Confirmatur ex illo
Pauli ad Corinth. 13 ex parte cognoscimus, cum autem venerit, quod perfectum
est evacuabitur, quod ex parte est. Ubi significat Apostolus explicatus beatos
visuros clare in Verbo ea, quae per fidem crediderunt in via.

Dices 3o hoc est contrarium, nam D. Th. 1 parte q. 57. ar. 5. docet, Angelos beatos
non omnia cognovisse visione beata, nec cognoscere in patria omnia misteria gratiae, sed
quaedam fuisse illis successione temporis revelata. 2o quod officijs eorum congrue-
bat, et praecipue ex de misterio incarnationis, quod latuit Angelos, ut colligitur ex
illo [illegible] quis est iste, qui venit de Edom. et ex illo [illegible] 23 quis
est iste rex gloriae.

Resp. Angelos beatos in principio suae beatitudinis vidisse omnia misteria gratiae, quoad
species eorum non tamen quoad omnia eorum individua, nec quoad omnes circumstantias, et quoad aliquas
fuisse illis factas novas revelationes, et ita intelligitur D. Thomas.

3a

3.ª Cl.º: q.libet beat.s videt in V.bo de indiuis existentib.s o.ia illa, quæ p.tinent ad suum statum nat.lem, et supernat.lem, n.tn videt o.ia, quæ Deus facere disposuit. Pº prius huius co.r e D.Thom. 3. p. q. 10 ar. 2. et plurib.s alijs in locis, quæ sequentes hæc eius discipuli, et ferè o.es recentiores, dixi eni.m in co.e ad statum nat.lem, quæ supernat.lem et ad Vtrumq.e diuersa p.tinent, nam ad statum nat.lem beati p.tinent parentes, filij, fratres, consanguinei, affines, amici, benefactores, et Magistri, discipuli, et discipuli, Domini, et serui, et quicunq.e alij simili mo.do coniuncti sunt nat.am, et illa, quæ ad istos p.tinent. = Ad statum v.o supernat.lem illius p.tinent 1.º loco Pat.es spirituales, aut baptizantes, confessores, Rectores, et Prelati, ut Episcopi, et Parochi, et ad statum horum etiam p.tinent subditi; ad statum v.o fundatorum religionum p.tinent o.es, qui eorum statutum p.fitentur; ad statum v.o subditorum p.tinent eorum institutores, et o.es illi, a quibus aliquod commodum spirituale receperunt.

Præterea ad o.es sanctos p.tinent illi, qui ad eos precantur, et mutuo se ipsos eos pro patronos suscipiunt, et o.ia illa, quæ speciali aliquo titulo ad eos attinent, quæ o.ia a quocunq.e beato ex vi visionis beatificæ attinguntur in Verbo. Prob. hoc supposito p.º 1.ª pars Cl.is: q.d anima X.ti Dni in V.bo videt o.ia, quæ Deus facit in p.tentate, e o.ia illa p.tinent ad suum statum, ut ait D.Thom. q. 10. art. 2. ergo p.portionabiliter q.libet beat.s videt in V.bo o.ia illa, quæ ad eius statum p.tinent, videlicet ante quæ dicta sunt. Prob. 2.ª pars, nam o.ia illa p.portionabiliter p.bant hanc p.tem Cl.is.

2.ª p.s Cl.is statuit contra aliquos relatos a D.Thom. q. 20 de verit. ar. 4. et contra alios modernos, videlicet ex D.Thom. in arg.to [illegible] et inf. q. 97. ar. 8, quæ sequuntur o.es eius discipuli, et probatur ex multis sacræ scripturæ locis, et sp.ecialiter p.º ex Isaiæ dictis quis est iste qui venit de Edom, et quis est iste rex gloriæ, quæ loca co.iter explicant de Angelis dubitantibus de aliquibus misterijs, quæ, vel de aliquibus circunstantijs eorum.

Ro.e etiam p.batur hæc pars; q.d Angeli beati accipiunt aliquas revelationes de aliquibus misterijs n.ræ fidei, seu de circunstantijs eorum, ut p.bat Ephes. 3. ut innotescat principatibus, et potestatibus in cœlis p. Ecclesiam multiformis
Verba Sapientia Dei; ergo n.o vident in V.bo o.ia quæ Deus disposuit facere, alias esset impertinens talis revelatio. = 2.º p.batur, q.d videre o.ia, quæ Deus facere disposuit, est

ná prærogativa Xpti Dni propter unionem hypostaticam, ut patet ex his, quæ dicunt
D. Th. q. 10. ar. 2. scilicet nulli beato hoc esse communicatum, nec esse communicabile excepto Xpto Dno.

Arguitur 1º. 3ª dictionem si beatus videret creaturas existentes hoc est
si videret liberam Dei determinationem, in qua continentur, tamquam in causa libera, sed
propter hoc illas non videt: ergo. Probatur minor: quia libera Dei determinatio nil addit cognos-
citivum intrinsecum supra essentiam Dei, ergo, cum hæc eodem modo se habeat in se post
liberam determinationem, sicut ante illam: ergo si essentia Dni non est considerata ante talem
determinationem non potest esse ratio cognoscendi creaturas, ut existentes, ergo ut sic solum
est ratio cognoscendi naturas, neque est post determinationem ratio cognoscendi
creaturas, ut existentes.

2º. probatur minor: nam increatis, quidem voluntatem Angeli; sed homo est ab ipso quia
non omnino cognoscit ejus liberam determinationem juxta illud 1ª ad Corinth. 2. quæ sunt hominis
nullus novit, nisi spiritus hominis; ergo multo minus videns Deum voluntatem cognoscit
ejus liberam determinationem. — 3. probatur eadem minor. quia si videret aliquam Dei determinationem
eadem ratione videret omnes; sed hoc est falsum, cum hoc solum de Xpto Dno
sit verum, ut dictum: ergo si omnes non potest videre, neque aliquam videre potest. — 4º.
probatur minor: quia admirans malum cuilibet non potest cognoscere in Deo, neque in ejus li-
bera determinatione, tamquam in causa, cum Deus illius non sit causa: ergo.

Respondendo majorem, concedo minorem, distinguo probationem nego consequentiam: quia libera determina-
tio Dei, licet actus liberi illius addit supra Dnam essentiam, sive supra actum necessarium, cum
non sit annexum entitati actus necessarii, si teneamus quod entia non habent exis-
tentiam salutem aliena ante operationem internam; in alio sensu dico, quod addit quandam denomi-
nationem externam et realem connotationem, sed validitatem ex parte objecti volitum, cum ejus actus na-
turalis habet connexionem absolutam liberam sed nationem exclusivam, cum quo, et ratione ejus
determinationis connotationis, sua determinatio essentiæ Dnæ tamquam conditio, ut sit ratio cognoscendi
liberam Dei determinationem. — Ad 2um probationem respondeo distinguo, antecedens et
[illegible] aliquid creatum, si ei non manifestetur, concedo consequens, si manifestetur,
nego consequentiam: ita enim etiam increatis cognoscens quidditative essentiam Angeli, non cognos-
cit ejus liberam determinationem, si non manifestet illi sed cum ipse illi manifestet. —
Ad 3um
probatur nego antecedens, solum enim datur videre omnes determinationes, quæ pertinent

ad ejus

ad eius statum; ad nullius autem statum beati pertinent omnes detractiones voluntatis Dei, nisi ad statum Christi Domini, et ideo solus ipse videt omnes illas; quaelibet vero aliorum beatorum videt aliquas plures, vel pauciores iuxta dispositionem Dei providentis, qui praedestinat detractiones statum, et gradum beatitudinis cuiuslibet beati, de quo iam diximus sup.

Ad VII patet quid dicat Suarez, et Molina tenentes non omnes effectus futuros cognosci in Divina bonitate, quorum sententia est falsa, ut constabit ex solutione. = R. ad argumentum, quod licet Deus non possit cognoscere malum culpae, neque beatus invo[luntate] Divina, tamen in ea illius permissionem, et per illud cognoscere infallibiliter in ipsa voluntate Divina, tanquam in permittente: permissio enim peccati licet infallibiliter cognitum sit cum illo tamen, quod non stet permittere peccatum, et peccatum non esse, quo fit, quod licet decretum Dei de permittendo peccatum non sit aliqua ratione prius cognitum illius peccati, est tamen sufficiens prius cognitionis illius, quod haec est infallibilis lex, Deus permittit peccatum: ergo peccatum erit.

2º arguitur: si beati viderent creaturas existentes, maxime quia visio aliquarum perfectionum pertinet ad eius statum; quod haec ratio est nulla, ergo maior patet, quia haec ratio est D. Thomae 3. p. q. 10. ar. 2. quod Christus Dominus videt omnes creaturas existentes, quae ratio cuilibet beato applicanda est proportionabiliter. minor probatur. quia aliter sequeretur, quod aliquis minus beatus videret plures creaturas in Verbo, quam aliquis magis beatus, in casu quo ad statum minus beati plures creaturae pertinerent, hic casus dabilis; quod consequens est falsum: patet, ut constat ex D. Thoma dicente, quod quanto plures creaturas quis videt in Verbo, tanto beatior est.

R. ad argumentum ex hoc illud sequi, quod aliquis minus beatus possit videre plures creaturas ex existentibus, quam magis beatus, ut potest sic ad statum minus [+ magis + non +] beati pertineant, et pertineant ad statum minus beati, non vero ex hoc sequi, quod minus beatus sit magis beatus, quam alius, quia alius erat minus beatus, nam in isto casu, vel dicendum est cum multis Theologis, quod licet ex visione plurium creaturarum possibilium in Verbo inferatur maior beatitudo, non vero ex visione plurium existentium; quod ita intelligendum est D. Thomae iuxta hanc solutionem, quando dicit, quod videt plura in Verbo beatior est, debet enim intelligi de possibilibus, non vero de existentibus.

Vel respondetur iuxta solutionem aliorum dicentium, quod licet ex visione plurium creaturarum ...

etiam ut existentium inferatur maior beatitudo, non inde sequitur quod minus beatus sit magis beatus; quia alius magis beatus, quod sibi accrescit ex vi plurium existentium supra alium beatiorem amittit illi de vi possibilium, seu de intensione eiusdem beatitudinis, totum quod nunquam accipiat formaliter, nisi pro mensura motuum meritoriorum, et in hac sententia dicendum est, quod D. Thomas dixit, quod quanto quis plures creaturas videt in Verbo, tanto beatiorem, debet intelligi, si cetera sint paria in intensione, et in aliis perfectionibus visionis beatae.

amittit

Dub. 11um

Utrum beatus ex vi visionis beatificae non solum calidum, sed etiam formatam videat Creaturas?

Prima conclusio: beatus potest videre aliquas creaturas, tum ex possibilibus, quam existentibus eodem actu formali, quo videt Deum, unde ex vi visionis potest formaliter videre creaturas. Pro intelligentia huius conclusionis notandum ex Caiet. 3. p. q. 10. art. 2 posse contingere aliqua videre ex vi visionis Dei ipsius; uno modo calide, quod solum ex eodem visionis actu, sed alio distincto actu, visione adeo mediante, quo cognitio discursiva ex praemissarum cognitione; alio modo formaliter, quod solum eodem actu formali, quo videt ipsum, videat alia, et hoc modo intelligit nostra conclusio, quae sic explicata est contra aliquos recentiores, quos refert et sequitur Vazquez hac disputatione. 2a cap. 8 qui tenent creaturas solum videri ex vi visionis calide. Est nostra conclusio communis inter Theologos maxime inter Thomistas hic, et supra q. 10. art. 2. et probatur ex illo ad Corinth. cap. 13. Videmus nunc per speculum, et in aenigmate, hoc est per fidem, tunc autem facie ad faciem, hoc est per visionem. Unde sancti communiter explicatione huius loci non solum est sermo de Deo, sed etiam de creaturis. ergo

2o

Probatur conclusio: quod si Deus concedat beato lumen gloriae, quae est participatio valde univoca sui luminis quo Deus seipsum et etiam creaturas cuncta attingit per modum speciei intelligibilis, qua in seipso intelligit, potest etiam concedere illi modum videndi beatum, qua in seipso beatus est in hoc enim nulla apparet possibilis est repugnantia, neque dispositio vero; sed solum est dicendo in hoc, quod haec omnia reperiantur in Deo

in Deo infinito modo & suam naturam, Dico, quod Deus ex vi visionis beatae fruitur videre ea, et omnes creaturas, cum infinito modo nasci deant: quod etiam beatus ex vi-
ssu fruitur posse videre Deum, et aliquas creaturas, licet non omnes, quod finito modo videre illas.

2ª C.: beatus simplici intuitu ex vi visionis fruitur posse videre in Deo alias creaturas tanquam in ea, et in medio prius cognito. Docet eam Henricus et Vasquez quos sequuntur. Ubi sup. cap. 4. qui non dicit Deum intui creato, Deus primo cognitus creaturam negat esse in Deo, tanquam in ratione cognoscendi prius cognito, quem optime impugnat Suarez lib. 2. de atributis cap. 28. dicens, quod ex ista Vasquez multa sequuntur ~~[illegible]~~ incommoda videatur ibi: cum vero est communis inter Theologos, quam docet D. Thomas hic et q. 12 ar. 9. et alijs in locis.

Probatur C.: quod Deus videatur in se non solum tanquam in speculo sed etiam ratione cognoscendi incognita, Deus tanquam in ea prius cognita creaturas: quod ergo beati possunt videre illos hoc modo in Deo. probatur quod visio beatifica est quaedam participatio univoca visionis, quo Deus se videt, et nullo est assignabile ratio, quare ita non possint fieri, imo non fiat de facto, licet quoad plures eandem species tantum ipsas, quam ex ipsis, a quibus Deus se videt, beatus etiam videt ipsum Deum: omnis autem potest Angelus in sua essentia, et in se, in sua essentia, et in aliis causis naturalibus prius cognitis possunt cognoscere effectus causabiles ab illis: sed multo melius potest facere Deus. ≡ 2º omnis potest nam Angelus in sua essentia, tanquam in essentia prius cognita, cognoscit Deum; ut est communis [illegible] Theologorum, quam etiam ipse Vasquez admittit: sed multo melius in sua essentia cognoscit creaturas, tanquam in ea prius cognita, patet ea a paritate rationis.

Respondet Vasquez ad haec non, recepis antihis, et negat eam, quia longe diversa ratio in exemplis allatis, et in Deo, quia videtur illis, et aliis causis naturalibus dicunt viam realem ad suos effectus, etiam essentia Angeli dicit viam realem ad Deum, et ita rationem talis viae potest omnis Angelus incognitus illorum, at vero Deus in ratione causae nullius viam realem dicit ad creaturas, neque transcendentalem; et ideo non potest cognoscere creaturas tanquam in ea in seipso, cum nullus sit viam in illo, neque aliquis titulus rationi cuius in se ipso, tanquam in ea prius cognita possit cognoscere illas, non quod viam rationis, quam ad creaturas dicit, cum haec non habeat [illegible]

cenni, post figmentum nui intg. supponit iste author Deum n posse cognos=
cere creas tanquam vera in sua essentia, cum maxime quod ruum ~~Deum~~
ratio cognoscendi creas.

Ad hoc e, quod ut verum dicat author iste ens et essentias assignatas pro=
dicitivum, male tamen infert, Angelum cognoscere in causis creatis effectus earum, et in ipso Deum, Deum autem n cognoscere, tanquam in ca prius cognita
creas, et quod n recte inferat sic probo, quod ruum realis nec est, ex quo cog=
noscens deueniat in cognitionem sui ti, imo e contra debet prius esse ro cognos=
cendi, et deueniendi in cognitionem ruum, nam a quo res habet, habet cog=
nosci. unde ut ruum deget in suo ~~esse~~ a te et ro eo, ita in suo cog=
nosci, quare si est impossibile sit possibile virtute soli, et alia causa realis
n dicerent ordinem realem ad suos effectus, neque esse Angeli ad
Deum, adhuc tamen Angelus cognoscit in causis creatis earum effectus propter con=
tinentiam, quam habent illorum, et ipse ipso cognoscere ipsum Deum
propter realem entitatem, quam habet ab illo participatam; et similiter cum Deus
in seipso continet reale creas, ut vera causa illarum, et de illis realis ruum,
cum ab ipsis n dependeat in aliquo genere causa optime in se continet in eo
prius cognita pro illis cognoscere propter realem continentiam.

Praeterea quamquam Deus in se per formali dicit formalem ruum ruum ad creas antea ratione
consideratam in esse causa consideratam et ratione talis ruum. per illam cognoscere
in seipso, ~~tamen~~ et tanquam in ca, nam quod ruum illa sit ro formalis cognoscendi,
et magis ideo tenens se ex parte obiecti deseruiens ad cognitionem de quo ag dicimus.

Decimo arguit, quod prius intelligit in Deo esse creatum, quod Deus est causa illa=
rum et esse Dei in esse causa n est ro cognoscendi creas propter eam, quod prius n deget
a posteriori; ans in probatur quod Deus est causa creaturum per suam scientiam, ut docet D. Thomas
inf. q. 14. ar. 8. et prius intelligit in Deo ro scientiae, quam ro causa creaturum=
sit. Respondetur tamen doctum D. Thomae hoc causalitas est falsum, quod creas est, Deus scit illos:
et hoc autem est verum, quod Deus scit creas, ideo sunt creas: et scientia creaturum in Deo
procedit causalitate earum.

Adhuc urgetur contra Recentiores suo videre faciles, qui constituunt in Deo

prop

in deo poq executiuq distq ab intu, et vlte, per quaq Deq producit ~~[illegible]~~ quæ volunt. ergo eq deueniunt enq, quod scientia prior in Deo volq poa exe-
cutiua, quæ eiq scia, hæc enq, inquiunt, pot cognoscere, et de facto
cognoscere res, quod ea producunt ea, et sic, et alia, unde ad argtq negant
ans, et ad cq itaq negant ans, ita docent cum multis apud sti scho-
la Dnq, et eq aliqui discipuli Dti, disputant illa, ut pote bilq et ~~[illegible]~~ illq.

Oppta tn sta est verior, et quod dicendq est, quod diuina scientia, per quam
Deq scit, et producit res, est una scientia, ut in ex loco citato constat, in quo
sta nisi facile res pot ad argtq, diuersaq per mq aduertendq, quod intq Dnq,
seu scia Dei habet duplicem formalitatem creaturarum, et formalissime in suo esse
adæquata, et sit practica, et speculatiua, et ydq scia, ut est directiua cre-
arq, producit se ipsa, ut cognoscitiua est illarum.

Dicitur, quod ut est directiua est factiua dti hic ipsiq, ut cognoscitiua;
dotq enq in esse dti supponi debet ad sciaq, et dnq scia, ut factiua de-
ri debet supponi ad scientiam, ut cognoscitiua illiq: unde infra Dilectus
ad argtq, negando ans, et probando, distinguendo ans, et sic explico Dtq, est co...
...q per suaq sciaq productiuq, ut productiuq, et ars; ut cognoscitiua praesupp-
onit, et tn cum scia ut cognitiuq, qua esse hic loquimur, praesuppo-
nit eaq in Deo, ut supponit se ipsa, ut productiua.

3a co. beatq pot cognoscere in essentia Dnq, tanquam in idea primo cognita,
aliquas creaq, et de facto videt multas, ut ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ pertinentes
ad ordinem uniuersi, et ea quæ pertinent ad statum cuiuslibet beati: hæc co-
clusio est inter Theoq Thomq, et prima pars: nam beatq pot videre in Deo, tanquam in ca pmo
cognita creaq: sed pot videre illas in essentia Dnq, tanquam in idea primo cognita.
Pbatur co.: quia idea est exemplaris creaturarum, non minus quam ut pot ea est ca effectiua illa-
rum: ergo sicut pot videre creaq in ipsa, ut in ca primo cognita, ut dictum est sup.,
ita poterit videre illas in essentia Dnq, tanquam in idea primo cognita, non sufficit opposita
ratio idealis, quod talis sit, quoniam opposita ratio exemplaris in esse diuino, et ...
latiue, et proportionabiliter dixi de ipsa, unde cum Dtq docuit Dtq creaq
videri a beato, tanquam in ca primo cognita nomine caq non exclusit, imo inclusit idea
in Deo

ideas divinas, cum praescindendo ab illis non sit cognitio reflexa creaturarum.

— 2a arguit. Cognitio creaturarum in Deo eorum philosophantium est beatitudo accidentalis Dei; sed Deus non cognoscit in se creaturas tanquam in idea prius cognita; ergo neque beatus. Consequentia constat, et maior probatur ex Doctore in 4o dist. 49 q. 2; quia scilicet visio beato est participatio relativa visionis beati, qua Deus se videt. Minor vero probatur. Cognitio Dei prius intelligit terminari ad creaturas, quam ad suam essentiam, ut habet rationem ideae; ergo non cognoscit Deus creaturas in se ipso, tanquam in idea prius cognita. Probatur consequentia quia prius non datur a posteriori. Antecedens vero probatur. Cognitio prius intelligitur terminari ad obiectum directe cognitum, quam ad obiectum reflexe cognitum; sed cognitio Dei fertur ad creaturas, tanquam obiectum directe cognitum; ad essentiam autem suam, prout habet rationem ideae, fertur ad obiectum reflexe cognitum; ergo prius intelligitur terminari cognitio Dei ad creaturas, quam ad essentiam, ut habet rationem ideae: maior est manifesta ex mox dictis, in quo est difficultas probatur, quia idea divina non est verior, sed, ut modo supponimus ex Doctore infra q. 15 ar. 2, nihil aliud est, quam essentia divina, ut habet rationem respectus, et exemplaris creaturarum, sed haec ratio non utcunque, sed ut imitabile a creaturis; ergo cognitio Dei est cognitio reflexa ergo cognitio Dei, ut terminatur ad suam essentiam prout habet rationem ideae, est reflexa.

— Respondeo, quod licet cognitio ideae sit reflexa, visio Dei quatenus beati est directa, sicut visio Gabrielis, qua cognoscit suum conceptum, sit reflexa, cognitio vero Michaelis, qua cognoscit conceptum Gabrielis, est directa, atque adeo beati cognoscunt directe Deum, ut est in se, et nihilominus directe possunt cognoscere directe divinam essentiam in ratione ideae, quatenus in ratione exemplaris, atque inde fit ut licet cognitio Dei vero creaturarum in suis ideis, quatenus sit reflexa, necnon et suae essentiae, ut habet rationem ideae, quatenus prius dicitur ad creaturas, quam ad illam, prout haec, beati cognitionem beati non potest, neque est maior difficultas, quod est cognitio directa creaturarum in divinis ideis, quam in divina essentia, ut est in se, prius ut est ratio; sed hoc propter quod falsum est, quod Deus non cognoscat creaturas in his ideis prius cognitis, ut docent contra Thomistae infra q. 14. ar. 13.

— Unde etiam respondetur dicendo quod cum eius sit cognitio prius et cognitio directa, quam reflexa, quod prius est, quod Deus cognoscat creaturas, quam quod cognoscat se cognoscere illas.

aliud

qua tri diversorum obiectorum secundarii, sicut etiam tertii, hoc est creaturarum, et prius quam cognoscat dire-
cte, et reflexe obiectum primarium scilicet suam essentiam, directe essentiam cognoscen-
do illam ut imitabilem à creaturis, reflexe vero cognoscendo illam ipsam expressam
in expressionibus creaturarum, et in quibus imitationes possunt fieri, in quo sensu sunt re-
ideae, attenta ex cognitione talis ipsius devenit in cognitionem directam et comple-
tam creaturarum, quae sunt obiectum secundarium.

+ complete — Dixi complete, quia ex vi prioris cognitionis directae, qua Deus cognoscit suam essentiam ut imitabilem à creaturis, cognoscit eas creaturas et incomplete, scilicet ut conti-nent in illo genere causae efficientis: vi vero cognitionis reflexae cognoscit illas, ut continent etiam in genere causae exemplaris, et ita perfecte, et complete cognoscuntur, unde nihil obstat, quod dicta reflexio ad cognitionem creaturarum in suis ideis, [illegible] quod haec reflexio proprie reflexio, et illam [illegible], quia cognitio reflexa proprie illa, quae supponit obiectum primarium directe cognitum in [illegible] et postea reflectit super directam cognitionem, quod hic non contingit, cum Deus ex talibus [illegible] essentia, quae est obiectum primarium directae cognitionis, sit, quod sit exemplar creaturarum.

Art. 9.

Utrum omnia, quae vident in Deo à videntibus Deum per essentiam per aliquas similitudines videantur?

Conclusio D. Thomae est negativa.

Art. 10.

Utrum videntes Deum per essentiam simul videant omnia, quae in ipso vident?

Dub. Unicum.

Utrum videntes Deum per essentiam ita simul omnia in ipso videant, quod visio beata eorum nullam variationem admittant?

In hac difficultate est duplex sententia: prima aliquorum asserentium in visione beata dari multiplicem esse variam variationem, nempe quoad [illegible] perfectionem essentialem, et in accidentali; ita tenet Molina art. praecedenti disp. 9. dub. 3. et Lorca q. 20 de beatitudine disp. 25, Scotus, et alii relati à Patre Suarez 3. p. disp. 26, sect. 3. — 2a sententia aliquorum asserentium nullam varietatem esse in visione beata, huiusmodi sit vera, et [illegible] in

in perfect. accidentali; bene tn extra, itaque dicunt, beatos ex vi visionis, successo tempore, videre aliqua, quae a principio suae beatitudinis non videbant hoc tn non est

propter aliquam perfectionem essentialem, aut accidentalem internam visionis de novo illi advenientem, sed per variationem circa objectum, quod successo tempore, proponitur, quod antea non erat, vel tantum a parte rei, ut solet dici de revelatione Angelicae, quae aliquid denuo repraesentat, quod antea non repraesentabat ratione solius variationis objecti, hanc sententiam tenet Ferrara supra 3. contra Gentes cap. 59 quem multi:

Tertia sententia excludit omnem variationem a visione beata, tam internam essentialem, quam accidentalem, quam circa ex parte objecti, hanc tenet D. Thomas et eius discipuli, pro cuius explicatione sit.

Conclusio: haec ultima sententia vera est, et omnino D. Thomae, quod quidem quod sit D. Thomae patet ex hoc art., quod sine dubio in sensu a nobis explicato intelligendum est, ut constat ex prima parte q. 11. art. 9. et 3. contra Gent. cap. 6. et de Verit. q. 20. art. 3. Variis autem patet ex verbis D. Thomae locis citatis quae efficacissima sunt, nunc tn sufficere possunt verba articuli quae sic sunt, neque quae videant per unam speciem simul vident, quod beati vident ea, quae vident in Verbo esse per unam speciem, sed simul omnia vident haec est bona, et minor patet ex dictis art. praecedenti, et maior patet, quia in nobis hinc contingit non posse simul multa videre, quod videamus per species diversas, diversis enim speciebus non potest simul actus intellectus informari, ut diversis figuris idem corpus non potest figurari, unde contingit, quod quaedam multa una specie intelligi possunt simul intelliguntur, ut diversae partes alicuius totius, si singula speciebus propriis intelligantur, non simul, sed successive intelliguntur, sed quae vident, una specie simul vident, ergo ex communi visio beata variationem non admittit.

2º probatur ex ratione: nam visio beata mensuratur aeternitate participata, ut docet D. Thomas sup. q. 10 art. 5 ad 3: sed in ea nulla est inventio, est enim aeternitas participata duratio tota simul existens, et indivisa.

Si dicas: posse esse successionem aliquam ex parte obiecti sine interna mutatione visionis. Contra hoc est: nam successio illa ex parte obiecti non potest esse sine variatione visionis, quia intellectus ex non evidentia fit videns, ad quod requiritur nova attentia intellectus circa illud

obiectum

dtur, hinc mutat visio, unde lt ea, quae vident beati, non sunt successivè fiant, ut pt de his, quae pertinent ad eorum statum, et de oratus, quae ad eos fiunt, non tamen sunt ab eis videntur in divina essentia quod sunt relucent in eo, et lumen est sufficiens.

Arguit 4.º d.º 1.º: Angelus custos ex deputatis ad custodiam non videt in Verbo hominem, quem debet custodire, id enim ad eius statum videtur pertinere, et videre illum est in visione suae beatitudinis, ad quod exigit, quod aliàs eius aliquis Angelus sciret modo diem iudicii eo quod sciret ultimum hominem esse custodiendum, quem videt in Verbo sit. — R. ad statum Angelorum pertinet scire quomodo debeant custodire hominem sibi commendatum, et inveniendum, quod hoc debent cognoscere, quae debent suae custodiae exercere, per eum pertinet ad statum Angeli, ideo non in Verbo, de alia verò cognoscunt, quod Deo placuerit id eis revelare.

2.º arguit: nec ratio assignata à D. Thoma in praesenti art. est bona, nec sufficiens: quia licet quod ex illa multae species, quae illa quae repraesentant per unam speciem possint videri, non tamen sequitur quod necessario, et de facto videant omnes species hominis repraesentant naturaliter et totaliter, non infert, quod de facto omnia cognoscat Verbum, quod illas species potest cognoscere, et non cognito totali: quod necessario in praesenti.

Ad hoc argumentum recte respondetur quod D. Thomas loquitur hic notabiliter, et solum quod intendit D. Thomas loquitur de tali beato tenente in ordine, et tantum maxima est stabilitate magna, dum inquit omnia, quae vident à beatis, videri simul in unico actu, quod repraesentant unica specie, unde D. Thomas optime et cum magna ... agebat et efficaciter probat suam intentum.

R. 2.º quare illa, quae repraesentant per alias species, et per alia lumen cognoscuntur, non requirit cognoscere sunt unico actu, ut possint cognosci; ergo repraesentant per esse Angelorum per ratione speciei, et cognoscunt per lumen quae requiritur cognosci necessario sunt de lumine à suis ex se, sive ex lumine ... ... ex specie quam communiter videmus, quod Angelus necessario intelligit ... quod non possit divertere à cognitione sui, et hoc non nisi quod esse Angeli in ratione datur illi per primum actum, et non per suum statum, neque subdit voluntati illius, immo ...

voles Angeli subdit illi, et consequenter convenit ex maxima perfectione esse Angeli in eodem spatio, et intima assistentia, et fecisse unione illius cum intra potentiis Angeli; Omnia haec perfectionem non inveniunt in essentia nostri cognitionis intuitivi beati in eodem spatio: sed ex parte spatii requisita ad visionem beatam et sufficientissima ratio quare inter beati debeat similiter visio, quae illi in ea repraesentant.

Ex parte luminis sunt similes ro; quod haec est differentia inter lumen gloriae, et alia lumina neque scilicet infusa, et acquisita, quod haec sit poalia et habitualia, ut dicit S. Thomas 3. p. q. 11. ar. 9. et inde subduntur voluntati illam: neque habitum ... videmus, cum volumus; at lumen gloriae propter sui maximam perfectionem, et actualitatem illius est ino actualis necessitans intellectum quoad exercitium, ut communiter docent theologi, ac proinde non subdit voluntati videntis, et possit velle subdit illi, ... qua inter ... lumine gloriae ..., et in actu videat omnia, quae illo videre possunt, ex quo patet, quod ... subiectum ..., ex parte necessitatis luminis, et spei intelligibilis determinantibus ad visionem beatam, quae nulla ... admittunt variationem.

Visio acquisita ... nec libere videret si in ... ea, quae ... maxime quia visio beata mensuratur aeternitate participata, et haec ... nullam ... et mensurare ... invariabilis ... et mensura cognitionis ... aeternitas participata ... admittunt ... visio beata ... mensuratur potent illam dimittere, maxime ex ..., ut tenent ...

Ad hoc ... se tenendo ... quorum theologi ...

... infusa ... mensurae ... et ita facile ... dicat, quod variatio, quae admittit cognitio ... acquisita, aut infusa, ... ex

ernaa sua utraq cognitio invariabilis e, At obiectum illa, que exnaa sua mensurant eternitate, ex pte subti variatz admittunt; ut pt in gro, que exnae sua e inamissibilis, et eternitate participato mensurat bilis, rminy, quaz visio beato, que e eiz passio, et in expte subti sibi viatoris

anmitti [struck through] por, variatz admittit, vide dicunt ipsi authores de aliis acci dentibus supnalibus; at vo visio beata ita mensurat eternitate, q nec ex naa sua, nec ex pte subti anmitti por, nec aliquaz variatz admittere et erca ppz maximaz necesitatz sp̄ei, et luminis eo, qd beata e, q ut elegant notabuit Caietanus loco citato in verba, ingenio beati tudo consistit, cu pfectio possibilis in beato a primo ponenda e in actualissimo beatitudo e aeterna oium bonorum agregatione pfectus, et in ceteris rebus melior e actus quaz potentia. Haec dicta sufficiant, quae oia cedant in laudem et gloriaz tripotentis Dei Pris, Filij et Spts Sancti, et Beatissime Virginis Mariae Matris Rosario, Divi Ioannis Baptiste, cuius nomine fungimur insignitus, Sanctissimi Pris nri D. Dominici de Guzman, Angelici nostri Doctoris D. Thome Aquinatis, beate Rose de Sancta Maria, Ste [struck through] Catharine Senensis, Virg et Mris, et Mane,
Et in aliqualez recordatz illustri D. D. Didaci Daza Archiepiscopi Hispalensis, atque maioris Colle gij D. Thome Aquinatis fundatoris magnificentissimi finita fuit die postridie Calendas Octobris an.

M.D.C.LXXII.

LAVS DEI

IN SECULUM SECULI

AMEN.

INCIPIT TRACTATUS DE SACROSANCTO VERBI DIVINI INCARNATIONIS MYSTERIO AVDA ANNO N. P. D.

Ad 3.am P.tem A q.e 1.a usque ad 6.am

Quia tota humanae vitae perfectio in Christi imitatione sita est, et imitari non possumus illum, cuius gesta imitanda nobis proponunt, ideo Ang. D.r in hac 3.a p. de Christi operibus diffuse tractat, et quia operari supponit esse, ideo hanc Cap. prius esse Christi Domini, seu Verbum cum humanitate unitum explicat. Circa quod et circa esse Verbi Incarnati plura aliqua solent moveri dubia, ex quibus quaedam Coa sunt aliis Theologicis materiis, quaedam huic tractatui specialia, ex quibus solum dubium sequens movebimus, et in illo quae particularia sunt huic attingemus —

Dubium Unicum

An recto ordine de Christo Domino agat D. Thomas in hac 3.a parte.

§ 1.

De sententia difficultas.

Conclusio est affirmativa quae sic respondetur ab omnibus interpretibus Ang. Doctoris recepta, ad quam probandam supponendum est illud Ecclesiastici 24: Ubi Sapientia sui Cupidos invitat, et ipsius generatione adimpleant dicens: Transite ad me omnes, qui concupiscitis me, et a generationibus meis adimplemini. invitat vero quatuor generationes contemplandas hoc ordine ipsa ponit:

1.o Fecit in caelis ut oriretur lumen indeficiens, et sicut nebula

nebula texit omnem terram, l. ut alia littera omnem carnem.

Qui supposito arguit formet divina sapientia opus nobis congnitum generatio tradit sermone subtilibus verbis. Ego ex ore Altissimi prodivi; de eius temporalis generatio creaturarum secundum esse naturale in illis verbis primogenita ante omnem creaturam: secundo loco generatio creaturae rationalis secundum esse gratiae sub illis verbis Ego feci in caelis ut oriretur lumen indeficiens, scilicet gratiae quae de se inamissibilis est: ultimo tandem congnitam tradit generationis humanitatis assumptae secundum esse huius postremum, per quam Deus Verbum factum de Virgine temporaliter natum est sub illis verbis; Et sicut nebula texit omnem carnem; caro namque Christi omnis caro dicitur, quia incarnatus tota species humana immo et totum universum accepit aliquam maiorem perfectum; atque eundem ordinem servat D. Thomas in tota Theologiae summa: quo recto ordine consistit caput, ordo Theologiae divinae sapientiae debet conformari, a qua exemplatur, et cuius est participatio. mirum.

Exigit summa Theologiae partitio, illam omnino tres dividit partes, in quarum prima de generatione aeterna divinorum, et adiunctis ipsi adiunctis, nec non de temporali creaturarum secundum esse naturae. in secundo, quae secundum longitudinem in duas partes principales dividuntur, egit de generatione creaturae rationalis per gratiam, ac de illius adiunctis videlicet de humanis actibus ad illam disponentibus, et de eorum principiis, virtutibus, et legibus, horumque contrariis, vitiis, et peccatis. Quae tandem parte in considerat quartam generationem secundum esse divinae dispositionis, et omnium eius beneficiorum, et sacramentorum independentium; ordinavit: &c.

Ita ex ordine, quae in divina sponsa Canticorum seruant tim.

in suis Laudibus sponsi, scilicet Christi, quae laudare capit a capite Christi, descendens usque ad pedes, per calceamenta. Caput autem, teste Paulo. 1 ad Corint. 11 est Deus: in me diis autem corporis denotant Deum, et pedes, et calceamenta significat incarnatio teste Gregorio homilia 6 in Evang. ad illud Joan. 1° cuius non sum dignus, ut solvam calceamentorum: ergo theologia, quae est sermo de Deo primo de eius divinitate in se, deinde de eius operibus in eius natura, ac gratia, et tandem de carne assumpta debet sermonem instituere, ut sit ordinem sapientiae conformis.

Probatur 2° quia tales ad theologiam pertinet de misterio incarnationis agere cuius est haec ratio, at primum, nam theologia sua est, qua fides saluberrima gignitur, roboratur, et defenditur: ergo ad theologiam pertinet fidem de misterio incarnationis roborare, et defendere, sed quod nisi de illo agendo, nequit facere.

3° ad theologiam pertinet ex articulis fidei conclusiones deducere, et eas probare ad multos articulos fidei versantur circa hoc misterium ex quibus deducuntur variae conclusiones, de gratia, sua merito, et potestate Christi Domini: ergo ad ipsam theologiam pertinet probare illas, et defendere, ac de illis agere. = 3° nam suprema sapientia, ut Metaphysica agit de suis principiis explicando, et defendendo illam: ergo suprema sapientia, ut theologia debet agere de misterio incarnationis, quod est unum ex suis principiis.

Ultimo probatur ad theologiam pertinet agere de Deo, et de his, quae sub lumine divinae revelationis virtualiter cognoscuntur de Deo, ordinantur ad illum; atque tale est misterium incarnationis: ergo ad theologiam pertinet de illo agere. maior patet, quia quaelibet scientia agit de his, quae sub ratione sui formali sui luminis cognoscuntur de suo obiecto; at Deus sub ratione divinae revelationis virtualiter est obiectum theologiae: ergo ad theologiam pertinet de Deo agere, et de

deitis, quae sub lumine revelationis mente cognoscunt Beati in caelo.
Dico 1.º neque Beati in caelo omnia possunt cognoscere, nempe eius naturalia... cognitio illius ad extra, et eo ultimo fini; quae omnia cognoscunt in hoc mysterio sub lumine revelationis Domini; eius natura caelestis, et assumpta: proprietas eius personalis, scilicet ipsius esse ... ut hic humanitatem: Cognitio Dei ad extra, quae ... cum in illo subsistentem personam Verbi Divini Dei ... ultimo fini. Sic enim ostendit via, per quam tendimus ad illum, et ... a quo perveniunt omnia media, per quae debemus eius ... nere.

3.ª Cl.: ... huius tractatus est Iesus Christus, seu incarnatio ... alii ... affirmantes ... incarnatio sub ratione ... proprietates eius et ...

Pro explicatione declarandi est duo: scilicet incarnatio, et ... Iesu Christi ... naturae Divinae et humanae coeuntes in una persona, sive una persona quae ... Deus et homo, ... humanitatem, ita Glossa ... Ambrosius, et alii. Incarnatio coniunctio naturae humanae cum Divina in unitate ... ut una persona ... Deus et homo sit, quae coniunctio diversis nominibus ... a Sanctis Patribus et Scriptura Sacra, nam aliquando vocatur descensus de caelo, aliquando ... exinanitio, aliquando adunatio Dei ad plasma, aliquando ... Divinitatis, aliquando circumscriptio, ministerium, corporatio, humanatio, et aliis nominibus similibus; inter alia autem, quae hoc mysterium significant ... nomen est incarnatio, quamvis aliqui illud ... tantis ... occasio errandi in fidelibus ... et assumpta ... corporis.

Sic ... nomen hoc ... latinitatis ... ostendit ... Caelestis ... fundatus in illo Ioannis ... Caro factum est, ... factus est ... illud Psal. 14: bene dicit ... nomini ... propter quod recte Dominus Caiet. art. 1. asserit, ... incarnationis ... significat

-ficat, quia ex quinto; ex quinto autem, carnem assumptam, vel Carnem fi-
eri; significat autem hominem fieri, nam cum Caro sit in homine, infimum totius,
... nobilius est, ... descendit, et ita denotat naturam humanam. =

Hoc supposito probatur 1º ... obiectum materiale visionis be-
atae, fidei, et Theologiae: ergo obiectum huius tractatus Iesus Christus est, probatur hic
est obiectum saltem secundarium visionis beatae, ut dicit Ioannis 11 Haec est
vita aeterna, ut cognoscant quem misisti Iesum Christum, et est obiectum fidei
... illud Pauli nos praedicamus Christum Crucifixum; praedicatio autem
Apostoli erat de obiecto fidei. 2º probatur. Quia in hoc tractatu, quod intendit est ag-
nitio dignitatis Christi, et omnia ordinentur ad Christi dignitatem, gratiam, scientiam, me-
ritum, et potentiam, quia licet aliqua tractant de incarnatione in ... iuvant
ad Christi dignitatem. Ultimo, nam obiectum est illud, de quo demonstrant passiones,
at demonstrantur de Christo Domino gratia, scientia, ergo Christus Dominus
est obiectum huius tractatus. =

§. 2us.

Proponuntur Argumenta, et Solvuntur.

Opponitur 1º contra assertionem in qua ... ... in 1º ..., ubi sic ait
D. Damascenus: dicit homo factus ad imaginem Dei dicitur &c. post eum
praedictum est de exemplari, scilicet de Deo et de his, quae processerunt
ex Divina potestate secundum eius voluntatem, restat ut dicamus de eius
imagine, id est de homine; atqui dignitas imaginis Dei soli Christo per-
fectissime convenit; ergo post tractatum de Deo in 1ª parte absolutum, verus
ordo de Christo Domino circa eius imaginem potius, quam de homine in 1ª 2ae
tractandum exigebat. Minor probatur ex illo ad Colossenses 3º ubi dicit expo-
liantes veterem hominem cum actibus suis, et induentes novum, qui reno-
vatur in agnitione secundum imaginem eius, qui creavit illum, id est Iesum Christum, qui
solus imago est Dei, ut notat Ambrosius super Lucam capi-
te 23. _

Huic argum. aliqui ex nris occurrunt, q̄d Xp̄s dicit per excellentiam p̄sen-
tia imago Dei, n̄ q̄d solus sit imago, sed q̄d solus ē perfectissima imago, quam Ada-
mus per fecte hō. deficiebat. dicit ad Dei imaginem factus, imo neque
praepositio ad semper denotat imperfectum, ut advertit Hugo de Sancto Vi-
ctore, q̄ Genesis cap. 5.° dicit, q̄d Adam genuit filium suum Seth ad
imaginem, et similitudinem, cum tamen Seth fuit vera, et perfecta sui paren-
tis imago. =

Sed cum sol. argum. nō solvit, q̄ cum status sit hōis post peccatum separa-
tus a lapsu Xp̄s defuere à vera Dei imagine, argum. tenet, q̄d sic
ostendo, post tractatum de exemplari nempe Deo, tractan-
dum ē de eius imagine: ergo de potiori priori imagine potius, quam
prius, quam de deficiente: ergo argum. in suo robore permanet. =

In gratiam tamen sententiae praefatae solutio defendendae
ad resp. dico cōcedo de priori, et potiori imagine tractandum
prius, si talis potior imago n̄ sit posita in medicina deficientis, neg-
at cōcedo, si posita sit ut medicina nego conseq., et q̄ Xp̄s
ē imago potior Dei, ut positus sit in medicina, et reparandum infirmum hōis
ideo potius prior in hoc tractatu introduci debuit hō infirmus, et pos-
tea suo ordine sequeri Xp̄s eius reparator, et medicus.

2.° arg. Deus cognosci nō ordo hypostaticus n̄ pot cognosci per aliquod lu-
men ad ordinem luminis gratiae, quale ē lumen Theologiae, q̄ mistec-
rium incarnationis tinet ad lumen dictum ā Theologiae q̄d sit ordinis hy-
postatici. Cōa pat. et ans. p̄r. q̄d ordo gratiae ē perfectior ordine nāe,
n̄ pot cognosci lumine illius ordinis: et ordo hypostaticus ē perfe-
ctior ordine gratiae: ergo n̄ pot per lumen Theologiae, q̄d ē ordinis gratiae
cognosci. =

Ad hoc argum. r. q̄d lumen nāale n̄ pot attingere ordinem gra-
tiae, q̄d hic ordo n̄ solum in ēē reali, sed et in ēē cogniti perfectior ē ordine
nāe; hypostaticus autem ordo, solum in ēē realis excedit ordinem gratiae
[illegible]

neque oportet ponere specialem scientiam visionis ad cognitionem huius mysterij, ut affirmat Angelicus Doctor in praesenti q. 3. art. 2. ad 3. vide Caiet. contra quem incidit, quod deus per theologiam abstractivè cognosci, et per scientiam beatam intuitivè:
Quod per eandem scientiam potest cognosci hoc mysterium, ut Christus non sit perfectior.

Probatur 2a pars conclusionis: nam singularia contingentia, et quae per accidens sunt, dona scientiae esse non possunt; atqui Christus est singularis, et eo humanitatis contingens, et corruptibilis, et est per accidens ens, ut dicas diversa natura humana scilicet, et divina.

Confirmatur: de alijs singularibus Christi scilicet divinae revelationis substituentis non potest esse scientia, ut de David, Abraham, et diluvio, quod dicit ipse sit moralis, contingentia: hic contingit de vobis, et naturis: quod de Christo de Christo, ut sub eodem generali non est scientia.

Respondeo: dico argumentum, quod de actibus Christi singularibus, et individuis, inquantum sunt liberi, et contingentes, habet deus scientiam praedictam, scilicet scientiam beatam, et Christus deus scientiam inditam: quod nostra theologia potest esse scientia de illis; certum enim est, quod deus habet scientiam praedictam de futuris contingentibus, et visio beata est creaturarum, et futurorum contingentium scientificans, et est scientia indita, uno simplex lumine extra luminis et proprie scientificum, et illud cognoscit Christus deus omnes suos actus singulares, et individuales.

Ex quo patet 1a solo argumento, si enim de singularibus, et de eorum actibus contingentibus potest esse scientia beata, proprie dicta, et scientia indita Christi, etiam potest esse nostra theologia, quibus est scientia accidens eo quod quod non scientia cognoscit contrahibilis coniunctis, et unionis earum infallibilis eas inferens.

Ad 2um quod de ente per accidens non potest esse scientia, Christus non est ens per accidens, per accidens quod habet contrahatur, et idem esse, quod in Christo per contingit. nam idem esse est vi unionis divinitatis, et humanitatis, ita, ut per eandem personalitatem, et per esse in ente per accidens constituant ex quo, quod hic contingit.

nam

neque humanitas sibi est, ut assumpta ad esse Divinum, non in esse naturae.

Addisco, quod de singularibus non pertinentibus ad eorum Coelestis doctrinae veritatem non potest haberi scientia theologica, de aliis tamen potest haberi; quia fides cum [illegible] cognoscunt ea, quae divinitus revelata pertinentia ad eorum Coelestis doctrinae utilitatem [illegible], cuius [illegible] mediante fides ratio illud attingunt ea, quae ad eorum Coelestis utilitatem pertinent, cum omnis actio [illegible] sit instructio nostra pertinet ad eorum Coelestis doctrinae utilitatem, et de illis potest esse scientia theologica, licet sint singulares, et contingentes; [illegible] sufficiant haec.

Quaestio 1ª de convenientia incarnationis.

Art. 1us.

An fuerit conveniens verbi incarnatio.

Est affirmativa, cuius ratio ex sequentibus constabit.

Dub. 1. An possibile sit Incarnatio.

§. 1. proponuntur sententiae, et probantur.

In hoc dubio [illegible] exponere [illegible] D. Thomas qui de possibilitate incarnationis ommisserat, [illegible] ex potentia [illegible] nec [illegible] eius sententiam. Valen. namque hic asserit D. Thomas [illegible] excusari a vitio commissione [illegible] doctrinae exigit [illegible] [illegible] possibilitate [illegible] quale [illegible] conveniens tractatio tendat. [illegible] nullam [illegible] suo [illegible] supponeret [illegible] in quo incarnatio, et eius possibilitas [illegible] D. Thomas hanc [illegible] supponit.

Dicendum [illegible] Madina, [illegible] Sancti [illegible] praeceptor huius [illegible] possibilitatem incarnationis ostendit admiro [illegible] art. [illegible] eius possibilitatem manifestat. nam quandoque possibile, et conveniens, [illegible]

vestigium, n sint veniunt ibi, nec conveniunt (ratione ... p.
possibile, quas conveniens esse cum hoc seu, possibile est n
convenientes) hic nec ... quas reliquerant veniunt n idem, conv=
veniunt, ... cum Deo possibile est convenientes, ... stat, nos
Creaturis particulatis ex eo, ... de sumptuosis sint possent ...
ducere monstra neq veteris minime convenientia, et ...
... in aere n posse ... te ipsum ... dic=
cit, aut facit, sit est possibile, ibi est convenientia.

Si dicas ipse D. Th. in 3. dist. 1 q. 1, art. 1o. in=
choat ... hinc, usq n ommisit ibi hanc q. ...
cur ... hic omittit. = ... Caiet. ... est, ... n erat
author ordinarii doctrinae, ... commentator, hic aut, ipse author
est ordinarii doctrinae ... debuisse advertere Valentia.

Hoc ergo supposito circa possibilitates incarnationis contra errorem
ex Judaeis, Gentilibus fuit ... incarnationem n posse, ... inter ...
... putus ..., sentiebant ... Cetera nanque teste Ireneo lib. 4.
... haeres cap. 4. docet Paulus dixisse Christus Judaeis scandalum,
Gentibus autem stultitiam, et cap. 1 fatetur ipse Apost. prae
caeteris ... abundantius laborasse, ... gentibus n admittentibus
scripturas ... Deum ... hominem praedicabat, cuius errorem
sequuti sunt Samosatenus cum Photione, Zerinto, et aliis relatis a
Castro de haeresibus haeresi ...

... ex quibus ... veritatis 1o Concl. incarnatio Dei
est absolute possibilis est de fide. Et ergo. Haec concl. ... quae
est revelata in multis ... Photinum, Basilium, ... in eodem ... tempore
... gentes Cap. 27, et in 3o dist. 1a, q. 1a art. 1o. plurimis ... Theolo=
gicis, ... hanc elicio: 1o ergo ... Summa ... incarnatio ...
... possibilis ex definitione ... Dei, ... est; ... ex humanitati, ... definitio

ne het, perfectam potentiam obedientialem verbi Dei, quia ex nullo capite repugnat, deinde plenam possibilitatem.

2° ex quelibet subsistentia infinita potest suppleri effectum finitum creatum, quem praehabet eminenter; atqui divina est triplex personalitas, sive subsistentia relativa infinita Patris, scilicet, Filii, et Spiritus Sancti; ergo quelibet illarum potest unica supplere subsistentiam creatam, et effectum illius praestare, cum tamen personalitas filii potest supplere subsistentiam humanam unicam, quo completur mysterium incarnationis. minor constat, et maior patet in deductione in aliis generibus causarum maxime in causis naturalibus, in quibus eminenter ... continentis est sufficiens ad hoc, quod superior potestative ... inferiorem possit effectum illius modo eminentiori praestare, ut anima rationalis in homine praestat ... sensitivae, et vegetativae ... Beati praestat munus ... creatae, ... illa ... intelligibiles creatas eminenter praehabet ... in subsistentia infinita in trondo ... similis eminentialis continentia: ergo sufficiens ut supplere munus subsistentiae creatae.

Dico 2° possibilitatem incarnationis non esse physicam ... logicam: hec conclusio aliquam habet controversiam inter nostros, unam ... utilitatis est brevis quoad ... possibile physice ... quod ... potentia physicam ... ipsi ... ad hoc, ... ordinarias naturales ordinatam ... at incarnatio non est possibilis hoc modo ... nec possibilis est ... humanitatis; nec ... ordinatam naturaliter ad hoc, ... providentiam ... directo ... non est possibilis physica possibilitate. = si dicas ad hoc sufficere ... humanitatis, et potentiam ... supernaturaliter ordinatam.

... possibile ... possibilitatem ... nullum est possibile, ... non possit ...

ẽ, salvo q. vi pot. obedientialis huius creaturae depositae, supra totum ordinem naturalem operante; et hoc non est admittendum, cum extra q. ad quaesitum dicitur D. Th. 1. p. q. 46, art. 1 ad 1um etiam mundus antequam fieret fuisse possibile sola possibilitate logica, eo quod fuit possibile sola activa potentia Dei: quod non diceret D. Th. nisi existimaret possibilitatem fundatam in sola potentia activa Dei, et haec sit physica, non autem physicam, d tantum logicam; ergo ad hoc quod aliquid sit possibile physicum necessario, quod possibile sit, ergo debent reduci per solam supremam animam Dei.

Ergo ... nam Deum esse verum pro asumptus humanitatis non repugnet ex habitudine terminorum, quamvis repugnet Deum esse hominem per identitatem realem; et in connexio fieri, quod Deus sit homo ... in ratione est possibile logicum; ergo non fuit repugnare ex habitudine terminorum. maior quoad utramque partem ... est D. Th. infra q. 16 art. 1 ad 1um ex ... quod si repugnantia esset ex habitudine terminorum omnino esset impossibile, quod omino tale est. quod non sit verum tanquam dicta Deum esse hominem per assumptus humanitatis in ... quod hoc sit possibile. minor 2a ... patent, ex 1o ... possibilitas logica est illa, quae in sola non repugnantia ex habitudine terminorum fundatur.

§ 2us

Primum argumentum proponitur, et solutio reicitur.

... possit in carnari ... incarnandus: impossibilis est incarnatio. maior, in qua est difficultas, probatur: mutatio est transitus de non esse ad esse, ... mutatio in ... de non esse in ... ad esse in ..., ... incarnatus transit de non esse in ... ad esse in ...: ergo mutatur per incarnationem in ... mai[or]

ē desp̄d mutatū mīr autē q̄. transiuit de n̄cē hōīs ad ēē hōīs, et ēē hōīs q̄d intrinsecū ē, et humanitā intrā ē vt, aliās n̄ eēt hō eiusdē q̄ois nīr, ē transiuit p incarnatē de n̄cē intrī ad ēē intrī. = Talit ... aliqd mutari intrī ē alit intrī se habē; at vt p incarnatē alit se hēt intrī, ēnī factus hō intrī, q̄d ante incarnatē n̄ erat; ḡo ē mutatus intrī.

Magis urgetur hoc intrā alietas nunc ac prius ē intrā mutatio. Dō vō post incarnatē ē alietas intrā à se ipso ante incarnatē: ḡo intrā mutatio. mīr ... ut hō ē aliud alietate intrā à se ipso nudē sumpto, et corpus, ut albus ē aliud alietate intrā à corpore sine albedine; at ex vi incarnatī factus ē intrī hō: ḡo induetur ē in illo intrā alietas à se ipso ante incarnatē inspecto.

... 2°. negā̄ p incarnatē ē mutatus aliquomō, et n̄ mutatē extrā; f intrā mutatē. coe pat ... vi der verb ... tenendo ē mutatē intrā, l. extrā, ... enī nova forā induci ... n̄ mutari mutatē ... abstrahente. mīr autē ... mutatio extrā ... venit ā forā extrā, subtō immutato; at humanitas n̄ ē forā extrā vō. ḡo ē illā n̄ fuit mutatus extrā mutatē.

Hoc ... inuenior. nonqe hereticos induxit, q̄ ... divinitatē Xp̄i negarunt, aliqs eius humanitatē n̄ valentes, aut nolentes fateri duas nāās hum. et D̄nāē in una p̄sona ... nec ... facitus sine sui mutatē, quos ... erudito calamo refert Castro lib. 4. adversus ... Xp̄s ... 1. art. = alij demū ... Dei immutabilitatē negarunt asserentes Deitatē mortuā, passā, et crucifixā eē p nobis, ita ... aliquos antiquiores, quos refert idē Castro ubi ... hæresi. 9.

Asseren... intrā, et Chatholicē fatendū ... p incarnatē ... n̄ eē mutatū. q̄d pat. nā ... assumpsit ille Verbū, et hōīs factus ē

certu e Sm fidez, et stat ex illo Ioan. I. Verbu Caro factu e, et Iudaei ex Veteri testamento plurib testimonijs affirmant, ut habent Medina q. 3. a. I. amiali; Suarez disp. I. 3a. aliique abipsis relati; at hanc esse immutabile alie e Veritas fidei, ut stat ex Malachiae 3. ego Deus, et non mutor. Iacobi I. apud quem non e transmutationes vicissitudinis obumbratio; et nealis quis de mo... Et hanc Veritate I. p. q. 9. ar. I. sumpta ex illius purissima actualitate excludente om potentialitate. Et de fide etia e, Verbu carne assumendo in se mutatu n ee.

Rat. autem dubitandi varie occurrunt Theol. I.a Soto e Bolentia disp. I. de incarnat., q. un. punct. 2. ad 2. arg. asserentis ideo Verbu per incarnatione in se mutatu n ee, quia ad mutatione exigit nova acquisitio for n potente in subto, nec frati, nec eminentiali, humanitas autem per incarnatione noviter a Vo acquisita, et nova illi adveniens ante incarnatione, continebat eminenter in Vo, quia poterat illa efficienter creare, et om ch effectus pura efficienter ab humanitate pendentes, ideo Verbu per incarnatione in se mutatu n fuit, quia illi transierit de n ee ad ee n potentia ante incarnatione frati, illud tn ee continebat in Vo eminenter, et ut Verbu mutaret debebat ee noviter acquisitu, et n continen ipsis eminenter.

Sic opponens, sequi ex isto solu. poten vitale n mutari in se vnde novo exit in actu, et illu in se recipit; at hoc e falsu: ergo. probat seq. nam potentia vitalis eminenter continet actu vitale: sed cum denuo operat, et acquirit for potente in ipsa eminenter n in se mutat.

Rat. Balencia, neg. sequela, et adeo neg. ant. nam licet potentia vitalis humana per incarnatione Vo ante ad actu, cum illum contineat virtuale efficienter, n tn illu continet continentia eminentiali, veru potentia per seipsa sine concursu actus vitalis efficere hates operationes, quas actus vitales efficiunt, ut actu potentia vitalis eminenter contineret operationes vitales deberet seipsa efficere posse quidquid per operatione vitale efficit.

At ... Subjicias: Verbum n potest seipso sine humanitate concursu efficere operationes humanitatis, intelligendi, et volendi, quae ab humanitate efficiunt, et

B

ẽtiã eminenter continet humanitatẽ: ergo potentia vitalis continebit eminenter operationes vitales, etsi per seipsam nequeat efficere habitus operativos, quos efficiunt operationes vitales.

Respondetur negando consequentiam, disparitas autem est: nam habitus operativi dependent pure efficienter ab actibus, operationes autem vitales humanitatis non solum efficienter, verum etiam formaliter dependent ab illa; est autem de ratione continentiæ eminentialis, ut continens possit seipso præstare quidquid a contento efficienter solum dependet, non autem quod ab illo causat in genere causæ formalis intrinsecæ, vel extrinsecæ, et ideo Verbum eminenter continet humanitatem, etsi se solo non possit operationes vitales efficere; potentia autem vitalis non potens se sola efficere habitus causabiles concursu operationum vitalium illos eminenter non continet.

Ratio autem doctrinæ traditæ est: nam id, quod eminenter continet aliud, quod per se ipsum efficere potest omne, quod a re contenta præstatur, non claudens imperfectionem, et quia efficientia illius, quod a forma contenta pure efficienter dependet non clauditur imperfectio; bene tamen in efficientia illius, quod a forma contenta dependet in genere causæ formalis, quod ad continentiam eminentialem petatur, ut continens possit per se ipsum efficere quidquid a contento pure efficienter dependet, non autem quod ab illo causat in genere causæ formalis.

Hæc autem doctrina, et solutio displicet theologis 1°: nam si Deus de novo inciperet intelligere, et velle intellectione, et volitione a se ipso realiter distinctis sine dubio mutaretur intrinsece, et tamen continet eminenter intellectionem, et volitionem, cum illas efficienter causaret, omnesque

effectus

effus pure efficientes dependentes ab eis posse per seipsos efficere, in quo est eminentialis continentia, et explicatur praedicti authoris, quod mutatio intrinseca salvat intransitivam esse in eo ad quem non est praehabita formaliter, et si eminenter potentialiter in subiecto.

2º Si Deus denovo intelligeret per intellectum creatum aut accidens aliquod creatum denovo recipere intrinsece mutatus, in quo nullus dissentit, quem videam, et tamen intellectio creata et quodlibet aliud accidens in Deo eminenter continetur, quod nemo negare potest. Ergo mutatio intrinseca non destat continentia eminentialis formae denovo acquisitae, noviterque advenienti subiecto quoad esse formale.

Tandem reiicitur: nam transitus de non esse ad esse formae intrinsece in subiecto receptae non praehabitae in ipso formaliter sufficit ad mutationem intrinsecam. Ergo si humanitas intrinsece informat Verbum, et in illo recipitur, et si illam continet eminenter, denovo humanitatem recipit, intrinsece mutatum fuit. Antecedens ostenditur: nam quid aliud supponitur ... voluntarie omnino ad mutationem exigitur. Ergo ... nam illa transitus a non esse in potentia ... at mutatio in hoc differt ... in subiecto receptae non praehabitae formaliter in subiecto intrinsece mutatio.

Dicet Balonius ad mutationem exigi quod sit existentia in potentia simpliciter, Deus autem omnino existit simpliciter in potentia eo antequam ... formam aliquam, quamvis ... eminenter ... existit in potentia simpliciter, cum illam aliquo modo continet in esse, nempe in actu eminentiali, ideo quae acquisitio novae formae eminenter potentialiter non sufficit ad mutationem intrinsecam ei.

Contra: nam ad mutationem intrinsecam non exigitur ... existentia in potentia ..., ... sufficit esse in potentia simpliciter ... eminenter potentialiter subiecti.

potens illam recipere in sensu stricto, et in potentia simpliciter, id est abso=
lute, et sic est in potentia simpliciter, id est omnibus modis: quia transitus de non esse
ad esse formae increatae receptae formaliter non est possibilis, etsi potentialiter eminenter suf=
ficiat ad mutationem intrinsecam, nisi dicatur non potentia vitalis est in vino in potentia, id est
omnibus modis in ordine ad actus vitales vel illos, vel illos actu continens contine=
ntia virtuali, et in increata mutatio facta in se receptiva, quia ad mutationem intrinsecam
non exigit subjectum existens in potentia simpliciter, id est omnibus modis, et sufficit esse in
potentia ad formam simpliciter, id est absolute, nisi autem subjectum non sit esse in potentia ad
formam simpliciter, id est actu carere forma illa quam posse recipere; at subjectum eminenter
continens formam illam quae non habens formaliter absolute dicitur non habens formam, et ab=
solute dicitur illam potens recipere, quia est in potentia ad talem formam simpliciter, id
est absolute, et sic non simpliciter, et omnibus modis:

D. 2°: ex solutione sequitur Verbum per incarnationem fuisse mutatum intrinsece, sal=
tem aliquo modo mutatione, quae sit vera mutatio; contra: ex omnibus requiritur ad sal=
tem transitus de non esse formae ad esse formae increatae, atque subjectum esse in potentia in muta=
tione talis simpliciter, quia transitus de non esse formae ad esse formae increatae, atque subjectum
in potentia aliquo modo, est mutatio aliquo modo; at Verbum
per incarnationem transit de non esse formae ad esse formae increatae, atque erat ali=
quo modo in potentia, saltem in potentia receptiva formali; ergo fuit mu=
tatum intrinsece aliquo modo in esse mutationis, quae sit vera mutatio.

R. Valentia nunquam esse concedendum Verbum fuisse intrinsece
mutatum mutatione deserviente imperfectum, qualis est illa quae suppo=
nit negationem continentiae formalis et eminentialis formae in subjecto, ut hic
quia ad rationem mutationis sufficere novae formae acquisitionem
non continentis formaliter, etsi continentis eminenter, quaestio est de
nomine, neque tamen est absolute, quia in scriptura dicitur absolute im=
mutabilis.

D. 3°: in disputatione, quod ad veram mutationem sufficiat acquisi=
tio formae; atque subjectum sit in potentia formali per carentiam continentiae eminentialis,
cum

[illegible] nōia [illegible] [illegible] ad quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
divino simpliciter; at non [illegible] admitti [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in deo [illegible] [illegible] [illegible]. Secundi in [illegible] modi [illegible] [illegible]

[illegible] supponens, ut verbum [illegible] incarnatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] humanitatis; at [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inhaerentia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] humanitatis, seu [illegible] [illegible] ad
illam in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nego
[illegible] ex illa, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
solum [illegible] [illegible] illam, [illegible] [illegible] itaque [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tam; [illegible] hoc ideo [illegible] [illegible] tali inhaerentia non stat [illegible] [illegible] humanitatis
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si [illegible]
dicta [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] humanitatis,
ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

§ [illegible]

Examinantur alii modi dicendi doctorum.

[illegible] [illegible] ideo verbum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ideo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tom. 1. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible] perfectione.

ipsa

repugnantiam perfectionis mutatur intra, a qua licet non perficitur: si ergo compositio Verbi ad humanitatem imperfectionem ab illa non auferret, non intrinsecam perfectionem conferret, male infertur non induere in Verbo mutationem intrinsecam.

Deinde nam si homini in puris naturalibus condito, ex primaeva constitutione ad gratiam non ordinato, Deus habitualem gratiam infunderet, mutaretur homo intrinsice per gratiam infusionem, etiamsi non esset ad eam ordinatus ex gratia, imo nec ab eo, neque illam naturaliter peteret, nec ante gratiae infusionem esset gratiae privatus, cum illam non deberet, et privatio debitum includit. Supponatur ergo Verbum divinum non ordinatur ad unionem cum humanitate, nec naturaliter appetat illam, nec carentia humanitatis in Verbo privatio sit, et negatio sufficienter probat non mutari per unionem cum humanitate.

Denique nam si Verbum intrinsece unione reciperet unionem cum humanitate intra mutaretur, etsi non ordinetur intra ad talem unionem, nec naturaliter illam appeteret, nec in Verbo anteunionem privatio [illegible] negatio unionis cum humanitate solum fuerit, ut probatum [illegible] ex ille fa[illegible] iet: quod non mutetur, unionem cum humanitate inde provenit, quod non est unionis subjectum receptivum, non autem quod ordinetur ad talem unionem, nec quod illam non appetit, nec illa privatio [illegible].

Videlicet quorundam recentiorum, quos sequitur [illegible] Amicus disp. de incarnatione disp. [illegible] M. [illegible] tom. [illegible] de incarnatione disp. [illegible] dub. [illegible] asserentium ideo Verbum mutari quamvis homo maneret intra cum humanitate unitum, quod illam non perficit, nec in esse, nec in suis operationibus, nam tam bene sine humanitate existeret, et in suis operationibus carens humanitate subsistentia; at ubi intelligitur ex aliquo intra mutari, namque erat [illegible] talis esse, vel in suis operationibus perficeretur intra; ideo nam ergo [illegible], et sic [illegible] mutaretur intra, quod in tali modo intra perficiuntur in suo esse, in suis [illegible] separate; accidens etiam mutatur in ipso ad subjectum, quod unitum existit naturaliter, [illegible] et [illegible], et substantia [illegible] mutatur per medium naturaliter perficitur in ordine ad suas operationes cum

cujus tit. hom. de humanitate dicat^r coiu^s ē, ut quamvis incē
illa afficiat, n̄ tn̄ mutet^r incē. ad^m quam doctrinam distinguo maj. mu-
tatio ē transitus de n̄ eē ad eē incē perficiens quoad eē substo
incū, conc. quoad operari substo proprius, conc. maj.; n̄ sic perficiens,
nego maj., et sub eadem dist. min., nego conq.

= Dn̄ placet hęc soluo, et fateor cum illo, quem Thistis ē coincidit=
cendit, nam solo Tamen, illā mutatio ā Vo, quod humanitati
n̄ ē in poā receptiva, nec eius unio, ut substi, de solum, et incum
tium, solo autem dictata n̄ ex isto capite, quod expatio mutationem ex-
cludit, sola qd̄ humanitatem receptam n̄ perficit incē quo-
ad eē, aut operari, quia sine fundto. una cum alia confundit. et
respicit 1o etenim ut primè dico omnem rationem dicendi impug-
nantem latius potest incē mutari, quam incē perficit: ex eo
quod humanitas recepta incē n̄ perficit quoad eē, l. operari
male infert incē n̄ mutari, sicut vel dicatur Vo incē hu-
manitatis receptio.

= Quinto: nam, si Vm denovo intellecti crea-
ta, ut substm uniret, ex illam intelligeret incē mutaret, et
tn̄ intellectus creatus n̄ perficeret incē, in sententia solutis
tradita, patet ex eo, quod in praedicto sensu humanitas n̄
perficit male infert incē ne n̄ mutari. min. pr. Vm humanitas
manitas n̄ perficit incē quoad eē aut quoad operari et sen-
sum datę solutis consistit in eo quod aeque bene existeret sine hu-
manitate, ac cum illa, et proprius operari sola increatus aeque
bene haberet, l. exerceret separatus ab humanitate atque cum illa
coniunctus; atque totum hoc verum ē de intellectu creato: n̄ enim cum illo,
aut melius existeret in duo increato, aut melius intelligeret,
aut vellet intellectū, et volitē, increatus, quod illam n̄ perficit extra
sensum solutis traditæ.

Da

Denique reijcit: n̄ enim stat V̄bum dare humanitati subsistentiam illam in se ipso recipiens, quin humanitas n̄ perficiatur intrinsece; nam cum sit immutabile intrinsece, subsistentia intrinsece perficit admisso, quod Verbum in se humanitatem recipiat n̄ potest defendi, quod n̄ mutet intrinsece. Ostendit 1º: nam posse perfici a aliquo perfectionem, nisi ei cum sit dei, nam sit, et distributam [illegible], at Verbum supponit in potentia passiua receptiua humanitate, et humanitas diuina esse n̄ est: ergo n̄ stat ut det humanitati subsistentiam illam recipiens intrinsece, quin humanitas n̄ perficiatur. 2º quia nemo recipit potest recipere in se ipso subsistentiam, quin intrinsece n̄ perficiatur: at humanitas perfectio est, ergo si ponamus Verbum humanitatem recipere, ut illam n̄ perficit.

Ratio mea dicendi est Eminentissimi Card. Lugo disputatio de incarnatione sectione 1ª, qui postquam uarios modos dicendi reijcit, ut uerum explicet, notat 1º unionem ueram, ut propriam esse id ratione cuius aliqua extrema aliquant, ut ex illis resultet unum per se. notat 2º non tamen unionem intrinsece unius extremi cum alio, ac recipere siue assumptionem nam esse in suo recepto subiecto dicit aliquam aut alteri extremo, ut ex illis resultet unum per se; recipere aut assumere ultra hoc addit rationem adiunctam complementi superadditi unde quod in se recipit aliquid supponit incompletum, et aliquomodo uacuum uacuitate, quam explet id quod denouo recipit.

Quibus suppositis asserit, Verbum uere et realiter fuisse unitum humanitati: quod ex Verbo, et humanitate unum per se resultauit, non tamen esse subiectum unionis cum humanitate, talis subiecti eo quod supponit undequaque completum, et nullatenus uacuum, cui ita impletio, quam uacuitas imperfectam dicat: unde Verbum n̄ fuit completum aliquo modo ex unione ad humanitatem, hæc autem quod incompleto supponebat, per unionem completa fuit, illam quia in se recipit, ideo quia incarnatio humanitas fuit mutata, nam cum Verbum admutationis exigit et mutationis subiectum, et [illegible] reale. ar

Aliquando autem vocabulum dicat intime, an solum existentia unitiva humanitati et erit quaestio de nomine. Tamen modo ... dixit Victoria ... se non scire, fuisse humanitatem ... accidentalis, ... physice, et substantialis unione. refert ... quod dicendo ... apparentiam denominationem existentiae a unione, quo ... Lorca, et Bonaventura: ... denominatione unitivi esse intime ... quo refert Suarez disp. 4. de incarnatione. sec. ... quod iste modus loquendi erit recentiorum ... cum illis loquendum est.

In tertio ... displicet 1º id, quod ait posse ... unitivum humanitati: nam ex hoc sequeretur, verbum esse hominem solum existentia, Consequens falsum: ergo. Sequela probatur: nam a forma existentiae ... unita non est ... intima denominatio: ergo si verbum solum existentia est unitiva humanitati, non erit intime homo, sed solum existentia. Falsitas autem consequentis probatur: nam si verbum non esset intime homo, sequeretur non esse hominem eiusdem rationis cum aliis hominibus. Consequens est absurdum: ergo non ... existentia, sed intime est homo. ... cum ... tenet.

Sequela autem probatur: ut enim aliqua sint eiusdem rationis, non sufficit convenientia in forma, sed insuper est necessaria convenientia in modo ... formam ... existentiae, ut ... in sano, quod non est eiusdem rationis in urino, medicina, et aliis, cum quod etsi forma sit eadem, solum tamen in aliis requirit intime ... autem existentia ... denominatum, sed aliis homo, non existentia, sed intime ... humanitatem: ergo si existentia ... de verbo, quamvis forma sit eadem, verbum non erit eiusdem rationis cum aliis hominibus.

Displicet 2º id, quod addit, scilicet recipere ... hoc est integrari, et compleri, non enim solum materia complet formam, sed etiam ... materia complet formam, quae tamen materiam in se non recipit: ... recipere ... consistit in hoc, quod est integrari, et compleri. = Nec sufficit respondere, formam, etsi non recipiat materiam, recipere tamen unionem, qua unitur materiae, et ... talem unionem compleri. = Non, inquam, sufficit: nam forma non solum complet ... unionem cum materia, sed etiam ... materiam tanquam ... sui ... partem, ex qua ...

sicut ex quo resultat compositum, et tamen ens non recipiat unionem, magis tamen non recipit, quam recipere non consistit in hoc, quod est integrari, et compleri.

Denique displicet, inco. quod docet ens ideo non esse subiectum sustentationis unionis cum humanitate, quia non supponit incompletum: Quod falsum est quod supponit. Sed et ens subiectum unionis cum humanitate non esse, minus falsitatem infra constabit. 2º nam etsi ens in proprio esse increato supponit completum, non tamen supponit completum in esse hominis, ut constans est manifestum; et ut esset subiectum humanitatis hoc incompletum sufficeret, si ex alio quo capite non obstaret; quod quia illa incompletudo male infert subiectum humanitatis, seu unitatis cum illa non esse inconveniens. Ut subiectum supponatur praeexistens, et subsistens completum in linea subiecti: quod tamen in linea accidentis non supponit completum post esse, ut de facto est subiectum recipiens accidentia: sic ergo non supponi completum in esse hominis, quamvis in proprio esse supponat completum, sufficeret, si ex alio capite non repugnaret, esse humanitatis subiectum.

Tandem alii recentiores, quos sine nomine refert supra ubi supra sectione 6ª, inde excludit incarnationem mutationem a Verbo, quia etsi sit terminus adnexionis unionis humanitatis cum ipso, non tamen est subiectum substantationis, quia ad mutationem exigitur habere in se, id est, substentare aliquid a se distinctum, quod antea non substentabat, humanitas vero mutatur quia unionem substat, ens autem non mutatur, quia etsi sit subiectum unionis, non tamen substentat illam. Hunc etiam modum dicendi cum his theologis fundit Quadrantius n. 81. qui reiicit supra hoc efficaciter: etenim materia verbi gratia substantia mutatur per formam materialem, quam actuat et materialis substat, et etiam mutatur per animam rationalem, quam non actuat, neque substat, ut subiectum: sic ut ubi quod mutatur per formam, non requiritur quod sit subiectum substentationis, et tamen si ens est subiectum unionis humanitatis cum ipso, et unionem, nec humanitatem substet, mutabitur. nec

= Nec sufficit respondere: mãm ideo mutari per actionem rõalem; quia et illam quoad subsistentiam non subsistet, tamen subsistat unionem actionis rõalis cum mãa: Dauitem nec humanitatem, nec unionem subsistat; ideo quod non mutatur per illam. = Non, inquam, sufficit, non enim solum per unionem actionis rõalis mutatur mãa, sed etiam per ipsam actionem rõalem mutatur, et tamen etsi subsistentiat unionem non subsistat actionem: quia nec de receptione formae realis immutantis est subsistentiam, nec de receptione, ut mutabilis, per formam est illius subsistentiatio: Cõa est euidens, et ans probatur: ideo mutatur mãa, a quo reali influxu, et a quo efficit reale, quod ab eo mutatur, et efficitur, et principaliter per entitatem actionis influxu, et efficitur, quam per unionem, unione enim solum est conditio, entitas illius actionis rõ formalis; ergo principaliter per entitatem actionis mãa mutatur, quam per unionem.

= Deinde efficit: nam subiectum denouo recipiens formam recte mutatur per illam, etsi formam non subsistentiet: quod si ens est humanitatis subiectum, vel unionis, etsi non subsistentiet illam, fuit intermedium per incarnationem mutatum. Ans ostenditur 1°: transitus subsistentialitatum de ente ad ens formae intermedium receptae hic quod est eadem mutationem exigit; at subiectum formam recipiens denouo, etsi illam non subsistentiet transitum subsistentiatiuo de ente ad ens formae intermedium recepti realiter mutatur.

= 2°. subiectum ideo per formam mutatur, quod efficit, et actualiter illam: quod subiectum recipiens, etsi non subsistentiatum reale efficit formam intermedium receptam: quod reale mutatur per illam. = Nam subiectum recipiens, et subsistentians formam non mutatur, quod subsistat, sed quod intermedium recipit formam: quod seclusa subsistentiatione, si eo subiectum maneat, subiectum per formam mutatur. Cõa est euidens: nam, separata cõa etiam permanet forma; quod si cõa mutationis subiecti subsistentiantis, et recipientis non est subsistentatio formae; sed sola formae receptio, haec manente, et illa exclusa,

p manebit mutatio. Atq autem p. 1° nam eo in, quo
mutat p fram n est id, qd perfectionis est in subiecto, sed id, qd imper-
fecti; nihil; at in subiecto recipiente, et substentante, subst=
ten est perfectionis: recipere autem est imperfecti. Ergo qd subiectum
mutet non est, qd substat formae, sed qd in se illam recipiat.
2°, nam subiectum eatenus mutat p formam quatenus ab
illa inesse recipit, qd ex ipsis terminis constat; at subiectum, ut
substentans non recipit, sed dat esse: nam substentare est causare, cau-
sare autem ut tale habet ex primitate aut perfectione, sed dare esse ipsi sub-
iectum substans, et recipiens formam non mutat, qd substentat, sed
qd recipit inesse a forma, atq inde si Verbum est subiectum in hu-
manitatem recipiens, et si illam non substentet, posset incarna-
tum, quin incarnatum transit dari esse ad esse hominis.
Si forte dicat, Verbum nec esse subiectum substans humanitatem,
nec illam in se recipiens, sed solum esse subiectum per adhesionem, ut
autem, hisce humanitatem mutatum debere esse subiectum huma-
nis recipiens. = 3° est 1°: nam exclusa ratione substantiae humanitatis, et illius
receptione non manet in Verbo aliqua ratio subiecti, sed solum terminum
intrinseci complementi humanitatem: quod non defendit fuisse verum, nec
subiectum humanitatis, l. illius enim ut Verbum, [illegible] in meo dicendi quod
impugnamus defendit. p.° Ans: adeo quaestio dicendi subiecti=
ut a hoc dispuit, b in substantiae, l in receptione, l in utraque simul; sed
utraque est Verbo exclusa non manet in Verbo aliquid subiecti.
Quin non sine receptione ratio subiecti subsistit; si Verbum fuit humanitatis
subiectum illam in se ipso recipit. p.° Ans: Deinde in Eucharistia
accidentia substans et non qd illa non recipit rationem subiecti non habet sine
receptione nequit ratio subiecti salvari. = 3° Ad hoc subiectum humanitatis ut=
muit in praefatis authoribus, ut absolute recipiatur ea hominis; at recipi-
pere ad humanitatem ea hominis non stat sine illius receptione informantis, ut ha..

g.

= Denique probatur ratio vincit: Verbum humanitatem terminans illi
illius subsistentiam substantiam communicat. Omnis enim natura humana
complet, et propter Verbum subsistentiam humanitas subsistit. Verbum natura humana
subsistit in Verbo et a divino subsistit. Utrumque natura in hoc quod
subsistit humanitas sine adventu humanitatis a Verbo, et sine illius [illegible]
ceptu nullam affectio importat quod dicendum est substantia hu=
manitatis.

= Ex hac ultima propositione videbis forte aliud posse
[illegible] dubitandi aliquod occurri. Si abstrahat Verbum humanitatis substantiam
substantiis, et in illam non recipit immutationem incarnationis, quod videtur
infirmasse dicendum in dicto 1° q. 1° n° 5. Sed ex [illegible]
repugnare ex parte Dei, ratio natura Creaturae, quod Deus perfectiones
increatum a Deo ab [illegible] sine ulla imperfectione, possit
substare, si subsistentiae naturae debitam perfectionem indebitam Crea=
turae, quae communicanti substantiam, [illegible] communicanti [illegible]
substantiam, creatura, et ab illis perfectionibus perfecti est, [illegible]
dicendumque est posse naturam substare si substantificare naturam,
[illegible] infinitum, [illegible] illam, quae [illegible] videbitur
[illegible] dicendum Verbo cum humanitati [illegible] substantiari;
sine imperfectione, receptis illius, vel actualitatis ab illa, [illegible]
sic [illegible] concedendo cum humanitatis [illegible] substantia [illegible]
[illegible] substantiae, quae substantia receptis, [illegible] sub=
stantiae substantiam cum humanitatis a [illegible]; nam [illegible] non
sufficit substantiam [illegible] receptis, Deus [illegible]
[illegible] accidentia in Eucharistia substantiam [illegible]
illa non recipit, [illegible] cum substantia illorum; [illegible]
naturae, et non substantia [illegible] non [illegible], quod illam [illegible] non recipit; [illegible]
non recipit ipsa humanitas, alias esset [illegible] mutata [illegible]
humanitas [illegible] subsistentiam, dicendum est [illegible] substantiae humanitatis;
§.

§. 4.

Traditur et defenditur vera solutio.

Ad 1m. respons. circa solu(tionem) dubitandi, ideo Verbum incarnatum non est mutatum in se, quia non est humanitatis subjectum, de illa informatum, nec fuit factum homo recipiendo per potentiam passivam recipiendo humanitatem, aliquid ab ipso distinctum, de illa recipiendo, trahendo scilicet, et personando naturam humanam: ut autem in se mutaretur necesse erat, ut fieret humanitatis subjectum, illam recipiendo in se per potentiam passivam, concipiendo quod mutatio est actus entis in potentia secundum quod in potentia, ac generaliter ut aliquid mutetur in se necesse est, quod in se recipiat aliquam mutationem ... quae solutio sumitur ex D. Thoma in 3° dist. 1a q. 1. art. 1° ad 1m. ... et hic q. 16. art. 6 ad 2m. illam tradunt Complut. et Medina, quos communiter sequuntur Thomistae Alvarez, Navarrius, Araujo, Sipulleus, ...

Ratio quam doctrinae ad rationem dubitandi datur in forma, explicando minorem: mutatio est transitus subjectivus de non esse ad esse in rem in se subjecto receptum per potentiam passivam, concedo minorem; transitus ... de non esse ad esse in rem in se non receptum, nego minorem, et subsumptam dist. minorem, nego consequentiam: Verbum enim per incarnationem non fuit factum homo recipiendo in se humanitatem, vel aliquid reale a se distinctum, sed trahendo et personando humanitatem, ideoque transitus Verbi de non esse ad esse hominis non est mutatio.

Ex his ad 1m. ... 2mo positam, concessa majori, nego minorem ... si enim Verbum factum fuit in se homo, quod ante incarnationem non erat, ... tamen non fuit factum homo recipiendo in se humanitatem per potentiam passivam, sed illam trahendo et personando sine ulla qualitate ... habuit aliter in se in se, ut enim aliter in se ... ... aliquam ... recipere in se ipso, et sine eius humanitate ... ... cipere, non se habuit aliter in se post incarnationem, ac antea.

Ex his ad 3m. ... ... concessa majori, nego minorem, ... enim ...

[illegible] sit aliud [illegible] alicuj a fait [illegible] recepta, [illegible] post
[illegible] [illegible] ... [illegible] negationis, negationis
[illegible] [illegible] substantiae, ideo substantia non [illegible]
a [illegible] [illegible] negationis, [illegible] sub eadem [illegible] [illegible]
m. sit [illegible] [illegible] [illegible] cum illo [illegible] vel [illegible]
in [illegible], nec in illa tanquam in [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
substantia [illegible] [illegible] [illegible] substantiae [illegible], [illegible]
integri, 1. [illegible] [illegible] nec in illa [illegible] recepit, [illegible] [illegible] mutabilis.

Dicunt vero [illegible] plures [illegible] [illegible] Angelus posset [illegible] [illegible]
naturaliter, [illegible] [illegible] mutaverit, [illegible] substantia [illegible]
illa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] mutabile. 2° si [illegible] creatura [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] recepta, [illegible] [illegible] mutabilis.

3. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de novo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] recipit [illegible] 2° [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] realis [illegible]
[illegible] [illegible] realis [illegible] [illegible] realis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Fateor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cre-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

hæc

Hic [illegible] Maij [illegible] fatebuntur [illegible], aut [illegible] Medina [illegible] tam [illegible]
[illegible] Angeli si humana assumerent [illegible] ficavit [illegible], [illegible]
[illegible] perfectionem humanam, [illegible] autem [illegible] [illegible] perfectionem, [illegible]
[illegible] perfectionem, [illegible] humanitas non [illegible] fecit, [illegible] mutat.
Hic [illegible] non [illegible] licet, [illegible] recipit, [illegible] supponit [illegible]
perfectionem humanae [illegible], [illegible] eminenter, [illegible] incarnatum autem [illegible]
[illegible] mutatum, [illegible] nisi [illegible] repugnantia [illegible] Balneariam [illegible]
[illegible] terminij non [illegible].
2° [illegible] Vazquez; [illegible] 2do [illegible] [illegible] Angeli humanam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] humanitas [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] subtilius, non fecit [illegible] [illegible] mutat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Medina, [illegible] [illegible], [illegible]
Angeli [illegible] humanitatem [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] humanam, [illegible] recipit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Contra hanc doctrinam [illegible] 2do [illegible] si [illegible] unione [illegible]
[illegible] in illo recepto [illegible] [illegible] unio excluderet, [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] terminij: [illegible] fecit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in illo recepto, [illegible] [illegible] separatum [illegible], [illegible]
[illegible] recipit, ideo [illegible] mutatum non fecit: Angeli autem supponit [illegible] recipiens
[illegible], [illegible] ad humanam [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] mutaret [illegible] [illegible] receptum in [illegible] humana [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] mutabilem [illegible]
non reciperet [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] mutat [illegible] recipit [illegible] humana [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] terminij [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] in illa recipit, [illegible] mutat [illegible] [illegible]
[illegible] nec recipit humanam, nec in illa recipit, [illegible] [illegible] mutat
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mutari. = [illegible] [illegible] [illegible] si unio fieret [illegible] [illegible] [illegible]

onalitatem creatam realitatis, et in illa reddi[illegible], [illegible] mag., [illegible] entitatem [illegible] lis excludat, nego maior, concesso mi., nego cons.; [illegible] non [illegible] operat. absoluta, et [illegible] materiali [illegible] [illegible] de novo [illegible], [illegible] de novo.

Ad 3um nego [illegible] [illegible] [illegible] partialis, [illegible] [illegible] maior [illegible] partialis infundi [illegible] [illegible] partialis [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex mea [illegible] [illegible] nil [illegible] [illegible] partialis [illegible] nil [illegible] [illegible] ex eo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Ad 4um [illegible] nego maior: [illegible] abstrahit [illegible] [illegible] [illegible] receptiva [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] recipere, [illegible] recipere, [illegible] [illegible] [illegible].

Ad 5um [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nego maior, [illegible] [illegible] realis [illegible] [illegible] realis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] realis [illegible] realis [illegible].

Ad 6um [illegible].

onalitat

[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] unionem [illegible], [illegible] humanitatem non recipit, [illegible] in [illegible], fit [illegible], [illegible] unitur illi [illegible] non [illegible], neque [illegible] subsistentiam; [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], neque [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], et discrimen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distinctum [illegible] recepta [illegible] entitatem [illegible]; [illegible] [illegible] sit, [illegible] a [illegible] distinctum [illegible] in illo recepta, mutatio [illegible] fit; [illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible] non recipit, [illegible] unio [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] reali [illegible]; [illegible] ex [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] humanitati, [illegible] mutatum non fuit.

[illegible] [illegible] [illegible] negant [illegible] reali ab [illegible] distinctam, et [illegible] mutat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mutationem: [illegible] [illegible] in distincta [illegible] a subiecto [illegible] mutatio; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de novo sine unione ab illa distincta; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], recipit in se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] sine vera, et reali [illegible] [illegible] non fuerit [illegible] ab aeterno: [illegible] in tempore incipit existere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] existentiam, [illegible] non [illegible] [illegible]

3. [illegible] mutatio [illegible], sufficit novitas [illegible] sine novitate entitativa [illegible] [illegible] fuerit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non additionem [illegible] [illegible] et [illegible] additionem novam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mutat [illegible] [illegible] [illegible] non posse [illegible] [illegible] [illegible] mutat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquam entitatem in [illegible] [illegible] [illegible] non recipit novam aliquam [illegible] ab illo distinctam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] novam [illegible], nimirum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], neque [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] antequam [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] mutativae, antequam [illegible] mutet, [illegible] [illegible] [illegible], et totaliter [illegible] [illegible] neque [illegible], [illegible] neque [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] existere entitative, [illegible] denominative, [illegible] non [illegible]; [illegible] entitative [illegible], neque [illegible] [illegible], non existit [illegible] [illegible] denominative, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab aeterno existit entitas [illegible], qua [illegible] [illegible] [illegible] agentis non existit ab aeterno, non [illegible] ab aeterno [illegible]; [illegible] ab aeterno existit [illegible] [illegible] [illegible] exercet [illegible], [illegible] ab aeterno [illegible] illud non exercet, [illegible] [illegible] fuit [illegible] ab aeterno [illegible] [illegible] entitas unionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab aeterno [illegible] [illegible] [illegible] mutatio sit [illegible] [illegible] [illegible] novitatem entitatis; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], neque [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] sine additione alicuius entitatis unionis [illegible], non mutat [illegible] unionem ad illam.

[illegible]

Ad 2um varie occurrunt Theologi. Scotus, Gabriel, dicendo esse actum conversivum unum ali-
quem substantialem productivum realis distinctum ab ente transubstantiationis, et docti Thomistae sentiunt,
Qui ergo nostram opinionem, quae est Thomae, tenent negantes talem substantiam unum de no-
vo, asserendum est, terminum ad quem conversionis non mutari mutatione absolute sumpta, sed large
nova in eo dependentia; quod nimirum terminus de novo fit, et de novo substantialiter ratione de-
pendet, et quia haec dependentia nequit competere Deo, concedendum est, ut nequeat esse terminus ad quem
actionis conversivae, et ad hanc doctrinam accipiendum est S. Thomas loco dicto: incarnatio autem
nec in eum mutationem induit, neque mutatum large acceptum, quia novo fieri, aut nova in-
eo dependentia; ideo dicitur Verbum ex vi incarnationis mutatum non fuit aliqua mutatione praedicta.

Ad dices: corpus Christi, ut terminus conversionis mutatur, mutatione large sumpto, sed ex vi con-
versionis fit non absolute, sed quatenus est id, in quod substantia panis convertitur, at Verbum ex vi incarnationis fuit fac-
tum non absolute, sed ut terminus humanitatis, et ut in illa subsistens, ergo debet fieri mutatum eo
modo mutationis sumptae, nimirum quia fieri novo modo, et inde dependere ab aliqua
natura ratione; nego consequentiam, et maiorem, minorem autem, quia licet Verbum ex vi incarnationis fuit factum caro, ideo
tamen, at non est fieri hoc, sed fieri terminum humanitatis, et ut subsistens in illa ex vi
incarnationis fuit factum. Sed haec ratione.

Video: corpus Christi ex vi conversionis fit, quatenus est id, in quod panis convertitur, quia ante
conversionem sub hac ratione non erat, sed tamen post conversionem; at Verbum ante actionem incarnationis non ter-
minabat humanitatem, nec in illa subsistebat, sed tamen post istam conversionem, ergo fit ex vi incarnationis
terminans humanitatem, et quatenus in illa subsistens. 3o ratione quod nunc est, et antea non erat, id fit
ex vi alicuius actionis, at Verbum ante incarnationem non erat, ut humanitatem terminans, et in illa subsistens, est
tamen post incarnationem, ergo id habuit ex vi actionis incarnationis, ut sic per illam fuit productum, ut humanitatem terminans.

Dr. nego maiorem, nego minorem, nam Verbum fieri hoc non est terminare actum nisi ratione sui, sed ratione humanitatis
fieri autem, ut subsistens in humanitate est terminare actum ratione subsistentiae, et ratione sui, unde ex hypothesi
erit fieri hoc, nisi terminando humanitatem, et in illa subsistendo, ratione illius fieri hoc, et fieri, ut
subsistens in humanitate. Ad 3um nego consequentiam maioris, et dico, quod, nisi aliquis terminus actionis conversivae ni-
si corpus Christi quatenus est id, in quod desinit substantia panis, et sic Verbum per incarnationem fit humanitatem
quam antea non terminabat; hoc non fit actione ratione, ratio est, quia ratione humanitatis terminans, quae actione
terminata ad humanitatem vero unitam, in actu terminatur, et ad propositum ex humanitate, ratione resultans,
ut actus terminus totalis, unde humanitas unita, et composita resultans ex humanitate, et ratione ab actione
actione incarnationis dependet; Verbum autem sub nulla ratione sibi intrinseca potest dependere ab eo.

Arg. 3 aliquamaz ex vi act. trah. ad ipsa, nego maj.; q.d hoc necesse sit ex vi act. trah. ad ipsa, l. ad alium, cuj. hic non est; dato maj., et neganti, aliquo ter ex vi act. incarnativum adhibitam vi sub aliquo ratione [illegible], nego cons. trah. ad hum.tem, et unitam vbo, ideo cons. Verbum factum fuit homo non sub humanitate, sed p. humanitatem, et simile n. p. sui dependentiam in aliquo prater ter., sed p. dependentiam hum.tis, ut exponit D. Th. infra q. 4. ar. 6.

Sed dices: ideo hum.tas, ut unita sit p. act. incarnativum, et ab illo dependet, q. p. talem act. hum.tas p.prio unitur, atq. eandem act. Vbum unit hum.ti, et reddit terminum illam; ergo, si ex vi talis act. Vbum unitum humanit., et ut term. illam, etiam ut sic depet ab illa act.

R. neg. min. et cons., q. p. talem act. unitur effective, seu maj. formaliter, nego maj., et ad cand. dist. min., nego cons.; nam Verbum p. incarnat. unit. hum.ti, n. q. illa actio Verbi entitatem attingat, et sub aliquo ratione producat, sed solum q. p. illam adiungit Verbo humanitas, quae est term., et extrema, cui Vb. unit. tota efficientia act. sistente in humanitate tanquam unione; Verbi humanitas autem ex vi incarnat. unit. effective, l. q. dependit in humanitate unio ab illa reali dicta, l. q. humanitas sub ro e, et terminat. unita p.ducitur; ideo q. humanitas unita ab actione incarnativa dependet, effective; Verbum autem unitum n. effective, sed formaliter solum [illegible] Verbi ad humanitatem a Sa.[illegible], et entitate Verbi sit indiste, entitas autem Verbi sit extra sphaeram omnis causalitatis, cons. est, ut Verbum quidem unitum, et terminatum humanitati nequeat ab actione creata fieri, l. dependere, cum dicta unio actualiter humanitatis ad Verbum non realiter ab illa dist., et petit, ut ex illa p. actionem productivam, sed actum [illegible] ab entitate humanitatis n. differt cum entitas humanitatis sphaeram efficientiae, et dependentiae n. fugit, p. potest p. actionem fieri, et ab illa dependere.

§ 5

Alia argumenta proponuntur, et dissolvuntur.

2º

2° [illegible]

[illegible] illa est perfectissima [illegible] non habens [illegible] 15

[illegible] alteri, atque [illegible] possibilis aliquis [illegible] possi-

bilem perfectissimum [illegible] maius [illegible] Dei infinita

[illegible] in esse semper perfectionem [illegible] alias

[illegible] aliquo [illegible] finito [illegible] infinita [illegible].

[illegible] maius [illegible] possibilis esse perfectissimum [illegible] ex

[illegible] [illegible] infinitum [illegible]

[illegible] incarnatio [illegible] unio [illegible] ex [illegible]

humanitas [illegible] infinitatem [illegible]

[illegible] [illegible] bene in [illegible]

[illegible] tradit [illegible] in 1° dist. 44. q. 1. art. 4. et pat.

[illegible] Dei [illegible]

[illegible] infinitatem [illegible] Deus [illegible]

facere [illegible] illa [illegible]

[illegible] alias [illegible] perfectiorem [illegible]

[illegible] incarnatio [illegible] humanitas unita [illegible] in-

finitatem [illegible] in eo [illegible] unita, ex hac parte

[illegible] alius perfectior, bene tamen ex parte [illegible]

[illegible] [illegible] perfectior.

[illegible] applicat [illegible] personalitatem [illegible]

[illegible] humana [illegible]

[illegible] Deus incarnatus [illegible] incarna-

[illegible] [illegible]

[illegible] humana

[illegible] humanitas [illegible]

[illegible] actualitatem humanam [illegible]

[illegible] humanitas [illegible]

[illegible] humanitas [illegible] Deus [illegible]

[illegible] in [illegible]

in

intelligentiis; ergo idem erit de personalitate.

Ad 2. ans. personalitas, quam habet infinitas perfectiones [illegible] ratione alienae naturae, attendit [illegible] ad 2. aut [illegible]
vel personalitas infinita perfectio non habet, quia [illegible] relatio individui non dicit perfectionem, et personalitas relatio [illegible]
naturae; licet personalitas sibi haberet infinita, perfectio in [illegible] illa exhauriret actu infinito, et adaequato, quo non [illegible]
in infinito modo; non ergo poterit alienam naturam trahere etiam finito modo. Confirmatur: quia potentia infinita generativa [illegible]
actu infinito, et adaequato, quo generat filium Dei, non potest generare alium finitum, aut infinitum; ergo similiter
divina perfectio infinita trahendi, quae est in personalitate, [illegible] hunc actum trahendi infinite naturam [illegible]
non trahere alienam naturam etiam modo finito. Denique [illegible] filii Dei nullus in divino non potest [illegible]
[illegible], et finaliter sufficere, licet illa relatio sit infinita in [illegible] relationis; ergo similiter licet illa relatio sit infinita in [illegible]
non [illegible] illa non poterit naturam alienam trahere.

Ad hoc argumentum [illegible] negando ans. ad 1. probatio negatur.
Consequentia, et disparitas est, quia natura est supposito suo [illegible] actuali-
ter [illegible] personalitate, et existentia, [illegible] repugnat
aliquid actualitati ab alio, aliás non esset actus [illegible];
personalitas autem vero trahendi habet, et ideo non repugnat esse [illegible], ideo Deus naturam alienam [illegible]
non esse naturam alienam suppositi. Ad 2. [illegible] negatur
Consequentia, quia lumen, quo aliquis intelligit [illegible] habet
esse [illegible] inca operantis [illegible] apparenter, Deus
autem non potest tales [illegible] bene in [illegible]
ideo potest esse personalitas naturae alienae, quia personalitas
est [illegible].

Ad 3.

latum dicere infinitum negat enim non [illegible] bonitate divina natu-
ra sua relativa [illegible] effectus ut [illegible] agnitio, et ad [illegible]
relatio [illegible] communicativum, et [illegible] bonum, [illegible]
relatio [illegible] notio, [illegible] dignitatem divinam [illegible]
putat [illegible] ad [illegible] effectus divini.
Ad 2. [illegible] relatio [illegible] dicit perfectus ut relatio
transeat [illegible] ut [illegible] distinctum, nego minorem, et [illegible]
[illegible] ut sic dicit perfectus. = 3. [illegible]
[illegible] relatio [illegible] dicit [illegible], ut relatio [illegible] trans-
seat [illegible] absolute [illegible] ut [illegible] in [illegible]
[illegible] nego minorem. [illegible] sufficit ad [illegible]
[illegible] humanam [illegible] Wanda.

[illegible] notando, [illegible] inter paternum [illegible]
[illegible] potentiam [illegible] generativam [illegible] filii, et potentiam factivam
creaturarum [illegible] eius, ut [illegible] generativa exhauriat
[illegible] filii, [illegible] illum, [illegible] exhaurit [illegible] eius
[illegible] creativam, [illegible] respicit [illegible] creaturis: co-
[illegible] originalitatem [illegible] virtute,
alteram [illegible], alteram [illegible] creaturarum, quae [illegible]
[illegible] exaequatur cum [illegible] dissimilis, [illegible]
aeterna infinita [illegible] ratio [illegible]
[illegible] terminus [illegible]
[illegible] exhaurit unico [illegible] infinito, [illegible]
[illegible] creaturarum, [illegible]
[illegible] creaturarum, [illegible]
Dei [illegible] generativa [illegible]
[illegible] ut [illegible] creaturarum.

[illegible] ultimam [illegible]
[illegible] originalitatem [illegible] aliena.

eriū quatenus relat. supponunt, [illegible] incarnationi
eu, q° Deo [illegible] repugnet e Trinitate [illegible], et [illegible] nã aliena
repugnat ei aliena nã [illegible] generari [illegible]
[illegible] paternitas, & filiatio, ut personalitates [illegible]
nã aliena [illegible] relatio.

Arg. 4°. [illegible] hos priuatiue oppositos in eodem [illegible]
et uerificarent, si incarnatio est possibilis: ergo mañ [illegible] neg. Deo
[illegible] Ang. D. [illegible] & filius [illegible] in [illegible]
[illegible] & [illegible] illius, [illegible] =. [illegible]
[illegible] Deus [illegible] & corruptio, [illegible] corruptio
dicit priuationem incorruptibilis, quam [illegible] dicit. [illegible] uerificatio
horum priuatiue oppositorum de eodem, infert uerificationem horum [illegible]
[illegible]; at impossibile est hos [illegible] uerificari de eodem; ergo mañ
[illegible], [illegible] aliquis sit uidens, et [illegible] infert, [illegible]
[illegible], [illegible] caecitas negatio [illegible]. [illegible]
[illegible] de Deo [illegible] incarnatus uerificaret, [illegible]
[illegible] corruptibilis, & incorruptibilis [illegible], hos enim
[illegible] priuatiue oppositos [illegible] q. 6. art. 1°.

R. ad hoc argum. [illegible] uerificari hos priuatiue
oppositos, ita D. Thom. infra q. 16. art. 8. ad 3. [illegible] de eo mañ
[illegible], [illegible] de eodem [illegible]
[illegible] sint impossibiles in eodem [illegible], et similiter [illegible]
et corruptio in eadem [illegible], [illegible] in diuersis natur. eius
[illegible] suppositi, in Christo autem uerificantur [illegible] diuersas natu=
ras. [illegible] alii dicunt illos non uerificari de Christo in [illegible]
[illegible] dicentium [illegible], et positiuos, et ita [illegible]
[illegible] uerificari [illegible].

[illegible] sit [illegible] dicimus, [illegible] priuati=
[illegible] uerificant. de eodem supposito [illegible] naturam [illegible]

n. e. finalis, Cōa à tto privativo ad contradictorium negativum, et oppositum, vg. immortalis dicit privationem mortis in supposito vere viventi, tum ut contradictorium, ut nō corruptibilis (nā negatio est malignantis naturae) negat mortem, et corruptionem in quolibet supposito, vel cuicunque naturae, et sic est velut à non distributa ad distributam. =

= Pro 2º, quia cum Deus sit summa bonitas, et summa veritas, repugnant ei malitia, et falsitas etiam in natura aliena à se assumpta; quia est summa vita, et aeterna immortalitas, repugnauit ei in natura assumpta esse mortalem, et corpoream. = adhanc quaestionem naturalem ... addit Mag. Medina hic q. 1. a. 4. cui alii, aliter tradit Ang. Doct. art. 1. ad 3.

= Ad addit. in malitiam moralem, et falsitatem ex una parte, et alia mala pure ex alia differentia, quod mala pure naturalia privant Deo in natura, neque opponunt illi; sed privant bonis particularibus subiecti, in quo sunt, vg. fames, et mors. Satius opponunt saturitati, et vitae aliorum hominum, Angelorum, vel Dei: malitia vero moralis, et falsitas, quae sunt mala intellectualis naturae, et dum reperiunt etiam Angeli, et Deo non solum opponunt, et privant bonis eiusdem subiecti, sed opponunt Deo in se ipso, et repugnant Deo etiam in natura sumpto, alia vero mala praeternaturalia non ita. Dub. 2º an fuerit conveniens Deum incarnari. §. 1ᵘˢ

opponunt aliqui modi dicendi, qui ... habitus

In hoc dubio, ommisso errore quorundam, qui varios
afferunt, et impugnat Theodoretus lib. 6. de curandis affe-
ctibus Graecorum, et Origenes lib. 8. contra Celsum, existimantibus in-
carnatum Deum non Deum, ex unione sua cum humanitate, ho-
norem [illegible]. Sed dicere [illegible] esse convenientem fuisse incar-
nationem ex parte Dei: at in explicanda hac convenientia non conve-
niunt authores; alii enim existimant convenientiam tantum
solum videri explendi, scilicet ex parte naturae assumptae, vel
totius universi propter utilitatem. Utique ex illa convenientia
aliquid ut Mag. Nazarius, Torres et Zumel docent incar-
nationem fuisse convenientem dumtaxat ex parte Dei, non tamen ut esset
expressio inclinationis bonitatis ipsius, sed tantum quod illi [illegible] debitum
esset, sed liberaliter voluerit sua bona communicare, quod hoc est illi [illegible],
dilectus decens; [illegible] alii enim ut Basquez existimant fuisse
convenientem incarnationem cum ex parte Dei, tamquam ortam ex inclina-
tionis divinae voluntatis.

Pro explicatione veritatis sit 1a concl. incarnatio fuit conve-
niens Deo, tanquam [illegible] illi, etiam tanquam illi debita, non tamen
ut orta ex propensione bonitatis ipsius, ut patet ex concl. supponendum quod
conveniens dicit relationem ad eum, cui convenit, Ipse autem dicit [illegible]
convenientis alteri, l. quod affert illi aliquem commodum, l. quod convenit illi,
et decet illud, et hoc duplici modo vel ut ortum ex natura illius
ipsius, ut rationi naturae convenit homini quod decet illum, et oritur ex
ipsius esse, alio modo quod ab extra illi superaddit, ut vigor
naturalis, quem habeat non in statu ignorantiae, hoc modo illi erat
conveniens.

Probatur 1a pars concl.: Deo, ut esse bonitatis convenit
illud, quod donat omnibus suis attributis, at incarnatio est talis quae
conveniens illi, tanquam [illegible] Deo [illegible] ab [illegible] in

in cuj⁹ [illegible] in latis, unde [illegible] conv. [illegible] utraq̃ exigitur ne

con[illegible] nã ista bonitatis includit oẽs p̃fect, aliãs bonũ qua

illo diceret, n̄ esset summũ, vel bonũ; q̃ Deo conuenit summo ꝑ

bono, scilicet esse totius bonitatis, debet eĩ omnes oẽs vir

tutes, ꝑfectiones, aliãs, si donaret illis tm̃ unã pfect,

vm̃ tm̃ alijs n̄ conuenit illis ut sibi bono, et esse totius bonitatis,

sed ut bono particulari, nã ut sapienti, se iusto.

2ª pars 2ⁱⁱ prat, nã Deus infinitũ sit bonũ, nullis vti-

litatẽ suo opere capit: propterea enĩ maxime dicitur liberalis,

nã ex suo opere nil boni sibi acquirit, de quo D. Th. [illegible]

[illegible] q 113 a 1 ad 1ᵘᵐ.

3ª pars 3ⁱⁱ videt intenta ab D. Th. in hoc art. nã

ut ostendat incarnatẽ eẽ conuenientẽ Deo, format talẽ syllo-

gismũ, id ẽ conueniens alicui qd eĩ conuenit ratione [illegible] ꝑpriæ naẽ,

[illegible] ratiocinatur, [illegible] hoc eĩ conuenit in ꝑpter [illegible] naẽ

Dei ẽ bonitatis esse, cui conuenit se cõicare, [illegible] incarnatẽ.

Et 3ª pars 3ⁱⁱ certa ẽ. [illegible] in maiori loquit de conueni-

enti orto ex naa rei istat, q̃ aliãs argueret in quatuor

tis, nã in maiori loquit de conuenienti ex natura rei, in

minori aute, de conuenienti n̄ ex naa rei [illegible]

[illegible] si dicat, [illegible] in quatuor tis.

2ª Cl. incarnatio conuenit summo bono, ut summa

sui cõicatio intensiua, et extensiua tm̃ [illegible] ordines

[illegible] notandũ ẽ, Deo in Deo [illegible] communiter [illegible]

[illegible] reperiri tres bonitatis ordines; [illegible] in illo eminent bonitas

[illegible] supnaalis, ꝑtinens ad ordinẽ gratiæ,

[illegible] bonitas increata, [illegible] bo-

nitatis [illegible] reperiri [illegible]

cõicatio [illegible]

ꝑportionata [illegible] bonitatis opor-

tuit

tiis ratione creaturis, in qua Deus creator non est, iter gradus, ex-

hib; fuit incarnatio, in qua humanae bonitatis naturalis contulit, non

naturalis autem gratiae, et gloriae in plenitudine donorum, quae contulit

... Christi; incarnatione autem bonitatem in eo per personalitatem ipsa

humanae contulit. Ex hac parte haec creatio est summa intensive,

quod ut constat ex sanctis Patribus nihil majus potest concerni, nam ipsa

Dei est autem summa extensive sine gradus, quando alii

gradus bonitatis possunt assignari, et alii creaturi in incarnat.

3tio. incarnatio est conveniens humanae illi a Stilis, ... in

universo. Vº pars ... allegit S. Aug. lib. 13. de trinitate cap. 10

... Nostrae miseriae miserando Deus incarnatus fuit con-

venientior, et S. Leo Papa serm. 1. de nativitate ait incarnatio

nostra remedium exigebat, et Aug. de hoc ad 13, ... gr...

... ex illo ad Ephesios c. in Christo benedixit nos Deus omni be-

nedictione in coelestibus, ... incarnatio est conveniens, ... humani. ...

... ex illo Isaiae 52. ubi Christus Dominus de se, quam ...

ecce adest. ... Deus, et ... in montibus. ... Cir...

et explicat, quod in uno ... germinant, ita nos ... in ...

... incarnatione Christi, videat ... 4 ... cap 54. ...

quaest. 5 cap. ...

4ta. pars Cti. ... Deus Christus Lucae 1º. ... dictum ...

... mihi a Patre meo. ... emendandam ... ...

..., ut exponit Athanasius ... ad Ephesios 1º. dicit, quod ...

instaurare in Christo. ... est, ... incarnatio Christo ... universus ...

... gradibus ... gratiae, ... unionis hypostaticae, ...

... possibile, ... autem ... ...

... : ... in Christo, ...

... Christus autem ... divinitatis, ... humanitatis ...

... gradus ..., ut ... ex illo ... ad ... plenitudo ... in-

in Xto recapitulata omnia in Xpto. ut et Divus Thomas ... ait: Dicit: Ter(tio) qd in Xpto est recapitulatio, id est summatim collecta omnia, quae in coelis, et in terris sunt effecta ab initio mundi: quia in Xpto continentur omnia, quae sunt in universo, et in ipso perficiuntur.

§. 2us

Dna. arga Distinunt.

Atq ... necessarium fuerit ad redemptionem, et reparationem generis humani ... incarnari;

ART. 2us

Vtrum necessarium fuerit ad redemptionem, et reparationem generis humani Deum incarnari?

... inquirit ... respondet Ang. D. ... Deum incarnari fuisse ad praedictum finem simpliciter necessarium, ... id est melius, et convenientius. 2o statuit solutionem ad 2um, scilicet purum hominem non posse pro peccato humani generis condigne satisfacere, eo quod peccatum ... quandam infinitatem; ex quo infert ... ad condignam satisfactionem qd aliquis satisfaciens haberet efficaciam infinitam, ut pote ... existens ... quam explicat sit.

Dub. 1um an peccatum mortale in ratione offensae sit gravitatis simpliciter infinitae.

§. I

Vera sta eligit et examinant aliquotiens rationes.

Hoc dato, primo premittimus, quod certum sit cum omnibus auct[oribus] de necessitate incarnati[onis] ad satisfaciendum, et existens illud totum dependent, et quod Christus gravitatem offensae assumpti[s] remediis ad probandam insufficientiam quam habet, et vim [illegible] ne-

1o cessitatis ad satisfaciendum condigne pro peccato quod humani ingenio ipse extreme oppositum versat[ur], prima negativa quam tenent Scotus in 3. dist. 19 q. 1. Paludanus in 3. dist. 20 q. 2 art. 2 in principio. Mag. Soto, in 4 dist. 19. q. 1 art. 2 ad 3, et lib. 3 de natura et gratia cap. 6. Suarez in presenti disp. 1 sect. 4. Vasquez disp. 2 cap. 2, quos moderni ex Societatis frequentius, et nulli Thomistae sequuntur.

2 2a affirmativa, quam tenent D. Anselmus lib. 1. Cur Deus homo cap. 21, ut testatur Vasquez ubi supra. Capreolus in 3. dist. 18, 19, 20. Caiet. in presenti art. 2 ad 2, Medina dub. unico ad 2 Albarus disp. 3 cap. 3 et disp. 5 cap. 1. Cornexo disp. 2. Araujo cum istis auct. Mag. [illegible] q. 1 art. 1 tenent ex patribus Societatis Hurtado de Mendoza, et alii.

Quam nos eligimus cum illam probant doctores antiquiores: nam actus attingens obiectum infinitum quatenus attingibile est, infinitatem capit ab illo, sicut quae cognitio, quae Deum attingeret quatenus cognoscibilis est, evaderet infinita, Deique comprehensiva: idem est de actu amoris erga Deum; mediante dicendum; Sed quodlibet peccatum mortale offendit Deum quatenus offendibilis est, nam eo quod aliter offendibilis, quam avertendo ab illo quoad ipsius iura divina, seu ultimum finem, [illegible] in creatura, quod in quolibet peccato mortali invenitur: ergo quodlibet peccatum mortale est in ratione offensae gravitatis simpliciter infinitae.

4 Quod si detur deficiat in quolibet peccatum mortale Deum aequaliter offendit, nec tamen in natura possibili, quoniam enim peccato mortali assignato semper tamen perveniri in natura peccato, ergo nullum peccatum mortale Deum offendit quantum offendibilis est; Respondent maior argumentum deficit a veritate, quia verum dicendo antecedente distinguo consequens, ex parte subiecti, concedunt consequens ex parte obiecti, negant consequens: quod explicant exemplo Angelorum; duo namque Angeli inaequaliter infecti apprehendentes Angelum sibi inferiorem, quantum cognoscunt illum quantum cognoscibilis est ex parte obiecti, cum hoc petat comprehensio, sed non ex parte subiecti unus altero perfectius Angelum inferiorem cognoscit, sic inquiunt peccatum quodlibet Deum offendit quantum offendibilis est ex parte obiecti, et ab illo aufert quo ad affectum nostrum ultimi finis, cum non alius Deus a nobis possit [illegible] sic alio peccato [illegible] in natura [illegible] exceditur, excessus ille subiectivus est, non obiectivus, [illegible] inde non tollit quod unumquodque [illegible] peccatum apprehenditur sit Deus maxime offendibilis, et ab illo infinitatus simpliciter in ratione offensi dicitur.

Quem [illegible] hanc solutionem obstat 1. nam cum quilibet actus charitatis auferri a creatura [illegible] ultimi finis, ille in [illegible] effectivae ultimae [illegible] esset summe aestimativus, ac permanens nullo illorum augmentabilis, sed quodlibet possibilis diligere nullo illorum Deum diligi quantum diligibilis est, ergo a pari peccatum mortale in [illegible] auferat quo ad affectum nostrum ultimum finis, ille [illegible] in aestimatione [illegible] nullo illorum illum in natura possibili [illegible] offensivus [illegible] nullum ad quem Deus [illegible] offendibilis.

Explicat, vel negat, Deum ex parte [illegible] non alius diligibilis

ti, quia illum præponendum creaturis, et super omnia diligendo, quod a quolibet actu charitatis præstatur, et tamen nullus actus charitatis adæquat diligibilitatem Dei. Sed quamvis Deus explicitè et alibi sit offendibilis, quia auferendo ab ipso affectivè rationem ultimi finis, et hoc cuilibet peccato mortali conveniat, non inde colligitur quodlibet peccatum mortale adæquare eum Deo in ratione offendibilis.

Resp. Deum in ratione diligibilis ideo a nullo amore creato adæquari, quia cum sit bonum infinitum, petit diligi amore qui esset infinito, unde sicut sola cognitio infinita quæ esset Deum adæquat in ratione cognoscibilis, ita solus amor qui esset infinitus posset illum adæquare in ratione diligibilis; at in ratione offendibilis actum offensivum infinitum quod esset requirit, ideo quolibet actu creativo finito potest offendi adæquate.

Dices 2º nam si Deus non petat actum offensivum qui esset infinitum (implicat enim talis actus) [illegible] tamen magis ac magis offendi, et [illegible] infinite, et in nullo peccato mortali [illegible], et [illegible] invenit; [illegible] nullo peccato mortali exhaurit in ratione offendibilis, et a nullo in ratione adæquatur.

Si forte Deus [illegible] intensive in actibus offensivis permitti a Deo in ratione offendibilis, [illegible] esse actum [illegible], [illegible] possibilem [illegible] non tollere [illegible] talis [illegible], quod cum [illegible] adæquat [illegible] cognoscibilis, [illegible] cognitivo adæquatus cum [illegible] in ratione cognoscibilis, [illegible] non attingat [illegible] cognoscibile [illegible], [illegible] actus [illegible] [illegible] formaliter [illegible] cum possit a Deo [illegible] infinite [illegible] creatus infinite [illegible].

Obstat 3.º quia nec ablutus sequitur ex peccatum veniale Deus
adaequate invincibiliter offendibilis non admitti non potest; si necessario tollitur
adaequate Deus invincibiliter non potest offendi affectu afficiente ab ipso
remoto ultimo fine, et tantis non inficit tollit amorem ad hunc ipsum
non ipsi offensionem patitur. Et tamen illud permittitur, si libri peccata mortalia
intensissima ut dicunt vel aequaliter cum Deo invincibiliter offendibili, cum
careat dilectione intensa, quo Deus fuit iratus, ergo exsistens illud intensissimum
peccatum; ergo peccatum veniale esto careat gravitate omnem affectum
tollente à Deo ut ultimo fini, adaequabit Deum invincibiliter offendibilem.

Obstat 4.º quia absolute ullum peccatum gravissimum non
excedit Deum invincibiliter offendibilem, et ad summum potest cum il-
lo adaequari: sed peccatum minus gravitatis non adaequatur offendi-
bilitati Dei; ergo aliquod peccatum non contra prius. Quod vero repugnat duo in-
aequalia adaequari cum aliquo tertio. 2.º nam peccatum minus
grave non adaequat offensionem peccati gravissimi, et hoc non ex-
cedit, et ad summum adaequat peccatum cum Deo invincibiliter offendibili;
ergo absolute peccatum minus grave adaequari non potest. Item in
exemplo Angelorum, utique absolute habemus, si namque intuitus
alicujus superioris non excedat cognoscibilitatem Angeli, quem utique
cognoscit, et absolute illud adaequat, non poterit inferior Angelus cogno-
scibilitatem Angeli comprehendere adaequate, nisi adaequaret etiam
cognitionem Angeli superioris: ergo peccatum gravissimum non ex-
cedit Deum invincibiliter offendibilem, non excedit illo inferius non potest
Deum tale summe adaequate.

Ratio dicunt arguunt, nam illa actio destructiva boni infi-
niti est simpliciter gravitatis, sive malitiae simpliciter infinitae; sed
quodlibet peccatum mortale est destructivum Dei, qui infinitum bo-
num est: ergo peccatum mortale est gravitatis, sive malitiae
simpliciter infinitae; minor ex inde patet, quod liber peccatum mortale

tol-

illius a Deo usque ultimum finem: quia destructio Dei maxime est
malum infinite bonum et malum infinite; actio autem nostra
derogat in Dei malo usque ad destruendum; ergo actio nostra
est infinite bona et mala infinite.

1 Ceterum necessitato[?] sufficit intentio, et illa facit ut peccatum
eodem modo actus Charitatis (ut ita loquamur) qualificationem Dei, quo
peccatum mortale est illius destructionem et in exhaurit per actum Cha-
ritatis est ea bonitatis infinite simpliciter, nec peccatum mortale
exhaurit illud per infinitam gravitatis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] affectiue et effectiue tantum illius ad Deum, et non hoc
modo [illegible] ad [illegible] usque ultimum finem et actus Charitatis [illegible]
Deo affectiue constituendo in illo usque ultimum finem [illegible] in [illegible]
et Charitatis [illegible] quasi [illegible] destructionem Dei, quo peccatum mortale
est Dei destructionem.

Respondetur actum Charitatis non posse respicere esse Dei per modum
effectus sub conditionate ex parte sui sub conditione, et habet tantum,
et ex parte nempe sub conditione quod esse Dei foret factibile,
et ideo ab esse Dei respectu per modum effectus non potest infinitam dignitatem
respicere, peccatum autem non conditionate, et absolute respicit
non esse Dei per modum effectus non affectiue, et affectiue, et ideo a non esse
Dei respectu per modum effectus recipit gravitatem moralem simpliciter in-
finitam.

Deinde ideo esse Dei infinitum amore respicit affectiue per modum
effectus, tamen sub illa conditione, quod solum sub illis conditionibus
esse Dei redinducere[?] Deum factibile, sub conditione ex parte sui, in se
[illegible] incurrente destruendum esse Deum, et ex parte tamen nempe sub
conditione quod esse possibilis destructio Dei in esse, et eodem modo conditio-
nate peccatum destructionem Dei, quo actus Charitatis conditionate
qualificat infinitum.

Deinde q[uaeritu]r [illegible] de remissio[n]e [illegible] offensae
[illegible] supererogantibus [illegible] morali [illegible]
[illegible] namque [illegible] infinita sint [illegible]
[illegible] in finitatem [illegible] finito [illegible] neq[ue]
[illegible] positiva [illegible] nequit esse [illegible]
[illegible] D[icen]d[u]m [illegible] authores faciunt esse [illegible] nequit
[illegible] morali infinita offensa [illegible] quod et ipsi docent
peccatum infinitum a Deo [illegible] offensae [illegible] ex [illegible]
[illegible] ad illam [illegible] illius [illegible]
nequit esse [illegible] offensae moralis [illegible] infinitae, et illius [illegible]
[illegible] infinitam.

Denique [illegible] [illegible]
[illegible] debet esse morale [illegible] possibile [illegible] in eo
[illegible] in quo minus [illegible] possibilis [illegible]
[illegible] destructio, nec moralis [illegible]
possibilis. [illegible] illorum authorum [illegible] nequit infinita [illegible]
[illegible] morali [illegible] moralis [illegible]
possibilis [illegible] moralis destructibilis. [illegible] esse
morale [illegible] non minus, imo magis repugnat [illegible]
[illegible] esse [illegible] mutabilis [illegible] authores [illegible]
[illegible] docent [illegible] esse [illegible]
[illegible] offensae [illegible] aliis moralis [illegible]
[illegible] nequit [illegible] possibilis, [illegible] morale [illegible]
[illegible] non minus repugnat [illegible] esse [illegible] in [illegible] ad [illegible],
[illegible] quam esse in [illegible] ad [illegible]. [illegible]
[illegible] esse in [illegible] ad [illegible]
[illegible] moralis [illegible], [illegible] circa [illegible] offensam [illegible]
[illegible] in [illegible] ad [illegible] moralem, [illegible] esse morali possibilem.

3°

3º. Sic alij arguunt infinitatem offensae: poena aeterna non nisi de merito infinito ingenti moris de condigno potest respondere; sed peccatum mortale condigne poenam aeternam meretur, immo Deus illud in aeternum puniens citra condignum punit, ut docet com. Theolog. cum communi: ergo ingens moris est infinitum, cum ergo id non habeat in ratione moralis, erit infinitum in ratione offensae: probatur maior. effectus infinitus nequit contineri in causa efficienti finita; sed poena aeterna est poena infinita, ut pote excedens poenam infinite intensam tempore finito durantem; ergo requiritur effectus contineri in causa efficienti morali, nisi causa sit moraliter infinita, et consequenter non nisi demerito moraliter infinito de condigno potest respondere.

10 — Ad 3am resp. doctor 1º cum aliis communiter: quod esto [illegible] sit dummodo aliam proportionem assignet, ut [illegible] res qui non assignant ~~[illegible]~~ est insufficiens probant. ~~[illegible]~~ 2º negat iusti pro bonis operibus in divino factis vitam aeternam de condigno merentur, cum tamen illorum merita infinita ingenti moris non sint, sed aeternitas praemii infinitum praemium non est, et consequenter neque aeternitas poenae infinita poena erit. omitto plura, quibus recentiores huius obiectio[nem] conantur illudere, quia illorum examen spectat ad tractatum de merito 1º 2ae q. 114.

— 4º. alij sic arguunt, quodlibet peccatum mortale postponit Deum creaturae, et creaturam Deo praeponit, in quo se[rvi]tur Dei offensori [illegible]. Sed huius antellatio est simpliciter infinita, cum sit inter extrema simpliciter infinite distantia: ergo peccatum mortale in ratione offensae est gravitatis simpliciter infinitae.

— Ad 4um negatur, quia actus charitatis Deum praeponit creaturae, quae antellatio est infinita, cum sit inter extrema infinite distantia, et tamen actus charitatis infinitae dignitatis non est, ut ex se [illegible] [illegible], et peccatum mortale Deum postponat creaturae, vel [illegible]

extrema infinite distantia non recte colligit aequalitatem simpliciter infinitam. = Deinde: nam ista distantia ita sit simpliciter infinita, dummodo tamen alterum finito attingat, poterunt extrema offensae illius non distare infinitum, ita aliquid ex ergo nisi hoc ex aliunde sumatur non est ad intentum sufficiens. — Igitur, nam peccatum mortale intra ... a Deo, dicendum est de creatura non infinitum simpliciter, et tamen inter ... quam, et a quo est infinita distantia, ergo excepto offenso ... in ... aequalitate ...llat, ... inter extrema infiniti distantia ... non recte infertur ... offensae et gravitatis simpliciter infinitae. —

= Denique ... dato ... dicunt duo Dii et unus alium offenderet, offensa est gravitatis simpliciter infinita, et tamen distantia infinita inter offendentem et offensum ... ex distantia ... infinitam gravitatis offensae. = Dices, hinc casus non forent infinitae distantia ... inter offendentem et offensum ... tantae ... infinita ... ... Deum, inter extrema distantia infinita ... —

= ... nam posset in casu isto unus Deus alium offendere non antepónendo creaturam Deo, sed se ipsum alteri Deo praeferendo, ... in casu isto non est infinita distantia ... subiecti ... distantia intelligit gravitatem offensae infinitam, etiam non ... in illo.

§. 2.

Authoritate, ...

... ... ducunt ad ea, quae ... ... ad hoc

ducti

aut[illegible] q satisfactio aet rigorosa oportebat, [illegible] haberet virtutem infinitam, q peccatum [illegible] quo fiebat satisfactio infinitatem quandam habebat ex hoc [illegible] ex infinitate [illegible] dignitatis, in qua offensa fuerat, [illegible] modo dicunt, quanto [illegible] maior, in qua peccat tanto est maior culpa; [illegible] respectu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q unica actio [illegible] de veritate q 28 art. 2, [illegible] [illegible] ex mente [illegible] peccatum in [illegible] offendit [illegible] gravitatis infinitae simpl.

14 Rursus [illegible] [illegible] n [illegible] infinitam gravitatem simpliciter in offensam, [illegible] [illegible] [illegible] pat ex illa [illegible] [illegible], qua cum sit dictio diminuens denotat gravitatem [illegible] deficere ab infinitate simpliciter. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] particula [illegible], ut pat in 4º dist. 3. [illegible] art. 8 [illegible] [illegible] art [illegible] in q [illegible] meritoria efficaciae [illegible] [illegible] Christi [illegible] gratia quodammodo infinita.

15 Et in 4º dist. 14 q 2 art. 1º [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] verbis [illegible] efficacia ex virtute passionis Christi, quae infiniti valoris [illegible] quodammodo [illegible] in q [illegible] fuit passio Dei et hominis [illegible] [illegible] [illegible] art. 2º ad [illegible] et de veritate q 29 art. 3 [illegible] [illegible] art. [illegible] inde, [illegible] [illegible] Christi n fuit infinitus [illegible] intensive actus, definite cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] habuit quandam infinitatem [illegible] [illegible] [illegible], quae erat dignitatis infinitae. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible], et [illegible] authorum, [illegible] [illegible] [illegible] meritis Christi infinitatem simpliciter in [illegible] meritis; [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] illa particula quandam n significant defectum ab infinitate [illegible] [illegible] [illegible] defectum ab infinitate in [illegible] physico, quae [illegible] [illegible] offensa, [illegible] et in meritis Christi invenit.

16 Dices [illegible] [illegible] illud [illegible], [illegible] addito diminuente [illegible] infinitate in meritis Christi loquatur, [illegible] [illegible] [illegible] infinitatem, ut pat q [illegible] [illegible] veritate art. 3 ad 8. dicendum [illegible] [illegible]

† aqui se sigue [illegible] folio 328

effectus infinitus, ut est effectus effectivus moralis [illegible] infinitus simpliciter in genere mori.

3° Nam effectus physicus effectus [illegible] infinitus sub ratione possibilitatis effectus, requirit operationem [illegible] physice [illegible] in superiori ordine; ergo et effectus moralis effectus [illegible] infinitus sub ratione possibilitatis effectus requirit operationem [illegible] moralem [illegible] in superiori ordine, et peccatum [illegible] effectus sub [illegible], [illegible] possibilitatis [illegible] infinita [illegible] moralis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infinitum.

Dices [illegible] peccatum non esse infinitum simpliciter [illegible] ordinis [illegible] ordinis [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordinis [illegible] gravitatem [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] infinitatem [illegible], quoniam [illegible] a Deo, [illegible] [illegible] [illegible] a Deo, et haec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordinis superioris in [illegible] gravitas [illegible] superiori ordine, [illegible] [illegible] [illegible] infinita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] infinitatem [illegible] [illegible] [illegible]

255

qualitatem, incrementum dignitatis personae infinitae [illegible] geometricam sine proportione; unde etiam [illegible] peccatum offensae [illegible] dignitatis simpliciter infinitae [illegible] peccatum in tota offensae et gravitatis simpliciter infinitatem: [illegible] excedere offensam [illegible] irrogatam [illegible] acts crescat ex [illegible] perfectionis non [illegible] actus attingens [illegible] intelligentiae perfectionis infinitae, [illegible] excedere actus, qui [illegible] infinita.

26 — [illegible] eadem [illegible] transgressionis in offensam gravitatis ordinis superioris, et gravitatis simpliciter infinitae. [illegible] dictorum authorum offensa [illegible] gravitatem, unde [illegible] fatentur non posse [illegible] creatura [illegible] condigne satisfacere: [illegible] debere [illegible] [illegible] offensa [illegible] gravitatem ordinis superioris [illegible] [illegible] talis ordinis [illegible]; atque non solum [illegible] ordinis superioris, [illegible] simpliciter infinitae: [illegible] eadem [illegible] transgressionis in offensam [illegible] ordinis superioris, et gravitatis simpliciter infinitae.

27 — [illegible] offensa ex se non [illegible] [illegible] dare offensae infinitatem, [illegible] superioritatem ordinis, et aliam [illegible] offensae [illegible] aliud [illegible] [illegible] [illegible]. — [illegible] ordinis [illegible] infinitatem transgressionis [illegible] a finitudine [illegible], ne in actu offendentis infinitatem transfundat, [illegible] persona non influat nisi ut [illegible], et [illegible], [illegible] finito sit limitatum ab eo, ne offensae gravitatem infinitam [illegible]: — [illegible] non solum [illegible] finita, [illegible] ordinis inferioris, [illegible] [illegible] [illegible] quomodo [illegible] persona offensa [illegible] ordinis superioris transfundat in offensam gravitatem superioris ordinis: [illegible] [illegible] persona offensa, [illegible] infinitatem offensae infinitatem. [illegible] [illegible] [illegible] inferioritas [illegible] transfusionem superioritatis ordinis, [illegible] [illegible] limitatio [illegible] non [illegible] [illegible] persona dantis gravitatem: [illegible] limitatio [illegible] [illegible] transfusionis inferioritatis.

Si

28 = Si dicas, cognitionem non esse solum conditionem, sed etiam rationem formalem partialem ex parte personae offensae ad dandam gravitatem actui offensivo, crescat enim, et decrescat gravitas offensae ad incrementum, vel diminutionem cognitionis obiecti, et personae iniuriatae, quod signum est cognitionem non solum conditionem esse, sed etiam rationem formalem esse, unde limitationibus obstat, ut persona infinita infinitatem conferat offensae:

29 = Respondeo ... esse, et veriorem ... doctorum, quae hanc cognitionem dicit solum esse conditionem in obiecto voluntatis, ut existat philosophice seu cum addito ad gradum iam constituta. Ergo crescente voluntario in peccato, crescit malitia, [illegible] voluntarium [illegible] formalis malitiae non [illegible] ... quod crescente cognitione crescat gravitas offensae mali, colligit cognitionem esse causam formalem partialem = eatenus incrementum cognitionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formalis partialis malitiae [illegible] neque cognitio [illegible] =

30 = Denique [illegible] [illegible] Dei cognitio, quae [illegible] [illegible] finita dicitur, [illegible] habet infinitam [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] impedire [illegible] infinitae gravitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ignorantia minuit, et plena cognitio auget malitiam [illegible] cognitio Dei habitualis [illegible] [illegible] [illegible] ignorantia [illegible] patet [illegible] infinitae Dei [illegible] [illegible] gravitatis infinitae [illegible] cognitio, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] offensae impediret transgressionem superioritatis, [illegible] in [illegible] gravitate [illegible] dicta superioritas [illegible], etsi cognitio sit inferioris ordinis impedit transgressionem superioritatis; [illegible] cognitio finita non attingat obiective infinitatem personae offensae impediat [illegible] infinitatis in actum offensivum, cognitio [illegible] attingat obiective infinitatem, etsi finita sit, non impediet.

31 = Ratio 2a finitatis [illegible] actus offensivo infinitatem [illegible] ex
li

limitatam operationem, qui peccat, ostendit, ideo infinitatem petens ex hoc actu, hoc est infinitatem infinite non attingat, cognoscitur itaque operationem, qua quis peccat, finita est, limitata persona infinita, et non inde tamen provenit gravitas infinita.

32 = Sed dices 1°: limitatio actus in modo operandi ab operante, non tollit, quod persona infinita operans actus det dignitatem infinitam, ut fatentur omnes, dempto Scoto; ergo limitatio operationis, et modi tendendi ad objectum in personam offensam, aliud infinitatem non tollit, quod persona offensa dat actui offensivo infinitatem. = 2°: limitatio operantis non impedit infinitudinem gravitatis ex persona offensa: ergo nec limitatio actus, et operationis offensivae illam impediens per omnes: si per impossibile crearetur Deus, omnes qui alium offenderet, gravitas personalis offensae non caret gravitate personali offensae omissa ab operante finito: ut offensa eadem Regis tam alium non est minor, dummodo offensa sit irrogata Regi a plebeio; at in tali casu gravitas ex Deo offenso desumpta esset infinita, cum non habeat unde limitetur: ergo gravitas desumpta ex Deo offenso infinita cum est in actu offensivo elicito a persona finita, et ideo limitatio operantis non impedit infinitudinem gravitatis ex persona offensa. =

33 = 3° infinitas ordinis operationis peccaminosae tendendi non impedit finitatem ordinis gravitatis offensae: ergo limitatio operationis non impedit, ut persona infinita offensa conciliet actui offensivo infinitatem.

34 = Denique, 4° dices: quod satisfactio crescit ex dignitate personae satisfacientis, ideo quod haec est infinita conciliat satisfactioni valorem simpliciter infinitum, ut fatentur omnes praeter Scotum; atqui offensa crescit in gravitate ad incrementum dignitatis personae injuriatae: ergo persona infinitae dignitatis adhuc dat gravitatem simpliciter infinitam. Probatur consequentia: non enim potest dari ratio discriminis, cur satisfactio ita crescat, ut infinitatem attingat ob infinitatem personae satisfacientis; et offensa non in

infinitatem gravitatis attingere non possit ab infinitam dignitatem majestatis offensæ. Etc.

Obiicies adversarium; Loquimur de plena satisfactione comparati ad satisfactionem non ut obiectum, sed ut subiectum, quod moraliter induit a persona valorem satisfactionis, atque inde eo ipso in illa informans moraliter praestat totam dignitatem possibilem, et sic infinitam, ergo plena et infinita; at plena offensa non habet offensæ subiectum neque forma ingenti moris de ipsa, ut obiectum comparat ad illam.

Obiectum autem non absolute valorat, aut gravificat actum, sed persuasive convenit ad valorem, seu gravitatem desumptam effective a persona operante, cumque haec sit finita, non transfunderet in actum valorem infinitum; neque ex obiecto malitiam infinitam sumit ob limitatem ex parte.

Dices 5º insurgendo; Deum per peccatum offensum, comparatur offensam, ut subiectum morale, quod subiectum ingenti moris inbuit eam offensæ. Etc. Prius, vel existens quod infinitum et dimanans videlicet infinitum in actum, quem accepit in plena offensa, vel eo ipso ut sic dat gravitatem infinitam offensæ, vel existens gravitatem infinitam in offensos dimanat, nam in quo difficultatem in 1º ex differentia inter peccatum in se malitiæ, et in se offensæ, dans 1º unam se dicit, et est malum peccati: sed Deus non peccatum, sed Deum moraliter dicit, quod peccatum dicit in se offensæ Deum, ut subiectum comparat. 2º ex eo, quod Deus comparat non ens offendens, sed offensus dicitur patiens offendere; at patiens offensam est subiectum.

Dices, et fere omnes qui admittunt, peccatum in se offensæ esse superioris ordinis quam actum charitatis in se satisfactivum, exinde probant, supponentes non posse aequari creaturam in culpa mortali satisfactive seipsa; quod idem probat, atque ipsum, ostendunt in se offensæ, ac comparatur ad eum actum charitatis in se satisfactivum

facti, et in separatione ad eum, uerba sua [illegible] alia separatio ad ipsum, in qua differunt satisfactio [illegible], et multum [illegible] offensae.

35 Denique est, quod non satisfacit homo pro offensa effectiue absolute, quia homo est incapax; satisfacit tamen effectiue, et conditionali effectiue, quia est capax illius pro offensa satisfaciendi; et hoc est satis ob mortale offensae; nam quoad dandam gratiam [illegible] in ad [illegible] gratuitam ita et hoc Deus exigit in effectu pro illa satisfaciat, a[c]si in effectu satisfaceret pro omni mortale offensa. Et hoc est ratio meum dicendi, quod licet honor est in honorante, iniuria autem in persona iniuriata, solum in morali extimatione.

§. 3.

Argumenta contra proponuntur, et diluuntur.

Dicitur primo contra est argumentum ex Anselmo de incarnatione dist. 18 q. 1. [illegible] illis verbis, dicendum quod offensa habet quandam infinitatem ex infinitate divinae maiestatis, ita et satisfactio aliquam perinfinitatem quandam ex infinitate divinae misericordiae, quia est gratia infrata: at infinitas satisfactionis ex infinitate misericordiae non est talis simpliciter, et solum [illegible] ipsa infinita offensae ex infinitate maiestatis offensae solum [illegible] est talis.

Et similitudinem tenent quoad infinitatem, non autem quoad infinitatem [illegible]; nam offensa deuicta infinito est satisfactio autem etsi infinita non sit in suo valore, [illegible] [illegible] infinita esset, ut fatetur [illegible] in 4 ad Annibaldum dist. 15 q. 1 art. 1. Ideo aliqui dicunt, quod satisfactio aequiparatur offensae, ut est gratia infrata non equivalenter, et acceptans Deus, quia [illegible] gratiam hic eam acceptat, ex qua est equivalens offensae. Quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in-

infinita, altera ꝑ acceptatẽ, altera, ꝗ̃ intelectis ẽ.

Obij. Dicunt 2º. malicia peccati ẽ finita; ergo gravitas offensæ nequit ẽẽ infinita: ꝑ Coã; gravitas offensæ sequit eadem malicia, unde quo maior ẽ malicia, eo maior ẽ offensa; at fratias fundata nequit ẽẽ infinita, ut fratias fundans finita; si ergo malicia ẽ finita, offensa nequit ẽẽ infinita.

Ad hoc ergo a Doct. Salmantic. omissis resp. instando illud in meritis; ꝗ̃ quorum bonitas finita ẽ, et tn valor meritorius ẽ simul infinitus, ut ꝗ̃ ista coã retinet, bonitas autem charitatis in ipso ẽ finita, ꝑ valor meritorius infinitus; ita nec ista tenet; malicia odij ẽ finita, ꝑ gravitas offensa in odio ꝑ ipso ẽ finita. = 2º instat; malicia reg. odij Dei n ẽ superioris ordinis ad bonitatem dilecti Dei, et tn gravitas offensæ odij ẽ superioris ordinis ad auxm charitatis seu boni satisfacti; ergo ista coã n tenet, ita nec ista facta in ergo. = Pro illius ꝗ̃ reo nego Coam; ergo [illegible] quando de gravitate sumpta ex ꝑsona offensa, dist. maior; sub eo sequit ad eam malicia effective seu dimanative, nego maior; subiectiva [illegible] maior, et sub eadem dist. min., nego Coam. [illegible] et ex parte valor ex dicto quaesitus, et valor ꝑsonalis sumptus ex ꝑsona Xpti, quorum ille finitus ẽ, ꝗ̃ [illegible] ipsa bonitas sumpta ex dicto, [illegible] effective sequ.; iste autem infinitus ẽ, et est bonitatem [illegible] supponat, [illegible] effective sequitur ad eam: ita in peccato divina gravitas offensæ [illegible] sumptus, [illegible] infinita [illegible] ꝗ̃ [illegible] ipsa malicia ex dicto sumpta, [illegible] effective sequi; gravitas autem sumpta ex ꝑsona offensa ẽ simpliciter infinita, et si malicia peccati finita sit, ꝗ̃ n sequit ad eam dimanative [illegible] subiectiva, [illegible] malicia supponit in [illegible] ut [illegible] in ordine gravitatis infinitæ [illegible]

Limitat infinitum pro illo infinite, dicunt infinitum infinita-
te meritum Xpti examinantes.

Opponens 1°. Ex dictis ... quod ... ac ... majus me-
ritum, vel demeritum apud Deum, inquantum ex bonitate, vel malitia, quod
eo meritum bonitatem supponit, et ad illam sequitur, et eo demeritum malitia-
m, at inter eum limitatem malitiae non stat demeritum infinitum, ex quo
... sequitur nec cum illa ... gravitatem infinitam offensae.

2° finalitas alia, ut habens ... respiciens ... ab eo insepa-
rabilibus, cum sit accidens esse, et non propria ... illius, quae ... habe-
re ... increati essentiae dimanat, et inseparabilis, atqui gra-
vitas formalis offensae est inseparabilis a malitia peccati; ... ex
quo dimanative ad eam ... gravitas peccati, et quod creatum
ad ... debet ... propria dimanatio; atqui non aliud
nisi peccati malitia ... ergo.

Resp. ad 1. explicando ... et ... meriti,
vel demeriti sit bonitas vel malitia actus, nego ... intelligentia,
cum ... ingreditur simul bonitas operantis ad meritum, et dignitas
... offensae ad demeritum, ... et nego ... infinita ... in
merito Xpti. Ad 2. distinguo majorem: si finalitas, quae ... habens ...
... non sit alia ... cum ... dante, ... instante alia ...
tates, ... majorem, si cum illa ... nego majorem, ... nego
... malitia peccati offensiva majestatis divinae ... respiciat
... majestatem offensam, quae ... dat offensae gravitatem, vel ... in-
... ad ... infra cum ... gravificante ... veniale

Arguit 3°. ... peccatum veniale
de gravitate simpliciter infinita, ... ac ... non ... ejus
... illo satisfacere; ... peccatum veniale ... non
offensa Deum ... peccatum mortale ... non
offensa Deum ... atque ... brevium peccata
... [illegible]

...f. 311

Qd ex circumstantia persone hēt aīa Xpi, qd possit supper infinitam ex quo meritum eius hēt infinitatem, peccato autem semper eam tradito tribuit infinitatem. = D. e. in q. hēt l. 22
q. 87 arto. 4. sic alit. dicendum, qd pena proportionat peccato, in peccato autem sūt duo quorum unum ē aversio ab incommutabili bono, qd ē infinitum; unde ex hac pte peccatum ē infinitum. Adi Aug. qui simpliciter ad dito tribuit peccato infinitatem; qz l. nō fundetur in dictis ... infinitatem meritis Xpi: l. eo ... modo fundetur in illo ... illum peccato. =

Consequenter ... solutio ... ad ... demostro ... ad illis verbis: a bono infinito avertit aliquis a bono finito, ideo peccatum ... finitum ... habet aliquam habitudinem ad bonum infinitum: ex quibus verbis sic arguitur: habitudo peccati ad bonum infinitum ... habitudinis simpliciter ... illa ... aliquam, ... quandam habitudinem: ... exc. qd explicat infinitatem peccati ... illa ... quandam n. colligit, qd peccatum ... ab infinitate simpliciter. = Denique D. Th. ex infinitate peccati colligit qd ... digna ... in ... infinitam dignitatem operum hois dei; ... ex infinitate ... n. recte colligit, ut ostenderemus dubio sequenti; ... sentit peccatum in roe offensae ē infinitum simpliciter.

Dico 2° cc. ex D. Th. in 2° dist. 42, ... est dicendum qd eo quod peccatum mortale ad eternam penam obligat potest sumi ex tribus; 1° ex pte eius in quem peccat qui ē infinite magnus scilicet Deus, unde et offensa illius ... infinita ē digna, qz quanto ... ē dignior in quem peccat tanto peccans magis punit. = ... sic ita hēt. dicendum ... ex hoc, qd ... infinitum peccat debet sibi pena infinita ... autem ... in infinita aeternitate ... in creatura finita ... qualitatem finita ...

+

pducatū infinitatē. Ex ijs ita arguor p. ed. ca effectiua continens effectū infinitū moralē n. pot n. ea infinita in gū morali: effectus infinitus physicus in ca physico finita requirit continentiā neque effectus infinitus moralis in ca morali finita, sic qd effectus requirit ca sui gradū excedere, excederet autē, si infinitus eet et ca finita, sed peccatum q. Deus offendit continet efficient moraliter infinitum effectum demeritum, enim efficient moralis continet pœnas ut meritum præmium: ergo ex ea q. peccato debet pœna infinita infinitatem habet.

19 — Vigesimo hoc, via satisfactoria petitur simpliciter theologice infinitiis et aliis huius authoribus ad inferendam infinitatem simplē satisfact Christi: sed vis meritoria pœnarum est in infinitum synecathegorice arguit in peccato mortali infinitatem simplr in gū mori; atqui hæc vis in peccato mortali est ergo arguit in peccato infinitatem simplr.

20 — Resp: ad continentiam moralem infinitæ pœnæ satis eē, qd peccatum sit in gū sue ordine superiori, nec requiri, qd sit infinitum simplr, hoc enim finitus superaret in perfecte infinitus species alias possibiles, et in ijs finitus continet intellectus prudentiæ infinitas. —

21 — Sed dices 1º nam eadem roe responderi pot in merito Christi satis, qd n. superiori ordine existant, ut gauderent vi satisfactiua peccati synecathegorice infiniti, sed hoc ipsi n. admittunt, q. solo illorum nullo. — 2º: aliud e n. adæquare in perfecte et infinitate speciem, et aliud illas active continere, ut sufficiens ca effectiua: illud n. arguit infinitatem in aliquo gū, ut patet exemplo de hoc; deinde 2º nec opponitur pot similiter aliquo exemplo in hoc enim n. continet, ut ca efficiens infinitas species possibiles, sed ad hoc exigit complementum speciem; sed peccatum continet

bugia... quin ... ipsas ...

mortale cu gravitatis infinitae simpliciter, quae deest venialis de peccato tam veniali.

Quaestionem hanc ergo sumentes [illegible] majorem, [illegible] nec infirmiorum putant, quod hic [illegible] negare nequeat quin [illegible] satisfacere, = [illegible] [illegible] theologorum, inde melius fieret infinitatem simplicem mortali offensae negare, quia affirmare infinitatem offensae peccati venialis = [illegible] [illegible] de malo [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] partis, peccatum veniale est malum [illegible], et [illegible] peccatum, quod requirit esse infinitum simpliciter in [illegible] offensae.

Unde hac [illegible] [illegible] majorem [illegible] dicat, [illegible] peccatum veniale [illegible], ut [illegible] [illegible] recipit a Deo gravitatem infinitam, cum sit offensa [illegible], incapax infinitati [illegible] incapaci [illegible] peccat, et [illegible] authorem [illegible] [illegible] [illegible] peccatum mortale in [illegible] offensa [illegible] ordinis ad satisfactionem [illegible] [illegible] creaturae, et [illegible] [illegible] [illegible] de peccato veniali [illegible] negent.

Si opponeres [illegible] in [illegible] [illegible] infinitatem [illegible] limitatur ex [illegible] limitate, ne in actum suum infinitatem transfundat, [illegible] sit [illegible] mortale offensae mortalis [illegible] infinitatem simpliciter, [illegible] [illegible] peccatum offensae capax [illegible] transfundendi infinitatem in actum [illegible], et [illegible] peccatum impedit suo influxu [illegible] veniali infinitam gravitatem [illegible] influxum [illegible] peccatum limitat ex limitatione [illegible] ne [illegible] gravitatem. = ...

[illegible] merito [illegible] [illegible] valorem [illegible] verbi, [illegible]

il. fra. quodlibet opus Xpi non recipit a persona dignitatem infinitam valoris;
quia licet Deus non det non offensam gravitatem infinitam, ideo est, quia persona
offensa a peccato non dat offensis gravitatem per modum subiecti; illi
fragilis; illo solum per modum obiecti, et inde nec peccatum mortale debet
infinitatem.

Ad 1am respondeo negando cons.; aliud enim est influxum habere dependere a principio ante, una ponente substantiae capax recipiendi influxum, aliud autem limitari ab eo: 1um est verum, 2um falsum: et inde in operibus Xpi; non enim influxus persone debet limitari a principio effectivo, alias non daret meritis suis infinitatem, et tunc ut persona dat valorem opera Xpi, natum est, quod a principio effectivo ab illis opus capacitate valoris; unde si humanitas Xpi operaretur actus naturales non liberos, tales non essent infiniti valoris meriti, aut satisfactionis, quia illi dicimus in persona.

Ad 2am patet ex dictis; licet enim quodlibet opus Xpi acquirat a persona dignitatem infinitam valoris, ideo est, quod in quodlibet inveniunt requisita expressa substracti ad illam infinitatem recipiendam; quod si Xpus opus aliud quod efficeret, cum hec deessent, ut si actus semiplenos, et semiplene liberos eliceret, talia opera non reciperent infinitatem valoris;

Ad 3um. obiectum infinitum attactum per actum elicitum finitum non conferat illi infinitam dignitatem moralem, quia persona offensa, etsi infinita, non debit actui finito infinitam gravitatem in genere moris. patet, nam illo actus est verus, quod infinitas obiecti limitatur ex principio et ornatu finito; atqui nulla est ratio, cur infinitas obiecti limitetur ex finitate actus, et principii, et infinitas persone offense non limitetur ex limitate ornatus, et principii offendentis; ergo.

Dices: etsi actus crescat in perfectione ad incrementum obiecti non sequitur quod si obiectum sit infinitum, actus crescat in perfectione usque in infinitum,

quod sit gravitas offensae aequanda cum [illegible] dignitatis per[so]nae injuriatae, et sequitur ex dictis, personam offensam infinitae gravitatis esse, offensam infinitam fore.

Dices primo [illegible] ex instructis in [illegible] concessio antecedentis negatur consequentia, et discrimen [illegible] quia dignitas actus charitatis sumitur a [illegible], ideo quod ex limitatione [illegible] impedit, ne ei ex objecto infinito infinitas dignitas conciliatur: gravitas autem offensae est imperfectio, et in genere mali moralis, ideoque limitatio voluntatis creatae potius conducit ut actus in [illegible] offensae sit infinitae gravitatis; [illegible] voluntas finita sit [illegible] in genere [illegible] efficientis, et cum in hoc genere est infinita.

Atque [illegible] amplecteretur [illegible] abstraherent [illegible] illas actus malus [illegible] infinitus [illegible] in [illegible] offensae [illegible] in malitia specifica ac simpliciter infinitus; [illegible] alias [illegible] quia habet objectum infinitum, et voluntas [illegible] infinitos haberent infinitae gravitatis [illegible] quod nemo admittit. [illegible] [illegible] illa objecta [illegible] actus specificatis infinitatem simpliciter, et aliunde limitatio voluntatis creatae non obest transfusio[ni] ex objecto, cum infinito sit in genere mali, et [illegible] ideo [illegible] non obstat transfusioni infinitatis ex majestate offensa. Igitur malis attingentes objectum infinitum infinitatem [illegible] in malitia specifica.

[illegible] concessio [illegible] negatur [illegible] partes [illegible] Deus [illegible] charitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

tre-

una autem maiestas Dei offensa eadem est: ergo ... simpliciter infinita.

Si petas cur subiectum non limitat ex influxu proprio, obiectum vero limitat? dubio 3.° rogo de obiectivis quaestionibus de infinitate peccati Christi, modo nobis sufficit infinitatem gravitatis offensae ex capite obiecti defendere, qua infinitas satisfactionis Christi ... par ad offensam.

Deinde urgent contra intendentes probare Deum offensum non comparari ad offensam ut subiectum, sed solum ut obiectum. Primo, si Deus esset subiectum morale offensae, sequeretur in tempore Deum mutari in esse morali; hoc videtur absurdum: ergo sequela probatur: Deus mutatur in tempore, quod transit de non esse irato ad esse iratum; sed Deus transit in tempore de non esse irato ad esse morale iratum offensae in se receptae.

2.° subiectum est in potentia ...a ad formam quam recipit; sed Deo repugnat esse in potentia ad aliquam formam etiam moralem: ergo repugnat illi esse subiectum irati offensi. = 3.° sequeretur omnes peccatores ... offensas eodem tempore existentes esse unam non offensam; consequens absurdum: ergo sequela probatur: ubi enim recipit accidens ... induere quam in subiecto ab eo induat: sed etiam subiectum morale dat induere ... accidenti morali; sed subiectum est unum, nempe Deus: ergo offensae ... unam non offensam.

4.° Sequeretur offensam Dei adorari debere adoratione latriae, consequens absurdum: ergo sequela probatur: Deus ... quod in Deo est morale coniungitur adoratur a nobis adoratione latriae, ut patet in actionibus meritoriis Christi, quae ita adorantur, quia ... vi coniunguntur moraliter personae ... morale coniungitur Deo adoratur latriae, debet adorari. = Denique peccatum Deum offendit per unam ... ab illa; sed Deus a quo aversionis nequit esse in subiecto illius: ergo = Deinde ... offensa ... aversionis sequitur ad eam; at ... ad ... aversionis nequit ... in aliquo subiecto, in quo non recipiat ...: ergo

rei offensa subiecti (?) in aliquo, in quo n̄ subest aversio.

= Ad 2. dico sequelam, mutaret mutatione morali deo dicti, aut dig, nego sequelam; mutatione morali sumpta, ordine ad extimationem prudentem, conc. sequelam, et subcaberi bilite motiis, nego cons.; quia hoc modo mutari moraliter nil aliud, quam stare se habere in ordine ad extimationem prudentem; ac si vere physice mutaret; fundamentum autem huius extimationis e mutatio effectiva offensae n̄ absoluta, sed conditionata, eo enim ipso, quod quis Deum graviter offenderit, cum habet ita inaffinitatem et efficacem conditionatam, unde praebet fundamentum prudentis indicio ad extimandum sic se habere, ac si absolute ipsum haberet, et ita, et Deus sic se habere ad offensam gravificandam, ac si absolute ita mutaret illam. = Explicatur per ad 2. obiectionem, etenim in pōa morali ad offensam nil aliud e, quam sic se habere in ordine ad prudentem extimationem, ac si vere illa ita pateret.

= Ad 3. nego sequelam, in dicatio eius morali offensae n̄ sumitur a subiecto eius pure morali, sed a subiecto, uti physice in se, et hoc multiplex e, ideo offensa multiplicatur n°, multiplicatis actibus offensivis, et ideo ista obiectio in, tantum in actibus meritoriis Xpti, qui personae dei, ut subiectum morale respiciunt, quin ex hoc inconvenienti inferatur aut mutari ita, aut e in pōa illa receptiva, at in dicatio numerica actus Xpti Dni, sub ratione valoris meritorii. = Ad 4. nego sequelam, ad probationem dicatur hanc veram de illis, quae capacia sunt talis adorationis, offensa autem capax n̄ e.

= Ad 2. minorem dicatur rationem aversionis et offensae in peccato n̄ e. fratiliime (?) illum, ut patet ex Aug. de Cac. c. 28. Levantare, et 2° in corpore, ibi ait ipsum autem ... aversionis ... mitantia, non ... sine gratia ... remissio peccatorum

fiani

E

flexi(?) in pot, sed e aversio, offensa, et reatus. Sed, ut q^a distinguit

D[istinc]t^s int^r r[ati]o[n]e offensae, et aversionis, ac inde ex eo, quod p[eccat]um reatus

sub r[ati]one aversionis Deum habeat, propterea non sequitur sub

r[ati]one offensae, ut substans non aspiceret. = Ad 3^m dicatur, quod ut

sub r[ati]one offensae habeat morale subiectum, quod non habeat sub r[ati]one aver-

sionis, satis est haec distinctio, quae inter conceptum aversionis, et conceptum of-

fensae reperitur, et si unus aliud sequatur, quod si conceptus mali-

tia, et aversionis non possunt diversa subiecta respicere ... in

ordine ad eundem habeat eodem modo inspectum explicatur.

= Sed arguitur: omnis effectus infinitus petit formaliter causam infinitam, at

nulla est assignabilis: ... offensa gravis infinitae simpliciter, ergo

... gravitatis infinitae simpliciter. Confirmatur difficultas: effectus ...

infinitus petit causam efficientem infinitam physice, si effectus sit infi-

nitus physice; morale, si effectus gaudeat infinitate morali; at gra-

vitatis offensae infinitae non est dabilis causa efficiens infinita, quae non

est infinita simpliciter.

= Hoc argumentum petit, ut exponamus, unde sit formalis ... of-

fensa infinitae gravitatis, ac quod dividendum inter se authores, nam illi

Doctores recentiores ... docent formam infinitatis offensae ... quaerendam

pure moralem efficientem inter actum offensivum, qui cum creatus sit,

est infinitus in genere moris, datque offensae gravitatem infinitam

simpliciter, ita Cornejo, et Araujo ubi supra, quorum ... sub-

... hominem morali infinitati causae efficientis in-

venirem, ad illam oppositae ... recedo motus hac argumento.

= Omnis effectus infinitus petit causam infinitam, sed talis causa nequit assig-

nari: ergo ... Causa efficiens huiusmodi est voluntas creata, nec phy-

sica, nec moralis gaudens infinitate, sed nulla est causa infinita

assignabilis huiusmodi. = ... advertit ... Magister Araujo ...

... quod etsi limitatio ... impediat infinitatem physicam ..., non

non impedit infinitatem ~~[illegible]~~ pure moralem, quam solo ex dictis defectibus reddit: nam infinitas essentiae, ita moralis, ita physica [illegible] petit comparari [illegible] simili gaudere infinitate: Deus vero [illegible] physice, deus moraliter finitum: consequenter habebit [illegible] infinitas offensae.

Si vero dicas voluntatem esse infinitam in genere moris, nempe in genere mali moralis, cum sit primum [illegible], necessario [illegible] huic infinitati [illegible] creaturae, imo potius [illegible] creaturae [illegible] [illegible], [illegible] in genere dicente [illegible] infinitae malitiae physicae, quod nullus admittit: Consequentia est falsa. [illegible] dicunt infinitam potentiam ex se habere infinitatem perfectam, non [illegible] limitationem potest, nisi ex limitatione [illegible]; at [illegible] solutionem [illegible] specificam malitiae peccati [illegible] voluntas, etiam [illegible] physice infinitum, [illegible] infinitum moraliter in genere mali: [illegible] impediat [illegible] transfundat [illegible] infinitatem physicam, non impedit transfusionem infinitatis in genere mali moralis.

Si vero dicas [illegible] moralem [illegible] primaria [illegible] et [illegible] resultantiam, cuius resultantiae [illegible] offensa [illegible] atque peccaminosi [illegible] positive [illegible], et voluntate creata [illegible] causam substrahentem; [illegible] autem offensa, cum sit infinita [illegible] resultantiae [illegible] infinitum [illegible] [illegible] sit exercitio actionis [illegible] primum [illegible] hanc [illegible] primariam [illegible] nullus [illegible] quam [illegible] positive assignavit, cuius [illegible] non sit voluntas creata [illegible] requirit ab alio, quam [illegible] creata [illegible].

Secundo [illegible] offensa nequit [illegible] malitiae moralis, [illegible] quo; [illegible] quo constituitur [illegible] offensa [illegible] offensae [illegible] inveniri ante [illegible] gravitatis infinitatem [illegible] offensae:

Ergo talem maiorem non continet primoria offensa infinitè gravitermini[?] et precise quod resultans continet, priusquam habet illud morali infinitate, sicut prius quo resultantis physice petit physicam infinitationem, de eo ipso quod primo offensa morali infinita ac tam offentium illam infinita gravificat; ergo eo ipso quod non assérat admittit sive propugnans maiorem illam moralem continere offensam infinitam simpliciter in genere moris.

Vo dicendi modus est, rationem infinitatis esse distantiam creaturae à Creatore, quae etsi in esse entis finita sit, in esse tamen distantiae [?] infinitam. Sed displicet modus iste dicendi. 1o nam [?] nam [?] infinitam ... aliud Deum ab eo, quem colimus, distantem, illum quae offendentis talis offensa [?] incipit infinita simpliciter, etiam non tamen distantiae offendentis ab offenso: ergo distantia creaturae à Creatore non est ratio dans infinitatem offensae. 2o Maiestas regia offensa dat offensae gravitatem ad ordinem regium spectantem, sive à persona inferiori, sive à regi aequali offendatur; ergo ratio dandi regiam gravitatem non est distantia offendentis ab offenso, sed dignitas, sive [?] offensae; ergo [?] ratio dandi gravitatem offensae in Deum non est distantia, sed ipsa maiestas divina.

Missis ergo his, et aliis dicendi modis ad aliquos, tamen, secundum modum negamus, dantem rationem huius infinitatis, nempe maiestas divina per peccatum offensa, nam sicut persona Verbi, quod sublimis est ac eius, quia ab humanitate recipiunt, et in linea moris sunt illius actus valorem, et infinite meritorios constituere, et humanitas Christi, quae [?] sustentat ad eo infinitae morali, et adoratione latriae adorabilis constituit infinitate ... estimabilis, ita putat quod Deus est subiectum morale offensae, quae [?] sit moraliter gravificantis.

Sed dices, aliud esse loqui de offensa graui in se [?], aliud de offensae gravitate in abstracto, id est de ratione dante gravitatem, si de 1o quaerunt est ipsius a divinitatis creatae offendentis.

quod etsi fractam infinitam in esse, cat in abstracto, solo actum offensivum, ut eritum in gloria offensio, ad eandem autem vice tam non naxim dignitas eius esse. Et sub esse aliquam illamque alteri unire, ut pat in actu generante ho[...], et sic nec magis esse, nec frangi, quod illarum minorem esse. — Si autem loquamur de fractam gravificante vel effectum, et aliquid inuatum nempe diuina Maiestas offensa.

Opponies 1°. offensa diuina quatenus infinita mala quod et odio digna; et Maiestas diuina mala non est, nec digna odio, et summo amore: ergo non ponit ut fractam constituens offensam infinitam in ratione grauitatis moralis. — 2°. constitutio illa moralis consistens in fundamento prudentis aestimationis, qua peccatum sui ipsius dignum poena infinita et summi odii; et imprudentissimum erit indiuiduum, qui ius existimaret diuinitatem ipsam constituentem aliquid odio et poena dignum: ergo nequit ipsum fractam moralis dare grauitatem offensae. — 3°. Deus est iustitiae cuiusque et grauitatis illius; at nequit esse subiectum sui ipsius: ergo nec ut fractam offensam infinitam grauificare. — Denique nam peccatum est in esse offensae infinitae grauitatis: ergo fractam grauificans debet esse in esse offensae: et diuina maiestas in esse offensae non est.

Respondeo: ergo non est fractam constituens grauitatem offensae infinitam simpliciter.

Dico ad 1°. negando causam, quod etsi id, quod bonum est, et amore dignum, nequeat consequentia attrahere constituere malum, dignumque odio, attrahere in esse, et aduersum in per se ipsum, ut in nobis, ipsa Deus obiectum dat malitiam attrahens esse, et unus in se alter dat grauitati. — Ex quo ad 2° obiectum. — ad 3°. dicat, Deum esse subiectum offensae, non in grauitatis sumpta in abstracto, nec offensae graui in concreto adaequate sumpta pro materiali et formali, et solum inadaequate sumpta pro materiali, unde non dicendum est, grauitatem offensae in abstracto non habere subiectum inhaesionis, et solum constitutionis,

nam

Num ipsa offensa, quae infinite gravis fiat.

Ad ultimam 2. quod etsi Dei offensa non sit pro inaequalitate imago physica, est tamen pro inaequalitate imago moralis, supponentis pro inaequalitate satisfactionis non physice, sed moraliter, sicut enim moralis est dilectio offensi, ita non physice, licet hoc non placeat respectu offensae cum gravitate infinite simpliciter non inaequalis, sed ex
nec hinc colligitur esse eodem modo infinitum actum charitatis respicientem tractum cum obiecto infinito, et enim clarum discrimen, quod actus charitatis non habet ad illum, ut pro [illegible] denominans, sed solum ut obiectum tractans; offensa autem offensa, non ut qualitas tractans, sed ut pro [illegible] denominans, et constituens in aliquo esse ad offensam spectat, ubi idem non solum [illegible] infinitam [illegible], sed absolute sumpta denominative ipsa est [illegible].

Sequitur 2o non stare aliquod esse infinitum morale, quin sit infinitum physice; offensa neque physice infinita non est, sed nec moraliter. probatur: ideo enim aliquid esse infinitum morale est, esse in se ipso finitum, aestimari ut esset infinitum eo, quod parum distat a magnitudine infinita simpliciter, quod non [illegible] pro finitum potius tam parum ab infinito distare, ut prudens existimet, quantum si infinitatem haberet, et quod re ipsa finitum est, infinitum distat ab infinito in re: ergo non stat aliquid esse infinitum morale, quin physice infinitum sit = 2o. quod vere non est infinitum, iudicio prudentis nequit aestimari, ut tale prudens enim iudicium debet esse conforme rei in se: at id, quod est vere infinitum physice est infinitum: quod solum potest esse infinitum morale. = 3o sequitur aliquod esse infinitum morale, [illegible] physice infinitum, sed eo ipso est infinitum physice, cum [illegible] infinitum physice.

Ad maiorem, admitto; ad minorem nego maiorem, non enim sunt moraliter infinita in aestimatione fundata super aliquid re ipsa finitum parum ab infinito distans: sed in aliqua connexione cum re ipsa infinita suffi=

ciente ad iudicandum sic ad illam operari, ut ab eo valorem suum gravificet, quod in dicto prudentum ~~[illegible]~~ ad regulandum actiones moralium, non tamen omne, quod enim infinitum est, est infinitum physice, debilium, id quod est infinitum in ordine ad effectus physicos; quod autem est infinitum respective ad prudentum aestimationem, et in ordine ad effectus morales, dicitur sit infinitum non physice = ad 3am distinguo maiorem, nisi per aliquam formam physice infinitam, et unitam physice, nego maiorem, unitam moraliter, concedo maiorem, et subsumptam distinctionem minoris nego consequentiam, ut enim aliquid sit physice infinitum non sufficit coniunctio cum forma physice infinita, quod exigitur, quod talis forma physice informet, sed cum Deus careat gravitate infinita, etsi ipse physice infinitus sit, non inde sequitur quod offensio sit physice infinita.

= Denique arguitur si peccatum in ratione offensae est infinitum, sequitur unum peccatum non esse maius alio, quod sine fide est, et [illegible] est sanctorum peccatorum inaequalitas asserentium. Sequela probatur: unum infinitum non est maius alio in eo genere, in quo est infinitum. Sed peccatum est infinitum in genere malitiae, ergo unum peccatum non est maius alio.

= Huic argumento respondent plures authores negando sequelam, ut dicunt, quod etsi loquendo de infinito totali in ratione totalis unum non sit maius alio, quod negatio, in qua ratio infiniti formaliter consistit, non admittit: loquendo tamen de infinito morali, et in ratione [illegible] quod non patitur, cum quod peccatum non sit infinitum [illegible] ad in ratione [illegible], etsi quodlibet sit infinitum, unum tamen est maius alio, cum huic favet [illegible] in hac 3. parte [illegible] cap. 3. cap. 3. =

= 2° alij dicunt peccatum ratione [illegible], et in ratione offensae, et in ratione malitiae, non tamen in ea peccatum infinitum non sit unum est maius alio: cum tamen sit in ratione offensae unum non excedit aliud, ita [illegible] Connexo cui videtur favere [illegible] art. 4° in argumento [illegible].

me

Media tñ via procedendũ censeo, ante cuius expositionẽ no-
to 1º. Stoicorũ errorẽ fuisse in eo, qđ docebant oĩa peccata æq-
qualia sub oĩ rõe, ut eẽ oẽs virtutes eo qđ virtus in eorũ sente-
ntia sit indiuisibilis, & sicut lux esse it magis, et minus. Unde au-
thores asserentes peccata eẽ inæqualia in rõe malitiæ, et æqualia
in rõe offensæ longe distant ab errore Stoicorũ, cũ in hac sen-
tentia absolute veniũ dicere peccata esse inæqualia, qm̃ licet eo-
rum species inæqualia sunt, tñ si in rõe offensæ sint æqualia.
Noto 2º. grauitatẽ offensæ nõ sumi solũ ex p̃sona offensa, sed
ex obiº, intentione, alijsq quãlibet circunstantijs.

Quibus p̃notatis dico peccata in rõe malitiæ et grau-
itate offensæ desumpta ex obiº, alijsq circunstantijs eẽ inæ-
qualia, et unum magis alio grauius, licet p̃sonalis in peccato
mortali dignitas inuenta æqualis ẽ in oĩbus peccatis mortalibus,
qđ p̃bo paritate meritorũ Xp̃i, siquẽ valor p̃sonalis q̃ p̃sona
diuinitº, quæ infinita ẽ, et p̃pa valorat actº Xp̃i, in oĩbus ope-
ribus Xp̃i æqualis ẽ, et si valor eius operibus p̃petens ex obiº alijsq
quæ circunstantijs maior sit, aut mĩr, et inæqualitatis bonitati
actus: ergo similiter grauitas p̃sonalis p̃petens offensæ ex maiestate
offensa æqualis ẽ in oĩbus peccatis, ãtũ grauitas ex alijs capi-
tibus sumpta sit major, l. mĩr.

Opones 1º. Deus magis offenditur uno peccato, quã alio:
ergo uni cõiat majorẽ grauitatẽ, quã alteri. Rñ. neg. c. ex hac
solutõe offensam peccati mortalis nõ eẽ infinitã simplr, cũ
nõ admittimus: ergo p̃t sequela: ẽ stat ex finito, et infinito, ut patet
in corpore, cuius est infinita latitudo, finita autẽ p̃funditas,
ideo nõ est infinitũ simplr, qđ ex utroque cõponit: ergo si peccatũ
ex finito et infinito cõstat infinitũ simplr nõ ẽ.

Pº ad 1ũ Distinguo ans: magis extensiuẽ, cõdo ans, intensiuẽ
nego

nego ant. = ad [illegible] [illegible] mag, sicut aliis infinita [illegible] finitas
eminent continent, nego mag.; si illas eminent non continent [illegible]
mag. sit [illegible] [illegible] [illegible] nego cons. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eminent continet. eminentia equivalentia, aliis [illegible]
[illegible] gravitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] peccatum [illegible]
gravitatis [illegible] ex maiestate offensi [illegible] [illegible] [illegible] pena
[illegible] [illegible], sicut gravitatem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eminent per equivalentiam continet [illegible] simplr. [illegible] infinitam.

Dices si peccatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] gravitatem [illegible] [illegible] [illegible].

Dices [illegible] mag. illa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] substantia taxationem [illegible] divina [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] nego cons. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] imaginabilis [illegible] in infinitum [illegible] peccato, [illegible]
[illegible]; [illegible] possibilis infinita pena, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccato [illegible] condignum pu-
nitionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
voluntate penam [illegible], ita ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aversionem [illegible] punirent [illegible] divina visionem,
in quo pena [illegible] quodammodo infinita [illegible], et [illegible] quali-
[illegible] aversionis ad bonum immutabile mag. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] satisfacere possit [illegible] [illegible]
[illegible] peccato mortali?

Dubitat. 2.

[illegible] [illegible] [illegible] condigne satisfacere possit [illegible]

Vel alieno peccato mortali?

§. 1.

Proponitur 1a concl. et probatur a ratione.

= Nimirum communiter intelligimus hominem sine Dei gratia adiutorio, et inspiratione non posse de condigno, imo nec de congruo satisfacere, ita ut Christo, et opposita nulli catholico liceat tenere; cum ex sententia Pelagius, cuius est religionis, passim habeatur nihil ad vitam aeternam conducens posse a nobis effici sine gratiae adiutorio; satisfactio autem etsi perfecta ad vitam aeternam conducit: ergo non possumus [illegible] sine adiutorio gratiae [illegible] de condigno, imo nec de congruo perfecte satisfacere. Loquimur solum de hominis puri exclusione ad[illegible] [illegible] Dei, et quaerimus an possit condigne ad aequalitatem pro peccato mortali satisfacere, sive proprio sive alieno, et hoc de potentia absoluta.

= In quo certum supponimus posse hominem perfecte satisfacere pro peccato mortali, contra magistrum Durandum hic [illegible] ait esse contra doctrinam [illegible] et aliorum, [illegible] [illegible] [illegible] oppositum docentes, at quia huius resolutio pertinet ad [illegible] [illegible] [illegible], ideo supponenda, et ex his deinde [illegible] quaerimus an possit exhibere satisfactionem perfectam, et aequalem, quae in [illegible] [illegible] [illegible], et docet posse hominem ex Deo satisfacere condigne pro culpa mortali, sive propria sive aliena = [illegible] [illegible] [illegible] et alienam, negat purum [illegible] [illegible] condigne satisfactionem [illegible] [illegible] [illegible] utramque negat, authores dabimus in probandum [illegible] [illegible] [illegible] proposuit.

= 1a concl. [illegible] purum creaturam pro peccato suo mortali condignam et aequalem satisfactionem exhibere. Ita [illegible] [illegible] Anselmus lib. 1 cur Deus homo cap. 1. D. Bonav. in 3. dist. 2. q. 3 et 4. Ricardus q. 4 Capreolus in 4 dist. 15. q. 1. art. 1. concl. 1a Ferrara 4o contra Gent. cap. 54. et recentiores omnes insignes tenent cum ex societate nostra Suarez, Vasquez, et plurimi alii et [illegible], ut in propositis diferant et hic [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] omnimo [illegible] ea, solum [illegible] [illegible] proponenda.

2° ex infinitate offensionis et [illegible] valoris satisfactorii
[illegible] cum [illegible] sequentis esse [illegible] sequitur.
Deinde [illegible] in ordine ad peccatum
[illegible] satisfacientis: etenim satisfactio condigna [illegible] supponit cul-
pæ remissam [illegible] satisfacienti subito: at opus [illegible] culpæ remi-
ssionem requirit et condignam satisfactionem [illegible] nullum [illegible]
[illegible] potest esse condigne, et [illegible] pro peccato suo mortali: [illegible]
legitima [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] p. 6. v. [illegible]
satisfactorium [illegible] sumit ex dignitate personæ satisfacientis, et
gravitas [illegible] ex [illegible] [illegible] offensæ: at [illegible] in peccato morta-
li existenti nulla potest esse dignitas apud Deum: [illegible] si [illegible] cul-
pa remissa satisfactio nequit esse condigna [illegible] condi-
[illegible] [illegible] culpæ remissionem supponit, ut [illegible]
[illegible] 11. [illegible] satisfactio condigna [illegible] supponit culpæ
remissionem, [illegible] examinabimus [illegible].
3° [illegible] condignam satisfactionem [illegible] remissio culpæ [illegible]
[illegible] amicitiæ cum Deo, sequentur [illegible] [illegible] ex sacramen-
[illegible] ad satisfactionem esse [illegible] condignam satisfactionem, peccato
mortali in statu [illegible] esse infinitum in [illegible] mortis, [illegible]
[illegible] [illegible] cum Scoto [illegible]: [illegible] falsum; [illegible]
[illegible] [illegible] cedit a gratia [illegible] ab auxilio actuali, + habituali
[illegible] + habitus [illegible] cedit a gratia [illegible] [illegible], non [illegible]
sub [illegible] justificanti, [illegible] sub [illegible] auxiliante [illegible] satisfactio
[illegible] offensæ in [illegible] a [illegible] gratia, ut offensam remittente [illegible]
dit, [illegible] sub [illegible] exercitio supponit; [illegible] satisfactio
[illegible] condignam, si dignitas satisfactoris remissionem culpæ [illegible]
[illegible]: [illegible] Concilii [illegible] remissio culpæ fit gratis a Deo
x Conc. Trident. Sess. 6. cap. 7, 8, et 9. [illegible] inquit: [illegible] gratis
justificari [illegible] nihil eorum, quæ justificationem præcedunt, sive fides, sive opera,

ipsam

[illegible] iustificati gratia cum merent. denique licet infunderent hic usque in tempore sine [illegible] tempore, sine non iustificatur, non est condigna meritum gratiae remissionis peccati, aequalis gratia remissivae peccati non est gratia, de coronae iustitiae, et hinc minus opponit iustitiae quae satisfactio condigna, quae meritum condignum, cum minus ex iustitia extinguatur debitum condigna satisfactio, quae tribuat meritum condigno premii; [illegible] non est condigna satisfactio pro culpa, aliis remissio culpae gratia non fieret ut de [illegible] [illegible].

Ex dictis [illegible] colligo quod actus eiusdem posse absolute gratiam habere cadere sub merito, non tamen eiusdem posse pro aliis satisfacere condigne pro culpa mortali propria [illegible]: nam ut operetur meritorie supponit aequalis gratia habere, de [illegible] [illegible], quae non aliis quoque ab [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ut [illegible] humanitati assumptae, culpae autem remissio aequale supponit condigne satisfactio. atque inde actu eiusdem gratia habere posse cadere sub merito condigno [illegible], [illegible] [illegible] non est [illegible] ad dictos posse culpam mortalem [illegible] condignam satisfactionem peccatoris extinguere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quae docet gratia merito non posse cadere sub merito, eo quod nec remissio culpae [illegible] satisfactio [illegible] sub ratione satisfactionis condigne operis sub [illegible] [illegible].

§ 2us

Dubii [illegible] argumenta proponuntur, et [illegible].

Pro 2a [illegible] respondent [illegible] [illegible] dist. 5. q. 1. [illegible] hic et [illegible] no 24. [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Araujo hic no [illegible] in 3. dist. 20. q. 2 [illegible] in 4. dist. 19. q. 1. art. 2 ad [illegible] [illegible] hic dist. 1. ad [illegible]: in cuius favorem arguitur 1o ex [illegible] in 4. dist. 15 q. 1. art. 2 ad [illegible], ubi [illegible] opponitur quod satisfactio debet aequari offensae, actio autem hominis non aequari offensae Dei, quae infinita est [illegible] hic [illegible] [illegible] dicendum quod [illegible] offensa habuit quandam

in

infinitatem ex infinita Dei maiestate, itaque satisfactio accipi potest quandam infinitatem ex infinitate Dei misericordiae, quia est gratia infinita,
acceptans qua [illegible] reddit quod homo reddere potest. Ad 2um dico satisfactionem debere adaequare offensae gravitatem quoad valorem, non vero absolute
[illegible] adaequare, [illegible] utrique infinitatem.
Non inde sequitur satisfactionem, [illegible] inter se habere quandam, at quia
Thomas eam negat, [illegible] ea necessariam satisfactionem non esse habere quandam
infinitatem: [illegible] tenuit debere satisfactionem quod adaequet offensam.

Resp. [illegible] mente Thomae in hac parte [illegible] dubitandum, ut
patet in corpore dicti articuli, quod [illegible] non potest homo satisfacere, [illegible] satis aequalitatem quantitatis importet; distinguit autem de importare aequalitatem proportionis, [illegible] sicut sufficit ad veram
iustitiam, ita sufficit ad veram satisfactionem. Unde Thomas negat satisfactionem adaequari offensae secundum qualitatem, sed secundum proportionem, ac secundum acceptationem, quae [illegible] ex misericordia [illegible] acceptantis, [illegible]
tis, et [illegible] aequalitatem proportionis [illegible] Thomas recurrit
ad infinitatem ex Dei misericordia acceptante. [illegible]
[illegible] [illegible] maior [illegible] [illegible] non adaequat secundum aequivalentiam, [illegible] secundum proportionem, seu acceptationem, [illegible] necessariam
[illegible] infinitatem ex misericordia [illegible] acceptante, [illegible] infinita
[illegible] dicat magis [illegible] [illegible] aequalitatem [illegible] in
corpore articuli, [illegible] [illegible], et acceptat [illegible] in [illegible], quod homo faciat
[illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible] [illegible] dabit ad Deum, ita [illegible] quod homo potest
ad hoc [illegible] explicat Thomas art. citato in corp.: [illegible] in eo [illegible], [illegible] a Deo
accipiet, ac si [illegible] aequivalens offensae, et hanc aequalitatem non negat Thomas.
[illegible] negat [illegible] qualitatem secundum quantitatem [illegible] dicta.

Arguitur 2o ex eadem. [illegible] adultimum, [illegible] opposuisset, quod
peccatum mortale actuale [illegible] gravius originali; at [illegible] nemo,
nisi [illegible] [illegible] potuit satisfacere, [illegible] actuali: [illegible] ad [illegible] dicendum

quod actus originalis peccatum minus habeat de ratione peccati quam actuale, in
ratione gravium, quod est ipsius hominis naturae infectio, ideo per unius hominis puri satisfactionem
expiari non potuit ut actuale: ex quo patet contra argumentum: eam satisfactionem
condignam illam quae hominis pro culpa mortali propria, quam ibi possibilem
negat pro culpa originali: at satisfactio inaequalis pro culpa originali
possibilis est homini puro, et illius contra possibilis est illi condignam, et aequalis ergo
tunc possibilis est illi pro culpa mortali.

R. Dico. triplicem aequalitatem in corpore illius actu distinxi, alterum
quantitatis, alterum proportionis, et tertiam aequalitatis satis-
factionis quam tamen nullus hominum efficere potest, ante dicta (?)
reddit quam eius est satisfaciendi pro culpa mortali propria, et neque
de originali loquitur de satisfactione aequali secundum proportionem, et acceptationem.

Arguitur 3. homo faciens totum quod potest ad aequalitatem satisfacit, atqui
Virtute qua actus charitatis elicitus, de peccato etc., actus contritionis elicitus facit to-
tum quod potest humanis viribus in ordine ad debitam satisfactionem, videtur
aequalitatem satisfaciendi; et faciens totum quod potest in ordine ad debitam
aequalitatem facit totum, quod tenetur, nemo enim obligatur ad impossibile.

R. negando minorem. faciens totum quod potest ex viribus suis satisfacere aequa-
litatem aequalitate proportionis, tamen quia acceptatio non a quantitate, deinde qui
valentia, quod adhoc exigitur, ut aequaliter possit, ut aequale aequivalens inven-
ire rogata, et homo in impossibilitate obligati ad exhibendam satisfactionem aequalis
valoris in quantitate culpae, et mens eam non exhibendo peccet, colli-
gitur eliciendo actum charitatis, et contritionis pro tota quantitate
qua aequalitate, sed solum pro suo posse, et obligati, alias, qui debet
centum, et non potens solvere, nisi quinquaginta, illa solvendo ad aequa-
litatem satisfacere diceret, quod falsum est: imo est magis falsum, si nihil
potens, nihil solveret ad aequalitatem satisfaceret; unde sic dicendum est
non satisfacere secundum obligationem, quod plus non potest ut ad aequalitatem, ita
etiam in nostro casu.

Arguit.

Arguit. 4.° instando in hanc solutionem fundatam in rationem: reddens pro-
portione offensae totum quod abstulit per offensam, facta aequalitate satisfacit, ut
quantum abstulit, tantum reddit; at efficiens actus charitatis reddit Deo
totum, quod abstulit per peccatum: ergo minor probatur: homo per peccatum abstulit a Deo
rationem ultimi finis solum quoad affectum; at efficiens actus charitatis reddit
quoad affectum rationem ultimi finis: ergo reddit Deo totum, quod ab eo abstulit.

Respondeo, duplicem esse satisfactionem: alteram pro re oblata, quae vocatur
restitutio: alteram pro iniuria illata, quae dicitur propria satisfactio; ad
[illegible] redditio aequivalentis: ad 2.um exigitur aequalitas valoris ob-
sequii ad gravitatem iniuriae; unde si plebeius aliquid a Rege
per rapinam deferat, satisfacit reddendo aequalem, attamen iniu-
ria Regi irrogata [illegible] si tantum Regi sit [illegible], quam illa
humiliatio in ratione obsequii adaequat gravitatem iniuriae: ergo actus
charitatis affective dat Deo tantum quantum affective abstulit a
Deo per peccatum, non tamen est valoris aequalis in ratione obsequii in actu
affective dante, ac est gravitatis in actu affective tollente [illegible]
dato. hinc licet ad actum charitatis [illegible] valeat suffi-
ciens restitutio, nihilominus potest dici sufficiens satisfactio: [illegible] ad con-
gruum in se [illegible] majorem; reddens totum quod abstulit autem adae-
quate in valore gravitatem offensae, [illegible] major: antecedens non adaequate
[illegible] major: et sub casu dicto minorem nego consequentiam.

Arguit 5. causa efficiens gratiae impeditiva ex peccato in digno
modo satisfacit, [illegible] non est efficiens actus charitatis efficiens causa gratiae a pec-
cato impeditiva. Consequentia: minor probatur: nam delectatio efficax Dei videtur gratiae
ad supplicandum sufficiens, ut vult Vasquez, [illegible] [illegible]
in ultimum finem et delectatio, quae in peccato retrahebat, quae in pecca-
to [illegible] [illegible] dicta a D. Thoma de gratia [illegible] major
probatur: nemo enim potest Deum necessitare ad offensam remittendum, nisi condigne
[illegible] satisfaciendo; at causa efficiens gratiae [illegible] morali cum [illegible]

Deum

Deum obligat ad remissionem offensae, non enim est peccatum destrui, non remissa offensa;
et causa sufficiens gratia in se possibilis cum peccato condigne eo satisfacit.

Ad 1 solvitur: actum charitatis destrui voluntatem suam ad omnem creaturam, voluntatem quae mansit in Deo; quem in culpa mortali invenientem, non autem destrui maculam, aut remissam offensam; illum autem ille condigne satisfacit, quia ponit gratiam destruentem offensam: Et licet actus charitatis non condigne satisfaciat ceteris [illegible] solutus est: neque destructo peccato in subiecto destruitur, et nequit manente offensa, neque in offensa idem cum peccato, licet sit [illegible] peccati fundatur, destructo autem fundamento nequit [illegible] generaliter [illegible] fundatur; [illegible] licet actus charitatis [illegible] habitum ad [illegible], expellit a subiecto peccatum, et enim [illegible] privatur essentiale peccati, destructo autem aliquo privato [illegible] esse non potest [illegible]: quod non stat actus charitatis destrui suum ad omnem creaturam, voluntatem quae a bono [illegible] destrui maculam ac aut offensam.

Ad 2 [illegible] dispositio sit impossibilis cum peccato [illegible] valoris moralis [illegible] sive valoris, [illegible] cum entitate, [illegible] destruatur, non [illegible] ut quis dicat condigne satisfacere peccato non sufficit [illegible] gratiam in illo impossibile, nisi haec impossibilitas sit [illegible] valoris moralis: unde si quis posset [illegible] habitu efficiente [illegible] peccatum destrueret, etiam non diceret satisfacere [illegible] quia cum peccato non est valoris satisfactorii, [illegible] physica entitate, [illegible] impossibile cum peccato mortali [illegible] valoris moralis; neque eandem [illegible] peccato amor [illegible] amor [illegible] amor [illegible] valore morali [illegible], [illegible] ideo [illegible] actus charitatis [illegible] aliquid cum peccato impossibile, non ideo [illegible] [illegible] facere aequaliter satisfactionem [illegible] quatenus huic doctrinae obiicit [illegible] [illegible] etsi nemo possit Deum obligare [illegible] ad offensae remissionem, nisi [illegible] condigne satisfaciens, obligatur [illegible] necessitate ex [illegible] aliqua [illegible] a Deo, [illegible] obligati aut [illegible] non satisfaciente condigne, [illegible] auxilio libere dato a Deo [illegible] gratiam impossibilem cum [illegible] peccati [illegible] attingit.

[illegible]

= Denique arguitur: etsi ad meritum condigni praexigatur status amicitiae in subiecto, ad satisfactionem condignam nequaquam; nam: quia actus charitatis, imperfectae contritionis, ut praecedit gratiam iustificantem, potest esse condigna satisfactio, etiamsi condignum meritum gratiae iustificantis esse non possit. Antecedens probatur: meritum condignum, quod est meritum perfectum, exigit in subiecto statum gratiae; unde mea pars [illegible] 2. q. 114 negat homini in peccato existenti meritum condignum gratiae iustificantis; et tamen satisfactio imperfecta statum gratiae in subiecto non exigit: quod a merito ad satisfactionem inefficax argumentum fuit, et non ex eo quod meritum condignum culpae remissionem supponat, inde colligit condignam satisfactionem remissionem culpae in satisfaciente supponere. Probatur minor: cum enim subiecti ex eo isto supponimus, peccatorem per actum contritionis, ut antecedit gratiam, imperfecte satisfacere pro culpa mortali propria; at contritio, ut antecedit gratiam, non supponit subiectum gratum, neque amicum Dei, cum hos effectus praebeat gratia iustificans; actus autem contritionis pro illo priori non supponit gratiam sub conceptu iustificantis, sed sub conceptu auxiliantis ad summum: quod satisfactio imperfecta non exigit statum amicitiae in subiecto.

= Hoc argumentum nihil habet difficultatis, siquidem hominem in peccato existente posse de congruo aliquid mereri a Deo, quod sic docet in 2. Thomas in 2. dist. 27. q. 1. art. 4 ad 2 et in August. lib. de [illegible] et litera cap. 14, cap. 33. [illegible] 90, 105, 106, et aliis saepe, ubi maxime sibi in peccatore esse gratiae remissionem peccatorum agnoscit; [illegible] quae tenet Capreolus in 4. dist. 14. q. 2 art. 3. in solutione ad argumentum Scoti.

= Licet hoc possibile sit, et fundata in D. Thoma 1. 2. q. 114. art. 5, ad [illegible] 7, ideo ad argumentum, [illegible] illam, nam ad argumentum, nego minorem: [illegible] dicatur contritionem posse considerari, ut dicit gratiam sub conceptu auxiliantis, ut antecedit illam sub conceptu iustificantis, sub qua consideratione, nec meretur de congruo gratiam remissivam, nec pro culpa mortali imperfecte satisfacit. Potest etiam considerari, ut sequitur gratiam, quatenus dat

po

positivum effectum participationis divinae naturae, et effectum privativum exclusionis culpae
a subiecto, ut macula est, et malum illius antecedit, tamen eandem gratiam,
ut excludentem peccatum sub ratione offensae; et hoc modo meretur de condigno
remissionem offensae, et ita sub ratione offensae satisfacit, et sic enim supponat
gratiam ut dantem illos duos effectus, et non dubium inchoative gratiam
tamen, quod ut sufficit ad satisfactionem imperfectam, ita etiam ad meritum condignum,
quod est meritum imperfectum, et non tamen supponit gratiam per dantem ultimum
effectum remissionis peccati sub ratione offensae, ideo quia haec non potest mereri,
supponit illam gratiam, ut sic perfecte satisfaciam. Vide Magistrum nostrum ubi
supra n.º 27. at autem disparitatem aliquam inter meritum, et satisfactionem
etiam sit quoad hoc quod est supponere culpam remissam, sequenti dubio
videbimus.

Opponens: ratione gratiam destrui peccatum in ratione maculae, quin
etiam destruat in ratione offensae: sed si autem contritio, aut attritio supponit gratiam
ut destruentem maculam, supponit etiam remissam offensam.

Respondeo distinguo antecedens, quin etiam destruat in ratione offensae in eodem instanti
temporis, concedo antecedens: in eodem prioritate naturae, nego antecedens, et consequentiam, quia non
solum, quod destructio offensae sit posterior offensae natura destructione maculae,
adest locus, ut contritio, quatenus satisfactio sequatur gratiam, ut destruentem
maculam, et antecedat eam, ut remittentem offensam.

Ubi obiter noto inter loquentes quosdam ex nostris, qui admittentes prioritatem
ut excludentem maculam,
tatem, posterioritatem quae explicatam inter gratiam, ut excludentem maculam,
et remittentem offensam, et actum contritionis, ut est satisfactio, illam postea negant
tamen inter gratiam, ut auxiliantem, et ut iustificantem, et actum contritionis, quatenus
dispositio docentes contritionem, ut disponentem ad gratiam non posse non posse ad
eam gratiam praecedere. = Si enim satisfactio sequi potest ad gratiam, ut mundantem a macula, eam quae antecedere, ut remittentem offensam, quare dispositio ultima ad gratiam non poterit illam subsequi sub conceptu auxiliantis,
et quae antecedere sub conceptu iustificantis.

Dices

Adhuc contra Solutionem instabis: gratia intelligitur in gratia remittere offensam, quam expellere maculam: et nequeit distinctio eam supponere hoc 2° modo, quin illam 1° modo supponat. Probatur antecedens: id gratia per gratiam excludit, quod gratia est in peccato; at prior est in illo ratio offensae, non enim ideo peccatum offendit, quia anima maculatur, sed e contra: ergo.

Respondeo nego antecedens, adiungo quidquid sit de veritate minoris, nego antecedens; multi enim effectum peccati habitualis constituunt in positivo physico, vel morali in voluntate ut in subiecto existente, et contra tale positivum gratia est in peccato, quam ratio maculae, quae sequitur ad esse peccati, et in anima existit, ut privatio nitoris gratiae, et tamen gratia per gratiam expellitur macula, cum qua immediatius opponitur: in subiecto enim ignito prior est esse ignis, quam calor, ut octo, et tamen prior prioritate aqua destruitur, quam forma ignis: ergo licet ratio offensae prior sit in peccato habituali, quam ratio maculae, non colligitur, quod prius gratia excludatur.

Sectio 2us

2^a, et 3^a conclusiones opponuntur et probantur.

2^a conclusio: nulla pura creatura potest satisfacere per condignum pro culpa mortali aliena, ita authores pro 1^a conclusione relati, et imprimis Suarez, tenet etiam Alexander 3. p. q. 1. Bonaventura in 2. dist. 20 q. 3. Durandus q. 2a, et communiter recentiores, quibus placet ob argumenta 1, 2, 3, pro conclusione anteriori relicta; unde suadenda est 1° ex authoritate patrum ex insufficientia purae creaturae ad satisfaciendum condigne pro peccato humani generis inferentium absolutam necessitatem incarnationis ad nostram redemptionem: ita ex Graecis Athanasius in evang. de potestate, et cruce Domini; Basilius in Psalmi 48. redimet homo; Cyrillus in Epistola 3 de incarnatione Verbi: ex latinis Cyprianus serm. de passione; Leo papa serm. 1° de nativitate; Irenaeus lib. 3. adversus haereses cap. 21. lib. de incarnatione, et contra cap. 4. Adrianus 1° in Epistolis ad Episcopos Hispaniae Columna 4, quorum verba ad nostrum intentum refert, et bene expendit Vasquez disp. 4 cap. 3.

2°.

Probatur 2°. Satisfactio condigna debet adaequari cum gravitate offensae; atqui nullus actus hominis iusti creati, vel creabilis quacumque gratia aucti in valore adaequari potest cum gravitate offensae: ergo nulla pura creatura satisfacere potest pro culpa mortali aliena. Minor, in qua est difficultas, probatur: satisfactio cuiuscumque creaturae est valoris et aestimationis finitae; at gravitas offensae est infinita: ergo nullus creaturae actus in valore adaequari potest cum offensae gravitate.

Obiicies 1°: leve obsequium non potest esse condigna satisfactio pro culpa gravi offensa: atqui omnis actus purae creaturae est leve obsequium Dei, peccatum autem mortale est gravis offensa illius: ergo nullus actus purae creaturae potest esse satisfactio condigna.

Obiicies 2°: nullius purae creaturae satisfactio potest adaequare satisfactum hominis Dei, quia inter utrumque est infinita distantia: ergo ob infinitam distantiam inter puram creaturam satisfacientem, et Deum offensum per peccatum nullius creaturae satisfactio adaequari potest in valore gravitati offensae Dei.

3° adhuc Suarez probat: ille enim ut vidimus est auctor, ex eo quod offensa a Deum commissa est ordinis superioris ad satisfactionem purae creaturae possibilem, et ex infinita distantia inter Deum offensum, et creaturam satisfacientem infert non posse puram creaturam pro peccato proprio mortali satisfacere: atqui haec ratio si quid probat, etiam quae concludit de alieno: ergo inter utrumque de utroque debebat eodem modo sentire.

Dices hoc argumentum [struck] convincit nullius purae creaturae satisfactionem esse perfecte condignam pro offensa mortali aliena, non autem quod non sit qualiter condigna quam a pura creatura, quae ad ordinem dignificatam procedit, ergo non veret satisfactio pro peccato mortali proprio. Suarez autem contra sentit, contra vero, ut patet ipsius legenti.

Dicam 1°: non video diversitatem perfecte condigna, quae deficit a rigore iustitiae, vel quae non adaequat gravitatem offensae contra vero: nam ut patet ex proprio dicendi [illegible] in hoc contra est controversia inter Theologos. Sic enim dicat: [illegible]

canda satisfactio condigna, et consequenter eo gaudeat aliquo maiori condignitate, quam ea, qua quis pro peccato proprio satisfacit, sed inde tuste in contrarium arguit, cum externa pro ea dicatur esse condigna, et ex alia est cum aequalitas.

2º: Ipse ad satisfactionem tali condignitate gaudentem stotuenda movetur; quod si ipse parens potuit a Deo potestatis coput constitui, tamen et ipse peccante illius posteri condigne privarentur originali iustitia. Cur etiam non potuit constitui caput inordinate ad meritum gratiae remissionis peccati, et satisfactionem condignam pro illo? at hac ratione si quid probat convincit de satisfactione perfecte condignam: cum ipse perfecta condignitate iustitiae originalis meruerit: sed Christus Suarez fateri debet argumentum sui insufficaciae, vel loqui de satisfactione perfecte condigna.

Denique Christum Suarez aliqua maior dignitas est in satisfactione hominis, iusti, pro aliena, et pro originali culpa, quae in satisfactione peccatoris, pro culpa propria; atqui Christum Doctor omnium est dicendus, adversatur Doctori, et omnium veritati: mirum pro ex Anno Doctore in 4. dist. 19. qu. art. 2. ad ultimum obiiciendum, quod etsi originale peccatum minus habeat de ratione peccati, quam peccatum actuale, tamen est gravius, quod est ipsius naturae infusio; ideo pro minus hominis, qui satisfactione expiari non potuit, sicut actuale: sed ex mente Doctoris aequalitas aliqua in satisfactione hominis pro culpa propria invenit, quae non potest pro culpa aliena et e contrario.

Dª

Communiter docuit Suarez disp. 4. sect. 1. pro la referens plures Theologos, quos tamen Vasquez in opposita sententia tradit, illam tuetur negandum Suarez 1. de incarn. tractu 2. disp. 1. sect. 3. docens posse de potentia absoluta hominem purum caput aliorum constitutum quoad influxum interiorem gratiae illis condigne mereri, et pro eorum peccatis condigne satisfacere: negat vero posse aequalem offerre

sati=

satisfactz: ant ipse videat qd qdz condigna satisfactio e satis-
factio equalis offe tn mortali estimate: arg^a eorz summunt
ex eo, qd purz hō p̄t constituī caput alioz inordine grē, illis-
que grē remissionz peccati condigne mereri: f et condigne satisfa-
cere p illis: cuiz cōz vim examinabimz i^a 3. cz argumentz
Illō possumz h^o argumentoz fundto bitiniato euacuare: etenī
satisfactio puri hōis p culpa mortali ppria ex eo deficit a roe condigna
satisfactionis, qd n e a subto iustificato p grā, et cnz n pot ab illo digni-
tatz sortiri, atqz satisfactio unz p alio e a subto grato, et dignificato
p grā: f potuit ee condigna.
Ad 2^m dico dicto onaz, lz ex eo tiente caz sufficientz, cedo onaz,
caz oraria negatr equalitatis in satisfactē p culpa mortali; nego
onaz, et cursu mari nego caz; naz lz ad defluendz a roe condigna satis-
factis, sit caa sufficiens defectz grē et amicitie in subto satisfacientē,
tn e caa adequata: etenī statz grē supponat in subto, qd dignitas,
et alioque grē n adequat offē mortalis grauitatz, stat roi negandi
satis p grā dignificato vires ad condigne satisfaciendz.
Licez roi peccati ppriz n e in satisfactē valor desum-
ptz ex grā hāti, bene autz roi alieni: f aliqua maior dignitas
e in satisfactē p culpa mortali aliena, quaz p culpa mortali ppria.
Ad 3^m cursso ant, nego cōntis suppositz, nz enī valor a grā deno-
tis sumptz n sit condignz roi culpe mortalis, cōrz e, qd roi illiz vo-
toris nulla sit condignitas, aut inde nec maior condignitas, et ad summz
aliqua maior congruitas.
Arguit. 2° roi naz cē desumit ex grauitate
offē mortalis, quaz satisfactio nrē crēz n pot adequare; atqui hec
roi n pbat de oi peccato mortali: f g. mi pt. e possibile peccatz mortale
cuz ignorantia inuincibili, quin deuz grauius offendat p illud, atque
n erit infinite grauitatis, cuz n sit offensiui ad quaz exigit voluntarii
deo

Deo irrogari. An solo Christo suplebat de condigno peccato.

Deo nego minorem; adversarius dicat, casum esse impossibilem, ut communis est
Thomistarum 1.2æ. q. 1[?] art. 6. admissa autem eius possibilitate, consequenter
respondent Theologi 1º admittendo pro illo peccato posse a puro homine condig-
ne satisfieri: unde omnes omnino limitandum docent ad peccata de facto
commissa sine ignorantia invincibili offensionis Dei, ita Lucanus
Hurtado hic disp. 20 sect. 4 tota sectione. = Alij quibus magis assentio,
docent pro tali peccato, nec condignam, nec congruam posse offerre satis-
factionem, quia satisfactio respicit offensam; cum autem peccatum illud non sit offen-
sa in hypothesi admissa, hinc pro illo satisfieri nullatenus potest; ad quem
doctrinam vero dico distinguo minorem: supplebat de condigno peccato mortali, quod satisfacti-
bile sit, nego minorem: quod non sit satisfactibile, transeat minor. et nego
consequentiam: nam peccatum in hac hypothesi admissum minime satisfactibile non est.

3ª conclusio: pura creatura de potentia absoluta potest constitui aliorum
caput in ordine gratiæ, et illis condigne mereri gratiam sanctificantem, et a
peccato mortali mundantem. Ita omnes authores pro conclusione relati, tenent
et expresse Illustrissimus Araujo 1.2æ q. 114. art. 6. in solutione argumentorum. Mag. Ser-
ra codem eundem art. Mag. Ioan. a S. Thoma tomo 2 in 1.2æ disp. 31 art. 2.

Et probatur ostendendo 1º ex D. Thoma inf. q. 64. art. 4. in corpore, ubi distin-
guens duplicem potestatem authoritatis, unam, scilicet convenientem Christo prout est Deus,
et alteram excellentiæ convenientem ei, quatenus homo, negansque hanc posse
puræ creaturæ communicari, de 2ª ita dicit, et talem potestatem potuit minis-
tris communicare, dando scilicet eis tantam gratiæ plenitudinem, ut eorum me-
ritum operaretur ad sacramentorum effectum, ex quibus sic argumentor, Doctor
Angelicus concedit potuisse Deum creaturæ communicare potestatem excellentiæ, vi cu-
ius mereretur hominibus effectus sacramentorum, inter quos unus est gratia
remissiva peccati mortalis; atque non loquitur de merito congruo, sed de
condigno: ergo pura creatura potest de potentia absoluta promereri aliis
gratiam remissivam peccati mortalis condigne. minor probatur quia non loquitur
Thomas

Ath.os demerito aliorum nulli de facto concessa; at meritum sanctum gratiae aliorum remissivum peccati, non solum huius, vel illius, sed totius orbis, non fuit de facto omni creaturae purae concessum, scilicet beatissimae Virgini: ergo loquitur de Ath.os demerito condigno. = 2.o Xpus ratione potestatis excellentiae meruit nobis gratiam remissivam peccati condigne; sed haec potestas Xpti potuit communicari purae creaturae; ergo potuit pura creatura aliorum caput constitui in ordine gratiae, et gratiam iustificantem illis condigne mereri.

= Dices potestatem excellentiae Xpti posse communicari purae creaturae secundum convenientiam analogam, non univocam, et ad hoc sat esse, quod alijs de condigno mereatur effectus Sacramentorum. = Contra secundum convenientiam analogam etiam potestas authoritatis Xpto competens quatenus Deus potuit communicari purae creaturae; nam potestas excellentiae cum potestate authoritatis analogice convenit; at concedit Ath.os potestatem excellentiae esse communicabilem, quam negat de potestate authoritatis; ergo loquitur de potestate excellentiae communicabili secundum convenientiam univocam, cui authoritatis contrarie est incommunicabilis occurri potest, quod tamen per se est nullus est locus ex contrario, ideo magis esse videtur mente esse existimo.

= 2.o probo esse rationem: potest Deus cum hoc puro creato pacisci, ut illius merito condigno augmenti gratiae, et gloriae ipsi conferendae, non hoc merito, sed prima gratia iustificans homini in peccato existenti infundatur; atqui hoc pacto dato, meritum talis hominis est condignum gratiae remittentis alterius peccatum; ergo in casu de ratione absoluta possibili, potest unus homo alijs condigne mereri gratiam remissivam peccati. Probatur minor: nam illa gratia extranea subito non excedit augmentum gratiae conferendum merenti; at meritum huius hominis esset aequale augmento gratiae sibi conferendo; ergo esset aequale cum illa gratia extraneo subito conferenda.

= R.ondebis primo actum unius hominis dignificatum per gratiam, etsi in esse entis tantum dicat aequalitatem cum gratia alterius, ac etiam cum augmento propriae gratiae in ratione Dei, et effectu morali, continet enim in genere [illegible] moralis augmenti

p̃prie gr̃a, n̄ autem est gr̃a alteri conferenda; ad qd̃ gr̃a dignificat
roe virtualis continentie primum seminis, ex quo ille est semen facta subiti,
in quo est, ioi in ordine ad illam, et ea, que ad illam ordinantur
g̃ro dignificare.

Dices: ad gr̃a habitualis illius phisice terminet fructus in subiecto
proprio, nihilominus e tamen esse moralr subiecto extraneo ei fructificare; n̄ posset: q satisfactio illa valeat. 2°. illa gr̃a vnionis e in
xpo semen alterius; et tamen potest dignificare merita ipsi in ordine ad
primum alijs conferendum; ita gr̃a habitus semen sit facta conferenda proprio subiecto, poterit dignificare merita purisimi in ordine ad primum alijs conferendum.

Nec sufficit dicere, gr̃a vnionis esse moralr infinitam, ideoque posse dignificare in ordine ad primum alijs conferendum; n̄ autem gr̃a habitualis, que finita e. = nam 3° e: ex infinitate gr̃a habitualis illius infert, q̃ n̄ posset dignificare merita in ordine ad primum infinitum alijs conferendum, n̄ autem q̃ n̄ posset dignificare ea in ordine ad primum finitum, qualis est gr̃a alijs conferenda conferenda infinita n̄ e. g°.

2°. Resp̃. ad: atque vnius hois gr̃a dignificatur equali cum gr̃a conferenda subiecto n̄ existenti in peccato, n̄ autem cum gr̃a danda hoi in peccato existenti: nam [illegible] maius beneficium est dare gr̃a inimico, quia n̄ inimico conferens e, quatenus autem infinitus esse est condigne meritorius est rei danie n̄ inimico, et tamen sit dignus e rei dande amico.

Dices: nam etsi dare gr̃a subiecto inimico maius beneficium est, quam conferre subiecto n̄ inimico, n̄ tamen e infinite maius, nec gr̃a peccatum expellens est infinita in genere moris: ergo poterit atque ceteri hoi, ita in dignitate crescere, ut aliquis, ex inde condigne gr̃a conferendam hoi inimico mereat.

2°. at gr̃a expellat peccatum, primum factum in oppositis cum ipso in eodem subiecto n̄ petit vires infinitas: Qui autem aliquis condigne me-

mereat gra expellente peccatu, necesse n est posse instrui in gre mo-
ris, et sic aliq aliquis pure crea possibilis potent condigne eu mereri.

Denique gr: et: de q n implicat suam seculando ë in possibile
atque purgandi alijs condigne mereri etc gra remissiua peccati n
implicat suam ut existit aliq tota habit. go ideo neg etc.

§us 4us

Argumenta contra proponuntur et diluuntur.

Contra nostra conclusionem tenet Basquez disp. 4. cap. 5. vel Comejo disp.
dub. 1. Martinez 1. 2. q 114. art. 6, et alij, pro quibus arguit 1°: merendi digni-
tas gre remissiua peccati n potest hoi virtutis proprijs competere, sed ex diuino
gre, et ex dignitate a gra desumpta; at nulla gra pure crea possibilis
dignificare potest in ordine ad premium alijs conferendum, et totum proprio subi-
to: ergo. mir. pt. Basquez in hunc modum: ea gra adoptionis possibilis ê
eiusdem rationis cum gra, que de facto datur; atque de facto datur n est princip-
merendi alijs, et subito proprio, alias beatissimo Virgo condigne me-
ruisset alijs gra remissiua peccati: ergo nulla gra pure crea possi-
bilis dignificare potest in ordine ad premium alijs conferendum, et ijs in
prio subito. = 2° pt. alijs: gra habitualis dignificat opera ingre eo quatenus
at qui ad subiectum ingre eam formalis sanctificat, nequit aliud ipsius
subito sanctificare: ergo gra habitualis prestat operibus valorem meritorium in
ordine eam formalis, n potest vllo dignificare in ordine ad premium alijs conferendum.
3° ab alijs pt. implicat mereri, id que ope est condignæ meritoria aliquid
cum adequalitate uno ex illis remunerent: ergo nequit gra pure crea di-
gnificare opera in ordine ad premium alijs conferendum. = ergo premium alijs
conferri est premium in morali Extimat, quam conferri subito merenti; atque
ope valoratur gra adoptiua adequari cum augmento gre, et gle confer-
endo merenti: ergo nequit adequari cum premio alijs conferendo = Denique
probant vitiliter: gra dignificat opera roe virtualis continentie et inspe-
rendi premium seminis; at nulla gra possibilis per mereri seminis. ergo.

divinæ gratiam, seu gratiam alijs offerenda, et solum illa, quæ offert proprio subiecto, veluti semen arboris solum fructificat in subiecto, in quo est.

Resp., concesso maiori, nego minorem: ad probationem 3 prob. dico quod maior ex defectu divinæ promissionis, et ordinationis concedo minorem; ex defectu sufficientiæ, et dignitatis intrinsecæ, nego maiorem, et consequentiam; potuit enim Deus uni homini puro praecipi de gratia alijs offerenda, et tunc solum ex defectu huius gradi facti gratia, quæ de facto dat, alijs non promereatur, sit consequentia, quod tunc casus non et ad alijs promerendum operibus talis hominis deficiat.

Nec differt quod opponit; ordinatio, seu promissio divina non dare valorem operibus, ac proinde si opera ante illam non supponunt condigna, non posse per Dei promissionem condigna constitui. = non, inquam, refert: nam etsi promissio non dat condignitatem, tamen sufficientiam, dat efficaciam operi meritorio: operibus autem a pura creatura per gratiam adoptionis factis, et valoratis non dat sufficientiam, et solum efficaciam cum gratiam alijs conferendam, et ideo si accedat divina ordinatio venabunt ex ea non valorem, quem habent de se, et efficaciam ad obligandum Deum, quam ante eius promissionem non habebant.

Ad 2um nego consequentiam; quod ex promissis solum colligitur gratiam adoptionis unius non posse dignificare opera ab alio facto, non autem, quod non possit dignificare proprij subiecti, ut sint alijs meritoria; sic enim, quod gratia minimi [illegible] dignificet opera Christi, ut gratia sanctificans solum humanitatem voluntatem sanctificare possit, solum infertur non posse dignificare opera extranei subiecti, non autem opera Christi. = Ad 3um dicitur veram esse maiorem de applici præmio copulative, non autem disiunctive, ex quorum solum sequitur non posse puram creaturam condigne mereri, ut sibi det augmentum gratiæ et gloriæ operi suo correspondens, sed quae alijs vero gratiam sanctificans; non autem quod non habeat dignitatem sufficientem opus a pura creatura elicitorum ad unum, vel aliud.

Ad 4um dico quod consequentia inordinatum intentionis cum augmento, quod subiecto

præmio

At proprio meret, concedo ~~....~~ totum; in omni intensione, nego totum; quod ut diminutum intentionis resarcitur excessu pueritiae excesso, quod est primum aliis conferendum, est subiecto merendi. — Ad ultimum dicas, quod etsi non possit fides [...] et operum meritoriis physice continere, potest illum continere per modum [...] meritis, et proprii efficientiae ~~....~~ moralis, quod sufficit, ut opera propria subiecti dignificent, ut aliis sint meritoria condigne.

Arguitur 2°. meritum condignum gratiae remittentis peccatum est condigna satisfactio pro illo; atqui ex nostra sententia opera puri hominis non possunt de potentia absoluta condigne pro culpa mortali alieno satisfacere: ergo nec opera illius possunt esse condigne meritoria gratiae alteri remissivae peccati. maior ingeritur a difficultatibus pro [...]. Christus enim non alio modo pro remissione peccatis satisfecit, quam nobis promerendo gratiam illo remittentem: probatur. — 2°. satisfacere condigne est debitum ex offensa contractum extinguere; at hoc praestat merens aliis gratiam remissivam peccati: ergo satisfacit condigne pro illis. — 3°. solum condigne satisfacit ablato potentiae creditor obligari ex iustitia ad remissionem offensae: at merens condigne gratiam remissivam peccati debitum ex offensa contractum extinguit ex iustitia: ergo. — Denique satisfactio et restitutio easdem leges servant in materia diversa, quod enim est restitutio in pecuniis, est satisfactio in honore; atqui si quis mereatur condigne condonationem pecuniae ad aequalitatem restitueret: ergo merens condigne remissionem offensae ad aequalitatem satisfacit.

Respondeo negando maiorem, aliter pro se distinguendo: pro merendo gratiam remissivam per obsequia adaequantia, imo excedentia offensae gravitatem, concedo; per opera inferioris valoris ad offensae gravitatem, nego consequentiam, et totam: nam opera condigne meritoria gratiae remissivae peccati a puro homine elicita non sunt aequalis valoris cum gravitate offensae, et ideo satisfactoria non sunt pro eadem aequalitate.

Ad 2um distinguo maiorem est extinguere debitum rei valoris aequi.

obsequij equantem gravitatem iniuriæ, concedo maiorem; sub eo ordine prout præcisè comparatur
cedentis sub merito, nego maiorem; et sub eodem distinguo maiorem, nego consequentiam, quia me-
ritum condignum creaturæ non extinguit debitum ratione valoris æquantis offensæ gravi-
tatem, sed de condigno meritorie cum debito coniungitur cum peccato mortali pugnante
primo sub ratione malitiæ, et 2.do sub ratione offensæ; ideoque satisfactio condigna
non est, ut debitum extinguat offensæ moralis.

= ad 3.am
Concedo. distinguo maiorem per viam satisfactionis, et solutionis, concedo maiorem; per viam
impossibilitatis, nego maiorem, et omissa minori, nego consequentiam, quia meritum creaturæ
non obligat deum ex iustitia per modum solutionis, sed ratione impossibilitatis, quam
meretur, sese gratificari cum peccato; unde satisfactio condigna non est.

= Ad ultimam, omissis maiori, et minori, nego consequentiam; si enim vir debiti pe-
cuniarij non stat meritum condignum condonationis absque æquali restitutione
solutionis, aut æquivalenti; ideo est, quia non datur tamen aliquis impossibilis in de-
bito pecuniarij solutionis non æquivalentem, qui si daret, posset stare me-
ritum condignum condonationis debiti sine restitutione æquali solutionis, aut æquiva-
lentis; in nostro autem casu datur infinita cum iniuria infinita impossi-
bilis, et inde potest stare meritum non æquivalens condigne satisfactioni, quod sit
condignum remissionis offensæ; nam per hoc, quod condigne mereatur homo illam, finitum impos-
sibile cum offensa, et inde tenetur cum illius remissione.

= Arguitur 3.o et impugnatur ista solutio: meritum condignum remissionis
petit in valore æquari cum gravitate offensæ; ergo si datur meritum condig-
num, quin sit condigna satisfactio. Antecedens probatur. meritum condignum remissionis
peccati estimatur æquari cum ratione peccati; atqui ratio peccati estimatur
bile, quam peccatum odibile: ergo meritum condignum remissionis requirit æquari
in valore cum gravitate offensæ.

= Quo argumento, et procedenti nonnulli recentiores sentiunt, quod etsi homo per cum
posset mereri primam gratiam sub ratione existenti in peccato, negant tamen illud
iusto existente in peccato. = At cum prius primum vero certis fundamentum sumat
ex D. Tho. inf. q. 64. art. 4. ubi aperte loquitur de primo, quæ constituit vim

sacram. Tom deffa remissio peccati, que est se per sacram mortuo=
rum confert; et per accidens sacram vivorum, ideo isti ll. conjungi non
possunt. = Ad 3 nego Ant; adque dignio mag; vitalimentum, quod
se l° tret ad n. eë peccati, cdo mag; sin per se l° ad illud tret, & est frappo=
sitionem finitam cum peccato incompatibile, nego mag, eommissam; nego
Cons; nam meritum condignum crez non tret per se l° ad n. peccati, ad ppositionem
in estimatione morali cum opera puri hominis infinite non possit digni=
ficare; et tm positivum effectum gratiæ e incompatibilis cum peccato mortali,
hinc e meritum gratiæ consequentio extendit ad effectum destructum.

Denique arguit ex Ang. 3 p. q. 19. art. 4 ubi docet, nequi=
re unum hominem alteri mereri de gratiam de condigno, et solum de congruo: quod dicto
repugnat puro homini Christi caput aliorum in ordine gratiæ: vel
condigne mereri gratiam iustificantem. = Et infra q. 8. art. 6. docet intriorem
influxum gratiæ in membra Ecclesiæ soli Christo competere, cuius humanitas
ait D. Thomas ex hoc, quod divinitati coniuncto, habet virtutem iustificandi; atque
quod humani voce coniuncti ad vz non post coniunctionem puram erez ipsi influere ina=
tio, gratiam per meritum condignum nequit purum erez competere.

Ad argumentum D. quod Ang. D. in illo testimonio loqui de lege ordina=
ria non de potentia absoluta. = Ad 2 dicat, coniunctionem humanitatis ad V. esse rationem
sufficientem cur influat meritorie condigne gratiam in membra Ecclesiæ,
et maxime ad satisfaciendum condigne pro peccato mortali; non tm ad
condigne merendum gratiam remissivam peccati, ideoque talem meritum
de potentia absoluta posse coniunctione humanitatis non coniunctione V.

Ex dictis colligo l.° hominem iustum etiam ut membrum Christi non posse condigne
satisfacere pro culpa mortali; nam homini satisfactio ex eo, quod ab illo est, quae
tenus e Christi membrum, non valorat a persona V., veluti nec membrum ipsum
per V. sanctificat, nec valorat ab aliquo alio principio infinito, veluti
nec persona satisfaciens excogitabit membrum Christi aliqua infinitate
sanctificat: ergo homo iustus etiam ut Christi membrum nequit pro culpa mortali satisfacere
condigne.
Colligo 2.°

Colligo 2°. puram creaturam existentem in gratia condigne satisfacere
posse pro suo peccato veniali, non pro peccato mortali, ideo satisfacere
nequit condigne, quia opus satisfacientis vel se non supponit dignitatem in perso-
na satisfaciente, et quod inest offensa infinita, cuius neutrum in peccato ve-
niali invenitur; ergo.

Colligo 3. hominem in peccato mortali existentem, nec pro peccato veniali
posse condigne offerre satisfactionem, nam valor satisfactorius praecipue sumitur
ex dignitate personae illam quae necessario supponit; at homo in peccato mortali
est summe indignus, ergo opus illius nequit esse condigne satisfactorium pro culpa
veniali.

Colligo 4°. posse purum hominem de potentia Dei absoluta satisfacere condig-
ne pro culpa veniali aliena, et poena illi debita; nam, licet vere
pura creatura nequit ad aequalitatem satisfacere pro alieno culpa mor-
tali, est infinitae gravitatis offensa morali; at haec vero non militat in culpa
veniali; ergo. = Confirmatur. meritum condignum de gratia remittenti peccatum mor-
tale ideo non est condigna satisfactio, quia valor operis non adaequat offensae
gravitatem; at potest unus homo alteri mereri condigne gratiam necessariam ad remis-
sionem culpae venialis, quae autem aequalis, vel maioris valoris gravitate offensae; ergo
potest de potentia absoluta satisfacere condigne pro culpa veniali aliena &c.

Denique infero quatenus sit necessaria incarnatio, non enim est necessaria absolute,
cum opera ad extra libera sint, et non necessaria a Deo: incarnatio autem opus est
ad extra communi toti Trinitati, ut causae efficienti, nec fuit necessaria ex suppositione condi-
tionis universi, cum nullam habeat cum universo condito necessariam connexionem; nec fuit
necessaria simpliciter ad reparandum hominem a peccato, cum posset Deus aliter re-
parare quam influente Christi Redemptoris, scilicet pure misericorditer
illud condonando, nullam exigendo satisfactionem vel saltem satisfactionem perfectam=
Nec fuit necessaria ad merendum condigne gratiam remissivam peccati mortalis,
nec ad condigne satisfaciendo pro culpa veniali; utrumque enim homo posse
a creatura pura de potentia absoluta potuerit, probavimus. Fuisset necessaria incarnatio

ad

ad satisfaciendum condigne pro peccato humani generis, ad quod ex gravitate offensae in dicto peccato reperta, nulla creatura est sufficiens; et hoc est intelligendum sumpta incarnatione large, non stricte; nam incarnatio stricte est carnis a Verbo assumptio, at sine assumptione carnis potuit Verbum divinum, seu quaelibet alia persona satisfacere condigne pro peccato humani generis assumendo neg. aliam naturam, tali enim assumptione facta posset actus meritorios elicere, infinite quoque valorare; ergo incarnatio stricte non fuit necessaria, bene tamen large sumpta, scilicet pro unione naturae creatae et divinae in supposito, ut sic ratione naturae creatae se humiliare posset, et ratione suppositi increati actus proprios infinite valoraret. Et haec de isto dub.

Dub. 3um

An satisfactio sit valoris simpliciter infiniti?

§. 1.

Relatis sententiis, vera eligitur, et probatur.

Enumerata insufficientia creaturae ad satisfaciendum Deo condigne pro peccato mortali ob infinitam gravitatem offensae, ex quo incarnationis necessitatem ad praedictum finem intulimus, explicanda restat sufficientia satisfactionis Christi, ad quod maxime conducit infinitudo illius; ideo eam hic ad examen vocamus.

In qua re duae extremae versantur sententiae. Prima, etsi concedat operationes Christi esse summi valoris inadaequabilis per actus purae creaturae, negat tamen esse valoris simpliciter infiniti. Hanc tenent Durandus in 3. dist. 20 q. 2. in 4. dist. 15. q. 1. Gabriel. dist. 19. q. 2. art. 1. Almaing. q. 2. Medina cod. de satisfact. q. 1. Philippus Faber in 3. dist. 18. cap. 2. et 4. Rada 3. tom. contr. 13. art. 2, 3. Castillo hic disp. 3. q. 2. Scoti sectatores in 3. dist. 19. q. 1. §. initio q. et in 4. dist. 15. q. 1.

Secunda diversa docet actus Christi satisfactorios, etsi in esse physico sint finitos, utpote ejusdem rationis cum nostris; in morali tamen aestimatione esse valoris simpliciter infiniti. Ita antiquiores Thomistae. Capreolus in 3. dist. 18, 19 et 20. q. 2. Caiet. in hoc art. resp. ad 3. dub. Ferrara 4. contra Gent. cap. 55. § ad evidentiam ejus. Albertus 4. dist. 1. q. 3. art. 5. et 3. de natura et gratia cap. 5. et recentiores hic. Albertinus disp. 4. a. 3.

cc. 3a. Luna dub. 4. Ouiedo dis. q. 1. dub. 4. cc. 1. Vincentius de
gra. Xpti q. 5. fol. 111 ex aliorum sequentiis Valentia disp. 1. q. 1. pun. 5. Sua
3. Suarez 4. sect. 4. Vasquez disp. 6. Merinus tract. de incarnat. disp. 6. sect.
3. Hurtado disp. 20. sect. 3. aliique recentiores com.

Cum autem ipsi omnes infinitatem, in explicando tn radice huius
infinitatis, opera illius tribuentes, in plures modos dicendi inter se divi-
duntur; quorum primus sine nomine citat Vincentius ex quo dilatatur, qui satis-
factiones Xpti illarum infinitatem derivari voluit, unde autem id ex prae dilata-
tione, quod satisfactio operationes personae subijciantur infinitatem dicendum
putat alius quod opera Xpti erant personae infinitae dignitatis, tu Suarez qui
plures sequuntur; Vasquez et ex infinita gravitate personae operantis, et
ex dignitate infinite sanctificantis [illegible]nte naturae, et intensionis, infinitatem
satisfactionis Xpti venari; alij denique ex altero quae capite infinitatem va-
lorum huius opinantur; Dico.

1o cc.: satisfactio Xpti fuit infinita simpliciter intrinseci valoris sa-
tisfactorij: ita omnes authores pro 2a stra relati, et S. Thomas in 3 dist. 9 q. 1 art. 8 ad 2m
in 4 dist. 4 q. 2 ar. 1o. qla 1 ad 4m. contra Gent. cap. 29. art. 3. ad 4., et 8. 40 Cont.
cap. 54. 55, et in hac 3. p. q. 48. art. 2. ad 3. ubi dicit quod dignitas car-
nis Xpti non est aestimanda solum in carnis natura, sed in persona assumente,
inquantum scilicet erat Caro Dei, ex quo habebat dignitatem infinitam. ubi
cum S. Thomas loquatur sine ullo addito tam integro [illegible] ad infinitatem in qua
verba illius continentur: nec ibi particulariter quoad modum, vel quantum apposuit, de-
fensores dicendum ab infinitate simpliciter integrae valoris satisfactorij, quod dimi-
nutionis in genere physico, ut dub. expendimus, et ab infinitate intrinsec. bonitatis
moralis ex obiecto, alijsque circumstantijs desumpte; idem docet d. 2. q. 1. ar. 2.
ethic. ad 2m.

Suadetur 2o ex Clemente 6. in extravaganti Unigenitus de poenitentijs,
et remissionibus, et tota doct, quae docte ad plures ponderat [illegible] Vincentius
ubi sup. fol. 223. ubi cum Ecclesia, quod magnitudo sanguinis Xpti propter unionem ad

vz sufficientissima pro minuendo numero peccatorum. = 2a thesaurus Ecclesiae ex meritis, et satisfactione Christi infinitus, atque peccatorum multitudine exhauriri minime potest. = 3a quia merita Christi fuere infinita. Vel Pontificius de cuius sumptione, aut diminutione (thesauri Ecclesiae) non aliquatenus formidandum, quia infinita merita Christi: quia merita, et satisfactio Christi fuere valoris meritorii, et satisfactorii simpliciter infiniti: probatur Catholicus quia non essent simpliciter talia non appellarent simpliciter infinita. 2o quia alias formidari posset, ne peccatorum multitudine minueretur, et tandem extingueretur Ecclesiae thesaurus. =

= Dices 2o. Vis satisfactoria pro peccatis syncathegorice infinitis non potest operari satisfactionem; cuius valor non sit simpliciter infinitus; at satisfactio Christi gaudet vi satisfactoria pro peccatis syncathegorice infinitis: ergo illius valor est simpliciter infinitus: Consequentia tenet: minor ostenditur quia si ens tali vi non gauderet, timeri sufficientia illius in determinato peccatorum numero, et inde timeri posset, ne in tantum multiplicarentur peccata, ut huius satisfactionem excederent, et exhauriret satisfactionem Christi: minor autem ostenditur, quia idem est merita Christi non posse peccatorum multitudine extingui, et habere vim satisfactoriam syncathegorice infinitam; atqui Clemens 6us ad istam inextinguibilitatem salvandam recurrit ad meritorum Christi infinitatem: ergo huiusmodi infinitas non alia quam gaudeant actus Christi vi satisfactoria pro culpis syncathegorice infinitis.

= 2o Vis effectiva physica effectuum inaequalium perfectionis usque in infinitum syncathegorice nequit esse causa in genere physicae operationis: ergo unde infinitatem omnipotentiae colligimus quia ad effectus syncathegorice infinitos inaequalis perfectionis sufficit, quia vis effectiva moralis effectuum inaequalium syncathegorice numero nequit esse quin in genere moris infinita sit.

= 3o effectus nequit excedere perfectionem suae causae; effectus infinitus in causa finita contineri non potest, et inde ut aliqua causa gaudeat vi causativa effectuum infinite multiplicabilium debet habere infinitatem moralem, si continentia sit moralis, vel physicam, si continentia est physica.

= Respondeo ad 1um cum additione: vera est maior, si fit sufficien...

+ non infinitis

factio ex se, et seclusa Dei acceptatione sit condigna pro culpis sincathegorice infinitis,
cujus autem connexam seu tali dignitate non gaudeat, Deus non acceptat, et hoc
quomodo det condignam satisfactio Christi, et hujus falsitas constabit dub. sequenti.

Respondetur 1.º quod licet Christi satisfactio sit condigna pro peccatis sincathegorice infinitis
sat esse superioris ordinis et effectus, eo quod ipso infinita ordinis inferioris ipsum
adequare non possunt, et sic eorum pro infinitis peccatis erit condigna, imo, et superabun-
dans in ratione satisfactionis.

Ad 2.um 1.º infinita ordinis inferioris nequeant phisice adequare
rem ordinis superioris, in illa tamen natura sua infinita sit phisice efficacior, et ti-
neri non possent: ergo pariter infinita ordinis inferioris in genere moris stineri non
poterunt in re aliqua ordinis superioris, nisi sit infinita moraliter.

2.º sequitur ex hac solutione, quod etsi peccatum in ratione offensae sit simpliciter infi-
nitum, non exigat in satisfactione condigna pro illo, quod sit infinita in genere moris;
et solum quod sit in genere superiori constituto; eo enim quod [illegible] ut sic pt. [illegible] rerum or-
dinis inferioris, etsi infinita non possunt in perfectione adequare rem superioris ordi-
nis, ut albedo infinite intensa, si est possibile, non adequabit gratiam in qua-
cunque minima intensione. Ergo etsi offensa infinita sit, non exiget in satisfactione
condigna pro illa quod sit in genere moris infinita, et quod sit in ordine su-
periori. = 3.º ergo si actus supernaturalis sine ordinis superioris et ideo pro minus naturale
non requiritur esse condignos pro majore ratione sine [illegible]: ergo ille ordinis superioritas non suf-
ficit ad stinentiam moralem sincathegorice infinitam rerum ordinis inferioris.

4.º, ut actio aliqua sit condigna satisfactio pro injuria debet tanti estima-
ri, quanti habetur odio injuria; atqui peccato sincathegorice infinito ut digno
odio sine [illegible], et sincathegorice infinito: ergo illud opus erit solum condigne satis-
factorium, quod fuerit dignum estimatione infinita.

Denique ita solvo objectionem: etsi in phisicis res ordinis inferioris
adequare non possit id, quod est in superiori ordine, in moralibus tamen hoc a-
ccidit non esse verum: ergo si valor satisfactorius Christi non est infinitus simpliciter poterit
cum multitudine offensarum adequari, et extingui. probatur ans. etsi in phisicis
[illegible]

actus inferior adaequare non possit opus superiorem; in moralibus tn̄ id possibile genere ostendet ad valorem et moralem aestimationem, ut pt. in actibus iustitiae et misericordiae, qui physice inferiores sunt actu charitatis, et tn̄ plures actus iustitiae misericordiae et iustitiae vel actus intensus, ut octo adaequare, imo excedere possunt unum actum charitatis intensum, ut duo in valore meritorio.

Peccatum est charitati oppositum in gravitate supra peccatum oppositum aliis virtutibus et tn̄ hoc saepe repetitum vel intensissimo conatu perpetrato posset in gravitate demeritoria unum peccatum contra charitatem remissum excedere; effectus ordinis inferioris in physicis nequeunt physice adaequare effectus ordinis superioris, in moralibus tn̄ potest, vel ratione multitudinis, vel maioris intensionis.

Ubi obiter advertendum [illegible] quem vidimus dubium [illegible] ex superioritate ordinis [illegible] intulit insufficientiam purorum [illegible] ad [illegible] dignam illorum satisfactionem, [illegible] facta, ut [illegible] infinitatem satisfactionis Christi.

Resp. [illegible] Theol. 2 q. 1 art. 2 [illegible] dignitatem satisfacientis ad incrementum dignitatis personae satisfacientis, unde discoopertio capitis a Rege facta in recompensationem iniuriae factae alicui pluris aestimatur, quam genuflexio facta a viro nobili regiae dignitati [illegible], et huius humiliatio pluris est, quam facta a plebeio, [illegible] et hic [illegible] superat in dignitate personali; ratio est: quia licet persona non sit principium quo operationis, [illegible] operatur, et recipit, ut [illegible]; at dignitas personae Christi satisfacientis est infinita ergo satisfactio Christi accipit ab ea infinitatem.

Atque ita a priori, cum [illegible] satisfactio non crescit aestimative ad incrementum dignitatis personae, [illegible] et [illegible] proportione: unde ex eo, quod [illegible] persona Christi sit dignitatis infinitae non sequitur illius satisfactionem esse infiniti valoris, [illegible] colligit, quod [illegible] satisfactionem excedat, et [illegible], quod persona infinita fuit in operatione de ipso [illegible], [illegible] quo, unde [illegible] infinitum

ut

... decay
nitate a
...
ctio ...

3.º infleccere digosito ... medio huma
... significata, ... dignificatio ... ...
... vocari: ... nec ab alieno
... quare ... significat ...
significat ...
... operibus ab ... ...
... dignitate ... ...
... ... infinito ...
dignificata ... militat, ... idea ... dig
... ... radicali ... proxime
... dignitate, ... propria ... limitate ... ...
... sufficit ... valorem satisfactorium ...
... in operatione ... ... mediante ... ...
... illi dignitate ... valore meritorium
... infinitam: ... sufficit talem dignitatem
... finito, ut finito, et mediante ... fini
... dignificabo, ... mediante ...
... dignificata ... ... operationibus, medio
... infinitum valorem ... meritorium
... infinitum —

... requirit [4] ... tantum ...
... ... satisfaciente ... ... quomin
... Deus omni= ... satisfactio ade
... exhi= quare posset ...
... gravitatem, ... pro
... ... cui ... ...
... illi infinitatem ...
... ... nec dis=
... tantia, ... satisfacientis ...
aliquam ope= ... ... satisfa
... valo= ciente creata ...
... ... quominus
... ... satisfactio ...
... ... adequare va
... ... lere ... satis
... ... factis ...
... ... satis
... ... faciens ... satisfa
... ... possit ctioni ... exhi
bitae infinitum va
lorem ... ...

... satisfac
... capiunt digni=
... ... persona
... limitat ... persona
dignificabit infinite ...
... capiti ... quam proximus
... qui ... dignitatem
et

Nec enim inferior adaequare potest speciem superiorem; in moralibus tamen id potest in genere physico ad valorem et moralem aestimationem, ut patet in actibus justitiae et misericordiae, qui physice inferiores sunt actu charitatis, et tamen plures actus justitiae [illegible] misericordiae et justitiae, vel actus intensus, ut octo adaequare, imo excedere possunt unum actum charitatis intensum, ut duo in valore meritorio.

Peccatum contra charitatem appretiative est gravius per se peccatis contra justitiam, aliis virtutibus, et tamen haec saepe repetita, vel intensissimo conatu perpetrata possunt in gravitate [illegible] meritoria unius peccati contra charitatem remissi excedere; ita effectus ordinis inferioris in physicis nequeat physice adaequare effectum ordinis superioris, in moralibus tamen poterit, vel ratione multitudinis, vel majoris intensionis, vel [illegible].

Ubi obstat adversus Patrum [illegible], quia videmus duabus contra, ex illa superioritate ordinis, Deus ipse intulit insufficientiam puri creaturae ad condignam illam satisfaciendum, paria mensura [illegible] facta, ut per infinitatem satisfactionis Christi.

Dicendum 3º cum Theologis [illegible] cal. 2. q. 1. art. 2. in agendo [illegible] valorem dignitatis satisfactionis ad incrementum dignitatis personae satisfacientis: unde discoopertio capitis a Rege facta in recompensationem injuriae factae alicui pluris aestimatur, quam genuflexio facta a viro nobili regiae dignitati [illegible], et hujus humiliatio pluris est, quam facta a plebeio, [illegible] et hic plenarius superat in dignitate personali: ideo cum enim persona sit principium quod operationis, ipsa operatur, et recipit, ut quando dignitas personae Christi satisfacientis est infinita, satisfactio Christi accipit ab ea infinitatem.

Haec ratio a priori, cui respondent [illegible] [illegible], et [illegible], neque [illegible] satisfactio non crescit arithmetice ad incrementum dignitatis personae, sed geometrice, et in [illegible] proportione: unde ex eo quod persona Christi sit dignitatis infinitae non sequitur illius satisfactionem esse infiniti valoris, sed ad summum colligitur, quod omnem aliam creaturae satisfactionem excedat, et [illegible] [illegible], quod persona influit in operationem se ipsa [illegible], et medio principio quo, unde [illegible] hoc non est infinitum
ut

ut est in Christo, qui mediante humanitate, et gratia habituali influit in operationes, nequit illis communicare infinitatem.

Caeterum intelligo l[ibe]n[ter] authorem contra istos authores, qui ex eo, quod offensa non crescat ad incrementum personae iniuriatae, sed solum geometrice infiniunt offensam Dei omnium summe gravitatis esse, ut per illa a creatura pura condigna satisfactio exhiberi non possit: satisfactio a pura creatura exhibita potest adaequare gravitatem offensae, quae non crescit arimetice ad excessum dignitatis personae iniuriatae: numeralis enim satisfactio non crescit arimetice ad incrementum dignitatis personae satisfacientis ~~dignitatis~~ poterit aliquo crescere satisfactio creaturae, ut in valorem adaequet satisfactionem Christi, quod ipsi tamen negant.

Quaero, si persona Christi satisfaciens dat de ipso genere valorem aliquem operi satisfactorio, vel solum ente, si illum dat valorem infinitum; cum sit ratio infinitatis sit mediatio unionis infinitae, ut volumus, si non illa dabit valorem satisfactioni Christi inexaequabilem per aliam creaturae satisfactionem. Debent fateri valorem satisfactorium operibus Christi infinitum simpliciter, et inexaequabilem per satisfactionem creaturae. mir ~~sit~~ pro ex parte gratiae personae mediante quo influit personae dignitatem in operatione eiusdem ~~unionis~~ cum principio quo satisfactio creaturae est gratia habitualis, quae etiam in gradu intentionis communicata fuerit humanitati Christi, quam omni creaturae potuit tamen Deus potentia absoluta in eadem intensione, immo et maiori communicari alicui creaturae. Ideo personae solum communicat valorem operibus media principio quo limitato, et finito, nullus est in illis valor, qui non possit communicari operibus a pura creatura elicitis. [*] Et dices

Denique ex ea reijcitur: etenim persona operans dignificat opera satisfactorias, et meritorias; unde opera ~~Regiae~~ regia altos capiunt dignitates; et opera Christi Theandrica, quae Dei virilia appellantur: ergo si persona est infinita infinitatem accipient, si non sit unde limitetur; atqui persona verbi non habet unde limitetur: ergo cum sit infinita dignificabit infinite opera Christi. mir ~~pr~~. nam supponens potius esse limitata capacitatem proximam: ratio actuum, cum ipsa persona, vel actum ipsi, qui recipiunt sic dignitatem;

et

? [*] Quae tibi dicis tantum ipso offensae, quia persona satisfaciente aliae satisfacientes est, dictat, quominus satisfactio adaequare possit offensae gravitatem, quia ipso magis cui inverso illi infinitatem ~~finita~~ ... Tantum ergo excessus distantia personae Christi satisfacientis a persona satisfaciente creata poterit impedire quominus satisfactio creaturae adaequare valeat Christi satisfactionem... ipsa satisfaciens, satisfactioni a se exhibitae infinitum valorem non dictat.

et limitatio pertij eliciendi non temperat infl[uxu]m p[er]sonę, q[uo]d ipsum, q[ua]n[do] dicitur
entitatem actus, dignitatem v[er]o in a p[er]sona sumendam non elicit, ut ex solutę
argumentum patebit = nec unio actum ad suppositum valeat limitare, potius
q[uo]d illud est divina, ac p[er] inde non à ipso, de ipso, quem constituit operan-
dum dignitate, tum q[uo]d q[uod] unio humanum ad V[erbu]m non dotat infinitę sancti fi-
cationi, et dignificationi, quam humana recipit ab ipso; hinc ...
cum ipsa unio exhibeat ad V[erbu]m infinite dignificat[ionem] = Nec tandem
limitatio entitativa actum potest dotare infinitati; nec q[uo]d limitatio hu-
manitatis non dotat infinitę sanctificationi, et dignificationi, ... q[uo]d limitatio
...

§. 2[us]

Diluuntur alia argumenta contrariae sententiae.

Arguitur 1°: Valor ex duobus, quorum unum est finitum, et alterum sit infinitum,
non est simpliciter infinitus, q[uo]d magnitudo, ut pote in corpore, cuius longitudo esset infinita ...
...; q[uo]d ob illam rationem non esset simpliciter infinitum in genere quantitatis,
at satisfactio Christi constat ex valore desumpto à persona habituali; ab obiecto, aliisque
circumstantiis, quae finitae sunt ... valor sumptus à persona Verbi sit infinitus, ...
satisfactio negatur esse infinita simpliciter, quia constat ex valore finito.

Respondetur 1. id, q[uo]d dependet ex pluribus causis, quarum aliqua est finita ...
alia vero sit infinita, non est infinitum simpliciter; at valor satisfactorius operum Christi
dependet à pluribus causis finitis, scilicet à gratia habituali, obiecto, dolore: satisfactio ...
non sit infinito, valor simpliciter non erit infinitus. = 2° Respondetur infinitum in ali-
quo genere potest incidere ... aequivalere alio actu humano cum valore personali, et illum excedit in valo-
re obiectivo, velut excederet, si eliceretur à persona finita.

Deo dist[inguo] maiorem: si pars infinita eminenter non continet partes infinitas,
transeat maior; secus nego maiorem: et sub eadem dist[inctione] minorem, nego consequentiam ...
... personalis operum Christi eminenter continet alios valores ex aliis capitibus
de

desumptus: Unde sit hoc complexum Deus homo esse infinitum simpliciter, etiamsi alter ex-
tremum finitum, quia Deus eminenter continet illud, ita satisfactio Xpti est infinita
simpliciter in ratione valoris satisfactorii, quia personalis valor eminenter continet
valorem ex aliis capitibus desumptum.

Ad 3um sic dicatur: Valorem Xpti sumptum ex gratia habituali, aliisque
circumstantiis finitis ratione sui infinitum esse: valor autem sumptus ex dig-
nitate personae, quam infinitum ostendimus, non dependet a gratia habituali, aliisque
ad actus concurrentibus, nisi ante, et praesuppositive, ut ponatur substractum
receptivum infinitatis, non causa ipsius infinitatis, haec autem dependentia
infinitatem non dotat, ut ex dicendis magis patebit.

Ad 2um sic dicatur: verum esse maius de malitia intensiva, non autem
de extensiva: hoc enim complexum Deus homo est maius extensive, quam
Deus solus, non autem intensive: numerus enim in deitate eminenter continetur; quia
valor meritorius actui charitatis complexus ex bono continetur eminenter in to-
tum [illegible] a persona desumptum, hinc autem charitas Xpti extensive to-
tum excedit autem illum non intensive.

Arguitur 2o. etsi bonum infinitum quoad esse dato posset actui comuni-
care infinitatem perfectionis, si tamen principium quo alicuius sit finitum limi-
tat influxum boni, ne actui comunicet infinitatem; quia etsi persona satis-
faciens infinita posset quoad esse dare actui comunicare infinitatem, datur ope-
ratione malitiae principio quo limitato, non comunicabit infinitatem, et sic satisfac-
tio Xpti infinita simpliciter non est [illegible]. ideo enim limitatur bonum a principio
est infinito, quia finito modo tendit in ipsum; at est autem persona infi-
nita alicuius medio principio quo finito, modo finito concurrit ad [illegible]
tionem infinitate [illegible].

Resp. a nullo posse negari plus ad satisfactionis dignitatem personae
satisfacientis conferre, quam alia, unde consequitur a Rege exhibitum,
Regulis remanebit, non autem exhibitum Regi a [illegible] operi Xpti Thom[illegible]
Arriaga et Quirinus appellant, cum [illegible] operis Xpti, ut obiectum respicientis

tali

tali dinoatur gaudeant: nec ex toto ad plenam satisfacientem stressi=

cax argumentum, quia tota ratio discriminis boati Thomi quiescunt, et

aliquid allendum existimo = Unde respondeo ante; nego consequentiam: ratio autem

discriminis iam supra indicavi, et stillet [illegible], quod offensa in seipsa, ut

fra dat artici dignitatem, et specificativa ilam acceperunt tempora=

liter effective a principio, unde licet sit infinitam nequeat adtici dignitatem

infinitam exhibere ipsorum, cum ois dignitas specificative deducta ex ob=

jecto debeat effective in principio quia continui: dignitas autem apposita tum=

porum e ab illo, ut a re, unde principium quia, cum non influat in peccatum, nec

influit in dignitatem personalem; et illam transivit eandem subtractam,

sed actam Valorandum, atque non debeat principium quia effectivum [illegible]

continere valorem personalem non impedit eius limitatio valoris a[illegible]

naturali infinitatem.

Opponesque. non minus est sufficiens limitatio subtracti, quo

ad limitandum influxum formalem formae, quam limitatio principii quo ad limi

tandum influxum obtivum; at eo ipso, quod principium quo sit finitum actum

qui subtractum Valorandum a persona, finitum est: ergo limitat principium

quo finitum influxum personae artificialis sit, ac limitat influxum obti=

vum. maior probatur. et aliunde colligi potest principium quo effectivum limita

re influxum moralem obti, nisi quod in phisicis contingit, ergo principium li

mitat influxum obtivum, ut dantis phisicam formam; at limitatio subtra=

cti limitat influxum formalem phisicum, ideo ergo in subiecto finite capacita=

ti; forma infinita phisica recipi non potest, neque effectum formalis phisice infi=

nitum, quare infra q. 1. art. 11 docuit forma habens effectum phisicam infi=

nitum, et capacitas eius phisica finita est: ergo limitatio subtra=

cti impedit influxum infinitum formalem formae moralis.

Respondeo [illegible] non dat forma phisica autem peccati, potius in forma morali,

deinde limitat a principio quo finito. et quod persona recipiens forma dat valo=

rem moralem non arguit non limitari ex principio quo finito: maior [illegible] fra

forma physica actum, quos operatur, et tunc eorum forma moralis, quia ideo dicitur non sit forma physica, potest esse forma moralis. =

= 3º. dignitas hominis grati. convenit ad valorem meritorum, ut supra, ergo limitatur à principio quo primo: nam ideo dignitas gratiae habitualis, ut ideo, limitat principium quo proximum substantialis creatura, ut quatenus gratia habitualis dignificat actum, ut d. ergo ideo primo, ut forma dat valorem limitari debet à principio quo.

= Respondeo ad 1. nego maiorem, atque nego etiam maiorem: non enim ex physicis ad moralia formaliter consequentia argumentamur, contingit enim, ut id, quod physice subiectum est, sit forma in linea morali. Ita autem cum limitatio obiecti à principio extendit ad genus moris, non autem limitatio formae à subiecto, nam mittitur idem argumentum in utroque forma ad limitationem obiecti à principio: ita autem cum principium quo limitat obiecti consequens est: quod ab principio dat obiectiva, debet in principio contineri effective, quod in alto genere verum est; ideo quia limitatio obiecti à principio ad utrumque genus extenditur, non sic limitatio formae à subiecto finito, non enim probans formam physicam à subiecto limitari est quia recipitur in illo receptive, et educitur de eius potentia, et commensuratur quae recipit ad modum recipientis, hinc forma infinita physica nequit convenire subiecto finito: forma autem moralis in physica sit extra subiectum denominato, seu longe fortius extra quoad hoc, quod est non limitari à subiecto, et quod forma extra à subiecto non limitatur, eo quod non recipitur in illo, nec educitur ex eius potentia, quo ex videmus entitatem creatam, et finitam esse à Deo cognitam cognitione infinita, cum sit quod forma moralis à subiecto non limitatur.

= Ad 2um nego maiorem, atque concesso maiori, et minori, nego consequentiam: non enim cum obiectum in genere moris non teneat, ut forma non est, quod physice forma non sit, quod ad futura extra, et tantum ordinatur ad actum in ratione extrinseca prudentium. = Ad 3um, concessa maiori, et minori, distinguo consequentiam: dignitas persona convenit ab intra in accidentali, concedo consequentiam: dignitas substantiali, nego consequentiam. Ut diximus in ferius dicendo.

= Arguitur 3º. principium quo actus satisfactorij comparatur ad valorem per modum non solum passivae, sed etiam activae; at quod ad dignitatem supremam à subiecto comparatur activae

activa, limitat cursum Dei: sed eadem non limitat cursum personae valorantis. Confirmatur: nam tenet, nisi dicat, mor autem per 1°. Valor ille cum sit moralis, debet liber esse in merenti; moralitas autem fundatur in libertate: ergo. Vitalis debet esse ex principio quo activa. = 2°. principium quo activum est debet modo ad morem illius valoris: sed vivit per illud, et inde effective causat illum. = 3°. Valor personalis non tendit ad formam per veritatem, et libere habet in illis, et inde effectiva. = 4°. Subiectum satisfaciens vivit per actum satisfactorium; atqui actus satisfactorius fit per valorem personalem, et subiectum actus: ergo per valorem personalem et subiectum actus vivit. = Demonstratur: Valor personalis, utpote incipiens de novo habet aliquid divinitatis, cui inceptio temporanea repugnat. Sed quod contra, et inde ab aliqua causa efficiente: at Verbum non est causa efficiens illius, nisi ad tantum, ut causa totalis cum aliis personis, propterea debet assignari alia: sed principium quo effectivum actus satisfactorii effective ad valorem personalem concurrit, nulla enim est alia reperibilis causa.

Respondeo negando maiorem; ad cuius probationem dicatur duplicem esse moralitatem: aliam acceptam penes ordinem ad regulam morum, id est legem, transitum, quae consistit in bonitate, seu malitia actuum, haec posse petit esse liberum, et voluntariam: aliam desumptam penes ordinem ad iudicium prudentum, ut valor monetae; haec non petit esse fructus liberi, aut voluntarii; valor autem personalis satisfactoriae Christi non est moralis primo modo, sed 2°, ideo quod non petit esse fructus liber, et voluntarius, et inde nec a principio ipso.

Ad 2um dicatur, quod ut principium activum actus satisfactorii non se habet morali modo ad valorem personalem satis est quod dicatur per actum, qui est subiectum illius valoris, et non per valorem dicatur. = Ad 3um dicatur, per valorem non tendere formaliter, sed per actum valoratum, nec per valorem moraliter, sed per actum ab eo dignificatum. = Ad 4um dicatur, quod meritum Christi in concreto dicit entitatem physicam actus, bonitatem moralem, valorem ex obiecto sumptum, et insuper valorem infinitum personalem; vivit sub physica entitate physica actus, moralitate autem per bonitatem moralem, et valorem ex obiecto desumptum; non autem formaliter per valorem per

personalem, imo quod totus actus meritorius sinchaticus, [illegible], [illegible] per-
sona merito, non ratione omnium partium, sed ratione aliquarum. — Ad ultimum dicat
quod valor personalis in abstracto, scilicet personalitas, secundum [illegible] in
concreto autem est quod [illegible], ratione [illegible], [illegible] in actu,
quia [illegible] a priori, quo vitali, quod sufficit ut meritum dicat quod creatum.

§ 3us.
Alijs argumentis occurritur.

Argumentum 4. bonitas moralis operum Christi finita est, et limitata in genere
moris, [illegible] saepe [illegible] quod [illegible] finito, [illegible] quod [illegible] aliquam
[illegible] infinitam, quod [illegible] finitus erat, non pote-
rant infinitam bonitatem ex [illegible]; at valor satisfactorius [illegible]
[illegible] bonitatem actionis, [illegible] illam [illegible] valuit [illegible]
D. Thom. 1. 2. q. 21. art. [illegible] bonitatem [illegible]
[illegible] aestimari potest; valor autem in aestimabilitate consistit: quod valor
satisfactionis excedere nequit bonitatem actionis.

Respondeo ad hoc argumentum negando minorem, quam [illegible] probatio: valor enim
[illegible] bonitatem in opere, [illegible] adaequate [illegible], sed etiam ad
dignitatem operantis, unde [illegible] infinito, valor satisfactorius
erat infinitus, etsi actionis bonitas sit finita. — [illegible] ad 2. nego [illegible]
[illegible] in bonitate [illegible] meritum
in valorem [illegible], ut patet in [illegible] asserente ultimam dispositionem ad gratiam
esse meritoriam illius: [illegible] bonitatem [illegible], maxime
[illegible] posse bonitatem [illegible] actus: [illegible]
propriam bonitatem actus aestimari ratione dignitatis operantis.

Valor ille moralis, [illegible] sit aliquid [illegible], [illegible] aliquid
bonum [illegible] physicum, sed morale: [illegible] actus a persona operante infinita
infinitatem accipit, in valore accipit etiam infinitam bonitatem, et
[illegible] valor satisfactorius [illegible] excedat operis bonitatem.

Respondeo valorem [illegible] esse [illegible] moralem [illegible] moralitate sumpta
[illegible]

penes conformitatem ad regulas, aut legem desuper aliam, et penes ad aestimationem
prudentum: ex quibus solum sequitur valorem non excedere bonitatem actus mo=
ralem, hoc est moralitate, et illum esse, ac non excedere se ipsum, non autem,
quod non excedat bonitatem moralem actus cuilibet identificatam, et simp=
liciter penes ordinem ad regulas, et legem: quod si illa sumatur hoc solum conformi=
tas in absolutum ad cognitum, patet, alias non dicendum, nisi tali modo loquen=
di: nam bonitas ista seu valor non est a persona, sed mere circumstantia; ut
enim recte docet S. Thomas. 1. 2ae. q. 18. art. 3. ut circumstantia det actui boni=
tatem, vel malitiam debet esse cognita, et volita: unde si quis inculpabiliter obli=
tus status coniugalis, vel sacerdotalis concupiscat inhoneste mulierem, talis
actus nec sacrilegii, nec adulterii labem contrahet; et autem personalitatem
satisfaciens actus valoret non debet personalis dignitas operanti esse nota:
unde ignorans statum talis gratiae, in quo est, operibus suis valorem me=
ritoriis conciliat; alias enim homines communiter talem statum ignorant, fere nunquam
mererentur apud Deum: ergo bonitas moralis desumpta moralitate penes
ordinem ad prudentum aestimationem est a persona satisfaciente non tanquam a
circumstantia, et tanquam a forma. = Nec refert circumstantia dici a circumstare,
ideo quod circumstat actum. = Persona enim valorans non circumstat; ut
enim circumstantia dicatur, debet circumstare objective, aut non solum subjective; persona
non autem dignificans circumstat solum subjective; ideoque circumstantia non
est eo modo quo de circumstantia loquuntur Theologi communiter.

Arguitur 3.o ut satisfactio a forma accipiat infinitam dignitatem non sufficit
finitas formae, sed necesse est, ut infinito modo uniatur cum ea; unde et finita bonitas
non unitur infinito modo cum essentia divina, licet illa potens addere
bonitatem infinitam, non reddit infinitam, et natura humana unitur finito modo sub=
sistentiae infinitae, si non reddit per illam subsistens infinitum, licet subsistentia sit infinita,
atqui actus satisfactorii non uniuntur personae Verbi modo infinito, cum mera unio
eorum non sit alius a modo quo unitur humanitas, quae finita: ergo actus satisfac=
torii infinitatem non habebunt. ad

Deniq; neq; ipsa vnio est ut sic in se limitet, a me unionis sit, nisi illud in-
finitum est ratione moralitatis sibi identificatae, et ratione valoris desumpti
a persona, quam unit ut sic; nam licet dici, quod valori sit infinito non li-
mitat ex limitatione actus ratione iam dicta, quod licet cum non sit [illegible] sic in eo
recipitur ad modum recipientis, nec deinde posse educi, ideo similiter non limitat
ex modo unionis finito, nec ex hoc sequi [illegible] [illegible] — Deniq;
dicitur, quod etsi vnio ipsa longe ut valorantia actus sit cum sit finita, tamen
infinita ut quo, quod unit formaliter infinitum cum illa summo maiestatis.

Arguitur 6. Si Deus esset capax merendi in se ipso illud meritum
esset maioris valoris meritorii, quam meritum Christi, utpote cum illi valor
meritorius esse et [illegible] alias superaret; merito autem Christi non esse et [illegible] esse,
de condignitate [illegible], quod meritum Christi valoris infiniti non est, idemque esse [illegible]
finitum simpliciter in linea valoris, quia maius in eadem linea non sci-
licet [illegible], et in dicta suppositione aliquid reciperet maius in ratione valoris: ergo va-
lor satisfactorius Christi non est infinitus.

Respondetur in illa hypothesi actus Dei meritorios fore perfectiores in genere
physico, et in bonitate morali substantialis eorum valor infiniti essent; actus autem
Christi finiti sunt substantialiter illa ratione, quoad valorem autem meritorium fo-
re perfectiores in modo habendi illum; merita enim Dei haberent illum ex
se, et per esse, opera enim Christi per communicationem, quoad substantiam autem valoris
fore equales, quia ab eadem forma valorantur. — Dicimus, iudicia eius invo-
luntaria excessura opera Dei operibus Christi; ad valorem enim meritorium
nihil deerit modus habendi, tamen, ut dicetur sequenti [illegible] [illegible]
[illegible] entie; unde merita in Deo in isto casu essent condigno ipsius
eo Dei, ut in suo supposito possibile [illegible] sit per [illegible] sub ma-
teria, quam condignitatem non ideo meritis Christi. — Nec valet, sequi infini-
tum in ratione valoris non esse: nam infinitus valoris non est, nam infinitus va-
loris non perfecte, et per communicationem non petit extendi ad [illegible] infinitum, [illegible]
per communicationem [illegible] et infinitum [illegible] et [illegible] sit [illegible] —

unde

Unde ad argum negō cōnsequentiam, ad cujus probationem dicitur dari meriti valoris infinite
catenus non esse quod non excedat a merito infiniti valoris per essentiam, sed solum quod
excedat a merito infiniti valoris ejusdem generis, scilicet creato.

Arguit 7. Humanitas unita Verbo non sanctificat infinite ab illo; quia
opera satisfactoria ab illo non valebant infinite: antecedens probatur, licet perficeretur aeque
bono, ac pleno Verbi immediate; ergo non sanctificat aeque ab illo. = 2º Divini-
tas in sanctificando non exhaurit ab humanitate; ergo humanitas tot infinite non sanc-
tificat. Antecedens probatur, esto Verbum per realitatem intrando exhauriat a divina natura,
quia ad intra stat non exhaurit a natura humana: ergo neque Divinitas in sancti-
ficando non exhaurit a natura humana, quamvis exhauriat a natura divina, et
ita neque sanctificat media natura. Ergo si intrando non exhaurit, neque in sanc-
tificando. = 2º ideo non exhaurit intrando, quia per aliam, et aliam naturam intra-
re; at ergo per aliam, et aliam naturam sanctificare; ergo. = Denique probatur
quod Deitas non exhibeat humanitatem diligibilem seu amabilem; ergo nec infinite di-
ligibilem: ergo nec infinite bonam, et sanctam.

Ad neg. antecedens; ad probationem dicitur, nego consequentiam, ut enim infinite san-
ctificet non est necesse, quod adaequet sanctitatem possibilem, sed satis est, quod quae sancti-
ficari cum omni sanctificabili per creaturam, et sanctificari sine modo. Ad 2º
nego antecedens; ad probationem dicitur intrando physice non exhaurire, bene tamen in-
trando moraliter, et hoc discrimine est, quod et si alias naturas sancti-
ficare possit, non tamen magis, nec perfectiorino, quam humanitatem Christi sancti-
ficat, per autem perfectiorino subsistentem reddere alias naturas creatas,
quam humanitatem, hoc est, quod in dando subsistentiam humanitati unit ratione continentiae
subsistentiae creatae, et vices ejus gerendo: unde per sermonem unitur per Angelicam
naturam gerendo vices subsistentiae perfectioris, per illam perfectiorino subsis-
tentem reddere, at non in ordine ad sanctificandum non unit ratione
sanctitatis creatae eminentem, stante gerendo, sed se conicando, quae
formalis sanctitas est, et quod sine modo quamlibet naturam sanctificat, unam
magis, quam aliam sanctificare non potest. Per quod patet ad 3º, et 4º, et ultimum.
Ad

Ad 1m: licet satisfaciat media tantum, est ipsi haec est Christi phisice, et morali; etsi in physico non exhauriet, in morali non exhauxit. = Ad 2m ergo an= ti; licet quod Carnis infinita diligi praestas, concedo Carnis; pro Coniugatis nego Carnis, ipsa autem necesse erat, ut diligeret superiora.

Arguitur 8° in merito Christi non est vis meritoria in infinitum sincathegorematica; ergo ex illo capite non infert infinitatem simpliciter. Antecedens probatur. Vis meritoria sincathegorematice infinita est ea, quae quocumque praemio da= to non exhauritur; atqui talis non est vis meritoria Christi: ergo. Minor probatur: li= cet aestimare Carnem in materiali cuiusvis operis Christi, vis meritoria talis operis erat adaequanda; tunc enim exhaurit meritum ... correspondet praemium aequalis valoris: incarnatio autem; incarna= tio autem Patris aequalis est cum quocumque opere Christi; ergo in merito Christi non est infinita sincathegorematica.

Ad argumentum respondeo 1°: in tali casu non fore meritum Christi exhauri= endum extensive, et intensive, etsi enim hora praemium sibi adaequa= tum hoc 1° modo, non in 2° modo. = Nec obstat, praemium illud fore infinitum simpliciter: nam hoc solum probat non posse opus Christi illo remunera= tum extendi ad aliud in extensum quoad aequivalentiam in specie, licet possit extendi ad aliam in eo eminentem extensum, qualia si omnia prae= mia creata, quae in patris incarnatione aequivalenter non continent = 2° dicatur de ratione meriti infiniti non esse, quod ... praemium infinitum exhau= riri possit, et solum, quod nullo praemio finito exhauriatur, cum autem incarnatio Patris praemium infinitum sit non obstat infinitatem meri= torum Christi ab ea exhauriri.

Arguitur 9°: Valor meritorius non crescit arismetica adinere= mentum dignitatis personae satisfacientis, vel merentis: ergo ex infinitate personae non colligitur infinitas operum. Antecedens probatur. Si enim cresceret arit= metica ad incrementum dignitatis personae, sequeretur, quod ... in gratia gaudentes, eo magis mereri. Ceteris paribus; consequens falsum

falsus; alias enim si gratuitus est, ut d. et altius ut d. et actus dignus
quam opera sua, ut d. actus si est meritorius ut d. quod videtur illud
Pauli: reddet unicuique secundum opera sua.

Praetermissis varijs dicendi modis, assero respondendo quod gratia cum
tantus sit, subditur voluntati non quoad rem, et solus dignificat quoad in-
fluxum, quem praestat, unde tantum rationem dignificat, in ultimo influxu,
et sic quod non ipsius, et aliud gratiae influxu, et in actum meritorium
assumpsit, atque cum influit non dignificat, nisi ex qualitate influxus, ac
proinde etiam gratia, sit ut quod si influens, illa praestat dignitatem, ut
concessit, si honeste mali intentio: habere autem vim subditur voluntati

substantiali libero voluntatis, cum subditus sit, et voluntas nequeat sine eius ...
operari, unde dignificat tantum totum quod potest, ac proinde infinite.

Ceterum si est si gratia subdatur voluntati quoad illius influxum efficacem, non
tamen illi subditur in influxu formali; ac quibus valorem tribuit meritorium, ut a
formalis: sed in illo praestando non subditur voluntati. 2º nam quod subdens dignificat
in gratia causae formalis, supposito quod inhaeret subiecto, tamen se totum dignificari illud.
ipso inexistendo in subiecto et illi, et voluntate dependeat; et dignificat
opera in gratia causa formalis: sed subditur quoad hoc voluntati.

Nam 3º, quod etsi gratia in gratia causa formalis praestet valorem, quod tamen illud
praestat in physica concurrendo cum actibus, illis quae sine physice, ut pariter efficacem
in quo influxu non libero voluntatis subijcit causa, quod etiam non subdit
voluntati, ut dignificaverit prime, et formalis, subditur tamen illi supposito, et radicale.

Ad 1um dicat subiecto tantum totum suum intensum graduale ... pernicie
quae illud tamen se totum dignificare, actibus autem non ... per dictum.

Dices gratia talis, ut nunc existens in subiecto operante cum intensione
ut d., dignificat opus, ut d. et tamen non influit physice, ut d. cum intensione gradu
habeat, sed influxus gratiae dignificantis non commensurant cum influxu physico
efficace physico, neque ab eo limitat.

Respondeo nam actus a homine disponentes ad gratiam non eunt physice ... ...
... physice ...

probabili, et tum illa dignificat in ordine ad potentiam ind. atque probabili; et cum la. opponibili. Quod dignificatio operis moralis physicam influxum efficientiam non supponit, nec ab eo limitatur.

Resp. quod cum dignitas personae operantis sit forma valoris, non tamen adaequata, et solum partialis, cujus valor operis meritorij ex aliis capitibus etiam sumatur ut dicto, unde cum actus in praedicto casu sit meritorius, ut g. non est necesse, quod totum illum valorem a gratia accipiat. = Ad 3um nego minorem, neque enim cum hoc prius potuisse ut opponi.

Arguitur ultimo 3plici inconvenienti, quod sequeretur. 1o sequeretur actus Dei liberos infinite gaudere aestimatione valoris, et consequens falsum; probatur sequela; nam actus Dei liberi in statu exteriori, non in exercitu, [illegible] in alio genere imo Dei identificato subsistunt quam actus Christi; quod procedunt a persona infinita, et inde incipiunt, si infiniti, a fortiori erunt infiniti actus liberi Dei, falsitas autem consequentis probatur, nam quod actus homo condigne mereatur decens aliquam a Deo voluntate circa illum, quin condigne mereatur beatitudinem libi [illegible] executivam [illegible] dicta a potentia ad [illegible] actus; at si actus liberi Dei infinite aestimati gauderent [illegible] non possent [illegible] in suis operibus mereamur personam: [illegible] actus infinite aestimabiles condigne mereri a possemus.

2o sequeretur quod actus Christi, cujus [illegible] placere Deo; consequens falsum; probatur sequela quod non quia placeat, non infinite placeat, cujus in alio genere infinite aestimabilis [illegible] quod Christi erat infinitum, et quia placeret Deo, [illegible] 3o sequeretur opera satisfactoria, et merita Christi [illegible] a Deo in ordine ad remissionem peccati [illegible] totum [illegible] si erant infiniti valoris erant a Deo infinite acceptabilia; et opera infinite acceptabilia necessario acceptantur, et totum amabile infinite necessario amatur. [illegible]

Ad 1um nego minorem; ad probationem nego minorem, et dico, quod licet

qd

qd ut hic iuste mereat' de cdigno bonum creatum sufficit mereri decretum liberum Dei, sm qd. qd hic exactum ī bono creato, et autem decreta libera Dei quae dicant moralē infinitatem, haec ō bono creato ꝑ se exacto n̄ ē, unde ut quis tale bonum de cdig-
ne mereat', natum n̄ ē, qd mereat' cdigne valorem moralem, tam moralem decreti Dei estimabilitatem, veluti etiā finitas ꝑ se n[on] ꝑ se cueniat Deo in creatis, ꝑ m ab effectibus creatis ꝑ se n[on] exi-
git, possunt hi ōphēn sive cognosci; quia ex eis illorum finitas cognoscat'. — Ad 2am nego seq. ad ꝑ. dignus am, n[on] placat infinite peccatum, vdo am, ꝑ creatum, nego am: et conseq. ꝑ cuius intel-
ligi videat' ad 1o 2a argtū: ad 3 dicemus infra necessitatem peccati examinantes.

§us. 4us

Explicat' vera operat's Xpi valorans.

Dico 1o: sñia dicente valorem operū Xpi n[on] ē aliqd reale, neque in genere physico, neque morali, sed ipsam ꝑsonam Verbi, hanc ... etiā n[on] ita explicatē, docent ... supra. Itaque hic conclusio ... et quoad 2am ptem ostendit. Vtraque ... nisi cfingente ... aequival' ... sufficienter ... sit ... valor n[on] ē aliqd reale. — 1o ... reale ... si cet acceptat' ut valor operum Xpi ... 3o. valor ... satisfact' meriti, sacrificii ... debet ē realis.

Quoad 2am ptem videtur posse ꝑ ... ... ad ... physicum ... gratificantes effectus; et sub ... infinite ... efficaciter ... assignari, cum autem ... effectus infinitum ... efficientem finitum: ... gratificans, et dignificans satisfactionem, ... ē realis moralis, sed ipsa ꝑsona Verbi.

Verum hoc argtum hic n[on] urget, nam authores illi ... ... sria similiter gaudere infinitate, virtutes omnes ... Xpi ... ... sria proxima, recipiunt ex anima ... ... infinitum ... moralem ... ... habi-

Creati; quia est primum radicale ex eadem unione magis realis infinitam [illegible] similis est huiusmodi, atque inde cum superioris sint primo illius in vo- luntatis quam Christi, et inde entitatis physicae. Draconitas in moralis, quae in ipsis [illegible] dicet ex infinitum, quam ea negatur illud [illegible].

Vindemia [illegible] 2a pars. l. nam persona Verbi est ipsa sufficiens ad valorandum operationes Christi, ut supra [illegible] magis illa realis Creatura ad valorandam illam, neque non est. Ant. pr. nam quia persona Verbi, d. verum sui est sane- ctitas, continet Deitatem, quae sanctitas est creata ipsa, et in medio modo a se derivato sanctificat humanitatem; at est Verbi sui dignitatem com- [illegible] [illegible] includit sua dignitatis. Quae sua ipsa digni- ficat opera, et in medio [illegible] creato morali.

2o: nam magis illa [illegible] quod creatum sit, educit dependentiam, cui inest; [illegible] inest actibus educitur ex potentia illorum obedientiali; atque haec est infinita, et illimitata in magis, quam potentia obedientialis [illegible] Christi: quia [illegible] illa est finita [illegible] gratiam infinitam physice excipere, ut ex [illegible] videbimus; nec [illegible] [illegible] actum finitum magis infinitum mora- liter sui ex illa educi [illegible] = 3. nam ipsa persona se ipsa infini- [illegible] moralis operum Christi [illegible] excellentia [illegible] infinita, quae in modo creato [illegible]; at operibus Christi debemus tribuere [illegible] magis dignitatem personalem [illegible].

Denique: offensa non gravificat [illegible] creati [illegible] aliquem moralem Creatum si [illegible] offensa [illegible] dictabant [illegible] apiora [illegible] in ipsa significant per [illegible] persona magis satisfaciens aptior est ad valorandum, [illegible] persona offensa ad [illegible] gravitatem = Tom. si offensa a persona minus [illegible] se ipsum gravificet, [illegible] satisfactio non [illegible] navi [illegible] ab aliquo [illegible] gravior offensa excederet valorem satis- factionis Christi, ut potius ablata a persona [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] bit [illegible] sequentibus [illegible].

[illegible] Mr Vincentius [illegible] gratia Christi

Xpti ubi sup. ex fol. 304, quae plures sequunt. triuis fauorem: aut v. dignitas operum Xpti e illis intrinseca; at persona non e illis intrinseca forma. Ergo dignitas earundem e ab aliqua forma illis intrinsece unita, atqui persona non e illis intrinsece unita; ergo persona non dat esse formaliter physice operum Xpti: ergo nec moralis. Prob. cons. ideo omnino influentias la ferunt extrinseque modo infrat., scilicet partialiter infrat., et in complexo, non enim minus repugnant persona Dei ita in linea morali, quam in physica; at ob hanc causam nequit physice infrare, ergo ob eandem nequit in genere moris.

Resp. ad 1. dist. maiorem non e illis intrinseca per unionem formae physicae, conc. maiorem; per unionem formae moralis, nego maiorem; et causa est quia morali aestimatio non fundat in intrinseca unione operum Xpti, cum persona V. valuit eum tanto immediato. Ad 2. distinguendo maiorem: illis unita intrinsece, immediate excludendi formam mediantem, conc. maiorem, excludente omni medio, nego maiorem: et sub eadem dist. minorem, nego causam, nam habet cui immediate unitur operatio Xpti, et cui immediatis unitio persona V. non est forma dans valorem.

Ad 3. nego causam, ad probationem nego maiorem, et ratio discriminis est quia unio humanitatis physice est ad ... aliquam naturam, ad quam ... infratio, et partialiter exiguunt. Unio autem per modum formae moralis non e ad ... sed ad adhibendam amabilitatem, seu aestimabilitatem, ad quod sufficit unio medii mediati, aut immediati: unde A. V. ... sanctificat humanitatem ... quae aliqua infrat., illam valorat, ita valorat operationes per unionem mediatam per modum ... in complexione, aut physica infrat.

§. 3.

Explicat. acceptio sub qua persona V. opera Xpti valorat.

3. dico. Persona V. non dignificat opera Xpti ratione illius, quod valeat, in dat. ... absoluta, sed ratione alicuius perfectionis formalis, hanc esse statuo ... ea, quae diximus tract. de Trinit. q. 28. ubi cum ... dominatui, eique dignitati, ... lat. adesse non ... perfectionis. et ostendo illam ... eadem ... dignitati ... ri, atqui formaliter Deo ratione acceptio valorat, quae ad ... sup. illam non ... perfect. ...

ostendimus loco relato, quod ratio conceptus relativi dignitatem non dicit, neque in ratione illius possunt includi, nec operationem dignificat.

2° Si persona ut sic ratione illius, quod addit ad esse, dignitatem diceret, natura erat, ut ratione illius operatio dignificaretur, et dicendae erant in Deo tres dignitates: hoc dici non potest. Quod maior probatur dicto loco [illegible] brevius ipse. Quod praeterea indistincte eis conveniant ... rationis absoluti, et ratione relativi possunt singulariter, et plura praedicari; unde quod realitas est huiusmodi dicuntur tres personae omnes una realitas ratione esse, et tres relativae ratione relationis quod si dignitas conveniret omnibus personis ratione conceptus relativi sive id, quod addit ad esse, essent dicendae tres dignitates in Deo. Minor autem probatur ex August. 5 de Trinit. cap. 8. ibi, quemadmodum dicimus Pater Deus est, Filius Deus est, Spiritus Sanctus Deus est, non tamen tres Deos dicimus, sed unus Deus, ita magnus Pater, Filius magnus, magnus Spiritus Sanctus, non tamen tres magni, sed unus est magnus. Ex quibus ita arguo: Ad August. non possunt dici tres magnitudines, non ob aliam rationem, nisi ne aliqua magnitudo uni personae, et non alii conveniat: ergo propter eandem rationem non sunt dicendae tres dignitates in Deo.

3° Probatur ex D. Thom. 1 p. q. 42. ar. 4. ad 2. ibi, licet eadem essentia, quae in Patre est paternitas, in Filio est filiatio, ita eadem dignitas, quae in Patre est paternitas, in Filio est filiatio; ergo ex D. Thoma dignitas non multiplicatur in Deo, veluti neque essentia. = Denique: praeter absoluta non conveniunt personis nisi ratione illius, quod addunt ad esse, et ratione esse; at dignitas in Deo est praeter absoluta, ergo non conveniunt ratione illius, quod dicit ad esse relatio, sed ratione esse. Minor probatur ex D. Thoma loco cit. ad 3. ibi: Paternitas est dignitas Patris, sicut et essentia Patris, nam dignitas est absolutum et ad essentiam pertinet etc. = 2° D. Thomas ibi docet [illegible] valere quod quam dignitatem habet Pater, habet Filius, quamvis paternitatem habet Pater, [illegible] paternitatem habet Filius, quia mutatur quod in aliquid; at si dignitas esset pronus absolutum talis mutatio non fieret, sicut nec fit in hac [illegible], quam realitatem habet Pater, habet Filius; [illegible] paternitatem habet Pater, [illegible] habet Filius; et realitas praeter absolutum est, et dicit relativum, et absolutum; ergo ex D. Thoma dignitas non multiplicatur in Deo.

Denique

Denique vel dignitas est idem, quod perfectio, vel quid illam sequens; eatenus enim quis censetur dignior, quatenus gaudet maiori perfectione, vel scientiae, vel gratiae, vel virtutis; at ratio perfectionis est praedicatum absolutum in Deo. ergo intentum. aliquid perfectum est, in quantum est in actu, vel ad excellentem ordinem dicit D. Thomas 1. p. q. 4. art. 1. quia ordinem, ratione cuius relatio dicitur, cum illum exprimat ordinem ad terminum, et alterum, quod ad terminum refert. ergo ratio dignitatis absoluta est in Deo.

Argumenta contra hanc rationem spectant ad aliam materiam scilicet ad materiam de gratia Christi q. 7. et de Trinit. 1. p. unde ea omitto.

Ultima conclusio. Valent opera Christi sub ratione dignitatis et sanctitatis. ante enim probatur adverto 1o dignitatem ex ratione sua praeter eandem quod amicitiam; Rex enim dignitate gaudet apud inimicos. adverto 2o quod et si persona Verbi, et digna sit, et sancta, et Theurgica fuerit humanitas, rationem eandem rationem propter dignitatis, et sanctitatis: nam sanctitas increata in Verbo est ... sub ratione attributi, et non, unde Deus non est sanctus ratione attributorum, neque in ipso sanctitas multiplicatur virtualiter, ut attributa; at dignitas increata cum sit idem, ut cum magnitudo, vel perfectio ut satis indicat D. Thomas 1. p. q. 42. art. 4. vel ad illam sequatur, fuerit ratione cuiuscumque attributi et virtualiter multiplicatur, et eorum multiplicatione: unde Deus in dignitate infinitus constituitur ratione sapientiae, et ipsius D. ... ratione dignitatis, quod sanctitati dico, plura valorare opera Christi ratione solum sanctitatis, et ratione dignitatis, ut dixi. quoad 1m probatur: nam opera Christi rationem suam habuere rationem satisfactionis, et meriti ut D. Thomas ... q. 48. art. 1. et 2. ac quia valorari meritum est sanctitas operantis ut Theol. 1. 2. q. 114. art. 4. ergo.

Quoad 2m autem probatur: nam satisfactio crescit ex dignitate personae satisfacientis, et ab ea valoratur. Unde Rex satisfaciens operibus suis ... dignitatem; at opera Christi pro nostra satisfactione salutem nostram ... D. Thomas loco cit. ergo.

Dum docent Vasquez disp. 6. cap. 1. dicunt ex infinita dignitate personae, et ex infinita sanctitate ... humanitatis per gratiam unionis ... ea

esse infinitatem valoris in Christi satisfactionem. Et probatur: si enim per impossibile homines verò uniti essent in peccato mortali, illius opera essent condigne meritoria, seu satisfactoria, sicut nunc Christus Dominus. Sed talium hominum qua solum onerari possent, ut essent æterno supplicio, et inimicitia digni, et tamen ingenuè, puta à Deo exaudiretur, et sic maneret dignitas infinita personæ. Ergo valor satisfactorius operum Christi non ex infinitate personæ, sed ex infinita sanctificatione nanque desumitur.

Respondet Suarez disp. 4. sect. 4. quod dato illo impossibili, utcunque licet sequatur, nempe Christum satisfacturum, et non satisfacturum condigne ratione infinitæ dignitatis personæ, non tamen ex eo, quod hominum supponatur in facto peccato.

Quam solutionem impugnant recentiores, quia hinc ex impossibili solum sequitur quodlibet, quando ex terminis contradicentibus, ut si supponatur homo esse, et non esse rationalis; quia tunc, cum non rationalis contradicant, sequitur esse hominem, et non esse hominem; quando autem casus sit impossibilis, non tamen extrinsecè, et logicè oppositis, ex tali impossibili non sequitur quodlibet, sed tantum solum, v.g. si supponamus esse hominem, cui color repugnat, non sequitur locum inesse fore, et non fore visibilem; Ad solum hoc, quia tunc, et impossibiliter colorem, quos homo casus supponit, non opponuntur contradictorie; at in casu posito, satis hominum unitis verò in peccato existentibus, non opponuntur contradictorie; nam subsistentia solum opponitur contradictoriè non subsistentiæ, non autem ex se parte subsistentiæ sequitur. Peccato: Ergo illa suppositio non est talis, ex qua sequatur quodlibet.

Unde ad argumentum respondent hunc casum opera Christi infinito valore ad satisfaciendum gaudere, nam persona satisfaciens esset infinitæ dignitatis; at valor satisfactorius sumitur ex dignitate personæ satisfacientis, veluti gravitas offensæ ex persona offensa. Ergo etiam hominum suppositi in facto peccato opera Christi infinito valore gauderent.

Si dicas in hypothesi admissa opera Christi non fore Deo grata, ergo nec condigne satisfactoria. Respondent non fore grata gratitudine amicabili, bene

bonum in aestimatione morali aequalis dignitatis cum offenso, quia fierent,
hoc quae sat est, ut satisfactoria essent condigne, veluti Rex, qui alium Re-
gem offenderat, et aequalem ei satisfactionem pro offensa exhiberet, et amicus
non esset, condigne satisfaceret, et opera satisfactoria essent Regi offen-
so grata gratia aequalis aestimationis cum [illegible] ingrata gratia amicabili.

Dices 2º: Verum ut liquet, Christus suis operibus valorem meri-
torium, aut satisfactorium, non sufficit, quod persona Verbi in se sit infinitae dignitatis,
sed necesse est, quod ut homo habeat dignitatem infinitam, vel, quod humanitas subsistat in-
finite digna; at in data hypothesi, etsi persona in se ipsa infinita dig-
na esset, non tamen ut homo infinita dignitate gauderet: ergo non valeret opera sua in-
finita. Confirmatur, quia nulla est offensa mortalis per 1º Verbum in se non satisfacit, sed Verbum,
ut homo, ut in humanitate subsistens: ergo ut sic debet infinita dignitate pollere. Respondeo, eo modo
exigit dignitatem personae satisfacientis ad valorem satisfactionis, quo exigit sancti-
tatem personae merentis ad valorem meritorium; atqui ut Christus suis operibus valo-
rem infinitum meritorium conferat, non est satis, quod Verbum, ut homo infinite
persona Verbi in se ipsa infinite sancta sit, sed exigitur, quod Verbum ut homo infinite
sit sanctum, id est quod humanitas detur infinitam sanctitatem, ut fatentur authores huius
sententiae: ergo ut Christus infinitum valorem satisfactorium operibus suis conferat, sufficit dignitas
personae Verbi in se ipsa, sed exigitur, quod Verbum ut homo gaudeat infinita dignitate. Respondeo
ad 1º minorem: nam minus repugnat peccatum cum dignitate, quam cum amicitia et
sanctitate; atqui humanitas supponitur infecta peccato, non supponitur in statu amici-
tiae nec Christus amicus: ergo eadem ratione non supponet humanitas infinitae dignitatis, nec
Christus ut homo gaudebit infinita dignitate. Nego praeterea minus repugnat esse ... alicui
dignitatem aestimationis, decet, aut competit, quam amicitiam ... in eodem
... ; atqui non manet ... peccatum ... cum amicitia ... in eodem
subiecto ... non potest stare in eodem subiecto, sumptae aestimationis dignitas cum
peccatum; ideoque ... quod humanitas supponitur infecta, non supponitur ...
in aestimatione, et amicitia ...

Replicatur 1º: non stat Christum satisfacere condigne pro offensa, quia condigne mereri
illi ...

illis remissis, et condonata tota peccati illius ... aliquid mereretur ... [illegible]
tisfacere pro illo ... ipsi ... etiam satisfacere ... quilibet ... Itaque amicus
in statu ... requiritur ad condignum aliquid a Deo merendum, quod autho-
res huius solutionis negant; at in nostro casu Christus, ut Deus, non erat in statu
amici: ergo nil a Deo condigne potuit mereri.

= Nec exemplum Regis adductum urget, nam cum inimicitia unius Re-
gis ab alio, stat dignitas, et aestimabilitas regia apud illum; cum
peccato autem dignitas Divina, infinitaque aestimabilitas opponi non pos-
sunt. est et aliud discrimen, ut unus Rex inimico Regi satis-
faciat, non exigitur, quod aliquid apud eum mereatur, sed solum quod tantum prae-
stet, quod plus ab iniuriato exigi nequeat, ut autem Christus pro offensa satisfa-
ciat, exigitur, quod aliquid mereatur a Deo, cum quia in peccato mortali exi-
stens nil a Deo condigne mereri possit, consequens est, quod nec apud illum satisfa-
cere possit.

= Ex quibus ad argumentum P. Reginaldi responsio: cessat maior; dicendo minorem: manere
in [illegible] causae dignitas pro [illegible], quatenus Deus est, concedo minorem; qua-
tenus homo, nego minorem et consequentiam: divinus enim valor satisfactionis sumi
a persona Verbi, ut subsistentis in natura humana.

§. VI.us

Duo Corollaria inferuntur ex dictis.

= Colligitur 1.o operationes Christi habuisse valorem infinitum simpliciter, ex eo, quod
illas Christus ipse ... offerebat ... data sit, quod persona Verbi erat [illegible]
ciens, [illegible] eam ... Christus ... offerret in redemptionem pro pec-
catis hominum, sed aliquid pure creatum, operationes illius sunt infiniti valoris, ergo infinitum
non ex re oblata, sed ex eo quod persona Verbi erat ... et [illegible] desumit.

= 2.o nam si ex re infinita oblata infinitum valorem operibus Christi competeret, se-
queretur, quod aliquid, quod 1.ma Virgo Christum in templo obtulit, fuisse infiniti valo-
ris: consequens est falsum: ergo. = Denique a priori: nam Christus ut res oblata non
oblatio ... infinitum non dat actui infinitatem: ergo neque Christus,
ut res oblata

Depositare

~~[illegible]~~. Et certe videtur Clemens 6. in extravag. Unigenitus docuisse unam guttam sanguinis Christi fuisse sufficientem ad perfectam redemptionem Christi generis humani [illegible]; et D. Thom. infra q. 48. art. 2. in corpore, ubi [illegible] aequalem satisfactionem, offerendo exhibuisse Christum dignitatem vitae suae, quam pro satisfactione ponebat, quae erat vita Dei, ut hoc [illegible] Clem. 6. et D. Thom. infinitatem et aequalitatem ex re oblata habent in satisfactione.

Et non loqui de gutta sanguinis, et vita Dei simpliciter, sed ut oblata a Christo pro nobis [illegible]; sic autem involvunt actum internum voluntatis Christi, qui ex vi [illegible] suppositi Verbi, erat efficacissimus, et ut subjectum [illegible] infinitam dignitatem habebat, et de gutta sanguinis, et de vita Christi [illegible] mediante actu interno voluntatis verum est fuisse sufficientia ad redemptionem.

Colligo 1°. opera Christi etiam sub formali ratione redemptionis non a re oblata, sed a persona operante infinitatem valoris sumpsisse: quod probatur 1° ex D. Thom. infra q. 48. art. 4. ipsa ~~[illegible]~~ satisfactio, qua quis satisfacit, sive pro se, sive pro alio, [illegible] quoddam dicitur, quo se vel aliud redimit a peccato, vel a poena; [illegible] rationem satisfactionis et redemptionis [illegible], ut exhibet officium in recompensationem iniuriae; 2° ut hominem a peccato, et poena illius, et servitute diabolica liberat: atqui ut satisfactio est non a re oblata in [illegible], sed a persona offerente infinitatem valoris assumit: ergo etiam in ratione redemptionis. = 2°. si Christus satisfecisset pro nobis non sub [illegible] vitae oblatam, offerendo Deo aliquid pure creatum, satisfactio eius [illegible] redemptionis esset valoris infiniti, et non ex re oblata in [illegible] persona offerente. = 3°. si illa infinitas rei oblatae ad infinitam ~~[illegible]~~ redemptionis sufficeret, sequeretur quod si beata Virgo, aut quaevis creatura Christi sanguine [illegible] peccatorum redemptionem offerret, nos redimeret redemptione infiniti valoris: consequens est falsum, ergo. Minor probatur ex [illegible] D. Thom. ubi [illegible] docentis satisfactionem esse [illegible] pro culpa est redemptionem [illegible]: ergo quod non fuerit infinita satisfactio non poterit infinita redemptio, et [illegible] nullum actum purae creaturae posse esse infinitum sub ratione redemptionis.

Tertio docet noster M. Vincentius relect. de gratia Christi q. 5. fol. 334.

ostendit, quod in emptione, et venditione pretium, aut nil pendant qualitas, aut dignitas ementis, et vendentis, sed solum ad mercem, et pretium attendit; at redemptio Christi non est talis [illegible] emptio, est enim de emptione infinitae pretiositatis, in die crucis oblata, et mercem suo [illegible] efficaciter [illegible]. = R. verum esse mercem emptam, et venditam a merito, et satisfactione dicta, stabilem autem esse illam, in qua pretium, et meritum, et satisfactio est idem; unde cum redemptio Christi pretium, et redemptio ipsa sit meritum et satisfactio, verum est, quod eius dignitas vel bona condignamente [illegible].

Dub. 4um

An satisfactio Christi de se fuerit sufficiens, et superabundans pro hominum peccatis?

Prius ut indubitatum suppono 1o Christum de facto satisfecisse pro peccato humano generis, cuius oppositum soli sentiunt credentes Christum non animam, sed corporum tantum esse redemptorem, et Pelagiani, qui negantes peccatum originale, consequenter negare tenentur redemptionem ab illo, ac denique Bailegus, qui cum culpam originalem secludat, negat Christum a iugo, et servitute daemonis nos liberasse, utique contra plena sacrae scripturae testimonia, dicunt inducentia [illegible] ad Titum 2o num. 14. dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate. 2a 1a Petri 1o. num. 18. non corruptibilibus auro, vel argento redempti estis, sed pretioso sanguine, quasi agni immaculati Christi. Ex quibus manifeste constat Christum in redemptorem, et non solum in legislatorem nobis datum esse, et omnino nos a culpa liberasse, et pro peccatis nostris satisfecisse.

= 2o suppono nimirum non solum pro peccatis hominum quoad culpam, sed etiam quoad poenam Christum satisfecisse, quod patet 1o ex illo 1a Petri 2o. n. 24. qui peccata nostra pertulit in corpore suo super lignum. et Isaiae 53. n. 4. Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit. = 2o nam homines per Christum a potestate daemonis sunt liberati; at hoc ideo dicitur, quia diabolus per peccati potestatem accipit homines detrudendi in infernum; a qua poena per Christi satisfactionem,

quoad

ipso ad sufficientiam libuant, ut explicant Masiam orat. 42. c. 2a fine: Aug. 13. de trin. cap. 20. & D. Bernardus Epist. 190 quod Christus satisfecit non solum pro culpa, sed pro poenis debitis.

3o. suppono Christi satisfactionem fuisse sufficientem absolute, imo et superabundantem abstrahendo an id habuerit ex natura sua, an ex Dei acceptatione, in quo nulli catholico dubitare licet, cum constet ex pluribus scripturae locis, ut illud Psalmi 129. n. 7. copiosa apud eum redemptio. ad Rom. 5. n. 20. Ubi abundavit delictum superabundavit gratia. — Nec oppositum sentit Duran. in 3. dist. 13. q. 2 n. 8. ut facile illi quidem recentiores opponunt, nam ut legenti eum patebit, explicite condignitatem ibi distinxit, alteram sumi aequalitatem euntis ad culpam, itaque talis satisfactio ablato offenso recipiens omnino sit; alteram autem sumi acceptationem illius, cui fit satisfactio, et solum primo negat Christi satisfactionem condignam fuisse.

§ 1us. Referuntur sententiae, et statuitur prima conclusio.

His praemissis in dubium venit an satisfactio Christi fuerit sufficiens et superabundans, et condigna, cum hoc peccatis non ex Dei acceptatione, sed ex natura sua, et hoc non condignitate in acta, sed in actu inducente obligationem in creditorem remittendi offensam; de hoc enim infra, sed in actu 1o, scilicet an valor operationum Christi ex natura sua, et seclusa Dei acceptatione adaequaverit, et excesserit gravitatem omnium peccatorum. — Quo in re duplex est sententia. 1a docet satisfactionem Christi non fuisse ex se sufficientem pro omnibus peccatis, sed id solum habuisse ex Dei acceptatione, et tenent Scotus in 3. dist. 19. q. 1. art. 1. Almaing. q. 1. Mag. codice de satisfactione q. 1. illam tenent Philippus Faber in 3. dist. 45, et 46. Granada tr. 3. Scotistis. Cor. tillo disp. 3. q. 1. cum Cor. Scotistis. Verum non satis constet an acceptationem neget adaequatitatem satisfactionis Christi cum offensa commissa et remissa ipsius, an solum in ordine ad Deum obligandum, quidem constat alii eorum docent, et quidam hoc re aestimantes ex praesenti controversia, cum universim mo=

movet in deinceps ad deum diligendum, dolendum, adaequali totius et condignitatem per humanos actus vel suos habitus praeberet.

Dicendum 1º: [illegible] Christi satisfactionem fuisse ex se, et ex rigore justitiae, de condigno, seu absoluta acceptatione Dei condignam, sufficientem, et superabundantem pro omnibus hominum peccatis in se solum sumptis, quae [illegible] multiplicanda, [illegible] communis theologorum. D. Thomas 3 p. q. 48. art. 2. in 3º Sent. cap. 34. q. 17. de veritate art. 7. in 3º dist. [illegible] et aliquibus [illegible] Becanus [illegible] Capreolus q. 1. art. 2. Cajet. in hoc art. Vincentius de gratia Christi [illegible] disp. 4. [illegible] ex Patribus Societatis [illegible] disp. 4. sect. 3. et [illegible] disp. 8. cap. 2. et alii.

Probatur 1º: Christi satisfactio fuit ex se, et sine ulla acceptatione Dei condigna in actu 1º pro peccato totius humani generis; quia ut ait Apost. ad Rom. 5. v. 15: Si enim unius delicto multi mortui sunt, multo magis gratia, et donum in gratia unius hominis Jesu Christi in plures abundavit: ex quibus sic argumentor: satisfactio Christi praefertur in valore ad redimendum homines a peccato Adami, quoad vim [illegible] justitiae originali; at si opera Christi non essent condigna per [illegible] Dei acceptationem, non excederent condignitatem peccati Adami: quia fuissent condigna ex se, et sine ulla Dei acceptatione; [illegible] peccatum Adami [illegible] ex Dei acceptatione, et ex se condigne infecit posteros; at quod ex se condignum est, excedit illud, quod solum ex acceptatione Dei est condignum: ergo si opera Christi condigna sunt ex acceptatione Dei, non excedunt peccati Adami condignitatem.

Dices: peccatum Adami non fuisse condignum [illegible] ad infectionem posteritatis, [illegible] originali [illegible] debito [illegible] satisfactio Christi abundantior fuerit ad salvandum, quam

quam Adami culpa, quod offendendum non sequitur habitudine, secluso pacto
condignitatem physicam.

2° nam pactum cum Adamo initum non deductum est peccato condignitatem
offendendi, sed solum fuit ratio, ut violato pacto omnem in illo continentium quae
continentia supposita ex se, et ab extra fuit dignus, ut tota posteritas
Iustitia originali privaretur. Ergo et valor satisfactorius Christi fuit innata
habuit illum valorem ab intra.

3° Christi incarnatio fuit necessaria ad satisfaciendum pro peccato exhibe=
re condigne. Dicta dub. 1. et Christus Dominus Vaschius in illud Psalmi 48. v. 8. redimir
non; et ita exponit non homo nullus, et homo Deus **Iesus** potest, quod nullus alius
homo, et hoc exponit non homo nullus; et homo Deus **Iesus** potest, quod nullus alius
poterat condignum offerre pretium; at haec doctrina vera esse non potest de satisfactione
condigna ex sola Dei acceptatione. Ergo satisfactio Christi condigna fuit ex se, et
ab intrinseco; minor probatur: satisfactio ex acceptatione condigna illa est, quae etiamsi la
iniuriae non aequivaleret offensae, per acceptationem aequivaleret; at satis-
factio hominis condigna non potuit homo purus exhibere, ut probatur; incarnatio
non fuit necessaria.

4° satisfactio solum condigna ex divina acceptatione perfecta; at
Christi perfecte pro hominum peccatis satisfecit; alias eius redemptio copiosa esset,
ut patet. Ergo major probatur: debens centum, et solum quinquaginta solvendo si
extinguere debitum; quia creditor pepigit eam acceptare pro centum perfecte
solvit: ergo solutio solum ex acceptatione creditoris sufficienter perfecta.

Denique ille est satisfactio ab intrinseco condigna, cuius valor in mora-
li aestimatione exaequat iniuriae gravitatem; at satisfactio Christi
adaequat gravitatem offensae. Ergo probatur minor: gravitas enim offensae per ordinem ad personam
offensam Deus est; at valor satisfactorius Christi Dei est. Ergo = probatur minor: nam
tenim dignitatem personae satisfacientis ad valorandum actum satis-
factorium, qua dignitatem personae iniuriatae ad gravificandum actum offi=
cium: sed persona satisfaciens divina non minus dignificat satisfactionem quam per-
sona iniuriata gravificat offensam; at persona satisfaciens est satisfactio Christi. Ergo. §.

§ 2.

Argumenta contraria proponuntur, et solvuntur

Argu. 1.° Valor meritorius operum Christi non adaequavit demeritoria peccati originalis gravitatem [illegible] illam [illegible] peccatum originale meruit [illegible] incarnationis, et merita Christi [illegible] mortem [illegible] [illegible] meritoria [illegible]

R. deo [illegible] dignitate [illegible] qualitatis, negamus [illegible] dependentiam tanquam a [illegible] et [illegible] ut [illegible] operum Christi [illegible] gravitatem [illegible] originalis [illegible] inaequalitatis [illegible] [illegible] sufficientem ad [illegible] incarnationis [illegible] Christi [illegible] [illegible] [illegible] meritum [illegible] Christi.

Argu. 2.° Valor satisfactorius operum Christi non [illegible] offensae mortali gravitatem [illegible] [illegible] offensae inaequalis Deo, ut [illegible] satisfactio [illegible] operum Christi [illegible] placens Deo, [illegible] gravitas offensae [illegible] malum [illegible] displicens Deo, [illegible] bonum [illegible] placens Deo, [illegible] [illegible] offenderet Deum, valor satisfactorius Christi ad summum [illegible] gravitatem [illegible] offensae [illegible] gravitas offensae [illegible] Deo [illegible] [illegible] gravitate offensae [illegible] Deum [illegible] crescit [illegible] gravitas offensae [illegible] offensae [illegible] gravitas offensae [illegible] a Deo [illegible] infinita ex [illegible] capite [illegible] ex dignitate [illegible] offensae [illegible] offenden- [illegible] infinite distantis a Deo [illegible] satisfactio Christi [illegible] infinita [illegible] [illegible] ex [illegible] dignitate satisfactionis [illegible] quantum [illegible] valor [illegible]

R. [illegible] [illegible] dignitas [illegible] ad [illegible]

[illegible] fit satisfactio, idomiz, quia valorz [illegible] satisfacti; nego miz, et
[illegible] [illegible] [illegible] et valor illij [illegible]
[illegible] [illegible] quia et [illegible] quod [illegible] [illegible] ive
[illegible] et sic satisfact. [illegible] adequate, non satisfacit ut [illegible]
[illegible] illij [illegible] [illegible] satis [illegible], et [illegible]
valorantz illij [illegible] majoremz. ad illij [illegible] dicat, [illegible]
[illegible] Dei [illegible] mali et odio dignz, quia bonz i, et diligen-
amore Deitas, atq tn [illegible] [illegible] [illegible] mali, [illegible] ipso [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Dei = Ad [illegible] omissamus [illegible] [illegible] [illegible] tradetur
[illegible] negamus [illegible] [illegible] offe [illegible] Deo ab alio
Deo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] equivalentz [illegible] gravitatz
[illegible] [illegible] offe irrogata Deo a [illegible] [illegible] offen-
[illegible] ab offe. aliquam maiz gravitatz recipiat, [illegible] maioritas [illegible]
[illegible] dub. [illegible] [illegible] satisfactio xpi adequare [illegible]
valore gravitatz offe irrogatae a Deo ficto, quq sumit a maioritate offe
[illegible] gravitatz offe irrogatae Deo a [illegible] [illegible] Deo
ab alio. = [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] offe irrogatz Deo
a [illegible] [illegible] infinitz [illegible] [illegible] infinitas [illegible] in gravitate
[illegible] in maioritate offe [illegible] valor illij [illegible] [illegible]
[illegible] alia gravitatz.

Denique argui. [illegible] Curandi: [illegible] [illegible] equaly Deo
[illegible] [illegible] beneficijs [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] equale [illegible] possumz [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
offensionis [illegible] equalz satisfactz.

Ad argtz respo. [illegible] [illegible] [illegible] tenere [illegible] offe beneficia
[illegible] facto excedunt in morali estimat. gravitatz offe [illegible]
adequalitate gratz [illegible] [illegible] colligit [illegible] impossibilitas [illegible]
equalis satisfactis [illegible] culpae. —

2o

= 2° quia ad ut aliq. factum compensetur ex gratitudine, exigitur reddi plus quam accep- tum fit, ad hoc ut facti compensetur ex iustitia sufficit reddit aequale, hinc fit, quod ex eo quod Xptus non potuisset ex gratitudine perfecte compensare bene ficio hum. à colligatur non potuisse perfecte satisfacere pro peccatis hu- m. gnis, hic enim spectat ad iustitiam, illa ad gratitudinem.

= R. 2°. Utrum Xptus compensasset ex gratitudine beneficium hum. m. factum, etenim ex parte rei oblatae, nempe plus dederit, et tantum aequale, ex parte m. affectus plus reddit; si enim eam Xptus affectus, ut si plus quam accepit, reddere potuisset, reddidisset, et hoc sat est, ut perfecte ex gratitudine be- neficia compensavit et constat ex D. Th. loco cit. ad 1. dicente, quod in compensatione beneficij magis attendit affectus quam affectus, et si filius patri ex parte rei acceptae nil aequale compensare possit, ex parte tamen affectus dan- tis potest aliquid magis filius tribuere patri, quod sufficere, ut filius perfecte patri compensaret. Sicut D. Th. ergo Xptus perfecte compensavit bene- ficia ex gratitudine sufficit ex parte affectus aequale reddidisset, et ex parte affectus conditionalis aliquid maius.

= 3° resp. posit. tunc solum ad perfectam compensationem ex gratitudine exigi, quod reddat maius, quando est infinitum, ~~quod~~ quod reddit ~~maius~~; secus autem est infinitum, nullo est dabile maius; et quia id quod reddidit Xptus hu- manis est, hinc fit, quod perfecte compensaverit ex gratitudine, etsi solum dederit aequale.

2a

§. 3us.

= ~~Ex~~ponitur, et prob. conclusio 2a. et illius diluuntur.

2a cc°. Satisfactio Xpti Dni fuit ex natura sua superabun- dans pro peccato humani generis, et quidem superabundans fuisse absolute nulli Catholicorum est dubium, ut varia loca scripturae indicant Psalmi 129. n. 7. copiosa apud eum redemptio Isaiae 40. n. 2. suscepit de manu Domini duplicia pro omnibus peccatis suis. Iob. 6. n. 2. Utinam appenderentur pecca- ta mea, instateram ubi vide Lira. = Quia tamen superabundans fuerit ex natura

naturae rei, et ex sola Dei acceptatione probatur: illa enim superabundantia conuenit
satisfactioni Christi, quae repugnat satisfactioni a pura creatura factae; at superabun-
dantia ex sola Dei acceptatione non repugnat huic; bene vero superabundantia
ex natura rei: ergo haec est satisfactioni Christi conuenit.

2° ex eodem cap. conuenit satisfactioni Christi, quod sit superabundans, ex quo
ei conuenit, quod sit condigna, et sufficiens, sed haec conuenit ei ex natura sua
ante acceptationem: ergo. = Quia acceptatio Creditoris non dat valorem satisfactioni, quam habet
si nec potest dare valorem solutioni pro pecunia, alias si Creditor, cui centum de-
berent, quinquaginta pro centum tanquam solutionem sufficientem acceptaret, so-
lutio illa esset sufficientis valoris ad debitum perfecte extinguendum: ergo si sup-
posita acceptatione satisfactio Christi fuit valoris superabundantis ante accep-
tationem illum valorem habebat.

In reddenda autem ratione a priori difficultas est, et diuersimode fere
procedunt varia pro institutione illorum, qui docent satisfactionem Christi fuisse valoris in-
finiti simpliciter, offensam autem illam grauitatis infinitae secundum quid, oportet enim reddere
minus, etenim valor infinitus simpliciter superabundans est ad grauitatem infinitam offensae
illius secundum quid. = Difficilior admodum est discrimen assignare inter grauitatem offensae
et valorem satisfactorium, quae infinitatem simpliciter differentem habent
riae offensae, ut vidimus disputatione 1. in illorum sententia, qui tenent, rem ordinis superi-
oris esse finitam et nunquam posse adaequari ab existentibus in ordine in-
feriori, et Christi satisfactionem in ordine superiori ad grauitatem offensae constituunt
est ratio a priori, duplici difficultate premuntur: 1° in reddendo rationem quare sa-
tisfactio sit ordinis superioris ad offensam. 2° quia diuersus ordinis inferioris
physica non posset adaequare rem superioris ordinis, verum tamen adaequa-
re potest in valore morali ut dicta disputatione ante.

Vnde ommissis his ratio a priori haec est: Valor satisfactorius operum Christi
excedit rationem sui grauitatem offensae mortalis, nam haec fundatur in vnione affec-
tiua cum maiestate offensa, et valor satisfactorius Christi fundatur in vnione
physica mutua cum persona satisfaciente eo quod persona satisfaciens, scilicet subsisit
Deo pro peccatis offensae; et valor in vnione physica fundatus morale in morali
est

ultimatē grauitate fundate in unione effectiua, q̄ēst. absolute ita
mō pfectioriantur pfectior sitat offę; unde dubitanti dixim, actus in=
creatus li maiestoris esset, maioris fore Valoris, quam actus Xpti melioritate
elicitus, q̄d cū creatus sit, sā Valorans Utraque opęrius, illis pr Excedere
offensa actiones autem Xpti illum p Consecutes, atqui Deitas est Valorans
actus Xpti ma pfectioni illi unit, quam maiestas offensa unitur acto offensiō, q̄
infratio illa moralis fundat in unione physica quanta cum humanitate; et unita
cum actibus: offensa autem infrat moralis infrat fundata in unione affectiua quo.

Distinctione circa arguit 1º. grauitas offensę adequat valorem sati=
factionis Xpti, ergo non est superabundans ex parte rei, ex solum ex acceptat.
Diuina. Antecedens p. 1º. grauitas offensę est aliquando ita, a qua lucrum valor satis=
factionis, alia a Deitate, ergo grauitas offensę est simpliciter infinita in
genere moris; atqui nequit infinitum non est maius alio, ergo dicta dubitatio; ergo.

Resp. Deo. neg. Ant., ad 1ª pro negatur, quae paulo ante dixi eadem ratio
pfectioni modo unita pfectioni constat offensa; infinitas autem pfectioni non
unit actibus Xpti, quam actui offensiuo. ad 2ª, licet quod minus sineo de gratia
in quo est infinitum, ideo minus in bicuento, neque minus, a caus; q̄ infinitas
satisfactionis est in genere Valoris, et boni: infinitas autem offensę in genere mali,
ex quando ergo in genere mali, siue grauitatis offensa nil habet maius, non au-
tem ex satisfactione comparata in Valore cum grauitate offensę non sit maius
illa: veluti si daretur linea infinita in genere lineae, nullo daretur maius illa:
maior autem quantitas esse posset, nimirum corporis infiniti, et si haberet actus
misericordiae infinitus in linea misericordiae, actus maior in eadem li-
nea non posset dari, bene tamen in alia, ex. gr. in charitatis linea.

Arguit 2º. ex quo pugnat dicta solutio ex hoc quod valor satisfactionis
Xpti sit maior grauitate offensę illum colligit, quod actus satisfactorius
Xpti excedere omnium offensę grauitatem, non autem omnium offensarum, quae ab hominibus
Deo irrogantur. Sed alias omnibus una Xpti operatio superabundans satisfa=
ctio fuit, et nihil tanta poterant multiplicat grauitate peccata, ut
accedant

excedant satisfact. Xpti offens. quod quot sunt, et omnis offensae peccatorum. Antecedens gravitates plurium peccatorum, non gravitate unius; ergo quod valor satisfactionis Xpti sit major gravitate unius offensae, non tamen valorem uniuscuiusque excedere omnium offensarum gravitates omnium vel aliquorum.

Respondeo: dicat gravitates unius offensarum non ac intensive majorem gravitate unius, etiam extensive; unde semel posita valore valorem unius operis Xpti excedere gravitatem unius peccati mortalis, infert excedere omnium gravitatem; debuit antecedens dub. diximus de merito Xpti, quod eo ipso, quod erat condignum incarnationis, patriae, condignum etiam erat omni alterius praemij, quod deserviret pro remuneratione, non tamen majori valore in ratione praemij intensive, sed solum extensive.

Denique arguitur: si satisfactio Xpti excederet gravitatem peccati, sequeretur iniuste a Deo postulata fuisse ad recompensationem illius: consequens est absurdum. Sequela probatur: non nisi iniuste potest compensatio petere satisfactionem excedentem iniuriam, cum iuste solum possit exigere aequalem; ergo si satisfactio excederet gravitatem, iniuste a Deo peteretur ad recompensationem illius.

+ plena offensa

Respondeo: negando sequelam, ad cuius probationem dico antecedens: quod est possibilis aequalitas in satisfactione sine excessu, ubi antecedens, quod non possibilis, nego antecedens, et eo ipso in praesenti non datur aequalis satisfactio pro offensa, quin exhibeatur a plena divina persona subsistente in natura creata, eo ipso quod plena divina persona in natura assumpta opus erit, non potest non habere plus quam satisfactionis suis operibus, quae sit gravitas offensae; hinc est iuste a Deo postulari satisfactionem Xpti, et si sit superabundans.

Dub. 5.

An satisfactio Xpti fuerit ex toto rigore iustitiae

§. VI.

Relictis sententijs vera eligitur, et probatur.

Non defecisse satisfactionem Xpti a rigore iustitiae ex aequalitate, et ex dictis, in eoque conveniunt omnes doctores dubijs antecedentibus; praeterea ad hoc requiritur, quod ut actio aliqua sit satisfactoria de rigore iustitiae alia plura requirunt, ut quod sit ad alterum, ex non acceptis gratuito a creditore ex bonis propriis ex

ex alio titulo [illegible] debiti ut com̃r docent Theol.; [illegible] sufficientia satisfact. Xpti. hic in [illegible] [illegible] [illegible] ad equalis, et sup= abundans, Deter ex rigore iustitie

= [illegible] docet fuisse satisfactz Xpti perfectz de rigore iustitie, [illegible] dig= nitatis, [illegible] autez de rigore iustitie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible]= [illegible] ad rigorez iustitie [illegible] equalitatez et dignitatez [illegible] Molli= na 1. p. q. 25 art. 1. [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] cap. [illegible] n. 12. Vos= quez hic disp. 7. Lorca disp. 8. Lugo disp. 3. et 4. et alij [illegible].

= [illegible] docet [illegible] fuisse perfecte condignam, Deter ex rigore iustitie. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in 4. dist. 19. q. [illegible] art. 3. Soto dis. 19. q. 1. art. [illegible] et 3 [illegible] [illegible] cap. 6. [illegible] [illegible] cap. 88. [illegible] = centiores [illegible] in [illegible].

= Quorum [illegible] [illegible] [illegible] quez [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] satisfacti satisfactio perfecta, et satisfactio nequit esse ex iustitia perfecta [illegible] de rigore iustitie [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] Corinth. [illegible] factus est nobis (scilicet Xptus) sapientia, sanctificatio, et redemptio: et ad Roman. 3. quez proposuit [illegible] [illegible] in [illegible] ad ostendendam iustitiam suam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nobis satisfacisse [illegible] iustitia perfecta: alias [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perfecta. Vo= [illegible] [illegible] August. lib. 13. de Trin. cap. [illegible] docens, diabolum a Xpto [illegible], [illegible] iustitia victum fuisse; idem docet [illegible] [illegible] [illegible] civit. Dei cap. [illegible] et in Enchiridion cap. [illegible] Basilius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exposit. [illegible]= [illegible]. Athan. [illegible] [illegible] [illegible] lib. [illegible] cur Deus homo [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

= [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] de [illegible] perfecta quoad equalitatez, [illegible] autez quoad rigorez iustitie [illegible] [illegible] exigebat [illegible] [illegible] [illegible] ad rigorez iustitie requiritur satisfacti Xpti [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] satisfactio Xpti [illegible] perfecta ex rigore iustitie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] equalitatem [illegible] ex

ex hoc nullum iustitiae incommodum sequitur. = 2.ª conditiones exactae, ut satisfactio sit de rigore iustitiae, etiam si natura ad perfectam aequalitatem, ergo 1.ª deficit. Item conditione non fuit perfecta perfectae aequali, quod ipsi negant. Quod vero arguimus, 1.ª deficit toto rigore iustitiae: probatur ant. eo ipso enim quod restitutio in humano ... (in qua ... ad satisfactionem ...) non sit ad alterum, nec excedat ... creditoris, nec fiat ex propriis, nec sit ex aliàs indebitis, aequalis ... non potest, ut postea constabit: ergo conditiones exactae sunt natura ad perfectam aequalitatem.

Denique probatur cons.º Illa satisfactio est de rigore iustitiae, cui omnes conditiones naturae conveniunt; at omnes conveniunt satisfactioni Christi, ut ex conditionum ... constabit; ergo satisfactio Christi fuit ex toto rigore iustitiae.

§. 2

Examinatur 1.ª conditio.

Contra conclusionem arguitur 1.º Quod satisfactio in rigore iustitiae requirit, est ad alterum, ut docet D. Thomas Ethic. cap. 1 ... iustitia, et iniustitia ... ipsum non potest; et D. Thom. 2.2. q. 58. art. 1. et q. 58. art. 2. ... at satisfactio Christi non fuit ad alterum; nam satisfaciens est Deus in humana ... et Deus, cui fit satisfactio, est idem Deus ... realiter ... satisfactio non fuit ex toto rigore iustitiae.

1.º huic argumento ... aliquorum, quos sine nomine refert Vincentius ... 232. ... Christum non sibi, sed Patri satisfecisse, a quo realiter ... distinguitur: hanc tamen ... Vincentius et alii ... illi fit, qui est peccato offensus, at peccato ... offendit ... omnes trinitatis personas, ... enim offendit ... legislator ... nis, quae ... conveniunt, ... personis ... Illi fit satisfactio, qui offensam remittit, et largitur gratiam: at offensam remittere, ... largiri gratiam non competit ... alicui ex personis ... ad extra indivisa sunt, ... satisfactio non fit ... = 3. nam ex opposito fieret ...

iustitia hominibus offensas remittere; consequens est falsum, ergo. Consequentia patet. Sicut enim ille ex iustitia remittit offensam, cui fit satisfactio per [illegible]. Consequentis enim falsitas, nimirum quod non est in nobis actus remittendi offensam in actu perfecto, ut notionalis, et absolute, consequens [illegible] [illegible] ergo &c. = Denique, quia seqr. satisfactio Christi condigna, et perfecta non fuisse; consequens est falsum, ergo. Sequela probatur. Satisfactio, per quam fit satis creditori non condigna, et perfecta non est; at Christus non satisfaceret omni creditori [illegible] ergo.

Aliorum [illegible] est de ratione iustitiae inter homines esse versari inter extrema aequaliter distincta; non autem de ratione iustitiae inter Christum, et Deum, quia illa cum sit ordinis altioris: eos conditiones non exigit, quas petit iustitia inter homines, quod hoc exemplo probatur formari: amicitia enim inter homines petit versari inter supposita, et non realiter distincta: et tamen amicitia divina id non petit; licet enim tres personae mutuo se diligunt amore amicabili, neque tamen in natura se diligunt: ergo etsi iustitia inter homines petat versari inter extrema realiter distincta, non tamen iustitia inter Christum, et Deum.

Caeterum haec displicet [illegible] Theol., et varii ut l. Sicut enim conditiones illae, quae [illegible] ad rigorosam iustitiam petuntur, negat competere iustitiae Christi ad Deum, quod altioris ordinis, eadem [illegible] aliis conditionibus exactas ei negare licebit: hoc dici nequit, ergo. = [illegible] neque eadem de iustitia vocari ac de iniustitia [illegible] hoc quod est versari inter extrema realiter distincta; at repugnat eiusdem actus ipsum esse iniustum; nemo enim iniustitiam [illegible] per se [illegible]; eo autem quod quis sibi iniuriam irrogaret [illegible] ergo &c.

[illegible] Denique [illegible] realiter distinctum petat, est, quod petit versari inter extrema distincta, [illegible] autem [illegible] petit ad minus realiter distinctum [illegible]; at [illegible] iustitia: ergo. = Neque exemplum urget, licet enim amicitia [illegible] inter extrema supposita realiter distincta versatur, [illegible] inde requirit [illegible] eiusdem actus esse [illegible] iustitiae. = Licet enim [illegible] amicitia inter suppositorum eiusdem naturae esse possit, iustitia autem naturarum distinctarum petat, [illegible]; amicitia fundatur in convenientia, iustitia autem petit extrema [illegible]; in autem inter suppositorum eiusdem naturae maxima sit convenientia, non tamen possit esse diversitas

in

luri, hinc e quod amicus ei possit in illo, non autem durit.

3° Alij resp. humanitatem esse, que satisfecit non solum ut quo, sed etiam ut quod; ita ut supposito verbi solum tribuatur ratione communicationis idiomatum satisfactio: in humanitatem vero realis est dictio. Ita Suarez [illegible] ex Vazquio disp. [illegible] cap. 3 n. 80. quod autem humanitas fuerit satisfaciens proxime, ut quod, sic bene probant. 1° ex illo 1.ª ad Corinth. 1° factus est nobis sapientia a Deo iustitia, sanctificatio, et redemptio: quem verba Athanasius epist. ad Epictetum interpretatur de humanitate Christi, dicens, factam fuisse nobis iustitiam, et redemptionem; at locutio rigorosa est dicere nobis fuisse redemptionem ut quod: ergo idem verum est de illis. 2° ex D. Thoma inf. q. 26. art. 2. dicente, Christum non fuisse mediatorem, ut Deum, sed ut hominem; at particula ut non specificative, sed reduplicative intelligitur: ergo. 3° cum ipsa satisfactio sit actio satisfactoria illud erit proximum principium satisfactionis, quod erit principium proximum operationis; at principium proximum, ut quod illius actionis non erat verbum, sed humanitas, verbum enim non magis influebat in illam, quam aqua calida in calefactionem, cuius principium quod non est aqua, sed calor. Denique satisfactio Christi potuit a Deo non acceptari: at si verbum esset satisfaciens proxime, ut quod, non posset non acceptari; sicut persona regia [illegible] satisfacit: ergo.

Hanc tamen doctrinam, ut falsam reijciunt Suarez disp. 4. sect. [illegible] Vincentius in loco citato fol. 379. Albarez dub. 5. et alij thomistae communiter; et ratio, quia ne probant, sed sint; at quod sit de censura communis theologorum sententia, quod humanitas non sit principium quod satisfactionis, sed principium quo, et verbum ut in humanitate subsistens sit principium quod; et ratio est quia attribuit. [illegible] ex illis scripturae locis, in quibus satisfactio Christo attribuitur ad Galatas, 3. Christus nos redemit de maledicto legis. 2.ª ad Corinth. 2.° [illegible] dilectionis Dei, et hominum Christus [illegible]. 1.ª Ioan. 2.° propiciatio pro peccatis nostris; et [illegible] ubi passim, ex quibus ita arguo: verba scripturae accipienda sunt in rigore quando ex hoc nullum inconveniens sequitur: at dicta loca in rigore intellecta denotant suppositum verbi in humanitate subsistens fuisse principium quod satisfactionis, non autem humanitatem, et alias exista intellecta nullum sequitur inconveniens: ergo in illis [illegible] ipso sit vera in proprietate sermonis, exigit [illegible] [illegible]

supposito, ut patet substantia supponit; at hoc nomen Christus non supponit pro humanitate, sed
pro supposito Verbi, ut in illa subsistente; ergo vera sit haec propositio: Christus pro nobis
satisfecit &c. Minor probatur: nam hoc nomen concretum non pro natura, sed pro subsistente in ea
supponit. 2° D. Thomas infra q. 16. art. 1. 2. 3. 9. et 10; at Christus est nomen concretum. Probatur:
Haec propositio Deus assumpsit hominem in proprietate sermonis est falsa, D. Thomas
inf. q. 4. art. 3. cui fere omnes Thomistae sentiunt in eodem gradu certitudinis
ut oppositum tanquam erroneum, vel errori proximum, vel saltem temerarium in Universitate
Complutensi, Vallisoletana, et in Salmanticensi fuerit iudicatum; cuius ratio est:
quia non assumpsit humanitatem in supposito; hoc autem est nomen concretum non pro natura abso-
lute, sed pro subsistente supponit: similiter nomen Christus &c.

= Confirmatur: etsi nunquam humanitas fuerit a Verbo assumpta, quia Verbum non assumpsit hu-
manum suppositum haec est in rigore et falsa: Deus hominem assumpsit: ergo si humanitas
satisfecit, ut patet, et non Verbum subsistens in ea, haec in rigore erit falsa: Christus
satisfecit.

= Dices: ad rigorem sufficit [illegible] sit causa, quod Verbum in humanitate subsistens satis-
faciat, ut patet, non proxime, sed remote = Contra: Verbum satisfaceret remote, quia
[illegible] est subsistentiae humanitatis satisfacientis proxime, ut patet: et hic [illegible]
subsistentandi non sufficit, ut dicatur cum [illegible] proprietate Christus satisfecit:
ergo minor [illegible] aqua calida [illegible] calefacit [illegible] sumit [illegible] subsistentiae
[illegible] calorem [illegible] cum proprietate dicere aquam calefacit; quod [illegible].

= Sed contra: ille cum proprietate verificatur pro nobis satisfecisse, de quo
[illegible] cum proprietate dicere mortuum, et sepultum esse; at hoc solum de
supposito [illegible] in humanitate subsistente, non autem de ipsa humanitate cum proprie-
tate dicitur [illegible] [illegible] illi [illegible] ratio est; [illegible]
cum proprietate dicitur de supposito, D. Thomas inf. q. 3. art. 1. [illegible] denique
actiones sunt suppositorum, et subsistentium; at satisfactio est actio [illegible]
[illegible] [illegible] actio illi suppositum, et illa non agit, sed
[illegible] actus in supposito, non enim humanitas generat, sed Sortes virtute [illegible]: in
[illegible] autem [illegible] differt [illegible]; ideoque nullus actus [illegible] nisi calidi:

qd etiã docuit q. 2. de Incarn. art. 1. ad 2. 3. 2. 2æ. q. 58. art. 2. in f. q. 19. ad 3. 4. q. 2. art. 10. ad 2. et Ioann. Theol. in Dictio Tri dent. Lesso 18. § ego affirmaui: inde pbat asserente Sellio Deitatem n generare, qd actus n. suppositorum: ergo nam n suenit agere ut qd. - Et soli supposito. = 2. n aliis suenit nãa Creata ad opns creatas, ergo nãa increata ad opus increatas, at nãa increata n suenit, ut qd, sed ut quo, alias hæc est vera Deitas generat: ergo nãa &c.

Denique pbatur rõe sumpta ex D. Tho. in f. q. 3. art. 1., cuj operari sequi ad esse illi soli suenit pprie operari, ut qd, cui pprie suenit esse, ut quod; at hoc n suenit, nisi supposito ergo. mor ẽ D. Th. in 3. Dist. 37. q. 2. art. 2. et pbatur nam prius ẽ ee, quam operari: ergo. mir autem pbatur nam nãa n intelligitur spleta ad existendum, nisi per et subsistentiam; veluti nec accidens ad existendum intelligitur spletum, nisi media inhæsione ad subm: ergo nãa in supposito, subtum suppositum pprie dicitur ẽe.

Nec motiua in oppositum urgent. Ad 1m dicat, redemptionem suenire hum. ut quo, supposito autem V. ut qd: vnde humanitas dicitur facta redemptio ab Athanasio et ut quo fuit redemptionis non prim. = Ad 2. 3. dicat, Xpm, ut hom ẽ mediatorem, nã et ut prim. qd satisfaciendi pximum, qd fuit prim quo, V. autem, ut in illa subsistens fuit prim qd. = Ad 3. negamus, neque ẽ simile de aqua calida ore calefaciti, tum qr lup. arguebat ex opposito Heret, qd .... subsistere satis fecisse, ueluti aqua pprie dicitur calefacere. tum etiam ...subsistit V. splet nam humanam ad existendum, et inde ad operandum vice subsistit creatæ, vnde si hæc per se ad operandum suenit, ut splementum nãa subsistentis supposita operans, tale est subsistentia V.; aqua autem n splet nam caloris supposi=cando tradis subi, et magis ẽ o nam caloris, vnde n appellatur, ut qd. tan= quam per se exacta ab actione calefactiua, nec rõe sui, nec rõe alicuius per se exacti; ideo qr illa calefacit, ut qd deno at per accidens, n ple. = Ad ultimam sstabit ex dictis, ex quo bene acceptat satisfactionem Xpi, examinabimus.

Dr. qd aia ommissio de argumentis pbabile explicando magis petit ẽe

ē ad alterum dicitur realiter suppositi, neque major, aliunde neque, quando major et sub
eadem distinctione, neque eadem: etenim enim inter xptum satisfacientem, et Deum, cui fit
satisfactio, non est realis suppositorum aliarum, est aliarum realis naturarum, haec
sufficere ad rationem justitiae strictae, non sufficit ad rationem commutativae, cum inter xptum hominem
et Deum ... ut docet D. Th. infra q. art. ad 2um, non enim exigit major
distinctio inter extrema justitiae, quam inter servum et Dominum. = 2° nam illa distinctio suffi=
cit ad rationem justitiae, quae petit ad aequalitatem meriti ad praemium; ergo etiam
sufficit illa distinctio realis naturarum; alias xptus nihil apud Deum meruisset. —
3° inhaec, quod est esse ad alterum conveniunt partes subjectivae justitiae et potentiales
ut docet D. Th. 2.2. q. 80 art. 1. omnis virtus, quae est ad alterum, si ab aequalitate
deficiat, dicitur pars potentialis justitiae; atqui in xpto datur vera et propria religio ad Deum,
quae est pars potentialis justitiae ut D. Th. 2.2. q. 81 art. 1. ad ... distinctio realis naturarum:
ergo talis distinctio sufficit &c.

Denique: nam ea distinctio sufficit ad strictam justitiam, quae fundat di=
versitatem ... [illegible] ... sufficit naturarum distinctio, hac ipso enim est distincta liber=
tas ... distantium ... = Ex his aperte colligitur, quod si xptus deficit a vere
aequali satisfactione ob inditium quam habet a Deo, ... ex hoc capite deficit
... justitiae, cum ad rationem rigoris justitiae exigatur distinctio et aequalitatis. —
[illegible] opponunt 1° ex D. Th. 2.2. q. 58. art. ... cum nomen justitiae aequa=
litatem importet, ex sua ratione justitia habet, quod sit ad alterum, nihil enim est sibi aequale,
sed alteri, et quia ad justitiam pertinet actus humanos rectificare, necesse est quod
aequalitas ista, quam requirit justitia, sit diversorum agere potentium, actiones
autem sunt suppositorum et totorum; non autem proprie loquendo partium et formarum, seu
potentiarum. Justitia ergo proprie dicta requirit diversitatem suppositorum ita D. Th. ex
quibus constat distinctionem a justitia, alteritas inter supposita debere versari: at distinctio, quae
petit est realis: ergo ad propriam rationem justitiae exigitur realis suppositorum distinctio. —
... inter extrema ... justitiae datur ... realis distinctio aequalitatis, at ejusdem suppositi ad seipsum
requiritur realis ... aequalitas ... ergo ... justitiae.

R. ... si ... probaret ... xptum Deum ... satisfecisse

ex.

ex rigore iustitiae veniam satisfecisse adaequate, quod omnes negant: ad 3um secundi

autem, de Christo qui inter personas Divinas, in quibus distinctio naturae constat sine reali distinctione

suppositorum, non autem ex eo Christum distinctione interventu duplicis … cum una parte, ad illum ex

alia parte reperiri, quod ex Christo … constat infra … ad 2um … ibi docet, quod distincti

[illegible] dominus supra actionem et passionem fundent, et agere naturae et supposito

tribuat; Christo in actio naturae tribuit, Dei [illegible] quam personae vel hypostasis agit,

ideo potest proprie dici, quod hypostasis, seu persona sit Domina, vel serva, sine

naturae, vel illius naturae: … qui aequalitatem, quam petit iustitia, supra actionem fundet, sit quae

diversorum agere potentium, non requirit distinctionem realem suppositorum, … naturarum

distinctio, sine reali distinctione suppositorum.

Ad 2um dicitur mihi … suppositi ad se ipsum in realis naturae, ac dominii

in diversa natura, nego minorem. Et contra, illa quae … in relatione servitutis, et

relatione effectus, quae realis est, et in Christo in … humana natura ad Deum, et …

ipsum refert relatione reali servitutis, et effectus.

Arguitur 2o et 2a editio examinat. Satisfactio ex rigore iustitiae

non fundari in gratia creditoris; at satisfactio Christi in gratia Dei creditoris fundat,

non minus in gratia unionis, et in auxiliis gratiae humanitati collatis: ergo non fuit ex rigore

… Contrarium mihi tenet. … docent Capreolus in 4. dist. 15 … ,

dist. 1 q. … art. … dist. … q. … art. 2. quae … dicentium …

docent etiam Valen. hic disp. 2 q. 1 punct. 9. Suarez, Vasquez et alii.

Rx solet … vigorem iustitiae in satisfactione … gratia … Suarez

… ex … satisfactione, seu ante … ex tali intentione … ex rigore

… illa … Christus … satisfecisse … unionis

… Christi … fuit facta … unionis

ex intentione … satisfaction … dicentes …

… defacto non habuisse … sine satisfactione, negari … Christi …

… sine … at … satisfactio Christi …

… ex … satisfactione … petita …

3o Cui creditor in … dat pecuniam debitori ex intentione …

soluat, dummodo solo in peccatis non sit dumet, poterit debitor sumere credi=
tori ex perfecta iustitia: at in hoc solo fundat in gratia creditoris facto ex
intentione solutionis, in ... si creditor nec curiam non haberet ex intent.
solutionis posset debitori soluere ex perfecta iustitia, ea sola ...; pecunie
perfecte transeunt in dominium illius, ac quod ... ex ista intentione non sol=
uit, quin pecunie transieant in dominium eius: ergo =

Ad 2. rigori satisfactionis ... efficere, quod ... ingrata sco=
mirante satisfacit, ... ante ... antiqua
... debitum ... gratis illi ... contractum, ... debiti contractus,
... ea intentione, ut ... debitum soluat, ... absoluere, poterit
... iustitiae ... soluere; ... et contractus conditionis ex
rigore iustitiae celebrare, ... emendo ab eo, ... hoc solo
fundat in gratia ... liberali donatione ..., ...
gratia, ... fundat satisfactio Christi ... quominus fu=
erit rigore iustitiae.

Tum plene satisfacit ... Christus satisfaciebat
... dona Dei; ... et Christi ... libertatis, quae eos ...
... in Christi satisfactione ... gratia creditoris ..., ... comitantis;
ipsa enim satisfactio fuit gratia facta ...

3° ... gratia creditoris gratia ... possit ...
contractus ... creditore, ... in gratia credi=
toris ... veluti si debitor a creditore gratis cen=
tum recipiat, et ... quinquaginta ... poterit ... lucratorum
suo creditore contractu emptionis, ... debiti ex rigore iustitiae celebrare:
... gratia ... auxiliantes ... Christi ... ne=
queat ... quo Christus Deum obligeret ... liberi a Christo
... illis ... lucrati ... contractu ex rigo=
re iustitiae = Tum nec ita plene satisfacit, nisi ...
gratia ..., gratuitis, et ... auxiliantes ... Dei, ...

ipsi, q̃ Xp̃us satisfecit, fuere dona acceptata à Deo, du[m] grã actu exis
tenti cõditus, seu grã operis cõmouentis: seu deniq[ue] ratiõe concursus comitan=
tis: ergo ñ grã creditoris obstat mag. stricte exig. nec ipsi actus satisfactionis.

Vale, his omnissis circa cet. inclinatis ad virtutem theolog. dignit.
maj: petit ñ fundari in grã creditoris supplente defectum dignitatis,
et seu operis valorem acceptantis, etc. maj; in grã dante operi satisfac=
torio dignitatem, nego maj; et sub eadem distinctione mi, nego cons: etenim
satisfactio Xpti fundatur in grã unionis, hæc ñ grã ñ est supplens dig=
nitatis defectum, nec acceptans opera ultra eorum valorem, sed grã dans
operibus dignitatem, et valorem æqualem, imò et superabundantem gra=
uitati iniuriæ; ideoq[ue] talis grã ñ obstat satisfacti exigere iustitiæ
Ad 1ª, 2ª, et 3ª solutio nomine grẽ concomitantis satisfactionem intel=
ligant grãm supplentem defectum dignitatis operis, et ultra illius valorem
acceptantem, et nomine grẽ antis, eam, quæ ñ supplet, sed dat operi
valorem, ñ dilicatiem.

Adices: eo ipso, qd opus satisfactorium sit grã creditoris, l. in eâ
fundatum ñ pot grauitatem offensæ: hinc eã exigere iustitiæ, grã similiter Petrus
debeat Paulo centum, et Paulus tantidem gratis Petro donet sub condit., ut sibi de=
bitum solvat, solutio ñ erit ex rigore iustitiæ, nec adæquabit debitum in mora=
li estimatione: et ñ alio de cã, nisi qa hæc solo fundat in grã creditoris: ergo
ipso qd satisfactio sit grã, l. ex grã creditoris nequit æqualis &c.

Reo nego ans cum enim grã Dei sit ad dignificandi opera, eo ipso q
media Dei grã eliciat, ñ pot à dignitate deficere. Ad prob. distinguo min.
l. fundat in grã virtuali debitum remittente, conc. min; in grã valorante
solutum, nego min; et cons: quia grã, sub qua Xpti satisfactio fundat, ñ est
grã virtuale remittens, sed grã valorans, et dignificans opera, ut sint æ=
qualis satisfactio possint; discrimen autem inter utrumque casum est: in exemplo
qd Petrus Paulo debitori centum dat sub condit., ut tantidem sibi debito
soluat, ñ transeunt illa centum in dominium absolutum Petri; unde donatio ita

ita est palliata donatio, et vera virtualis debiti remissio: opera autem
Xpti, etsi media gratia Dei eliciant, vere tamen existunt sub dominio Xpti
iure libertatis; ideoque quamvis dona Dei sint in eius gratia fundata, hu-
iusmodi gratia remittens non est; nec supplens defectum dignitatis, et dans valorem.

Instabis: ex ipso quod opera, quibus Xptus pro hominibus satisfacit, sint
dona Dei, et gratia ab ipso accepta satisfactio est gratia: quod non ex operibus.
Sic exigere videtur illud ad Rom. 11. *si autem gratia non ex operibus,*
alioquin gratia iam non est gratia. — Respondeo dist. ant.: est gratia, quae in opera-
te existit, et existit sub dominio Xpti iure libertatis, nego ant.; quae
sub dominio Xpti non existit, nego ant.: nec obstat testimonium Pauli; loquitur
enim de gratia 1o auxiliante, quae nequit esse ex operibus, alioquin gratia
non esset, et non debita.

2o ad argumentum resp. solet a comparatione: siquis magnam petit summam dono
in gratiam creditoris facta satisfacienti, etiamsi magnam faceret alteri, negant
magnam non gratiam remittentis, et gratiae auxiliantis, sed quibus gratia facit hominum, [illegible]
[illegible], et [illegible] comparatio non est, et quod etiam alter [illegible] hominum non satisfa-
[illegible] [illegible] modi; hinc gratia, super quam satisfactio Xpti fundatur,
est facta satisfacienti, ideoque non [illegible].

Ceterum indunget Vasquez: 1o Xptus non satisfacit, ut Deus, et ut homo; at
homo comparatur gratiae; illoque ut sic factum est a Deo gratia: ergo satisfactio Xpti fun-
datur in gratia facta satisfacienti. minor probatur. ut homo est creatura [illegible] infra q. 16.
ar. 10; at omnis creatura rationalis comparatur gratiae, ergo. — 2. Xptus satisfacit non ut sub-
sistens in natura [illegible], et ut subsistens in natura humana; atqui sic est subiectum prae-
destinationis, quia praedestinatus fuit, ut esset filius Dei naturalis [illegible] infra q.
24. ar. 1. et 2: hinc vero est praedestinatis est gratia facta subiecto destinato,
[illegible] [illegible] — 3o alii opponunt: si bono [illegible] hominum Xpti
debent, ut [illegible] debent [illegible] Deus sibi ipsi [illegible] erit meritoria,
quo nihil absurdius. — Denique Xpti satisfactio si non inhaerevisset promis-
sio ex parte Dei, potuisset acceptari; et tunc Deus si non habuisset, potuisset
acceptari:

acceptari: q Xpto satisfacienti aliquam gratiam fieri, e. g. per condignam acceptatio-
nem: cum non foret, dicta est gratia, et fieret Xpto satisfacienti: q.

Itaque si pariter urgeant: Adversarius quod ratio nec satisfecisse solum, ut Deum, nec
solum ut hominem, sed ut Deum hominem, seu ut vere duplicante Deitatem ut rationem va-
lorandi opera formaliter, et humanitatem, tanquam conditionem sine qua valoris, vel ut rationem for-
malem sine qua non eliciendi actus satisfactorios, et sic huic complexo, Deo
homini, ratione humanitatis, quae conditio est rationis valoris possit fieri gratia, quatenus ratione Dei-
tatis, quae est ratio formalis valorandi, gratia non potest fieri, ideo satisfacit de rigo-
re iustitiae, exclusa gratia, non solum concomitantis, sed etiam antecedentis. = Ex his dicas
ad 2um Xptum satisfecisse, ut subsistentem in natura divina, et humana, supple-
duplicante subsistentiam in divina, tanquam rationem formalem valorandi, et subsistentiam
in humana solum tanquam conditionem: unde ex eo quod Xpto subsistenti in huma-
na natura ratione humanitatis possit fieri gratia, solum colligitur posse fieri gratiam satisfa-
cienti sub conditione ad valorandum opera satisfactoria, non autem sub ra-
tione quod est formalis valorandi opera. = Ad 3um dicas, Deum hominem rem
recipere debere ex titulo condecentiae, hoc autem titulo Deum sibi debitorem
esse, inconveniens non est. = Ad ultimum constabit infra ex tractatu de obligatione
Dei acceptandi opera Xpti.

Dices: Deitas nequit esse ratio formalis ad satisfaciendum: ergo Xpto nullum.
Antecedens probatur: Verbum sub ratione Deitatis est creditor, cui fit satisfactio: ergo sub ratione
Deitatis nequit esse satisfaciens, sub duplicante ratione formali satisfacienti,
alias sub eadem ratione esset debitor, et creditor.

Respondeo negando antecedens. Ad probationem dicas, quod veluti Deitas connotata filiatione constituit quo
generativum, et connotata paternitate est principium quo radicaliter, ita Deitas similiter
ut connotat absolutam subsistentiam, et relativo subsistentiam relativam, potest sub ratione
eiusdem Verbi esse creditor, et connotari, non absolute, sed ut connotans naturam hu-
manam potest esse sub ratione eiusdem Verbi satisfaciens; sic autem subsistere in huma-
na natura sit ratio formalis ad satisfaciendum, sed solum conditio, relative ac paternitas
connotata est ratio formalis ad generandum, sed conditio, sive complementum, ut Deitas sit
principium quo generationis. aequivalens

Argum. 3° Ex terminis, quod solutio ex bonis alio titulo debitis
nequit fieri satisfactio ex rigore iustitiae: at omnes Christi actiones erant aliis
titulis debitae Deo, nimirum dominii, iustitiae, seu gratiae actionis: ergo mi-
nus Contra: tenet. minor autem docet S. Anselm. lib. 2. Cur Deus homo. cap. 19. Di-
Ricardus in 3. dist. 20. q. 2. Scotus in 4. dist. 15. q. 1. Capreolus, et plures alii
Thom., eamque tradidit S. Thom. in 4. dist. 15. q. 1. art. 2. ad 2. et ipsi a parte.
solutionis; haec enim ex iustitia nequit esse, ut fiat ex his, quae ex alio titulo ei-
dem personae debentur, ut si Petrus, v.g. ex pacto centum debebat Paulo,
atque alia centum iniuste auferat, utrique obligationi unica solutione satis-
facere nequit ex iusto: ergo satisfactio ex rigore iustitiae nequit, ut fiat
ex bonis alio titulo creditori debitis.

R. Suarez ex debitis titulo iustitiae non posse fieri rigorosam satisfactionem;
bene autem ex debitis titulo alterius virtutis: satisfactio autem Christi non
fuit Deo debita alio titulo iustitiae, sed titulo gratitudinis, et ideo fuit
ex rigore iustitiae.

Dices 1°. Si quis debeat loco sacro centum ex voto, et ex pacto
alia centum, non potest solvendo centum utrique obligationi satisfacere;
et tamen uterque titulus non est iustitiae, sed unus iustitiae, et alter religionis: ergo
satisfactio Christi fuerat ~~ex aliis debitis~~ aliis debitis, et iustitiae titulo, et
alterius virtutis, non potest fuisse ex rigore iustitiae. — 2° Si quis est Rec-
tor ex pacto ad illius negotia tractanda, et si tractet cum alio
de illius negotio peragendo, et ab utroque pecunias recipiat, per unum
itinerarium iustitiae titulo ex rigore satisfacere, ut admittit Suarez: ergo ali-
as debito titulo iustitiae potest fieri rigorosa satisfactio. — R. Suarez.
[illegible] in communi quod uterque iustitiae titulus [illegible] magis, sol-
lum autem quando magis multiplicant.

Quando titulo iustitiae et alterius virtutis multiplicantur magis, non
potest unica solutione utrique debito satisfieri, ut patet exemplo illius, qui lo-
co sacro dat centum ex voto, et alia centum ex pacto, quando autem cadunt

sup.

sup. eandem mater. solutio unico utrique satisfit; Dicendum distinguit, et 2°
utrumque titulum esse iustitiae: sic eo peccando non est ex eo, quod uter titulus non est iu-
stitiae, sed ex eo, quod cadant sup. eandem mater.

Ratio disparitatis est, quia tituli alii a iustitia respiciunt, et cadunt in mater.
diversam, et propterea quando per alium titulum respiciens mater. iustitiae, ut si
quis ex voto debeat centum loco sacro, vel ex debiti solutione: tunc
quia titulus religionis, et cadit in mater. iustitiae: titulus autem iustitiae mul-
tiplicatus, et respicit mater. dictam, ideo quando loquendo duplici iustitiae ti-
tulo non satisfit una solutione. = Dices. Si quis debeat Petro centum, illisque
promittat intra tale tempus solvere, quae promissio a creditore acceptatur,
solutio centum satisfacit titulo iustitiae exacta, et ex promissione acceptata; at
tamen utrumque titulus est iustitiae sup. eandem, et de eadem mater.: Confir.
prius ista nulla est. mer cum continet, mir autem quoad 1um, est certe,
quoad 2um nimirum, quod promissio acceptata obligat, non solum ex
fidelitate, sed etiam ex iustitia, est probabilissima multorum sententia; quando autem duos
titulos in eandem cadant mater., ideo obligatio religionis ex
ex voto, et cadit sup. eandem mater. iustitiae, quod quis vovet se soluturum
vias, et etiam in uno casu promittit se soluturum: sic etc.

2a solutio est: ex debiti pro se alio titulo, et pro esse sibi satisfacere;
ex rigore iustitiae; bene tamen si alio titulo non proxime, sed remote debeant; de-
bitum enim remotum cum connexio obligatio proxime, non interest magis, quam
sit esse ad impedimentum. Etiam: ergo sic satisfactio Christi erit a Deo exigi-
bilis, et quoad titulum imposuisset, defecto non postulatum fuit, et ab illa
relicta, hinc non fuit alii titulis debita, sed remote, ideo sic exigi-
ve iustitiae, ita Hurtado etc. §. 18. = Si illi opponas: de facto fuisse mors
Christo impositam propter salubriendo mortem: sic etiam proxime fuit mors
Christi debita alio titulo. = Resp. 1° non fuisse Christo impositam propter mori-
endi dependentem a voluntate humani, neque inde libere imposuisse sine mo-
ri. = non fuisse Christo mortem propter titulo dominii, sed ex iniustitia; ex quo
solum

solum legem; fuisse debitum proximè titulo obedientiæ, non autem iustitiæ, et
adeo eam opera satisfecit: duobus titulis diversarum virtutum.
= 3° probatur habitu particul°: forte ex(em)plo præcepti impositi a volunta-
te humana fuisse dependentem, de quo infra q. 20. eo quod Christus, ratione unionis
fuerit Patri subditus non communicat præceptum ei impositum fuisse de-
pendentem a voluntate humana. = 2° quod adhuc admisso hoc, vera
fuit debita mors Christi titulo obedientiæ esse præcepti; alioquin mo-
riendo non adimplesset præceptum: quod ultimo mori quod satisfaciat, erat
ab(s) alio titulo proximè debita. = 1° ratio facimus, quæ 2° est obijciend(a)
magis tempus ex ea dicentis magis vaijcit.
= Dico 2° solum: quod operationes Christi habuisse rationem infinita-
tis, numerum graviam actionum, meriti, satisfactionis, etiam licet plures, un-
de eis pluribus titulis debita fuerint; poterant omnibus simul liberan-
das esse ex rigore iustitiæ satisfaceret ita Nazarius cit. p. 22. dubitiæ=
Obstat tamen quod etsi opera Christi plures habuerint infinitates, poterunt
exegi a Deo tamen omnes illas titulo dominij: quod sibi nullo poterunt
mereri ex rigore iustitiæ remissionem debiti. = Nam non obstat rigori
iustitiæ posse a creditore opus satisfactorium alio titulo exegi; sed non obstat?
sibi hoc dum: frustra reservavit Deus plures infinitates operum Christi liqui-
das eae illius unius satisfacere potuerunt ex rigore iustitiæ. Si autem
: quod opera Christi etiam simul omnes illas infinitates non fuere satisfactoria
ex rigore iustitiæ, siquidem tamen omnes erant debita saltem ex mote.
= Verior ergo solutio est. quod tituli, sive iustitiæ sint, sive diversarum vir-
tutum non multiplicant maximam; sed tribuunt suo, eandem, possunt unico
operatione omnes satisfieri ex rigore, ut patet in exemplis supra adductis,
si enim quis debeat Sacro Sacro antea ex datis, ut Deus sit illa lo-
cutionis, nulla solutionem satisfit ex voto religionis, et iustitiæ ex dato; quod si ter-
quemque maximam reservat, in supplicijs Petro centum debeat, et postea
promittat se in instantiæ tempus illa solutionis, ex promissione a creditore acceptet;

uni=

unica solutio satisfacit duplicibus titulis iustitiae, uni ex contractu, et alteri ex promissione acceptata, quia utrumque cadit super eandem materiam. Similiter opera Christi debita fuerunt titulo obedientiae, et titulo fidelitatis, quia multi [illegible] in eandem cadebant, potuit Christus eisdem, et titulo obedientiae et titulo fidelitatis ex rigore iustitiae satisfacere.

Contra argumentum facit, quod probat Christum non satisfecisse ad aequalitatem offensae, quia non convincit, non fuisse de rigore iustitiae, unde ad [illegible] insufficiens est, et quia ex [illegible] est: assumptum probo: ex debitis alio titulo idem non potest satisfieri ex rigore iustitiae, quia multiplicatis titulis una solutio non aequat obligationem utramque, ut patet in eo qui loco [illegible] debet centum ex voto, et alia centum ex pacto: tunc enim unica solutio utriusque titulo nequit satisfieri, quia centum non aequant ducenta, et haec debent ex alio duplici titulo: sed [illegible] duplici titulo debitum eadem debere potest rigorem satisfactionis, quatenus obstat illius aequalitati et omnia ex quo opera Christi debita fuerunt duplici titulo; vel convincit non posse esse satisfactoria ad aequalitatem, [illegible].

Ad 2um D. Thomas in 4. dist. 14. q. 1. art. 2. ad 3. quod [illegible] cedebat, ille cui [illegible] homo non sufficit ad unum debitum solvendum, non potest alia debita satisfacere [illegible] est, et postquam homo non sufficit ad solvendum debitum pro beneficiis [illegible] nullo modo potest satisfacere pro debito offensae commissae, cui respondet hic [illegible] ad dicendum, quod illa [illegible] aequivalens satisfactio fieri [illegible] possit, satis sufficiens fieri: quamvis enim homo totum suum posse deo debeat, tamen [illegible] exigit de necessitate, ut totum quod possit faciat, quia hoc quod hoc est impossibile [illegible] [illegible] posse suum ad aliquid unum expendat, cum [illegible] multa sollicitetur, et ea quae [illegible] modo homo adhibito, quam ab eo requiratur [illegible] mandatorum dei et [illegible] ea potest aliquid rogare, ut satisfaciat: [illegible] [illegible] opera praecepto homo nequit satisfacere, [illegible] pro opera [illegible] [illegible] opera alio titulo debita, titulo videlicet super eandem materiam [illegible] satisfactio pro culpa [illegible] [illegible] praecepto [illegible] non posset pro culpa satisfacere, cum posset titulo obedientiae [illegible] [illegible] satisfactioni.

Reo

Rẽo: obiect illa, ... qd pt ... xpti ... in satisfacere ex rigore iustitiae, ... nec ad aequalitatem; nam ... axio, qd ... posse facere, ... Deo debitum titulo iustitiae, ... satisfactionem ... ipsi aequivalentem ... satisfact. ... admisso authoritate ... Coens, qd opera praecepto, alioqui titulo debito n. adaequant, ... [illegible] obligatum, ... qd adaequant nego ... opera xpti oes titulos, ... debent, adaequare possunt, ... qd ... illa, ... debitam condignam ex rigore iustitiae satisfactio fieri posset.

Dices: ... satisfacere hoc posse Deo satisfacere, ad opera supererogatis ... sentit opera alio titulo debita ... posse ... satisfactoria ... alio titulo debent; ... ad opera supererogatis effugeret? = Rẽo ... ad illa recurrendum sit, ... tanquam ad magis ... satisfactis, ... ad magis aptiora, ut ... bene docuit Caiet. ... opera ... satisfactio fieri ... Sotus docent alij ... ut ... sequentior ... satisfactis sint opera ... peccare mortale ministrum ... in satisfactionem ... peccatis mortalibus, iniungant poenitenti opera ... praecepto, ... ut peccator, ... peccan= do ... utilitatibus, ... voluptatibus adhaesit aliqd ... utilitate subtrahat, ... alijs praeceptis obligat. subtrahere.

Opponis 2o: opera xpti exacta a Deo titulo gratitudinis ... dunt debita, ... ad minimum adaequant ... dicta ... ad 1. ... ex illo titulo exigant a Deo n. poterunt ex rigore satisfacere ... debito ... expectato. ... nam ... debito adaequat, ad aliud ... quondam extendi n. pot. = Rẽo, ... obiect, ... probat ... ... nego ... in satisfact. xpti, ... aequalitatis; ... dicat: opera xpti intensive adaequasse debi= to gratitudinis ... quin ad alia debita possint extendi, ... eminentialis ... ut vidimus dub. 3.

Deni=

Denique oppones: Christi enim opera possit explicari titulo satisfactionis condendi
sup. eandem mag. et roe. operis alio titulo debiti creditori, non per creditor
ad summam aliquid offerendum, sive injuriam remittendam excludit obligans
at hoc exigit, ut satisfactio Christi fuerit ex rigore iustitiae. = Ad hanc
obiectionem respondebimus dub. 7°.

Aliter resp. quarto adversus nostram ad ultimam ~~[illegible]~~ solutam datam Longum:
nimirum ad ~~[illegible]~~ iustitiae rigorem in satisfactione sat esse quod sit ex aliis indebitis
à satisfaciente quoad, et quod haec fuit Verbi Divini, quod est non capax recipi-
endi gratiam; itaque nihil potest Deo debere, Cum igitur eius satisfactio fuerit
ex rigore iustitiae: etsi fuerit ex aliis debitis ab humanitate, quae non est quod dat
quo satisfecit. Ita Ferrara 4. contra Gent. cap. 44. ad 27. Soto Vilupus et
~~aliqui recentiores~~ aliqui.

Sed quamvis solutam eo, quae faciunt eo, quae Sect. ante ultimam opposui-
mus, et insuper obstant Christum ex parte satisfactorem fuisse ad satisfaciendum obli-
gatum: si enim capax erat debiti, eo quod ejus opera fuerunt aliis titulis
satisfaciente debita = 2° illi praecepto opponimus, eadem obligatio operari;
ratio ut quod, ut autem diximus Sect. 2. et humanitas, Verbi illi Verbum operat; ut quod
sed Verbum humanitate unitum capax est obligationis.

Resp. ad 1um: Verum esse ante de Christo, ut satisfaciente, sed ut reduplicante
cante principium quo eliciuntur opera, quibus fit satisfactio; sed autem reduplica-
cante sumit pretium valoris satisfactorii, ut autem satisfactio Christi fuerit de
rigore iustitiae sufficit esse indebitis à satisfactore reduplicato pretio valoris
Ad 2um: distinguendo maiorem: ratione principii quo eliciuntur operatio, concedo maiorem; ratione principii
valoris satisfactorii, nego maiorem et consequentiam; discrimen constat ex dictis.

Arguitur 4° et examinatur 4a conditio. Satisfactio ex rigore iustitiae petit
ex parte debitoris, aut satisfactoris esse; at opera Christi non erant huiusmodi satisfacti-
= vivo Dominio Dei Creatoris stante: sed maior docent omnes Theologi. Sancti Thomae 3. p. addi-
tione: minor est Theol. veluti enim nullus enim creatura subtrahere potest Dei absolu-
stante illius supremo Dominio; opera autem Christi erant quod creatura: quod in supremum
[illegible]

Dnis solet
Apponi satisfactio ex rigore iustitiae petit esse ad alterum dare ex dominio;
talis non fuit satisfactio Xpti: ergo. Prob. min. quia satisfactio Xpti fuit aliquid creatum dependens a Deo. Et maior patet ex Arist. lib. 5 Ethic. cap. 5 et 6. ideo negat
inter Patrem, et Filium non emancipatum posse esse propriam iustitiam cum omnia familiaris et filius in illa sint sub dominio distincto a dominio patris. et hoc prob. nam potius iustitiae transfert dominium ab uno ad alterum; at si non sit dominium distinctum transferri non potest: ergo.

Resp. vincentius ibi sup. satisfactionem Xpti considerari posse dupliciter. 1°
ut in facto esse, 2° ut in fieri, ut egrediebatur a Dno supposito. 3 ut sup. ipsum stabat ipsum humiliando, et subjiciendo, et ut sic sub 1° consideratione sit sub dominio Dei, sub aliis 2° sub dominio Divino, et quod opera Xpti infinita, et satisfactoria erant, quatenus infinite egrediebantur a V°, et sup. ipsum se habebant, hinc, ut satisfactoria erant, propria Xpto, quae non erant sub dominio vitiali Dei.

Sed 2a autem difficile: opera Xpti non solum in facto esse, sed et in fieri subjacebant alteri Dei: ergo. Et quod pugnat id quod dicebat Vasquez sup. ut, et vim non sit sub dominio Dei, sed Dei ipsi: ergo a Deo datum: ergo sub illius dominio. = Dices opera Xpti quatenus in egredi ab humanitate, ut a quo ali- cuncta, esse sub dominio Dei, non tamen ut in egredi a supposito vi illa, ut quae creata: ergo etc. ut sic sub pro ans.: sub eadem ratione formali egrediuntur ab humanitate ut a supposito vi; at ut egrediuntur ab humanitate sunt aliquid creatum: ergo etiam ut egrediuntur a supposito, ut ab operante quod sunt aliquid creatum:

Dices: opera Xpti opera substantia, et indivisibili formalitate a supposito vi, et ab humanitate processerint, cum tamen egrediendi sit diversum, ideo quamquam, ut in egredi ab humanitate esse sub dominio Dei, et non ut in egredi a Dno supposito. in operationibus Xpti aliquid creatum est quod non est ipsum suppositum; nec aliquam diversitatem sufficeret, quod cum quod identificatur cum ipsis operationibus, et sint creatum. Ergo si diversus a modo egrediendi causae ab humanitate, causati a Deo, et sunt sub dominio illius.

Si

Si oppones: operat[iones] Xpti n[on] fuisse debitas à supp[osi]to V[erbi], ut dicebamus Sancti=
ficari, ingredi à supp[osi]to D[ivi]no n[on] subjiciebant dominio D[ivi]no. p[ro]b[atur] Con[sequentia]: id, q[uo]d sub=
iacet dominio Dei, pot[est] à Deo postulari titulo dominij; & s[ic] inf[ertur] ee debitum à
Deo, ergo si operat[iones] Xpti fuerunt Deo debitæ à supp[osi]to V[erbi], ut ab ipso egredie=
bant, n[on] subjiciebant Dei dominio.

Resp. operat[iones] Xpti n[on] fuisse debitas à supp[osi]to V[erbi] rõe sui, sed rõe di=
gnitatis valorantis illas, fuisse tñ aliquo[modo] debitas rõe humanitatis, tanquam ta=
bem q[uo]d fuerit supp[osi]tum, & humanitas eo fundandi debitum, ex quo solum sequit[ur],
q[uod] ut ingredi à supp[osi]to n[on] fuisse sub dominio Dei rõe supp[osi]ti: n[on] autem
q[uo]d qua talia n[on] fuerint sub dominio Dei rõe sui, et rõe humanitatis. Si hoc solum in=
tendit viventium libenter assentimur.

Alij [recentiores] dist[inguunt] in operibus Xpti substantiam, quæ est q[uo]d creatum, & valorem q[ui]
est ipsum V[erbi] supp[ositu]m, & aliquid increatum, dicentes substantiam operum ee sub do=
minio Dei, secus autem valorem, qui aliquid increatum est, ideoque satisfactio Xpti fuit
ex proprijs quoad valorem, & si quoad substantiam ex proprijs privative n[on] fuerunt, id est
ex n[on] subjectis dominio creditoris.

Sed n[on] placet ista sol[utio]. nam l[icet] p[ro]cedit de valore operum Xpti in sensu (sic) abs=
tracto: neutro ex his modis substitere pot[est]: s[ed] min[or] p[ro]b[atur]. n[on] 1[m]o. valor enim operum Xpti
in sensu, id est opus valoratum aliquid creatum est: [ergo] sub Dei dominio: n[on] etiam 2[do] mo. va=
lor enim operum Xpti in abstracto, id est forma valorans, l[icet] est in aliquo increatum, ut ali=
qui volunt, l[icet] ipsum V[erbi] supp[ositu]m, ut verius indicabimus dub. 3. cap. 2. s[ed] V[erbum] & natura
Dei talis, & s[ic] subest illius dominio. item est Dei n[on] minus, quam V[erbi], cum utrumque
sit p[er] identitatem, & neutrum p[er] donationem, seu talitem: ergo ut sic valor habet propria Xpti
privative, d[ic]o solum positive, & s[ic] satisfactio Xpti n[on] fuit ex proprijs satisfa=
cientis, ut ostendunt auctores huius solut[ionis].

Deinde forma valorans operat[iones] Xpti, est et Dei p[er] identitatem, q[uo]d enim Dei
est identificat, n[on] ee Dei p[er] donationem, necessarium quod sat ee, ut Xpti satisfactio
fuerit ex proprijs satisfacientis privative: id est ex n[on] subjectis quoad sat[is]=
torius dominio creditoris.

Cæterum

Ceterum hęc solo ex dictis evincit: eam enim satisfactionem esse ex proprijs satisfa-
cientis privative, quae ex proprijs satisfacientis est proprietate, quia non sunt cre-
ditoris: at satisfactio Christi non fuit ex proprijs quoad valorem operum proprie-
tate, quae Dei creditoris non fuerit: ergo non fuit ex proprijs satisfacientis privative. minor probatur ostensum est, quia est pro valore neque dei, neque dei est proprie-
tatem, et hic quae autem est proprietatem identitatem: opera Christi ratione valoris non fuerunt
propria satisfacientis proprietate, quae non fuerunt Dei creditoris.

Dices solvi, quam dat Granados Quaestione 1. de incarnatione tractatu 1. disp.
4. sect. 3. n. 21. dicens ad rigorem satisfactionem sat esse, quod qui satisfacit ha-
beat dominium satisfactionis in rem perfectam, quam ipse creditor praestet li-
illud habet speciali aliquo titulo, quem a creditore non possidet: nemo
enim absolute dat aliquid sibi proprium, quod possit non dare; verum autem etsi ratione huma-
nitatis dominium actuum creaturae rem perfectam, quam Deus, ratione tamen entitatis ipsorum facta
tamen Deus ex alio titulo speciali possidet, nimirum ratione conjunctionis ad verbum
Christi illius; quo titulo ab alijs personis non possident, adeoque offerens actus
infiniti valoris, quos posset non offerre, cum nulla lege teneretur, ut dicere
ex stricto rigore iustitiae satisfacit, quam solo multo videt ex Vincentio.

Sed contra objicio: dominium Christi, ut satisfacientis non est equalium
dominio Dei creditoris: ergo solo dato falso innititur testimonio: probatur antecedens: do-
minium Christi equale cum dominio Dei, quod est spectat ratione voluntatis divinae:
at dominium Christi, ut satisfacientis, non spectat illi ratione voluntatis divinae, sed hu-
manae: ergo dominium Christi, ut satisfacientis non est equale cum dominio Dei cre-
ditoris. minor cum consequens tenet. probatur minor: ratione satisfacientis, ut satisfaciens est et cre-
ditorem, ut creditor est, debet esse diversitas [illegible]; et proinde dictum dominium, [illegible]
[illegible] eiusdem [illegible] naturam, et suppositum proprium satisfactio [illegible]
[illegible], quod constat ratio; at dominium Christi spectans ratione voluntatis divinae est in-
distinctum a dominio Dei, et [illegible] voluntas eadem est in tribus: ergo non est do-
minium Christi ut satisfacientis.

Dices [illegible] verum non idem est satisfaciens, et creditor, cui fit satisfactio:

S.

ratione diversi iuris, et dominii, ut Creditor est ratione dominii sibi competentis ra=
tione [illegible] ratione [illegible] non fuit satisfactorius. = Confirmatur 2. Dominium hoc Christi
satisfacientis [illegible] ac dominium [illegible] est dominium autem creatorum
titulo efficientiae, [illegible] titulo naturae humanae, neutrum bonum [illegible] premiorum [illegible];
dominium autem Christo competens iure creationis est ratione soli Trinitati, dominium
autem Christi, ut satisfacientis, dici est speciale. Non est [illegible]. Dominium enim Christo
competens titulo naturae humanae fundatur supra naturam humanam [illegible], at hoc do=
minium est subordinatum dominio Domini, cum unio, supra quam fundatur, sit
a tota Trinitate causata, [illegible] non [illegible] quam [illegible], ac dominium Dei creditoris=
Confirmatur 3.o Verum natura humana est a tota Trinitate integre causata efficientia, et
a Verbo sit integre quasi causaliter formalis, cum sit aliquid denovo in [illegible] [illegible], et
ideo ab aliqua causa efficiente cum dependentia a Verbo [illegible] Christi actum humanum
supra illam naturam fundatum est a tota Trinitate efficientia, ac inde supremo
Dei dominio subordinatum, cum quo stare non potest, ut sit [illegible] factum; [illegible] do=
minium Dei creditoris.
= Ita [illegible] frequentius solet: [illegible] [illegible] rigorosam [illegible], quod sit ex propriis
satisfacientis positive, id est, quod id quod satisfactio exhibetur, sit sub dominio sa=
tisfacientis, et [illegible] negative absolute, id est, quod antequam exhibeatur libere
a debitore, sub dominio actuali creditoris non fuerit, et [illegible] priva=
tive, [illegible], [illegible] sub aliquo speciali ratione, id est, quod id quod exhibetur aliquando
sit sub dominio satisfacientis, quamvis sit sub dominio creditoris, [illegible] titulo [illegible]
[illegible] satisfactorie Christi, fuit enim Christo Domino libera, et [illegible] titulo [illegible]
libertatis sub eius dominio, et antequam fieret, sub dominio Dei credi=
toris non erat, [illegible] in libertate Christi fuit [illegible] cum [illegible], et [illegible] sub do=
minio [illegible], ac denique [illegible] postquam existit, fuerit sub dominio
Dei creditoris titulo creationis, et efficientiae, [illegible] fuit Dei, ut libertatis
[illegible] illam, [illegible] cum [illegible], qualiter fuit sub dominio Christi [illegible]
sufficienter ex propriis, ut esset de rigore iustitiae.
= [illegible] Opponens [illegible] bona sunt sub dominio Dei [illegible] cum dominio [illegible]

ex talibus bonis celebrare actum iust. satisfactio ex rigore petit esse ex bonis
propriis debitoris positive, et privative, sed talia, quae nullatenus sint sub do=
minio creditoris. = 2°. si deberet Petrus centum Francisco et posset ea exi=
gere, tenetur satisfacere reddendo 100, quae sunt sub dominio obligati, dan=
tis, quod utrum sit eorundem dominus possessor et dominus verus, et alio vero, nisi quod esset
satisfactio fieret ex bonis propriis positive, et tamen privative; ergo. = 3°. ut satis=
[illegible] christi antequam esset sub dominio actuali Dei, erat tamen debita titulo dominij impo=
[illegible] Deus illa hoc titulo exigere poterat, ergo de facto hoc titulo et [illegible]=
[illegible] ergo non fuit ex toto rigore iustitiae. quod non, quia si unus Deus titulo dominij
exigisset opera christi, et fuisset satisfactoria ex rigore iustitiae pro peccato
humani generis; at quod illa hoc titulo non postulaverit, fuit vera gratia.
= 4°. et si opera christi quoad substantiam fuerint eius propria privative dici=
tur, sed non licita à Deo creditore, valor tamen moralis eorum et fuit elici=
tus à christo; sed à Divinitate incorrupta, quae à Divinitati concedit: ergo satis=
factio christi quoad valorem non fuit ex propriis privative [illegible] = Demum quod.
nam creditor ex iustitia non potest obligari pro bonis, quae posita sibi esse po=
test existunt sub illius perfecto dominio; at satisfactio ex iustitia in=
ducit obligationem in creditorem; ergo nequit esse ex bonis, quae sint sub do=
minio creditoris, et consequenter debet esse ex propriis debitoris positive et privative.
= Ad 1um obiectum nego casualem antis: Dico non posse servum ex bo=
nis sibi acquisitis et ab eius domino celebrare ex iustitia, quia illa bona
tanto non dominium, quod servi non sunt, operationes autem christi tanto sunt Dei, quod illi sint
christi titulo libertatis, quae sola est [illegible] in 4. dist. 15 q. 1 art. 3. ad 3m. dicendum
quod homo, quia ad imaginem Dei creatus est aliquid libertatis participat, in quantum est
dominus suorum actuum per liberum arbitrium; et ideo ex hoc, quod per liberum arbi=
trium agit Deo satisfacere potest, quia licet Dei sit, prout à Deo est sibi concessum, libere
tamen traditum est, ut eius dominus sit, quod servus non suscepit.
= Ad 2um dignitas constat: satisfactio in materia restitutionis pecuniae, concedo consequentiam;
satisfactio compensativa iniuriae, nego consequentiam: disparitas est [illegible]: nam restitutio
pecu=

pecuniæ sit ad restituendam æqualitatem, ut scilicet tantum recipiat creditor, quantum debeat, et ab eo ablatum erat; atque centum utrinque omnino non æstimantur tanti, quanti 100 creditoris proprii; hinc est, quod centum utrinque omnibus restitutio æqualis fieri non possit: satisfactio autem pro iniuria non tendit ad restituendum actus satisfactorios sub dominio creditoris, ~~[illegible]~~, sed ad restituendum honorem ablatum, et quod hic æquè reparari possit per actus, qui sub dominio creditoris dummodo liberè a creditore exerceantur, ac per actus qui sub dominio creditoris non essent: nec minoris sint valoris ex eo quod sub dominio creditoris sint, ac essent, si non essent; hinc ad satisfactionem ex rigore iustitiæ non est necesse, quod fiat ex propriis debitoris privativè sub omni ratione.

= Ad 3um nego consequentiam, et nego maiorem (appropriationem), quod opera Christi sua infinitate atque totali satisfacere poterant ex dictis § anteriori. Vel concesso maiori, distinguo minorem; pro facto satisfacienti gratuito nego minorem; pro quo satisfactum, nimirum humanitatis, concedo minorem, et nego consequentiam ex dictis § 2o. = Ad 4. distinguo antecedens: a deitate communi, ut communi, nego antecedens; ut appropriata Verbo, quatenus terminanti humanitatem, concedo antecedens, et nego consequentiam; quod deitas dignificabat operationes Christi, ut communis toti trinitati, sed ut terminata subsistentia Verbi, ut terminans humanitatem, ut sic autem toti trinitati communis non erat.

= Si dicas: subsistentia Verbi, ut terminans humanitatem est etiam Dei creditoris per identitatem: ergo valor sumptus ex deitate, ut terminata per subsistentiam Verbi, ut terminantem non est proprius Christi privativè, sed ex aliquo, quod est creditoris.

= Resp., concesso antecedente, nego consequentiam, quod terminatio humanitatis sit Dei per identitatem; inde est non virtualiter quasi [illegible] terminatio specialis non est Dei creditoris; inde valor sumitur ex aliquo proprio Christi, sed non Dei creditoris sub aliqua ratione speciali, quod [illegible] intenderunt [illegible], et 3o [illegible] dicimus [illegible] dissentimus. [illegible] [illegible]. Et hæc de isto dubio [illegible] magistri ut supra.

Dub. 6.

An satisfactio Christi fuerit ex virtute speciali iustitiæ?

Satis

Satisfactio Christi fuisse de rigore iustitiae a vidimus tum statim, cum in quo sentiunt illi istum iustitiae rigorem, negant quidem fuisse actum virtutis specialis regulatum, et elicitum ab ea, sed iis sumi dubium statuimus, et quare non sufficiat etiam cum hostis bonis operibus quae promereantur ex rigore iustitiae, in frequenti satis theorema, et quoad Christi merito illorum actum regulati, aut eliciti a virtute iustitiae, non ita commune est: unde dato actus satisfactorios Christi obtinuisse iustitiae rigorem, non inaniter quaeritur, an fuerit actus iustitiae specialis virtutis.

Priusquam ad difficultatis punctum accedamus, supponendum est 1. non omnes actus quibus Christus satisfecit, fuisse elicitos a virtute iustitiae, cum enim satisfecerit per actus charitatis et obedientiae, et talis quia actus non eliciantur a virtute iustitiae speciali, sed eorum cuilibet sua specialis virtus per prius, quo eliciente, respondeat, contrarium est, non omnes actus satisfactorios Christi ad virtutem iustitiae specialis pertinere, ut elicitivam: cuius rei exemplum est in nobis; etsi enim virtus paenitentiae infusae ad satisfaciendum perfecte Deo pro offensa in eum commissa in animabus iustorum residat, non ideo tres actus, quibus haec satisfaciunt, a virtute paenitentiae eliciunt, sed etiam ab aliis virtutibus ex imperio, et regulatae paenitentiae.

Supponendum est 2. non solum a virtute iustitiae, sed etiam ab aliis virtutibus imperatos fuisse, seu potuisse imperari actus quibus Christus satisfecit, cum enim una virtus imperat actus alterius in ordine ad proprium motivum, v.g. religio ex motivo cultus divini, charitas ex motivo divinae bonitatis: sic Christus imperare potuit actus satisfactorios ex motivis aliarum virtutum. Item etiam quod satisfecisse cum ex motivo obedientiae, constat ex illo factus obediens usque ad mortem; et tunc dicitur morti inde pro nobis summam suam ostendit dilectionem: et mors, et per consequens satisfactio Christi praesertim ex motivo charitatis, ac proinde actus satisfactorii non solum a virtute iustitiae imperati fuere, sed etiam ab aliis virtutibus.

His suppositis, praemissis difficultas est an dentur in Christo virtus iustitiae specialis media qua eliciat, et propositum satisfaciendi Deo pro peccatis hominum ex motivo speciali, scilicet restituendi aequalitatem inter satisfactionem et offensam, et per consequens ut omnes actus satisfactorii regulentur, quatenus respiciunt istam aequalitatem ad eam, ut, quo et

est, quod actus aliarum virtutum hominis satisfaciant perfecte Deo pro suis peccatis, dicimus virtutem poenitentiae ad eliciendum actus proprios satisfaciendi ex medio compensationis, quod actus aliarum virtutum, ut satisfactorii sint, regulant, et ex praedicto fine imperent.

= Circa quod prima sententia negativa, quam tenent omnes auctores dub. anteced. pro prima parte citati, tenet etiam noster Vincentius de gratia Christi q. 3 pag. 267, ubi etsi actus satisfactorios Christi dicat habere morali honestatem iustitiae specialis, negat tamen fuisse regulatam, aut elicitam a virtute iustitiae specialis; in assignando autem virtute, ad quam Christi satisfactio pertineret, homines divexerunt: Vasquez disp. 7. cap. 6 docet nullam specialem virtutem esse in Christo ad satisfaciendum ponendam, et satis fecisse absque directione alicuius virtutis; Vincentius autem, quem alii sequuntur, ubi docet pertinuisse ad iustitiam ad omnes virtutes, ait tamen religionem fuisse regulam primam omnium illarum, quae eorum actus in satisfactionem pro peccatis ordinavit. = 2a sententia affirmativa, quam post Vincentium tenent omnes dub. anteced. pro nostra sententia citati. Dividuntur tamen in assignanda specifica ratione virtutis regulantis Christi satisfactionem, quorum decisionem ex dicendis constabit.

= Dico: in Christo est constituenda virtus specialis ad satisfaciendum pro peccatis: haec contra Vasquez, et probatur. Dum actus signatus honestus speciali honestate constituendus est in Christo aliqua specialis virtus, atqui voluntas Deo satisfaciendi ad [illegible] medium aequalis compensationis est actus signatus honestus speciali honestate, ergo in Christo [illegible] specialis virtus: nam [illegible] ad aliud alias virtutes speciales Christo [illegible], nisi ad eliciendos actus speciali honestate gaudentes. [illegible] omnia Christi omnes actus [illegible] [illegible], et [illegible], tamen in ordinem [illegible] intra ordinem gratiae, quae cum gratia habitualis esset in illa constituenda, docent [illegible] infra q. 7. [illegible] quod [illegible] ad [illegible] sanctitatis, cum [illegible] intra ordinem gratiae ad actus [illegible] nionis, [illegible] sancta sit, [illegible] intra ordinem gratiae ad actus [illegible] concurrat, quod ad Christi dignitatem pertinet. [illegible] autem pro [illegible] velle [illegible] facere pro iniuria effecta ex medio aequalis compensationis est actus [illegible] gaudens honestate: [illegible] velle Deo satisfacere pro iniuria illi illata est [illegible] speciali [illegible] honestate. = 2o: [illegible] huius actus in speciali honestate [illegible]

dditur quod in actu est specialis honestas, talis partem pro suo specialem aliquam virtutem.

R. ex Doct. Bosquez actum illum non fuisse necessarium, ut Christus satisfacere-
ret, poterat enim per actus aliarum virtutum satisfacere, ad hoc ut isto actu [illegible]
compararent; ideoque virtutem specialem non esse necessariam [illegible] virtutibus, potuerat Christus obedire divinis praeceptis, si talia illi praeciperent, tamen in
ipso si nihil obedientia virtus specialis ad reddendum observare praecepta
ex motivo obedientiae; quod variarum aliarum virtutum in Christo faciunt satisfactorii si-
ne subordinatione ad istum actum; et tamen ponenda specialis virtus ideo ad volen-
dum Deo satisfacere ex motivo compensationis.

Suarez 2° etiam dat in nobis specialem virtutem ad satisfaciendum Deo pro pec-
catis commissis, nempe poenitentiam, quam esse a ceteris distinctam docet Vasquez in
3 p. q. 85. art. 2: quod ad satisfaciendum pro peccato alieno, in Christo
ponenda virtus specialis ab aliis distincta. Denique si ob aliquam
causam non esset specialis virtus in Christo maxime, quod esse in iis peccatis objecta
ad quam tendit satisfactio generalis omni peccato, contra haec esse nulla; quia
[illegible] inobedientiae, et ex aliis virtualis in omni peccato generalis invenimus, et
tamen obedientia, et charitas illis oppositae sunt speciales virtutes: quod est in nostro intellectu generali
compensativo satisfactio generalis in omni peccato inveniatur, constituenda est specia-
lis virtus illi opposita.

§. I.

Argumentis occurritur.

Arguitur 1°. Christus satisfecit per actus omnium virtutum: quod ad satisfaciendum non est ponen-
da virtus specialis ad actus generales pertinentes ad omnes virtutes.

R. distinguo antecedens: satisfecit per actus omnium virtutum ex propriis earum motivis, concedo antecedens;
ex motivo aequalis compensationis, nego antecedens, et distinguo consequens: non est ponenda virtus
specialis, ut elicitiva ad omnes actus satisfactorios, concedo; ut imperativa, et
regulativa, et operativa ex dicto motivo, nego consequentiam; et in hoc sicut
in obedientia, ut iam dictum est.

Dices: ut actus aliarum virtutum essent satisfactorij ad aequalitatem, sufficiens non
erat necessarium, quod sicut actus fidelium operarentur per actus illos, et virtus eius principium nulla
modo sit admittenda. = Resp. admittendo ante de potentia absoluta, et de satis=
factione morali, nego autem de lege ordinaria, et in sensu formali; nam de lege
ordinaria debebat Christus perfectissimum operandi modum, qui est operari ex
motivo, seu virtutum, seu talium actuum, quibus actus virtuosi petunt connaturaliter sub=
ordinari; et quod satisfactio perfecta petit ex motivo compensandi procedere, hinc
debuit procedere virtus specialis regulans talem satisfactionem.

Argues 2°. Ex iniustitia in peccatis reperta non sequitur dari virtutem specialem,
generatim ad omne peccatum; ergo satisfactio ad aequalitatem per eam non debet specia=
re ad aliquam specialem virtutem, sed generatim ad omnes. = Resp. distinguo ant.,
si specialiter intendat, nego ant.; si non specialiter intendat, omnino ant.; et
nego cons., vel distinguo cons.: satisfactio ex motivo speciali compensandi pro=
sequitur, quae est satisfactio formalis, nego cons.; si ex tali motivo non fiat, transeat
consequens, exemplo argumenti in charitate, et observato 1° dicto.

Denique arguitur: Christi actus, licet digni ex dignitate suis bonis operibus me=
ruerint gloriam, non datur in illis aliqua specialis virtus ad regulandum actus meri=
torios ex motivo aequalitatis: ergo etsi actus Christi satisfactorij ad aequalitatem
fuerint, non tamen est in illis aliqua virtus specialis ex motivo aequalitatis.

Resp. 1°. meritum similiter omnia opera virtutum, quod omnes actus virtutis in hoc
sensu possunt esse meritorij, satisfactio autem non similiter omnia opera virtutum,
sed solum poenalia interiora, et exteriora elicita ex displicentia offensae Dei;
unde satisfactio pertinet ad virtutem specialem, non autem meritum.

Resp. 2°. Condignitas meriti non sumitur ex obiecto, sed ex dignitate operantis pro=
cedens per regulari speciali virtute, aut illam specifican=
te: satisfactio autem est opus virtutis distinctae, quae et illi
valor eius sumatur a persona operante, dependet tamen in suo motivo,
quod ordinatur ad statuendam aequalitatem, quae est obiectum iustitiae, sive formalis
sit aequalitas sit perfecta, sive scholastica, si sit perfecta.

Denique

= Denique Christus aequalitatem retributionis in qua residet meritum a Deo praemiante et ad hoc merente; ideo quod ad illam petitur virtus in Deo retribuente et in homine merente: aequalitas autem satisfactionis debet fieri a satisfaciente, et ideo exigitur specialis virtus in satisfaciente ex sua ratione, illamque prosequendo.

= Dices. facit instantia, quod adhuc, quamvis in genere specialis virtus esse debeat, videtur dictare concomitantiam ad plures, ac concomitantiam ad plures virtutes, et concomitetur satisfactio, etc., lucem tamen concomitatur: quod si ad merendum requiritur virtus specialis, quod meritum ex conditione concomitans omnes virtutes, nec ad satisfaciendum ponenda est, cum conditio concomitans plures: = 2º. nam obedientia non quod concomitatur omnes alias virtutes, cum omnes possint praecipi, et sint alias possint obedire, et tamen adhibendam ex motivo speciali obedientiae datur virtus specialis: quod si meritum concomitatur omnes alias virtutes ad illud datur etiam specialis virtus. = Denique Christus virtutibus virtutibus promeruit, et non datur in eo virtus specialis et solum ad satisfaciendum, dicendum ad merendum pro nobis.

= Secunda ratio facit nisi a sola dignitate satisfacientis quoniam praemiante, et transeat virtute obedientiae, nec in quod ordinatur ad attingendam aequalitatem quam ipse habet: quod ad dignitatem meriti, etiam in satisfactione sumatur per transfundi in dictis [illegible] quod ordinatur ad attingendam aequalitatem in meritis et praemiis ipsius virtutis, etc. pro dicenda est de dignitate meriti.

= Solutio 1º. dici aequalitas retributiva sit a praemiante, aequalitas tamen meriti a merente, sicut in praemiante ponitur virtus specialis ex motivo retributivo, ita debet poni in merente ex motivo aequalitatis in merito = 2º. Velut in merito, ad aequalitatem meriti ad praemium facta a merente, et praemium ad merendum a praemiante; ita in satisfactione aequalitas satisfactionis cum remissione offensae facta a satisfaciente, et aequalitas remissionis cum satisfactione facta a remittente, sicut ponitur virtus specialis et solum in remittente, dicitur in satisfaciente in illo ad aequalitatem remissionis, in virtute ad aequalitatem satisfactionis, ita quando dicitur virtus specialis et solum ad satisfaciendum ex rigore iustitiae, dicitur ad merendum pro nobis, et aequalitas retributionis et fuit facta a Christo merente a Deo praemiante: quod idem dicendum est de satisfactione.

K · *promissio*

Praemissis ergo his solutionibus ad argumentum responsio negando consequentiam, discrimen est, quod satisfaciens per se primo intendit aequalitatem satisfactionis, cum offensa constituerit; merens autem constituit aequalitatem meriti cum praemio ponere, et tamen intendat eam secundario, quae quaerit ad indebitum praemii promerendi: unde satisfactio virtutem specialem specificat, non meritum.

Dices opponens primo: etiam merens ordinarie et moveatur ab aequalitate, quam ponit in merito, quod tamen ex illo motivo operari. = 2°. Christus et talis ut satisfaceret, Deus ut nobis dona gratiae mereretur, aequalitatem meriti ad praemium per se primo intendebat, alias virtus a nobis in Christo posita non obligaret ad satisfaciendum, non ad merendum, quod falsum est, cum satisfecerit dona gratiae peccatis transgressione merendo: ergo etiam meritum pendet ex motivo aequalitatis.

Respondeo ad primum omisso antecedente, nego consequentiam; nam virtutem non dant in nobis actus ad extraordinarios. = Ad 2um. dato antecedente distinguo consequens, in Christo, transeat consequens, in nobis, nego consequens; disparitas est: nam Christus ut filius Dei talis obligatus fuit ad dona gratiae nobis promerenda, et ideo ex caritate etiam merendi operabatur: in nobis autem talis obligatio non est, et solum bonum operandi; et ideo ex illo motivo solum ordinario non operamur, tamen mirandum ... ius admittendo aliorum solutionum, quae constituunt in nobis specialem ... ius adm... vindicandum, et si non possint facile solutionis fieri; ergo tamen a paucis admittitur illam cum communi negamus.

§. 2.

Statuitur secunda conclusio.

Virtus quae est, qua purus homo satisfacit, alias virtutes regulantur, quatenus sunt satisfactoriae, est virtus iustitiae commutativae. ita Albertus ... 4. dist. 4. Navarr. 4. p. ... et Suarez in 3. p. disp. ... Cursus ... lib. 8. ... lib. 6. et communiter ... in satisfactione Christi ... rigorem iustitiae. ... in 3. q. 85. art. 3. virtutes ... Christus, purus homo ... peccatis propriis ... satisfaciunt, est pars iustitiae commutativae, ... facta ... ergo satisfactio non est ... satisfactio Christi est ...

abundans ex offensa: ergo virtus, quae elicit actus satisfaciendi est pars iustitiae commutativae ex effectu et subiectiva.

Resp. ex Vincen. ubi sup. iustitia commutativa solum est inter aequales, est autem Christus, ut Deus sit aequalis patri; ut homo est inferior, et ergo huius virtutis subiectum non est, ut Deus, neque ut homo, hinc fit, quod talis satisfactio sit aequalis offensae non inest actus iustitiae commutativae.

Sed contra. 1° Iustitia commutativa non exigit personarum, sive naturarum entitatiuam aequalitatem, alias inter personas inaequalis dignitatis esse non posset, Deus sufficit aequalitas in ratione contractus, rei, quae in actu iustitiae celebratur [?]; et est inter Christum, ut hominem, et Deum creditorem entitatiua naturarum aequalitas non sit, etiam aequalitas in ratione satisfacientis, et offensae ergo virtus est iustitiae effectu

2°: nam conditio aequalitatis non minus exigit ad personas iustitiae in actu, quam ad speciem iustitiae in statu virtutis: atqui non obstante praedicta inaequalitate in satisfactione Christi inuenitur species iustitiae actualis, ut fatetur Vincentius: ergo etiam debet reperiri species iustitiae habitualis.

3° Quia est virtus inclinans ad satisfactionem aequalem pro iniuria irrogata ex motiuo aequalitatis est iustitia commutativa; at virtus, quae in Christo ponebatur ad satisfaciendum Deo inclinat ad aequalem satisfactionem ex motiuo aequalitatis: ergo. minor constat. Maior prob. 1° quia nulla alia ratione deficit a ratione iustitiae commutativae nisi quod deficit ab aequalitate [?]: virtus inclinans ad satisfactionem aequalem pro iniuria irrogata ex motiuo aequalitatis pertinet ad iustitiam commutativam.

2° ex Phil. 5 Ethic. cap. 3. tunc servatur iustitia commutativa in resarciendis iniuriis, cum id, quod offertur pro offensa est aequale iniuriae illatae: ergo virtus talis iustitia commutativa est. 3°. actus aequalis compensans offensam habet speciem iustitiae actualis: ergo virtus ad illum inclinans est talis iustitia, cum quae non sit distributiva legalis, aut vindicativa, ut dicitur, erit commutativa.

Resp. ex Tanner. pag. 272. virtutem inclinantem ad satisfactionem aequalem aequalitate ab ipsa desumpta esse iustitiam commutativam; eam autem quae aequalitas ab

ab ipso non sumit, et sic valor est cuius Christi satisfactio adaequavit offensam, sumptus fuit a dignitate personae, hinc virtus inclinans in satisfactionem non fuit iustitia commutativa.

Dico 2.º ut virtus aliqua sit perfecta iustitia non est necesse, quod ipsa directe satisfactionis aequalitatem valoris, sed quod inclinet ad actum voluntatis diminuentem per se illam aequalitatem medio quo imperavit actum adaequalitatem compensantem offensam, ut constat in iustitia commutativa humana, haec enim non dat sufficientiam ad constituendam in commerciis aequalitatem, sed illa sufficientia supposita inclinat voluntatem ad actum habentem aequalitatem per se illam operantem, in eo enim quod debitum solvit ad aequalitatem, sufficientia solvendi non est a virtute iustitiae, sed a pecuniis etc. Ergo etsi virtus posita in Christo ad satisfaciendum non det actibus satisfactoriis valorem, et aequalitatem cum offensa, erit tamen perfecta, et commutativa iustitia si alias inclinet ad actum habentem per se illam aequalitatem valoris habentem offensam, et imperet actum aliarum virtutum, quatenus ad aequalitatem per offensam satisfaciunt.

Denique probatur Cl.º: directio actuum aliarum virtutum in Christo ad satisfaciendum pro peccatis hominum provenit ab aliqua speciali virtute, ut admittit Vincentius; at non est alia, quam ab aliqua iustitia commutativa; ergo. Probatur minor: non est iustitia distributiva, siquidem ex D. Th. 1. p. q. 21. ar. 1. et 2.a 2.ae q. 61, art. 1. et 2. haec dictat bona communia dividenda inter partes, non tamen arismeticam, sed tamen geometricam proportionem; iustitia autem servata in Christi satisfactione non est innovare ad bona communia secundum geometricam proportionem dividenda, sed secundum aequalitatem arismeticam satisfacit cum offensa; hoc autem est quod docet D. Th. in 3. p. q. 85 art. 3. ad 3. Valeat enim est commutatio quaedam in beneficiis, cum aliquis pro beneficio accepto gratias rependit, dicitur etiam commutatio in [illegible] offensis, cum quis pro offensa in alium commissa, vel invita poenam, quod pertinet ad iustitiam vindicativam, vel [illegible] recompensat. Ita D. Th. Unde colligit pertinere ad iustitiam commutativam. Ergo et satisfactio Christi non est distributiva.

Nec est iustitia legalis, quia ut D. Th. 2.a 2.ae q. 58. ar. 5. [illegible] Cajet. l. 2.a
ordi

ordinat ea, quae sunt privatorum ad bonum commune rei publicae; iustitia autem Christi illum ordinem non attendit hic, sed ordinem aequalitatis satisfactionis ad offensam, quo ordinat bonum operis ad bonum legis, sed bonum satisfactionis ad aequalem satisfactionis compensationem offensae.

= Nec etiam iustitia vindicativa, nam ex D. Th. 2. 2. q. 108. art. 1. ad 3. agere in delo Deo officio tanquam in subdito proprio, et in humanis iudiciis, et in exequentibus: Christus autem satisfaciens gerebat personam solius hominis offensoris: nam etiam ex D. Th. ibidem q. 89. art. 3. et in 4. dist. 14. q. 1. ar. 1. q. 1. poenitentia, quae respicit satisfactionem voluntariam pro culpa, non ad vindicativam, sed ad commutativam iustitiam pertinet; iustitia autem Christi pro compensatione aequali, et voluntaria pro culpa intendebat: ergo virtus in Christo accidens ad satisfactionem non erat iustitia vindicativa.

= Ratio 1.a ex Vincen. pag. 275. virtutem proxime dirigentem actum aliarum virtutum in satisfactionem pro culpa, sub nulla ex partibus subiectivis iustitiae comprehendi, sed sub potestativis, scilicet sub religione, quae est pars potentialis iustitiae, quod probatur: Et poenitentia, qua Deo pro culpa satisfacimus, est virtus a religione indistincta ex Caiet. ibidem q. 89. ar. 2. ergo in Christo, in quo virtuti poenitentiae locum non dicimus, religionem munus poenitentiae nostrae exercuisse. — Deinde etiam, cum Christus operatus sit nostram salutem per modum efficientiae, meriti, satisfactionis, et sacrificii, maxime per modum sacrificii: sed hoc ad religionem pertinet: ergo.

= Dico 2.o est obiectum religionis ex D. Th. 2. 2. q. 81. ar. 3. et 4. est reverentia omni Deo debita, ratione eius, in quantum est primum principium conditionis nostrae, et gubernationis; at virtus satisfactiva Christi non tendit per se primo ad cultum Deo exhibendum tanquam primo principio, sed ad satisfaciendum illi, ut offenso per aequalem satisfactionem: ergo non fuit religio.

= 2.o ex D. Th. 2. 2.ae q. 61. ar. 1. ad 2. et 3. ex diversitate debiti diversificantur partes iustitiae; at debitum, quod attendit religio, diversum est a debito in respectu a virtute satisfactiva, illa enim respicit cultum illi debitum ratione supremi dominii, haec autem satisfactionem debitam Deo ratione iniuriae in eum commissae, quae est diversa debita: ergo virtus in Christo inclinans ad satisfaciendum non est religio.

Denique

Denique: nam poenitentia ex D. Thom. in 4. dist. 14. q. 1. art. 1. q. 5. est virtus a religione distincta, quia per illam reddit Deo debitum honorem, et quod ex quo a Deo accipimus; illa autem debitum ex culpa delictum. Et dist. 19. q. 1. art. 1. q. 4. ad 2. docet orationem, ut satisfactoriam imperari a poenitentia, et elicito a virtute latriae: ergo actus aliarum virtutum satisfactorii non a religione, sed a virtute dicta operantur in Christo.

Nec motiva contraria urgent non primum: falsum est enim poenitentiam in nobis esse a religione indistinctam, quod quidem Caiet. vellit, cujus oppositum D. Thom. dictum habeamus. Nec etiam 2um: nam ex illo idem sequitur satisfactionem Christi fuisse a religione operatam ex motivo cultus Dei, quod constat omnes actus virtutum quatenus ad cultum Dei ordinari possunt, sic D. Thom. 2a 2ae q. 81. art. 4. ad 1um; non autem quod fuerit a religione elicita, nec regulata.

Respondetur 2o satisfactionem Christi non fuisse elicitam, vel operatam a religione, neque a justitia, nec ab aliqua ex his, quae circumferuntur communiter idem a specialissima, et innominata virtute ab aliquibus illius dicta. = Sic 1o ad virtutem innominatam recurrere est ex proprio cerebro loqui, et sine fundamento virtutes confingere. Sic 2o nam motivum virtutis satisfactivae Christi, nempe compensatio aequalis pro injuria irrogata Deo sine ipsius motivum; at haec communiter circumfertur pro satisfactione ex isto motivo pertinet ad virtutem innominatam.

§ 3.

Satisfit argumentis.

Arguitur 1o. Si in Christo daretur virtus justitiae commutativae sequeretur satisfecisse inferiorem, et inaequalem Patri; consequens est falsum. Ergo dicta propositio. Justitia commutativa ex sua essentiali ratione requirit aequalitatem, et compensatio quatenus ab ipsa procedit, non est inferioris ad superiorem, sed aequalis ad aequalem, atque inde licet ipsa hoc modo admittit, satisfaceret, ut aequalis Patri: falsitas consequentis patet. Satisfecit enim per mortem, quam ut homo sustinuit.

Respondetur ex dictis dub. ant. § 2. et 3. Verbum illud quatenus Christus satisfecit, ut Deus, et quatenus homo, ut Deus dignificative, ut homo elicitive, et omnem dignificative, ut aequalis, elicitive, ut homo; et quod argumentum videtur intendere hoc ipso satisfecit

fuisse, ut æquale, neque est [illegible]: ad quod dicendum, iustitiam non requirere æqualitatem
naturæ satisfacientis, et creditoris, sed æqualitatem, sive actum dati, et accepti,
sine obsequii ad iniuriam: ad hoc autem quod iustitia Christi actui [illegible] æqualitatem
satisfactio cum iniuria non est necesse, quod Christus eliciat actum satisfactorium, ut
æqualis Patri, quod valor, seu actus adæquant gravitatem iniuriæ, non est operatio
elicienti, sed a supposito, ut quod operante; videre ex hoc quod iustitia commutativa
[illegible] in supposito non debet satisfacere, ut æquale, sed dignificativum

Arguitur 2°. [illegible] iustitiam commutativam [illegible] divina in actum, qui
tribuit condignitatem ad præmium, si sit meritorius, vel æqualitatem ad offensam, si sit
satisfactorius; cum nulla virtus in Christo [illegible] quod illi actus condignitatem,
aut æqualitatem illam præstare, cum sit hæc condignitas moralis infinita, simul-
taneitas in Christo [illegible] iustitia commutativa: quia omnis virtus Christi physice,
et moraliter est finita.

Respondeo negando maiorem, etenim licet iustitia commutativa sit quæ æqualitatem
meriti ad præmium, aut satisfactionis ad iniuriam respiciat, non tamen petit ad rem
[illegible] [illegible] ipsa [illegible] istam æqualitatem, sed satis est quod virtus ex alio
capite ad illam [illegible] supponat, et quod eliciat actum, quo commodius
æqualis compensatio pro iniuria offeratur actus adæquatus cum illo, et quod Christo non
repugnat habere elicientem actum ex motivo æqualis compensationis satisfactionis
[illegible] [illegible] illi non repugnat iustitia commutativa.

Dices: actus aliarum virtutum non [illegible] ab aliqua virtute spe-
ciali quoad valorem a supposito receptum, sed solum quoad [illegible]; at
[illegible] valoris sumpti a supposito et adæquantis gravitatem offensæ [illegible]
[illegible] imperari quatenus æquales sunt, et inter virtutes [illegible] non est [illegible]
titia. Major quod 1°. nam suppositum, a quo sumit valor non est humanæ vo-
luntati Christi subiectum: [illegible] actus aliarum virtutum, quatenus valorati a supposito
[illegible] specialis virtutis subesse non possunt. 2°. Valor sumptus a
supposito non est liber, nec vitalis [illegible]: ergo non subiicit [illegible] voluntatis, et [illegible]
actus satisfactorii, quatenus valorati non possunt ab aliqua virtute imperari.

Resp. neg. maj. ad prob. dicat. supplem. vir. n. subjici volunt. quo ad ejus quoad dignificare [illegible], n. enim pot. actum a Christo semel elicitum, n. ami= serit [illegible] dignitatem personalem a Vo. subjicit. tn. autem quatenus in volunt. Christi ponitur [illegible], l. illos actus elicere, l. n. elicere, licet illos n. eli= cerit, n. reciperent dignitatem a Vo. hoc aut. satis est, ut actus satisfac= torii subjiciant imperio volunt. n. solum quoad substantiam, sed etiam quoad valorem. = Ad 2m. resp. valorem actuum Christi in abstracto, nec vi= talem esse, nec liberum; in concreto autem utrumque esse [illegible]. hoc aut. satis esse, ut actus valorati, et consequenter quales [illegible] subesse possunt imperio virtutis satisfactivae in Christo residentis.

Arguit. 3. ut virtus satisfactiva imperans aut [illegible] commutativa deberet specificari ab operibus Christi, ut condigne satisfactoriis [illegible]; hoc autem pot. [illegible] primo: sequentem specificari ab illis Christi operibus, [illegible] valoris, [illegible] constituuntur in esse condigne satisfactorii, hoc nequit esse: ergo neque [illegible] specificari ab operibus Christi. min. prob. valor actuum Christi sumitur, ut a [illegible], a [illegible] Verbi, seu a divinitatis: ergo virtus justitia= tiva ab [illegible] operibus Christi [illegible] valoris, quo ad quantitatem [illegible], a divinitate specificat. at hoc repugnat virtuti morali, [illegible] virtus theologica [illegible] ergo virtus illa posita in Christo n. est commutativa [illegible].

Resp. neg. maj., ad [illegible] nego etiam min., ad cujus prob. respondet. [illegible] sublumptum, quia [illegible] [illegible], neque ad virtutem theologicam n. sufficit, quod [illegible] quo sit, [illegible] [illegible] qualis [illegible] inspecta [illegible] [illegible] q. [illegible] ar. [illegible] constitu= cent theologicum, [illegible] fidei theologica n. est veritatem creatam, [illegible] abstrahens a creato, et increato, [illegible] increata, quae [illegible] fidei virtus theologica [illegible] [illegible] virtus satisfactiva Christi a [illegible], ut a valorante opera satisfactoria [illegible] sumat specificatum, [illegible] esse virtus theologica.

Dices: [illegible] admittendum ex [illegible] virtutem satisfactivam Christi esse inter omnes virtutes morales perfectissimam; consequens est falsum; nam [illegible] q. 8? art. [illegible] religionibus praeferendam [illegible] perfectio virtutis mensuratur ex obj. [illegible] [illegible] [illegible] satisfactivae Christi, [illegible] aliquid increatum perfectius [illegible] [illegible] reli

religionis, quae ut docet D. Th. ibi art. 5. [illegible] in hoc [illegible] Deo: [illegible].

Resolutio [illegible] minor, ad [illegible] dicat, comparatio facta a D. Th. inter religionem, alias [illegible] virtutes morales [illegible] [illegible] non autem inter ea, quae ad satisfactionem Christi spectare possunt: ad [illegible] si [illegible] comparatur [illegible] exigit iustitia legalis, quam D. Th. 2. 2. q. 58. art. 12. praefert omni virtuti morali, quia respicit bonum commune, nec virtutem illam hypostaticam [illegible] excipere, cum respiciat bonum divinum, quod excellentius est bono communi inspecto a iustitia legali.

2. Resp. [illegible] neg. [illegible] ad [illegible] dicat, quod [illegible] religio [illegible] per [illegible] [illegible] quod Deum, illud tamen respicit per [illegible] quo; [illegible] est [illegible] [illegible] quo ex excellentiae [illegible] sumitur [illegible] specifica virtutis. D. Th. autem 2. 2. q. 81. art. ex [illegible] Dei, [illegible] primi [illegible], sub quo a religione colitur, infert eius [illegible]; et art. 4. ex [illegible] [illegible] infert distinctionem religionis a virtute quae cultum exhibet creaturis; unde [illegible] quo [illegible] et [illegible] virtutis satisfactivae [illegible] perfectissimae.

Arguit 4. [illegible] iustitia commutativa, ut distinguitur a distributiva [illegible] aequalitatis arithmeticae inter [illegible]; [illegible] [illegible] et [illegible], [illegible], [illegible] satisfactio [illegible] Phil. 5. Ethic. cap. 3. et 4. et D. Th. 2. 2. q. 61. art. 2.; [illegible] satisfactio [illegible] habuit: [illegible] minor [illegible] Christi satisfactio fuit infinite minor offensa [illegible]; unde dub. 1. docuimus ex [illegible] [illegible] fuisse superabundantem: [illegible] non habuit arithmeticam aequalitatem, quae [illegible] ad [illegible] virtutis satisfactivae Christi. Si dicas satisfactionem Christi [illegible] [illegible] [illegible] a virtute iustitiae [illegible] summa charitate, [illegible] diligebat, ut [illegible] aequabat [illegible] potuisse inspici a iustitia commutativa:

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vera in [illegible] [illegible] [illegible] quaeque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sumptae excedant; non [illegible] locum in satisfactione Christi, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pretii [illegible] in plures virtutes [illegible], [illegible] excedit gravitatem offensae [illegible] quoad excessum [illegible] a charitate, et quoad aequalitatem a iustitia.

[illegible] in actu satisfactorio Christi [illegible] fuit aequalitas arithmetica [illegible] offensione in

ēē Dei; atq nec ēē potuit in rōē Dni intent.º xpti Dni. Itē qd n pot providentia in-
tendi qd impossibile n ē, tū qd xpus totā suā satisfactionē dignitatē intendebat
ob amorē quē erga Deum, et hoīes ferebat. Ergo satisfactio xpti ēē n potuit quoad
excessū a charitate ptis ad aequalitatē a iust.º

Si dicas 2. arithmeticā aequalitatē attendi iustē commutativae, nā n aute
iustē commutativae, ut sic, necessariō, quae ē in xpto, hac enim eo qd excellentior ē
[illegible] hic, Dei misericordiae, [illegible] petit [illegible] aequalitatē
arithmeticā, et magis excessū satisfactiv. [illegible] offae.

[illegible] Dei misericordiae, [illegible]
[illegible] iustē commutativae aequalitatē ē arithmeticā.
[illegible] iustē commutativae [illegible] misericordia [illegible] satisfactionē
aequalitatē arithmeticā. = 2. nam [illegible] in xpto Dno. intra ordinē [illegible]
[illegible] misericordia [illegible] in nobis [illegible]
diversas spectant virtutes. [illegible] inveniant [illegible]
[illegible] ordinis superioris [illegible]
[illegible] multiplicant. = Denique eadem [illegible] potuit [illegible]
virtutē moralium [illegible]
[illegible] virtutes morales [illegible] ex hoc, qd iust.º xpti [illegible]
[illegible] virtutē moralē [illegible].

[illegible] ad argum. 1.mo [illegible] iustē commutativae in satisfaciente ē aequa-
litatē arithmeticā negative [illegible] excessū, id ē, quicquid satisfa-
[illegible] specificante iustē commutativae, exigit, qd valor illius [illegible]
a gravitate offae, n autē [illegible], qd satisfactio ex [illegible] offae gravitatē excedat,
[illegible] iustē commutativae.

Opponas 1.º nemo pot a creditore exiustº obligari ad satisfactionē
[illegible] excedentē; at hac obligatio [illegible] ē ad satisfaciendū ex iust.º [illegible]
satisfactio xpti [illegible] iustē. = 2. [illegible] dignitatē [illegible]
[illegible] ex iust.º, quoad excessū [illegible] satisfaciendū [illegible] excessū
[illegible] quoad excessū satisfactiv. ad offam.

Re-

= Resp. ad 1.m dist. maj.: si satisfaciens potest exhibere solum aequale, conc. maj.; si non potest satisfacere solum aequale, praestare, sed necesse sit opera offensae excedant gravitatem, nego maj. et distincta min., nego cons.: operationes Xpti excedebant, quia ob illam dignitatem offensae gravitatem excedebant valorem. Vel 2.o dic: quod maj. non procedit obligari absolute, nam omnino maj., ex hoc potest, quod libere officium susceperit fidei iussoris, et alias non posset in opera excedentia praestare, nego maj.; et distincta min., nego cons. = Ad 2.m resp.: neg. cons.; disiunctim autem est: nam p[r]emiare exhibere pro praemio solum adaequat meritum; unde nisi ex vi merito obligatur exhiberi ad dandum praemium valorem excedentem: inmerito autem contra oppositum accendere patet.

= Vel 2.o dist. quod maj. erga aliquos: aequalitatem aut medico pretio aut aequivalentia talis, conc. maj.; pretio temporalis, nego maj.; et distincta min., nego cons.; etsi enim satisfactio Xpti, quatenus excedit offensae gravitatem, non possit pretio cum ea adaequari, attamen ei aequivalentiae aequalis, id est aequivalenter satisfactio gravitati offensae adaequate, quatenus respicit a virtute iustitiae, quatenus offensae aequivalentia adaequat, etsi non aequalis pretio. = Ad offensam quatenus huic doctores dicunt in satisfactione Xpti aequalitatem esse rei cum offensa pretio, et aequivalentia, licet non possent aspici a virtute iustitiae.

= Nec obest, quod Xpus ex amore erga Deum, et homines voluit satisfactionem infinitum valorem exhibere, ad quod non sic offensae gravitatem excedebat. = Cor hoc enim solum tangit quatenus excellentiae charitatis satisfactionem sub ratione iustitiae, quatenus aequivalentia cum offensa adaequabat.

= Arguitur 3.o: Ad rationem iustitiae commutativae pertinet subtilis iustitia. = D. Thom. dicit aequalitatem satisfactionis cum [illegible] debitum operandi ex iustitia. D. Thom. 2.2. q. 80. ar. 1. Sed adversus subtilis subtiliter iustitia exigit aequalitatem, et debitum, ex quo infert, quod deficiente aequalitate, aut debito, deficit iustitia. Sed Xpus non obligatur ad satisfaciendum, quia obligatio non erat ex [illegible] iustitiae, ubi aliqua pars subtilis iustitiae, et Xpus non tenetur. = Resp.: nego maj. ad satisfaciendum, conditioni consideratur non [illegible] omnino, Xpus absolute non habuit debitum satisfaciendi

eo tn̄ ipso, q̄d Salus fuit hom. fidei iussor, suscepit omne, c̄ debitum satisfaciendi,
c̄ omnis satisfactio fuit autem iusta commutativa, p̄ss subtiliter iusta.

= Opponens. 1°. veluti temperantia n̄ inclinat ad temperandum carnem
alienam, s̄ propriam; ita nec iustitia ad solvendum debitum alienum, s̄ proprium; atqui x̄pus
est ut fideiussor n̄ habebat debitum proprium, cum hoc oriatur ex culpa, quæ in eo lo-
cum n̄ habet: ergo. = 2°. si x̄pus titulo fideiussionis obligatus ex iustitia ad satisfaci-
endum mansisset, sequeretur ex iustitia obligatum n̄ solum Deo, s̄ etiam hominibus fuisse,
hoc e falsum: ergo. p. seq. fidei iussor in humanis n̄ solum obligat. Creditori, s̄
etiam debitoribus: sq. si x̄pus maneret ex iustitia obligatus n̄ soli Deo, s̄ etiam hominibus, hi-
le obligatus: hoc autem videtur pugnare cum dominio summo, quo gaudebat
super homines. = Denique, titulo fideiussionis x̄pus solum potuit suscipere debi-
tum, quo homines tenebantur ad satisfaciendum Deo; atqui hominum obligatio non
ex iustitia: sq. min. videtur certa: substitutus enim eandem suscipit obligationem, quam habe-
bat principalis: x̄pus autem ut fideiussoris solum suscepit vices hominum. min. autem ex
inde colligitur, quia homines erant impotentes ad satisfaciendum æqualiter; satisfactio; obliga-
tio autem ex iustitia ē ad satisfactionem æqualem: sq.

= Ad 1um. dist. mai.: proprium sive causam ex qua oritur debitum, s. in ea peccati,
c̄ fidei iussionis, omnitto mai.; sive causam, nego mai.: et sub dist. min., nego
cum; etiam debitum ex peccato licet n̄ sit proprium x̄po sive causam, nempe pecca-
ti, est titulo fideiussionis. = ad 2um: transeat seq., c̄ nego min., ad p̄
dicat, l. sup. mai. de minimum n̄ obstare obligationi ex iustitia, de quo dub. sequenti
l. x̄pus n̄ fuisse obligatum ex peccato ad satisfaciendum, ut Deum, quare supremum
Dominum ē, c̄ solum ut hominem. = ad 3um. dicat; mai. ad summum ē vera, q̄d...
fidei iussor, c̄ debitor principalis ∴ æqualem eiusdem obligationem; c̄ q̄ homines obliga-
ti ad satisfaciendum ex perfecta iustitia: x̄pus autem ē capax, hinc homines
n̄ tenent ad satisfaciendum ex iustitia perfecta, s̄ solum ex æquali, nempe p̄s-
mitti, quæ ē ... æqualem iustitiam docet ... infra q. 85 art. 3 ... autem q̄d co-
par ... bene n̄ perfecta iustitia ... æqualem ... ; ideo obli-
gatur ex iustitia perfecta ad satisfaciendum Deo: imo hoc firmat mai. ...

eius obligationi ad satisfaciendum ex iustitia quali, quod non sit capax [illegible] effectus, et sub-
iectivi; (sc. Christus) quod est capax iustitiae effectus, obligatur ad satisfaciendum ex illa
Sed contra hanc solutionem obstat argumentum utrimque; nam etsi homo esset capax ae-
qualis satisfactionis quia suo peccato mortali non esset in illis ad satisfaciendum ex aequitate:
(sc. Christus) ut filii Dei capax exaequatae obligationis non fuit: Cum nec ex debito: et cum
sit obligatio ex iustitia ad satisfaciendum, illa oritur ex violatione iustitiae: at
quia hominis peccata non violant Dei iustitiam, etsi homo esset capax satisfactionis aequalis,
in illis non esset obligatio ad satisfactionem ex iustitia: minor probatur. Si contra peccatis ius-
titia Dei violaretur, omnia peccata [illegible] priora [illegible] [illegible] obligationem
[illegible], etiam in se [illegible]; [illegible] [illegible] illam [illegible]
confiteri, quod nemo docet: probatur. = 2. [illegible] ac violatam iustitiam tenetur, qui illam violavit
ad resarciendum damnum illatum, ut constat in humanis; at peccator non tenetur
mox confiteri, [illegible], et tempore ab Ecclesia statutis. = Denique
[illegible] solum violat Dei iustitiam, quod iure dominii petit homo [illegible], non autem quod
iure gubernatoris, aut legislatoris [illegible] [illegible], ut patet in huma-
nis principibus, quorum iustitiam non violat, [illegible] mandatis, quae
praecipiunt titulo dominii, quo gaudent, et solum titulo gubernatoris, vel
legislatoris; et etsi Deus titulo supremi dominii possit [illegible] petere,
et autem omnes illas hoc titulo petat, nullo firmo fundamento [illegible],
potest dici. Ergo non violat eius iustitiam.

Varii omissis solutionibus, quod [illegible] sit de veritate strictae iustitiae in [illegible] peccato
reperiri. Respondeo negans, ad [illegible] [illegible], quae generalis [illegible], [illegible] qui
[illegible] mutuo accepit, pater, tenetur enim ex iustitia speciali [illegible]
[illegible], quin in illo [illegible] violatio iustitiae; et [illegible] ad satisfactionem resti-
tutionis, sive honoris, sive pecuniariam [illegible] ex obligatione iusti-
[illegible], [illegible] violatio strictae iustitiae; [illegible] ad satisfactionem [illegible]
satisfaciendum [illegible], quod [illegible] sufficit, quod [illegible] [illegible]
vexit. ar. 2. quilibet enim [illegible] aliquem digniorem indigniori postponit, [illegible]
in=

iniuria facit, et tanto magis quanto res est dignior; quicumque autem in re tem-
porali finem ponit, quod facit omnis mortale peccans ex hoc ipso Deum ad effectum
suum postponit conditum Creatori, amans plus illud, quam istum; finis enim est, quod maxime
diligitur, cuius gratia omnia alia fiunt.

Quod autem sit in hominibus debitum satisfaciendi simpliciter q. 85. ar. 3. poenitentia
est contra dubitium, et posteritatium potest iustitia ex defectu debiti, et aequalitatis
probavit: verba si vir homo esset facultas et aequalis satisfactio obligaretur, ad
illam ex iustitiae rigore; ex quo Christus vincto fideiussionis obligatus est ad satisfa-
ciendum pro nobis, cum potuerit aequalem satisfactionem exhibere et obligatus quoque
est exhibere spontaniam, etsi peccatum mortale habitum non fuerit.

Sus 4us

Statuitur tertia conclusio.

Virtus iustitiae qua Christus satisfecit pro nobis, est diversa specie ab omni virtute in hu-
mano regimine. Itaque Suarez disp. 4. sect. 9. ab. ae. ait, eius de specie cum poenitentia
etsi in Christo poenitentia dici non debeat, quod poenitentia significat retractationem prioris voluntatis quae
non fuit in Christo, contra eos quosdam Theologos, qui etsi sit in Suarez dicunt, non esse eiusdem
speciei cum iust. hominum in ordine ad Deum; docent tamen esse eiusdem speciei cum iustitia in persona
nostra inclinante ad ius suum unicuique tribuendum; [illegible] libertatem [illegible] in
quacumque materia; neque tamen esse habent Vasquez ubi sup. ec. 6. Albarez disp. 4. ad. 6. con-
nexo ubi sup. et communiter alii Theologi.

Probatur 1o. impugnando 1um Suarez: nam potest poenales iustitiae apud nos habitui, quae
distinguuntur, ut virtus, qua Christus pro nobis satisfecit, ut diximus, est persona sub-
sistens iustitia, si non quantum poenitentia l. Siquidem alia inclinans hominem ad satisfacien-
dum Deo pro suo peccato mortali ex debito pariter penaliter infra Christum D. Thomas. 85. ar. 3. ad
3. et deficit ab aequalitate simpliciter.

Probatur Suarez: virtutes per se, et fratres non respicere facultatem, et virtutem
effectum ad effectum, ex virtute hominis non possunt Deo in effectu perfecte satisfacere ex
defectu facultatis, trahere tamen possunt simpliciter, seu conditionatum effectum, quae val-
let exhibere Deo aequalem satisfactionem, respiciunt, cum sit effectus ille simpliciter
eius

eiusdem speciei cum actu efficaci; hinc sequitur [illegible] quae [illegible] virtutis cum illa,
quae nostris satisfacit.

335. Ad 1um. respondeo ex hoc segnitiem, et religionem in nobis ac proprie subiective
[illegible] hoc 2. 3. [illegible] q. 89. ar. 3., et 2. 2. q. 81. ar. 1. [illegible] hanc
[illegible] solutam ad eius [illegible] [illegible] essentialiter aequaliter in actu, hac in actu
inefficaci; et [illegible] in actu conditionato simplici, et inefficaci; at segnitiem,
et religionem non inclinent ad aequale in actu, aut efficaci actu, [illegible] pos=
sunt actus simplices, et conditionatos cum aequale Deo reddendum. — Dicto
in Iusto, cui ab intrinseco non repugnat actus efficax [illegible] proprius obiecti virtutis
[illegible] positivus, et alterare actus conditionatos ad illam sufficiat, in eum,
ab intrinseco actus absolutus, et efficax [illegible] [illegible], [illegible] virtutis repugnat, talis
virtus [illegible] [illegible]: unde temperantia in Angelo nemo ponit, [illegible] Angelo
ab intrinseco repugnat actus efficax [illegible] eius obiecti; at [illegible] Deo aequale posse
in eius omissa, et actus efficax aequale [illegible] puri [illegible] repugnat ab intrinseco:
[illegible] posita actus efficax [illegible] aequalis satisfactionis, non [illegible] in illo
[illegible].

Denique [illegible] ex eo [illegible] virtutis speciei cum [illegible] [illegible], et
in Angelis virtutis temperantiae, et nemo [illegible] [illegible] [illegible] pos=
sit actu absoluto [illegible] [illegible] sperare, posset tamen hanc actus conditionatus sperandi
[illegible]; si illam non possideret; et quamvis Angelus non posset hanc absolutam,
et efficacem actus [illegible] temperantiae, posset tamen hanc conditionatam, [illegible] si hoc suf=
ficit [illegible] satisfactionis [illegible] virtutis speciei [illegible], et temperantiae in Angelis suf=
ficiens erit: et [illegible] a priori cum actus conditionatus non sufficiat ad virtutem [illegible]
[illegible] est actus [illegible], ibi autem [illegible] repugnat, negavit [illegible] virtus.

Deinde [illegible] recantiones [illegible] dicendi [illegible] impugnando [illegible]
Dei ad satisfactionem exigendam [illegible] in eius omissa [illegible] humano [illegible]
[illegible] debitum [illegible] [illegible] omissa [illegible] [illegible] [illegible] debito [illegible]
[illegible] [illegible]; [illegible] Dei [illegible] [illegible] virtus
inclinans ad satisfaciendum Deo non est eiusdem speciei cum virtute iustitiae inclinante

ad

ad ius hominis tenendum illa lex, l. reparandum laesionem; per talem: nam virtus iustitiae respicit ius alterius, et debitum illius, ut debitum proprium: et haec lex, et debitum dicuntur omnis a iure, et debito humano, virtus iustitiae est, et dicta eius a virtute [illegible]. = 2.º quia enim religio respicit cultum debitum alicui, quae propriis excellentiis Dei dicuntur omnis, et ab excellentia [illegible] D. Th. 2. 2. q. 81. art. religio est virtus dicta a [illegible], quia cultum exhibemus omnis, late patet obser- vantiae et dulia: similiter ut iustitia Dei dicuntur omnis a iure hominis, virtus iustitiae illud respiciens dicta est a virtute iustitiae istud attendens. =

Denique sicut cultus specificat [illegible] virtutum humanitus maxime a re sub qua illi specificantur; at vero, quae virtutis specificationem Christi dicuntur ab [illegible] formaliter in quo hoc [illegible]: sed ipsa materialiter debita ratione quae virtu- tis specificatione Christi est [illegible] nempe Deitas valorem eius opera[tionis]

+ constituerit

[illegible] in eo + constituerit ~~specificatus~~ satisfactis ad aequantis laesionem; at nulla virtus specificatur a Deitate valorante specificata est.

Nobis virtutes, quae Christus satisfecit, respicere formaliter aequalitatem satis- +

factis, et aequalitatem alteri reddendam ut sic, illam autem aequalitatem Deitas cultus merito respiciens: inde omnis valorem a Deitate actus Christi, ut sic Deitas (in) eius debitum frati quo virtutis satisfactionem. = 2.º excellentia Dei, et eius sub- nent sub aliquo ratione specificante virtute religionis. Sed aequalitatem aequalis est, quae respicit operibus Christi, et aequalitatem creatam, quae a [illegible] non a [illegible] [illegible] respicit [illegible] sub aliqua ratione per se [illegible] illam. .

Vel 2.º sed [illegible] et nulla virtus in pura creatura videns [illegible] satisfact. Christi, et Deitate valorem intra, respicere per se [illegible] efficacem; [illegible] in hoc in Christi [illegible] [illegible], ut valoratur Deitate, et aequale eius offensa tibi complacere; at virtus in huius [illegible] actus inclinans erit eiusdem speciei cum virtute regulante satisfactionem Christi. [illegible] nam legem, temperantiae et castitatis esse in Deo ponendam; hoc nemo admittit. [illegible] [illegible] Deus non possit in actu efficaciter [illegible] virtutibus, [illegible] in actibus actus ab hominibus elicitis tibi complacere; [illegible] hoc sufficit ad virtutem iustitiae [illegible] sufficiet ad virtutem temperantiae, et castitatis in Deo.

S. [illegible]

§. Ultimus.

Argumenta Contraria solvuntur.

Arguitur 1.° virtutes, quae sunt in Christo, non dimanent ei ratione divinitatis, et gratiae habitualis, ad quam in ordine sunt, ut ad principium physicae dimanationis, aliae virtutes sequuntur; at gratia habitualis Christi eiusdem rationis est cum nostra quoad entitatem physicam, qua omnes virtutes ad eam consequuntur: ergo virtus satisfactiva Christi eiusdem rationis est cum nostra: probatur consequentia, quia eodem principio dimanationis exigit impeditur dimanatio alicuius virtutis, quae non est in Christo fides, et spes, a gratia habituali non dimanant, quarum incapax non est, et tamen per nullam virtutem resultare potest eas, quae ex tali principio substantialiter dimanare possunt. — Deinde virtutes omnes, quae manerent in humanitate Christi a Verbo divisa, dimittunt gratiam habitualem parem cum nostra; at virtus illa satisfactiva Christi permaneret in humanitate divisa, maneret enim gratia habitualis eiusdem omnino rationis.

Respondeo negando consequentiam. Ad probationem dicat 4.3. gratiam habitualem subaptae naturae indifferentem esse ad existendum in subiecto capaci quoad illas satisfactionis cum effectu, et in subiecto incapaci illius, ut indifferens ad existendum in subiecto capaci, et incapaci fidei, et spei, ut in subiecto capaci ad eam consequuntur fides, et spes, non autem in subiecto incapaci, ut est in Christo, ita similiter in isto satisfactiva ad aequalitatem producto in libera impositione consequitur ad gratiam unionis Christo, qui est capax aequalis compensationis, non vero ad aequalitatem alijs, iustis, qui sunt incapaces illius. Nec video cur ad gratiam parem cum nostra non possit resultare virtus, quae non resultet in Christo, et non ita possit in Christo virtus resultare nova, quae in alijs non resultet; cum in utroque casu eadem dimanationis fiat.

Nec sequitur gratiam habitualem quasi violentiam pati in quacumque carentia dimanationis huius virtutis, quod de dicta indifferentia non patitur illius resultantia in nostro subiecto, et sicut in Christo, valenti necessitatem patitur in Christo ex non dimanatione fidei, et spei deficiente rationem. — Ad confirmationem, nego minorem, quia etsi gratia permaneret in humanitate divisa eiusdem rationis physicae effectus, quia tamen humanitas divisa a Verbo capax non esset aequalis satisfactionis, non resultaret habitualis satisfactiva, sicut tunc resultaret fides, et spes, quae in Christo illarum incapaci ad gratiam non resultabant.

Arguitur 2.° sic: Omnis, ut illarum considerandum, et aliquarum comparandum est dotium

Sbez virtutis satisfactivē xpti; Et hoc ē eqt(?) genitē eiusdē spēi. Cosyt;
omnis pro iustō hois ad hōs ā hēt p obto fuisse iy humanū, et laesae reparan=
dū; et ut conservandū illū. Virtus satisfactiva xpti dū habet ... recipit
mir aut spē. penitē ē pars iustit. in ordine ad Deū et alīs infra Dī. ar3; ... iust
hōs ā hēt p obto. fuisse iy humanū laesae, ut reparandū, et ut conservandū
illū: quae penitō ipse Sbez hēt. = Sr iy humanū, ut conservandū illū, et
ut laesū reparandū, pertinet ad eandē virtutē spē: sq idē dicendū de illo hu=
re, omnis virtus satisfactiva xpti, et penitē erunt eiusdē spēi.

Hoc argūtū tangit difficultatē de obto frali penitē, de quo ... q. 85. ar.
ubi cūs Thoamz ... assignat illi p obto frali iy Deū in dicta simplitudine, Deū
Dei adversū hōs ... iniuria fundatū, et ... offz. Noctū huius loci
... = Vnde ... adaugetur, omnis ... dicuntur; obtū penitē ē iy Deū ...
illū conservandū, et laesū reparandū p aequale ... p inae=
quale, transeat mir. et nego cons; et coipso, et Sbez penitē sit iy Deū in=
aequalē ... ē pars poalis iustē, et ... dicta spēi ā virtute satis=
factiva xpti, quae ē pars subiectiva illius.

Si dices: omnis pro peccatis venialibus ... ad aequalitatē satisfaciō
sub virtū, ut inclinans ad satisfaciendū p illis sit eiusdē spēi cum iust. satis=
factiva xpti. = Coū Thoamz 10. ē; satisfactū p venialibus ... ciūs
... virtutis, et ad virtutē penitē ... attinere: Virtū autē sumit ... ad
... rio, ... q. satisfactio nrā p peccatis venialibus, et ... illorū graviditi
aequalis, ... in nobis pars subiectiva iustē ad illū inclinans, de quo
q. 85. ar3. ex his pr ad confirmatū.

Arguit. 3. Oppugnat data solū. Loqr enim ex illā religē xpti, et ... dili=
genti quae, ... ē talis: ex eo virtutū penitē nrā differt spēi ā virtute satisfacti=
va xpti, quae penitē inclinat in satisfactū inaequalē offz, iustū autē xpti in satisfac=
tū aequalē; at ... inclinationibus inaequalē, in xpto autē inclinat
aequalē ... valoris ... in persona ... ; q ... falsitas autē ... Coantis pr.
aliae ... exsistens in xpto ē diversē spēi ā virtutibus ... hois, cum ... virtus xpti
in eis

intrinsece creatae benedictae, et ad valoratas.

Dicimus tertio cum Episcopo Herrera in manu scriptis et lineis ante praecedentibus: quamquam regnat seu sit supplicatione autem est, quod licet alii virtutes ut charitas, et misericordia in Christo acta infinite valoratas attingit, non tamen habent valorem sumptum a persona, ut iam dictum: religio autem Christi respicit cultum quatenus valoratum, et adaequantem debitum, ideoque ipse distinguitur a religione nostra.

Dices 1°. species religionis Christi esse partes subjectivas iustitiae; contra est falsum, nam D. Thomas 2.2. q. 80 art. loquens de religione vindicat ad eam partes potentiales iustitiae, sed ut species, ideo enim religio nostra dicitur pars est potentialis, illa ratione D. Thomas ibi, quod non reddit cultum aequalem: sed si religio in Christo reddidit aequalem cultum erit pars subjectiva iustitiae. = 2. species religionis Christi esse eiusdem speciei cum virtute quae satisfacit: contra est falsum: sed ut species: nam utraque virtus ab actibus Christi tamen valoris personalis sumitur; sed habent idem objectum, et sunt eiusdem speciei. 3°. nam D. Thomas 2.2. q. 81. art. 8. indicabat unitatem specificam religionis, quod eadem intendat exhibere cultum uni Deo, sub una ratione, ut in quantum est principium creationis; at autem religio Christi respicit idem objectum, non differt specie ab altera.

Unde nec ego secundo, nec primo licet dispositione esse, quod religionis objecto formali quod Dei excellentiam, et esse ipsum principium creationis, et gubernationem rerum, omnibus hoc sit causa communis religionis Christi, et nostrae; contra esse idem speciei, virtus autem satisfactiva habet objectum speciale offensae; unde cum in Christo respiciat speciale aequale, in nobis autem inaequale, habent utraque speciei distinctio. Propterea quod factus est cultus a Christo exhibitus coaequalis cum excellentia Dei, ut enim diximus dub. 3. in ratione merita Christi a quo valorata adaequant speciei infinitae perfectionis, tamen infinitae passionis, non est aequalis cum praemio; ex quo oritur intelligimus, quod non est bonum posse tamen valorem praemii dominari, [illegible] dignitate meritorum Christi: cum sit excellentia Dei infinita sit persona, cultus a Christo exhibitus [illegible] valoratus coaequalem [illegible] unde religio habent partes iustitiae, et partes speciales iustitiae.

Denique P. Arguello in Fr. opere d. Luciani [illegible] ipsum iustitiae commutativa inter homines, et virtutis satisfactivae Christi esse species idem, et actus patet ab iustitia commutativa

nõe æquale reale; at realis æqualitas ejusdem rei consistit inter entitates spē differentes, ejusdem enim speciei e æqualitatem constituere in ... ; et honore spē distis inter se; æqualitas satisfactionis Christi cum offensâ in ratione debiti est, et ejusdem speciei cum æqualitate; constituta inter homines in honore, fama &c. et contra id, ... frate.

Sed l. æqualitas rei ad rem faciendam pro quocunque debito abstrahendo a divino et humano est enim universalis, et potest specificare unam virtutem, at nulla alia nisi iustitiæ commutativæ, quæ specificat ab æqualitate in isto abstracto; et tamen eadem est vis justitiæ respiciens debitum divinum, et humanum, et tamen vis satisfactionis Christi est ejusdem speciei cum justitia commutativa nostra. Confirmatur: ordo hypostaticus, et ordo gratiæ cadunt sub eodem ... , quia habent ejusdem speciei satisfactio hypostatica, et satisfactio legalis non erunt ejusdem speciei.

Hoc argumentum, si quid probat, evincit non esse dividendam justitiam in legalem, distributivam, et commutativam; si enim æqualitas rei ad rem, prout abstrahit a divino, et humano specificare potest unam virtutem specie, cur æqualitas ut sic abstrahens ab æqualitate unius personæ ad aliam, quæ respicit commutativam, et partis ad totum, quæ respicit legalem; et totius ad partem, quæ respicit distributivam, non specificabit unam virtutem specie? Verum enim justitia legalis teste D. Th. q. 58. ar. 7. ad 2. differt specie a commutativa, et distributiva, quia ordinat ad bonum commune; illæ autem ad bonum singularis personæ, inter quæ bona specifice est differentia, etiam ... in recipiendo æquale; ita iustitia Christi in ordine ad Deum differt specie a iustitia commutativa inter homines, quia illa ordinat ad bonum divinum, ista ad humanum, inter quæ major est differentia, quam inter bonum partis, et bonum totius, et vel ut iustitia commutativa, et distributiva teste D. Th. 1. 2. q. 61. ar. 1. ad 3. distinguuntur specie per diversam rationem debiti: alio enim modo est debitum alicui id, quod est commune, alio modo id, quod est proprium: ita iustitia hominis ad hominem differt specie a iustitia Christi ad Deum; alio enim modo debetur Deo satisfactio pro offensa, ac debetur homini; debitum enim ad Deum est altioris ordinis debito ad quemcunque creatum, sicut offensa Dei offensa creaturæ.

Vides ad argumentum Deo negamus, ...; distinguimus ... æquale reale debitum homini, concedimus; æquale reale in se ..., negamus. Distinguimus: æqualitas inter personas

crux

circa, sed neg. aequalitatem in ordine ad Deum; sub distinguendo neg. mathematicam, seu mathe-physicam loquendo, quatenus aequalitas stetit in indivisibili morali, nego min. et nego cons.

= Ad 3um resp. nego ant. et dico licet boni Dei à bono creato, vel debitum debiti Dni à Creato, et filii ac Dei ab angelo pro re gratitudinis ad hom. cum ipsis ipsi cum gratitudine hom. ad Deum; adde enim me interrogat, cur debitum sup. beneficio fundatum abstrahens à debito Deo, et debito hom. pertinebit ad unam virtutem specificam. = Ad 2am nego cons. quod ordo hypostaticus, et ordo gratiae respicient à latere primo, et 2do, et autem Deum; quod autem ad naturam dicatur, et diversificant eum specifice; satisfactio autem hypostatica eis attingitur à virtute satisfactiva Xpti, ideo quemquam attingi absolute ut quae satisfactio singularis, cum cap: cur autem illa Deus satisfacit et possint moralis personae pro ipsis partialibus sub ... in aliqua rationem, ... perfecte, et ... ex dictis ... patet ad ... neg. cons. et haec de isto dubio.

Dub. VIum.

An Deus satisfactionem Xpti acceptaverit ex Just. stricte speciali.

§. 1us explicatur difficultas, et 1a sententia proponitur et probatur.

= Deum acceptasse satisfactionem Xpti ex aliqua virtute, quae aliquo modo iusta sit, nemo negat; cum autem iustitia sumatur ... ad omnem virtutem, quae ... virtus iusta sit. = ... adaequate complectitur ... iustitiam, et ... qualis iust.: 2o iusta stricta ... debito, et aequalitate simpliciter, quae rationem ... legalis respicientis bonum com. commutativam respicientis ... partiales personas ... aequalitatem arithmeticam vel ad rem, et distributivam ... bona ... partiales personas ... aequalitatem geometricam, ... speciali ... generali ... in hoc enim nullo difficultas ... reddendi ... adaequalitatem ... ex ... satisfactionem speciali ... sufficienter ad specificandam ... virtutem.

= Punctum enim difficultatis est: an illa virtus, ex qua Deus satisfactionem Xpti acceptavit

acceptavit, sit iusto stricto, de n[ost]ra parte propria, et stabilis, et adequa [quod] pertineat
in quo dicendum ... negativa, quam tenent omnes dub. 1. ... citati, qui tn
conveniunt in assignanda virtute speciali; [illegible] dicentibus acceptasse
satisfactionem Xpti ex gratitudine, et fidelitate; alij ex solidaritate, alij de=
nique ex virtute quadam speciali distincta ab omnibus, que communiter circumferunt.

2a affirmat, quam [illegible] Vincen. tenent omnes dub. ... citati et M.ro
Th. 2. Th. 1.2. disp. 6. an 3. et 4. qui et dividunt quoad speciem iustitiae,
qua Deus acceptavit, quidam legalem; alij commutativam, alij distributivam, aiunt.

Sit 3a Co: Deus acceptavit satisfactionem Xpti ex iustitia stricta, et speciali, hanc
esse de mente D. Th. existimo certissimo; [illegible] in Deo
dari iustitia stricta, et speciali ex illa acceptavit satisfactionem Xpti; at D. Th. negat
dari in Deo ut patet in 2. dist. 27. q. 1. ar. 3. in 4. dist. 46. q. 1. ar. 4. 1o Gent. cap.
93. 1p. q. 21. ar. 1. [illegible] in quibus Deo attribuit iustitiam distributivam, quam esse [illegible] sub:
[illegible] 22. q. 61. [illegible] ex mente D. Th. Xpti satisfactionem ex iustitia stricta, et
speciali acceptavit Deus.

Deinde prob[atur] [illegible] Deus merita condigna iustorum premiat ex iustitia stricta,
ex illa acceptavit satisfactionem, [illegible] nemo negat; atque merita condigna iustorum remu-
nerat ex iustitia stricta; [illegible] ex illis textis [illegible] in quibus iusto Deo at-
tribuit in remunerandis meritis iustorum 2a ad Tim. 4. reposita est mihi Corona iustitiae;
ad Heb. 6. non enim iniustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri. Unde Aug. 4. [illegible]
[illegible] Deus [illegible] iniustus, [illegible] adeo regnum [illegible] admittit
[illegible]; at illa loca [illegible] explicant de stricta iustitia, [illegible]
[illegible] nullus [illegible] ut [illegible]

Eius [illegible] cap. [illegible] testimonium Pauli [illegible] nempe fidelitate
explicuisse ibi: atque adeo bene operantibus [illegible], et in Deo sperantibus proponen-
da vita aeterna [illegible] misericorditer promissa, et tanquam mer-
ces ex [illegible] promissione bonis ipsorum operibus et meritis fideliter reddenda,
[illegible] illa Corona iustitiae, quam post suum certamen, ac cursum [illegible], aie-
bat Apost. a iusto iudice sibi reddendam: Unde ex dictis testimonijs [illegible] colligit
[illegible] loqui D. Pauli, nempe de fidelitate, [illegible] Deus tantum ex promissione tenet [illegible]

Dist.

Dico. 1.º neg. collidunt. ibi affirmat ijs reddi mercedem ex fidelitate illi vi ex Dei promissione, et his fidelit. reddendam, n. tn. negat reddi etiam ex alio Virtute que sit stricta iustitia, imo satis indicat reddi ex illa, dum ait: i proinde bonis operibus et meritis reddenda: promissio enim sub conditione operis meritorii, et condigni fundat obligationem strictæ iustitiæ, ut ex dicendis constabit: sic ex his videntur hi bene intenti. — Dico 2.º Cath. ... Tertium adhibent. lect. 2. explicans illud ... corona iustitiæ sic arguit vita æterna ex gratia dat. Roman. 6. cap. gratia Dei vita æterna in Christo Jesu. — Et dicendo, quod ibi gratia gratis ... radicem merendi: iustitiæ autem, quia ad ... quod reddit ex voto ... et ... esse iust. ... reuera ad illud ... iust. ... quod ex iust. illud ... reddit ... gratia ... in gratia ... que dat hoi ... evident. ... fidelitatem, et ... in ipso ... gra ... loquit ... iust. ... stricta.

Dico 3.º ... pactum sub conditione operis meritorii, et condigni conditum in promissione obligat strictæ iustitiæ ad dandum re promissa ... conditione, et hoc ... Christo ... Deo ... promittendo sub conditione satisfact. condigne, et equalis ... et ... mirabile ... Vere ... posuit ... ipse peccata ... Semen longævum: in quo illa promissio, et ... conditione ... eget ...

Dico ... esse ... sub dominio ... sed ... in Deum, ... Deum, ... facere sit sub dominio ... Dei. hinc ... sub conditione operis condigni promit... ... conditione ... ex iust. stricta ... dominium, ... co ... ipse ... illud ... dominio Dei.

Dico ... promissio sub conditione operis merit., et condigni inducit ... obligationem ... fidelitatis ... obligationem stricte iust. ... obligatio ... fidelitatis ... conditionem ... at obligatio facta ex promissione sub conditione operis meritorii et condigni ... Deus ... incarnatum ... maxima ... Deus ... illa ... promissio: ... gratia ... ratione ... promissio ... dandi ... illi vi ... : venite ad me, ... ad vos: ... obligatio fidelitatis condit. ...

gra[tia]m n[on] debet. P[roba]t[ur] 1° ex [verbis] Ap[osto]li ad Rom. 4. ei, qui operat[ur] merces n[on] imputat[ur] s[ecundu]m gra[tia]m, s[ed] s[ecundu]m debitum: s[ed] Deus conferens iustific[ationem] intuitu operis dat ex debito excludente gra[tia]m, ergo obligatio Dei orta ex promiss[ione] sub condit[ion]e operis onerosi excludit ra[tionem] gra[tiae].

2° ex Trid[enti]no sess. 6. cap. 8. ubi docet cum Paulo dicendos nos gratis iustificari, quia nihil eorum, quae iustificationem praecedunt, sive fides, sive opera iustificationis gra[tia]m merentur; quod verum n[on] esset, si gr[ati]a iustificationis infunderetur ex iust[iti]a a Deo obligato ex promiss[ione] sub condit[ion]e operis onerosi. = Confirm[atur] ex D. Th[om]a ad Tim. 4. lect. 2. ubi ut salvet ra[tionem] gloriae, et gra[tiae], et coronae iustitiae, recurrit ad hoc, quod ipsa gra[tia] in radice fuerit: s[ed] iustific[ati]o, quae datur a Deo praecedente promiss[ione] sub condit[ion]e operis condigni non esset fructus gra[tiae], ergo obligatio ex promiss[ione] sub pacto operis onerosi procedit ex stricta iust[iti]a.

Si dicas, ex eo quod promissio onerosa inducat obligationem, plus sequi ex fidelitate, cum qua gra[tia] incompatibilis n[on] videtur; in se non esse obligationem stricte iustitiae, potius esse ex gratitudine, quae est pars potentialis.

Contra, id quod datur ex gratitudine absolute est gra[tia]; at id quod datur ex obligatione orta ex promiss[ione] onerosa sub condit[ion]e operis condigni absolute gratia n[on] est, ut dixi supra; imo probat[ur], nam in d[ict]o [casu] assererentur dispositi[one]m ad gra[tia]m illam mereri de condigno, Deus conferens gra[tia]m intuitu illorum ex gratitudine illam confert, ergo gr[ati]a iustificationis absolute gra[tia] esset. = 2. D. Th[om]as 2.2. q. 106 art. 1. ad 2. ait dicendum quod retributio proportionalis pertinet ad iustitiam commutativam, quando attenditur s[ecundu]m debitum legale, puta si pacto firmetur, ut tantum pro tanto retribuatur; sed ad virtutem gra[tiae], seu gratitudinis retributio pertinet, quae fit ex solo debito honestatis: s[ed] at acceptio satisfactionis Christi est a Deo obligato ex sua promiss[ione] sub condit[ion]e operis condigni, et aequalis, ergo.

Denique suadet[ur] 3°. Deus acceptare satisfact[ione]m Christi ex iust[iti]a stricta nullam dicit imperfectionem, ergo [Deus] potest acceptare illam ex iust[iti]a stricta, et illam acceptare attendendo ad opera Christi; at in illo non operando n[on] est imperfectio: ergo.

Dices: est imperfectio, ita ut si ita acceptans obligaretur a lege alterius, Deus autem ab aliquo non potest obligari ad aliquid dandum, vel aliquid remittendum:

[Im]perfectio

affectio est ejus supremi ejus dominii. — Deinde neque enim Deus est sicut ab aliquo ab-
solute obligari obligatione ab illis liberi et [illegible] inde [illegible] perfectio incom-
possibilitatis illius dominio, obligari tamen ex supposito aliquo libero Dei, et ab
ejus voluntate pendente perfectionem est, ac sic ex obligatum acceptare [illegible] satisfactionem
et sufficientem ad hoc [illegible] acceptaverit ex justitia, et speciali promis-
sione neque sic acceptare [illegible] ejus aliquid ad aequalitatem, et cum debito [illegible]
ejus. major est quia sicut [illegible] est ratio libertatis exclusio necessitatis, ita de
ratione dominii exclusio obligationis, at cum supremi libertate Dei [illegible] neces-
sitas [illegible] libera actio, velle, ejus auxilium efficacis, necessitas ad
[illegible] libere [illegible], et velle permittere, necessitas obligatione
[illegible] supremo dominio [illegible] obligatio ex supposito libera actio, et ita
est perfectio. — §. 2.

Argumenta contraria proponuntur et solvuntur.

Primum contra est: acquirit illud dominii ad [illegible] nequit cum Divina [illegible], teste
Tho. 9 Chic. cap. 6. et D. Tho. 1. 2. q. 1 ar. 4. non alia ratione nisi quia servus sui juris
non est, et hic ejus servi est sub dominio domini, et [illegible] servus acquirit, alias
[illegible] sub [illegible] illius dominio, at [illegible] homines [illegible] Deo [illegible]
[illegible] ad [illegible].

Respondeo majorem, omnes negocium [illegible] discriminis dat D. Tho. in 4.
dist. 15 q. 1 ar. [illegible] ad dicendum, quod homo, quia ad imaginem Dei creatus est,
et libertatis participat, ipse est dominus suorum actuum per liberum arbitrium,
ideo [illegible] ex hoc, quod per liberum arbitrium agit, Deo satisfacere potest, quod
Dei sit, per ea a Deo est sibi [illegible], [illegible], uti ejus dominus est, quod
[illegible] [illegible]. Ex his colligitur discrimen servitute legali, et servitute
naturali, quia servus 1mo sui juris non est, nec alicujus rei dominium habet, quod
habet [illegible] domini [illegible] positiva, et positiva, id est [illegible] domini,
[illegible] dominio servi est, unde quod acquirit, [illegible], quod acquirit, [illegible]
ejus [illegible] Dei servitute naturali est dominus suorum actuum per liberum arbitrium, unde
[illegible], quae sub illius dominio [illegible], [illegible] sub dominio Dei positive
[illegible]

n. bo existunt sub dominio Dei privative, deo q. ab illis quatenus existunt
sub dominio servi, jdo Deus ex iust. stricta obligari.
= 2° arguit. Deus n. q. obl. p. xpti satisfact. obligari ex iust. stricta, q. n. q. ob
illa ex iust. stricta acceptata. ant. prob. nam q. ob' invicem sibi proprie ex iust.
obligari, iust. enim, cuius obligatio in aliorum versiunt; at o. ig in satisfac-
tione xpti fundatur i Dei, ergo sub illius dominio. q.
= 2° n. solus quis satisfaciendus, debet ipsa xpti satisfactio e Dei donum;
at dona propria Dei nequeunt strictum ius debitum conferre. q. = 3°:
obligatio ex iust. dicit inferioritatem; et sub ordinat. obligati ad eum, cui obli-
gat., haec repugnant Deo. = 4°. Deus e supremus D. satisfact. xpti, at cum sup=
mo dominio, etsi poni possit obligatio ex fidelitate, n. tn. obligatio ex iust.
stricta. q. pr. mir. dominium consistit in facultate libera utendi re sua absque
iniuria alterius; et obligatio iust. ad acceptandum satisfact. xpti cum illa
facultate componi n. pot; eo enim ipso, q. ex iust. obligat. Deus ad illam accepta=
dum, n. acceptando irrogaret xpto iniuriam.
= Resp. 1. Deus e supremus D. iuris fundati in satisfact. xpti: q. per illud ex=
tenuit a se iniuria xpti, etiam illius iure remuneratum reliquerit, quae
e enim mere irremuneratio, quae iuris destructio: ac inde ex iust. n. obli-
gat. ad acceptandum satisfact. V. cont. pr. supremum dominium e facultas li-
bere utendi re sua in quocumque usum sine iniuria alterius; tali Deus e sup=
remus D. iuris fundati in satisfact. xpti d. = Resp. 2°. debitum strictum iust. e de=
bitum legale ex D. Th. 2. 2. q. 80 dub. sed Deus incapax e debiti legalis,
cum nullis possit subiici legibus. q.
= Reo verius st. neg. ant.; ad 1. cum pr. distinguo maj.: supponit ut
positive, et privative, conc. maj., si solum privative, nego maj., et sub eadem
dist. min., neg. conseq., d. ig. ad remissionem iniuriae illiusque acceptat. in satisfact.
xpti fundatum, etsi sit Dei positive, et existat dominio supremo Dei, n. tn. e Dei
privative, neque e xpti sub aliqua ratione speciali, sub qua n. e Dei, quatenus
satisfacientis xpti ex iust. denoat, et tantum in se versum Deum, qualis Dei n. e,
nec illi dat illam denoat., valeri neq. satisfactio xpti, etsi Dei sit, denoat eum
eum

eius satisfacientes; hec enim denotat solum tribuit [illegible] alicienti, et recipienti eam; satisfactio autem Christi ipsi sit Dei, ut causa [illegible], licet [illegible] [illegible], et [illegible] iure super satisfactionem Christi fundato, quatenus hoc modo est Christi, potuit Deus ex iustitia obligari. — Nec refert, quia Deus obligatur sibi ex iustitia, quia non obligat [illegible], quia sui dominative, licet non iurisdictive [illegible], [illegible] nec refert Deus satisfecisse ex eo, quod satisfactio Christi careat ratione [illegible] Dei [illegible], et [illegible] tive, quia solum affectiva efficientia causa [illegible].

— Ex his ad 2.um, distinguo maiorem: fuit bonum Dei positivum et privativum nego maiorem; solum positivum, subdistinguo maiorem, et subsumptum dist.o minorem, nego consequentiam; quia dona illa, quae tantum sunt Dei, seu nostra, aut Christi vi dominii libertatis, bene possunt fundare in Deum obligationem ex iustitia [illegible], et quidem [illegible] negari [illegible] possunt, [illegible] meritoria promissione supposita [illegible] Deum obligare, ac [illegible] promissione [illegible] merita, [illegible] fundat, si bona Dei, [illegible] dicimus, quia [illegible] satisfactio Christi sit Dei potest fundare in Deum obligationem ex iustitia [illegible].

— Ad 3.um [illegible] distinguo maiorem: obligatio [illegible] ex iure independente a sub[illegible] obligato dicit inferioritatem, et subiectionem, [illegible] maiorem; obligatio [illegible] ex iure dependente ab illo, qui obligat, nego maiorem, et concessa minori, nego consequentiam; nam obligatio, quae [illegible] Deus adstringitur ad acceptandam Christi satisfactionem oritur ex iure dependente a Deo in fieri, et [illegible], adeo quod non dicit inferioritatem Dei ad Christum obligantem.

— Si dices: obligari aliquem obligatione iustitiae [illegible], pro [illegible] [illegible] mercedem petere, aut iniuriam [illegible]; neque hoc caret [illegible] inferioritatem, aut subiectionem. Ergo. — Resp. verum esse maiorem, quando obligatio a voluntate obligati non est dependens; secus autem quando ab eo dependet; tunc enim eius obligatio sit voluntaria, vel potius [illegible] [illegible], aut remissio [illegible], quae est obligationis [illegible] in [illegible].

— Ad 4.um, 3 nego minorem, disparitas [illegible], quod etsi Deus ex iustitia [illegible] fuerit obligatus ad acceptandam satisfactionem Christi, si illam non acceptando, nullam Christo faceret iniuriam, quia nunc solum quis alteri irrogat iniuriam, quando agit contra ius alterius independens a voluntate creditoris, ius autem Christi a voluntate [illegible] Dei dependet.

D. S.

Ad 3. obstat; haec solo est contra voluntatem, sicut enim iustitia diffinitur in ordine ad ipsum obser-
vantem, ita iniuria diffinitur in ordine ad ius alterius et voluntatem: sed stante
[illegible] vere salvat in Deo in ordine ad ius Christi a Deo voluntate dependentis, ita ut vio-
latio iuris Christi vere est iniuria illius, et talis ea a voluntate Dei violata dependet.
Unde ad 1. Deo necesse maior, neque minor, dicitur aliquid maius in facul-
tate absoluta, quam in te condonandi veniam absque iniuria alterius, sed maius
in facultate conveniendi, et quaecumque facta supposita ad condonandum de suo absque
alterius iniuria nego maius: et sic hanc dico nego minorem: sed in facultate conveniendi
absoluta non acceptandi Christi satisfactionem absque iniuria illius, quae suf-
ficit ad suum supremum dominium stat in ipsa ex supposito aliquo libero a Deo ad
negandum acceptationem sine iniuria Christi, quae sufficit ad obligationem ex iustitia stricta.
Ad 2. dico aliquid Deum per illud debuisse sine iniuria Christi, posse conveniri
absoluta, sed Deum; ipsa voluntate, et absoluta necessitate ibi volenda in praedicto per
se Deum. — Ad 2. dico dicatur debitum legale, quod a Deo petit ad iustitiam strictam
[illegible] ex se ab ipso explicari quod ad 2. ibi dicendum quod restitutio
proportionalis pertinet ad iustitiam commutativam, quae attenditur secundum debitum legale,
puta ex pacto firmato, ut tantum pro tanto retribuatur: et sic petit aliud debi-
tum legitime ad iustitiam stricte iustitiam, quia illud est ad tantum pro tanto reddendum
pacto firmatum: Unde si tantum pro tanto reddere, supposito pacto inter homines, provenit ex
obligatione legali ex eo posita a superiore: in Deo autem et ex lege ex eo superioris,
et ex rectitudine voluntatis propriae; ita debitum ex stricta iustitia provenit inter homines a
lege superioris ex eo: in Deo vero a propria voluntate, quae est sibi lex.
Denique arguitur: Deus absolute, et necessario supposito per iustitiam stricte Deus
obligari: sed contra; probatur: voluntas absoluta, et quaecumque data supposito, manet Deus supremus
dominus cuiuscumque iuris, sive Christi, sive hominis, et Deo supremi dominii
est facultas libera condonandi de sua in eo absque alterius iniuria, cum qua non opponi-
tur obligatio stricta iustitiae. — R. maior est Deus supremus, quae iudex,
et [illegible] [illegible], at sic est iudex, et [illegible] [illegible] et alius a per alterum, ut hic plu-
ries, et tamen eo absolute respicere, et necessario ex supposito. — Et adhuc ex prius
posita exhibita Christi satisfactione, per Deum se [illegible] ab obligatione illius accep-
tandi

zandi sine iniuria xpti: q. illa supp.one deberet remanere, nec manere pot. Deus obligatus ex supp.one strictæ. Mi. pr. ans: xptus pmiss. pacto, et satisfact. exhibita, pot. cedere iuri, q. hic, ut Deus acceptet satisfact. hanc, et Deus p. ob. xpti voluntatem non movere efficaciam ad actum cedendi, quo tali facto, Deus manebit liber ab obligat.ne sic facti illis supp.tu p. Deus se expedire ab obligat.e acceptandi satisfact. absq. iniuria xpti.

Ideo neg.o ans; ad V. prob. dicendo unius deae Dominij in facultas absoluta, et ans, sed minor: facultas cum, et libera ab o. supp.ne necessitante, negamus, et cons.: valet enim supp.ma libertas non excludit necessitatem ex supp.e, et dictum absolutum, et ante, sic supp.mus Dominium non excludit [struck] obligatum ex supp.e. = Ad 2. nego cons.; nam subiectio ad aliud ut relatum in suo esse frali, dicit imperfectionem, ideo [?] Deo nec etiam ex supp.e convenire pot.: obligatio autem stricta iustitiae in esse suo frali non dicit imperfect., dicit absolute convenit, et ex supp.e libero in Deo obligato.

Ad 3.o si dicat: Ipse Deus promisisse p. meritis remissionem offensarum [?] obligatum sub condit.e satisfact., aut meriti condigni: vel absolute, et independenter ab eo, q. cedat, vel non cedat iuri suo; 1.o dependenter ab hac condit.e, q. cedat iure suo, q. a Deus sui operibus condignis acquisivit, non [?] libero ponitur, ut sit infallibilis offensarum remissio, aut collatio p[re]mij pmiss.e supposita, infallibile est, q. Christus iuri suo non cedat, dici potest; et similiter infallibile erit Deus non movere suam efficaciam ad cessionem iuri absolute possit: [struck] 2.o nempe Christus suo iuri cedere non potuit, Deus non ad illam movere, et retineatur obligatio stricta iustitiae; et cum Deus posset se ab illa obligat.e eximere, p[?] … iu[?] … p. tacit. illius, vel se eximere ab illa; … deest … q. sufficit ad obligat. strictæ iust.

§. 3.

2.a c.c.o proponitur, et probatur.

2.a c.c.o Deus acceptavit satisfactionem xpti ex rigore iustitiae commutativae, ita c.o plures Theol., quos sequuntur Joan. à S.to Th.o, ubi supra, suenit in illis Albarez, Nazarius, Arnesso, Araujo in locis iam relatis. et prob.tur ex

ex D. Th. 2.2. q. 61. art. 4. dicendum, quod ipsa Dni iudicij attendit sm reg. iustitiae commutativae, quia scilicet recompensat praemia meritis, et supplicia peccatis: satisfactio meritorum vero est a Deo ex virtute iustitiae commutativae. ergo et acceptatio satisfactionis Xpti. — Dices: D. Th. asserere ipsa Dni iudicij esse sm reg. iustitiae commutativae, quia aliquatenus servat regulam illius, quatenus dat tantum pro tanto, etsi revera sit actus iustitiae distributivae.

— Sed contra: nam haec doctrina est vera, D. Th. non adduceret argumentum, hoc enim est dicendum quod primus D. Th. in corp. art. affirmaverat, iustitiam scilicet tribuendi quod pro passione; nam cum contrapassum reperiatur in iusto commutativo, non vero reperitur in iusto distributivo, et adhuc volendum admittere in Dno iudicio contrapassum reperiri, tunc ipsa Dni iudicij attendit sm reg. iustitiae commutativae; at non redistributio pro[illegible] quoad substantiam actus iustitiae distributivae; nam aliqualis doct. ang. art., cum etiam in iusto distributivo contrapassum reperiatur: ergo.

— Prob. 2° ex verbis D. Th. 2.2. q. 106. ar. 6. ad 2. dicentes quod retributio proportionalis pertinet ad iustitiam commutativam, quae attendit sm debitum legale, quia et si ipse restituat, ut tantum pro tanto retribuat: quod et docet art. 9. in corp.; at remissio offensae intuitu satisfactionis Xpti fit sm aequalitatem quantitatem firmatam: ergo.

— Dices: D. Th. intelligi de iustis, qui ex pacto interveniente, reddendi tantum pro tanto obligantur ex iusto commutativo, non autem in Deo, qui iustitiae commutativae non est capax, et solum distributivae, ideo retributio proportionalis, ex pacto firmata, est actus iustitiae commutativae et distributivae.

— Sed contra: nam ex D. Th. 2.2. q. 61. art. 2. iustitia distributiva attendit medium sm aequalitatem rei ad rem, et sm proportionem rerum ad personas, et ideo tale medium est sm proportionem geometricam, in qua attendit aequale non sm quantitatem, sed sm proportionem; hic D. Th. at remissio offensae intuitu satisfactionis Xpti non fit sm proportionem rerum ad personas, nec sm geometricam medium aequalitatem, sed sm proportionem rei ad rem, et aequalitatem arithmeticam: ergo non est actus distributivae, sed commutativae iustitiae.

— Item hanc legem capax est iustitiae commutativae, quia illa satisfactionem Xpti acceptavit, ut est verum: quia Deus mori est actu, in ius possibilitatis in reddendo alteri suum, et sm aequalitatem arithmeticam nullam involvit imperfectionem, at nil aliud admittit [illegible]

[illegible] iustitiae commutativae exigit. Sed iustitia commutativa [illegible] nullius [illegible] factis, [illegible] illius [illegible] aliquid [illegible] effectu [illegible] iustitiae commutativae maxime datis, [illegible] et abdicatio dominii; et hoc est falsum: quia [illegible] gratitudo, [illegible] D. Th. 22 q. [illegible] recipit debitum [illegible] beneficium fundatum, et [illegible] indeo gratitudo in ordine ad hoc, [illegible] beneficium acceperit, [illegible] iustitia commutativa [illegible] datis, et acceptis [illegible] potentia [illegible] et indeo [illegible].

[illegible] liberalitatis [illegible] excedit, [illegible] cum abdicatione dominii: sed [illegible] commutativa [illegible] sine abdicatione dominii, [illegible] potest reperiri.

[illegible] 3. [illegible] iustitia distributiva [illegible] commutativa [illegible] legitime [illegible] D. Th. [illegible] specialis, [illegible] debiti, et obligationis [illegible] ex iure [illegible] debitum [illegible].

[illegible] iustitia commutativa [illegible] debitum [illegible] iustitia distributiva [illegible] debitum [illegible] obligat, [illegible] obligari, [illegible] obligatio [illegible] datum [illegible] ad [illegible] subordinatae [illegible] iustitiae commutativae.

[illegible] hanc [illegible] 27 [illegible] commutativa [illegible] distributiva [illegible] ordine [illegible] tantum, [illegible] ordine [illegible] iure fundatum, [illegible] distributiva [illegible] debitum [illegible] in iure [illegible] fundatum.

§ 4

Argumenta [illegible] solvuntur.

[illegible] D. Th. [illegible] 27 q. 1 art. 3.

... [illegible] in 4. dist. 46 q. [illegible] ... cap. 3. ... 21 ar. 2. [illegible] inter
distinctionem inter iustitiam commutativam, et distributivam, ita ut Deo tribuit illam, autem negat.
[illegible] requiritur [illegible] commutativa [illegible] qualitas in nobis, [illegible]
[illegible] asserendo Deum iustitiam commutativam [illegible] negasse [illegible] inca
[illegible] negat Deo iustitiam commutativam, in qua illi tribuit distributivam, et utramque
[illegible] [illegible] [illegible] illam negat. 2. [illegible] non est
iustitia commutativa Deo, et creaturas, [illegible] ... [illegible]
[illegible] [illegible] in doct. [illegible] ...
[illegible], que in nobis, et in Deo reperitur [illegible] Deo, [illegible]
[illegible] Deo iustitia distributiva; [illegible] est iustitia
distributiva ab omni [illegible] Deo et creaturas, [illegible] iustitia
commutativa ab omni [illegible] Deo, et creaturis, nulla est discrimen inter
commutativam, et distributivam quoad reperiri in Deo [illegible]

Resp. [illegible] in Deo iust. commutativam [illegible] ...
[illegible] iust. distributiva [illegible] in 2. dist.
27. q. 1. ar. 3. in corp. [illegible] iustitiam commutativam.

[illegible] [illegible] in Deo commutativam [illegible]
[illegible], et acceptis [illegible] dominium [illegible]
[illegible] acceptam [illegible]
[illegible] equalitatem arismeticam, [illegible] discrimen est inter iustitiam commutativam, et dis-
tributivam, [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]

[illegible] discrimen inter utramque [illegible] Deo [illegible]
[illegible], [illegible] ad id, a quo nomen [illegible]; commutativa autem [illegible] Deo [illegible]
[illegible] significata [illegible] ad id a quo nomen [illegible]
a commutat. [illegible] dominii [illegible]

[illegible] inter merita condigna, et gloriam beatitudinis arismeticam [illegible]
equalitatem [illegible] Resp. [illegible] iust. commutativa respiciat equalitatem arisme-
ticam, [illegible] inter merces [illegible] non requiratur [illegible] equalitas [illegible]
[illegible] illa ex [illegible] commutativa, [illegible] in Deo.

q.ª [illegible]

= Q.ª tn̄ Coir thoam̄ [illegible] ē merito iustorum habere arithmeticam aequalitatem cum vita
aeterna, ideo ait [illegible] nostro m̄, [illegible] ex [illegible] dicat merito condigno iustorum
[illegible] supra [illegible] quoad substantiam, et ut a libero arbitrio 2º ut in se [illegible]
gratia habitualis, et ab ea valorem accipiunt, proportionatum arithmeticae adaequat
cum [illegible]; sed illa non [illegible] illum [illegible] ex commutativa iustitia, sed ex distribu-
tiva, [illegible] ciuitate aequalitatem quantitatis proportionis; sed [illegible] ex
iust. commutativa [illegible] de Lugo [illegible] in 4 dist. 4 q. [illegible] 3. [illegible] alium
plura exponendo [illegible] de merito.
= Arguit. 2. [illegible] a [illegible], et [illegible] commutativam
aequalitatem dati et accepti [illegible] aequalitatem requirit inter Deum et creaturam.
[illegible], maxime Physica [illegible] cap. [illegible] et [illegible] in Logica [illegible]
[illegible] et 2. 2. q. 61. art. 3. [illegible] in [illegible] loco, et [illegible] q. 114. art. 1. ad
[illegible] ad Rom. 11. quis prior dedit illi, et retribuetur ei = 2. ex Iob. [illegible]
iniuste agere [illegible] ei, aut [illegible] accipiet = 3º. donum [illegible]
dit in [illegible] recipientis, [illegible] in [illegible] ex deren =
[illegible], [illegible] Deus [illegible].
= [illegible] dati, et accepti [illegible] 6º [illegible] in [illegible]
[illegible] libera voluntate [illegible], et [illegible]
libertate [illegible] poni, et [illegible] dominium recipientis [illegible] 2º [illegible]
qui libere ab aliquo exhibitu gratia [illegible] illi, cui exhibet, datum, et ac-
ceptum [illegible] ad summum [illegible] iustitiam commutativam humanam, [illegible]
[illegible] iustam; [illegible] et [illegible] aequalitas dati, et accepti, sive
[illegible] mo: [illegible] datum [illegible], et [illegible] dicat [illegible]
[illegible] excludi a nobis [illegible] Dei [illegible] a Deo independentem, et [illegible]
potestate [illegible] = [illegible] dicat [illegible] Iob eodem modo esse intelligendo, nempe
nos nil Deo ex se ipso posse dare, [illegible] independenter a Deo, ut a quo
[illegible] facultatem, et auxilia, mediis [illegible] operatur. [illegible] nil [illegible] Deo
[illegible] in [illegible] ex [illegible] et [illegible]
ingratitudine quae beneficia recipit, [illegible] ponit a Vasquio in
Deo, quin beneficia a nobis accipere [illegible] [illegible]

Arguit. 3.

M

Arguit. 3°. iustitia commutatiua est idem, quod poena ex D. Th. 2. 2. q. 61. art. 4. et Arist. 5 Ethic. cap. 8.; at Deo repugnat, quod vel lucri, aut damni gratia aliquid recipere, et quod poena sit abdicatio dominij, quae Deo omnino repugnat; ergo et iustitia commutatiua Deo repugnat.

Resp. cum D. Th. ibi ad 1. recte stare, quod non repugnat Deo, quod passive requiritur ad iustitiam commutatiuam, et [illegible] ut passiue [illegible] pro vera reparatione, et aut cum [illegible] imento, vel utilitate, et cum abdicatione dominij, ita ut quis damnificatus est, tantum accipiat commodi, vel utilitatis, et quantum ab aliquo abstulit, vel accepit, tantum reddat cum dominij abdicatione. 2° ut significat, quod tantum sit retributio, quanta meritoria operatio, tanta poena, quanta culpa. In 1° sensu repugnat [illegible] iustitiae commutatiuae, quod [illegible] in creaturis [illegible] exit. in 2° autem non repugnat Deo, ex D. Th. loco citato et inf. q. 89. ar. 3. qui non satisfactionem docet requiri [illegible] commutatiuam, quatenus Deo [illegible] satisfactoriae [illegible] illi [illegible] exhibemus, et tamen nec [illegible] inde damnum, neque ex omni satisfactione emolumentum accipit.

Denique arguit. iustitia commutatiua respicit aequalitatem arithmeticam rei datae; at remissio offensae arithmetice [illegible] quat. satisfactioni Christi, cum haec offensae grauitatem excedat, contra ex aestimabilitate remissio offensae, quia est maior offensae grauitate eius.

Resp., quod remissio offensae [illegible] leuitate commutatiuae satis est, quod sit aequalis satisfactioni arithmetice negatiue, seu negatione excessus remissionis supra satisfactionem; veluti dicebamus; [illegible] ante loquendo de virtute satisfactiua Christi. Et haec de hoc dubio, et articulo.

arg. 3.

ART.s 3.us

Vz Si homo non peccaret Deus incarnatus fuisset?

Cc.o negativa.

ART.s 4.us

Vz incarnatio saltem facta fuerit ad tollendum peccatum originale, quam actuale?

ART.s 5.us

Vz conveniens fuerit, Deum incarnare ab initio mundi?

Non fuit conveniens, Deum incarnare ab initio mundi ante peccatum, neque itaque post peccatum.

ART.s ultimus

Vz incarnatio differri debuerit usque ad finem mundi?

Cc.o negativa.

Dubitat.

An Deus carnem assumeret ex vi decreti, quod de facto habuit, Adamo non peccante?

§. 1.us

Quid sentiant praedeterminatis referentes [illegible] statuitur.

Possibile fuisset Deum incarnare, Adamo non peccante, adeo est certum, ut nemo de hoc dubitet, cum enim in incarnatione connexio est talis in peccato non sit nulla est in hac repugnantia.

Ergo

Deus carnem assumeret, peccato [illegible] non existente. Sed quia [illegible] ne [illegible]
cadit de facto, et ad summum solum possibilem post hanc seriem, [illegible] an
veniret intra alterius decreti seriem in illa serie, dispositione, in qua
Adamus non peccaret, et in hoc sensu [illegible] ad [illegible]
[illegible] quaestio magna authoritate, imo negotium [illegible]
[illegible] docet [illegible], et divinationem magis, quam prudentiis disqui-
sitionis maxime, cum [illegible] ad aliud decretum de incarnatione in illa
varia serie statuendum non [illegible] possimus procedere, et
de facto ad hoc nullum habeamus [illegible] divinatio exigeret, quam
[illegible] affirmare.

Et quidem asserere incarnandum [illegible], [illegible] ex
[illegible] alterius decreti statuerit, [illegible] incarnato, mera esset divinatio; [illegible]
simile asserere, [illegible] incarnandum in alterius decreti [illegible]
autem iuniores in [illegible] affirmant nempe, habitualem
gratiam [illegible] se habere connexam [illegible] incarnationem [illegible], [illegible] gratia
remaneret, Adamo non peccante, certum est, quod [illegible] peccato [illegible]
[illegible] in alterius decreti [illegible] affirmare.

Nihilominus, nullius est probabilitatis [illegible], quae connexio gra-
tiae habitualis cum [illegible] incarnatione [illegible] cum ea tanquam cum
[illegible] effectivo, aut cum proprio subiecto. Non [illegible] Christi humanitas non
[illegible] illius, [illegible] docet [illegible], [illegible] 112, et
[illegible] ea physica instrumentalis, [illegible] exigi a gratia [illegible]
[illegible], [illegible] gratia habitualis [illegible] humanitatem [illegible] unitam pe-
tat, [illegible] subiectum, aliae [illegible] gratiae habitualis [illegible] Ange-
lorum illam [illegible] petunt, [illegible] subiectum connaturale imo [illegible] repugnare, quod in illa re-
cipiant, [illegible] asserentes implicare, [illegible] accidens migrat
de subiecto in subiectum, [illegible] ab illo [illegible]. — Deinde
ex quo gratia habitualis cum incarnatione connexionem haberet cum magis
[illegible] incarnatione, quam [illegible], aut [illegible]

Quaestio secunda huius quaestionis est: an iuxta praesentis decreti Verbum carnem assumeret, Adamo non peccante; idest, an habeat in Deo decretum aliquod efficax mittendi Verbum in carnem non connexum cum peccato; si enim sit decretum efficax quod de incarnatione datur in Deo sit cum peccato connexum, [illegible] asserendum non veniret Christus iuxta praesentis decreti, Adamo non peccante; si autem [illegible] veniret, quamvis Adami peccato non existente.

Quia inter [illegible] Salmanticenses [illegible] 1a docet incarnationem Verbi fuisse in Deo efficaciter creditam, [illegible] decreto, altero tantum ad substantiam incarnationis absolute, et distinctive ad proximam possibilitatem, [illegible] possibilitate tale, altero tantum ad circumstantiam [illegible] passibilitatis de [illegible] [illegible] fuisse independens a futuritione peccati, [illegible] autem nullo dependens, ac proinde Christus venturus erat [illegible] decreti, Adamo non peccante, [illegible] in eodem possibilis, [illegible] possibilitate sola Scotus in 3. dist. [illegible] [illegible], Albertus Magnus, Gabriel, [illegible], Cajetanus, quos [illegible] sequuntur [illegible] [illegible] [illegible] art. 3. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Suarez disput. 4. sect. 4. [illegible] disput. 16. sect. 12.

Quia [illegible] docet nullum esse in Deo efficax decretum de incarnatione, nisi cum peccato Adami connexum, ac proinde Christum ex praesenti decreto non venturum Adamo non peccante; ita [illegible] in 3. dist. [illegible] [illegible] art. 3. in [illegible]. [illegible] art. 4 [illegible] 12 [illegible] [illegible] [illegible] art. 8. [illegible] [illegible] [illegible].

Quae [illegible] sit mihi certa [illegible] auctoritate [illegible] ex parte affirmantium Christum venturum, Adamo non peccante, ita Augustinus sermone 2a super [illegible] [illegible] a Domino [illegible] [illegible] [illegible] ait [illegible] [illegible] homo non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sermone 8. de verbis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Filius hominis quaerere, et salvare quod perierat. ait. si homo non per-
disset Filius hominis non venisset. id testant aperte Irenaeus lib
3. adversus Haereses cap. 20 Athanasius, sermone 3°. c. Arrianos.
Leo magnus sermone 3. in Pentecostes. Cirillus lib. 5 Thesauri
ante medium. Gregorius Magnus lib. 2°. in ... capt 8. ubi ... Ber-
nardus ... bene expendit Bergerez disputa 11 cap. 105.

Così Silvatio è Pbs loquendo de adveniente Chri-
sto in carne passibile, stessi Verbum e Christus Veniens
Adamo non peccante, non autem de carne impassibili, qualis fora
Veniens at 1° st.

Sed 2° arguit Borgues, quod ergo potest fieri duabus modis, exco
quod Verbum non fiat non dicitur vere absolute non fieri, cum absolutine=
gatio omnes modos excludat: ergo si Adamo non peccante veniret Christus etsi
in carne impassibili, falsum est absolute Scotus 3 in sequendo asse=
rentibus Christus non venturum. Dico negatur illa propositio. si non haberet carnem sal-
vatam nequaquam Verbum Dei caro factum esset. Scotus dicitur appari
turum, etsi non haberet carnem salvatam Verbum Dei caro factum est; atque
dici Irenaeus supra, nos decet. Fuit ista ... in Irenaeo,
et omnibus aliis, si PP. illis affirmantibus. 2°. sequitur posse illas
propositiones Verbum Dei non est factum caro absolute concedi; cum est haere-
ticum contra illud Joannis 1°. Verbum caro factum est: ergo et illius falsum
sequelam, et Verbum non assumeret carnem passibilem, Adamo non pec-
cante, quae ... adversatur ... propositio Verbum non assumeret carnem,
etsi in dicta hypothesi carnem impassibilem assumeret; at etsi
de facto assumpserit carnem, passibilem impot-
ibiles non non assumpsisset; ergo absolute ... erit haec
propositio Verbum Dei non est factum caro.

4°. Si propositio ... adducta est in Scriptura ex=
pressa, nemo sine periculo haeresis auderet dicere Verbum
ven

venturum, Adamo non peccante, et in carne passibili, sine-
mo sine periculo dicendi Augusto post posthac dixerit =

= Denique Thom. non docuit alijs verbis Christum venturum, A-
damo non peccante, Deo ipsa, ipse August.; De Scotis, eiusque
discipulis Christum venturum in carne impassibili, Adamo non peccante
existimant, contra Thom. dicta sect.; et August.

= Ad 2am solutionem allegatam loqui de peccato non
existente neque imminente, et ita verum est Christum non ventu-
rum homine non peccante, quod est neque in actu neque in proxi-
ma imminentia; non autem solum actu non peccante, si enim pro-
xime solum peccatum imminens sufficiens motivum erat
adventus Christi nos per gratiam ab imminenti lapsu præser-
vare ita ostensum disp. 1a sect. 4. subsect. 4.

= Ad 3um nam est impropriissime post dictum hominem peccasse, si solum
proxima imminentia peccati: et non valet impropriissime de Christo
dici, quod homine non peccante Filius hominis non venisset, et dicit August., de
peccato imminenti. = 2o saltem posse absque iniuria Scripturæ
et patrum affirmari Christum non solum venturum, sed etiam moriturum,
homine non peccante, verum est 2a opinio Theologorum supra relatorum. Sed
asserentes Christum non venturum, Adamo non peccante, recte exponunt
2o illum authoritatem de negatione peccati et proxime imminentiæ ut dicitur, et
testimonia aliqua asserentia Christum non moriturum, homine
non peccante, eodem modo exponi possunt, quia sic per dictam exposi-
tionem sufficienter constat, ut non solum Christum venturum sed
etiam moriturum.

= Si dicas ex dictis illius authoris Christum in casu solius im-
minentiæ peccati venturum non ut redemptorem in actu 1o.
Sed in actu 1o, quod sufficit privatio rationata proxima que
imminentia peccati, Christum autem moriturum non est medium, aut
Redem

redemptor sit in actu 1°, et actualis mediator, et redemptio, quæ [illegible] petit actuale peccatum existens, et sine peccato non existente, quod conceditur Christus venturus, non Christus moriturus.

Respondetur authoritatem non probabilis esse Gregorii. Nam Beatam Virginem a macula peccati originalis non contraxisse, atque indubitato proximo illam debendi [illegible] fuisse dignitate elatam. § 91, et tamen fuisse redemptam per passionem Christi non audet negare § 98, licet per hoc, quod intuitu mortis Christi fuit a peccato Adami excepta, licet per hoc, quod fuit a peccatis actualibus præservata: quod mors Christi, et actualis redemptio, in sensu illius authoris, non supponunt necessario culpam existentem, sed sufficit imminentiam culpæ supponere et consequenter ex illa instigatio e vero colligit non solum Christum venturum, sed etiam moriturum nullo peccato existente, sed solum imminente.

Dico 2° [illegible] decretum incarnationis, ut est supra naturale, non nisi per revelationem nobis innotescere potest; sed quotiescumque in Scriptura de hoc decreto fit mentio, semper cum peccato Adami connectitur: quia Adamo non peccante, Verbum non assumeret carnem passibilem, neque deficiente hoc, connexum decretum deficeret, et consequenter sit decretum incarnationis ex facto cum peccato Adami connexum est, deficiente peccato, decretum non subsisteret. Maior est certa, minor autem patet ex Scriptura, ubi Lucæ 19: Filius hominis venit salvare quod perierat, et 1ª ad Timotheum 1°: Christus Jesus venit peccatores salvos facere, et 1ª Joan.: In hoc apparuit Filius Dei, ut solveret opera diaboli, et tandem in symbolo, qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de cælis. Ex quibus habetur minor. Eo incarnationis est cum illius decreto connexum; sed incarnationis institutio tradita est remedium peccati, quod necessario peccatum supponit: ergo decretum incarnationis connexum est cum Adami peccato.

Sunt

Resp. Scheritz initio loci sermonem cum de incarnatione
vel non quoad substantiam, et quoad circumstantiam primae passibilitatis,
ut hic autem verum est de decreto de incarnatione cum peccato connexo,
et ex vi talis decreti non tamen verbum Christus, Adamo non peccante, veniret
in carne maxime alterius decreti efficacis, tamen ad substantiam incarnationis
absolute acceleraret, veniret Christus non in carne passibili, sed
impassibili, initio lapsi potentia.

De 2o ad verba secundi quae dicuntur ~~[illegible]~~ in symbolo Nicaeno,
nostri, et propter nostram salutem descendisse de caelis, ex parte sequela...
...propter nostram salutem descendisse de caelis, et fuisse carnem fac-
tum propter nostram salutem; et, sicut dicitur assumpsisse carnem propter
nostram salutem, si nostra salus non fuit motivum incarnationis quoad substan-
tiam, sed solum quoad circumstantiam passibilitatis; quare recte dicitur
propter nostram salutem descendisse de caelis.

De 3o ex sacra Scriptura ubi agitur de decreto cum futuri-
tione peccati connexo, ut fatetur Scheritz; sed decretum incarnationis non
connexum cum peccato ex nullo loco Scripturae colligitur; ergo nullum
datur decretum incarnationis non connexum cum peccato. minor prob. Verum
ex aliquo maxime ex illo sapientiae 8. Dominus possedit
me in initio viarum suarum antequam quidquam faceret a principio,
quod de sapientia incarnata plures intelligunt Patres; at ex
hoc non colligitur decretum incarnationis non connexum cum peccato; ergo nullum
tale decretum datur. Cons. tenet, alia enim loca, vel loquuntur dilu-
cide incerta, vel nihil addunt difficultatis supra illud testimo-
nium; minor autem prob. hoc modo ex illo testimonio, dato, quod loquatur
de sapientia incarnata tantum colligitur prioritas decreti incarnationis
ad decretum permissionis peccati, ut decretum intentionis gloriae, ut
coronae prius est prioritate naturae decreto meritorum, et tamen est cum
eo connexum; ergo ex illo testimonio non colligitur decretum incarnationis
non

non connexum cum futuritione peccati.

Confirmatur 1º nam in testimonio citato exprimitur antecessio decreti incarnationis ad decretum producendi creaturas, ergo decretum incarnationis fuit cum illis connexum, alias Verbum carnem assumeret, etiam homine non existente; ergo ex praecedentia decreti de incarnatione ad decretum permissivum non sequitur non connexio cum illo. = 2º Christus provenire potest ex praesenti decreto, Adamo tamen existente non existente; ergo nec Adamo non [illegible]; confirmatur quia in testimonio citato, aliisque quae citari solent, nulla fit mentio de peccato, sed solum decretorum, ut patet ex illo: primogenitus ante omnem creaturam; quod ipsum Adami, et aliarum creaturarum, de quibus expresse loquuntur, solum antecessio colligitur, non autem negatio connexionis patitur, sicut neque est non connexionis peccati.

Dicam ex doctrina sectionis [illegible] creaturam solum colligi prioritatem decreti praesentis decreti volitum fuit Christus, ut caput hominum et Angelorum, et quia caput non stat sine membris, ideo intentum, hinc fuit Christus ut connexum cum creaturis: cum peccato autem nullam connexionem habuit, ergo potest ex vi talis decreti venire Christus nullo existente peccato.

Solutio: solum illa in omni voluntario fundatum eius adstruendum connexionem decreti incarnationis cum futuritione peccati erat illud ante quam [illegible] fuerit a priori; atqui ex illo solum antecessio non colligitur, cum qua, ut ostendi, compatitur de pendentiae, seu connexio: ergo = 2º sed non obstante, quod Christus intentus fuerit ante ad creaturas fuit volitus, ut caput hominum per derivationem gratiae adoptivae, illo non obstante, potuit etiam intendi, ut illorum caput per derivationem redemptivae, et remissivae peccati, et sic ut connexus cum peccato permisso.

3º non obstante, quod homo sit materia faciendae gratiae adoptivae potuit Christus ante eam intendi, ut caput per derivationem gratiae adoptivae de

decreto cum futuriti[one] ipsius connexi; et non obstante quod peccatum sit materia gratiae redemptivae destruendae, potuit Christus ante praemissum peccatum intendi caput nostrum, et dari nobis gratiam remissivam dicente connexo cum peccato futuritione, cum pendet ex priori tali decreto de incarnatione ad decretum permissivum peccati non colligitur connexio cum illo.

= Et ex his impugnata manet sententia Suarez sect. 4a o. 1a, 2a, et 3a, ubi cum Scoto ponit incarnationem decreto ponendo aliorum dicentium incarnationem quod Scotus asserit remedium peccati non fuisse motivum substantiae incarnationis sed solum circumstantiae possibilitatis. Suarez autem docet substantiam incarnationis ex vi decreti voliti esse docet de excellentia mysterii, tanquam motivum sufficiens, attamen ex vi decreti voliti fuisse non solum circumstantiam, sed et incarnationis substantiam hoc remedium peccati, tanquam motivum sufficiens, et adaequatum, ut in hoc solum quod incarnatum fuisse hominum salutem, neque inconveniens sequitur eundem effectum a duplici causa finali adaequata pendere.

= Haec doctrina duplici ex capite est hominum, et cuius dicitur 1o ex his dictis; alio enim ex dicta scriptura colligi potest decretum incarnationis voluntatem ad illius substantiam de excellentia mysterii colligi non requirit decretum ad illud voluntatem de solam excellentiam mysterii absque connexione cum decreto permissivo peccati, et aliam, non in decreto, cum peccato connexo melius intelliguntur testimonia 8a dicentium non venturum Christum, Adamo non peccante, quod decretum de substantia incarnationis non esse connexum cum peccato sine fundamento adstruitur.

= Ut cum suppono experientia nostra vero physicum nec dispositione Deo absoluta potentia effectum a duplici causa efficiente in actu adaequata dependere, eadem a causa duplici causa finali in actu adaequata

adequata, ut sit, quod non habet Deus decrevisse incarnationis mi=
sterium absque ipsius motivo adequato.

3° esto possibile sit effectus a sua causa totali adequata, sive effi=
cienti, sive finali dependere de potentia Dei absoluta, de lege tamen
ordinaria non potest, attenta eius natura, incarnationis, ergo, et ut fatetur
Suarez ubi supra, si nec ipse illud motivum, nempe excellentiae misterii
et remedium peccati potuerunt movere voluntatem divinam per sola
(totaliter) constantem, unum motivum adequatum; supposito, quod utrumque ha=
buit ratione motivi, non movit utrumque adequate, sed partialiter
et inadequate, et omni illorum quolibet deficiente decretum de facto
existens non posset subsistere, nec Verbum illi carnem assumeret.
Consequentia est evidens, deficiente enim causa, deficiente motivo adequa=
to, vel totali, vel partiali, ipso consequenter deficit decretum, et illorum
motivum loquendum est semper instantaneè ad ordinem naturae, ni=
si oppositum sit revelatum; atqui ex ipsis motivo adequato pec=
cati [illegible] instantaneum non est, bene autem ex ipso motivo
partiali; quo dato, quod divina voluntas ob misterii excellen=
tiam, et remedium peccati habuerit pro motivo primario in
decernenda incarnatione non ad illorum quodlibet adequate,
sed inadequate motam fuisse est dicendum.

4°. Nam ex vi sui decreti, ordinati ad incarnationem ob misterii
excellentiam, ponitur incarnatio ex hoc casu, cum ex vi illius sit
donum seu decretum intuitu eius, ex merito eius Deus contulit
gratiam Angelis, et Adamo in statu innocentiae, ut fatetur
Suarez ipse; si illud decretum non habuerit pro motivo reme=
dium peccati incarnationis quoad substantiam, incarnatio pec=
cati, ut motivo, et fine facta non fuit. Consequentia patet, nam mi=
nus potest causa finalis sui effectus existentiam antevenire, quam causa effi=
ciens, tum in intentione, tum in executione; sed ex vi sui decreti incarnatio

re

redditur efficax, et decretum fuit independens a remedio peccati, ut motivo: ergo non potuit remedium peccati, ut motivum ad incarnationis existentiam influere.

Dices ex vi huius decreti non substitisse incarnationem ex causa adaequata, sed solum in suo ordine, nempe intentionis; unde dico illud decretum non habuisse motivum remedium peccati, potuit ad existentiam incarnationis influere movendo aliud decretum, ex cuius vi accipit existentiam adaequate et complete, ut in nostra sententia, et si intentio efficax ad gloriam, ut coronam illam futuram inchoative substitit, non movebatur a meritis, glorificationem post merita dedit, quod mediat alia determinatione executiva respiciens merita ut motiva.

Contra in nostra Suarez licet illud decretum est aequale cum incarnatione ut eius mysterii excellentia est adaequatum motivum illius: ergo ex vi talis decreti non solum inchoative, et in particulari ordine, sed adaequate, et in eo ordine substitit incarnatio ex tota causa in hoc enim cum adaequate desumitur ab finali adaequata, quod ille respicit effectum adaequate ex tota causa substitit.

Secundo, dico licet illud decretum non sit causa adaequata incarnationis, sed exigat aliud decretum executivum, est tamen adaequata causa in ordine intentionis: ergo ex vi illius posita incarnatio ex tota causa in ordine intentionis, nam finalis spectat ad ordinem intentionis: ergo ex vi talis decreti substitit incarnatio ex totalitate causae finalis, et sic non restat locus ad recurrendum alterius causae finalis, [illegible], posset seu posita efficaci intentione gloriae manentibus [illegible] moralibus meritorum, quae cum non finalis, sed effectus sit non spectat ad ordinem intentionis, sed executionis.

Denique talis satis exigit, nam [illegible] effectum [illegible] ipsum motivo adaequatum eiusdem scilicet, sed non solum incarnatio quoad substantiam, sed quoad circumstantias pro omni passibilitatis facta fuerit ex

Caplo

Christi motivo adequato, nempe omittendo existentia et remedium peccati; coeterum quod fatetur aliquem venturum fuisse incarnandum possibiliter, nullo existente peccato [illegible] datam [illegible] sequela [illegible] a paritate, si enim [illegible] incarnatio et [illegible] motivum adequatum volita est, cum non est proxima possibilitas.

2º in [illegible] authoris [illegible] in toto [illegible] actum [illegible], Deum in [illegible] possidere effectum a Christi motivo adequato pendentem [illegible] dicitur incarnatio quoad circumstantias proxime possibilitatis [illegible] fuerit [illegible] incarnatio pendere a Christi motivo adequato.

3º [illegible] est [illegible] Christus [illegible] absolute, [illegible] libertatem a peccato [illegible] sub conditione, quod omitteret, [illegible] loquutus [illegible], et venturum Christum, quamvis non esset peccatum in statu absoluto, crucifigeretur Christus veniret, ut redimeret nos a peccatis actualibus sub conditione, quod omitterent, [illegible], et si nullum esset peccatum actuale, solo originali existente in [illegible] tractato [illegible] supra [illegible] sect. 8.

[illegible] faciunt [illegible] supra [illegible] solutum [illegible] authore [illegible] [illegible] testimonia [illegible] nos homines, et propter nostram salutem [illegible] descendit de coelis [illegible] carnis sumptione, passione et morte [illegible] Symbolum, et qui [illegible] passionis, et mortis [illegible] motivum remedium peccati absolute [illegible] ad [illegible] [illegible] remedium peccati [illegible] absolute.

Denique [illegible] ex [illegible] exemplo, Christum [illegible] Adamo non peccante, coeterum [illegible] sequela [illegible] Christus veniret nullo existente peccato actuali, et si veniret in [illegible] illorum infert author [illegible] venturum esse non peccante Adamo, [illegible] veniret in remedium peccati originalis, [illegible] Christus veniret incarnatus

no

morte ē, et possibili, dū animalia hōs peccato n̄ eēt xpa illius ē[?] auditores: si si exemplum aliquod fuerit, fuerit n̄[?] solum uenturum, quod sit minimum, Adamo n̄ peccante.

§. II

Argūtis in oppositum respondetur.

Arguit 1° ex Augustino, l. de nuptijs et concupiscentijs cap. 21 ubi enumerans tria nuptiarum bona nempe operatum propagandæ prolis, pudicitiæ fidei, et coniugij sacramento significans coniunctionem Xpti cum Ecclesia, sta concludit, a[?] in nuptijs, unde peccatum uiam transiret in posteritatem? nempe nil, et certe his tribus bonis perfectè se haret bonitas nuptiarum, quibus bonis etiam nunc bonæ st nuptiæ: ergo ex mente August. coniunctio viri, et feminæ, peccato n̄ existente, signum eēt Xpti venturi, et coniunctio nullo peccato existente Xpto uenire, alias sacramenti significatio uera n̄ eēt.

Respondeo solo ē, nullo peccato existente, coniunctionem maritalem fore signum coniunctionis Xpti cum Ecclesia n̄ actualem, sed aptitudinalem, idest habituram aptitudinem ad talem significationem, ita Basquez, et coīt authores nostri sc̄ti; = Verum haec solo ē nec mentem August. uerè saluare uidetur. ait enim et certè his tribus bonis perfectè se haret bonitas nuptiarum, quibus etiam nunc bonæ st nuptiæ: sed significatio coniunctionis Xpti cum Ecclesia, quæ nuptiæ bonæ st nunc perfectè fuerit nuptijs in statu innocentiæ, de quo loquitur August. at n̄ fuerit perfectè per solam aptitudinem, n̄ enim ē perfectè signum ad placitum, quod solum gaudet aptitudine, ut imponatur: ergo solo ista n̄ saluat mentem, et verba Augustini.

Unde alit respondeo n̄ colligi ab Augustino bonitatem perfectam prædictæ significationis fore, ut fuerit perfectè nuptijs, sed nullus unquam statutum eē peccatum, sed ais ante peccatum perfectè fuēa nulla

nisse, et nocuisse, nam antequam Adam peccasset matrimonium Adae et Evae Christum significauit, quia iam erat decretum Incarnationis, et decretum permissionis peccati. =

Dices ipse Augustinus non de praesenti, sed de futuro conditionato, sed conditio intellecta in negatione existentiae peccati, quia nullo existente peccato gauderent nuptiae praedicto bono, quod non significaret coniunctionem Christi cum Ecclesia.

Respondeo distinguo minorem in negatione existentiae peccati pro aliquo tempore, concedo minorem; pro omni durante futura, nego minorem et distinguo consequentiam, nullo existente peccato, nec unquam futuro, concedo consequentiam, non existente pro aliquo tempore, aliquando tamen futuro, nego consequentiam, itaque non vult Augustinus praedictam significationem conuenisse matrimonio in statu innocentiae ante praesentiam peccati futuri, et ante actualem existentiam illius, nec quod conueniret nuptiis, si nunquam esset futurum peccatum, sed quod conueniret illis etiam in statu innocentiae maneret amplius, et magis duraret, dum tamen peccatum praescitum aliquando futurum.

2º arguitur mysterium incarnationis, Adamo fuit reuelatum in statu innocentiae, ut docet D. Thomas hic art. 3. ad 5um, et in 2. 2ae. art. ... tamen dum peccati ... non fuit, ut admittit D. Thomas, et docet August. lib. 11 de Genesi ad literam cap. 18. ergo remedium peccati motiuum Incarnationis non fuit, et consequenter veniret Christus etsi nunquam fuisset peccatum futurum.

Respondeo ex D. Thoma hic ad 5um, concedendo maiorem, et minorem, et negando consequentiam; quia nihil prohibet alicui reuelari effectum, cui non reuelatur causa, unde potuit Adamo reuelari mysterium incarnationis, sine hoc quod esset ei cognita sua causa, cuius remedium fuit causa motiua incarnationis Verbi.

Secundo opponitur 1º sequentiam esse reuelari etiam causam, cui reuelatur effectus, quam reuelari effectum, et occultari causam; sed Adamo utrumque reuelatum fuit, ergo cum si peccatum proprium illi non fuit reuelatum, non fuit causa motiua incarnationis. = 1º naturale est homini, cognito effectu, appetere cognitionem causae,

ut

ut docet D. Th. 1. p. q. 94. art. 1., et ex eo non sequitur tristitia, et anxietas; nam in statu innocentiae anxietati, et tristitiae locus non erat; quia ut docet Aug. 14 de civitate Dei cap. 10. in illo statu erat de- vitatio tranquilla, quia mente, nullum malum dum esse poterat: ergo revelata fuit Adamo cum motivo incarnationis, et cum non sciret visum peccatum, illud non fuit causa.

R. ad 1. neg. cons. etenim regulariter loquendo, non autem utiliter, et in praesenti consequentia fuit; non enim hoc ex sui causa notitia tristitiam accipere, quae fuisset status, quo tunc fruebat, non decebat consequen- tiam fuit revelatio effectus, non revelata causa. = ad 2. dicat, incarnationem Dei fuisse ordinatam, et ad libertatem hominis a peccato, et ad gloriae consum- mationem; quod si Adamo non fuit revelatum remedium peccati, ut motivum; fuit tamen illi revelata consummatio gloriae Christi D. Th. 2. 2. q. 2. art. 7. et hoc sufficiebat, ut ab illo tolleret anxietas.

Instabis: ut tolleret anxietas necessaria erat revelatio mo- tivi adaequati, non tamen placatum desiderium cognoscendi causam, cognito effectu, nisi adaequata ea innotescat: sed revelata Adamo illa gloriae consummatio quae erit cum dicitur, nulla remansit anxietas consummatio gloriae fuit adae- quatum motivum incarnationis. = Resp. quod dependentia effectus a causa est alter- ius non quiescit desiderium nisi adaequata causa cognoscat, sed quod est a libera extra operantis voluntate, renerum non est necesse ad quietandum desi- derium revelationem causae adaequatae, sed causae, quae ad sufficientiam adaequata sit, et sic dependentia incarnationis non est ex alio, sed ex vo- luntate extra Dei, et alias consummatio gloriae est motivum quantum est de se sufficiens ad incarnationem, hinc nulla anxietas remansit Ada- mo ex non revelatione alterius motivi.

Sed urgebis adhuc: ut Adamus quiesceret in causis incarna- tionis indagandis, necessarium fuit indicare consummationem gloriae fuisse motivum adaequatum, alias in eo iudicio falleret, quod in statu non congrue-

ebat 1a p. q. 94. = 2o Si Adamo revelatum illa supposita, poneret hoc quod veniret nec Xpus, ipso non peccante, affirmativum efferret
iudicium, atque hoc falsum non erat, quia status innocentiae felicitatis incompax non erat: quia verum id affirmaret, et omnino verum est dicere venturum Xpum,
Adamo non peccante; maior probatur. Adam formaret iudicium de revelatione illi
facta; sed de hac affirmare debebat, nam motivum incarnationis illi revelatum erat, ut independens à peccato. At D. Thomas et illius
discipuli negativum iudicium de illa quaestione formarent, quia revelatum
novimus decretum connexum cum futuritione peccati: quia responderet affirmative Adamus.

Resp. ad 1am 3. quod sufficiebat iudicare cum motivum adequatum quoad sufficientiam, et aliàs ab initio ab illo non dependere, quin cum esse
alia extra motiva, de quibus Adamo poterat hominum indagari =
Ad 2am negamus, ad probationem nego etiam maiorem: nam si iudicium ex revelatione facta inferendum foret, affirmativum iudicium inferret, ac proinde falleret, unde ad hoc inconveniens vitandum dicendum est, solum formandum iudicium de possibilitate adventus Xpi, nullo existente peccato, atque conveniret decentiam, nec de futuritione iudicium proferret, vitandum deceptionem
illi statui repugnantem; ut in simili docuit D. Thomas 1a p. q. 94 art. 4 ad
ultimum in casu, quo quis Adamo falsum diceret in statu praedicto vel
futuro contingenti, quorum scientia carebat.

Arguitur 3o ab inconvenienti; 1o sequeretur incarnationem esse bonum occasionatum, quod est falsum: sequela probatur, illud penitus bonum est occasionatum, quod non amat, nisi occasione sumpta à peccato: quia si incarnatio fuit
à Deo decreta occasione sumpta ex peccato, bonum est occasionatum. =
2o Xpum debuisse gratias agere hominibus pro sua incarnatione, quod est falsum. Sequela probatur ex Cirilo S. Thesauri Cap. 3. ubi reprehendit
asserentes Filium Dei esse factum ad producendas creaturas his verbis:
Si ut nos, lege veros, Deus creavit, fecit Deus Filium, pro divinitate ipsius, ut

Sequitur dicunt, omnia propter deum, et enim ipse propter nos factus, et nos propter illum, et ita nos praestantiores ipso eximus, si causa finis, ipse est instrumentum ad creandum caeteras creaturas: verumque gratias non egit, quod propter nos est: quod l. [illegible] argumentum inefficax est, l. dicendum Verbum non esse incarnatum propter nos.

3°. Remedium peccati est quod effectus subsistentiae incarnationis, causa finis: quia sequela ex titulo illius Verbi, nam si propter nos factus est filius, et nunc sunt Filius noster, et nunc filio multo praestantiores, quod est absurdissimum: quia si [illegible] facta est ad nos liberandum a peccato, remedium peccati erit effectus subsistentiae incarnationis.

4°. [illegible] facta redemptio incarnatus [illegible] sufficiant esse, [illegible] [illegible]: quia sequela ex titulo [illegible] illius Verbi, alter [illegible] necessitatem [illegible] propterea alii nos creaturae [illegible] filium [illegible], quem tamen ipsos [illegible] nisi creaturas voluit et creatis nobis, [illegible] esse filius: quia [illegible] misit [illegible] in carne, ut nos a peccato redimeret, [illegible] redemptione, sufficiens est incarnatio.

Nullum ex his inconvenientibus sequitur [illegible] [illegible] [illegible] dicatur [illegible], [illegible] Deo esse bonum occasionatum, [illegible] amat, nec [illegible] amatum, [illegible] occasione sumpta ex peccato; at Christus, [illegible] de facto amatus fuerit occasione peccati, potuit tamen nullo [illegible] peccato amari, et [illegible] [illegible] a Deo, [illegible] [illegible] occasionatum [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] occasionatum [illegible] [illegible], [illegible] illum de facto [illegible], sumpta occasione ex peccato.

Ad [illegible] nego [illegible], [illegible] discrimina est, [illegible] [illegible] [illegible] filium [illegible] factum, ut instrumentum creare [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] ad finem [illegible] [illegible] [illegible] ordinatum, ex quo [illegible] [illegible] Christus [illegible] filium gratias agere [illegible] [illegible]

reati, tanquam finis, sine quo produceret, Xptus autem non tam pro[pter] remedium peccati tanquam finem ex natura, et solum ab extrinseco ex voluntate, ex quo solum sequitur debere gratias agere Deo producenti Creaturas.

= Ex his adde 3° nego Consequentiam. Ad autem discrimen minus est, quod filius ex natura sua creaturas respiciebat, ut finem instrumentaliter eorum, ex quo recte deducitur Creaturas esse illo praestantiores, nam finis praestantior est his, quae ab ineo sunt propter illum; Xptus autem in natura sua est ex natura sua, et ab extrinseco ordinatur ad remedium peccati.

= Adde 4° nego Consequentiam, et discrimen sumitur ex Divis Scotistis nam ex mente haereticorum fuit ideo filius producebatur quod aliter non poterat Creaturas producere, et ut ab alio finem, et insuper tanquam instrumentum deserviens. Alius Creaturas producti, ex quibus bene arguit Scotus semet producens Creaturas filius superflueret, nam cessante utilitate instrumenti ipsum superfluum est, in nostro autem casu Deus non produxit Xptum necessitate simpliciter, nec aliter non poterat aliunde remedium peccati, neque ut instrumentum ad nostram redemptionem, nec denique solum propter illum, sed propter alios fines, et quos omnes innexos cum remedio peccati, unde sequitur redemptione facta superflueret incarnatio.

= Denique omnibus his aliis, arguunt pro aliis: Xpti praedestinatio prior fuit decreto producendi Creaturas, at decretum producendi Creaturas prius fuit decreto permissionis peccati; ergo praedestinatio Xpti praecessit decretum permissionis peccati, ac inde veniret Xptus, nullo existente peccato, probatur consequentia, nam ordo prius in quantum tale a posteriori non dependet: ergo si praedestinatio Xpti fuit prior decreto permissionis peccati, veniret Xptus, nullo existente peccato: maior autem, ad quam totam difficultatem reduci volunt, probatur 1° ex illo ad Colossenses 1°. ubi Paulus appellat Xptum primogenitum omnis Creaturae: quod de Xpto, ut homine intelligunt Hyeronimus, Anselmus, Theophilus, et alii; atqui non est primogenitus tempore: ergo in intentione, et praedestinatione Divina, ac inde illius praedestinatio praecessit

ea

decreto producendi Creaturas. = 2° ex illo ad Ephes. 1. v. 4. elegit nos in ipso, id est in Christo homine adveniente, ut exponimus. Ergo existimus ante mundi constitutionem: quia electio praedestinationis in Christo constitutionem mundi, quia ante non denotat solum antecessionem praedestinationis ad temporaneam mundi productionem, alias nil magnificum designaret, in quo praedestinationem ceteras creaturas excederent: ergo denotat antecessionem electionis praedestinationis ad decretum producendi universum; atque inde cum Christi praedestinatio prior sit omni finali, et exemplari, et aliis, tria quia ut erit prior decreto producendi Creaturas.

3° ex illo Proverb. 8. Dominus possedit me in initio viarum suarum antequam quidquam faceret a principio. Ubi sermonem esse de sapientia incarnata docuit Basilius Nazianzenus, Athanasius, Hilarius, Augustinus, Ambrosius, Hilarius et aliis citati a nostro Vincentio. Velut ut de gratia Christi, quia tunc praedestinatio incarnatione fuit initium viarum, id est operationum Dei; at non in temporalium rerum executione, ergo in Dei intentione, et sic Christi praedestinatio prior fuit decreto producendi Creaturas. = Denique quomodo homo ordinate volens prius vult finem, et ex medijs ea, quae sunt propinquiora, sed ad manifestationem bonitatis Dei, quae a finis a Deo intentus in productione rerum, propinquius se parat incarnatio Verbi, quam ceterae creaturae, utpote illam omnes in perfectione excedit: ergo Deus saepius volens ordinatissime prius intendit manifestationem bonitatis suae, et primo incarnationem Verbi, postea ordinem gratiae et tandem ordinem naturae, et sic prius voluit praedestinationem Christi, quam Creaturarum productionem.

3A. Huic argumento non consentiunt Cornejo, Araujo, et alij cum Vasquez. Primo negant maiorem: ad testimonium respondent 1° verba Pauli referendo ad Divinitatem Christi, qualiter illa intellexisse Ambrosius, Augustinus, Basilius et Chrisostomus, ut refert Vincentius noster Sap. pag. 703. 2° admissa adhuc intentione referri vocari Christum primogenitum omnis creaturae non ante causam, sed dignitate. Denique vocari primogenitum, id est prius praedestinatum

rinatus praedestinatio relata non ad circare [illegible] finaliter, sed ad illarum, quae electio et praedestinatio, ita ex [illegible] colligit Vincentius [illegible]

= Ad 1^m testimonium respondeo in praefatio [illegible] [illegible] ante non dicere anteriorem ad decretum creationis [illegible] temporariam eorum, [illegible] = 1° ad [illegible] antea cum comparative ad decretum creationis non dicere prioritatem durationis sed [illegible] electionem [illegible] et maiorem dignitatem, quo [illegible] explicationem [illegible] qui post me venit ante me factus est, id est me dignior, et maioris status. = [illegible] et exhibeant in praefatione 1° sermone [illegible] [illegible] [illegible] in 2° quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principio creavit Deus caelum et terram; [illegible] tradit [illegible] = 2° [illegible] initium viarum [illegible] opera redemptionis, et [illegible] Evangelicae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praedestinatio Christi fuisse in divina mente, sicut dedit Evangelistae.

= Ad 3^m [illegible] veram [illegible] [illegible] [illegible] fini [illegible] ordine [illegible] [illegible] Dei, qui [illegible] fini propinquiore ordine [illegible] Christus autem [illegible] [illegible] ordine [illegible] propinquiore a Deo intento [illegible] [illegible] [illegible] ordinat [illegible] in [illegible] fine a Deo intentum scilicet manifestatione bonitatis [illegible] ab illo [illegible] medio dependeat, [illegible] ad [illegible] finem [illegible] [illegible] potuit Deus [illegible] decernere [illegible] gratiae ordinare, [illegible] hoc in libera Dei voluntate sit positum qualiter de facto [illegible] ex Scriptura [illegible] venandum, cum [illegible] Deus [illegible] nos [illegible] Christum decrevisse dicendum est [illegible] praedestinasse Christum, quam decrevit universum [illegible] et permittere peccatum.

= [illegible] nostrum modum dicendi ita disponunt [illegible]: [illegible] Deus [illegible] simplici intelligentia possibilia cognovit, [illegible] attributorum manifestationem decrevit. = 2° ad [illegible] finem ex pluribus possibilibus hunc mundum elegit [illegible] [illegible] gradibus, [illegible] = 3° voluit [illegible] [illegible] donis [illegible] exornare. 4° decrevit [illegible] peccatum permittere. 5° [illegible] peccato misericordia [illegible] [illegible] [illegible] peccatum [illegible] misericorditer

ido

condonando, licet etiam satisfaciente perfecto modo sufficientissimo, illi debitum, et remedium decrevit pro indignis, et aequalis satisfactionis. Et adhuc, ne finem virtutis in incarnatione mittere voluit, et tamen aliam virtutem [illegible] vin- cerent, = fundans in Christo quosdam, ex his elegit ad gloriam, alios in vera praedestinatione [illegible]. Dei iudicio nobis occulto relictis. Hoc satis probabile in Divinis decretis statuendis. Et in nostra sententia secunda conveniunt doc- ti Theologi hic citati, quos plures alii sequuntur. Verum etsi sic Theo- logizando satisfiat argumentis supra ut in Conclusionis aditu, quae in ordine praedestinationis dicuntur, in plenis decursu, ad eam sit [illegible].

§. 3.

2a Cl.o statuitur, et probatur.

= 2a Cl.o: ordine intentionis prius fuit volitus Christus necnon quoad substan- tiam et etiam quoad circumstantias proxime possibilitatis, et ut actualis re- demptor, quam res ordinis naturalis, et pertinentes ad ordinem, praeter quam permissio peccati: prius est in genere causae finalis, posterius in genere causae materialis. In hac parte Cl.ae conveniunt ex nostris docti Theologi, Medina hic ad art. 3. Vincentius de praedestinatione Christi q. 2. pag. 629 et Cabrera hic p. 1. § 29, Lorca disp. 14. § 39. ac dissentiunt recentiores quamplures alii Thomistae, quoad omnia in illa docet Nazarius hic art. 3. sub disputatione unica. contra [illegible] sequitur Herrera in manuscriptis [illegible] et libro [illegible].

= Probatur, probabile ostendi argumentum ultimum secundae, argumento 1o, confirmatur. De praedestinatione veris sensere [illegible] praedestinatis, alias [illegible] [illegible] mediis ad finem praedestinatae [illegible] praedestinati [illegible] ex fundamento in illo Pauli 1. ad Corinth. 3. [illegible] vestra [illegible] autem Christi, Christus autem Dei, et ex D. Tho. in 1a dist. [illegible] q. 1. colligitur; ac praedestinatio nostra posterior est praedestinatione Christi in genere causae finalis, et exemplaris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] posterior in genere causae finalis praedestinatione Christi.

= Intentio finis prior est in genere causae finalis, quam electio [illegible]

omnium, quia ordinatur ad finem; at Christus quoad substantiam incarnationis est finis omnium quae Deus ad extra producit, quia fuit volitus in ordine intentionis in genere causae finalis, quam omnia alia, sive ordinis naturalis, sive supernaturalis, et permissio peccati. Per hoc enim potuit Deus decernere universum, dependenter a Christo, ut finem omnium intendere, et alia intendi cedere in gloriam Christi; et ita fuit intentum de facto.

Dices: Deum potuisse absolute Christum decernere, ut omnium creaturarum finem, non tamen id potuisse efficere in ordine decretorum, quem per revelationem cognoscimus, cum ex hoc habeamus Christum decretum esse ob remedium peccati, cum quo non stat esse finem permissionis illius, ac proinde nec aliarum rerum, quae ad peccatum supponuntur praevisae.

Respondeo: remedium peccati in ordine statu de facto illius fuit finis effectus praedestinationis Christi; atque stat bene id quod est finis effectus esse effectum ex eius decreto, ut finis cuius gratia. Sic ex decretis, quae de facto intervenerunt, nulla repugnantia colligitur ut Christus volitus fuerit tamquam finis permissionis peccati: continet enim permissio non mali. Contra 1o. est Christum volitum fuisse liberatorem hominum a peccatis, volitum aliquorum gloriam, et ad illa illius merita fuerunt ordinata, non tamen illam, ut finem cuius gratia, sed ut finem effectum in personis aliis a Christo, illius quam merita non praedestinata esset, etc.: praeterea Christus fuerit ordinatus ad redimendum nos a peccatis; remedium tamen peccati non fuit finis cuius gratia, sed solum finis effectus praedestinationis Christi. Nam finis cuius gratia, tum ultimus, tum proximus magis diligitur quam id quod ob illum amatur, at inconveniens videtur dicere Christum minus dilectum fuisse quam remedium peccati. Ergo.

2o. nisi legatur aliqua revelatio tamquam de illius decretis loquendum est in materia revelationis ad naturam rerum; at Christus perfectior est remedio peccati; illud tamquam finem cuius gratia respicere est contra rationem naturae rerum, tum quia id quod perfectius ad imperfectius, ut finem cuius

gratia

gra, ordinat, et alij ex nullo locis diuinis scripturae colligit, cuius Christus
propter nos homines, et propter nostram salutem et alia [illegible] [illegible] dicen-
tes finem effectum, ut dicitur philosophi, substantialiter propter suam operationem hanc
[illegible] explicatione [illegible] [illegible] [illegible] dicebat per illa
libertatem nostram a peccato, ut sic ista sit finis effectus, Christus non fi-
nis cuius gratia.

= [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] substantialiter [illegible] sit finis cui beatitu-
dinis proprie effectus illius, sed finis cuius gratia et dicendum [illegible] [illegible] destinatae
[illegible] remedium peccati fuerit finis effectus [illegible] incarnationis potuit esse effectus
illius, ut finis cuius gratia.

= [illegible] substantialiter propter suam operationem, ut finem effectum, et in [illegible] [illegible] [illegible] substan-
tiam, ut finem cuius gratia. [illegible] = [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] po-
sitam [illegible] duo reciproca [illegible], [illegible] in [illegible] subalternis diuisi-
bili in diuersos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] materialiter [illegible] [illegible] re-
periri: [illegible] videmus, [illegible] [illegible] materialis [illegible] suas dispositiones [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dispositiue; [illegible] [illegible] specificat [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] specificatiue [illegible] effectus; [illegible] [illegible] [illegible]; at finis effectus
et finis cuius gratia, [illegible] in [illegible] finis [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] finalis, quia [illegible] in [illegible] specificandi: [illegible] [illegible] finis effe-
ctus [illegible] [illegible] [illegible] suo fine cuius gratia. [illegible] a fine efficientis, [illegible] Christus
[illegible] [illegible] tanquam finis cuius gratia.

= [illegible] [illegible] [illegible]: ideo [illegible] [illegible] docet incarnationem de-
cretam substantiam finem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et ad remedium
peccati, [illegible] etiam in [illegible] excedit; atque [illegible] [illegible] possibi-
litatis [illegible] in [illegible] superat: [illegible] ut sic [illegible] [illegible] ut finis cuius
[illegible] exactus incarnationis Christi quoad substantiam sumitur ex unione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habebat [illegible]

= Ex his [illegible] [illegible] colligitur: Christus [illegible] [illegible] redemptor [illegible] digni-
tatis infinitae, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] in ordine

fuit à Deo volitus ut finis, [illegible] deinde ejus missio peccati Adami
non attenuit, quod ex solo fine ostendendi suauitatem providentiae suae, quae super
electos, etsi etiam ad providentiae suae suauitatem pertineat permittere, quod non defe-
ctibilis deficiat in aliquibus individuis; non autem quod in omnibus permissio originalis
fuit defectus omnium individuorum naturae humanae, quae ex nullo alio motivo potuit
eligi permittenda, quam ex motivo tanti boni, nempe Christi redemptoris.
Denique ex eo quod dicunt in materia de praedestinatione permissio pec-
cati actualis in electis effectus praedestinationis ex intellectu permittitur, non obs-
tante quod peccatum supponat effectus, ut materiam destruendam, sequitur permissio
peccati originalis fuit à Deo volita ex praeintento fine, ut redemptore, quod
satis insinuare videtur D. Thom. hoc art. ad 3. ibi, nil autem prohibet ad ali-
quid maius humanam naturam perductam esse post peccatum, Deus autem permittit mala fi-
eri, ut inde aliquid melius eliciat, unde dicitur ad Rom. 5 ubi abundavit de-
lictum, superabundavit et gratia, unde in benedictione cerei paschalis, o felix cul-
pa, quae talem ac tantum meruit habere redemptorem: ex quibus ita sic ar-
guitur permittere mala fieri, ut inde eliciat aliquid maius bonum, est ex illius
boni intentione permissionem eligere; atqui Deus permittit peccatum Adami, ut inde
eliceret tantum bonum nempe Christum redemptorem; ergo Christus ut redemptor
fuit, ex cuius intentione Deus permisit peccatum.
Tandem ultima pars conclusionis probatur, Christus enim ut in decreto intentionis fuit
volitus, ut redemptor; at ut sic nequit intendi, nisi praevisso homine, ut materia
perficienda, et peccato, ut materia destruenda; ergo decretum intentionis Christi
posterius est in genere causae materialis permissione peccati, et homine redimendo.
Sic Christus ut sic illius fuit volitus destruendi peccati, ut finis
effectus; at intentio redimendi hominem a peccato, peccatum et praevisum tanquam
materiam destruendam supponit, et hominem, ut materiam perficiendam, et sic [illegible]:
ergo decretum incarnationis Christi et in ordine intentionis supponit peccatum, et homi-
nem praevisum in genere causae materialis.
Sed contra hanc sententiam ad argumentum ultimum [illegible] satisfactum [illegible]
Dei

dist.º conseq. nisi prior praedestinatio Xpi decreto permittendi peccati,
prioritate neg. 2º do cons. praeterita cons. nego cons. = l. alij prioritate
inconnexa cum futuritate peccati; nego cons. connexa cum illa; sed dico etiam
l. absolute conceptu illa 1ª cons., nego 2ª illa, quae sub infert, quod philosophi
ca prioritas decreti ad decretum cum connex.e illa inter illa, veras dicti
ostat simul ex eo quod decretum incarnationis fuerit prius decreto permissiono pec=
cati, male colligitur venturum Xpum exestitisse, nullo existente peccato

Verum et hanc tam plura possunt opponi, et urgentiora est, quae in
materia de praedestinatione Xpi objiciunt, a quibus abstinemus brevitatis causa; modo
ordine urgentia argui: Xpus fuit volitus ordine intentionis ut remedium pec=
cati, quem finem, ut ostat ex illo qui propter nos hominum, et propter nostram salutem
descendit de caelis: sed non est volitum ante finis remedium peccati, et magne
prioris illius. sat cons. minor quia quod mutuo inter duo causitas repugnat, sed si Xpus volitus fuit ut remedium peccati, tamquam finem ergo fuit
et volitus, ut finis.

Huic argumento vere occurrit ab authoribus mea sententia respondeo
nego ant.; ad quem summat verbis propter nos homines etc. dico non finis Xpi,
nisi in intentione, et in executione. vide loco ubi supra, nº ly. 1º ipsa cum
Xpi nº 30. incarnatum summe optimo, lº absolute, et ordinarium deum no=
rum in 2º. 2º ut dat actus Xpi incarnati: 1º mori, finis redemptionis; 2º autem mo
do medium ordinatum ad remedium peccati, unde non dat circulum in causalitate
finali, quod dicatur ergo quod finaliter remedium peccati ab eo quod finaliter
.

3ª sol. est modo radicatur in dictis inter finem nostram etc. quod causa
est D. Thom. in 3. dist. q. art. ad 2. et alij, propter quem alterum optet,
aut ordinat ad ipsum, sic ipse prius, et post, et hic inducantur est dice=
re, quod aliquid est quod volitum, ut nos de hoc propter nostra conditiones, cum finis prior sit his, quae sunt propter: alio modo per hic aliquid
est propter aliud, cui ex ipso proveniat aliquid utilitatis. eo modo quaeque

dici

dici Rex eo quod, proprie, vestitur ex cuius regimine quaeritur pax; Oportunus enim est intelligendum quod in litteralis, omnes enim utilitates, quae ex conspectionibus caelestibus procedunt in inferioribus, in adventu fuisse, sed corporaliter institutat: ita D. Thomas, quod ut docet in 1. dist. 37. q. 4. art. 1. ad 2. et in 2. dist. 15. q. 1. art. 3.

Ex quibus haec omnia ad rem, et ratio nostrae doctrinae: Sicut enim inveniens respondet D. Thomas quod Luna, et Stellae sint propter dispositiones ut fines, id est, fines cuius gratia, non autem ut effectus, fines ut cui ex Luna, et Stellis utilitas sequitur: eodem modo invenientes etiam sentire debet, quod remedium peccati, Christo, ut redimendus sit finis proprius; id est cuius gratia incarnatio, non autem quod sit finis cui utilitas, quaterus [illegible] ex incarnatione sequuta est maxima, sed remedium peccati, cum ipsum sit, quod remedium peccati respiciat incarnationem ut finem cuius gratia, et diversus modus causandi utriusque causae finalis ut dicto in parte Ca. ex [illegible] etiam 33 argumentis ab [illegible] ex Christi doctrina clariorem accipit solutionem.

Ex dictis colligitur 1. ordo inter omnia decreta, quod ex emergentia [illegible] finalis prius fuit in ordine intentionis decretum incarnationis, decretum creationis, glorificationis, iustificationis, et permissionis peccati; cum posterioritate in genere causae medii in sensu explicato; in ordine vero executionis decretum creationis fuit prius, postea decretum iustificationis, deinde permissionis peccati, postea decretum reparationis, ac ultimo tandem glorificationis.

Colligitur 2.o venturum optime ex vi praesentis decreti, Adamo peccante, etsi nullum esse peccatum actuale, si primarium motivum incarnationis adaequate fuit remedium peccati originalis. Seu autem si ex [illegible] peccatorum [illegible] motivum, [illegible] praeteriorante enim primo motivo adaequato, perieerit decretum, staret autem illo desunte ex partiali; at si peccatum originale fuit de solo motivum primo ac si nullum esset actuale, [illegible] ab eodem motivum, [illegible] adaequatum fuit effectum ex originali, et actualibus.

Quantum

Quid autem sit dicendum absolute, nō una theolog. sit, qd re=
rigendus ē: motivum adaequatum Verbi incarnati, cum finis ejus fuis=
se remedium ab originali absolute, et ab actualibus sub conditione,
qd patrarent, quam multis, debet ostendi, nihil hoc aspecto [illegible],
[illegible] redimeret a peccatis actualibus, absolute fuit [illegible] motivum
[illegible] fuit redimere ab omnibus in speciale [illegible], l. ab aliquibus [illegible]
[illegible] quolibet peccato mortali, [illegible] defficiente, defice=
ret [illegible] [illegible], et nō [illegible] illis [illegible], qd ridi=
culum ē: nec [illegible] motivum
incarnati nō fuit absoluta redemptio ab actuali, sed absoluta
ab originali, conditionata ab illis.

Denique infero in probabili, [illegible] theolog. sit esse
tentum B.mam Virginem fuisse praeservatam ab originali culpa intuitu
meritorum Xpti [illegible] fuisse peccatum originale, ut [illegible],
tanquam motivum Xpti redemptoris, [illegible] originale originans, ut immi=
nens [illegible]: [illegible] originale, ut [illegible] ceteros [illegible]
defacto fuisse fuit ad Xpm redemptorem, [illegible] supponit [illegible]
Virgo infecta peccato: [illegible] B.mam Virginem Mariam [illegible] fuisse
immunem tenent assignare motivum Xpti redemptoris fuisse absolu=
tum remedium ab originali originante, et conditionatum ab originali
originato, sub [illegible]
[illegible] ad laudem, et gloriam [illegible] Dei, maxime incarnati Vi.
B.mae [illegible] nri Dominici, Praeceptoris [illegible] nri Angelici, et [illegible] aucto=
rum, et Sanctorum Dei.

DVBITATVR

An Xptus sit, et dicat Persona composita propria compositione?

= Hoc dubium extat ex doctrina D. Thomae q. 2. huius 3. p. ubi Angelicus Praeceptor.

§. 1.

Refferuntur sententiae, et 1. cc. proponitur.

= Ex unione humanitatis et Verbi Christus esse compositum sumpta compositione pro constitutione ex pluribus realiter distinctis nemo negat, imo nec negari potest ex de fide explicata horum fuimus. Quod sic in discrimen vocamus est an persona Christi quatenus in duabus naturis subsistit, sit composita vera et propria compositione. quam in re duas invenio sententias, 1a est negativa, quam refferunt Bonaventura 3. dist. 6. q. 2. ar. 1. Ricardus. ar. 2. q. 3. Gabriel. q. 2. Almainus. q. 1. et ex modernis scotistis Frassen. 3. p. dissertat. ar. 3. Henno, pro illa settis in 3. dist. 6. q. 3. Mauritius in eodem q. ar. 3. = 2a tamen affirmat personam Christi esse vere, et proprie compositum, hanc tenet D. Th. loco sito. et Caietanus ibidem: negate [illegible] dicendum esse personam compositam mirabili compositione, hoc additum est eliminare a compositione proprietate, et denotare non esse illius compositionem, quae nobis sit, in qua partes se ordinant, et inclinant ad totius compositionem tenent et Vincentius q. 7. et. 2. pag. 880 Albertus hic disp. 12. Nota. ar. 4. Suar. unico. Araujo dub. unico, Alarcon disp. [illegible], ex Patribus Salmanticensibus [illegible] disp. 6. sec. 4. Vasquez disp. 6. cap. 2. et huiusmodi alios.

= 1. cc. persona Christi vera, et propria composita. prob. 1o ex Synodo generali 5a act. 8. can. 4. ubi post duos errores extremos [illegible] relatos ita habemus: Sancta Dei Ecclesia utriusque perfidiae impietatem reiiciens unionem Dei Verbi ad carnem secundum compositionem confitetur. Quod et repetit can. 3. et in Conc. [illegible] sub Martino I. sub [illegible] 4. Canones igitur hi affirmant; at [illegible] illa ex eis propriae tate intelligenda, ut patet ex explicito allegato. Vult. S. Cyrillus ubi damnant eos qui de Christo in sensu [illegible] definito negant proprie, et in veritate esse dictam: quia [illegible] sicut quisque composita est una et propria composita.

2o

2º prob. ex PP. qui, absolute appellant Christum sponsum ecclesiae, docent, ita Dioni. cap. 3. Ecclesiasticae hierarchiae part. 3. ec. sing. Clemen. lib. 2. cap. 3. 4. et 5. Athanasius, et nos lit. Christum; sic ergo Dio. Chrys. concionat. contra cap. 3. D. Bernard. serm. 2. sup. Cantic. in illud: osculetur me osculo oris sui: ubi ait attendite, sicut osculum verbum assumens, os osculans caro, quae assumitur, osculum quod pariter ab osculante, et osculato conficitur, ipse homo ex verbo et carne composita, mediator Dei, et hominum Christus Jesus: idem docent alii PP. citati, quos refert Vincentius ubi sup. pag. 831; at eo, quia patres non semel, aut iterum, sed saepe absolute praedicant eam proprietatem, et aeque splendent, quod Christus est persona composita vera et propria compositione.

Deniq. prob. rat.: Christum, et personam Christi accipiunt pro eodem, ut patres, et Theologi, at Christus est compositus vera et propria compositione: ergo et persona Christi. Pro min. dico: omnis pars, aut est per simplicitatem, aut per compositum, at Christus est vere persona, et non per simplicitatem, simplicitas enim realem distinctionem continentium excludit; in Christo autem est plura realiter continentia, et distincta, ergo vere compositus. Unde ut inquit Basilius lib. 2. 8. Eunomium illud dicitur compositum, quod unum quidem sit ex multis constat, at Christus unus constat ex multis ergo. = Denique compositio est distinctorum unio, ergo unio realis realiter distinctorum est realis compositio, et unio propria distinctorum proprie dicta est compositio propria, per quam ex distinctis aliquid distinctum est ab eis, ex quo additur; at Christus constat ex extremis proprie distinctis, unitis per propriam unione: ergo est compositus propria compositione.

Ex his colligitur Christum absolute dici compositum, et personam compositam, quod Patres, et Theologi absolute loquuntur, et absque ulla additione proferunt personam Christi compositam etc. = 2. nam ab eo, quod res est, vel non est, propositio dicitur vera, vel falsa, atque ita cum est, quod Christus est persona composita absolute dicendum est personam compositam, maxime cum in hoc modo dicendi convenientia non sit cum haereticis, et cum Concilijs, et PP.; et solere esse competitio cum aliis vere, et catholice sensu qui admittitur; absolute non proferatur, ne cum haereticis in his conveniamus, ut dicemus pro re: Christus est Creatura, docet D. Th. inf. q. 16.

= Opponens 1°. D. Th. cum Damasc. in 3° dixisse compositam hypostasim, sed quia est ibi aliquid diversae compositio, non quod sit simpliciter composita quoad perfectam rationem compositi. = D. Th. 1. p. q. 3. art. 8. docet Deum in nullius rei compositionem posse venire: si autem Christus esset compositus unum ex componentibus esset utique Deus: ergo Christus non est compositus.

= Resp.o D. Th. art. 4 huius q. esse in eo theologis: unde in allegatis locis solum negavit compositionem sensu huius nominis compositum, nempe philosophico, et naturali, in quo compositum extrema componentia excedit, haec philosophia inclinat ad illius compositionem; non autem negavit illam sensu compositionis huius nominis facto a theologis ductis fidei lumine, qua voce solum dicunt unum plurium distinctorum in aliquo esse. = In testimonio autem ex 1. p. solum negavit Deum venire posse in compositionem aliquam, et [illegible], quod [illegible] partis naturae sumitur, non autem in compositionem [illegible], sufficit [illegible].

= Opponens 2°: compositio, de qua hic loquimur, est realis; at hic Christi non est composito compositio reali: ergo. minor probatur. quia Christi est composita ex alio, et alio rationis subsistendi cum D. Th. art. 4 inde probat compositionem Christi, quod est alio, et alio modo subsistendi in illo; atqui, per ex alio, et alio ratione subsistendi nequit in Christo resultare compositio realis, cum ratio subsistendi non naturae, et subsistentiae sit; proximalitas autem videtur, ut est ratio subsistendi in humana natura non differt realiter a re ipsa, ut est ratio subsistendi in natura divina: ergo Christus non est compositus.

= Quidam huius authoritate dixere compositionem non esse ex personalitate, et natura humana, et divina ex diversis habitudinibus, quas Verbum dicit ad naturas diversas. = Illorum tamen existimatio subsistenda est: nam inter has habitudines non est distinctio realis; at realis distinctio inter componentia omnino exigitur ad realem compositionem, qualem esse in Christo docent omnes, [illegible] non est dicendum compositionem Christi esse ex diversis habitudinibus.

= Unde ad argumentum nego minorem, et ad probationem 1° modum subsistendi in [illegible] diversis naturis, et in obliquo naturam, esse autem non multiplicem realiter in Christo quoad rectum, multiplicat tamen quoad obliquum, cum sint in illo

nullo dum nae reali dist, et in sensu hoc loquit D. Thomas. = Rur. 2° spo- sita xpti nae realia, et alia subsistendi roe, et a subsistte, et nae, et ex nais humana, et dna; nec obstat D. Th. medio positivo dicta sposit. as- sum ponere aliq, et aliq roq subsistendi: naq etsi ita sit, in eatn infert extrema huius sposit., et altera roq subsistendi, et naq, quo- aug dist. infert ex diversis habitudinibq in 2° adillas repertis.

= Oppones. 3. spositio propria pfacit ptes sponentes; at nil Dnu pot facere: ergo tenet. mio ptr. exinde, qd partialitas dit p insplets, et hec pfacit- tq Deo repugnante: mor autq ptr. naq oe sposituq e uere totq; atq totq dit correlatiue ad partes: ergo. = 2ptr. U. oe spositq e pfectq qualibet extremo sponente divisiue sumpto; at grato Dno nil pot ee pfectq: ergo. mor ptr. naq oe sposituq dit totq pfectq cuiglibet sponentis divisive accepti, et aliqd aliud: ergo pfectq quolibet extremo divisiue sumpto. 3ptr. 2° oe spositq depet a sponentibq, et e illis nae posterius; at persona xpti, ut pote increata, a nullo depere pot: ergo n e sposita.

= Rndetur. 1° nego mia; ad pr. in ptes, nec depenq, nec insplet pspectq dit, et solq ea sponit extremq in quo, in quo nulla e pfectio- 2, et meliq, cq D. Th. ar. 4. ad 2. nego mior. a tq e dicere ptis insplatio, quia de roe ptq infrfatio: vel mais dicat; tunq sumi 2ptr. negatiue solq, et positiue. 2° mo transeat, et dicat ordinq ad ptes: U autq mo ordinq ad ptq n dit, et solq negatq partialitatis, et de roe sponiti n e positiue totalitas, et ad summq negatiue.

= Ad 2q ptq nego maq; ad ptr. dicet oe spositq dicere pfectq cuig- libet sponentis, et adduc aliqd sup. ad, qd brati pportant sponentia, n tn sup eminentialq stinentiq illarq; naq qd extremq sponens Dnu e, stinet roe sui eminentiq alterq coextremq, et spositq addit, unde spo- situq n exced dit extremq sponens.

= Ad 3. disgud mq, persona xpti ut subsistit in nae Dna a nullo depere pot, ood maq, ut subsistit in nae hum, subdisgud mq roe illiq, et dit in

in recto, sed mere, in obliquo subst. naturam humanam unitam, negamus, et caetera.

Oppones 1.° licet suppositum extrema resultat omnimodo per se, ex natura componentium per se inclinantium ad talem compositionem, ut in aliis de natura extremis componentibus in actu completis nequeat omnino per se resultare, nisi ex eo ipso, quod entia completa sunt, nequeunt per se ordinari ad illius compositionem; at haec ordinatio est sine partialitate, quod in completae substantiae salvari non potest, quoniam completum ens est, et perfectum ad alterius substitutionem ordinari per se nequit: ergo compositio propria totius per se requirit partialitatem in extremis.

2.° quod est partis naturae extremis componentibus est factum ex illis; at Christus non est primo factum: ergo non est compositum. minor patet ne posterioritas naturae a posterioritate dependentiae et causalitatis. minor autem est Athanasii in q. 16. ar. 10. dicentis falsitatem illam, quod Christus in quantum homo est creatura, et incipit esse; illam tamen Christus est creatura, et incipit esse, docet esse negandam; igitur negandum est ei quod compositum.

Respondeo ad 1. verum esse maiorem loquendo de naturali compositione, non autem de supernaturali, et admirabili, quae supernaturalis est, opposita, si extrema illius per se inclinarent, et ut ex illis omnino per se resultet, sufficit quod alterum extremum incompletum supponat, et extremum completum suppleat vices alicuius, quod naturale erat supplendum, et quod unum ad alterum esse trahat, quod omnino in mirabili illa compositione inveniuntur, ut consideranti patebit.

Ad 2.um dicat, quod Christus per se factum non sit quatenus in divino subsistit, atque ut subsistit in humana natura potest factum dici. Non autem cur absolute dicatur compositum, non autem factum, aut creatum esse, quia asserendo absolute compositum est conveniens in modo loquendi cum haereticis, Deus enim Conciliis; asserendo autem esse factum, aut creatum cum haereticis in modo loquendi conveniremus, haec autem convenientia non solum intenta, sed etiam invocanda fugienda est.

Oppones 3.° sequitur concedendum esse humanam Christum Verbum esse partem compositi: consequens est falsum: ergo. probatur sequela haec est bona consequentia. Verbum est Christus, Christus est pars compositi: ergo Verbum est pars compositi; at minor est de fide, maior contra doctrinam: ergo sequitur consequens.

= Resp. neg. secundam seq. ad prob. nego maj.; variatur enim appellatio, uti in hac; al
ctio: homo est compositus ex anima, et corpore: fatetur compositus ex anima, et corpore; et ratio,
quia compositum applicatur secundum significatum ad materiale termini, cui coniungitur
vox talis; et quod formale significatum adaequatum huius termini persona Christi est,
ut subsistens in humana natura, et divina, quatenus vox illi sucovit, quod ipsa
composita sit, Coens sit, quod dicatur esse composita: formale autem significatum huius
termini persona Christi est personalitas, ut subsistens in natura divina, cui ut tale omnis repugnat
compositio, ideoque ex eo, quod verum sit Christus, et hic sit compositus persona, non recte colligitur,
verum esse primam compositam.

= Denique opponens; seq. ex sententia nostra esse in Christo duas personas realiter dis-
tinctas; consequens est haereticum, ergo. Probatur seq.: persona composita realiter distinguitur ab incomposita, et
simplici; at persona Verbi est simplex, et persona Christi composita: ergo non datur persona distincta realiter.
= Resp. neg. sequelam, ad probationem distinguo maj.: realiter adaequate, nego maj.; inadaequate;
concedo maj., et subsumptam min., distinguo cons.: distinguuntur realiter adaequate, id est quo-
ad significatum in recto, et in obliquo, concedo cons.; nego; inadaequate, id est quoad
significatum in obliquo, concedo cons.; ex quo non colligitur esse in Christo duas personas, quod
ad hoc exigebat, quod formale significatum in recto, in quo consistit hic terminus persona
realiter in Christo multiplicaret.

= Pro quo notandum est, terminum illum persona, qui substantivus est, in recto signifi-
care subsistentiam, et in obliquo naturam, ut docent Thei. 1. p. q. 29. ar. 4. = 2º no-
tandum est regulam dialecticorum, de qua Thei. cum D. Th. 1. p. q. 30. ar. 1. et inf. q. 3.
ar. 5. asserentes terminos numerales cadentes supra substantivum multipli-
care formale illius significatum, idest, non per hoc duae naturae multiplicantur, quod subsistentia
multiplicatur, quae est formale significatum huius termini persona divina et natura una sit, quia
importatur in obliquo solum. = 3º notandum est: compositum persona Christi non esse in eo,
quod in recto significat terminus illum terminus persona Christi, sed solum in eo, quod in obliquo sig-
nificat, l. in concreto ex recto, et obliquo, ex quo sequitur dictum persona Christi esse
persona Verbi non esse in significato in recto huius termini persona, sed in significato obliquo, quod,
nempe persona Verbi in obliquo solum importat naturam divinam, persona autem Christi naturam divinam, et humanam.

ex

Ex quo aperte colligitur, quod si persona Christi distinguatur a persona Verbi recto inadaequa-te, non sit distincta a persona Verbi absolute, neque in Christo duae sint personae; quod ad hoc exigebatur, quod essent in illo duae personalitates recto inter se distinctae.

Dices instabis 1°. Si non est concedendum esse in Christo unum rectum personae; quod est de fide, probatur consequentia: est in illo distinctio realis in adaequato in ratione personae: ergo absolute non est realis unitas personae; haec enim omnem realem excludit distinctionem. = 2° haec propositio absolute est concedenda: persona Christi recto distinguitur a persona Verbi: ergo etiam haec persona Christi est recto a persona Verbi distincta: ergo est in Christo alius, et alius persona absolute, et multo minus in Christo duae personae: antecedens probatur, ex reali oppositione colligitur realis distinctio extremorum simplicium: ergo ex reali oppositione absolute enuntiata infertur realis distinctio absolute enuntiata; atqui haec absolute conceditur, persona Christi recto distinguitur a persona Verbi recto simplici: ergo etiam haec persona Christi absolute distinguitur recto a persona Verbi recto simplici.

Respondeo ad 1um negando consequentiam, et ad probationem distinguo antecedens: quoad id, quod in recto significat, et pro quo supponit, nego antecedens; quoad significatum in obliquo, concedo antecedens; et nego consequentiam; quia unitas absolute enuntiata de significato per hoc substantivum, satis est, quod in eo, quod in recto significat, et pro quo supponit distinctio realis non sit, et quia persona Christi in recto significat substantiam, et pro qua supponit, in obliquo autem non, hinc non obstante distinctione persona Christi a persona Verbi ratione naturae, conceditur absolute unum dicere in illo persona, ita ut 2° catholice asserimus absolute unam personam in binis, non obstante diversitate naturae.

Ad 2um nego antecedens, quia haec propositio persona Christi recto distinguitur a persona Verbi, ita exponitur, persona Christi est, et persona Verbi est, et persona Christi non est persona Verbi, haec autem est contra fidem. Nec etiam quod distingui recto est esse aliud, et aliud neutraliter, vel alius, et alius masculine; Christus autem non est alius masculine a persona Verbi; alias essent duae personae: nec aliud neutraliter, ut docet D. Thomas infra q. 17 ar. 1. quia aliud neutraliter petit alietatem suppositi, quae non est in Christo. = Ad probationem antecedentis nego consequentiam: nam oppositio absolute deinde enuntiata non cadit super parte significatam in recto per hoc persona, et denique obliquum, vel super constatum ex utraque; distinctio autem

ium

cuius sit numeratio, atque eadem sit sua substantia, numeraret supposita, et sic cadit sup. personalitatem, unde a compositione absoluta enunciata ad dictam absolute enunciatam appellatio variat, ac personalis compositio suppositi cum natura creata infert realis subsistentiae in Christo dicto, quarum multiplicatio nestoriana haeresis est.

§. 2us

2a conclusio statuitur, et defenditur.

2a cc: persona Christi composita est ex Verbo, et humanitate, ex personalitate divina, et humanitate, ex divina, et humana natura; in hac cc. conveniunt omnes authores tenentes 1am cc.; 2am negat Vincentius ubi sup. pag 886 cc. 4. 3am negare videtur Suarez disp. 7. sect. §. dico 4. recentiores aliqui sequuntur.

Quoad 1am partem probatur ex 5. Sinodo generali act. 8. Cano. 4. ibi *Sancta Ecclesia utrique perfidiae impietatem recipiens unitatem Verbi Dei ad carnem secundum compositionem confitemur*: ex quibus ita arguitur: unitio Verbi ad carnem est compositiva; at unio Verbi per verbum ad humanitatem: ergo est compositiva Verbi cum humanitate, et sic persona Christi ex Verbo, et humanitate componitur. = 2o. Christus est compositus ex divina, et humana natura; at natura divina non ingreditur illam compositionem immediate secundum se ipsam; alias humanitas fuisset immediate unita naturae; ergo ingreditur, mediante Verbo, et sic Verbum solum cum humanitate componitur.

Denique unio propria extremorum naturae distinctorum est propria compositio; atqui unio Verbi ad humanitatem, et humanitatis ad Verbum est unio propria extremorum proprie distinctorum; ergo est propria compositio: et sic persona Christi ex Verbo, et humanitate proprie componitur.

Probatur 2a pars propositio. natura idem ratione minus illa mirabilis unitio est compositio extremorum: at Verbi personalitas trahit unitatem: ergo. = 2o. persona creata componitur ex personalitate, et natura: at personalitas Verbi supplet in hoc misterio vices subsistentiae creatae: ergo.

3o in dicitur id, quod habendo dicitur, et forma denominatio abstracto, nisi proinde sit talis conditio, quod abstracto repugnat; quare haec est vera, Deus gratus, haec autem falsa, Deitas grata, quia gratio repugnat abstracto, non autem concreto; at persona Christi componere Verbo forma denominationis Verbi, neque forma componendi repugnat abstracto cum aliis abstractis Suarez; sic vere affirmatur, personalitate Verbi, et sic persona Christi componitur ex personalitate Verbi, et humanitate.

Denique

— Denique 3. prob. pr. 1°. nam pers. Xpti v. cum propria esse compositam maxime suadet ex Conciliis, et PP. asserentibus unionem esse factam in persona; atqui asserunt compositam esse ex duabus naturis: ergo. — Pr. 2ª illa assertio pers. Xpti esse compositam exponunt de propria compositione ex V°, et hum.te: ergo dum asserunt esse compositam ex duabus naturis, sic cum proprietate explicanda. —

— Resp. neg. conseq.; quod 1° est loquutio absoluta, ideo sensu cum proprietate accipienda: 2ª autem limitata est ad naturas; unde non est accipienda sub proprietate compositionis. — Dices. esse 2ª loquutio ita limitata ad naturas, ut extremorum componentia, non tamen est diminuens a proprietate compositionis: ergo sine fundamento de propria compositione exponitur. — R. esse 2ª illa explicanda. Nam loquutio asserens v. detracte designantibus extrema compositionis, scilicet V. et hum.tem, non recte exponerent de compositione propria in illis authoribus illis scilicet. et etiam compositio pers. Xpti ex duabus naturis sic explicet non debet intelligi de compositione propria. . . .

— Denique non obstante, quod 2ª illa affirmantis pers. Xpti ex duabus naturis esse compositam, et quod Lateranense dicamus dicto in his 2 illis esse cum proprietate accipienda exponunt de compositione propria ex naturis oblique, ut illarum vox, quae illis proprietatem repugnare videtur: ergo cum textu, et sequentibus non desint asserentes seu repugnantes proprietatem compositionis Xpti ex V°, et hum.te aliisque omnino similibus potuerunt illa exponi de propria compositione, et ipsorum dicendum est videri, et non esse authoritates similiores, quod authores illis tamen inficiant, si eadem proprietatem compositionis Xpti maxime ex similium authoritate probantes.

— . . 2° pr. unio propria extremorum propriae dictorum est propria compositio; at unio Verbi, et humanitatis in Xpto est talis: ergo. — Resp. quod esse humanitas distinguatur realiter, non tamen distinguit realiter a persona Xpti, quod exigebatur, ut unitas cum humanitate pers. Xpti diceret componere propriam compositionem.

— S. esse humanitatem distinguatur realiter a pers. Xpti, quoad id, quod importat in recto, distinguit tamen realiter a pers. Xpti quoad id, quod importat in obliquo dist. inclu

includentis ab incluso, cum importet in obliquo Verbum, et humanitatem naturam complexive, a quo complexo Divinitas realiter distinguitur, ut inclusum ab includente; at compositio personae Christi non est sic, quia importat in recto, hoc est Verbi personalitatem summe simplex, et simul id, quod dicit in obliquo: sic communicatio, quod persona Christi est composita, sufficienter a Divinitate distinguitur, ut cum proprietate componant ex illa.

Arguitur 1°. contra 3am propositionem: extrema enim propriae compositionis divisive sumpta de composito enuntiari non possunt, unde quia ex anima et corpore resultat homo, nec anima, nec corpus vere affirmantur de illa; at hic persona Christi est Verbum divino attributo: ergo persona Christi non est composita ex Verbo et humanitate.

Respondeo verum esse magis quod compositum propriis componentibus; illud in exemplis in recto supponit quod contingit in exemplo humanitatis, secus autem quando unum ex componentibus solum importat in recto, unde cum albus qualitatem significet, tamen in supponendo solum corpus importat in recto, hoc propositio est vera albus est corpus, et quia persona Christi in recto importat naturam, et solum Verbum, ut naturam divinam, hinc de illo vere enuntiatur Verbum.

Arguitur 2°. Cum si persona creata ex personalitate, et natura vere sit, et dicatur composita, non tamen quia nec dicitur composita ex natura, et supposito: sic etiam persona Christi ex natura humana, et Verbi personalitate dicatur, et sit composita, non tamen, nec dicitur composita ex supposito Verbi, et humanitate. Confirmatur, tamen apparente nomine, et in supposito magis suppositum Verbi vices gerit subsistentiae creatae: sed si in casu resultantiae propriae subsistentiae ab humanitate non diceretur persona humana composita ex supposito, et natura; nec modo dicetur composita ex natura, et supposito Verbi. Antecedens patet, quia persona in nulla propria compositione extremum componens importat totum compositum; at suppositum creatum naturae intellectualis dicit totum, quod importat persona creata: sed haec nequit dici composita ex supposito, et natura.

Respondeo negando consequentiam et disparitas in argumento traditur; nam suppositum creatum dicit totum, quod persona creata, unde haec ex illa dici nequit: suppositum autem Verbi non explicat, nec in recto, nec in obliquo naturam intellectualem creatam, quam ipsa in obliquo significat persona Christi, ideo quod recte potest dici persona Christi composita ex natura humana, et supposito Verbi. Nec obstat suppositum Verbi vices gerere suppositi creati, nam

ut

ut ita sit in existendo, et terminando naturam, non tamen tamquam in illius inclusione.

Dices 3º contra hanc sententiam arguit Vincentius 1º nam compositio Christi ex personalitate Verbi, et humanitate nullus antiquorum meminit: ergo sine fundamento, et sine novitate introducitur. Respondeo dato, quod antiqui Theologi expresse illius non meminerint, et tamen compositionis ex Verbo, et humanitate expresse meminerunt, et ex hoc colligitur compositio ex humanitate, et personalitate, hinc cum fundamento maximo introducitur.

2º arguit: personalitas Verbi non est extrema compositionis Christi, sed solum medium, quo humanitas adest Verbo, et ab illo substentatur: ergo Christus nequit dici proprie compositus ex personalitate Verbi, et humanitate naturae. Probatur consequentia quia etiam quantitas non est de substantia, et integrent accidentia, sed solum medium quo dicitur accidentale compositum dicatur ex accidente, et substantia componi; non autem proprie dicitur substantia compositum ex tali accidentali, et quantitate: ergo si personalitas solum est medium quo humanitas Verbo unitur, et si Christus dicatur compositus proprie ex humanitate, et Verbo, non tamen ex personalitate.

Respondeo 2do negando antecedens: si enim personalitas creata, ut terminaret humanitatem, illa personalitas Verbi, ut terminat illam, inde non solum est medium, sed etiam extremum terminationis, et unionis; atque inde compositionis.

Nec obstat quod dicitur, quantitas terminat, quamvis ipsa etiam terminet, utique tamen; quod quantitas sit tamen constituenda substantia, non tollit, quamvis ipsa sit, ut patet ex exemplum Vincentii magis illi obest, quia enim quantitas, utpote accidens recipiat tamquam substantiam formam ex ipsa, aliis vero accidentibus accidentale compositum sit, ut patet in Sacramento altaris, in quo reliqua accidentia cum quantitate componunt, quia componunt cum substantia...

Dices 3º contra hanc arguit 1º Christus dicitur compositus ex duabus naturis separatis cum substantia Verbi, vel ex illis separabilis inter se, nec non morali: ergo male pro persona constat: nam extrema proprie compositionis creatae debent distingui, personalitas autem Verbi, et si a natura humana realiter distinguatur, non tamen a natura divina, et sic non Christus ex natura divina, et proprie personalitate non est proprie compositus. Probatur primo: nam forte ex proprie accomodatione afficit extremo componentia forma, sic enim dicitur homo componi ex anima, et corpore, forte ex forma afficit corpus, et animam, quo

ad causam efficientem relato ipsa immediate afficit, ut cum dicimus sublevatio mi-
seriae provenit ex misericordia, haec enim formaliter afficit misericordiam, ut causam effi-
cientem: at natura divina non venit formaliter cum natura humana, et sic nec immediate cum illa
componit: ergo persona Christi non dicitur proprie composita ex duplici natura inter se comparatis.

Resp. neg. min. prop. pe. ad prob. nego min., ut enim aliquid ex duobus
proprie dicatur compositum, necessarium est, quod extrema componentia inter se formaliter uniantur,
sed sufficit, quod uniantur mediate, sicut ut aliquid dicatur de potentia substantiae educi, necesse
non est, quod immediate educatur ex illa, sed patet in accidentibus materialibus, quae dicuntur
proprie educi de potentia substantiae corporeae, et tamen nullus nisi quantitas formaliter ex illa
educitur; ergo proprie dicitur aliquid fieri a causa efficiente, quamvis solum mediate ab ea
causetur, nam proprie dicitur ignis efficiens caloris a substantia ignis, quamvis illum
mediante calore causet ab illa: pariter ergo proprie dicetur aliquid ex duobus
componi, etiamsi unum formaliter, et aliud mediate componens ingrediatur: unde licet divinitas
non formaliter uniatur cum humanitate, et media persona Christi, eamque mediante persona Christi componat,
proprie tamen dicetur persona Christi composita ex divinitate, et humanitate.

Argues 2. nam sequitur ex nostra sententia propositio illa concedenda: Christus est duae naturae
scilicet humanitas, et divinitas; consequens est falsum: ergo. Resp. prob. nam componentia et simplex
composito non distinguuntur, et omnis ille vere praedicantur de illo, quod persona Christi ex humanitate, et divinitate
componitur, vere existit &c. falsitas autem consequentis patet ex Concilio Constantiensi sessione
et sess. 15. ubi damnantur errores Ioannis de Bohemia, inter quos 4.us erat:
duae divinitas et humanitas sunt unus Christus, hi autem de Christo dicerent esse duas naturas
verum dicerent duas naturas esse Christum. et probatur prop. quod alias valeret ista propositio
divinitas, et humanitas persona est, cum bene inferatur divinitas, et humanitas est Christus; Christus
persona, et concessum est: ergo &c.

Resp. varie theologi examinantes veritatem illius propositionis Suarez infra
q. 39. sect. 2. ad finem: Vasquez disp. 16. cap. 2 docent eam veram esse in sensu iden-
tico, non in sensu formali, cum hoc tamen discrimine, quod Suarez sentit non esse abso-
lute usurpandam, quod impropria est, et valde ambigua, et in aliquo sensu
errorem generare: Vasquez autem licet eam simpliciter admittendam, videtur
autem

aute, ibid. ... ex Aug. in Enchiridio cap. 38. ibi: Utraque substantia Divinitatis,
et humanitatis, et unius P[erson]ae componentis, et S. Leo de verb. Domini serm. 98
ibi: agnoscamus geminam substantiam ... humanitatis autem ... unus, Deus
Christus, et ... post: ... hoc Christus Deus, et anima rationalis, et caro, idem
docent Leo ... Epist. 2. quae ad Iulianum loco ... Epist. ad Imperatorem,
quae ... Synodo act. 18. Bernardus serm. 8. in vig. nativitatis, et ...
... Damasc. 3. de fide cap. 19. nam et Deus ... Christus est, et ... Deus ...

Lugo disp. 10. in sub. appendice ... docet non esse veram in sensu
identico, et in sensu formalissimo, quod probat: ... non det exi...
... Christus ... supponit ... de quo ... est ... humanitatis
et divinitatis ... et ... ex humanitate, et divinitate, quatenus
verum est esse ... utramque naturam complexivae; at in ... Christo ... sensus iden=
ticus, in ... autem formalissimo: ... in sensu identico, ... in formalissimo.

Lorca disp. 13. in ... appendice tenet in ... sensu esse veram,
... probat: nam ideo posset esse vera in sensu formali, quod ... distinguitur a suis
partibus, ... compositum a suis componentibus ... sumptis, ac proinde ... praedicari
possunt; at ... non est formaliter idem, et ... identice cum partibus ... sumptis, quod
... non est in sensu formali; quod autem neque in sensu identico ... in ... ter=
minis, ... enim ... est idem cum ... componentibus ..., ac divinitate, et
humanitate ... omnia componentia Christum, cum etiam ingrediatur ... compositum ...

Recentiores ... disceruendum, putat enim dictam ...
... esse a ... in sensu identico, et ... in sensu formali, sub
intelligendo ... nexum ..., inter ... et humanitatem ..., et ... subintelli=
... semper ... a ... quod ab extremis ... distinguat,
nam Christus ... includit hunc nexum ... ab extremis ...
distinguitur, non possunt ... nec identice, nec formaliter ... affirmari de
Christo, nisi exprimatur, ... subintelligatur nexus ... non ... componentia
... affirmantur de composito, nisi ... omnia, quae ingrediuntur in eius
compositum, ... autem, ... ita ... Christus enim ... quasi ...
huius

huiꝫ vocis v. n. dic. Deitatem fratr, ꝯ suppositum exteriꝯ, et ꝯ subsistit, quæ mediatè solum, et identicè ꝯ Deitas: sic illa ꝑpositio xpus ꝯ Deitas, ꝯ humanitas ex parte humanitatis habet sensum fratrem, ex parte autem Deitatis mediatè, et identicè.

Contra omnes illi modi dicendi sunt insufficientes, et ad primum incipiendo, qui verum existimant ꝑpositionem illam xpus ꝯ humanitas, ꝯ Unitas in sensu, inquo a Suarez et Vasquez asserit 2a in Concilio Constantiensi, damnatam non esse falsam in sensu: ceo ꝯ vera in sensu identico, et non in sensu frali. Pontius verò vide ꝑpositionem Dei ex Waldensi t. 1 doctrinalis fidei antiquæ lib. 1 ar. 3. cap. 42. ubi de Wicleph. loquens, cuius errorem sequutus ꝯ Ioan. hus. Ita ait Deum eodem cap. 6. de incarnatione, insuper ꝯ ꝑpositio ut sit corpus, aio, et Deitas similitudo [illegible] patris verum est, quia antiquæ Ecclesiæ, quæ ista dicta dixit ꝯ xpum solum ꝯ [illegible], ex quo constat errorem Wicleph., quem sequutus ꝯ Ioan. hus. in eo situm fuisse, quod asserebat xpum ꝯ Unitatem, et humanitatem divisim, quo indicabat ꝯ eadem ꝑpositio ad illas ꝑpositiones illas, ut vera non sumerent humanitatem, ꝯ Unitatem divisim, ꝯ [illegible] sunt non fuit damnata in Concilio Constan. in sensu theo.

Quantum in sensu identico (divino) vera ꝯ ꝑpositio. Atque ꝯ non sumerent humanitatem, et Unitatem. Sed cum alijs ꝑponentibus xpum, aut divisim ab alijs, sed non quit ꝯ 2a in sensu identico, quin sit 2a in sensu frali: sed ꝑpositio in sensu identico idem ꝯ vero: sic. minor ꝑb. ꝑ. ꝑp. veritas dicti ꝑpositionis fundatur in eo, quod ꝯponentia sumptiva sit cum ꝑposito; at ꝯponentia, quæ non idem cum ꝑposito fratre cum illo identificantur, ut ō [illegible] monstrabimus: sic ꝑ ꝑp. ꝑp. suppositum in ꝑpositio dirigit a [illegible], nisi [illegible] humanitas sic Unitas, et humanitas accipiunt divisim &.

Deinde 2us modus dicendi [illegible], et enim ꝑpositio in sensu frali sit 2a, exigit, ꝯ prat, et subiectum supponant ꝑ eodem; at hic xpus quod ponitur ex parte subiecti, et Unitas, ꝯ humanitas ex parte prati non supponunt ꝑ eodem: nam xpus supponit ꝑ subsistentia in duabus naturis, non autem ꝑ natura, nisi de summa ꝑ Unitate identicè, quod identificatur cum [illegible] humanitate, et Unitas ꝑ nais ipsius supponunt sic.

3us mq.

3.us m. dicendi, quem sequitur Lorca, et ubi continet doctrinam quoad utramque partem, deficit tamen in prima unius quoad: quoad 1am enim partem, quia illa sumpta cum ratio identificantur, propria deffinitio rationis; et enim alius melius rationis deffiniri potest, quam per omnes partes eius illa sumpta; similiter ut deffinitio formaliter identificatur cum deffinito: ex hoc, quod a nullis partibus illa sumptis non differt, formaliter cum illis identificatur.

Et m. falsum assumit Lorca docens partes identice dici de toto, non autem formaliter: quoad 2am etiam partem sufficienter ut enim exponentia non enuntiant directe de expositione identice ex eo, quod non omnino accipiant, necesse est, quod relinquat aliquid ex exponentibus non identificatum realiter cum illis, quae assumunt in enuntiatione; si enim extremum relictum cum aliquo ex enuntiatis realiter identificatur, omnino sumunt solum identice; at suppositum verbi ex cuius relatione sumitur Lorca, falsitatem propositionis, realiter identificatur cum unitate enuntiato de Christo: ergo ex eo quod non enumerat suppositum illud cum unitate, et humanitate enuntiatis, non recte colligitur falsitas illius propositionis in sensu identico.

Denique 4.us m. dicendi inijcit. Christus enim subsistit in duabus naturis humana, et divina: ergo vel nullus invenitur propositionis sensus, vel sensus utrumque. illud requirit humanitatem de illo quoad formaliter, si 2am etiam unitatem praedicat formaliter: ergo quoad utramque partem, vel quoad neutram verae sunt propositiones in sensu formali. Concedo, et quod contrariabitur, sufficienter. nomen enim personale sciat subsistens in natura intellectuali: ergo sicut persona scita subsistit in duabus naturis, non est aliqua ratio, neque magis, quam di- ... importet in recto formaliter. ... dicere, quod hic nomen Christus non in recto sciat naturam humanam, et non divinam, et divino utriusque.

Non enim est minus formaliter illa propositio est Christus est Deus, quam illa Christus est homo: ergo nomen Christus non magis formaliter sciat naturam humanam, quam divinam; ... Christus est humanus, et divinus, vel est aeque quantum ad intentionem formalem, vel non ut partes ad aliquid.

Ex his propugnatis infertur propositiones illas Christus est humanitas, et unitas non esse veras in sensu identico, nec in sensu formali praedicato sumpto complexive; si autem sumatur divisive esse veras in sensu identico quoad unam partem enim unitas.

Unitas, non autem quoad alias enim humanitas; l(?) sensu, ut possit vere in sensu iden-
tico ~~aliqui~~ necesse est ~~aliqui~~ praedicatum non distinguat reale ab eo, pro quo in
recto supponit subjectum; quare haec est falsa: Petrus est humanitas, quia humanitas re-
aliter distinguitur a supposito, pro quo Petrus substituit, vel supponit; at subjectum dictae
propositionis, nempe Christus supponit in recto pro subsistentia in divina, at humanitas naturae,
a qua realiter distinguitur humanitas, et Unitas sumpta complexive; quia in sensu
identico, et Unitas nec praedicari de 2a propositione: Unitas identificatur cum supposito
Verbi, pro quo Christus in recto supponit, humanitas autem reale distinguit ab illo &.

Unde distinguo colligo falli Vasquez disp. citata. cap. 9. n. 39. et 36. ubi ait
errasse Vualeph. asserendo Christum esse naturam divinam, haec enim in sensu tali iden-
tico a nullo negari potest, cum Christus sit Verbum, et Verbum natura divina, unde Christus tali
identitate est natura divina; error autem illius authoris in illo consistebat, quod as-
seruit Christum esse naturam divinam distinctam a natura humana.

Nec authoritates Patrum adductae pro 1° modo dicendi conveniunt; vel enim Patres lo-
quuntur in sensu tali; in quo verum est Christum esse duas naturas, idest ex duabus
naturis componi, et ab illis suo modo constari. = Vel 2° dicat sumptum ut abstractum
pro concreto, unde dicendo, Christus esse humanitas, et Unitas non aliud voluerunt,
quam esse Deum, et hominem, quod nemo negat, quare ab Athan. in symb. exponens
unitatem duarum naturarum in Christo ait, sicut anima rationalis, et caro unus est homo, ita Deus,
et homo unus est Christus; ubi dixit ita Unitas, et humanitas, & &.

Dices: Patres docent Christum esse duas naturas conjunctas, non divisim, ut loquitur
Vualdensis ubi supra cap. 82. ibi: opponit igitur antiqua fides Catholica duas naturas,
deitatem enim, carnem, et Christum esse Christum conjunctim, nulla naturarum divisione; at
in sensu tali, quaelibet illarum praedicatur de Christo divisim, ideo illarum qua-
libet divisim praedicatur, et etiam sumpta abstracte pro concreto, quaelibet divi-
sim de Christo praedicatur. quia non recte explicatur in sensu tali esse loquutos, vel sumpsisse
abstractum pro concreto.

Resp. Divisim, et divisim sumi Christum, physice et dialectice; divisim physice
est, quod duae naturae in eodem supposito physice conjunctio inveniatur; et divisim in hac sorte

est

ē, qđ una ab alia suppositate separata reperiat: sicut diatetica, qđ Vbo-
que n. ex pte prati sumat, ꝛ diuisiꝫ in hoc sensu ē, qđ una sine altera
~~prat~~ prat, qđ ꝑ Vualdensis, et ꝑᵃˢ asserunt eē deos necessariꝫ, tāvᵒ di-
uisim sumunt sicut, ꝛ diuisim pfice, n̄ autꝫ diatetica, qđ pro
euidenꝫ: nā Vualdensis āit nullū illarꝫ triū naturꝫ eē xpm diuiꝫ;
at diuisim dialectice sumptꝫ, hoc eē falsꝫ; nemo enim negare pōt in
sensu saltꝫ identico stare ppō xpꝫ ē Deitas, xpō de se ipso dicente,
Ego sū Via, ꝛ Veritas, ꝛ Vita: vita autꝫ, ꝛ veritas pr illos idꝫ sū, ac
Deitas: sꝫ si diuisim à Vualdensi n̄ sumit' dialectice, & pfice dis-
iuncta supposito, nec stoꝫ numᵉ suppositate à Dnitē separata, qđ ē
de fide, ꝑ quꝫ ꝯ Nestoriꝫ disquentꝫ suppōto in xpto.

Ex his ad argꝫ patet nēgo ē sequela, dicꝫ dicat' verum
eē aūs in ꝓposito ꝓpositᵉ huiꝫ ex his, qđ pronꝫ ꝯponentibꝫ in
recto supponit; falsꝫ autꝫ suꝑᵒ de ꝓposito ꝓpositᵉ huiꝫ ad hoc,
qualꝫ eē ꝓpositꝫ xpti sequenti eēᵗ mors trahimꝫ, qđ nō inter tali
ꝓpositi in recto solū dit vniꝫ ex ꝯponentibꝫ, à quo alia abstracta
recto disgrent': ~~unde~~ unde de illo nec etꝫ in sensu identico poti
abstracta ꝯponentia enuntiari, & vniꝫ solū illorꝫ s. in abs=
tracto sumant', unde, qđ albꝫ n̄ ē ꝓpositꝫ ꝓpositᵉ huiꝫ ex his, &
huiꝫ cū his, s. huiꝫ ad hoc, hic ē vᵃ, albꝫ ē corpꝫ, hec autꝫ
falsa albꝫ ē corpꝫ, ꝛ albedo sicut etiam.

§. 3.

Conclusio tertia proponitur, ꝛ roboratur.

Pᵃ xpti n̄ ē ꝓposita ꝓpositᵉ huiꝫ ex his, & huiꝫ ad hoc, s. cū his.
Ita Durandꝫ in 3. dist. 6. q. 3. cui assentiri videt' Ferrara 2º gent. cap. 54. docens
ꝓpositꝫ ex aīa, ꝛ carne n̄ eē huiꝫ ex his, sꝫ cū his, ꝛ Caiet. hic ad 3. dub, illaꝫ
exᵖlice secꝫ Nazar. ꝯtrouia vnica cᵃ 5. 6. ꝛ 7ᵒ docens ꝓpositꝫ ex humite ꝛ
ꝑsonalitate n̄ eē ꝓpositꝫ cū his, ꝓpositꝫ autꝫ ex humanitate, ꝛ Dnitē eē
ex his, ac tandꝫ ꝓpositꝫ xpti ex Vᵒ, ꝛ humᵗᵉ cū his eē pro pte, quia Vꝫ

dū

dr subsistentia, et existentia, qua includit divinitatem. = Probat illam Durandus, quia esse compositum compositione ex his debet ex componentibus, tanquam existentibus componentibus ipsum, et esse illis posterius saltem ordine naturae: at personalitas Christi non debet ex natura divina, et humana, tanquam ex partibus componentibus ipsam, nec est aliquid illis posterius, et praexistit verbi saltem ex illis, saltem natura humana: ergo persona Christi non est composita. Ex quo infert compositum Christi non esse proprie compositum, nec compositio huius adhuc non esse proprie compositio, cuius illatio nobis placere non potest. Et illa argumenti fundamento verbo [illegible], et [illegible] personis [illegible] trahit.

Fundamentum autem, cui innititur deficit 1°: Arguit in 4° [illegible], cum ex inde quod personalitas Christi ab humanitate, et prioritate ad illam inferat inde, quod et posterioritatem persona Christi ad humanitatem, non enim divino idem personalitas, et persona Christi: nam personalitas solum dicit [illegible] naturae, quae autem est posterior natura.

2°: nam persona Christi non est subsistentia Christi abstracte, dicit subsistentem in natura humana; at subsistentia verbi absolute sit prior humanitate, et hinc humanitate subsistit prior illa non est: ergo non bene Durandus ex inde quod persona Christi ab humanitate natura, colligit non esse compositum ex illa compositione ex his. = Denique esse compositum aliquo modo debet a suis componentibus: Igitur persona Christi ab humanitate, et divinitate aliqua ratione dependet, [illegible] dici potest composita compositione ad illa.

Si dicas: non dici compositum compositione ex illis, sed compositione huius ad hoc; [illegible] persona Christi coniungitur humanitati, et illi compositur, haec cum illa componitur. = Contra 1°. nam hoc modo esse compositum non est esse compositum, sed extremum componens, ut natura dicitur componens [illegible], [illegible] aliqua ratione composita compositione illis: ergo non valeat persona Christi compositum esse. = 2°: nam alio modo est persona verbi potest dici composita, quando humanitati coniuncta; at solum persona Christi dicitur esse composita, ut [illegible] verbi subsistentis [illegible]: ergo compositio Christi non consistit in illa illa coniunctione; unde si Durandus hoc modo intellexit compositum Christi, [illegible] illius invenit, [illegible] non est.

Notandum est sic: persona creata non est composita ex subsistentia, et natura [illegible] una ex his, [illegible]; at persona [illegible] humanitatis [illegible] subsistentia creata: ergo ex illa, et natura non componitur persona Christi ex una ex his, [illegible]: patet [illegible]: in composito ex his [illegible]

tertium

tertiũ, qd ƀ ꝑ se unũ, & à cõponentibꝰ realr distĩ, ut ꝑt in cõposito ex mãa, & fõa; at ex subsistª, & nãa creata n̄ resultat 3ũ, qd sit ꝑ se unũ, & ã cõponenti- bꝰ realr distĩ: ḡ mior ꝓb. p. ꝓr, ut aliqđ sit ꝑ se unũ ꝑ cõpõẽ debent cõparari extrema cõpoˢ ut actũ, & pãa; nãa autẽ, cũ actꝰ sit n̄ cõparat ad subsistª, ut pãa ad actũ. ꝓr suadet ex eo, qd subsistª ẽ mõꝰ nãe; resul- tans ex nãa, & subsistª n̄ ẽ qd distĩ reali ab illis: ḡ.

= Veri n̄ recte capio huiꝰ argti efficaciã; falsũ existimo, qd creatũ ut ex subsª, & nãa cõpositũ n̄ ẽẽ ꝑ se unũ, tũ qd ẽ mã orĩ subscali, atq inde sũpti, & ꝓbabili, tũ etiã qd alias ꝑ xpti una ẽẽt unitate ꝑ accidens, qd Nazarius minimẽ ocedet. tũ deniq nã si illiꝰ ro sclu- daret à fortiori ꝓbaret ꝗ xpti n̄ ẽẽ ꝑ se unũ, quatenꝰ ex hum̄, & dnã nãa cõpositũ, cũ cõparent ad invicẽ, ut actũ, & pãa. & tũ autẽ do- cet Nazariꝰ. = Deinde: nã ex eo, qd subsistª ẽ mõꝰ nãe n̄ recte col- ligit qd ostitutũ ex subsistª, & nãa n̄ disgui reali à nãa; nẽc enĩ sub- sistª in sui ostitª n̄ dit, ƀ tn̄ ꝗ quẽ ex subsistª, & nãa ostituit ꝑ differt à nãa qã subsistª, & ã subsistª qã nãe.

= Pr. ꝑ enĩ dna ꝑ ꝑã disguit à nãa, & ꝑ ꝑãa ab illa, qd dit ꝗ, ab ista qã nãe, q̃ int nãe dnã, & ꝗ ã illiꝰ distio rõis; at int nãe creatã, & ꝗ ẽ distio realis: ḡ ꝑ creatũ reali disguit à nãa qã ꝑꝗ, & ab hac qã nãe.

= Missis ꝗ his oꝰ di mis, ali ꝓr ꝗ. et nã de cõpto cõpõne, ex his nullũ ex cõponentibꝰ diuiniẽ ꝑ rat, ut ꝑt in hum̄, de qua cõpõe ex his cõponit ex cõrpo- re, & aĩo, nullũ eorũ prat liuiꝰ; at de cõpto ꝑ prat unũ ex cõponentibꝰ eiꝰ vẽꝰ, & ꝑ ꝑꝑ ꝑsonalitẽ: ḡ.

= 2: cõpositũ cõponitª ex his intrẽ in recto cõꝑortat utrumq extremũ cõponens, & ꝑ utroq in recto supponit; at ꝑ xpti n̄ cõꝑortat in recto ꝗ, & hanĩ, & ꝗ in recto, & nãe in obliquo: ḡ n̄ ẽ ꝗ. coꝰ tenet; ꝑ miss ꝑ ꝓbanlẽ - mior ꝓr. ꝑ. nã album n̄ ẽ cõpositũ ex albedine, & corpore cõpõe ex his, q̃ in suꝑꝑ n̄ cõꝑortat utrumq in recto, & abstractũ in recto, & albedinẽ in obliquo: ḡ. 2º ꝓr mẽ ꝗ ex cõponentibꝰ sdꝗ in recto, & altũ in obliquo sufficienr disguit à cõposito ostante in recto ex utroq: ut unũ dicat cõpositũ cõpõe ex his, &

abeiꝰ

alterius huius actus: ergo ad esse compositum exhis natio colligit &c. = Deinde probatur idem ex Doct.o D. Thom. 1. p. q. 29. art. 4. ubi docet quod nomen significare in recto relationem, et subsistentiam, et in obliquo naturam: ergo persona xpti &c. = 2.o ex definitione personae tradita a Boetio: persona est rationalis naturae individua substantia, id est incommunicabilis. in qua natura rationalis ponitur in obliquo. = Denique. si persona importaret in recto, sive in supposito, sive in significato naturam, non posset dici esse in Deo tres personas; contra est de fide: ergo persona secundum naturam numerari cadere super substantiam, numerat tamen [illegible] quo ad g[illegible] supponit, et in recto importat: ergo si persona in recto significaret naturam non posset [illegible] numerari.

= Arguitur 1.o ex 5. Synodo generali collat. 8. can. 7 illis verbis. si quis in duabus naturis dicens unitatem in deitate, et humanitate unum Deum nostrum Jesum xptum cognosci [illegible], ut per hoc significet differentiam naturarum, in quibus ineffabiliter unitio facta est, et postea ex istis et compositis &c.; at hoc [illegible] compositum exhis: ergo &c.

= Similiter ex Damasceno ubi supra. illis verbis [illegible] xpti ex duabus naturis esse compositum exhis, non autem [illegible] xpti [illegible] et humanitate [illegible] ex his. = [illegible] natura divina non componit cum humanitate [illegible], sed mediante persona componente cum illa: ergo si compositum ex humanitate, et persona non est compositum exhis, nec compositum exhumana, et divina natura poterit esse compositum exhis.

= Dico in hoc [illegible] esse componi ex componentibus [illegible] convenire, alibus enim [illegible] ex albedine, et corpore compositum est, et tamen non dicitur compositum esse huius exhuius [illegible]: quia ex componentibus non [illegible] compositum huius exhis, [illegible] generice [illegible] compositis [illegible], unde ut compositum aliquod sit huius exhis [illegible] exigit, ut [illegible] sit unum per se, [illegible] extremorum componentium non solum intra, [illegible] in recto in composito includat, [illegible] autem persona xpti non deficiat [illegible] unitatis, deficit tamen inclusio utriusque componentis in recto; [illegible] asserat composito ex natura humana, et divina, inde non sufficit esse compositum esse compositum exhis.

= 2.o arguitur: [illegible] ex humanitate, et Verbo compositum ex illis esse compositum exhis; et xptus [illegible] xpti hoc [illegible] &c. = Respondemus [illegible] maiorem; distinguo minorem [illegible] in recto, nego minorem, [illegible] in recto, [illegible] in obliquo, concedo minorem, et nego consequentiam, ut enim recta inferret natura erit, quod [illegible] componentium in

in recto; ita q° Xpti Unionis in recto importaret.

Arguit 3.° et instat contra hanc solutionem: quia Xpti in recto importat humanitatem: ergo illa, et sic est opposita oppositio contradictoria: probatur ans. 1.° quia q° Xpti importat humanitatem, atque gratiam Xpti; at haec illam importat in obliquo; ergo etc. 2.° quia haec propositio est vera, Xpti, seu q° Xpti est verbum; at verbum substanti= vum non potest vere affirmari de aliquo, nisi cum subiecto identificetur; ergo gratiam hoc identificatur cum q° Xpti, quae identitas non potest salvari, si q° Xpti illam importet subiectum, et non in obliquo.

Resp. neg. ans: ad 1.um, dico; nego consequentiam: nam gratia dicit in obliquo naturam ut habilem; q° autem cum importet ipsam in recto, importat in obliquo naturam ut actuatam, et expletam, quod sufficit, ut dicatur in recto importantiam: et si humanitas in obliquo importet. — Ad 2.um dicitur hoc verbum affirmari de omni habente humanitatem, et ideo q° Xpti est habens humanitatem de illa vere dicitur, praedicato, et si non humana non identificetur cum eo, quod importat in recto per hoc quod habens humanitatem identificatur cum illo. Et haec de illo dubio, applicando litteram Magistri in 3. dub. §. 4. ad illa verba cum autem, et alij ubi a Duran explicatur.

SOLI DEO HONOR, ET GLORIA.

INCIPIT MAA DE PRÆDESTINATIONE Sanctorum, de qua agit Angelicus Præceptor D. Thomas 1. p. q. 23.

Triplex acceptio prædestationis refertur a theologis. 1º usurpari solet prædestatio pro ordinatione æterna cujuscumque rei a Deo in tempore, ita prædestationem accipiunt lib. de divinis nominibus cap. 5. et alij, dictam prædestationem acceptam late, et generaliter esse docuerunt Hugo Victorinus lib. 1. de sacramentis p. 4. cap. 25. et D. Thomas in præsenti ar. 1. = 2º usurpari solet prædestatio pro destinatione peccatorum ad æternum supplicium, ita Paxans. Aug. lib. 5. de civit. Dei cap. 1. et Prosper ad 2. et 3. obiect. et alij quam plures, d. acceptio deficit a significatione proprietate, quod prægnitio, seu æterna damnatio non est finis realis creaturæ, quem prædestatio respicere debet.

= 3º cum omni proprietate accipit prædestatio pro transmissione creaturæ intellectualis ad æternam beatitudinem, et isto 3º modo accipienda est prædestatio quæcumque absolute prefert, ut omnes docent theologi, et in isto sensu disputamur Deus illustr. Aug. Prosper lib. de prædestatione Sanctorum, et de dono perseverantiæ, et de nat. et gra: et Prosper, et ad obiectiones, et D. Anselmus lib. de prædestatione concordia cum gra, et libero arbitrio. Magister q. 40, et 41. et D. Thomas in præsenti q. 23. 1º prædestationem, et existentiam examinat, 2º ad illius effectus exemplandos refert, 3º aliqua antea obiiciebat. 4º illius causam disquirit, ad tandem eius certitudinem, et aliam divisionem assignat. pro cuius doctrinam ordine sit

ART. 1.

Utrum omnes prædestinentur a Deo.

= 3plici conclusione respondet D. Thomas in 1ª affirmat esse in Deo prædestationem, in 2ª asserit prædestationem esse, ac nomine eorum transmissionis creaturæ realis in vitam æternam; in 3. affirmat esse ... quo ad ... inadæquatam ... gra, ... et merita ...

Dubium 1.

Quos actus intellectus, et voluntatis requirat prædestinatio usque ad sui executionem?

ante

Antequam ad quandam difficultatem accedamus aliquas suppositiones, ad rationem exitus praedestinationis, indubitata fide, tenendae, quae probant Sacrae Paginae quamplurima testimonia v.g. ad Ephes. 1. dicitur, qui praedestinavit nos; et ad Rom. 8. quos praedestinavit hos et vocavit; et alibi saepe, unde veniat traditur sub nomine electis, et in quo sensu hoc titulum tradidit, ad hanc statum de electorum transmissione ex quo vocatis infine vitae aeternae iure optimo praedestinatio appellatur; et hoc esse existit in Deo ab aeterno: ergo datur praedestinatio in Deo facta. minor constat, quia quidquid tempore exequitur Deus in sua mente ab aeterno habet dispositum.

Explicatur amplius hoc titulum. abstrahendo a veritate huius circa aliorum praedicatorum: quidquid Deus in tempore exequitur ab aeterno in sua mente disponit, et sua voluntate decernit; sed Deus in tempore plures homines et Angelos ad gloriam transmittit, ipsorum transmissionem disposuit suo intellectu ab aeterno, et sua voluntate decrevit; tunc siendo ista transmissio, vel in actu intellectus disponentis, vel voluntatis decernentis, vel in utroque simul consistit: ergo datur transmissio itaque praedestinatio in Deo, discursus est legitimus, et minor syllogismi constat, quia nec voluntas Dei aliquid de novo in tempore velle, nec eius intellectus aliquid de novo intelligere, vel disponere possit sine immutabilitatis praeiudicio. moraliter. — 2° suppositio est requiri ad praedestinationem electionem praedestinatorum, quia praeordinat intentionem finis, et in suis electionem eorum ad gloriam, et merita, quod probatur quia primo in sacra Scriptura praedestinati appellantur electi: ut ad Ephes. 1. elegit nos in ipso ante mundi constitutionem. — 2° constat: nam modus agendi libere est praecedere ex intentione finis, et ex electione mediorum ad executionem; et Deus libere homines ad gloriam transmittit, cuius transmissionis finis est gloria, media autem gratia, et merita; ergo transmissionem istam debet praecedere electio ad gloriam, quae appellatur intentio, et voluntas dandi gratiam, et merita, quae appellatur electio: an autem electio ad gloriam efficax supponatur praevisis meritorum art. 4. huius quaestionis constabit.

— 3° suppositio est requiri ad praedestinationem ex parte Dei intellectus simplicis intelligentiae requirentis electionem ad gloriam, et requirit etiam scientiam, scilicet iudicium regulans electionem. quod probatur supposito illo axiomate nihil volitum quin praecognitum, quod verificari debet in omnibus voluntatis, cum haec voluntas actu sit caeca, nisi sit ad praedestinationem, eius praedicti actus intellectus dirigentis decet concurri. — 2° constat ex illis verbis ad Ephes. 1° qui

operat

A

querat. ria ani scilicet Voluntas [illegible] dominii. [illegible] opera sub. dei scilicet [illegible]; nec per scilicet [illegible], seu inquirentem [illegible]. [illegible] certum iudicium [illegible] electionem, de quo [illegible] 12. q. 14. art. ad 2.
[illegible] nunc sequitur [illegible] electionem, tertia, quae vocant medium [illegible] nos [illegible] in [illegible] tertio [illegible].

[illegible] duos actus, unum voluntatis, et alterum intellectus [illegible] [illegible] actus voluntatis executionem [illegible], et appellat usum. [illegible] actus [illegible] intentionem, seu decretum [illegible] in voluntate decretum executionem; et [illegible] electionem, sit medium in [illegible] inter [illegible] usum, et executionem.

In 3. [illegible] dividunt [illegible] Vasquez in [illegible] lib. 2. cap. 3. art. 2. [illegible] ad [illegible] negotium [illegible] credit [illegible] in Voluntate [illegible] inter [illegible] duos actus [illegible] voluntate [illegible].

[illegible] medium [illegible] electionem [illegible] in Voluntate [illegible] [illegible] necessitate [illegible] actus pendet [illegible] iudicio [illegible] electionem. [illegible] infra [illegible] in [illegible] libertatis [illegible] merito [illegible] supponens, [illegible] liberalis [illegible] nisi [illegible] actus Voluntatis [illegible] quorum alter spectat [illegible] intentionem, alter [illegible] executionem [illegible] ibi [illegible] intentionem, et executionem [illegible] in [illegible] Voluntate [illegible] quo [illegible] admittendum esse [illegible] et merito [illegible] [illegible].

[illegible] in Voluntate [illegible] actus [illegible] electionem distinctus, qui appellatur usus; at [illegible] actus in [illegible] Voluntate [illegible] Voluntatis [illegible].
Respondent [illegible] in Voluntate [illegible] usus, qui sit actus a Voluntate [illegible]

elicitus distus ab electione, et solus actus a voluntate separatus sit actus potentiarum exequentium, qui fiunt ex motione voluntatis, et ideo appellant usus voluntatis non elicitive, sed imperative.

Secundo. neque recessit, responsio menti S. Thomae sequiere, quod in articulo relato de fine ipsa ita sola dat, unde manifestum est, quod usus proprie est actus voluntatis, sed actus, quo a voluntate fiunt, illius imperative non dicuntur proprie de voluntate. Et aliarum potentiarum ex voluntatis motione. ... = 2. et in articulo 4 ad 1. ... ita ... S. Thomas dicendum, quod ipsius executionis opera procedit motio, quo voluntas movet ad exequendum, sicut ad electionem precedit ... usus ... pertineat ad ... dictum motum, medium est inter electionem et executionem; sed actus aliarum potentiarum ultimi sunt ad executionem: sed cum S. Thomas usus pertineat ad motum voluntatis, et mediet inter electionem, et executionem non consistit in actu aliarum potentiarum, nec in electione, sed in aliquo distincto ab illis.

3º. neque postquam singulis ... usque ad 10 inclusive egit de actibus voluntatis circa finem, et media, ait, in 3. parte ... deinde considerandum de actibus imperatis a voluntate sit de imperio, et aliis: ... ergo ... actus, de quibus antea tractaverat, inter quos est usus, esse actus a voluntate non imperatos, sed elicitos.

Denique ... actus in nostra voluntate repertus, nisi de illis dicatur quod ... aliqua imperfectio sit, sed etiam reperiri in divina voluntate, seclusis imperfectionibus, et in nostra voluntate reperitur usus distinctus ab electione, et de illis ... nulla est imperfectio: ... actus aliqua ... ab electione distinctus ... voluntati divinae: ... mere circa media ... distinctus ... ipse ... in ... ponat.

Notandum est: media ... imperari in ordine ad finem, ... in ordine intentionis, 2º ... in ordine executionis, ... electio pertineat ad ordinem intentionis, usus ... ordinem executionis, ... quod electio ... media, ... finis ... ad finem, ... ad ... possibilitati mediorum, usus autem ... ad media, ... finis in ordine executionis, et ad finem ... quo ... electio, et usus ... eadem media, ... in illa sub diversis rationibus, ... actus ... in ... diversis ... electio, ... si ... eadem media ... in nostra voluntate ... actu ... in ... voluntatis ... et ... complacentia ... ad finem, ... in ... sub diversis rationibus.

...

= Ex hoc electio, cum sit volitio de mediis specificatur a fine, quo ratio appetendi media in ordine intentionis, utpote non est a fine, sed a mediis, ut sic tantum specificatur. Ergo electio, et usus gaudent specificationis [illegible] diversis, et non [illegible] eiusdem. = Urget 2°. Actus electio ratione eorum quae attingit spectant ad ordinem intentionis non specificatur a mediis, et illa, ut [illegible] respiciat quae sunt liberalia; deorsum ut executivus quia a meritis specificatur, quod spectat ad ordinem executionis, in quo quidem est meritio, et est a merito: Ergo erit etiam electio adhuc, et merito, quae existit in ordine intentionis specificatur a [illegible], quae in illo ordine finalis est, nihilominus usus, seu executivus executivusque, et meritorum, quae in ordine executionis est a meritis, et a meritis in hoc ordine [illegible] specificatur, et tamen datur inter hos actus voluntatis distinctio.

= Dicta [illegible] opponit Vasquez: (Attr. 1.2.q.6.ar.3 in corp.) dicit, unde manifestum est, quod motus primo est, se voluntatis, tanquam moventis, rationis autem tanquam dirigentis, et aliarum potentiarum tanquam exequentium; et actus ab illa potentia elicitur, quae executive operatur: Ergo [illegible] non est actus a voluntate elicitus = Ex Vasquez, ex eo quod Attr. dicat, ~~[illegible]~~ usum esse actum rationis, tanquam dirigentis non sequitur esse actum elicitum ab intellectu: Ergo partiter ex eo, quod dicat esse actum voluntatis ut moventis, non sequitur elici a voluntate =, ex 1°. quod [illegible] usus est actus voluntatis tanquam moventis, sicut est actus imperii, ut multi, a volitione, ut docet Attr. 1.2.q.17.a.1. et tamen [illegible] non est actus a voluntate elicitus: Ergo ex eo quod usus sit actus voluntatis tanquam primo moventis, non licet colligere esse actum a voluntate elicitum.

= Proinde [illegible], actus ab illa [illegible] elicitur, quae executive operatur ad illum; sed executive actiones operatur ad illum, sed [illegible], si possunt dici, [illegible], ratio, et potentiae a voluntate, non activae, sed passive operantur ad illum, quatenus media illa a voluntate applicantur ad opus, unde ab illis non eliciuntur, sed ab voluntate quae executive actiones operatur ad illum = [illegible] nam [illegible], quod [illegible] voluntas debet dirigere, et movere, illius [illegible] tanquam elicientis, etiam ut moventis est. = Ad 2 [illegible] nego consequentiam ex eadem [illegible] speciem namque non est suus [illegible], et directio motuum; unde non debet a voluntate elici, et ab intellectu dirigenti, ut subordinato voluntati, et gaudet a media; usus dictus est, et [illegible] illius [illegible] elicientis, unde est ut moventis.

= Inquiret 10°. an electio: an non distinguitur ab electione. [illegible] 1°. cum actus efficax, nisi [illegible] sit [illegible], tota est electio, [illegible] actus efficax, qui versatur circa finem, ut [illegible] medio

2° prob. Caroe: q. in Deo e prud.a tn actuu liberoru, et q. n alie virtutes morales; Deinde q. prud. ut differt a synesi; ... monasticam tn p. priu actionu: q. in Deo recognoscendu e ... monasticam ... ad regulandu illu ab excaemtu: mir inqua e dictas Dr explicat ex D. Th. 2.2. q. 47. ar. 2. ubi ait, patet actu prud. esse praecipere, et q. 51. ar. 2. et 4, ubi ait gnomen, et synesim distinguit a prud.a specialiter sumpta, p hoc, q. gnome e bene iudicativa, synesis bene iudicativa, prud.a aut bene praeceptiva, quod dictu sumptu sit ex Aristotele lib. 6. Ethic. cap. 9. gnome dicitur ea rectitudine ... bonu simpliciter ... temporum inveniendi, et deinde hec vo subiunxit: ... circa eadem q.dem prudentia, et synesis, n e aut synesis, et prudentia, prud.a q.dem praeceptiva, synesis e iudicativa solu.

Huic argto respt Vasquez 1.2. disp. 49. cap. 3 num. 39, nequaquam ... actu ... unde ait Arist. nomine praecepti n intelligere actu ... praeceptandi, et iudiciu, quo prud.a ... et sit de mente Aristotelis q.a ibi agit de praecepto prud.e q. e ante electu, hoc aut iudiciu proprii ... n e, neq. ... rigorosa tale ... electu ex mente Thomae, et concludit Vasquez, ... discrimen inter synesim, et prud.m in hoc, q. synesis bene iudicativa directe deducenda iudiciu de agendis ... illa ... vita, et sup. iudiciu a prud.a factu reflectit indicans recte ... regulas prud.e indicatu ea.

Hanc tn inter ... recte impugnant nn Thom. 1° nam ... dicit Aristoteles synesim, et prud.m circa eadem versari, alteram indicando, et alteram praecipiendo; et si synesis n indicaret directe de rebus agendis, et reflexe de iudicio prud.e n versarent circa idem, siquidem iudiciu, et res, de qua e iudiciu n idem, et diversa sunt: sed ... inter ... e ... mente Phi. = 2°. et iudicandu reflexe de iudicio prud.e an ... illis regulas ... sit, n requiritur a prud.a distincta, sicut et iudicandu reflexe de actu scientifico, ... n requiritur distinctu ab habitu ... eliciente; et ut fatet. Vasquez ex mente Phi synesis, et prud. habitus sunt distincti: ergo actus synesis n e iudiciu reflexum de iudicio prud.e, sed directus de rebus agendis, et inter ... ratione distinctio synesis a prud.a

à prudte, nisi itaque explicandit speciem praejudicii, illa autem illius indicativa. —

3°. quod non ponimus ex parte natura electionis inerratae, altiorem directam directe, et altiorem ad suum instrum practicum electionis, quod idem natum ad virtute habens actum eliciendum sufficit ipse primitus indicandum directe, et ad indicandum rectiorem eiusdem directo non sit natus deus [illegible] natus.

— Neque quod placed dunt Vasquez alicuius ponderis est; falsum enim speciem differentiam in studiosa electione existere, maximamque omnem difficultatem inesse: unde inuenit, quoad multi recte intelligentes, visa differentia electionis sufficient in illam; an autem speciem prudentiae succedere debeat postea examinabimus.

— 3°. patet ex cl. actus practici intellectus supponens electionem distincta ratione speciei, deinde ... Omo inter dat actus practicus intellectus supponens electionem: et dat speciem: mandat, sicut quod ea docuit D. Thom. 1. 2. q. 17. ad ... ad finem corporis illius verbis undique longius, quod imperare est actus rationis, praesupposito actu voluntatis, in cuius virtute sic movet per speciem ad exercitium actus ... nam ... qui talis actus efficacem electionem supponat, movens efficacius ex qua participat, ut dicit D. Thom. affirmat. miror autem sylvagirium ... quod post intellectum finis dat in voluntate dei electio mediorum, dat etiam in omo intellectus post iudicium regulans intellectum, iudicium posterius intellectus regulans electionem, et post electionem quae est decretum pertinens ad ordinem intellectus dat etiam in voluntate ... quod est decretum executivum per imperium ... ergo post iudicium regulans electionem recognosci dat in omo intellectus aliquis actus supponens electionem, et regulans usum quem dat ... haec

— ... electionem ... sunt diversa, ac proinde non mirum quod petant diversa indicia ... intellectus; electio ... respicit ... et ... iudicio regulati, quamuis sint actus diversi.

— Ad 3°. ... nam quamuis electio ... habeant idem obiectum materiale, tamen non diversum ... a forte meditationem applicet ... relinquit ... at nulla est ... assignabilis ... diversa ... actus intellectus ... media in ordine ad finem ... hic ... media, ... electa ... hic et nunc ... mandanda, sic ... diversa ... ratione cognoscibili; et ... indicia diversa ... quod indicium regulans ... intimat

intimat voluntati, et posse ex consequentibus electionem suorum mediorum, et sic non est pure speculativum, et exequentis, at iudicium singulare electionis non intimat electionem in facto, nec ex parte operis, ut factivi, et exequentis, et speculativum pure possibilis, cum ~~iudicium~~ illo posito possit subsequi executio, ergo est iudicium ~~liberum~~.

3º contra istam conclusionem arguitur, quia ut docet D. Thomas 2.2 q. 83 ar. 1 oratio est actus rationis, per quem aliquis superiorem deprecatur, sicut imperium est actus rationis, quo inferior ad aliquid ordinatur, et sic oratio est inferioris ad superiorem, nemo poterit se ipsum orare, sicut imperium sit superioris ad inferiorem, nemo poterit sibi imperare, ergo non est constituendum in imperio in deo [illegible] actum.

Respondetur imperium positivum, quod habet praecepti obligantis cum vi coercitiva pacificari in moribus cum oratione, quoad hoc, quod est non esse eiusdem ad se ipsum, et quoad rationem superioris et inferioris, utrumque enim petit distinctionem suppositorum; imperium autem monasticum solum petit, solum petit superioritatem in ratione intimantis, dirigentis, et moventis, unde in eodem supposito maior potentia movet aliam, ut patet in voluntate, quae, et se ipsam movet, quatenus de uno actu movetur ad alium, vel ex intentione finis ad electionem mediorum, et maior potentia dirigit aliam, ut intellectus voluntatem, unde fit, quod talis imperium non exigat superioritatem in suppositis in eodem supposito. Ratio autem cur oratio illa petit, quod orare, et petere est indigentis ope alterius, nemo autem indigere dicitur illo, quod habet in sua potestate, sive ut virtute, sive per se, ideo eiusdem ad se ipsum oratio nequit esse.

2º arguitur: omnis actus intellectus, vel est simplex apprehensio, vel compositio, vel discursus, sed imperium in intellectu divino nequit esse simplex apprehensio, cum in illo talis apprehensio non sit, nec compositio, aut discursus, cum utrumque imperfectionem includat, nec etiam potest esse iudicium, quia in iudicio veritas, aut falsitas est, in imperio autem, ut explicat, non reperitur huiusmodi scilicet formaliter veritas, nec falsitas, ergo non est dandum imperium in deo.

Ad hoc conceditur Maior, quod etiam procedit de imperio politico et disiunctivo, ut legitur in D. Thomas 2.2 q. 83 ar. 1 ad 3. Ad Minorem dicendum, quod illi tres actus pertinent ad rationem speculativam; diversus autem ad rationem practicam pertinet causare aliquid per modum imperii, vel per modum petitionis, ut dictum est. Ex hoc vero non negat D. Thomas imperium in nostro intellectu compositionem esse, vel iudicium in divino intellectu absque compositione, immo oppositum intimare videtur, cum asserit, quod ad rationem practicam pertinet causare aliquid etc. quorum verum legitima intellectio est, quod imperium

comprehensionis sub aliquo ex his actibus datur comprehendi non potuisset sitterat extra limites
speculationis, et ultra addendo voces caritatis, quae in se potestatem amplectuntur ex Thomistis
Mazarius sup. q. 19. ar. 1. Quaestio uni. Albertinus disp. 63. sess. 6. Sylvius art. 3. et Mr.
Joan. a S. Thoma disp. 15. art. 1. itaque si liceat comprehensionem dicere volumus ad rudimentum,
et sibi dictum ex parte comprehensionis magis, adhuc potest habere veritatem, aut falsitatem,
et unam vocem facit; facit hunc terminum, hoc indico suaviorem, ut fiat modo, unde
potest aliquis resp. ad varia et ad suaviorem.

= . VI. arguitur; si comprehensio est naturalis ad utrumque actionem sequeretur, ut actus non esset liber,
et omne naturale, et ex omni fallitur. Et. prob. seq. necessitas antecedens tollit libertatem ab actu
illum naturalem constituit; at si comprehensio est naturalis et utrumque induerunt necessitatem antecedentem. Ergo.
Prob. min.: necessitas se tenens ex parte actus est necessitas antecedens (quo certe beatifica visio
necessitat in patria ad amorem, quae ex parte actus se tenet) ergo comprehensio se tenet ex parte
actus regulariter, et alias ex illo natio sequitur usque ergo induit necessitatem antecedentem.

= R. neg. seq., ad cuius prob. dist. maj.: necessitas se tenens ex parte actus est
necessitas antecedens, si proveniat ab aliquo decreto ad rationem libertatis, et in illo constituto,
nego maj., si ex ita stringat, ommitto maj., et dist. min.; eodem modo, nego consequentiam.
Si posito comprehensio, natio sequatur usque, et comprehensio se tenet ex parte actus se quatenus ad electionem
liberam sequitur, et in terra constituit potestate, ideo non induit necessitatem
antecedentem destructivam libertatis, sed necessitatem infallibilitatis, quae cum libertate
compatitur.

= Dices, quod visio beata se tenet ex parte actus et infert natio amorem, et quamvis illum libera potestate moverit, amor regulatus est in se natio, et elicitus primum
naturaliter, ut sit liber in eo ante sed ex potestate. Ergo si comprehensio se tenet ex parte
actus et infert natio usque non erit in se frater liber, etsi ad liberam electionem
sequatur, et deinde gaudebit libertate in eo, scilicet in electione.

disp. 6 = R. neg. conseq. talem quod visio beata se tenet ex parte actus, et infert natio amorem,
necessitatem in eo ex meritis obiecti propositi, quod est summum bonum clare visum, et
ab ipsa necessitate solum consequitur, neque ab ea, et ideo, itaque amor in patria naturalis
est, et ab alia necessitate non provenit in eo, quod proveniat ex visione illa, natio sequitur
utcumque, sed quia ex parte meriti obiecti necessitas talis inducit, quod non stringat in obiecto
comprehensionis, et ita non est par ratio.

ex

Ex dictis colligitur ordo actuum concurrentium in negotio prædestinationis. Primus actus fuit intellectus, quo Deus gloriam hominum, et Angelorum, ut possibilem voluntati proposuit, deinde fuit secutus in voluntate actus electionis hominum, et Angelorum ad gloriam, deinde ad istum finem Deus intellectus indicavit de media conveniente, et postea voluntas media, ut ad gloriam efficaciter conducentia elegit; deinde fuit secutus in intellectu præceptum, quo media, atque electa efficaciter ordinavit, ut voluntati ad gloriam exequenda proposuit, et postea in voluntate fuit decretum executionis de medijs exequendis in tempore prædicto, ac tandem in tempore fuit secuta executio.

Dub. 23. In quo ex prædictis actibus essentia prædestinationis consistat?

Examinatis dub. ante actibus ad negotium prædestinationis concurrentibus tam ex parte voluntatis, quam ex parte intellectus, restat inquirere, in quo eorum prædestinatio consistat, quæ litigium pluribus visa est fore denominare, inter quos est D. Caiet. Si enim, inquit, accepi prædestinationem Cardinalis, prædestinatio significet ordinationem, ut probatur in electione consistendo erit; si vero significet, ut dicitur in actu intellectus, si autem ut dicitur, et ut probatur significet in actu utriusque potentiæ prædestinatio sustentanda erit.

Prima sententia docet, prædestinationem in actu voluntatis consistere constanter ordinem ad istum ordinantem, efficaciter media in ea, et fine, ita Scotus. 1. p. q. 47. Scotus q. 1. in primo. Gregor., et alij, quos refert Magister Vasquez disp. 83. cap. 3. in illa q., et probabiliorem inclinat Suarez lib. de prædestinatione cap. 7. = 2.a sententia affirmat prædestinationem consistere ex æquo in actibus utriusque potentiæ, hanc referunt Alarcis, Marilus, Pethus de Laurentacio, et in ea, ut probabilitatem inclinat Nonnus in commentario disp. 22. cap. 4 in fine, referens etiam Medina, et alios. 3. Tertia vero sententia docet, essentiam prædestinationis consistere in actu quodam intellectus. ita Capreolus in 1. dist. 40. q. 1. art. 2. Ferrara, D. Caiet. M. Bañez, et simul sequenti Cornejo, Nazarius, Mabendo, Salmanticenses, Ad. loca a tertio. Albares, ex aliis Bellarminus, et Granados. et Rubio.

Quamvis autem hi Authores conveniant in eo, quod non in actu voluntatis, sed in actu intellectus prædestinationis consistat, differunt tamen in assignando actu intellectus in quo consistat; aliqui enim dicunt consistere in iudicio Dei intellectus præcedente electionem ad gloriam, alij vero in iudicio practico de medijs supponente electionem ad gloriam, et sumpto de electis medijs,

Ergo multi Thom. et alii plures docent consistere in imperio intellectus supponentis electionem et gratiam, et supposita dilectione executivum, prout explicatum fuit.

Vel certe praedestinatio consistit in actu voluntatis efficaci in recto, et in obliquo intellectu prius supposito, et connotato actu voluntatis. Hic loquitur ad utrumque. Patet expresse in D. Thom. pluribus in locis. q. 1. de Veri. ar. 1. ad ... ubi de divina voluntate loquitur, de qua locutio est, ubi de praedestinatione, sic ait: Et ideo praedestinatio includit voluntatem, sicut et ratio providentiae importat rationem speculativam, et practicam. idem dicit S. Thom. in 1. cap. 6. de Veri. ar. 1. in corp. et ad 4. et 2. et ad Gent. et sup. q. 11. in corp. et ad 3. et in alia ar. 1. in corp. et ibi.

Deinde ... infertur, ... praedestinationem plane esse quoad 2. partem. Nec probat, Praedestinationem connotare, et supponere effectum actum voluntatis, et in sup. ... Praedestinatio praecipue ... infinita ratio supponit, ut prius voluntatem finis, et praedestinatio ... consistit in ratione praecipua, ut infertur ... Probatur 2. ... certe ... nam de ratione praedestinationis efficaciam, et efficacia intellectus derivatur ex actu voluntatis, et praedestinatio ... supponit et connotat actum voluntatis ... inquam ... sufficientem ... ... ad exercitium, et ... moralis efficaciae, ... intellectus liberi intentionem supponit actum voluntatis, qui est liberum, ita praedestinatio includit actum voluntatis, ... libertate, ... efficacia ... participare ... et ... diligit ... supponere voluntatem finis, et ... mediorum ... videtur ex D. Tho. q. 6. de Veri. ar. 1. ubi ait, ... ordinat in finem, nisi in quantum est temperatus ... destinat, nisi ... diligens; ... voluntatem supponit actum ... ... fine, et ... virtutes ... ... supponit ... quae ... et ... gratia, et merita, quae ... media in ... fine praedestinationis.

2.º ... praedestinatio ut infertur consistit in imperio, ... supponit electionem mediorum ... praedestinatio est ordinatio efficax ... media ... electa; ... voluntatis ... efficaciam ... finis indifferens ... media obtineri ... praedestinatio supponit rationem ... actum voluntatis ... finis, et ... mediorum.

Ratione ... ... praedestinatio consistat in recto ... intellectus prout ... ex ... D. Aug. lib. de bono perseverantiae. cap. 14. ubi sic ait haec ... praedestinatio ... nil aliud est nisi

praescientia

2.

pra[e]paratio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur quicunque liberantur; ergo pertinet ad intellectum pro[ut] dirigit se et manifestum, etc. praeparatio namque patientis petitur et agentis; utraque pertinet ad intellectum: ergo praedestinatio non in actu voluntatis, sed in actu intellectus consistit; minor constat, quia praedestinatio in qua est, dicit voluntatem ex D. Th. q. 6 de veri. art. ad 2. obj. et in praesenti solutione ad 3. ubi sic ait: praeparatio praedestinatio est pertinens, primo dicta praeparare ad agendum. in actu[s] intellectus pertinent vero operis faciendi.

2º pr. namque praedestinatio idem est, quod praefectissima provisio quam voluntas ergo ad finem beatitudinis efficaciter ordinatur; at pertinet in actu intellectus consistit: ergo et praedestinatio. minor probatur ex nominis ethimologia, sumitur enim provisio a provideo, quod videre aut actus est intellectus. 2º pr. etiam minor ex Boetio 4. de Consolatione ubi ait, quod provisio est ipsa Divina ratio in summo omnium Principe constituta, qua cuncta disponit. 3º pr. namque provisio est pars prudentiae, et quam alia duo pertinet ordinant scilicet memoria praeteritorum, et intelligentia praesentium, ut ex praeteritis memoratis, et praesentibus intellectis conjecturamur de futuris; ut D. Th. 2. 2. q. 49 art. 1. in corp. et 2. 2. q. 47 art. 6. sed prudentia ad intellectum spectat. ergo similiter pars ejus, et ideo praedestinatio.

3º pr. etc. praedestinatio generaliter est ordinatio omnium rationalium ad finem determinatum per certa et determinata media, quocirca D. Th. illam definiens ait, est transmissionem rationalis creaturae; et praedestinati praeordinati dicuntur in Sacra Scriptura, at intellectus pertinet ordinare, et non ad voluntatem: ergo praedestinatio non in actu voluntatis, sed in actu intellectus consistit. minor multipliciter pr. 1º ex D. Th. sup. q. 22 art. 1. in corp. ubi ait: quod sapientis est dirigere et ordinare; et 1. 2. q. 63. art. 1. ubi ait ordinatio est actus intellectus, quae consistit in quibusdam ordinatis inferiorum ad superiora, et alibi saepe.

2º pr. illa minor. ordinare unum ad aliud est unum cum alio conferre, at collatio unius cum alio ad intellectum practicum spectat, sicut ad speculativum infertur illatio unius ex alio: ergo. 3. Ordo rerum in quo a primo egrediuntur, et iterum in eo ad invicem collocantur, pertinet ad artem, quae est habitus intellectus, de quo D. Th. q. 5. de Verit. art. 1. ad 9. ordinatio rerum in finem, quae est providentiae, et praedestinationis spectat, soli actui intellectus competere potest. 4º quod ordinare aliquid in finem, idem est, quod dirigere; at directio ad intellectum spectat, non ad voluntatem, quae cum sit potentia caeca, ab alio dirigitur, ergo ipsa non potest dirigere, et consequenter nec ordinare. 5º namque ordinare ad superiorem pertinet in

humanis

humanis, quia Dux in exercitu ordinat, qd milites facere debent, et plures in reli-
quo ordinat de aliis a subditis, et idem est de Principe in republica, qd ordinare habet, a te
ipso pertinebit, et utrumque patet, [illegible] in dicto [illegible] = [illegible] non [illegible], ut
ordinare appetat, natura supponit [illegible] ordinate [illegible] [illegible], valde [illegible]
sine ordine [illegible] [illegible] ordine a [illegible] appetit [illegible]
nat, [illegible] exequatur, qd ordinem [illegible] supponit, ita nec [illegible]
potest ordinare [illegible] ordinem [illegible] supponit factum.

Ad [illegible] in forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] inter [illegible] [illegible], nec [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], potentiarum [illegible] [illegible]
ingredientia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] efficaciae.

Ad 2am. n. [illegible] [illegible] [illegible] ait nihil aliud esse [illegible] nisi [illegible], et
[illegible], quorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] authori-
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ingrediuntur [illegible]
in recto. = 2o non [illegible] inter [illegible] [illegible] efficaciam [illegible] [illegible] [illegible]
actu efficaci voluntatis, ut [illegible] sequenti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] voluntatis [illegible] [illegible] = 3. non [illegible] prudentia, [illegible]
[illegible] [illegible] actus voluntatis [illegible], ac [illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] inter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
ingredientia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] voluntatis, [illegible] in recto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicendum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] in recto, [illegible]
[illegible], altero ingrediente [illegible] [illegible] [illegible].

Ad [illegible] aliquando [illegible] [illegible] perfectiones n. coalescunt in recto [illegible] [illegible] quidditati-
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in recto [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] simplicitati [illegible]
[illegible] simpliciter spiritualis opponit, obstat [illegible] divinae simplicitati, qualiter

op

opponit Aristot. ex multis ex quo dictis, quoque in alijs eius perfectionem
inveniantur, nec in praedestinatione inveniri potest.

Arguit. [illegible] ex [illegible] fidei cap. 2. ubi ait providentia [illegible]
Dei, [illegible] quae [illegible] [illegible] [illegible] et Aug. lib. [illegible]
[illegible] ubi ait, quod praedestinatio est propositum miserendi, at praedestinatio est perfectissi-
ma providentia, propositum autem est actus voluntatis, quod praedestinatio in actu voluntatis consistit.

Ad 1. ex [illegible] q. 5. de verit. a. 1. ad 1. ex [illegible] facti, [illegible]
[illegible] quod in actibus [illegible] [illegible] [illegible] virtualiter in [illegible] [illegible],
et providentia voluntatem supponit, et praedestinatio electionem, et propositum voluntatis [illegible],
hinc fit quod Damascenus per voluntatem providentiam, et [illegible] propositum voluntatis
[illegible] definiant, non quod providentia sit [illegible] actus voluntatis [illegible], nec praedestinatio
propositum, sed quod actus voluntatis supponunt, [illegible] virtualiter claudeat.

Ad dices: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] adducta ex Aug.
[illegible], dicentes, quod praedestinationem definivit per actum intellectus [illegible],
[illegible] [illegible], et [illegible] ex illa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3.
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]

Ad [illegible] [illegible] [illegible] loquens [illegible] [illegible], quod [illegible]
[illegible] nil aliud [illegible] [illegible] praeparatum, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible],
[illegible] intellectus [illegible] [illegible], aliud [illegible] nempe actum voluntatis,
[illegible] definitio [illegible] interpretatum excludit.

2º Arguit. ex [illegible] [illegible] de praedestinatione cap. 1. [illegible] [illegible]
[illegible] praedestinatio actum dicat [illegible] [illegible] in actu voluntatis eligen-
tis [illegible] [illegible] [illegible] voluntatem [illegible], [illegible] [illegible] similiter [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. 41. q. 1. art. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praedes-
tinatio autem [illegible] actum voluntatis [illegible], qui [illegible] ordine [illegible], [illegible]
quae dicit electio: [illegible] praedestinatio in actu voluntatis [illegible]
[illegible] [illegible]

Ad hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] nisi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] illud opus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alio opus [illegible] inveniri; [illegible]
est in

e in Romana Edit., qua alij e conferenda opusc. tale n hanc, 3° excludit. uni- fersa solutio inciq. Sat., utrumnam de p̄dicti terminit, cum illam assentio sta- tuens affirmet in actuantq, supple actu volunt.

. Ad 3. testimonium p̄t p̄dictum dicere actum voliti n ostitutive, aut suppositive, quod hoc sit meri D. Tho. stat. longi dicere actum voluntatis, ideo e, possibly includere; at in testimonijs p nra Cl. adductis dat D. Tho. p̄cesse includere actum voluntatis suppositive, et virtualiter: p. d. locum alle- gato dic, p̄dictum dicere actum voluntatis intellig. e, q̄ dicat virtualiter, suppo- sitive, nam hoc modo dicere actum voluntatis sufficit ad salvandum intentionem illi p̄ierat parare dicet, de q̄ba p̄cedere p̄dictum. = 2° stat in q. c. t. vis fuit separatum inter p̄dictum, et actum voluntatis separantem media a fine, si cum p̄dic- tio iniste actu existeret, n est locum separationi, cum eidem actuiq. separatur sit.

= Sanguinolentum inter actum voluntas ordinativus e: p. exemplum in ordinatione sitat, si vera voluit scit a Christiane p̄dicti theolog. dicit per multos, l. ex D. Tho. in testimonio prima explicato, ubi remittit voluntatem ordinantem ad finem ordina, quae separant a fine; = ergo r. 8. p̄ forma ratio, et potest par quoniam existit in ordinatione ut supplicatio actum voluntatis D. Tho. 3 q. 5 in re- ligionem ar. 1. ad 1. 3: p. actum voluntatis ordinativum e: = 3. q. harum charitas variet in voluntate, et ordinativum e: p. mir stat, quod pōnia, et ordinatio charitas fine, charitas attingunt actum virtutum, ut meritoria fiant, ar. D. Tho. 1 dist. 1. 2. q. 144. ar. 4 q. quintum e. 2. 2. q. 23. ar. 4 charitas ad finem aliarum virtutum. = denique si illud ergo: n e minus p̄prium voluntatis movere efficacit, quam determinare intellectum ordinare; dicunt illa ... actum ex subordinatione ad voluntatem movet; q̄m modo actum voluntatis ad subordinatione ad intellectum ordinare potuit.

= Deo neque ... adq. dico, actum illa ordinativum appellasse D. Tho. formati, et suppositive D. Tho. supponunt actum intellectum ordinantem, quae loquendo ex p̄ssione D. Tho. 1. 2. q. 16. in ar. ubi hoc vero unum asserere, quoniam ..., quod ostendit in actum p voluntatem ordinatum, vel q̄ p̄ actu ordinativum sit ad e. p. negamus, nec D. Tho. oppositum docuit, nam ... disputatio ... gra, hac stat vel sequentibus, et antiquis, aliorum ad ... posse dici.

Ubi 2a solutio subsumit, quae in actu intus reperbatur dicuit distinctum, et ex ipsa dispositione docuit. ar. 3. sequenti in fine corporis — ad 3 pr. nego minorem, 1. charitatis pro disjunctiones: haec charitas est ordinativa motiva, hoc est movendo intus, ut ad finem, seu prudentia ordinet, ad somnum; elicitive, hoc est eliciendo actus ordinativos fratri, nego minorem, et sic Coaj.

Adobjicies 1. contra hanc solutionem sequitur existere meritum aliarum virtutum in actibus palliis a fide, l. a prudentia, quam a charitate procedere; consequens est falsum: ergo. prob. seq. meritum in illis actibus provenit ex superiore charitas; at superior ex nostra solutione est pallii a fide, l. a prudentia, quam a charitate, cum a charitate sit solum motiva, fide autem, l. a prudentia elicitiva ejus. — 2. nam sequitur ex nostra solutione fidem pallii alias virtutes, quam charitatem. consequens est falsum. ergo. prob. seq. quod infra quaevit ex ordinatione; at ordinatio pallii est a fide, quam a charitate, ut de superiore id probavimus: ergo. — 3. 3a. nam actus aliarum virtutum, ut subsunt dictum ordinationi ad finem charitatis ex subordinatione ad fidem attinere nequeunt, ergo solum ex subordinatione ad charitatem; ordinatio est elicitive a fide, et a charitate est.

Resp. ad 1. objectionem nego seq. ad prob. dicam meritum provenire ex superiore intus ille virtute attinet actus charitatis, ut fit ut ita procedat a fide immediate, non tamen pallii, quod pallio non consentit et subvenire ut movens, quatenus charitas adjuvans subvenit, quam ut motus, quatenus superior a fide est, et haec doctrina satis solvat ad 2. objectionem. — Ad 3. nego majorem, disjunctio minorem ex subordinatione ad fidem hoc sensu, seu minorem ex subordinatione ad fidem, ut charitati subordinatae, nego minorem, et sic Coaj.

Adde cum pro. omnis pallii, negat major, quod motiva pro solum est voluntas, et est intus, ut in practica disp. 2. Sect. Ith. q. 6. Kevorl. ar. 1. ad 2. ex quo infert, quod intus hoc sensit pro motiva quoad exercitium, et ex subordinatione ad voluntatem, unde voluntati pallii est ea vi movens, non autem est movens primum, et elicitivum, cum est possit virtute subvenire in virtute actus voluntatis procedentis; ordinare autem illa pallii est intus, ut alteri potentiae, ut diligenti, non ut prime elicienti competere possit.

Si autem hujus dispositionis hoc inquiras, quod actui unius potentiae ex subordinatione ad aliam potentiam non possit competere subito actus potentiae cui subordinat;

Solutio

Dilectiʒ neq aliquis, id est illi ex subordinatᵉ ad aliq dueniᵉre: v.g. actꝫ intꝫ nunquã ex subordinatᵉ ad volatꝫ pot eē volitio; nec actꝫ voltatis ex subordinatᵉ ad intꝫ pot eē intellectio; nec similiʳ actꝫ aliarꝫ virtutꝫ a chatē ex subordinatᵉ dilig pot eē dilectio dei sup oia; hoc supposito ē maxima discrimen intꝫ ordinare, ꝯ mouere quoad exercitiꝫ, q. ordinare enꝫ ad aliud ē ipsa substᵃ actꝫ intelligendi, siqdē nihil aliud ē ordinare, qꝫ vnꝫ ꝯferre cũ alio, ꝯferre autꝫ vnꝫ cũ alio idē ē, qd intelligere vnꝫ in ordine ad aliud; et autꝫ vnꝫ absolute intelligere ꝯ vnꝫ, ut ex alio illatꝫ ꝯgnoscere ē mꝫ, ꝯ ipsa substᵒ actꝫ intelligendi, ita vnꝫ in ordine ~~ad aliud~~ ꝑsentare, et intelligere ē mꝫ, ꝯ ipsa substᵃ actꝫ intelligendi; mouere autꝫ quoad exercitiꝫ ē applicare alio ~~potentiam~~ operatꝫ, que applicatio existit ex substᵃ actꝫ volũtatis, cũ substᵃ voltatis consistit in appetendo obiꝫ, et qd ex ante applicatꝫ dictꝫ saluat, ꝯ ideo ordinare oino ē ꝓpriũ intꝫ, mouere autꝫ quoad exercitiũ n̄ ē ita ꝓpriũ volatis.

Arguitur infauore 2ᵉ sᵗᵉ: dilectio ē ꝓ principal ꝑparatio; at ꝓterea ad intꝫ spectat, ꝑparatio autꝫ ad volatꝫ, ut qt in expresso doctor subtilis opposito tertio. cap. 1. in 2. dist 4. q. 1. ar. 2. add. illis vᵗⁱ dicendꝫ qd ꝑparatio, que ponitur in diffone dilectionis intelligit sm̄ ꝓpositꝫ ꝯtinetur volũtatis. hꝫ ꝯ nisi si ꝑparatio ad scia visionis ꝯtineret, poneret scia in eadꝫ diffone, ꝯ dilectioꝫ eēt innare in difficultꝫ ~~nꝫ~~ vitandꝫ: h ꝓ dilectio n̄ ꝯsistit adequate in actu intꝫ, sed in actu volũtatis. bis

Ad maiorꝫ mꝫ ꝓ ꝑcipitur ad id qꝫ dicat, l. ergo ad illud dilectione n̄ eē, l. nomine electionis n̄ electꝫ in se ipsa fratꝫ, ꝯ quateng virtuti in actꝫ inclusꝫ intellexisse. in 2ᵒ autꝫ ex testimonio n̄ docuit ꝑparatꝫ eē ꝓpositꝫ, ꝯ sm̄ ꝓpositꝫ, qd verissimꝫ, n̄ qᵃ ꝑparatio sistat ꝯsolis in ꝓposito, ꝯ ꝯsito virtuali claudit ꝯ nāto suggonit, ut ea ē ꝯ diximꝫ = ad 2ꝫ ꝓ ꝯ negat testo. qꝫ tali bis scia respectat, nꝫ ꝑparatio ~~militat~~ limitat scia, ut n̄ ꝓ speculatiua, sed ꝓ practica, ꝯ directiua accipiat.

Denique Arguitur: dilectio in ꝓ dilectionis n̄ solũ ē ordinatio, sed etꝫ efficacia

efficacia, et motio quoad exercitium; at efficacia, et motio ad voluntatem spectat, sic ordinatio ad intellectum: ergo directio praedestinationis in recto non solum est actus intellectus, sed voluntatis.

Ad verba dicta, motum volitivum esse a voluntate ut a principio proximo eliciente, motivum efficientem ordinativum non esse a voluntate, ut a principio eliciente, sed ab intellectu in virtute praecedentis actus voluntatis, ut saepe vidimus ex D. Thoma; directio autem praedestinationis non est motio appetitiva, sed ordinatio motiva, et ideo est ab intellectu adaequate, ut eliciente, a voluntate autem solum remote, originative, et ante.

Ad objicies 1°. esse motivum quoad specificationem est ita proprium intellectus, ut actui voluntatis competere nequeat etiam in virtute intellectus: ergo esse motivum quoad exercitium tale voluntatis est proprium, ut nequeat ~~[illegible]~~ communicari intellectui etiam in virtute voluntatis. = 2°. esse volitivum ita est proprium voluntatis, ut nullo modo intellectui communicari at: ergo etiam esse motivum quoad exercitium. = 3° nam si voluntas ~~[illegible]~~ posset per suum proprium actum movere quoad exercitium non est cur actui intellectus efficaciam motivam communicet, ut ab illo moveatur; at hoc potest per suum proprium actum praestare: ergo non communicat actui intellectus, et consequenter per suum proprium actum essentiam praedestinationis ingreditur.

Ad 1um ex his dicatur [illegible] quod in assensu fidei pius affectus voluntatis movet ad assensum fidei quoad specificationem. = Ad 2um dico instando in libertate, quae tamen voluntati attribuitur, ut principio libertatis, actui tamen intellectus ex subordinatione ad voluntatem communicatur, non obstante, quod volitivum illi communicari nequeat. ratio autem discriminis patet ex dictis, quia ratio volitivi est subjective actus voluntatis, efficacia autem motiva sicuti et libertas non subjective, eo modo est; et ideo illud actui intellectus communicari nequit, bene tamen 2um. = Ad 3um dicatur, quod movere absolute pertinet ad voluntatem, non autem movere motione ordinativa, et haec est, quae essentiam praedestinationis ingreditur. Vide D. Thomam 2.2. q. 44. art. ad 2.

2a conclusio: praedestinatio non consistit in actu intellectus regulante electionem ad gloriam, nec in judicio regulante electionem ad gratiam, sed in judicio practico subsequente ad electionem, quod imperium vocatur: haec colligitur expresse ex D. Thoma q. praecedenti ar. 1 ad 2um illis verbis: praeparare de ordinandis in finem est in Deo, et tamen hoc convenit ex providentia, et providentia. et in hac q. art. 1. in corp. inquit: providentia est ratio ordinis existens quasi ordinationis aliquorum in finem: nullus ex his dictis actibus

praeter

ptur 3ª. q ceptiuy ē ordinatō mediory ad finey q decr. q in illo 3ª illo pnz destinatiā... sistit.

Ceinde q ad 1ᵃ pty dicitr neg 2ª. ad 4. sequentis q dectio electy adg suppōnit, q etz diuis q. 3. diuerit. aut. in corp. corporis de prouidentia, q dictr cū prouidentia sit, ē praedestiū including volōnj q finz supponat. pinterz q fins supponit. ex solu. ad 1ᵃ hoc dicimz menti... inz sciz practica, ē praedestinatio, q illa ē n solū de medijs, etz de fine, q aut ... de medijs, et ordinatione ad finey. Similiter io inquit ... q includit voluntas... magis q ... scientia practica. ē q. 6. dicitur. ar... in Corp. ad solutionem ad ... affirmat ... q 2ª ... q dectio in actu intz regulante electy ad glz, hinc ... ē de medijs ad finey q dec. ordinati, ē de fine q ... etz nz talis aitz n supponit electy, sed ad illa supponit.

Ceterum quoad 2ᵃ pty ... ar. 1. ad 1ᵃ. q dectio dicitur aitz ... ea, qui ... ad finey sole electy ad glām, et meritorum ... ad 2ᵃ ... intelligi ... dicimz ... n efficit, ... supplicat ... gloriæ electy ad glām ... subsequit ad illam, ... supponit ... tali indicio q ... n ... sistit.

Hinc etz neg q dectio, ... prouidentia ... actus ... quemadmodum ... ordinandis ... vel iudicium ... ar. q. 4. ... esse dectio ... n ... regulante electy. = Hinc ... nz ... regularz electy ... ordinatio de medijs, ... ordinatio efficax electis medijs ... alliciendi ... in ... ad glām electionj ... ordinatio ... de his medijs ... in q dicto actu ... sistit ... inquit. = ... 3ᵃ ... dectio ... in actu intz, et ... sistit in iudicio regulante electy ad glām, ... regulante ad glām: q sistit in iudicio practico subsequente ad electionem re-

gulante

quibuscumque usque, et executum, quod continet usque in usum.

Deinde potest nam in praedicto actu inveniunt omnia, quae ad constituendam essentiam praedestinationis sunt necessaria, est enim ordo sui ordinis mediorum ad finem praedestinationis; cum de intentione practicum ordinatio pertineat, et efficax in virtute electionis praecedentis, atque enim voluntatis praecedentem virtualiter claudit in actu [illegible] intentionis, quod actibus electionis praecedentibus [illegible] nequit: ergo in illo consistit essentia praedestinationis. Denique 3: nam praedestinatio in actu passivo [illegible] prudentiae [illegible] consistens in actu, ut ex D. Thoma vidimus, est propria causa [illegible] [illegible], [illegible] executum, quod ceteri actus ordinant eo quod est [illegible] fini [illegible] practici, cui est assecutio; ergo in illo praedestinationis essentia consistit.

Diversae tamen militant contra argumenta, quibus dubio praecedenti necessitas [illegible] imperans impugnat: et deinde arguit contra illam ex D. Thoma q. 23. ar. 6. ubi ait. Dicendum, quod in executione ordinis ad finem, quae includit in se [illegible] requiritur rectitudo, consilium, et judicium, et [illegible]: ergo ex D. Thoma [illegible] et consequenter praedestinatio non consistit adaequate in imperio, sed etiam in consilio, et judicio.

Respondetur rectitudinem consilii, et judicii importari in ordinatione, in qua praedestinatio consistit [illegible], et formaliter, et virtualiter [illegible], tum quia [illegible] rectitudo imperii subsistere nequit; tum etiam quia in actibus [illegible] ordinatis praecedentem claudit virtualiter in sequenti, quo circa ut dicit D. Thomas q. 5. de verit. ar. 1. ad finem corporis in praedestinatione quodammodo includit, et ordinem finis, et [illegible] finis, et [illegible] [illegible] actus illius supponit.

2º arguitur praedestinatio est pars prudentiae; [illegible]; sed si praedestinatio consisteret in imperio non esset pars prudentiae: sed ipsissima prudentia: ergo. Probatur minor: quia ut docet D. Thomas 2. 2. q. 51. ar. 2. ad 3. prudentia est virtus distincta ab eubulia, et synesi eo, quod 1ª est consiliativa, 2ª bene iudicativa, prudentia autem bene praeceptiva: sed si praedestinatio adaequate in imperio consistit, non erit pars prudentiae, sed prudentia [illegible] [illegible]. [illegible]

Respondetur prudentiam sumi posse dupliciter. Vel ut significat [illegible] [illegible] sui, quae [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] est virtus specialis distincta ab eubulia, et synesi, et [illegible] [illegible] acceptione praedestinatio non est pars illius, sed ipsamet prudentia, ut argumentum concludit. =

alio

actiono proximam, quod videtur significari hanc partem per definitionem, et demonstrandi eas, et alios, quae ad ipsam prerequiruntur, scilicet cerebrum, et cognitum et futura in nobis agibilia, et memoria praeteritorum, cognitio praesentium, et alia quae numerat D. Thomas q. relata, et ultra pariter de aliis pars potius prudentiae, quod in superioribus dixit, quod est potius actus prudentiae, dirigere, et ordinare, quod demonstrandi dicitur prudentia.

3. arguitur: praedestinatio est causa suorum effectuum; at iudicium practicum subsequens electionem non est causa effectuum praedestinationis: ergo in illo non consistit praedestinatio. minor, in qua est difficultas, ostenditur 1o. quia iudicium illud non pertinet ad iudicium simplicis intelligentiae, neque est visio eorum, quae ad finem praedestinationis conducunt; at sola visio simplicis intelligentiae non est causa, sed causam supponit: ergo iudicium subsequens electionem non est causa effectuum praedestinationis. 2o. in vi electionis efficacis omnia constituuntur effectus futuri praedestinationis; iudicium subsequens ad illa supponit futuritionem, ergo non est causa.

Respondetur: si per impossibile posita electione efficaci non subsequeretur imperium, homines essent praedestinati, licet ex vi electionis infallibiliter consequerentur vitam: sed ante tale imperium salvaretur praedestinatio, et ideo in actu imperii consistit praedestinatio, ut in iudicio regulante electionem.

Ad maiorem, admissa per distinguendam minorem: visio simplicis intelligentiae non est causa, si intelligatur de visione pure speculativa, concedo minorem; si intelligatur de sola visione practica, nego minorem; haec namque sumpta non supponit, sed facit effectum, namque non est visio pure speculativa, sed practica, quae optime potest concurrere ad causandum praedestinationis effectum. ad 2um. distinguo antecedens: in vi electionis efficacis omnia constituuntur futuri effectus praedestinationis inchoative, et in ordine intentionis, concedo antecedens; completive, et in ordine executionis, quae executio pertinet ad imperium, nego antecedens, et consequentiam: item ex eo, quod electio est efficax non sequitur ex vi illius res electas constitui complete futuras, cum non sit natura sua, sed per executionem, quae est potentior quam ea, quae in suo ordine illa futura constituit; aliter sequitur, non sequitur natura non esse suorum imperii, et talis sequitur in 2 tertio causa suorum [illegible] imperii quae per [illegible] est infallibiliter connexa cum electione efficaci. exquo

Ex quo stat ad 3m. dato enim illo possibili, non tamen praedestinati illum inchoative, nisi fratres sui in illo casu fecissent consequenter, quia tunc illum esset gloria inchoative futura, non tamen complete; cuius ratio est, quia non fore eraevit mandando, quia ad talem executionem requiratur aliud decretum executivum, et eum requirat opera, illis sublatis maneret gloria in vi electionis inchoative futura, non tamen esset futura complete, nec mandaretur executioni.

Vlo arguit: sequitur ex nostra sententia praedestinationem secundum totum suum effectum cadere de facto, vel admitur potuisse cadere sub merito operum futurorum ex gratia orta; sed consequens est falsum, ut cum Doctoribus docent eius discipuli cum in hac quaestione, et l. 2. q. 114. ubi negat se posse absolute hoc opus cadere sub merito, sed per sequelam. cadente sub merito actu, in quo ipsa praedestinatio consistit, omnes effectus illius sub merito caderent. Dico sequelam sequitur potuisse illum actum cadere sub merito: quod de eius effectu praedestinationis. probatur minor, quia namque decretum executivum gloriae merita futura supponit fuisse defacto tale decretum cadit sub merito, ut stabit infra; et constituto ipsa praedestinationis in opere subsequente ad electionem, tale opus supponit merito fuisse, vel futura in vi electionis praecedentis: quod actum, in quo ipsa praedestinationis consistit sub merito illo operum cadere poterit.

Respondeo negando sequelam. ad cuius probationem negamus, ad eius probationem distinguo maiorem, quia supponit merita praevisa, ut futura in ordine executionis, concedo maiorem; in ordine intentionis tantum, nego maiorem, et subsumptam distinguo minorem, nego consequentiam, actum namque in quo ipsa praedestinatio a nobis constituitur supponit merita futura illum inchoativa, et in ordine intentionis non complete, et in ordine executionis, et haec praecedentia ratio erat, ut sub illis decretis Dei, et eius effectus cadere possint.

Ex dictis in discursu dubii colligitur, providentiam a scientia practica distingui, hoc quod scientia practica est de fine, et de mediis; providentia autem solum de mediis.

quatenus

quatenus ordinatis ad finem, ut docuit D. Thom. q. 1. de Veritate art. 1.º

2º colligit, prudentiam ab arte distingui, tum quia ut docet D. Thom. 2.2. q. 47. art. 8. perfectio artis consistit in tribuendo exemplum, perfectio autem prudentiae in operando consistit, quod probatur a signo: nam melior artifex reputatur, qui volens peccat in arte voluntarie deficiens [illegible] a iudicio, quod fit de artefacto faciendo, quam nolens peccat ex defectu iudicii; in prudentia autem e converso contingit, est enim imprudentior, qui voluntarie peccat habens scientiam, et iudicium perfectum, quam qui nolens peccat ob imperitiam, eo quod ille deficit in proprio, iste autem in iudicio, quae doctrina est Philosophi 6 Ethicorum cap. 53.

Tum etiam quod aspicit res secundum ordinem, quo a se ipso egrediuntur, et in ipsis collocant, artifex enim ex viribus artis diversimode collocat partes aedificii; prudentia autem respicit ordinem, secundum quem partes ordinantur in finem.

3º ex dictis colligit 3a Suarez, quod etsi ordinatio in actu voluntatis consistat (quod est improbatum) nihilominus non constituenda in omnibus actibus voluntatis, sed solum in decreto intentionis finis et quae executionis, nam licet voluntas in actibus, ut de facto dicimus consistere, non consistit, quia omnes actus inter requisitos ad quae executionem, et in uno actu consistit, aliis antecedentibus: quod dato, quod in huiusmodi actu voluntatis consisteret, nihilominus non consisteret in omnibus, et in uno actu [illegible] aliis antecedentibus concurrentibus.

Tum etiam: nam prudentia ingeniosus prudentia versatur immediate erga media secundum ordinem, quae dicunt ad finem: quare si consisteret in actu voluntatis, nullatenus in intentione finis consisteret, et consequenter non in omnibus actibus voluntatis, ut vult Suarez.

Tum denique, quia non omnia requisita ad existentiam alicuius sunt de essentia illius, nam plura antecedunt,

& plura communiter solent requiri; ut stat in electione, ad quam antecedenter requiritur intentio finis, & communiter via, & tamen electio non consistit formaliter in intentione, neque in via, & similiter stat in prudentia, ad quam praerequiritur consilium, & iudicium, & tamen prudentia non consistit in iudicio, neque in consilio: similiter ergo licet omnes illi actus voluntatis requirantur ad praedestinationem, non tamen in omnibus illis, & in aliquo illorum esse constituenda formaliter, si in actu ordinandi consisteret. Et haec de hoc dubio.

Dubium ultimum

Quomodo praedestinatio ad providentiam comparetur, & per quid distinguatur ab illa?

Prima sententia docet, praedestinationem ab aliis perfectionibus divinis distingui attributaliter, sicut distinguuntur voluntas, scientia in Deo, & omnibus spectari ad praedestinationem, ut sic tanquam proprium subiectum. Hanc sententiam insinuat Molina q. praecedenti art. disp. 2. ad 1. & illam expresse tenet Herice. disp. 22. cap. 2 num. 7. & probabilem reputat Suarez lib. 1. de praedest.e cap. 28. quamvis in oppositum, ut probabiliorem inclinet, & Cornejo dub. 1° huius articuli ut problematice defendit.

2a diversa sententia oppositum docet, affirmans praedestinationem non distingui attributaliter ab aliis perfectionibus divinis, sed unicum esse attributum unitate opposita distinctioni virtuali, praedestinatio enim per ad omnia providentiam se extendit: unde omnes doctores praedestinationem non esse perfectionem substantivam, sed tantum obliquam, cum providentia. Ita Divus Thomas, Caiet. hic, & communiter quem frequentius sequuntur Thomistae. Bañez in hac qq. ar. 3. Nazarius in expositione huius arti. Salmanticenses tract. 5. disp. 2. dub. 3. Mr. Ioan. a S. Thoma disp. 9. art. 1. num. 16 quos etiam sequitur ex aliis Vasquez disp. 87. cap. 5. Alarcon tract. 4. disp. 1. cap. 3 & haec sententia est vera certa.

Ergo tamen quoad 2am partem, scilicet praedestinationem esse perfectionem obliquam providentiae certissima: ideo

illis tractis ... est obiectum ... naturalis ... sub ... latitudine, et tamen dicitur ut ... sub ...
possibili ... particularis ... ordine ...
... quae ... sit ... solum ... ex medio ... efficacia ... medio ... media ... illius ... ut ... continent ... et ... per ... obiectum ... per ...

Quaeritur ... an ... continens ... strictè acceptus ... sub ... tanquam species sub genere ... et differentia ... repugnat, ut docent ... Theol., ... in ... cap. 3 ... tanquam species continentur sub genere.

... sub superiori analogo, ut ... possibile ... possibilis ... virtualis ... distinctio virtualis ... possibilis ... media ... ordinata ... specificat a medijs ... bonitatis ... media ... possibilis sit ... virtualiter distincta.

... quamvis ... sint plures, nihilominus ... virtuali ... in omnibus creaturis, quae est quasi obiectum ... quamvis ...

per ...

plura sciant a Deo, nihilominus scientia illa est una ex eo, quod omnia sub eadem ratione
scibilis attingat, scilicet in essentia divina, quae est ratio formalis sciendi omnia; si-
militer quamvis factibilia per unam artem sint plura, quia tamen omnia sub eadem
ratione factibilis conveniunt, non multiplicat adhuc virtualiter rationem artis in Deo.
Dicendum lex aeterna una est, et virtualem distinctionem excludens, ut docet D. Thom.
1.2. q. 93. art. 1. ad 1. quia licet plura sint, quae iubet, et prohibet, omnia tamen adunantur
in ordine ad bonum Dei, ad quod lex dirigit per modum regulae: quod similiter
providentia respicit quamvis multa bona, aut illorum particulares fines, quia tamen
omnes adunantur in ostensione bonitatis Dei, quae est finis ultimus, et ideo ipsa
providentia, atque aeternaliter ordinans, providentia erit unica, ita ut excluda-
dat distinctionem virtualem.

Dices 2. sicut lex aeterna dirigit per modum regulantis, ita providentia diri-
git per modum ordinantis; at licet regulata per legem diversa sint, et leges
particulares inter se differant, quia tamen omnia adunantur in ordine ad bonum
unum, cadunt sub eadem lege virtualiter indivisa: ergo ordinata a providentia
licet inter se distinguantur, et respiciant fines particulares diversos, quia tamen omnia
~~adunantur~~ adunantur in ordine ultimissimi rationis, providentia erit unica, et
virtualem distinctionem excludens.

Tandem dicitur quod ideae multiplicantur in Deo, quia significant, ut obiectum
intellectum; ad hoc, e contra non multiplicantur, quia significant, ut quo Deus in-
telligit, ut docet D. Thom. 1. p. q. 15. ar. 2.; at prudentia significat per mo-
dum obiecti intellecti, quo Deus practice intelligit, et ordinat de
agendis in finem: ergo non est talis rationis, sed virtute.

Arguitur 5. in Deo dantur distinctae plures ideae: ergo et plures providentiae tan-
quam partes subiectivae. = Rs. exaudita negando cons., quia idea significat, ut quod
intellectum a Deo, providentia vero significat, ut quo Deus intelligit, itaque
Deus uno intellectu, et una intellectione ~~intelligit~~ plura, et ideo non est inconve-
niens dari plures, quia ex hoc solum sequitur plura a Deo intelligi; est
autem inconveniens dari plures providentias, quia sequeretur Deum pluribus intelli-
gere, quod est inconveniens.

explicat

Explicatur amplius; eternum [illegible] retinet ex parte obiectorum visibilis, et intelligentiis; unde ex divino intellectu communicari debet, quoad unitatem, et diversitatem in modo attingendi proprius obiectum, ac proinde divinus intellectus divinus a qua virtuali diversitate sufficiente, ut [illegible] dicantur plures intellectus, attingit in Deo omnia, quae tab [illegible] proprio pertinent; ita pro [illegible] virtuali se extendit ad omnia, quae comprehenduntur sub ratione ordinabilis in finem, seu directe respectu ab illa; ideoque retinet ex parte obiecti intellectus, atque adeo non ex intellectu, Deus [illegible] proportionatur quoad veritatem, et diversitatem, ex quo sequitur, quod ex parte a Deo intellecta plura sint, plures etiam sint ideae virtualiter.

2º arguitur: dantur in Deo plures virtutes elicitivae virtualiter distinctae, ut iustitia, et misericordia etc. non obstante unitate finis, ad quem ordinantur, scilicet Deum, qui est charitatis obiectum: ergo pariter unitas finis universalissimi, cuius partes providentiae respiciunt, obstare non poterit, quominus inter se virtualiter distinguantur, ac proinde sint partes subiectivae providentiae.

R. neg. conseq. et ratio discriminis est, quia virtutes morales non specificantur a fine ultimo, quem ex parte operantis, et imperative respiciunt, sed ab obiectis propriis scilicet iustitia a iure unicuique servando, et misericordia a miseria aliena ~~[illegible]~~ sublevando, quae quidem, cum sint obiecta diversa formaliter specificant virtutes realiter in nobis distinctas, et in Deo virtualiter, quando iustitia divina respicit Dei ~~bonitatem~~, prout obiectum

obiectivae

obiectiva honestatem iustitiæ creatæ; et misericordia divina respicit bonitatem Dei prout est ratio sublevandi alienam miseriam; providentia autem aliter se habet, quæ cum sit virtus ordinativa universalissimi provisoris respicit finem universalissimum, à quo accipit unitatem non tantum formalem, sed etiam virtualem; et quibus hoc argumentum potest in adversarios urgeri: misericordia enim divina non dividitur in plures misericordias virtualiter distinctas, etiam si de pluribus distinctis misereatur: ergo nec providentia in plures providentias, quod est contra adversarios III.

Denique arguitur: prædestinatio, et providentia generalis differunt in efficacia consequutionis finis; et hæc differentia in modo attingendi finem, sufficiens est ad inducendam diversitatem virtualem: ergo prædestinatio, et providentia generalis differunt virtualiter.

R., ommissa, quod efficacia, et inefficacia possint inducere virtualem distinctionem, quod hoc debet intelligi, quando est respectu rationis formalis obiectivæ, secus autem quando solum est respectu obiecti materialis: providentia igitur generalis, qua Deus reprobatos, et ordinat reprobos ad gloriam, etsi respectu gloriæ inefficax sit, respectu tamen ostensionis bonitatis divinæ, quæ est finis fnalis à providentia inspectus efficax est, unde ex inefficacia respectu finis proximi solum materialiter potest à providentia distingui.

Art.us 2.us

An prædestinatio ponat aliquid in prædestinato?

Cl.us est

Cl. est. quod praedestinatio active sumpta est tantum in deo, passive vero accepta est in praedestinatione.

Dubium 1um

An substantia praedestinati sit effectus praedestinationis?

In hoc dubio tria, ut certa supponenda sunt, et aliud in examen vocandum. 1um, quod supponimus est, substantiam praedestinati secundum se consideratam intra limites purae naturae esse praedestinationis effectum, nam effectus praedestinationis finem ejus respicere debent, substantia autem praedestinati in praedicta consideratione finem supernaturalem praedestinationis respicere nequit, et adaequate sistit intra limites, et fines naturae.

2um est, quia effectus praedestinationis non est indifferens ad finem reprobationis, substantia autem praedestinati in praedicta consideratione indifferens est, ut praedestinetur, vel ut reprobetur.

3um denique, nam ut aliquid sit effectus praedestinationis in intentione finis ejus, scilicet gloriae debet imperari, et hoc imperium nullo participat ordinationem saltem arbitrariam ad finem supernaturalem; sed considerata substantia praedestinati absolute intra limites purae naturae, nequit comprehendi sub praedestinatione, ut effectus ejus.

4um ... quod supponimus est ... substantiam praedestinati proximam, et elicitivam, sive quasi effectum ... effectus praedestinationis

actio praedestinationis debet esse supernaturalis ratione sui, sicut actus quilibet elicitus à virtute supernaturali, potest non esse ratione sui supernaturalis; substantia autem praedestinati ratione sui supernaturalis non est. = Neque quod substantia praedestinati est effectus elicitus à prudentia naturali: et à supernaturali, qualis est praedestinatio elicitive, seu quasi elicitive procedere nequit, et ad summum imperative. = Cum autem effectus praedestinationis imperatus attingere possit, 1° quoad ordinem supponentem existentiam rei ordinatae; 2° quoad existentiam ipsius rei, ita ut non solum ipsa res, sed etiam ejus productio imperetur ex intentione finis praedestinationis, ideo.

Dico supponimus est, substantia praedestinati aliquo modo esse effectus praedestinationis, siquidem praedestinatus ordinatur à Deo, et ad illum transmittitur, et hoc modo ordinata natura hominis non effectus praedestinationis, 2° illud Apostoli omnia vestra sunt, vos autem Christi, Christus autem Dei: quae verba aperte indicant omnia praedestinatos; ut ad finem ordinari; praedestinati autem ad Christum, et Christus ratione humanitatis ad Deum.

Dubium igitur dicimus praecipuum: an scilicet substantia praedestinati (etsi ex viribus alterius naturae, quasi elicitive ad finem naturalem ordinetur, et inde producatur) procedat ab illa independenter à praedestinatione, vel illi subordinata, tanquam imperanti; eo modo, quo actus aliarum virtutum, etsi ab illis sint eliciti, procedunt tamen à charitate, ut imperante elicientia illorum. = In 3 sententiae dividunt authores. 1a est negativa, quam tenet Vasquez disp. 93. cap. 4. Alarcon. disp. 4. cap. 2. et plures alii ex eadem familia; ex nostris etiam tenent Albaida disp. 72. sect. 1. Cornejo in praesenti disp. unica et alii relati à Salmanticensibus disputatione 4.

2a sententia docet substantiam praedestinati esse effectum praedestinationis, quod aliquando supernaturalitatem induit seu alio quodam modo, id est, quando miraculose, et ex non praevidentiae aliquo modo supernaturalis

ingratis ꝑ derit, sequi ꝯ ex vi ꝑvid. cois naali cursu fiat, ita Henrice disp. 30. cap. 7. citto in sui fauorem abdens Suarez. = 3.o verior sententia defendit quod ꝑ destinati [illegible] ꝑdestatis effectus, ita Bañez in ꝑsenti q. 23 art. 2. Nesarius 3 ꝑ. 2 q. Salmanticenses disp. 9. Mag. Ioan. à Sto Thoma disp. 9. art. 5. et ex Patribus Societatis Suarez lib. 3. de Praedestinatione cap. 7. Granado tractatu 6. disp. 2. et alij plures relati à Salmanticensibus ubi supra.

Dico 3.o Stat 3.a sententia non repugnat ex tuo, quod subiectum ꝑ destinati sit effectus sue ꝑdestationis. = Primus huius docere videntur Authores 2.a sententiae, [illegible] ista [illegible] indicantibus repugnantiam. Probatur 1.o nostra concl. non repugnat, quod subiectum ꝑ destinati quo ad sui existentiam fiat ex vi decreti elligentis ad gloriam: ergo nec repugnat, quod sit ꝑdestationis effectus. Consequentia est evidens. et Antecedens probatur 1.o ex vi decreti ordinantis Christum ad esse filium naturalem Dei fuit factus Christus in quantum homo, qui par sic est subiectum sue ꝑdestationis, quod non repugnat. Ex vi decreti efficaciter ordinantis ad gloriam, fiat talis operative subiecto subiecti ad gloriam ordinati. = 2.o probatur antecedens: quia si in hoc esset aliqua repugnantia maxime quia subiectum ꝑ destinati debet supponi ad intentionem sui, cuius sit subiectum illius, et non ex vi talis intentionis nequit fieri; at hec ratio est nullius roboris.

Deminuit. nam id quod est prius in genere causae materialis potest esse posterius in genere causae finalis: ergo quamvis subiectum ꝑdestinati sit subiectum ꝑdestinationis, et non prior illa in genere causae materialis potest nihilominus obiecto causae in genere causae finalis, et non ꝑcedere motive, seu operative ex intentione ad gloriam. = 2.o probatur illa minor, quia subiectum genita potest esse generationis subiectum, et sit causae efficiens à generatione. Similiter creata subiectum est subiectum creationis accepte passive, et nihilominus à creatione causat. ergo quamvis subiectum ꝑ destinati sit subiectum ꝑdestationis potentiale ab illa ꝑcedere directive, et ab eius intentione motive. = Denique probatur illa minor, quia potentia vitalis sit principium effectivum, et receptivum sui actus

actus potest fieri ex intentione illius: ergo pariter quamvis substantia perfectionati sit substantia gratiae, quam requirit perfectatio, ut finem, potest nihilominus ex illius intentione procedere, et non omnis est, quod non repugnat mutua inter duo causalitas in diverso genere causae, qualis inter electionem ad gloriam, et substantiam perfecta= ri debeant influentia ut ex intentione gratiae procedat.

= Si respondeat. 1º substantiam perfectatam non illius esse substantiam gratiae, de qua fi= nem cui Deus gratiae intendit, et ideo non posse operari ex intentione illius. = in 2ª et 1º, quod Christus, ut homo est finis cui Deus vult filiationem naturalem, etiam sit ex vi eiusdem decreti, quo filiatio intendit: ergo eo quod substantia perfec= tati sit finis cui Deus gratiae intendit non repugnat ex intentione gratiae im= perari. = 2ª ergo finis cui, et finis cuius gratia disiungunt: ergo non obstan= te quod substantia perfectati sit finis cui universae gratiae poterit ab illa, ut finis cuius gratia dari, et sic ex illius intentione procedere, [illegible]

= Si dicat. 2º quod hoc facta illius convenit substantiam perfectati posse ex intentione gratiae procedere si fiat per providentiam extraordinariam, aut mi= raculosam, non autem si ex vi providentiae omnino naturalis casu. = dicitur quod nullo est repugnantia in hoc, quod providentia pure naturalis a supernaturali operatur, cum Deus ut author naturae, quasi subordinet sibi, ut est author gratiae: ergo substantia ex vi providentiae naturalis producta poterit ab intentione gratiae opera= ri, nulla alia supernaturalitate influente, sed itaque ab extrinseco proven= nit solum ab intentione gratiae operante = quod etiam exemplo virtutum mo= ralium patet. possunt namque actus virtutum acquisitarum a charitate operari, quin alia supernaturalitas ponatur in illis praeter provenientem a virtute im= perante: ergo pariter providentia naturalis poterit a supernaturali operari absque alia supernaturalitate influente praeter illam, quae ab extrinseco provenit solum ab intentione gratiae.

= Si dicat. 3º cum Cornexo, quod licet ante facto probet posse substantiam perfectati fieri ex vi electionis ad gloriam, non probat posse esse effectum electionis ad gloriam, nec operari; in quo consistit perfectationis esse, eo quod inter duo

duo aeque supponunt electionem ad gloriam ex vi cuius subiectum praedestinati constituitur futurum, ex quo videtur inferri implicare in dictis, quod subiectum praedestinati sit effectus electionis ad gloriam, et imperij, in quo consistit praedestinatio passiva.

Dices: quamvis intentio efficax gloriae ex vi cuius constituit gloriam futuram praecedat electionem meliorum, et etiam imperium, per nullum omnino potest esse effectus imperij, in quo consistit praedestinatio activa, ut patet connexo disp. relata dub. 7. et pariter quamvis ex vi intentionis efficacis gloriae subiectum praedestinati constituatur futurum, et talis intentio electionem, et imperium praecedat, poterit esse effectus electionis, et imperij ipsum subiectum praedestinati.

Respondebis: gloria non ex vi intentionis efficacis solum constituitur inchoative futura, unde datur locus, ut per imperium accipiat completam futuritionem, subiectum autem praedestinati constitui debet futurum complete ex vi decreti intentionis gloriae, et ideo, tali decreto supposito non remanet locus causalitati aliorum actuum supponentium hoc decretum.

Dices 2° est: ex vi decreti intentionis gloriae tantum vere, et proprie constituitur futurum subiectum praedestinati, ut sit subiectum gloriae, quae intenditur, et ut sit subiectum gloriae per futuram solum inchoative et in ordine intentionis sufficit futuritio subiecti inchoata, et in eodem ordine, ergo ex vi talis decreti intentionis nequaquam est, quod subiectum praedestinati complete, et in ordine executionis constituatur futurum, et tamen poterit, atque subsequentes completam futuritionem recipere, et sic cadit contrarium fundamentum.

2° Confirmatur: subiectum praedestinati in via est proprie praedestinationis effectus. Et probo ex D. Aug.° Epist. 105. explicans illud Pauli ad Rom. 8. ut secundum electionem propositum Dei maneret, sic ait secundum electionem quae facit eligendos non eos invenit illos: ergo ex D. Aug. electio ad gloriam est causa subiecti eligendorum, et consequenter subiectum praedestinati est praedestinationis effectus, et nemo negat quod causa ab electione in ordine intentionis, a in executione effectus praedestinationis.

2°

2.° pr. ex D. Th.a in 4. art. 8. ubi inquit Deus probat praedestinationem precibus Sanctorum iuvari ex cap. 25. Gene. ubi dicit, quod Isaac rogavit Deum Rebecca ex ore suo, et dedit conceptum Rebeccae, ex quo concepto natus est Iacob; at si subsistentia Iacob praedestinati non esset praedestinationis effectus argumentum D. Thomae non convinceret: quod non mentem illius subsistentia praedestinati est effectus praedestinationis. pr. min. praedestinationem precibus Sanctorum iuvari est illius effectum ex orationibus obtineri, quod ex eo, quod nativitas Iacob obtenta fuerit precibus Isaac non colligit praedestinationem Iacob precibus Isaac iuvari, nisi illius nativitas effectus sit proprie praedestinationis.

Si forte dicatur quod ut causa effectus sit bona sufficit nativitatem Iacob tamquam ad illius praedestinationem requiri, cum sine illa eius praedestinatio non posset compleri etiam si effectus praedestinationis non sit. — contra est communis vox D. Thomae in 1. dist. 4. q. 1. art. 4. in corp. ubi ait, unde sicut hoc omnium causa, cuius operatione interveniente completur effectus praedestinationis dicitur praedestinationem iuvare, et postquam enumeravit causas meritorias de congruo, et de condigno, et quae modo dispositionis sit conducit concludit, vel etiam naturali operatione, sic modo quoli, et omnes causas naturales iuvant praedestinationem in quantum eorum officio conficitur generatio, et substentatio electorum. ex quibus sic: tale argumentum conficio: causa aliqua causa, sive moralis, sive naturalis dicitur praedestinationem iuvare quatenus eius operatione conficit effectus praedestinationis, sed modo tali iuvat praedestinationem, quatenus illo conficitur electorum generatio: quod hic effectus est praedestinationis et enim electorum subsistentia.

Denique pr. quod quod aliquo modo ad praedestinationem conducit est effectus praedestinationis, si fiat ex intentione gratiae, quae est finis praedestinationis, et substantia praedestinati conducit ad praedestinationem et fit ex intentione gratiae: quod est effectus illius: maior constat, quia praedicatio, et exteriores occasiones bene operandi, et miracula, et alia, quibus homo invitatur ad bonum sunt effectus praedestinationis vel authores operationum, et tamen nec meritorie, nec dispositive conducunt: quod quamvis modo conducentiae sufficit ut aliquid sit praedestinationis effectus, si fiat ex intentione gratiae. mir autem secundo syllogismi quoad 1.am partem pr. quia tertia

. predestati est ultio sine qua non predestatio impleri non potest. Itaque tanto efficiens actus physico promeret saltem; praeterea non est efficiens saltem medijs potentijs, et fructibus elevantibus, et tandem potest esse motivum omnium etiam gratiarum actus pro creatione beneficio, quorum maximum sufficientia infusione, et aliquo effectus predestatis fit ex ipso [illegible] ut praedestina=tio predestati convenit autem predestatus sufficienti modo, ut licet effectus operatus illius. =

Ad 2um quod est in quo est difficultas quod illa. Vide mir. [illegible] constat ex dictis non repugnat ab initio, quod subsistentia predestati fieret intente saltem, et aliquin hoc fieri sequitur exterius predestatorius in quibus videndo et ostentat maxime amorem Dei quo electos, et curam quam habet de illis: et defacto fit ex intente saltem.

= Arguitur. 1o contra istam conclusionem: nam ut Augustinus predestatio est gratiae praeparatio; sed subsistentia predestati non est gratia, si quidem gratia distinguitur Deo a subiecto, cui fit. Ergo subsistentia predestati, nequit esse effectus predestatis. = Respondeo V. expli=cando, [illegible] dicendo magis predestatio est gratiae praeparatio, quae large aut stricte est gratia, et ideo magis, quae stricte tantum est gratia, negando magis, itaque quamvis subsistentia predestati non sit gratia stricte sumpta, sed quod hic a subiecto, cui fit debet distingui; tamen est consequens. nam debet esse, quod non competit subsistentia predestati, etiam gratia large sumpta, ut asserit in Epist. S. [illegible] Episcoporum ad Innocentium non impugnanda vox dicit gratia Dei, qua creati sumus, Hieronymus dicit contra Pelagianos dialogo 1. contra Pelagianos, et Augustinus lib. de spiritu et litera cap. 35. [illegible] quoniam ut aliquid sit effectus predestatis elicitus requiritur esse gratiam strictam, ut tamen sit effectus operatus, et remotus, sufficit quod sit large gratia, et quidem hoc argumentum instat contra adversarios specialiter contra Vasquez in casu subsistentiae formatae per miraculum, in quo fore gratiam, et effectus fatetur ille: Ergo tamen fateri tenetur fo=re predestationis effectus, etiam subsistentia in talicasu non est stricte, et large gratia [illegible]

2° lis quid illa maior: praedestinatio est praeparatio gratiae quoad effectus elicitos in ordine ad quos definit, concedo maiorem, quoad effectus imperatos, subdistinguo maiorem est praeparatio gratiae, quae intra ad bonum sui est gratia, nego maiorem, quae extra ad bonum alterius, ad quod ordinat est gratia, concedo maiorem, et distinguo minorem, eodem modo distinguo consequens: ergo nequit esse praedestinationis effectus elicitus; concedo consequens imperatus, nego consequens.

2° arguitur ex D. Thoma 1. p. q. 1. ar. 4 ad 1. ubi dicit praedestinatio supponit praescientiam futurorum: ergo a fortiori supponit substantiam praedestinati, ut futuram, et non ut effectum praedestinationis. 2° ex lectione 6. super Epistolam ad Rom. cap. 8. ubi explicans illa verba, quos praedestinavit hos, et vocavit ait, "Ut autem in quo incipit praedestinatio compleri est vocatio hominis, quae quidem est duplex, una exterior, quae fit ore praedicatoris &c; at si substantia praedestinati esset effectus praedestinationis non inciperet praedestinatio in vocatione impleri, sed potius inciperet in substantia praedestinati: ergo &c.

Respondeo ad primum testimonium praedestinationem supponere scientiam futurorum pertinentium ad lineam naturae, qualis est substantia praedestinati, in suo genere causae, scilicet materialis, cum quo bene stat, ipsam praedestinationem supponi ad substantiam, et eius praedestinationem in alio genere causae scilicet ordinantis, et dirigentis. Ad 2um testimonium (quod etiam nostri authores solvere teneantur, cum asserant circumstantias [illegible] (praecedentes etiam vocationem) esse effectus praedestinationis) respondeo vocationem esse ut in quo incipit praedestinatio compleri, scilicet inter effectus elicitos, scilicet inter ea quae per se requirunt ad praedestinationem, ut media; non absolute; substantiam autem praedestinati non est effectus praedestinationis, ut medium, sed ut finem.

3° arguitur, Sententiam contrariam Semipelagio, et illius reliquiis [illegible] tendentibus probare videri cum praedestinationis ex parte nostra, intelligit de causa praedestinationis effectus praedestinationis; ac si substantia praedestinati esset [illegible] effectus praedestinationis Pelagius, et eius reliquiae a Catholicis non dissentirent, cum nullus eorum do

uerit

loqueris dari ex parte nra cā boni creatis: sq habita pdes-
-tati effectq pdestatis n̄ e.

Obj. 1a. si habito pdestati eet effectq pdestatis eet [illegible] effectq, idem
possit dici, qd sit [illegible] effectq, et neq qd sit effectq. mir. pr. qd si habito eet
[illegible] effectq etq si siquis assereret dari ex pte nra cā h̄ vocatis n̄
cogeret dicere dari ex pte nra cā pdestationis; contra ē ō
theoq: ergo &. seqla pr: qa dari ex pte nra cā pdestatis idq ē, ac
dari ex pte nra cā primi effectq pdestatis, at quamvis daret ex pte
nra cā h̄ vocatis n̄ daret cā effectq pdestatis, cū in nra sito
habito pdestati eet [illegible] effectq, cuiq cā n̄ dar: ergo si pdicatio eet ef-
fectq pdestationis sequeret manifeste, qd h̄ siquis assereret dari
ex pte nra cā h̄ vocatis n̄ cogeret dicere, dari ex pte nra
cā pdestatis.

Obj. 2a. si habito pdestati eet effectq pdestatis, deberet
ēē cā, seu [illegible] occasio aliorq donorq, quę ex meritis Xpti
conferunt pdestato. Sed ē n̄ pot cā, seu occasio, adqua deq aspi-
ciens conferat alia dona, ut fatent theologi, sq ipsi mai, qa effectq
pdestatis debent ēē connexi inter se, sed n̄ possunt ēē connexi, nisi unum sit
cā, l. occasio aliorq: ergo &.

Rs. 1o. hoc argum cū confirmat. ... posse [illegible]
authorq, aliorq āq Vasquez asserat circum, stantias nativitatis
ēē effectq pdestatis, quarq ex pte nra cā n̄ dari asserebat
Pelagius, ... circumstantię sint priores vocatione,
eisdq vis quibq ipse impugnat habitq pdestati ēē effectq pre-
destatis, impugnat etq pdictas circumstantias nativitatis
ēē effectq pdestatis, ut recte applicanti constabit.

Rs. 2o. ... Pelagio, ocq discipulis
ēē de cā effectq proportionati pdestatis, scil interne mo-
tionis supernalis actionq, quę ēē nra, ... Pelagius,
qui

qui dicebat, nullam aliam gratiam esse naturae praeter gratiam creationis et propositionis externae legis; et contra Semipelagianos, qui contendebant principium huius internae gratiae et voluntatis effectus praedestinationis non dari causam ex parte nostra; contra quos Semipelagiani a Pelagio dissenserunt affirmantes necessitatem huius internae gratiae inter moventis, asserebant tamen dari ex parte nostra causam illius, scilicet bono opera ex viribus naturae, quae Deus spectat ut interiorem gratiam daret. ex quibus infra ad quaestionem admissa maiori, negatur minor, nam et Pelagius, et eius discipuli fatebantur non dari causam ex parte nostra, ut effectus operati, qualis est substantia praedestinationis; dissentiebant tamen a Catholicis asserentes dari ex parte nostra causam moralem vel effectus eliciti, qualis est interna motio, et illuminatio, quam quidem Patres catholici negabant.

Ad 2um contra, substantia maiori, negatur minor, et eius probationis dico quod maior non tenetur dicere dari ex parte nostra causam praedestinationis adaequate, concedo maiorem, causam praedestinationis quoad 2um effectum supernaturalem, nego maiorem, et concessa minori, nego consequentiam; non enim illud est inconveniens in theologia concedere causam vel effectus, et praedestinationis adaequatae, illud est inconveniens concedere dari ex parte nostra causam vel effectus supernaturalis, et praedestinationis, ut operantis illum; et de hoc erat inter Pelagianos et Ecclesiae Patres litigium.

Ad 3um contra distinguo maiorem: substantia praedestinationi esse effectus praedestinationis deberet esse causa, seu occasio aliorum donorum, causa physica, vel moralis, transeat maiorem, causa moralis semper, nego maiorem, et distincta minori, eodem modo, nego consequentiam, quia substantia praedestinationi sit effectus praedestinationis non est natura esse causa moralis ceterorum effectuum, cum meriti impetrationis, aut dispositionis, nec requiritur esse ab intra connexa cum donis supernaturalibus, et sufficit esse causa physica efficiente vi actuum supernaturalium, et substantia vi aliorum donorum, et conditione sine qua non vi omnium, et aliàs connexa cum illis ex decreto suo ordinario ex decreto Dei.

Arguitur 7. praedestinatio supponit originalem, siquidem illa supponit praedestinatio Christi, ut ex August. Doctor Ang. D. Thomas 3. p. q. 1. ar. 4. et aliis

praedestinatio

prędestatio nra sit posterior prędestatione Xpti, et peccatum originale supponit subitum prędestati prędicta: et da l° aur. l. q prędestatio nra subitum prędestati supponit, et inter illum n. cat.

Sed ex dictis intr probandum cum, dignitas mag. prędestatio supponit peccatum originale in uno genere causae scilicet materialis, ita mag. in nullo genere causae, nec mag. ex quo n. infert, quod subitum prędestati non est sic effectum prędestationis, adhuc enim sufficit, quod in genere causae materialis supponatur ad illum, et subsequatur in alio genere scilicet finalis, et directivae.

Dico, subiectum prędestati est prior quam scientia supernaturalis, quo bonum de auxiliis sufficientibus providentia ... prędestationis procedit, et nullo genere causae ab illa cat. Probatur ... ē, quod prius aliquod subsistendi ... est ... illo, quod in nullo genere causae est posterius (eo enim ipso, quod ab illo ... in aliquo genere causae valebit ... absque ... semper ... valeat) et prędicta supernaturalis ... est prior prędestatione subsistendi ... quam prędestatio procedit, quod in nullo genere causae est posterior illa. ... quod bene valet prędestinatur quis, quia sufficienter ordinatur ad gloriam: non autem valet ordinatur quis sufficienter ad gloriam, quia prędestinatur, ut patet in reprobis.

Dico, quod ... generalis sit prior prędestatione subsistendi ..., attenta ... quoad ... ut in ... manifeste convincit, considerata ... quoad ... nempe quoad efficaciam, ex quo in prędestinatis illius effectum scilicet auxilia sufficientia ... prioritate non gaudet. Inde in hoc sensu bene valet ordinatur quis sufficienter ad gloriam ex ... intentionis efficacis ... illam: quia prędestinatur, et hoc sufficit, ut providentia illa posterior sit subiecto prędestinati in genere causae finalis, etsi procedat illam in genere causae efficientis quatenus auxilia sufficientia ... actum, quibus pervenit ad gloriam.

ex

Ex dictis in discursu dubij colligitur 1° omnia bona naturalia esse in quibusdam praedestinatis effectus praedestinationis, quod patet, nam omnia illa ad finem praedestinationis aliqua ratione conducunt, iuxta illud Pauli ad Rom. 6. diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum; at sub ratione praedestinati effectus est praedestinationis, quod ad illum finem conducit, ut vidimus; quod idem dicendum est de alijs bonis naturalibus, cum hoc tamen discrimine, quod recte annotavit Noster Schola ubi supra. quod subiecta praedestinati est effectus praedestinationis non ut medium, dum reliqua, alia naturalia bona sunt effectus, ut medium.

2° colligitur, bonam indolem, et ingenium non esse praedestinationis effectum, quatenus conducunt ad actum credendum, ut ad supernaturales habitus facilius eliciendos, sed conducunt ad pauciora committenda peccata, Primum patet, quia ut dixi in materia de virtute adequata ratio principium agendi respectu actuum supernaturalium est virtus supernaturalis infusa, quam vis naturalis, ad quam spectat bona indoles et bonitas ingenij non potest ad actus supernaturales facilitatem praestare = 2um quoque patet, quia ex bona hominis inclinatione, et ingenij bonitate multoties provenit, ut pauciora committant peccata, sicut e converso mala hominis inclinatio ad plura committenda maxime inducit.

Tandem colligitur, actus bonos morales virtutum acquisitarum esse effectus praedestinationis, tum quia conducunt ad gaudium accidentale, quod praedestinati percipiunt de illis in gloria, tum etiam quia dum quis bene operatur, si opus in praecepto sit vitat peccatum; tum denique, quia quod menti obijciunt dant occasionem agendi gratias Deo, non tamen sunt effectus praedestinationis, quia meritorie et de condigno ad finem praedestinationis concurrant eo, quod cum sint ordinis naturalis nullum habent moralem influxum in bona supernaturalia, possunt tamen aliquando dispositive concurrere, ut eliciens gratia per charitate, in quibus nunquam potentia gratia ab ordine inferiori non extrahuntur.

Dub. 2um

An permissio peccati in electis sit effectus praedestinationis illorum?

In hoc dubio tres versantur sententiae. Prima absolute negativa, quam tenent Vasquez disp. 93. cap. 2. Arrubal. disp. 82 cap. 2. et

Mero

Nazarius disp. 39 asser. 7. = 2.a n.o 1.o Siquid dependens missio agnita independenter à peccato, cognita vero ex peccato proximo, affirmative esse effectum potestatis, non autem posteriori modo, atque de lege ordinaria. Idem 2.do modo cognoscit in sesi posse esse effectum potestatis de potentia absoluta, non autem de lege ordinaria. ita Herize, tract. 3. disp. 30. cap. 6. quem sequitur Mercorus tract. 4. disp. 4. cap. 5. in suam sententiam trahens nolentem Barquez.

= 3.a Vero sit tertio permissio peccati in electis de facto esse potestatis persecuti(?) ita Doctores Thomistae Nazarius sic, Albendo disp. 21 sect. 5. Ioan. à S.to Th. disp. 9. ar. 6. Toletanus [illegible] accedunt et alii, eius unius disp. 3. in hunc artem, Lubres(?) lib. 3. de potestate cap. 8. Zernadi disp. 5. sec. 6. idem in modo eodem modo defendunt quam aliqui asserunt permissio peccati esse effectum potestatis ut volita ex selecta poenit.to, alii autem asserunt non ex prevolita poenit.to, sed ex intenta humilitate, perseverantia, et aliis, quae potestate non supponunt peccatum.

= Vt ce. permissio peccati est in electis effectum potestatis illorum, ante quam potest esse advertendum est, quod non peccaret de permissione actione, quae in volit.te Dei, et interius(?) nititur, sed de permissione positiva consistente in carentia gratiae efficaci, qua poterit vitare peccatum, sive includat, sive non includat collationem auxilii sufficientis in hoc supposito.

= Probatur Co.o 1.o ex Aug. lib. de nat. et gra. cap. 27. ubi explicans illa verba Psalmi 29. avertisti faciem tuam à me, et factus sum conturbatus: ad hinc capitis dicit Deus paululum avertere faciem suam, ut ille fieret turbatus et humilis, ex quo docet. sic fieri, atque, Deum faciem suam avertere est suam gratiam negare, in quo consistit permissio peccati; atque Deum ideo faciem avertit, ut homo conturbatus humilis fiat. Et Deo peccatum permittit, ut homo humilis resurgat, et omnia ex fine salutis spiritualis [illegible] à Deo procurit, ac permittat peccatum. =

ex iis quae docuerat in capitibus praecedentibus, et cap. 28, ubi explicans illa verba Pauli 1. ad Thimot. 1. quos tradidit Satanae, ut discant non blasphemare, eandem doctrinam exhibuit, ut legenti constabit. = Eandem veritatem plures Patres celebres affirmant; nempe Bernardus serm. in Psal. qui habitat. Hyeronimus ad Rom. 8. Damascenus lib. 2. de fide cap. 9: Et ex doct. Patrum constat denegationem gratiae, in qua consistit permissio peccati ordinari a Deo ut magis effectum praedestinationis, et non esse effectum praedestinationis initio.

Potest Vasquez, Patres celebres vulgari modo fuisse loquutos exprimendo eventum, quem Deus ex peccato deducit, ac si esset finis permissionis peccati. = Sed contra est, quia verba Patrum post aliquem in modo acciperentur rigorose ex a[illegible] constabit: et absque necessitate in vulgari sensu accipiunt. = 2° quia intentio Patrum erat finem permissionis explicare, non eventum ex ipsa sequutum: et explicare eventum, et non male esset diminute procedere, et non servare vulgaris loquutio. = Denique quia Patres indifferenter docent Deum peccata permittere propter gloriam suam, et propter bonum nostrum, ut constat ex Damasceno lib. 2. fidei cap. 9. ubi ait, Deum aliquando permittere peccatum propter gloriam suam, aliquando propter bonum alienum, aliquando propter bonum ipsius peccatoris; et propter gloriam suam denotat causam finalem, et propter bonum peccatoris denotare debet finalem causam, et non solum eventum.

2° Probatur esse potest permissio peccati effectus voliti a Deo propter aliquem finem, et alias ad finem praedestinationis in electis conducit, ut constat ex illis verbis Pauli ad Rom. 8. diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum: ergo permissio peccati est praedestinationis effectus. Probatur maior 1° ex D. Thoma 1. 2. q. 79. ar. 4. ubi ait, quod obsecatio est quaedam praeambulum ad peccatum, peccatum autem a Deo ordinatur ad unum quidem, scilicet ad damnatum, aliud autem ex divina misericordia, seu providentia, scilicet ad sanatum, in quantum Deus permittit cadere in peccatum, ut peccatum suum cognoscentes convertantur, et paucis interpositis ait hanc misericordiam non omnibus impendi, sed solis praedestinatis: ergo ex D. Thoma obsecatio, quae pertinet ad permissionem peccati est effectus providentiae divinae volitus a Deo propter aliquem finem scilicet propter bonum praedestinati, et in intentione beatitudinis.

Sic neg. maj., quod omne quod conducit ad aliquem finem (si aliàs amabile sit) procedit ex intentione talis finis praeparatum, et amatum; at permissio peccati ad finem praedestinationis conducit, et est à Deo amabilis; ergo debet amari, et praeparari à Deo ex intentione finis praedestinationis, qui est beatitudo, ad quam non defecto praeparationis tenetur praeparari per ex[istentiam] dicto fine non est eadem facto non praeparetur, maximeque quod conducat ad ostentationem amoris Domini, et dilectionis Christi erga electos.

Explicatur amplius; ideo namque, media volita à Deo propter alios fines, quod ad illos ut medium conducit: sed hujusmodi permissio conducit ad finem praedestinationis; est à Deo volita propter illum, et ex illius amore praeparata.

Respondeo bis ex dictis permissionem posse amari, et praeparari à Deo ex intentione alicuius finis, quod ad illos conducit praecise, et ratione sui; ad finem autem praedestinationis non conducit ratione sui praecise, sed mediante peccato, ac proinde ex tali fine praeparari non potest, nisi amet peccatum à Deo, quod implicat.

Ad 2um. tamen (dico) dilectionis, quia permissio ad finem praedestinationis non conducat nisi medio peccato, per ex[istentiam] illius finis praeparari à Deo, pro hoc possit, et permittat peccatum, ut ex dicendis manifeste constabit: ergo de dicto [illegible] non re[c]tè [illegible] posse amari ex intentione alterius finis, et non ex intentione finis praedestinationis.

Denique nam Deus permittere peccata reproborum ex intentione ostendendi divitias gloriae in electos constat ex illis verbis Pauli ad Rom. 9. Quod si volens ostendere iram, et notam facere potentiam suam sustinuit in multa patientia vasa irae apta in interitum, ut ostenderet divitias gloriae suae in vasa misericordiae, quae praeparavit in gloriam.

Contra istam opinionem arguitur 1o. ex his quae omnis praedestinationis effectus est gratia, imo gratia per Christum; at permissio peccati non est gratia, cum sit negatio, neque est gratia per Christum (aliàs Christus esset mortuus ut pro illis permittat peccatum; aliàs etiam Christus postulasset à Patre quod pro iustitiis gratiam denegaret, sicque postulasset ob [illegible] meritorum suorum) ergo effectus praedestinationis non est permissio peccati.

Respondeo distinguendo maiorem omnis praedestinationis effectus debet esse gratia in re, et ratione sui semper, nego maiorem; in re, et ratione alterius, ad quod ordinatur, concedo maiorem, et distinguo minorem eodem modo, nego consequentiam, itaque permissio peccati in re est in re, et ratione sui

gratiam

gr[ati]e, put[a]m ordinat, ut p[rae]destinat[us] humilior resurgeret p[ro]cesseret in gr[ati]a indu-
ent[em] gr[ati]e, et habet hic cadere p[er] sub meritis Xpti et eius p[rae]d[estinati]onis trahere.

= Nec ad hoc necess[ariu]m est, q[uo]d dicatur Xpt[us] mortuus est, ut p[rae]destinatis p[er]mittat[ur] peccatum, sed tantummodo sufficit, q[uo]d dicat[ur] q[uo]d mortuus est Xpt[us], ut p[er]missio p[rae]desti-natis [illegible] deserviret p[ro]pt[er] ut resurgat in maiori gr[ati]a agnoscentem suam hu-militatem.

= Dices: id, q[uo]d p[er] Xptu[m] postulare pot[est] etiam postulari a nobis, cum orat[io]nes n[ost]r[a]e et orati[on]i Xpti possint esse conformes; at p[er]missio peccati nequit postulari a nobis: ergo neq[ue] a Xpto D[omi]no. — Huic obiect[ioni] Docti recentiores resp[onden]t negando maiorem assignantes disparitatem int[er] postulat[ionem] Xpti, et n[ost]ram. Sed melius respo[ndetur] concedendo maiorem et dist[inguen]do minorem; p[er]missio peccati nequit postulari a nobis p[e]-dit[ur] absolute, conc[edo] minorem; petit[ur] conditionata, nego minorem, itaq[ue] n[on] licet homini petere absolute p[er]miss[ionem] peccati, q[uia] hoc est desiderare peccatum, licet petere a Deo, q[uo]d si aliq[uan]do p[er]mittet ipsum cadere in peccato disponat, q[uo]d talis p[er]missio deserviet illi, ut humilior resurgat.

= Arguit[ur] 2[o] negatio gr[ati]e efficacis, in qua consistit p[er]missio peccati ad finem p[rae]dest[inationis] n[on] con-ducit. Ergo p[rae]dest[inatio] n[on] est. Ant[ecedens] pr[obatur] 1[o] a medium p[ro]se conducens ad finem reprobat[ionis], nequit ad finem p[rae]dest[inationis] conducere, cum isti fines sint [illegible] et contraria media ad unum apta ad alium consequendum esse nequeant idonea. — 2[o] p[ro]bans: negatio gr[ati]e efficacis ne-quit conducere ad finem primum p[rae]dest[inationis], sci[licet] manifestat[ionem] beatitudinis, et gr[ati]e D[ivin]e: ergo neq[ue] ad finem primum, scil[icet] beatitudinem: sed [illegible] ant[ecedens] autem pr[obatur] ex D. Th. 1. p. q. 104. a. 4 ad finem corp[ori]s redigere aliquid in nihilum n[on] p[er]tinet ad ipsius manifes-t[ationem], cum magis per hoc, [illegible] et bonitas ostendatur, quam res in esse conservat, unde sim-pliciter dicendum est, q[uo]d nihil omnino in nihilum rediget: ex quibus sic ass[umptum], q[uia] anihilatio n[on] est actio, sed carentia act[us] conservantis, p[er] quem bonitas, et p[otentia] D[ivin]a ma-nifestat[ur] infert D. Th. anihilat[ionem] n[on] p[er]tinere ad manifest[ationem] gr[ati]e D[ivin]e, et negatio gr[ati]e efficacis n[on] est actio, sed carentia act[us] [illegible] [illegible] D[ivin]a [illegible] bonitas, et p[otentia] ma-nifestat[ur]. Ergo ad D[ivin]e gr[ati]e manifestat[ionem] n[on] p[er]tinet, [illegible] est finis p[rae]dest[inationis] remotus.

= Pr[obatur] 2[o] ant[ecedens], abso[lut]e p[er] dis[tinctio]n[em] boni, nequit ad finem p[rae]dest[inationis] conducere p[er] se, est n[on] necessaria, [illegible] [illegible] D[ivin]a misericordia nego [illegible], quem docet D. Th. 2. 1. 2. q. 7. a. 4.

874. ar. 4. Ari dat peccatum per se ordinari ad damnatum, ex misericordia autem | 445

Dna ordinari ad sanitatem, et in hoc maxime ostendit bonitatem ipsorum, et misericordiam, ut media, quae ex natura sua tendunt in damnatum, in bonum praedestinatorum vertat.

— Ad 2um nego ans: ad illius pro dispositio Cons: quod ad bonitatem manifestatam pertinet rone sui in se ipso, tunc Cons; rone illius, ad quod ordinat, et rone illius rone cuius exhibet, nego Cons, itaque permissio peccati, quatenus in carentia gratiae, et actionis illius infundentis consistit rone sui in se ipso non manifestat gratiam, et bonitatem Dei, manifestat tamen quatenus ordinatur a Deo, ut ex illo peccator sumat occasionem maioris humilitatis, et perseverantiae in gratia, et hoc sufficit, ut ad finem tam proximum, quam remotum praedestinati conducat.

— 3° arguit. Non est prudentis provisoris permittere maius malum ex intentione minoris boni; at peccatum est maius malum, quam beatitudo bonum: ergo ex intentione beatitudinis permitti non potest, etiam non praedestinatorum effectus.

— Resp. Primi solvit 1° ad 1um peccatum in rone offensae excedat bonitatem beatitudinis formalis rone sui, quod in beatitudine includit unionem cum summo, unum utrumque, quae habent aliquid infinitum simpliciter, unde fit quod potuit ex illius intentione permitti. — 2° quod beatitudo particularis alicuius a bonitate offensae excedatur considerata ut huiusmodi beatitudo ut pars est universi non excedit adeoque non ex intentione beatitudinis sic considerata potest offensa permitti.

— Ad 2um 1° 3 Solutiones facit, ad 1um Dnus est sibi sin de sic bonitatis infinitae, ut in beatorum mentibus finito modo unit, finitae aestimabilitatis erat peccatum in rone offensae infinite odibile est, quod excedit beatitudinem etiam prout involuit bonum ipsum Dnitatis ex parte sui. — 2° etiam idem arguens ostr. beatitudo namque nec rone sui, nec ut pars universi infinitae aestimabilitatis, nec totum universum infinita gaudet aestimabilitate, quod nec tanta bonitatis, quantae gravitatis offensa est.

— Ad hoc arguens ostr. dictum maius, si sit maius malum respective ad subiectum

ius

cuius bonum intendit, ommitto maius, si in alterius subiecti, nego maius, ad dis. quo minus in hoc effectu, distinguo respective ad Deum, concedo minus est maius malum in hoc materia, et in subiecti proprij, nego minus, et loquor de vero peccatum, ut est malum Dei sub hoc effectu excedat bonitatem beatitudinis solis, subiecto etiam malum effectu ut est malum hominis non ita malum, a beatitudo bono, nam ut hic illum privat hoc gratia, et morali rectitudine atque gloria, et nunc excedit a beatitudine, ideo perseverantia finaliter in hoc maxime Deus suum amorem ostentat, quod malum sit ex amore hominis propter illarum bonum permittit.

2a ccº: permissio peccati est effectus praedestinationis praeparatus a Deo ex praevisito poenitentiae, hanc ccº statuit contra me defendendi meae sententiae probatur ex D. Th. q. 5 de verit. art. ubi postquam solutum ad 1 docuerat Deum permittere malum, ne impediat maius bonum respectu ad 4 arguit hic vero dicendum quod aliquod est bonum quod non potest elici, nisi ex aliquo malo, ut bonum patientiae non nisi ex malo persecutionis elicit, et bonum poenitentiae ex malo culpae.

Ex quibus sic tale conficit argumentum: argumentum contra D. Th. contendebat probare non permitti prudentem peccatum ex intentione boni, quoniam melius ex bono, quam ex malo bonum elicit, et D. Th. respondet esse aliquod bonum, quod non potest elici, nisi ex aliquo malo, ut bonum poenitentiae non elicit, nisi ex malo culpae, ergo sentit D. Th. ex intentione huius boni, quod est poenitentiae permitti peccatum; ex quo ulterius, locum manifestum colligitur contra adversarios permissionem peccati esse effectum praedestinationis praeparatum a Deo ex praevisito poenitentiae.

2º probatur ccº: medium remotum non eligit in ordine ad finem, nisi ex amore medij proximioris, si hoc sit amabile ab intendente finem: at permissio peccati est medium remotum, poenitentia vero est medium proximius ad finem praedestinationis, et alias est amabilis a Deo: ergo permissio peccati non eligit ad talem finem, nisi ex poenitentia praevisa. = Si dicas verum esse maius quod medium proximius est per se amabile; idem autem quod solum est amabile occasionaliter; poenitentia vero per se amabilis non est, sed occasione peccati, atque inde non infert ccº. = sed contra. 1º etiam Christus, ut redemptor non amet, nisi occasione peccati, nihilominus inde peccati permissio ex illius intentione, et volitione, ut multis doctissimis placet. 3 p. q. 1 art. 3 quamvis

poenit

penit^o n^o amet, nisi occasione peccati, nihilominus pot ex int^e illius peccatum remitti.

= D^o 2do q^d ut posterioritate in g^re causæ materialis stare pot^t prioritas in g^re causæ finalis. Et prioritas peccati remissionis penitentiæ in g^re causæ materialis deducendæ; sic stare optime pot^t q^d penit^o amet occasione peccati, et quod ex illius int^e peccatum remittat.

= Denique q^d 3° remissio peccati pot^t esse volita ex int^e sola, q^a idem est qd illius ex int^e humilitatis; at eadem de ca, ut est universalis ... omnes penitentes induit; ergo ex eius int^e pot^t præparari et amari, ... sic de facto amabilis, ut ... effectus.

= Si dicas, q^d ex fine consequibile, sine medio peccato, sine illo non mediante optime pot^t remissio amari, q^d ex hoc n^o colligit^r amor peccati; penit^o sequitur pot^t nisi medio peccato, unde si ante ipsius peccatum penit^o intendat, erit necesse q^d amet peccatum, sine quo penit^o esse nequit, et ideo eius peccati remissio eligi n^o pot^t a Deo ex ... penit^o.

= R^o D^o 1° ex int^e penitentis ... peccato ... sequitur amor peccati, et solus amor remissionis illius; q^a ex hoc facto n^o tollit^r q^d remissio peccati eligatur a Deo ex intento penit^o ... Ans aut^m 2° ... n^o minus ... exist^e peccati remissio illius, quam penit^e, ... ex eo, q^d Deus vellet efficaciter remissionem ante prævisum peccatum n^o sequ^r velle positive peccatum; q^a ex int^e efficaci penit^e præcedentis remissionis peccati n^o sequ^r Deum velle peccatum.

= 2do p^r illud ans: si existentia peccati, ut amata ratio est ad amorem penitentiæ, n^o est minus amor virtualis peccati, amor penit^e subsecuto peccato, quam amor penit^e præcedens prævisum peccati, et q^a n^o est ratio exist^e peccati, ut amata, amor penit^e peccato supposito n^o est amor virtualis peccati; ergo etiam talis amor penit^e ante prævisum peccati, n^o erit virtualis amor peccati.

3° prob. hoc, sed intio finis e virtualis amor eorum; quae desiderant adexistentiam finis, qui existere non potest, nisi per amorem intendentis finem; at ut peccatum existat non requiritur, quod fuerit amor finis, sed solum eius permissio; ergo intio pœnitentiae ante peccatum quodcumque non est amor virtualis peccati, nec infert in Deo amorem illius.

Denique explicat magis hoc ipsum, ut existat peccatum non exigit amor Dei tractus adillud, sed solum permissio eius; ergo ex eo ipso, quod Deus ante quodcumque peccati pœnitentiam intendat, non sequitur productionem, aut causaturum fore peccatum, sed tantum permissionem illius. Probatur consequentia ex eo quod Deus pœnitentiam intendat solum sequi subsistentia peccati: sed solum colligitur, fore ex parte Dei permissio ex parte illius adexistentiam peccati, tunc sic ex parte Dei non requiritur amor peccati ut peccatum existat, sed solum amor permissionis illius; ergo ex eo quod Deus ante quodcumque peccatum intendat pœnitentiam non sequitur amaturum, aut causaturum fore peccatum, sed tantum permissionem eius.

Arguitur 1° ista lex ex intentione sanitatis morbum permittere non est viri prudentis: at peccatum morbus est pœnitentia sanandus: ergo non est extra regulas prudentiae permittere peccatum ex intentione pœnitentiae et consequenter hoc Deo repugnat.

Respondeo distinguo maiorem ex intentione solius sanitatis, concedo maiorem; ex intentione robustioris sanitatis, scilicet maioris perseverantiae in sanitate, nego maiorem, et consequentiam, distinguo eodem modo: ergo non est extra regulas prudentiae permittere peccatum ex intentione pœnitentiae solum quod pœnitentia ipse dicit sanitatem, concedo; solum quod dicit robustiorem sanitatem, scilicet maiorem perseverantiam in gratia, nego consequentiam, et haec solutio ex dicendis ad 3. argumentum magis explicabitur.

2° arguitur: intio efficax pœnitentiae ante quodcumque peccatum est amor virtualis peccati: at repugnat Deo virtualis amor, et consequenter peccati; ergo etiam repugnat Deo pœnitentiam intendere ante peccatum quodcumque, maior, in qua est difficultas, probatur: intio efficax finis est virtualis amor eorum quae conducentium adexistentiam illius, sed peccatum conducit adexistentiam pœnitentiae: ergo &c. = 2° probatur illa maior, [illegible] existentia panis [illegible] eius in corpus Christi solum sit nata, ut maior

mae desinendo nihilominus Deus intendens suam et illius incorporationem virtuosi velit peccatis existentiam: si inde ai usus peccatum requirat adhuc penitus ut mae desinendo nihilominus intio efficax penitentiae ante futurum peccatum erit amor virtualis existentiae peccati.

3° probatur illa maior: ex vi intentionis efficacis penitentiae estimatur radicatur peccatum futurum, at futuritio remota peccati ex vi intentionis penitentiae haberi non potest nisi talis intio sit virtualis amor illius: probatur — item probatur maior: intio penitentiae est virtualis amor permissionis ut illius ad penitentiam. Et omissio a illius sibi utilitatis potestatem peccatum; non enim est utilis, nisi modo penitentiae; nec modo utilis esse, nisi ratione peccati suppositi, ergo prius. — Denique maior urget, quia virtualis... negativus existentiae peccati est virtualis amor existentiae peccati; at intio efficax penitentiae est virtuale odium negativum existentiae [illegible] peccati, ergo est virtualis amor peccati. probatur minor intio efficax penitentiae est virtuale odium... quo posito predicta intio redderetur frustranea, sed intio efficax penitentiae est virtuale odium negativum existentiae peccati.

Ad confirmationem nego maiorem, ad 2um probatur dist. maiorem; intio efficax penitentiae est virtualis amor omnium, quae sunt ratio, ut amato ab intendente fiat, concedo maiorem, quae sunt ratio solius, ut permissa, nego maiorem et sub distinctione dist. minorem, nego consequentiam, quod existentia peccati non est ratio, ut quae amatur a Deo Deo solum, ut permissa, ex quo ad 2um probatur dicitur solum penitus nam existentia non potest, nisi amet a Deo.

Ad 3. nego maiorem, quod nam omnia quae requiruntur ad existentiam... non sunt ex intentione intendente, sive non statuuntur futura: adiicitur ex vi intentionis penitentiae... [illegible] illative... bene [illegible]. Ergo quae requiruntur ad primis existentiam, et quod peccatum non est a Deo intendente penitentiam, nisi sit ex vi talis intentionis, non statuitur futurum peccatum, sed tantum omissio illius ex cuius futuritione eius [illegible] inferatur, quod peccatum erit.

Ad 4um probatur ... ... quam non ... ibi facto ...

nanq n. e. utilis ad pœnitz, ut mao illig, et a nario e, ut posit
existere mao pœnitz, scilt peccatu, ex quo n. infert, qd ex cogitar-
met talis omissio, utilis ad pœnitz in sensu explicato dicat esse
amari peccatu.

Ad ultima pz negat mir, ad cuig pz r. qdt amor pœni-
tz n. e. amor odiu, sine quo ee nequit, et solu illoru, que ut existant,
petunt amari a Deo, et ideo n. e. amor virtualis peccati, et solu omi-
ssis illig, ita odiu efficax frustrats decreti pœnitz n. e. virtuale o-
diu oiu, quo posetts frustraret, et ipsius illoru, que trans petunt
odiu ~~Dni~~ Dmi, cu autz ut existat negatio peccati n. petat
frare Dmi odiu, oe nim negatio omissionis peccati, quod odiu
frustrati decreti pœnitz, sit virtuale odiu negatis existz omis-
sis, n. autz negatis existz peccati.

Ultimo arguit intio pœnitz nario supponit peccatu praevisu a
Deo, et praevisio peccati supponit praevisz omissis illig; ergo intio pœ-
nitz supponit omissz peccati, mar, in quo e difficultas, pb 1o pœ-
nito n. a de tio inte bonu occasionatu, ut bot Bemazeng hic ipso
ben cap. 29. et alij Ddg frequenter, at bonu occasionatu, cu n. amet nisi
si occasio mali illig praevisz nario supponit: ergo intio pœnitz nario sup-
ponit praevisz peccati. = 2o pr illa mar. pœnito n. alit vel amo-
ri: nisi ex fine destruendi peccatu, atq autz primariu pœnitz a Dto
destructiua peccati: ergo intio pœnitz nario supponit destructz pecca-
ti praevisa, et sic supponit praevisz peccati. = 3o pr illa mar. et nanq
Xpus Dnus ido destinatus fuit, ut redemptor, et sic ex inte redimendi
a peccato, ideo eius pdestio supponit origale culpa praevisa, ut Theo-
logi docent cu thos; at pœnito intendit, ut destructiua peccati: ergo
nario supponit destructz peccati, ut praevisa, et sic supponit praevisz
peccati.

R. admittz negando pus, pœnitz posse liberari? plx, 1o

qut

ut fuisse ē destructiua peccati, 2º quia ostendit ipsos Dei quoque maxime porcenso, et misericordia manifestat. 3º quia ratione ad ulteriorem gloriam consequendam, et finem perseverantiae, hoc supposito, requiritur: ideo penitentia ratio non supponit peccatum fuisse a Deo, si intelligatur de penitentia ut destructiua peccati per se considerata, et dem. si intelligatur de penitentia ut utili ad manifestandam ipsos, et ad ulteriorem gloriam consequendam [illegible] considerata, nego maior.

Nec dum [illegible] maior ibidem assignatur aliquod incitivum assignare hac distinctione, etenim penitentia [illegible] bonum ē occasionatum sub per se considerata, non uero sub [illegible]. unde optime potest amari [illegible] ut destructiua peccati, nempe ut in utilis ad ipsos attinentiam et bene utilitati gloriae consequendae.

Ad [illegible] maior [illegible] Deum predestinasse Christum reduplicatiue, ut redemptorem, quod nil aliud ē, quam predestinasse Christum ex fine redemptionis. 2º ut specificatiue redemptorem, hoc ē non ex fine redemptionis, sed propter excellentiam [illegible], et [illegible] primo modo supponit ratio culpam fuisse, secus autem posteriori modo, qualis autem defacto predestinatus fuerit non potest innotescere, nisi ex testimoniis Scripturae; cum autem ex illa constet, Deum carnem sumpsisse propter nos homines, et propter nostram salutem; hinc fit quod illius predestinatio supposuerit fuisse culpam, penitentia autem etsi peccati destructiua sit, non eligit, ut destructiua reduplicatiue, sed utilibus ad fines explicatos; et hoc modo culpam fuisse non supponit.

Si dicas, quod penitentia debet esse destructiua peccati: ergo non potest amari, nisi ut reduplicatiue destructiua. Si eodem Deo non potest intelligi penitentia, nisi ut destructiua. = Resp. neg. cons. licet amari debeat, ut destructiua specificatiua, non tamen ē necessarium quod ametur semper reduplicatiue, ut destructiua sic [illegible], et corona

gratiae sit effectus meritorum, nihilominus non tamen negari, ut ipsorum actus amet
reduplicativa ut effectus illorum, de quo infra.

Ex dictis in discursu dubii colligitur, permissionem peccatorum in
reprobis esse effectum praedestinationis electorum, redundat namque ad finem praedestinationis,
et ex hac interim separatur a Deo, namque est malum, quod accidit in universo
non semper ordinatur ad bonum illius, cui accidit, cum ad bonum universi
ordinetur, ita malum culpae, seu permissio illius non semper ordinatur in
bonum eius, cui peccatum permittitur, bene tamen in bonum nobilissimorum
partium scilicet electorum iuxta illud Proverbiorum 11. Stultus serviet sapienti,
quod scilicet etiam mala peccatorum in bonum iustorum cadunt, eo quod Deus
illos propter se diligat; et autem peccatores, qui sunt per culpam,
velut iumenta fiunt iuxta illud Psalmi homo cum in hono-
re esset non intellexit, comparatus est iumentis insipientibus, et si-
milis factus est illis, ita ut iumenta tractantur a Deo diri-
gente omnia illorum in utilitatem sanctorum.

Dubium VII.

Utrum omnia dona supernaturalia sint in praedestinatis praedestinationis effectus?

Sententia negans est quorumdam tenet Durandus in 1o dist. 4. q. 2. Standens
glorificatum et negare a praedestinationis effectibus. Gabriel q. uni. ar. 3. dub. 2.
solum gratiam, et etiam iustificantem inter praedestinationis effectus annumerans, et ex-
cludens dispositiones ad gratiam, et vocationes etiam efficaces, Vasquez disp.
9. cap. 1. et 3. et Alarcon tractatu 4. disp. 4. cap. 2 et 3. negantes vo-
cationes inefficaces gratiae habitualis per peccatum interruptae, quatenus 1o colla-
tam esse praedestinationis effectus consentiunt etiam quo ad vocationes efficaces. Valencia
in 1. q. disp. 1. punct. 3. Albarez tra. 3. disp. 4. sec. 2 et alii recentiores sen-
tiunt etiam hanc sententiam Enriquez quodlib. 4. q. 19. et Molina in prae-
senti ar. 4. et 9. asserentes actus supernaturales, qui a libero arbitrio
effectus praedestinationis non esse

= 2a. Mta affirmans e, quam tenent oes discipuli D. Thomae in praesenti, quos refert Cardinalis Cajetanus, Albertus de ... disp. 24. sect. 1. ... ad ... Alfonsus ... dub. 1. usque ad ... et alii.

= Probatur 1o: glorificatio, iustificatio non interrupta conservatio efficaces sunt effectus praedestinationis, ita oes Thomistae, Durandus, Gabriel, et alii omnes. Et quoad oes partes deducitur ex illo ad Rom. 8. quos praedestinavit, hos et vocavit, et hos et iustificavit, hos et glorificavit; sed ex mente Pauli ex vi praedestinationis est a Deo aliqua vocatio et aliqua iustificatio et gloriae consequutio. = Nec refert si cum Durando dicas glorificationis nomine non aeternorum felicitatem, sed gloriosam celebritatem nominis, a Paulo intelligi.

= Nam in primis obstat D. Augustinus de praedestinatione Sanctorum cap. 17 illis verbis: glorificavit illo utique fine, qui non habet finem: et glorificationis nomine intelligit aeternam felicitatem. = 2o, quia dictum praedestinatio verbis Pauli verificantur: at non de oi verificatur celebritas nominis, praesertim cum multi ... aliquis recentis ... mortis ... in quo non verificatur celebritas nominis: ergo = Denique nam etsi aliquis ex ... per glorificationis nomine celebritatem illam aut virtutis praemium intelligat, nullus tamen negat intelligi etiam felicitatem aeternam: sed haec ex mente Pauli comprehenditur inter praedestinationis effectus.

= 2o suadetur etc. nam praedestinatio est praeparatio mediorum efficacium inferentium finis consequutionem, et contra ad ipsum finem tendit; sed mediorum applicans efficaciam mediorum salutis non solum est medium, sed sanitatis, quae e finis; at vocatio efficax, et iustificatio non interrupta est medium efficaciter inferentium consequutionem finis, et glorificatio est finis consequendus: ergo ad oia haec extendit praedestinationis causalitas.

= 3o suadetur specialiter contra Durandum: beatitudo namque est effectus praedestinationis supernaturalis, cum sit provida a Deo, ut authore supernaturali, et omnia media supernaturalia provida, ab ipso debent causari, et non ... effectus provid...

prouidtiam generalem; cum enim hic per praedestinationem disquiratur, solum sit de medijs sufficientibus non inferentibus finem, sed effectus specialis prouidentiae seu praedestinationis. = Denique probatur 3° argumento Bonauenturae et Gabrielis, si solum gratia esset praedestinationis effectus, daretur ex parte nostra causa meritoria effectus praedestinationis; sed gratia, cum illam nostris operibus ex gratia factis promereamur, ergo &c.

Contra istam conclusionem militat 1° argumentum Durandi: electio praedestinatio non est de fine, sed de medijs, quibus peruenitur ad finem; at glorificatio finis est, et non medium: ergo non est praedestinationis effectus. = Resp. 1°: nam praedestinatio supponit efficacem electionem aeternam; at ex vi huius electionis, cum efficax sit, constituitur beatitudo futura: ergo actus, in quo causa praedestinationis consistit, illam futuram supponit, ergo non causat. = Resp. 2° nam omnis praedestinationis effectus debet esse donum illius; at glorificatio praedestinationis donum non est: ergo probatur minor: donum praedestinationis debet esse donum electionis; at beatitudo donum electionis non est, cum donum electionis, ut ab initio dictum est, medium sit, et non finis, beatitudo autem finis sit, et non medium, ergo nec praedestinationis donum.

Ad hoc argumentum omissis varijs solutionibus dicimus: considerando praedestinationem ut ex parte praeparationis mediorum, quae hic, et in executione efficaciter inferunt finem, nunc in executione praedestinatio finem causat. = Ad 1um concedo, regressu maiori: distinguo maiorem, illa est solo de futuritione in ordine et actu intentionis, concedo; autem de futuritione completa, et in ordine executionis, nego, cum quo bene stat, quod praedestinatio, quae posterior est electione ad gloriam, concurrat ad dandum illi futuritionem completam. = Ad 2um nego maiorem, loquendo de effectu et dono mediato praedestinationis, id est, illo ad exaltationem [illegible] esse tantum praedestinationis donum: ad impugnationem dicitur etiam esse effectum et donum tantum electionis, siquidem in executione cadit a medijs, quae sunt dona propria electionis.

Contra eandem conclusionem militat 2° argumentum Gabrielis volentis quod effectus praedestinationis nequeat esse reprobis, et praedestinatis communis; at sola visio beatifica est praedestinationis propria, cum omnia alia praeter ipsam reprobis, et praedestinatis multoties concedantur, velut iustificatio, et vocatio, ergo sola gloria est praedestinationis effectus.

R.

R. facile, quod iustificatio, et vocatio non perseverantis usque ad finem sint eiusdem (speciei), et perfectionis, iustificatio autem numquam interrupta, et vocatio efficacis perseverantis usque in finem vitae eiusdem non sit, ex propria perfectione, et de his in hac c. re. (?) Siquidem Gabriel negare non potest donum perseverantiae esse propriam perfectionem: et haec ratione evincere nequit idem glorificatum esse effectum perfectionis, nisi donum perseverantiae distinguatur ab illo.

Ex dictis in ce[illegible] colligitur amorem beatificum, gaudium universale beatorum, et omnia, quae beatitudinem consequuntur esse effectum praedestinationis eius omnia quae ad eandem gloriam pertineant, atque pertinent gratia, et quo (?) sive sit gratuitatis, (illa) consequuntur, sive verius dentur ex[illegible].

Quaeres 2.º an gratia interrupta per peccatum sit effectum praedestinationis non solum recuperata per poenitentiam, sed etiam ut collata, et quatenus interrupta non sit? Affirmative Doctor Vasquez, et pauci Theologi ipsum sequentes, et quidem quod gratia recuperata sit effectum praedestinationis non negat Vasquez, loquens de recuperata numquam interrumpenda, nam si recuperata iterum dimittatur idem dicendum de illa, ac de gratia ut collata, quod non sit ...ius effectum.

Ostenditur ex D. Thoma ad Rom. 8. lec. 6. ubi de iustificatione (quae ex Paulo effectum constituit) loquens sic ait: haec autem iustificatio, etsi in aliquibus frustretur quod non perseverant usque in finem, in praedestinatis tamen numquam frustratur: ergo sentit D. Thomas nullam iustificationem electorum, etiam si per peccatum interrumpatur ab effectu frustrari, et consequenter omnem esse praedestinationis effectum.

Ratio. gratia interrupta quatenus ut collata, est effectum eius qui inuitur (?) ... praedestinationis, supponimus enim ex communi sententia gratiae, et meritum per peccatum mortificata in eventu poenitentiae reviviscere eodem iure adepta, et consequenter aliquos gradus gratiae huic gratiae correspondere quatenus ut collatae, et alios erunt gratiae ut illius collatio praecedit; sed ut collata est effectum praedestinationis: constat enim de... ex dictis antea autem probatur ... in qua differentia ... ut [illegible] et ut illius collatio

collata ex intuitu gratiae praeparat, quae solum merito, sed medio recuperatae, et finali perseverantia ad finem praedestinationis conducat. gratia enim continuata usque ad mortem ex intuitu gratiae praeparat non solum ut continuata, sed ut infusa; alias non conduit quatenus infusa, nisi media restitutae, et perseverantia finali: ergo etc.

Dices: nam gratia semper conjungitur effectus praedestinationis ex intuitu gratiae est praeparatus a Deo ad [illegible] non nisi merito [illegible] glorificationis conducit sed medio [illegible]. ergo. = nec obstare potest interruptio per culpam, quia nulla est repugnantia, ut sit collata ex intuitu gratiae conjunctae praevisae praecedat. = Item etiam nam culpa interrumpens non tollit quominus gratia perseveret in divina acceptatione: ergo non interrumpit rationem ergo: ergo ut sit collata ex intuitu gratiae praeparat, et sic est praedestinationis effectus.

Quod autem etiam ut interrupta sit effectus praedestinationis sumpta interrupte, prout a Deo, suadetur notando gratiam amissam considerari posse primo ut quatenus ex peccato voluntarie praecedit quando constituit maculam, quae est effectus peccati habitualis, et complementum ejus ex parte nostri, dicendi modo [illegible]; = 2° potest considerari carentia gratiae quatenus eadem qualitas per modum esse peccati [illegible] ut docet D. Thomas: hoc ita praeviso suadetur facile illa pars conclusionis: nam carentia gratiae [illegible] sic sumpta prout est poena peccati est a Deo, et ad finem praedestinationis conducit ex verbo Pauli [illegible] petita, et ex intuitu beatitudinis praeparat a Deo, cum sic praeparet omne quod ad praedestinationis finem conducit: ergo gratia ut interrupta interrupte sumpta prout a Deo est effectus praedestinationis.

Quod amplius confirmatur etiam permissio peccati consistens in carentia auxilii, quo posito non sequeretur peccatum, est effectus praedestinationis eo quod praeparat a Deo ex fine humilitatis seu poenitentiae: ergo etiam carentia gratiae quatenus a Deo ex isto fine praeparabilis, quae de facto praeparat.

Ex isto colligitur Vasquez: etsi gratia Adami correspondeat aliquis gradus gloriae, et sic ad finem praedestinationis conducat, imo praedestinationis effectus non fuit quatenus ut collata solum ut recuperata, atque non alia de causa, nisi quia per peccatum fuit interrupta. Ergo ita gratia in hoc statu per peccatum interrupta effectus praedestinationis est quatenus ut collata, et ut recuperata.

Ad 2um missam mai neg(o) Cat(egoric)e min(orem); Si breo gra status innocentie quatenus ut collata est ex p(rae)destinatione fuit in Xto, quod libenter admittimus, quia ium supponat Xpti fuisse, et non nec antea beatificandi Adamum, que intio fuit post Xpti p(rae)destinationem, non fit ut illius gra exhibitio ex in=
tore efficaci glorificandi Adamum separato non fuerit; inde ex vi intentionis
adfinalis perseverantiae ordinem non dicebat, et sic ex vi separalis facta
p(rae)destinatione. in nra autem gra quatenus ut collata ex p(rae)destinatione stringit rne contradicta
quod sit cum ut illius collatio ex Xpti p(rae)destinatione, et intentione gloriae supponat ex tali
intentione p(rae)paratur a Deo, et ordinem ad perseverantiam finalem importat.

Ad hanc solutionem opponit Vasquez: gra interrupta non conduit ad finem p(rae)destinationis ex vi illius voluntatis, qua ut confertur a Deo: sed ut collata non est effectus p(rae)destinationis. probatur ant(ecedens). remissio peccati, quae gra interrumpit, non ea a Deo ex intentione gloriae (ut probatum supponit Vasquez) ergo gra interrupta non conduit ad gloriam ex vi voluntatis, quo ut confert. probatur consequentia: nam si remissio interrumpens non est ex intentione gloriae, interrumpit voluntatem Dei infundentem gra: ergo ipsa non conduit ad gloriam ex vi illius voluntatis.

Resp(ondeo) neg(o) ant(ecedens): ad probationem, vel negatur antecedens ex dicto dubio anteriori, ubi probavimus remissionem peccati esse effectum p(rae)destinationis, vel ommisso anteriori negatur consequentia, adminus sic dicatur, quod remissio interrumpit existentiam physicam gratiae in subiecto, non autem permanentiam ejus moralem in Deo acceptatione, nec inde necinterrumpit voluntatem remunerandi merito, et conferendi gloriam.

Dices 3o: vocatio inefficax est effectus p(rae)destinationis. ad dicimus vocationem inefficacem non loquimur de illa relative dicta, quae pure inefficaci, et specificative ut talis sit. quia vocationes inefficaces, quatenus in illis qui nunc non respiciunt, at licite vocationes non conducunt ad gloriam medio operatione, ad quas dant principia, conducunt ut dispositive mte quatenus paulatim emolliunt cor nostrum, ut tandem Deo vocanti respondeat; conducunt etiam obiective, quatenus in memoria redacte excitant Dei gratiam actus et admirabilitatis, quae conducit homini ad vitam p(rae)stitam: et conferunt a Deo ex intentione gloriae, ac inde effectus

p(rae)destinationis

praedest. utraque consistat ex dictis, et mir. pr. quod id saepe contingit, experientia testante, gratulantes cum hominibus deo quod per illustrat, quos restiterat, quod patet in Aug. lib. confess. cap. 14, et libro. 6. cap. 11. ubi memorans vocationes suas, quibus restiterat, excitat se, et alio exemplo suo ad paenitentiam, humilitatem, et gratiarum actionem.

2a p. cons. quod scilicet est ut inefficaces specificative sint effectus praedest. probatur: nam permissio peccati, quae consistit in negatione gratiae efficacis, supposita gratia sufficienti est effectus praedest. quatenus conducit ad humilitatem, sed et inefficatio [illegible] vocationis potest conducere ad istum finem non minus quam negatio gratiae efficacis quatenus movet ex illa ad cognoscendam propriam infirmitatem, et indigentiam [illegible] auxilii. q.e.d. quod autem non sint reduplicative sit effectus praedest. probatur: una permissio peccati non est effectus praedest. reduplicative prout est carentia gratiae, sed sub reduplicatione conducentis ad actum humilitatis, et paenitentiae: quod pariter dicendum est de gratia auxilii inefficacis. 2o. nam reduplicatio [illegible] denotat totalitatem, sed quae ratio, seu conceptus alicui convenit, de ratione, ac quae convenit gratiae inefficaci esse effectus praedest., non potest esse inefficacia ratio [illegible], ad quae [illegible] dat, ut conceptus, et efficax conducentia [illegible] aliorum: q.e.d.

3. 3. [illegible] partis cons. arguit. nam si illa illa vocatio esset effectus praedest., quae est vocatio secundum propositum; sed vocatio inefficax non est huiusmodi: ergo. maior est D. Aug. lib. de praedestinatione sanctorum. cap. 16. minor probatur 1o. quia vocationi inefficaci resistimus. 2o. nam D. Augustinus opponit vocationem secundum propositum illam vocationem, qua vocati noluerunt venire, sed talis vocatio inefficax non est secundum propositum, et non sunt nec praedestinationis effectus.

Resp. nego min. ad utramque probationem dico, vocationem inefficacem non esse secundum propositum respective ad actus proximos, et immediatos, ad quorum aliquem immediate inclinant, bene tamen respective, ad quos conveniunt, dispositive mediate, emolliendo cor hominis, et [illegible] quatenus in memoria reducta excitant ad humilitatem, et gratiarum actionem, et [illegible] actus, et [illegible] infallibiliter ad talem vocationem consequuntur.

2o arguit

Arguit 2º: nam vocat. inefficaces afferunt memoriam, nec omnes penitus emittunt cor hominis, ergo non omnes sunt effectus praedest. Probatur ant.: quia potest contingere, quod quis longo tempore vitijs deditus et multoties inefficaciter vocatus repente convertat, et cum contritione agens, brevique tempore martirium statim moriatur, et assequatur gloriam; sed in tali casu non omnes vocationes occurrunt memoriae, cum in tam brevi temporis intervallo sit moraliter impossibile, nec cor hominis commoventur ergo.

Huic argumento M. Cornejo reddit ant. et negat cons. unde magis credit referendum esse illas dumtaxat vocationes, quae in memoriam redactae excitant ad pias actiones. Sed magis placet aliorum sententia, qui illam vocationem accipientes negant ant., et ad probationem dicunt credendum esse vocationes inefficaces semper occurrere in hac vita aliquomodo ad aliquos ex praedictis actibus quae credulitatem fundant in illo verbo Pauli diligentibus Deum etc. in amore speciali, quo Deus amat praedestinatos.

Denique vi dicamus notitia divinorum, quod argumentum solvere Deo, quod etsi in hac vita non redigant in memoriam omnes vocationes inefficaces, tamen in patria per visionem in verbo cognoscunt a praedestinatis, ex quo ad gratiam actus excitant. quae in illis conveniunt ad effectus praedestinationis sufficere videtur ex eo, quod illa gratia actio est effectus praedestinationis. ergo etiam vocationes inefficaces, per quas ad ipsam gratiam actus excitant. 2º nam permissio peccatorum in reprobis esse effectum praedestinationis electorum defendit Vasquez, eo quod in verbo cognita excitant beatos ad gratiam actus per efficacem gratiam sibi collatam. ergo idem modo conveniendi reputo non deesse sufficiens, ut omnes vocationes inefficaces sint effectus praedest.

4ª concl.: supernaturales actus etiam ut a libero arbitrio procedentes sunt effectus praedest. = Primam huius docuit Molina dicens 1º quod gratia et liberum arbitrium concurrunt ad actus supernaturales tanquam causae partiales partialitate causae; sed actus supernaturales consideratos ut a gratia procedunt non procedunt a libero arbitrio: ergo ut a libero arbitrio non procedunt a gratia, et inde non sunt praedestinationis effectus. = 2º quod actus supernaturalis non habet, quod sit liber a gratia, sed a libero arbitrio, quod est datum natura a proprio libero gratia autem est proprium ex natura.

q. csiderat⁹ put a libero arbitrio n. effect⁹ grę, et sint⁹ nec ꝑ de s^to.

Nihilominus sn^a nr̃a defendit a bonis theol. et illis, qui grę, et libero arbitrio cͦcedunt partiales causas, illa suasit cͦfirmant mi theol. precipue Albaldo, Trull. Ioan. a s^to Th. apud quos multas authoritates possunt videre, nos in p̃senti illas sic ne tua dem aut supnaalis est effect⁹ ꝑ de s^to sub rõe csiderat^e, sub qua est effect⁹ grę. ss est effect⁹ grę ut put pcedit a libero arbitrio: g. ut sic e effect⁹ ꝑ de s^to. coa e legitima. mor n. negat a Molino, mor autem p^r. D. quia grã e adequata virtus pxima, et tota v. influendi in act⁹ supnaales, ut late p̃bant nri theol. sup. q. 12. ar 5. et act⁹ n poss pcedere a pio re mote sub aliquo rõe, sub qua n caret a pncip pximo: g. act⁹ supnaalis, ut pcedit a libero arbitrio est a grã.

2° p^r illa mir. nã l. cͦmittam, grã n ee adequata virtut⁹ pximã, et partiale, tn negari n poss ee adequata vire ordinandi et pportionandi liberu arbitriu cũ acto, et act⁹ supnaalis n pcedit a libero arbitrio, nisi ut pportionato: g. sub nulla pcedit a libero arbitrio, sub qua n pcedat a grã. = 3. nã act⁹ supnaalis, ut a libero arbitrio pcedit ab illo, ut subordinato Deo, at n ut naali authore: g. ut supnaali, et sint ut cante, medio grã, act⁹ supnaales, ut pcedentes a libero arbitrio.

2° p^r. cc: act⁹ supnaalis hẽt, q. sit liber a grã, g. idtr ꝑ de s^to. p^r ars. q. act⁹ supnalis libere elicit a hõe n e volentis hois. et miserentis dei = e Paulus ad Rom. 9. at sic e, q. h hoc, q. e libere elici n habet a grã n eet miserentis dei, et volentis, et currentis hois, ut arguit D. Aug. c. Lamispel. in Enquir. cap. 32. g. hoc q. e libere elici habet a grã.

Ex q^bus ad 1^m. fundam del Molina v. n. ad ma. q. n̄ cat act⁹ supnaalis a grã, et libero arbitrio ut a cais partialibus: nã virtus adequata pxima, et ea, cuius e virtus n h, nec dicunt cas partiales, grã et libe

et liberum arbitrium operant, ut virtus proxima et potentia remota, et ideo non concurrunt partialiter — adde quod liberum arbitrio, secundum virtutem partialem, quam habet talis virtus non agit, nisi ut elevata a Deo, quod ipse in actu supernaturali corresponderet principio elevanti, et proportionaliter — addo denique quod actus non sit quod sit supernaturalis et liber a gratia, ut potentia concedo actus, ut a virtute proxima adequata, et proxima, nego actus et limitatione ... quod dicitur quod gratia auxilians non sit libera ut quod, est libera ut quo, ut potentia participatio divinae voluntatis.

ART. 4.

An praedestinati eligantur a Deo?

Dubium unicum.

An electio efficax praedestinatorum ad gloriam merita praevisa antecedat?

Dico: electio efficax praedestinatorum ad gloriam, antecedit praevisionem meritorum, atque inde non respicit illa ut motiva, sed ut effectus exitura. Adversantur, et praeparatur. hanc esse de fide tanquam luce meridiana ... reducitur: electio efficax magis efficacis efficacitatis conveniens ad aliquem finem praesupponit intentionem finis; sed electio praedestinatorum ad gratiam, et merita discretiva illorum a reprobis est electio efficax mediorum efficacium conducentium ad gloriam quod erit existentia efficaciter illorum quos praesupponet, atque inde talis electio praesupponit dictam praevisionem meritorum. hoc est ... firmissimum fundamentum cuius efficaciam satis ostendit varietas solutionum, quas adversarii ei occurrere conantur.

P. Vasquez ... illud 1º negando maiorem — 2º illam distinguendo, concedendo quod de electione mediorum physicorum, et negando de electione mediorum moralium qualia sunt gratia, et merita in ordine ad gloriam. 3. distinguendo aliter maiorem, concedit namque illam, si media eligantur ad finem, quem quis desiderat sibi.

negat autem si filius desideret alijs, tanquam finem obtinendum ab illis explicat quod illud exemplo sequenti ... ex inefficaci voluntate, quia filio desideret Episcopatum movetur ad ponenda efficacia media illa scilicet quae ad studium nota sunt: ergo inefficax intentio finis alijs desiderata, et ab illis assequendi movetur ad efficacem electionem mediorum: ergo [illegible] ut finis assequendi a nobis poterit deus ex inefficaci intentione illius elicere media efficacia.

Ad nullum ex his solutionibus argumentum satisfacit: non sunt tamen quod electio medij supponit intentionem finis aliàs [illegible] posset obtineri: sed ut servetur debita proportio electio efficax medij efficacis ad finem debet supponere intentionem efficacem finis: tum etiam: nam ex inefficaci intentione finis non [illegible] causa potest procedi ad electionem efficacem mediorum, et modus iste procedendi repugnat divinae voluntati: quia in illa terminus efficacia electionis mediorum supponit efficaciam intentionis. maior probatur intentio inefficax finis [illegible] assequutionis finis [illegible] ex illius [illegible], et [illegible] accidens, et [illegible] obtineri finis. = tum deinde: nunquam supponit electio intentionem quam executio electionis; at realis et efficax finis executio per media non supponit efficacem electionem mediorum: ergo efficax electio supponit intentionem efficacem: = tandem: nunquam differt electio ab intentione, quam assensus ab assensu praemissarum; sed assensus certus, et evidens [illegible] supponit certitudinem, et evidentiam in assensu praemissarum: ergo efficacia electionis non supponit efficaciam intentionis.

Nec 2a solutio [illegible] valet. 1o nam [illegible] cur electio debeat supponere intentionem efficacem est quod finis [illegible] diligendi media, et ne ex intentione inefficaci finis procedatur a [illegible] ad electionem efficacem mediorum; at rationes istae [illegible] efficacia militant in medijs moralibus, et physicis. = 2o quod media sint physica, vel moralia non arguit ista, et [illegible] posse eligi absque praesupposita intentione finis, cum fateatur Vasquez, ad electionem mediorum [illegible] et [illegible] supponi notionem aliquam intentionem finis: ergo pariter [illegible] medijs moralibus et physi

et physici non arguit defectum, et non ad aliud debere praesupponi intentionem efficacem. — tandem non executionem non minus dependet finis a mediis physicis, quam a moralibus, imo forte magis, et tamen intentio isto dependet non datur; et propterea dicendum est, media ordinatione physica deberent in tali ordine a fine, quia actus, seu ordo actuum intentionis non commensuratur ordini executionis, et similiter ex eo quod finis per media moralia consequendus ex executione dependeat ab illis, non sequitur quod intentio efficax illius debeat praesupponere praevisionem merito.

Nec 3.° valet 1.° nam exemplum, quo Vasquez utitur in nullo servat paritatem, pro quo nam Pater desiderans filium Episcopatum non habet illum in sua potestate, nec exhibet efficacia media ad eius assecutionem; Deus autem omnia habet in potestate, et similiter finem nobis consequendum, et ideo offert efficacia media, ut illum assequamur; quod exemplum Vasquez ex Thoma cantat. — 2.° nam ideo desiderans sibi finem debet efficaciter intendere illum, prius quam procedat ad electionem efficacem mediorum, quae habet in sua potestate et finem consequendum, et media, Deus habet utrumque; alias enim non haberet ea, quae non subiacent potestati; et id quod Augustinus asserit lib. de Correct. et gratia cap. 14. Deus magis habet in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi suas, ut eligat efficacia media, dei prius efficaciter intendere finem, ut a nobis consequendum. Unde retorquendo argumentum contra Vasquez dicimus, si esset in potestate Patris, fieret filium Episcopum, posset imo deberet ex intentione efficaci Episcopatus providere filio et supponere ea media efficacia ad illum consequendum: at in potestate Dei est conferre nobis gloriam, et coronam, eique media ad illam consequendam tribuere: ergo posset ex intentione efficaci gloriam tribuere gratiam, et merito efficaciter conducentia, et similiter ante praevisa merito datur in Deo efficax electio hominum ad gloriam.

Facile alijs textibus soluendis occurrit nostro argumento in 1.a Suarius contra Vasquez in distinctione mediis physicis, et moralis 2.° respondet magis esse vera in media tanta, sint efficacia, beneficia gratiae, ut talia eligantur ab electione efficaci: facta autem, si

quamuis

siquoniam media sint efficacia, ratione ut efficacia finalis amat, et sic distinguere in probati. 3. resp. quod ut media efficacia, ut talia eligantur, sufficit intio efficax gratiae, tamen se absolute, non autem est nativo intio efficax ipsius gratiae ut applicate his hominibus quam aliis,

Et ex his solutiones eius est impugnato. = 2º uno rejicit. 1º. nam electio solum efficax ratione auxiliorum quoad suam entitatem communis est praedestinatis, et reprobis: nam multoties conferunt istis auxilio entitative efficacia, quod electio discernens praedestinatos a reprobis nequit esse illis communis: ergo non est efficax non solum ratione entitatis auxiliorum, sed etiam ratione efficaciae, et connexionis eius gratia. = 2. nam vel defectu media hac electione conferunt a Deo auxilia eius gratia connexa, vel non conferunt; si hoc dicat non ponit defectu discretio inter praedestinatos, et reprobos, si autem conferunt, et non amant, quatenus hic connexa talia auxilia eius gratia: quia certum est inter conferunt a Deo sub hac ratione. = 3º. nam haec electio discretiva est amor specialis ratione praedestinatorum, at hic solum tribuitur, ut efficax ad entitatem physicam auxiliorum, et non ad connexionem, quam habent eius gratia, non erit amor specialis quod praedestinatos: quod efficax debet esse, nec dum ratione entitatis, sed etiam ratione connexionis efficacis auxiliorum eius gratia probat minor: nam specialitas amoris ex dicto volito praedestinato, et non reprobo est desumenda: at si solum sit efficax electio ratione entitatis auxiliorum, et non ratione connexionis efficacis illorum eius gratia non habebit ad eorum non volitum reprobis, cum etiam entitas auxiliorum illis concedat, et simul amet, connexio autem gratia, quam illis non confert volita sit praedestinatis: ergo huiusmodi electio specialis amor quod praedestinatos non esset.

Dicas; connexionem efficacem auxiliorum gratia esse volitam, nunc autem saltem indirecte eo quod Deus prævidens physicam mentem decernens futurum hominis in gratia connexionem eius gratia, exhibet auxilia praedestinatis in circumstantiis, et occasione quibus, reprobis vero non eum hac praevisione eadem auxilia confert et tamen licet non vellit directe praedestinationis connexionem auxiliorum eius gratia, illam tamen vult indirecte, quod sufficit, ut hic etiam sit specialis praedestinatorum amor.

Sed

Ad 3.^m V. bonitas obiecti solu indirecte volita non constituit actu in spe virtutis, ut docet D. Thom. 1. 2. q. 19. ar. 7. ad 3. cu illo frequenter Theologi et ex ratio. adfuisset malitia obiecti; quae etiam in directe volito se in actu transfundit: ergo ait specialis bonitas solu indirecte amata non constituit actu in ratione amoris specialis. — 2.º Deus tribuens concursu commutationi in occasione in qua videt, hoc peccatum non dicit indirecte specialiter volens necdum malitiam, et nec male peccati: ergo similiter tu languens, orta quis eius inexcusabiliter aufugta, non dicit specialiter volens istam innexum, nisi adsit specialis amor directe tratus ad illam.

Denique reijcit 3. 16.º Lessius negans sit positivus efficax electio ad gloriam absolute, et non per applicationem istius pro aliis nitomini per celeriorem exitum ad illam, per ut specialiter applicatum est, quaerentium in eg spemendi qui semel probato, et supposito, quod debet procedere efficax electio ad gloriam efficacem electionem mediorum non debet esse electio ad illam absolute, et infusa, sed ad ipsum illius applicatum pro aliis.

§ 2.us

Proponunt argumenta contra illam sententiam.

Arguit 1.º Christus Dominus meruit efficaciter gloriam praedestinatis, ergo illi merito electi fuerunt ad efficaciter dandam conducendam, et tu non fuisset necessarium efficacia intra gloriam: ergo non semper efficax electio mediorum praesupponit ... intra efficacia finis praemiorum. Christus Dominus merito non solum promeruit realiter gloriam exhibitionem, sed etiam decretum efficax ... intentionis quoque executionis illius (de quo in tractatu de merito Christi) ergo non praesupponit efficacem electionem ad gloriam, neque ex illo provenerint omnia, alias principium meriti caderet sub merito, quod est contra in ratio ...

R.^o concesso Antecedenti, distinguo consequens; electi fuerunt electione praevia et ... merito ad media praedestinationem, nego consequens; electione accepta voluntate efficaciter inferentium gloriam, concedo consequens; verum autem cum decretum efficax meritorum Christi praevia electio non sit omnia, quod merito Christi: Omnia ut potest ordinis supernaturalis non fuerunt assumpta, tu praevia media gloria, fuit omnia illius naturae

ro amandi merito ꝗ pti n fuit gta ꝑdestinatoru. Dex ceterior mentoru, fuit enī filius dilectus, in quo P. sibi cōplacuit, cæterique ꝑdestinati placuerunt in ipso, dicente Paulo, elegit nos in ipso & nīus autem arguit ꝗ cedit, qd aliqd amat ut medium ꝗ prius tale, ut inꝗto amandi medius sit bonitas finis, ut medius amet efficacit. Deb ꝑcedere amor efficax finis.

2° arguit. Si ob aliquam ioz electio efficax ad gta deberet ꝑcedere efficacem electē mediorum, maxime q ois discretio in elect. mediorum debet sumi ex discret. intē finis; hoc ē falsum. ꝗ. ꝑr min. electio efficax ꝑdestinatorum ad gta discernens illos a reprobis n ē ab intio, neq̄ lt sit intio varie diorum, ab electio vel manifestatis atributorum Dei, ꝗ in nulla discretē supponit in ante ꝗ n ois discretio elect. debet sumi ex discret. intē ꝑ minima intio, quem supponit ē manifestandi atributa Dna, ꝗ hec intio cois ꝑdestis, et reprobis nec ꝑ aliquo signo in illorum ꝑ ris: ꝗ inti intē supposito ad electionem ad gta, nulla inuenit discretio.

R neg. mīnm, ad cuius ꝑ neget min, cuius ꝑba dilucit dicendo, q in intē manifestandi atributa ꝯtinet virtualis discretio, quem inueniet in elect. ꝑdestorum ꝑ reprobis; ut enī sit efficax ad manifestandum misericordiam, ꝗ iustitiam Dnam (quam canit ꝑpheta misericordiam, ꝗ iuditium cantabo tibi, Domine) Dnarasß ꝑ vidit suscitatum, ꝗ ut manifestatiua iustē sit radix exclusionis reproborum ad a gta, ut ut ē manifestatiua misericordiæ ē ab radix electis ꝑdestorum, fit cōem. q lt discretio elect. n ꝯtineat fratr in illo intē, ꝯtinebat virtualis tantum.

Dices. 1°. ꝗ male infert Mr. ex intē gta reprobis, ꝗ ꝑdestis, Cois n posse oriri discretum elect. ad gta, q illa ē æqualis ad oes. ꝑt Cōa neg illi dicunt dimicarē inæqualitatem in elect. = 2°. hax insufficeri intē manifestandi atributa pot. Dei immte ꝑcedere ad electum eorum ad gtam, ut efficacit ꝯducentem ad gta; abs qua intē medio efficacigloriæ. ꝑt Cōa neg illa intē ꝯtinet virtuale discrimen huius elect. ꝗ sufficit virtuo=

virtuali continentia totius decreti potest ex isto ad illud deg[illegible] ... cedere.

R. ad 2um illatum, cum optionem esse intrinsece completam, [illegible] ab adversariis inefficax est, et consequenter non potest inaequalitate virtuali gaudere, nam ad hoc virtualis potest continere diversum electionis complete ex efficacia determinationis decreti. Illud autem manifestandi attributa in efficax sit, potest inaequalitate virtuali gaudere ratione inaequalitatis [illegible] electionis. = Ad 2um nego consequentiam; ad probationem distinguit antecedens: continet virtualiter formaliter, nego antecedens; materialiter, [illegible] antecedens, et nego consequentiam, et efficacia intrinseca non solum dat esse ei formaliter, sed formaliter paritate desumpta ex existentia [illegible], quae exigit ad evidentiam [illegible], unde cum manifestatio attributorum sit finis immediatus [illegible] et meritorum, et efficacia condecentium [illegible] sit eorum, quod discrimen [illegible] in electione ista contineat solum [illegible] in voluntate manifestandi attributa, [illegible] in electione completa, proinde requirit intrinsece efficacem [illegible] finis.

3o arguitur: tertio, ut coronae finis meritorum et in [illegible] intendi non potest efficaciter ante praevisa merita, ut efficaciter condecentia ad ipsum [illegible] ... assumpta, [illegible] ut corona [illegible] a meritis, requirit [illegible] ante merita. = R. neg. maiorem, ad cuius probationem distinguo antecedens: dependet [illegible] a meritis in ordine executionis, et in genere causae efficientis, concedo antecedens; in ordine intentionis, et in genere causae finalis, nego antecedens, et consequentiam; ut enim in ordine intentionis sit prior sufficit, quod licet dependeat a meritis in genere causae efficientis non dependeat [illegible], et potius sit causa illorum in genere causae finalis.

Dices: implicat intelligi coronam ut coronam sine ordine ad merita, ergo implicat intendi sine ordine ad illa, et consequenter sine illorum [illegible]. = R. distinguo antecedens: sine ordine ad merita ut causa in [illegible], nego antecedens; ad merita ut causa in executione, concedo antecedens; et [illegible] eorum eodem modo, ex quo solum sequitur debere attingi merita a decreto intentionis [illegible] ipsius decreti, non autem, ut motivum decernendi.

R. [illegible] [illegible], ut [illegible] e [illegible] de meritorum requirit intelligi in aliquo ordine

ordine, aut intendi efficaciter absque suis demeritis, vel motivis; at Corona,
vel Corona, [illegible] minus est effectus meritorum, quia poena demeritorum: ergo implicat in-
tendi Coronam vel Coronam efficaciter absque suis meritis, vel motivis.

Resp. dist. consequens minoris, quod poena est effectus demeritorum, [illegible] nego maiorem;
quod est effectus demeritorum, et quod aliquid non est bonum dignum amari intentione, sed bonum occasio-
natum transeat maior, et sequentia, nego consequentiam, nam Corona, ut talis non est bonum
occasionatum, sed per se amabile, secus autem poena, et ideo potest Corona esse
sui in ordine intentionis amari absque occasione et suis meritorum, et quidem ut causa
ta in illo ordine a meritis, [illegible] in illo casu, et inferrum.

Denique obijcies, sequitur contra nos, quod neque est decreto absoluto
potuit Deus eligere efficaciter ad gratiam, et merito absque supposito intentione efficaci ad
gloriam, [illegible] est falsum, cum nequeat assignari ratio implicationis, [illegible] sequela: etenim ratio
contra procedit ex eo, quod id petit ordinatum modum appetendi media, et ex de-
pendentia gloriae electionis ab intentione; at Deus nullo modo potest appetere inordi-
nate, neque variare est talem dependentiam rerum: ergo si vero facta aliqua [illegible]
sumeret defectu, [illegible] est decreto absoluto.

Resp. distinguo antecedens: si voluntate amentem, vel medio solum sufficientia
ad gloriam nego sequelam; si vero efficaciter, et infallibiliter connexo cum gloria, [illegible]
sequelam; neque in contrarium aliquod inconveniens reperio. Ita et authores [illegible]
reputant inconveniens asserere, Deum non potuisse efficaciter incipere a
gloria, vel Corona est decreto absoluto, quod igitur mirum si nos in ordine effi-
caci oppositum probabiliorem asseramus. Ita est quod inconveniens non est, sed potius ratio
asserendum non posse assensum evidentem [illegible] quatenus [illegible] est habere absque
evidenti promissionem [illegible] electio efficax medij, vel [illegible]
[illegible] infallibiliter cum fine nequeat esse decreto absoluto sine suis
efficacis finis intentione, non det indicari inconveniens; implicatio autem consistit
in hoc, quod praedicta electio esset efficax, et non esset efficax. [illegible] esset efficax ut
supponimus et non esset efficax, ut nos factum probabimus.

Statuitur decretum executivum gloriae post suis merito.

2a Concl.

2.° cl: qz decretum intentivum glę ante quid a merito dat aliud execu-
tivum et ista glā supponens merita prævisa. sicut Ath. et plurimi illi
testimonijs Suarez d. disp. 2 qon. Vasquez sua nititur probare sta quę nrę
clz efficaciter suadent, ut postea videbimus. = Deinde nrę x° Aug.
lib. 1. ad Simplicianum q. 2. propositum iustificationis non est tm electio, et
electio tm propositum sic enim ait Aug. electio non præcedit iustificatum, et
electum iustificatio; quę vo. verificari nequeunt de elect. efficaci ad
glā intentiva, cum ista, ut vidimus in 1° cl. antecedat iustificationem, et me-
rita = Docet ergo d. Aug. qz dari aliam electionem ad glā ab æterno, quę
pertinet ad ordinem executionis, quę glā non præcedat, sed subsequitur iusti-
ficationem, et supponat merita prævisa =
= Videatur hoc amplius: nam x° d. Aug. b. loco citato, dat alia electio
ad glā ait enim: nemo enim eligit, nisi iam distans ab illo, qui reijcit.
et tm hanc electionem intelligit Paulus dicentem elegit nos ante mundi
constitutionem: at non possunt hęc verificari de decreto intentivo in sto. ipsius Aug.
ut vidimus: qz de decreto executivo debent intelligi. Vide de hoc Mr.
Joan. à S.to Tho. 1. p. q. 23. disp. 1.ma disp. 8. ar. 2.
3.° suadet cl: media moralia videlicet merita non alia dant execut.
finis, in sto movendo voluntatem conferentis: qz. merita dant temporalem execu-
tionem glę movere voluntatem Dni, illam qz. inclinant ad exhibitionem glę; at
Dni voluntas temporaliter moveri non potest, nec in tempore aliquo motivum ho-
bere, ut nec in tempore aliquid velle denovo: qz ab æterno movetur à meri-
tis, et cum de volunte glę intentiva hoc nequeat verificari, ponenda est
in Dno volunte cl. glę electio executiva ab inte. dicta.
= Suadet. 4. cl. actus exterior non potest habere honestatem alicuius vir-
tutis specialis, quin detur aliquis actus interior voluntatis, qui pariter habeat
eiusdem honestatem; at exterior glę collatio gaudet pariter honestate vir-
tutis iustitię, aut distributivę, aut commutativę, ut magis. 3. d. Thomas -
ias. 1. ergo dat aliquis actus Dni voluntatis gaudens pariter huiusmo-
honestate

honestate, unaq[ue] electio efficax de[bi]ta spectans ad ordinem int[entio]nis n[on] sit fra-
litas actus iust[itiae], sed omnino liberalis, et independens a suis meritis, ut ob-
diens, resignaverunt se in Deo decretum executivum, a quo exterioritate
electio habet honestatem, fralitatem, discursusque [illegible] magis de[bi]tum
[illegible] libet mox [illegible] sic suadet. tum q[ui]a actus exterior sumit speciem ab
interiori; tum q[ui]a exteriori actui non competit vi sui fralis honestas, sed
nec libertas, sed vi actus interioris. = Denique ab inductione motivum ac-
tuum exteriorum, in quibus honestas virtutis nequit reperiri, nisi habe-
at fralitatis honestatem in actu interiori. Ergo vero e illa mor.
Resp[ondere] bis fortasse electum intentionem esse actum iust[itiae] fralem, q[ui]a licet non habeat meri-
ta p[ro] motivo, quo obligatus Deus conferre velle, tamen vult p[er] illum actum dare
illam gratis, et propter merita, et hoc sufficit ut p[raedi]ctus actus habeat hones-
tatem iust[itiae], [illegible]; tum q[ui]a ille actus, quo quis p[ro]ponit ius suum unicuique
tribuere est actus iust[itiae], [illegible] ex eius diff[erenti]a, et tamen actus iste non moveret
ex iure p[ro] supposito in alio. Ergo. = Tum etiam q[ui]a quis elegit unum de
duobus, cui vendat equum, actus iste electio. [illegible] quo comparatum sit gra-
tuitus, tamen est actus liberalitatis absolute, et est actus iust[itiae] q[ui]a non vult do-
nare, sed vendere equum, etiam si non sit obligatus ad vendendum. Ergo similiter
quamvis Deus non sit obligatus ad volendum efficaciter gloriam istis p[rae] aliis, q[ui]a
tamen non vult donare dare illam gratis, sed ut ita loquar, vendere, ut mer-
cedem meritorum, actus iste non erit liberalitatis, sed iust[itiae], ac p[ro]inde in
hoc capite non erit ratio alius actus, p[ro]veniens de ordine executionis.
Sed contra, actus virtutis est p[ro] motivo respicere p[ro]prium talis virtutis
obiectum, et non solum in re, que attacta, ut p[ate]t discurrendo p[er] omnes virtutes, sed
obiectum iust[itiae] est ius alienum, ergo eo ipso, quod electio efficax ad gloriam non respiciat
p[ro] motivo ius fundatum in meritis non poterit esse actus iust[itiae]. = 2°. nam fere
omnes theologi, qui tenent Deum esse incapacem rigorosi debiti ex iust[itia], [illegible]
[illegible] sunt, ut ab illo actum iust[itiae] rigorose acceptum; ergo sentiunt omnes
actum iust[itiae] necessario respicere p[ro] motivo ius alterius, et egressum di a p[er]sona

obliga

obligata, ac proinde eo ipso, quod Deus absque obligatione vellit ho=
minibus gloriam vitae intentive, talis gloria non exigit gaudere ho=
nestate iustitiae. = Denique nam esto daremus, aliquam illam aliqua=
litatem esse iustitiae, quae respicit pro obiecto gloriam damnatorum, ut coronam, quatenus non haec me=
rita promotive in parte ea aliqua rigorose iustitiae; l. saltem ad quam Deus
aliquomodo ex iustitia teneatur: Adest similiter in voluntate Dei aliquis actus
cuius obiectum est decretum intentivum admitti Deo aliud executivum.
Actus pro re facto: vitam actui exteriori correspondere videtur: quamvis
actus interior illius honestatis specificetur, at exterior gloriae collatio l. est actus iu=
stitiae stricte. l. talis quod actu illum ex aliqua ratione Deus ex iustitia teneretur. Adest
similiter actus voluntatis Dei, qui l. sit rigorosae iustitiae, l. saltem talis, quod ad illum
Deus aliquo modo teneatur ex iustitia, ergo decretum intentivum gloriae n. iustitiae
tamen similiter admittendum, in Deo decretum executivum concedi tali
formalitate.

= Nec exemplum in oblatione absoluta illius ad iuvare, ut vis gloria actus
illius quo quis velit absoluta compromissionem tribuere, non movet a
iusto iure alterius in particulari, movetur tamen a iure alterius interi.
Nec etiam ille qui intra emptorem elegit omnium pro alio, cui venderet
equum sit opere gratiosa aliqua re quodam separatum absolute
tamen movet a pecuniis, ut equum vendat; Deus autem in praedicto ac=
tu nullatenus a meritis, nec in particulari, nec in com. quin potius
illa respicit ut effectum voluntatis suae, et ideo talis actus n. est iustitiae ali=
quomodo, sed merae liberalitatis.

= Arguitur 2o contra istam conclusionem: ex testimoniis sacrae Scripturae, et 1o ex illo Ma=
tthaei 25: venite benedicti Patris mei, percipite regnum, ubi cum dicitur illos,
inquit Vasquez, n. solum de temporali exhibitione gloriae, verum etiam de=
terna cum praeparatione referenda = 2o ex illo Pauli 1. ad Corin.
2. oculus n. vidit, nec auris audivit, quae praeparavit Deus diligentibus se.
ubi n. solum executionem, sed praeparationem motivum denotat. = 3o ex illo Iacobi
2.

2. c. "nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, et heredes regni." cui testimonio sic respondet ait Vasquez, quod eligere divites, idem est quod facere divites, ideo quod alias eligerat pauperes, idem est, ac facere pauperes, quod videt in genuinum textui. = Tertio ex illo Pauli ad Rom. 8. "quos praescivit, hos et praedestinavit, et vocavit, et justificavit, conformes fieri imagini filii sui;" id est, quos praescivit bene operaturos, ac conformes futuros imagini filii sui, hos praedestinavit etc. Quo fictio operis fuit causa electionis. = Quae omnia confirmat Vasquez authoritate negativa Scripturae, quod ex toto illa non possit aliquo testimonio evidenti vitae efficax gratiae antecenterum meritorum, nisi quae dicta subsequitur sit testimoniis confirmato.

= Respondeo: Primum et 2um testimonium probare electionem executivam ex praevisis meritis; quod autem gratiae utraque non dent alia ostineris de ordine inter eam meritorum non aliam, nec lumen indicant. = 3um testimonium non est ad rem, cui Cathaginem magis, quia Vasquez ostendendum est, lib. de praedestinatione Sanctorum cap. 17 sic explicat Vir Iacobi: eligendo facit divites in fide, et heredes regni, recte quippe eligere dicitur, quod ut in eis faciat elegit; cum Divus Augustinus illa interpretetur ~~etiam~~ de electione ante et non supponente merito, unde illud testimonium admittit praeelectionem ad gratiam supponente merita, nec inveniens indicari dici, quod eligere pauperes sit pauperes efficere: nam est, ut superius est effectus praedestinationis. = 4um testimonium etiam est extra rem, cui Chrysostomus, ibidem c. allegans intelligi praedicta, illa quae oppugnans, ita dilucidat, unde sacramentum sic ordinat litera, quos praescivit, hos et praedestinavit fieri conformes imagini filii sui, ut illa conformitas non sit praedestinationis, effectus, vel effectus. Ad confirmationem de authoritate negativa constat ex testimoniis plurimis contrariae à nobis contra allatis.

= 2o arguitur ratione à priori, ubi inquirunt similis ordo inter gratiae decreto desumitur ex ordine obiectorum; at gloria neque in intentione, neque in executione est cum meritis, ergo neque.

vero intentiuum, nec executiuum ex hoc decretum merito pro via ... cedit ... mir. Ex differentia, quae versatur inter media physica, et moralia, quia illa causant finem in se ipso, haec autem non aliter causant, nisi mouendo, et alliciendo voluntatem praemiantis, ut vellit praemium conferre, at merita non physice, sed moraliter se habent ... quia mouent voluntatem, ut vellit illud conferre, et sic non causant ... illum causant in ordine intentionis.

R. negatur minor, ad probationem dicatur, quod licet media moralia debeant mouere voluntatem praemiantis, non tamen ... omnes eius actus debeant illum mouere, sed sufficit, quod voluntatem executiuam moueant: ex quo recte ... voluntas intentiua praecedat non mota a meritis, et tamen illa, quae ... intendens finem ... merito conferendum, habet in mente dei ... conferre finem ... et meritum, quod ... finis ... ipsa merita causare, ut ... in ... Et si ... aliquid ... conuinceret ... quod voluntas inefficax ... deberet ... cadere merita, ... eo quo modo asseruit.

Sed dices, supposita voluntate efficaci ... in ordine intentionis non moto a meritis non adest locus talia executioni a meritis motae: quia ... nulla ... voluntas efficax intentiua est infallibiliter cum executione annexa: at supposita voluntate infallibiliter inferente executionem ... cadente sub merito repugnat mediare voluntatem executiuam motam a meritis. ... minor ... ipsum ... praemij ... ex meritis, quod ... beneficij gratiosi ... at supposita voluntate efficaci infallibiliter cum executione annexa non dat locum nouae voluntati liberae ... gratiam ... voluntati praemiatiuae. 2°. ... ipsum ... ex parte praemiantis, ut voluntas eius sit praemiatiua, ... ex parte merentis, ut voluntas eius sit meritoria, at supposita efficaci voluntate cum executione annexa ex parte merentis non dat locum nouae voluntati meritoriae: ... supposita ex parte praemiantis voluntate infallibiliter cum executione annexa non remuneratiua non dat locum voluntati praemiatiuae a meritis motae.

2°.

3.° n. enim connectitur voluntas executiva cum voluntate intentiva, quae executio cum voluntate exequente, at propterea connexa executio cum voluntate exequente, quae haec non cadat sub merito executio nequit sub merito cadere, ergo si voluntas efficax intentiva non movet a meritis voluntas executiva ab illis moveri non poterit;

Resp. neg. 2do ant. ad cuius probationem negat minorem ad eius probationem distinguo maiorem non adest locus novae voluntati liberae novitate excludente connexam cum priori voluntate, concedo maiorem novitate aliis libertati negotiantibus; concedo, distinguo loco eodem modo = distinguo. distinguo maiorem eodem modo: = nego consequentiam; quia n. cum illo executio sub merito nequit cadere si voluntas exequens sub merito non cadat, quod cum illa est connexa infallibiliter, et executio nequit a meritis ponte moveri, et mediante voluntate praeviantis: unde si haec a meritis non moveat executio ipsa non poterit sub meritis cadere. Voluntas autem exequens capax est ratione sui motus meritorii, unde licet voluntas ans non moveat a meritis, poterit voluntas exequens tamen meritorie motum.

Arguitur 3.° gloria in executione non confertur ab illis, nisi, in quantum meritorum: quia ab aeterno Deus non aliter conferre decrevit, quam ex meritis cuiusque. praeterea non aliter ab aeterno fuit gloria decretata, ac in tempore executione mandato, at in tempore confert dependenter a meritis: quia ex illis, et cuiusque fuit decretata, et inter nullum dat decretum efficax est gloriam in Deo merita cuiusque antecedens.

Resp. ex dictis constat esse gloriam distinguendum esse decretum in Deo, alterum intentivum, executivum alterum, illud non adaequate executione in ordine et modo attingit, immo opposito modo procedit unde in intentione ibi tractatur executio, agendo loquendo de gloria, falsum est tamen eodem modo intentum, ac executum. Si loquamur de decreto executivo loquimur verum est praecise ab aeterno esse volitam gloriam eodem modo, quo in tempore exequitur, unde cum in tempore conferat ex meritis et ex illis fuit volita ab aeterno per decretum executivum.

in multis

= Multiplr insurgunt adversarii contra hanc solutionem. Primo merito Christi, quod in re processerint exhibitio nostrae gratiae, et gloriae fuerunt ab aeterno praevisa necdum ante decretum executivum, sed intentivum gratiae, et gloriae: ergo si merita nostra praecedunt temporalem collationem gloriae, ut in re posita, praecedunt ab aeterno praevisa decretum efficax gloriae, sive intentivum, quam executivum = 2º apud D. August. et alios Patres bene valet haec consequentia, meretur quis regnum gloriae: ergo promeretur praedestinationem ad illam; at si staret gloriam conferri in tempore intuitu meritorum, et decretum efficax intentivum a meritis non moveri, illa consequentia esset nulla. ergo eo ipso, quod gloria in tempore conferatur ex meritis, omne decretum efficax gloriae, sive intentivum, sive executivum merita praevisa supponere.

= 3. quod esset gloria conferat in tempore sufficit decretum executivum, cum non quia sit efficax infallibiliter ex illis gloria esset conferenda: ergo inutile esset decretum intentivum, si daretur hoc 2um executivum. = 4º repugnat ab impossibilitate dicti decreti intentivi liberalis: nam omni decreto efficaci Dei debet ex parte effectus aliquid correspondere; at gloria prout in re confertur nil includit, quod decreto efficaci intentivo liberali, et gratuito correspondeat: ergo probatur. nam ex iustitia, et non ex liberalitate gloria in re confertur: ergo in illo prout in re confertur nil valuit correspondens praedicto decreto. = denique implicat, gloriam dari gratis, et ex meritis: ergo etiam implicat intentio efficax dandi gloriam gratis, et voluntas efficax dandi illam ex meritis. et consequentia tanta enim repugnantia invenit inter decreta efficacia, quanta inter illorum executionem.

= Ad obiectiones istas paucis respondent. et [illegible] cum [illegible] merito Christi nostri praevisa fuerunt ad electionem, praedestinatione intentiva gratiae, et gloriae non ea praemeruerunt gratiam, et gloriam, quae ipsi in re conferunt, et si non fuerunt electio, ut media, sed ut effectus ad gratiam, et gloria tamen supponit assignata in illo praemeruerunt praecedere omne decretum efficax esse illam. Ad 2um dicatur ex merito regnum gloriae prout in executione solum inferri, non gratiae meritum decreti executivi gratiae; meritum autem decreti intentivi illius. Alioquin inferri praemissam consequentiam, et apparitate rationis, quod sic obstante, quod gro-

gra sit prius inuz meriti p̄r cadere sub merito etz si decretz intentiuz illis sit prius exuz meriti poterit cadere sub merito, quez tn̄ militat in merito gtē, cuz gta n̄ sit prius merendi, et tg meriti.

= ad 3 nego ans: nã ut 2ᵘˢ decretz efficax sit, qᵈ tn̄ ordo agendi prius finez petit, ut peccat ordo intᵗⁱᵘ ordinz executᵗⁱᵘ, ac qd fines inonte sit prior, et posterior inexecutᵉ, et diuerso amabilium, sit inspa ut intentibili, ac in ido, ut exequibili, coens finis n̄ tus struat, sine ratio exigat decretz intentiuz distz ab executiuo = ad 4 nego minz ad distz disquo ans pr 2ᵒ gta. et n̄ ex liberalitate ofert pximz, et frata, sdo ans n̄ ex liberalitate inradice, et virtuali, nego ans, et oz et ut decreto intentiuo efficaci libero, et gratuito aliqd respondeat in re. sufficit qd exterior collatio gtē liberalis sit radicaliter, lonfiter.

= ad ult, sdo ans, et disquo cons: repugnat intendi gtz gra, et ex meritis ly gratis dētrante obiz, do cuz; dētrante actz, et explicante motiuz illius nego coz, ita hęc duo decreta sibi. volo efficaciter qd pruedeat gratis, et volo efficaciter qd det ex meritis n̄ minz pugnant, quuz exhibitio gtē, ut corona, et collatio eius gratuita, hęc autz duo decreta volo gratis dare gtz ly gratis dētrante actz internuz, et excludente merito n̄ apgta, et amotiuo volitis intentiuo gtē: et hoc decretz ex meritis fuesi volo gtz ofere volite executiuo n̄ pugnant disquo toz inter se; decretz autz intentiuz gtē, qr nosi illi tui mz liberale, et gratuitz, et sponimz eius executionem ex iusto n̄ importat ly gratis vꝫ, et 2ᵒ mo.

= ad instatis contra hanc solutz, itz qᵈ decretz illud intentiuz gratuitz e efficax ex motiuo gratuito, q manentiz cuz executioni ex motiuo liberali, et gratuito, et ita n̄ pot ipsi cuz decreto executiuo dandi gtz ex meritis et ex motiuo iustᵗᵉ. vᵗ coa, ex quo colligit 2ᵒ pt. nã inhoc disquit decretz efficax a decreto inefficaci, qd illud hēt infallibiliter annexz executz eodz motiuo. = hz etz qᵈ decretz illud eo ipso qd sit

libere

liberata dei ly gratis detrahere debet. ergo non optatile p[er] dictum decretum cum altero executivo, hoc ipso, quod liberale sit, p[er] ans. decretum gratuitum sumit ab eo altero, et doctorum eius p[er] ly gratis explicatur: ergo ly gratis ex parte dei satis, et illud detrahit eo ipso, quod liberale sit.

= R[espondeo] ad 3. instantiam nego conseq., et ad probationem concesso antecedente, distinguo consequens: habet infallibilem anexionem executionis ex eodem motivo, ly ex eodem motivo dicente non conexionem, ex qua habet efficaciam, ut motivum radicale et remotum executionis, concedo conseq., ut motivum formale et proximum executionis, nego conseq. = ad 2. nego antecedens, et probationem concessa maiori, et minori distinguo consequens: debet retinere ex parte dei, ut quo, admitto conseq., ut quod tanquam quod obliqum, nego conseq., et hoc solum negavit in solutione, quod scilicet velle deus, talem actum dare, poteste gratis in tempore, non autem negativum motivum gratitudinis, ut quo ingredi ex parte potestatis, ut solvit in ordine intentionis.

= Denique plura inconvenientia opponunt nobis adversarii; ex quibus aliis ommissis duo difficiliora adducam. 1um sequi ex nostra sententia, hominem non electum efficaci electione salvari non posse, et quod hoc illi ad culpam non imputatur, quod est absurdum. probant sequelam, quia electio illa efficax necessaria est in nostra sententia, ut homo salvetur: ergo illi, cui deest, deficit aliquid requisitum ad consequendam salutem, et proinde illam adipisci non potest.

= si respondeatur cum solutione electionem efficacem non esse necessariam, ut dantem posse, sed actualem executionem, ac inde ex defectu illius non sequi defectum potentiae, sed solum consequentiae actualis. = in contra est, quia vel praedicta electio non requiratur ex parte nostri, ut dans posse requiritur tamen indispensabiliter, ut homo de facto salutem consequatur: at ille, qui non habet in sua potestate requisitum necessarium ad aliquid, nec illud potest in suo obtinere: ergo homo non electus, in cuius potestate electio efficax non est, non solum non salvabitur, sed nec est in sua potestate obtinebit salutem, ac inde salvari non poterit.

= 2o sequi ex nostra sententia libertatem praedestinati penitus destruit. probant sequelam, posita efficaci electione, necessarium est, electum consequi gloriam, nec potest illam

n̄ 9sequi: ꝗ aufert ab eo libertatem in 9sequenda gl(ori)a. pt. loq; dic-
itur solum agit quis libere, qd positis oibus requisitis pot agere, et
n̄ agere: at electio nr̄ia ē, ut hō 9sequat salutem, et illa [illegible] po-
sita n̄ pot n̄ 9sequi: ꝗ nr̄io, et n̄ libere 9sequit glam. [illegible]

Si respondeat necessitatem istam esse ex supp(ositio)ne, et in sensu composito 9sequendi gl(ori)am electi ꝗ supposita ē 9sequentem, et in sensu composito, [illegible] in sensu diviso, ac proinde libertatem nram n̄ subsistere. In [illegible] arguit Vasquez, illam necessitatem [illegible] D. Anselm. libertatem evertit, quae ē ans: at necessitas 9sequendi salutem orta ex electione ē necessitas [illegible], [illegible] n̄ subsequat ad nram libertatem, [illegible] 9venient. ꝗ destruit libertatem.

Ad 1m. [illegible] solent dari, et [illegible] affirmare aptum ante [illegible] n̄ ēē nr̄ia [illegible] ut [illegible] 9sequat meritoria, ut sup. diximus, [illegible] ex sup. [illegible] necessitas ex electione efficaci meritorum efficaciter 9sequitur glam; [illegible], qd [illegible] ē in nra potestate n̄ [illegible] meritoria [illegible] n̄ ēē in nra potestate, qd subest [illegible] actualiter [illegible] [illegible], quae depēt [illegible] perseverantia finali [illegible] perseverantia, [illegible] n̄ ēē in nra potestate. D. Th. 2a 2ae. q. 109. ar. 1.

[illegible] 2o admittendo, ꝗ dictam electionem ēē [illegible] nr̄iam ad 9seq [illegible] admisso, dico, [illegible] oīs requisiti [illegible] actum [illegible] ēē nr̄iam, ut quis posit illum elicere [illegible] in [illegible] ordinatem, n̄ [illegible] 2a [illegible] q [illegible] doctores [illegible] admittere, [illegible] 2a ēē nr̄ias [illegible], quae [illegible] agens 2a liberum [illegible] quin ex hoc sequat in suo potestate [illegible] actum 2m.

[illegible] 2a instantiam [illegible] data, [illegible] [illegible] qd ē [illegible] n̄ supponat actum [illegible] liberum supponit [illegible] [illegible], [illegible] actum [illegible], et

& infertur etiam quod ut necesitas non tollit actus, & certum sit, quod supponat libertatem voluntatum ... Sic Voluntas Divina quam, ut ... dicit S. Aug. magis ... nostram voluntatem ... necessitas, quam voluntatem nostram liberas supponit ... destruens libertatem illorum, nec etiam ... necessitas ... in potestate, & ... inclinans.

... dictum indiscussum ... Colligit 1º quod electio efficax ... ante praevisa merita ... ad conferendum in tempore ... gratiam ... in gradu ... finem meritorum, & ideo ... efficacis electionis ante praevisa merita ... quod electio illa ... de ... gratia in tempore dat ... nullam ... inveniens, & ... efficaci voluntatis ... ad ... complacentiae ... attendit ... in quo complacet.

Colligit 2º, gratiam, &

merita non uno actu, & diversis ... a Deo efficaciter volita ... quia electio ad gloriam ... obtinet ... intentionis, voluntas autem gratiae, & meritorum ... electionis: ... electio, & intentio ... in Deo ... quod electio efficax ... & meritorum ... quorum ... ordinem, & ... virtualiter.

... 1.2.q.8.ar.3. ... eodem actu ... immedia ... & ... fine ... volendi media ... & ... fine, & ... electio ... in fine ... volendi media ... in media ... sub fine ... electio, & intentio ... in Deo.

2º

2° q̄ inter eodem actu quo attingit prin, attingit etiam cc^as, cum sint ob- to inter se ordinata, et inter uno actu ab intu attingibilia; at eodem vno ꝑ[illegible] ad voluntate finis, et media, quo prin, et cc^as ꝑ intus q̄ pot voles vno, et indivisibili actu attingere media, et finem, et inter ing actus erit virtualr, quo Deus amat gloriam, gratiam, et merita.

Ad 3) obiectionem et notando voluntatem posse ferri ꝑr in finem, ut dicit ordinem ad media, et ad media, ut dicunt ordinem ad finem. 1° tali q̄ ad utrumque fertur in recto, et ut q̄d. 2° tali q̄ ad unum fert, ut q̄d, et in recto, et ad aliud, ut quo, et in obliquo. 1° mo n̄ ꝑ vols vno, et eodem actu necessario fine, et media, bene in posteriori mo. quod suppono explico. Etenim et dico mem. intio fert in finem, ut est ro vtendi media fertur ad finem, ut q̄d, et in recto, ad media, ut quo, et in obliquo, 2do mem, scilicet ꝑ[illegible] eodem actu; ita ut intio respiciat finem, et media utrumque in recto, et ut q̄d nego mem, ad hoc enim requireretur actus, quem dictio applicat ꝑportionaliter minori quatenus afert ꝑ exemplo actus electionis.

Dices: actus qui fertur ad media roe finis n̄ solum ut quo, et in obliquo, sed in recto, et ut q̄d fertur in finem: q̄ ille actus realr, et formaliter est intio, et inter intio, et electio n̄ distinguntur realiter intra voluntate nec in Deo virtualr. probatur: q̄ enim lux est ro videndi colores n̄ solum ut quo, sed ut q̄d videtur ipsa lux, eo actu quo videtur color; at finis est ro diligendi media; ergo electio ferta ad media fertur ad finem n̄ solum ut quo, et in obliquo, sed ut q̄d, et in recto, et inter ipsa electio est intio.

Rs. neg° ant: ad ꝑm dicatur cum maioris n̄ esse adequatum, et in ꝑ roe, q̄ ꝑoa visiua n̄ mouetur ad videndos colores media virtute lucis, sic enim n̄ possent lux, et color eadem vie attingi à ꝑoa visiua. voluntas vero à fine, ut q̄ volito mediante inte mouetur, realiter in nobis, et in Deo virtualr ad volendo media, q̄ illa sm se n̄ s̄ volibilia, nisi derivetur ab illa bonitas, quam à fine participat, et ideo n̄ ꝑ in nobis

idem

itez actus realis, et in Deo virtualiter tantum, ut quod et ut quo, et medio =
= Ad 2am dicitur non negando antecedens, quod non sumitur gratia ibi facta, nam licet gratia et caetera sint obiecta ordinata, tamen utrumque attingit in recto, et ut quod, et non sit in nobis uno actu unitate simplicitatis, et unitate ordinis, eo quod interveniente medio actu attingente gratiam movet discursive ad attingendas caeteras, in Deo autem utrumque cognoscit in recto uno actu unitate simplicitatis, quia simplicitas opponitur compositioni, non tamen tali unitati, quae excludat distinctionem virtualem actuum, quorum unus ex cognitione prioris virtualiter discursive virtualiter ad cognitionem posterioris deducit, si autem cognoscerent gratiam et caetera non ut quod, et in recto, et alterum ut quod, et alterum ut quo, et in obliquo uno actu attingunt, nam actus luminis priorum attingens gratiam, ut quod transit in obliquo ad caetera, et vice versa actus scientificus attingens caeteras, ut quod transit ad attingendam gratiam, ut quo, et in obliquo.

= Denique colligitur quod intentio gloriae, ut coronae attingit in obliquo merita, et gradus meritorum determinatos specifice, non autem haec merita in individuo, et in particulari. Probatur prima pars quia intentio finis, ut finis in obliquo transit ad media, ut patet ex dictis, sed gloria, ut corona est finis meritorum: ergo intentio gloriae ut coronae attingit in obliquo merita, sicut ultro amor efficax alicuius obiecti arduo attingit saltem in obliquo media, sine quo essentialiter necessario tale obiectum; at gloria, ut corona habet essentialem connexionem cum meritis, tamquam cum effectricibus in ordine intentionis, et tamquam cum causis in ordine executionis: ergo intentio efficax gloriae, ut coronae non potest praescindere a meritis in obliquo importatis.

= Ex his 2a pars constat. intentio namque gloriae ut coronae in gradu determinato transit ad illam, sed gloria, ut corona in tali gradu determinato habet essentialem connexionem cum meritis etiam in gradu determinato: ergo ad illa, prout sic transit intentio efficax gloriae, ut coronae = denique 3a pars suadetur. actus efficax voluntatis, ut in vi obiecti transit ad 2a et illud transit ad illud sine quo est in connexione essentialiter, sed gloria ut talis non habet essentialem connexionem cum meritis sumptis in individuo, sed sumptis gradibus

simi

similiter in Coi, cum nec gradualis intio glie inducet a meritis, nec e contra electio efficax trata de glia, ut Corone in gradu detrato non transit in obliquo ad hec, vel illa merita individualia, et inceri.

= Hac roe facile intelligit ex vitalis Volatis non attingi merita, cum differentia entitativa illorum, rog. ut si actus misericordie, iustitie &c. quod fit quod gradus glie ut 8 non incedit essentialiter ex his, aut illis meritis sm differentias entitativas, cum possit talis glia conferri intuitu huius, vel illius virtutis indifferenter: quod amor efficax glie non detrat in obliquo entitativa differentia meritorum. = Si autem ro meriti in actibus aliarum virtutum nequeat reperiri absque roe Chatis, ut fert frequentior Thoarum sententia, intio glie, et Corone 2rio et in obliquo Chatis actum attingit, quod fit ex eadem roe, quod scilicet glia, et Corona essentialiter petit actum Chatis ad meritum, ut suppono: quod amor efficax illius, et Corone natio attingit 2rio, et in obliquo Chatis actum

= Oppones contra 2um glie non minus repugnat Dno Volati trahio confusa, quam Dno intui; at hic non potest confuse cognoscere res, ad natio illum attingit sm suas differentias usque ad individuum; alias confusionem obtinam faceret, et ens rois confingeret, quod nec Dna Volus, et insuper si ex vi glie trat ad merita attingit illa sm roes individuales. = 2o. Dnus intuitu absque consultatione proponit ex Volati oio media, quibus glia e consequibilis sm roes suas individuales: ergo Volus illa in particulari attingit.

= Ad primum dist. mai., confusione obtina se tenente ex parte obti cogniti, nego mai., ex tenente ex parte cognoscentis, ido mai., et disguo consequentiam eodem modo, nec ex hoc sequitur, intum Dnum confundere roes Coe a particulari roe, quod confusio a nobis posita non e confusiva, et disiunctiva, idest trata ad hec, vel illa merita, tale sm, quod in qualibet glia desumendi oes roes Coes, et particulares roes ad individuum ingrediantur. = Ad 2um concesso anti, disguo consequentiam ex vi actus, qui ad glie trat 1rio, nego, ex vi alterius actus directe in eadem intanti trati ad merita, qui e electio, sbo Coem. Nam confusio meritorum sit cum consequentiis cum dictis negatione

Artus 7us

Art. 9.

Vtrum præscientia meritorum sit causa prædestinationis?

Concl. est negativa.

Dub. 1um: Vtrum detur ex parte nostra causa vel effectus prædestinationis?

= In hac difficultate aliqua apud omnes supponenda sunt, ut certa. 1° est quod quoad 2um effectum saltem glorificationem detur in adultis causa meritoria, quatenus in ea exercetur confert, et non quod gloriam confert in ... adultis, nisi ut præmium, et corona meritorum (saltem loquendo [illegible]) ut constat ex Paulo asserente repositam est mihi corona iustitiæ; at illud quod datur ut præmium recognoscit merita ut causam: ergo sunt illa datur causa effectus prædestinationis = ex quo evidenter colligitur, quod 2a sententia Molinæ, et aliorum asserentium solum gloriam esse effectum prædestinationis necessario affirmandum esse dari ex parte nostra causam prædestinationis quoad aliquem effectum.

= 2° supponendum est dari ex parte nostra causam dispositivam gratiæ habitualis, et unitæ prædestinationis quatenus tribuit ad illam, quod constat ex Tridenti. ses. 6 de iustif. illius vis iustitiæ in nobis recipientibus secundum propriam uniuscuiusque dispositionem: unde in sententia D. Bonaven. asserentis solam iustificationem, et glorificationem esse effectum prædestinationis unitæ asserendum est dari ex parte nostra causam dispositivam prædestinationis quoad aliquem effectum. quod patet. quia prima ratio est effectus prædestinationis est iustificatio, et datur in adultis causa dispositiva iustificationis: ergo &.

= 3° supponendum est, dari ex parte nostra causam omnium effectuum prædestinationis quoad entitatem physicam, quod patet, quia omnes tales effectus, vel sunt actus, vel habitus, vel auxilio; at omnia hæc ex potentia obedienciali nostra educuntur, in illa recipiuntur, et ab ea moraliter causantur: ergo &. = His suppositis quærimus praesens intelligitur de effectibus prædestinationis quoad aliquem effectum proportionatum saltem quoad vocationem, an illius detur ex parte nostra causa meritoria, aut dispositiva, qua in re, cum Thomisticis, et Catholicis ... conveniendum.

1° hæreticorum error, aliis pluribus omissis affirmat opera natu-
ralia esse tam meritoria omnium effectuum supernaturalium ita sentit Pelagius relatus à D.
Aug^no impellente, à quo paulisper dissentiunt Basilienses. = 2us error
est Semipelagianorum, qui recedentes à Pelagio, quatenus asserit
liberum arbitrium sufficere ad merendum proportionaliter omnes effectus supernaturales dis-
positis conveniunt tamen illi, quatenus affirmant opera naturalia esse initio
quodam, et bonæ dispositiones ad effectus supernat. Et infirmus quærens
medicum non habet in se principium salutis, nihilominus qui quærit medicum
dignus est, ut sanus sit, si conferat.

2^a sent^a, et inter Catholicos 1^a operi bono morali virtutis
acquisitæ meritum congruum concedit ad gratiam supernaturalem, recedit autem hæc sent^a
à Semipelagianis, quatenus affirmat huiusmodi opera non à libero
arbitrio mere naturali considerato, sed ab illo ex speciali gratia per Christum
ex iustitia proportione concedere, ita quod asserit hæc sent^a et ipsa opera bono natu-
ralia conferri per Christum, quod propterea conveniunt ad gratiam concedendam ita Vasquez in
præsenti disp. 91. cap. 14 et 16. = 3^a et 2^a inter Catholicos affirmat, quod licet
opera ordinis naturalis non habeant ratione sui dispositionem physicam, aut moralem,
ad illud gratiæ auxiliantis, habent tamen infallibilem nexum cum illa ex lege
ordinaria, et pacto inito cum Christo de non negando gratiam facienti quod in se
est, ita Molina in concordia disp. 10.

Sit 1^a Cl.: opera moralia ex viribus naturæ perfecta, nec de condigno, nec de con-
gruo ullum gratiæ auxilium merentur. In hoc conveniunt, ut in fidei dogmate omnes Ca-
tholici conveniunt, et sane merito est enim definitum in Concilio Arausica-
no can. 2. 3. 6. 7. et 8, et in Trident. sess. 6. cap. 16 et sess. 14. cap.
8. relictis Patrum testimoniis fuse relatis à recentioribus in præsen-
ti. mitto etiam testimonia Scripturæ, quæ ex illis quæ pro 2. Cl.^e adducam
evidenter constabit. = Ratio autem communis, et efficax est: quia meritum condigni
adæquatum dicit præmio in morali æstimatione, de quo 1.2. q. 114. ar. 1.;
at repugnat, quod res ordinis naturalis, et inferioris possit in morali

æstimo

ultimate rō superioris ordinis, de qua ... ejus repugnat, ēē ope-
ra naturalia sint condigne meritoria praemij supernaturalis;

Quoad 2am partem negantem opera naturalia ulla vi gratiae
auxiliantis mereri posse, probatur testimonio Sacrae Scripturae ... Apostoli
cap. 9 ad Rom. ubi ait non est volentis, neque currentis, sed misere-
ntis Dei; at si homo ex solis naturae viribus sine gratia auxiliante
mereretur de congruo salutem spiritualem (de qua ibi loquitur Paulus)
non esset solius miserentis Dei, sed etiam volentis, et currentis hominis
eo quod libero arbitrio correspondere sine Dei gratia salutis initium
vitae spiritualis, et quod correspondere Deo miserenti per gratiam,
salutis consummatio talis vitae; quod tale meritum congruum operis naturae est
denegandum, hoc argumento utitur S. August. lib. 1. ad Simplicianum
q. 2. et D. Thomas super illum locum lec. 3. et 1. 2. q. 109 art. 2.

2° probatur testimonijs Conciliorum Arausicani, et Milevitani, et Salis-
burgensi, in quibus Pelagio praecipitur ut fateatur, sine gratia Dei nulla esse
merita nostra; ubi illa vox negativa omne meritum excludit, et
condignum meritum, et congruum, aliud Concilio ... multorum ex semipelo-
gianis ... definissent, si solum meritum condignum excluderent, cum
tamen satis probabiliter plures ex illis non condignum, sed solum congruum
meritum statuerent in operibus naturae sine gratia. Idem expressius
... videtur in Concilio Trident. sess. 6. cap. 8. his verbis declarat
... sancta Synodus ipsius sanctificationis exordium esse ab ejus
vocatione, qua nullis eorum meritis existentibus vocatur. Sic vo-
catio, ex qua exordium justificationis desumit nullum in naturae operibus
meritum recognoscit, et consequenter nec congruum.

3° probatur ex testimonijs Sanctorum: 1° ex Cypriano
3. ad Quirinum cap. 4. ubi ait in nullo esse gloriandum quod nostrum
nihil est. = 2° ex Ambrosio lib. 2. in Lucam cap. 12 ubi ait neminem quicquam
sine Domino incipere posse. = 3° August. lib. 1. retractationum cap. 23.

& lib. 1.° contra duas epistolas pelagianorum cap. 8.° & 2. lib. de vocat. gentium cap. 2. illis verbis: sine gratia nullum prorsus, sive cogitando, sive volendo, ~~[illegible] faciendum~~ aut agendum faciunt omnes bonum.

Quod autem hoc sit ... quod non datur pure gratis non est gratia simpliciter, constat ex D. Fulgentio lib. de gratia Christi cap. 8. & ex D. August. lib. de dono perseverantiae cap. 2. & lib. de praedest. sanctorum cap. 2. illis verbis: quae utique non esset gratia, si eam illi praecederent merita; at si existenti sine gratia auxilium daret intuitu operum naturalium, non daret pure gratis: ergo non esset simpliciter. minor patet ex D. August. lib. de praedest. sanctorum 3 cap. 5. ubi ait: dare aliquid gratis est dare pro nihilo: tum etiam constat: nam quod datur in recompensationem non datur pure gratis, quando autem confertur intuitu operis merentis de congruo in recompensationem datur. tum denique nam quod datur intuitu meriti de congruo confertur ex gratitudine: ergo cum existenti sine gratia auxilium sit simpliciter gratia, non conceditur ob merita de congruo operum naturalium. hoc expresse videtur D. August. lib. de praedest. sanctorum 3 cap. 2. & D. Fulgentius lib. de gratia Christi cap. 18. & Prosper contra Collatorem cap. 6.

2.° eo theologice sic procedit: meritum etiam congrui facit sibi aliquo aliquam rem debitam praemium; at nihil pure naturale potest supernaturalem gratiam sibi debitam facere: ergo nullum opus naturale etiam de congruo potest illam gratiam auxiliantem mereri. minor patet 1.° ut aliquod opus pure naturale possit supernaturalem gratiam sibi debitam facere requiritur quod possit ad eam ordinari, ut ad finem; sed opus pure naturale nequit finem supernaturalem respicere, cum finis & principium debeant proportionari &c. = 2.° quia illa minor gratia supernaturalis excedit totam naturae exigentiam; at si deberetur operi naturali non excederet exigentiam illius: ergo nullum pure naturale potest supernaturalem gratiam sibi debitam facere.

Denique pro evertendo duo principia haereticorum D. Molinae, istorum primum est, quod si Deus ... absoluto [illegible] humanae [illegible] sua gratia sub rogat [illegible] distribuitur, ad quod [illegible]

sua

suam gratiam largiretur Deus nullo ex parte illorum praecedente discrimine; at
hoc inveniens non sequitur: quia Jansenius eorum ruit. probatur minor. etenim absque
vitio acceptionis personarum Deus ex pluribus possibilibus quae habere
poterit producere aliis relictis in statu possibilitatis, et tamen ex parte illo-
rum posset defectus producitur nulla vero inducens ad suum productum praecesserit.
Ergo etiam si Deus uni, et non alteri suam gratiam largiatur nullo ex parte illorum
praecedente discrimine, non incurrit vitium acceptionis personarum. = 2º probatur
minor, et Deus humanitatem Verbo copularet nullum ex parte illius meritum praeces-
sit, et tamen ex hoc quod alias humanitates sibi possibiles reliquerit tale vi-
tium non incurrit &c.

3º probatur adhuc contra semipelagianos, nam ad illud omne opus quo
homo se meretur de congruo gratiam excitantem Deus suo pendet concursu,
quem alii homini non sic operanti non largitur; et tamen ex hoc non debuit esse personarum
acceptor: quia minor. = Dum sine probatur illa minor a priori; quia vitium acceptionis
personarum tunc solum incurrit quando licet pluribus uni solum confert; at tamen gratia
nulli debetur alias gratia non esset: ergo etsi Deus tribuat uni, et non alteri gratiam, nul-
la ex parte illorum praecedente discrimine, acceptor personarum non erit.

4º fundamentum haereticorum est, quod si Deus sua gratia converteret non praecedente
volentis consensu, periret libertas arbitrii: et hoc inveniens non sequitur, quia fun-
damentum ruit. probatur minor adhuc ex doctrina ipsorum: etenim contra semi
pelagianos praecipue ipse fatetur quosdam de salute cogitantes, immo et
repugnantes voluntates suas gratia convertere: et apponit exemplum in
Andrea, et Paulo, et nil penitus salutis remedio cogitantes sponte
sua ... dignatione praeelegit, et post paucum ... quia ...
inimicum ac repugnantem attraxit Paulum; at finis ... a Deo gratia
praeveniens libertas arbitrii non subsistit; ergo in omnibus Deo gratia praeveniens
subsistit arbitrii libertas.

3ª veritatis catholicae multa opponunt haeretici, quae nullius sunt ponde-
ris, possumus in tamen illorum ... arguere ... magis ... ordo hypotheticus
ab

ab ordine grę, quę ordo grę ab ordine naę: cu distantia illig infini
ta, hucq̃ ut finiloq ē in por hypostatica ordo cadere ... ...
... ... ordine grę: q̃ est ordo grę cadere ... ...
... actus spectantes ad ordine naę: ... ... q. 2. ar. 11.
... asserunt, q̃ angeli ... merverunt ... de ... incarnatione
ad ... circumst. ... ... ab orbe.

R. vero ... de ... falsa ... ...
tione, ... hoc 2o mo, qt distat ordo grę ab ordine
naę, quo hypostaticq ab ordine grę, cu ... ordines intra genq
ordinis naalis contineat, ... posset ... actus spec
tantes ad ... 2o ... ē, quo ... mentis ... ...
ad ... ... distat ... ... lumine ...
... spiritualis ab oculo corporeo, ... ab ...
... ... spiritualis ab oculo corpo
reo, ... nisi q̃d illa ... ... naalis
... ... in ... ...
ē, q̃d ordo hypostaticq n̄ petit excedere ... exigentiā ordinis grę:
ordo autē grę postulat superiore ... naę exigentia.

Sed dices ... obedientialis ... ordinis naalis, ... hec
... ... repugnantibus ... ...
obedientialis ... ordinis ... naalis ab ordine naę n̄ petit ex
cedere ... inter illa ... ... mere naale exigere potent
... ... R. ... ... obedientialis ... ... cu
... ... positive in
clinatio exigentis ... ... ex
... ... mentis ... mere naalis ... ...
hac ... ... positive exigat ... ...

... 2o: cu hoc ... ... ut mentis ... ...
... grę ... : ... ex eo, q̃ ... auxiliu sit gratia simpr n̄ ...

dari ex nrae operib. merit. gratuit: ergo qd dico eng. dari ex merit.
oppositi ergo qd illi opponit ea dicit, id debitz tale simplr exclu-
dit roez grae simplr, debitz autz sm qd tale opti[m]a spatit roez grae
simplr, tunc sic ... debitz ortz ex merito cgruo e sm qd tale
ergo cum hoc qd e ex operib. dari, et meritis de cgruo spatit roez
simplr taliz.

Rx dist. ans. cum hoc qd e dari ex operib. et meritis de cgruo
salvat roez grae simplr taliz prout sz simplr opponit sm qd, cedo
ans prout sz simplr e idz qd ortz mis tale, nego ans, et loqz
entia cum ho gra sit gra simplr taliz hoc 2o mo n potest e debi-
to, dz sm qd, et sic n supponit in operib. nrae roez meriti de c-
gruo.

Ex dictis colligit qd dicendz sit de sta. Vasquez dicentis cum
auxilio, qd ipse author dari decernit p. Xptz) etz si ho. pena
nil aecesseat, effectis ex hentz illud a roe entis nalis, saltm qd
relinquat proportionato opera nalia ad frez supernalez ac si tale
auxiliu n daret p Xptz.

2a cco. opera bona moralia nalia ex nrae virib. habita
nec ex dis positive securrent ad illz vocatz ita frequenter theo.
in tali gradu certitudinis, ut oppta stae d. ada heretica exis-
timent, alij erroneaz, alij temeraria, ... de Aug. dd. quod-
libeto 1. ar. 7. sic ... in corp. ar. inde ad pelagianoz er-
rore prtinet dicere, qd possit se ho ad grez pparare absqz
auxilio divz grae.

Ergo 1o. si ho propriis actib. se disponeret ad illz grez veri-
ficaret, qd curreret ad spiritualez salutez, et qd se discerneret
ab alio hoie n ita disposito, et Xo Paulz loco sup. allegato inter
proz ille cuius saluz spiritualis n e currentis hois, nec ho se discerne-
re poterit ab alio in ordine ad finez supernalez. Ergo etc.

2o ergo.

2° probatur ex Tridentino sess. 6. can. 3. illis verbis: si quis dixerit sine praeveniente Spiritus Sancti inspiratione, atque eius adiutorio hominem posse credere, sperare, diligere aut poenitere, sicut oportet, ut ei gratia iustificationis conferatur, anathema sit.

3° probatur 2° ratione: desumpta ex D. Thoma 1. 2. q. 109. ar. 6. finis et principium aliculus actus debent esse proportionata, quoad ordinem; at finis dispositionis ad gratiam supernaturalis est Deus non ut author naturae sed ut author gratiae: ergo principium illius debet esse eiusdem ordinis, scilicet Deus ut author gratiae, et non ut author naturae; et consequenter talis dispositio non a libero arbitrio suis propriis viribus naturalibus procedit, sed ut dona gratia adiuto: minor, et consequentia constant; minor autem probatur: omnis actus, cuius finis primus est supernaturalis, habet pro fine ultimo Deum, ut authorem supernaturalem, sed omnis dispositio ad gratiam habet pro fine primo supernaturalem finem, scilicet gratiam ipsam: ergo respicit pro ultimo Deum, ut authorem supernaturalem.

4° probatur ratione ex doctrina in modo candi inter subiectum, et dispositionem ad formam supernaturalem; ille namque illum concurrit per potentiam obedientialem, quae consistit in non repugnantia ad formam recipiendam, dispositiones autem non causant ratione potentiae obedientialis, nec repugnantiam recipiendi formam, ille illis positis, eodem modo remaneret subiectum ad formam recipiendam, ac antea, illis exsurgente dispositione ibi habet non repugnantiam, quam ratione sui habebat; causant igitur dispositiones positive inclinando et approximando subiectum ad formam recipiendam. et positive inclinare est positive petere formam educendam: ergo dispositio ad formam supernaturalem positive illam petit, et ex illa connectit, quod petere nequit forma naturali.

Si dicatur per authoritatem omnia opera his argumentis illa divina opera bona moralia non disponere ad 1am gratiam auxiliantem dispositione intrinseca, id est, ita ut ratione sui exigant formam, et connectant cum illa, non autem divina, quae non disponunt dispositione extrinseca, id est, non ut exigentia gratiam, sed ut exacta ab illa ratione gratuitatis, et hoc est in repugnatione naturali.

Sed contra: si gratia exigeret ad sui infusionem actus bonos morales ex parte subiecti, actus tales ad vitam aeternam conducerent: sed subiectum illis alicuius sine Dei gratia se disceneret in ordine ad vitam aeternam, quod est contra Paulum loco allegato:

Arguitur

Arguit 1º contra istam conclusionem nimis de ratione [illegible] supernaturalis exercere [illegible] vitalitatem naturalem, quam facultatem dispositiuam; ut [illegible] in natura est vis [illegible] ineffectiuo actuum supernaturalium [illegible] visa [illegible] tho [illegible] mediata et remota [illegible] contra theologos: quanquam [illegible] supernaturalis ex se [illegible] dispositiua proxima [illegible], [illegible] excedit vim dispositiuam remotam. Ergo [illegible] mera naturalem [illegible] rationem dispositionis [illegible] remote.

R. quod quamuis innaturaliter [illegible] vis actiua mediata et remota actus supernaturalis, [illegible] dari dispositio naturalis et remota et mediata; [illegible] dispositio actiua remota [illegible] influit [illegible] in actus supernaturales, nec [illegible] exercet [illegible], quia [illegible] vitalem proximam; dispositio autem remota [illegible] considerat, [illegible] proxima, [illegible] proprias vires [illegible], [illegible] illius [illegible] gratia, [illegible] talem [illegible] dispositionem.

Arguit 2º contra [illegible]: ex illo communi theologorum [illegible] scilicet *facienti quod in se est Deus non denegat gratiam*: quod intelligi debere [illegible] viribus naturae, [illegible] 2. 2. q. 89. ar. 6. [illegible] si infidelis nutritus [illegible], [illegible] puer [illegible] ad [illegible] faciat quod in se [illegible] viribus naturae [illegible] quodlib. [illegible] ar. 8. ad [illegible] dilectionem naturalem, quae facit [illegible], [illegible] ad gratiam.

R. illud [illegible] intelligi a [illegible] 12. q. 109. ar. 6. [illegible] naturae, et ex auxilio [illegible] supernaturali; nec [illegible] naturae [illegible] infidelem [illegible] naturae [illegible] infusionem [illegible] ad [illegible] iustificari a Deo, si faciat quod in se [illegible], qui [illegible] supernaturalis, [illegible] dilectionem [illegible] et absolutam [illegible] naturalem [illegible] dico; certum autem in [illegible] quod homo in natura [illegible] sine auxilio gratiae [illegible] legem naturalem [illegible] diligere [illegible] ut auctorem naturae. [illegible] dilectionem naturalem, quae homo facit quod in se est, et dispositionem ad gratiam, intelligitur de dilectione [illegible] naturali [illegible] a charitate, [illegible] in summo [illegible] gradu quae amor [illegible] haec.

[illegible]

3° arguit: nam in Scriptura promittitur gratia bene operantibus ex facultate naturae, et ea opera talia erunt meritoria, imò et de congruo positiva, ac gratiae nam merita, alia ex dispositione: ergo etc. nam promissio sub onere conditionis inducit obligationem debiti in promittente, ac inde fiet opus de congruo meritorium promissi praemii: antecedens patet ex illo Danielis 4. peccata tua eleemosynis redime, et Matthaei 5. beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur.

Respondeo, dicta testimonia et alia similia debent intelligi, ita ut promittat gratia facientibus eleemosynas, et alia opera misericordiae, non ex facultate naturae, sed ex auxilio supernali gratiae, et ex principio motivum supernale; haec explicatio colligitur ex Apostolo ad Corinth. cap. 13. dicente, si distribuero in cibos pauperum facultates meas, charitatem autem non habuero nihil mihi prodest.

Arguit 4°, consideratur opus supernale quatenus procedit à vocatione efficaci cum respectu, et praedestinatis, et ut sic est effectus: opus supernale consideratum quatenus procedit à vocatione supernali cum respectu, et praedestinatis, est effectus praedestinationis, sed videtur generalis cum respectu, et praedestinatis, ac proinde supponit ante praedestinationem: ergo debet esse eius meritoria, et dispositiva, et talis conditio sine qua non sit praedestinationis. probatio: nam tale opus supernale procedens à gratia supernali, et in eo ordine est effectus praedestinationis et ut supponitur antecedit praedestinationem: ergo potest esse causa praedestinationis.

Respondeo et explicat amplius: nam in respectu datur vocatio efficax, quae sit principium operis supernalis procedens à generali providentia generali Dei: sed et in praedestinatis datur similis vocatio efficax, quae ut sic non est effectus praedestinationis, et generalis providentiae quatenus sub alia ratione posteriori sit effectus praedestinationis, quatenus scilicet distinguitur ut consequens aeternae vitae, et ab illa in executione danda ordinatur, quod non [illegible] habet in respectu, et nunc tamen consideratum opus supernale procedens ab illa vocatione, poterit esse causa praedestinationis.

Ad hoc vero probatur nam [illegible] supponitur antea, et ipsum autem sit quod vocatio efficax

data

prædestinato sideretur, posset sic servari, ubi procedens à provid. generali cum rebus, et prædestinatorum non Veneratione, sicut alio procedit à provid. speciali. Sed à prædest. et effectu ipsius, ut supponit, electi efficacem, ... quæ non potest intelligi ad prædest. ... vocatio ... effectu prædest. et hæc ex in... efficaci ... quæ est radix ... pertinent ad prædest.

Si urgeas: provid. generalis est prior, quam specialis: prius intelligitur in Deo illa voluntas generalis, quæ vult omnes homines salvos fieri, quam altera specialis, quæ vult aliquos determinate salvari: ergo ex illa provid. generali mediante aliquo supernali auxilio poterit intelligi aliquid ... supernale in hoc, quod cum sit ante prædest. poterit esse effectus prædest. etc. — Resp. neg. ... ans, quia potius provid. specialis Dei et prædestinationis prior est in Deo, quam provid. generalis erga omnes ... rebus: non ideo Deus providet generaliter omnibus ... rebus, et de rebus naturalibus, quia providet specialiter de electis ad beatitudinem, et ideo ex vocatione illa efficaci ... aliquibus, ... voluntas inefficax salvandi omnes, ... omnia auxilia procedentia ex ista voluntate inefficaci ... ut prædestinati consequantur ...

2º modo potest separari opus supernale à prædest., ut ... illius, quatenus est effectus eiusdem gratiæ procedentis, et quatenus concomitans ... cum gratia, hoc est quatenus procedit à prædicto ... voluntate concomitante ... gratia nam ad opus supernale ... supponit gratia supernalis. ... voluntas creata ... sine cuius cooperatione nec illa gratia haberet effectum, nec ... effectus reputabitur, ergo ... sic formaliter ... effectus, quatenus opus supernale procedit à gratia sit prædest. effectus, in prædestinatis ... procedit à voluntate creata non est ... effectus, et ex alio ... sine voluntate ... consideratur non ... effectus prædest. in actu 2º ... quia ... liberum ... illud supernale ... sine qua non ...

Sed dices: neg. ... supernale prædestinati non solum est effectus ... à auxilio supernali, ... procedit à voluntate, ... opera supernalia non est aliquid supernale ... auxilio, et aliquid ... procedens à voluntate ... totum ... opus est supernale: nam voluntas non influit in illud, nisi ... motu et elevata auxilio supernali, ... voluntas ... elevata ... ordinis supernalis, et cadunt sub prædestinatione.

Resp.

Dub. 2um.

Utrum ex parte reprobi detur causa suae reprobationis?

Pro intelligentia huius difficultatis notandum est, quod reprobatio potest tripliciter sumi: 1° pro actu Dei, quo Deus vult ~~damnare~~ damnare reprobos. 2° pro actu Dei, quo Deus vult reijcere reprobo a consecutione vitae aeternae, nil detrahendo circa istum electum an scilicet fiat talis exclusio per modum denegationis, et punitionis, an vero fiat alio modo: 3. modo potest sumi pro actu Dei, quo Deus vult permittere, quod reprobi deficiant a consecutione vitae aeternae, et omnes isti modi dicuntur reprobatio positiva. 4to modo potest sumi reprobatio pro non electione reproborum ad gloriam, sive Deus habeat actum positivum circa talem non electum, quod melius existimo, sive tantum se habeat negative, ut dicunt Scotus, et alij, qui indicant, quod Deus in illo priori signo rationis, quo elegit praedestinatos efficaciter ad gloriam habuit se mere negative circa alios, et isti dicuntur reprobi, quod non sunt electi, et haec vocatur reprobatio negativa, sive fiat per actum positivum, sive mere negative secundum diversa placita authorum.

Praeter hos modos aliter etiam ab aliquibus sumitur reprobatio scilicet pro actu Dei excludente reprobum a sua gratia, et vocatione, idest permittente ipsum peccatum, hoc supposito, inquirimus quo istorum modorum magis proprie dicatur reprobatio, et quomodo detur causa, vel non detur reprobationis.

2° notandum est, quod reprobatio sicut et praedestinatio non consistit in uno solo actu, sed multis, omnes includit tam intellectus, quam voluntatis, sed ultimate, et essentialiter in actu intentionis consistat, quando autem inquirimus, utrum detur causa reprobationis ex parte reprobi loquimur de illo primo actu voluntatis Dei, in quo, et a quo incipit totus reprobationis ordo, et in quo radicantur, vel radicaliter continentur omnes effectus ipsius praeparati a Deo ad sequendum finem intentum.

3° notandum est, quod de reprobatione possumus loqui, secundum quod se extendit ad reprobationem Angelorum, vel secundum quod restricta est ad reprobationem hominum, secundum sententiam magis veram, et communem, et quidem secundum D. Augustini, et D. Thomae sententiam, post praevisum originale primi parentis peccatum, et totam massam humanam ipso infectam, quae

ic

sicut peculiari non, et differentia est differentia reprobationis hominum an dei coincidit cum
adeptam quod supponat peccatum vel parentis, et tamen nec aliud tantum quod quis pec-
catum quod supponit ad reprobationem Angelorum sumptam solum negative,
unde sunt aliquorum existimantium reprobationem hominum non supponere
peccatum originale, eandemque utique non esse reprobationis hominum, et Angelorum.

1o notandum est, quod quaestio interrogat utrum ex parte reprobi detur causa re-
probationis, triplicem sensum potest esse huiusmodi difficultatis. 1o ut in communi detur causa,
quare Deus praedestinet quosdam homines, quosdam vero reprobet, cuius rationem
assignat hic S. Thomas ad 3. dicens esse solam divinam bonitatem, et ma-
nifestationem eius, quam ostendit salvando praedestinatos, et puniendo reprobos.
2o modo potest esse quaestio comparative, quare scilicet Deus reprobet magis unum
hominem, quam alium, et utrum ex parte ipsorum detur aliqua causa huius reprobationis.
3. modo potest absolute, quare scilicet Deus reprobet hunc hominem, et utrum ex
parte ipsius hominis detur aliqua causa suae reprobationis, et in hoc sensu procedit titulus.

1 Conclusio: Si reprobatio sumatur pro reputatione ipsius ad poenam, et pro
punitione ipsius, sive etiam pro actu divino, quo Deus ab aeterno habet decerne-
randi illum ad poenam puniendi, vel damnandi datur causa ex parte re-
probi huiusmodi reprobationis sic sumptae, scilicet peccatum originale vel
actuale, vel utrumque simul, quatenus alia peccata perseverant usque
in finem vitae.

Quae conclusio est expressa D. Thomae super caput 9 Epistolae ad Romanos lectione
2. in fine, estque communis inter omnes theologos, immo multi authores, qui tenent dari
causam reprobationis ex parte reprobi intelligunt suam sententiam solum de ista conclusione ita
Bellarminus, Suarez et alii. Probatur 1o ex illo Matthaei 25. ite maledicti
in ignem aeternum, esurivi enim et non dedisti mihi manducare, et ex illo
Pauli ad Romanos 2. tribulatio, et angustia in omnem animam hominis operantis
malum, et ex aliis multis locis sacrae scripturae quae passim reperiuntur
in authoribus, ubi redditur causa, quare Deus odio habeat reprobos, et illos im-
putet igni aeterno: ergo ista datur causa reprobationis sic acceptae ex parte reprobi,
scilicet peccatum.

2o pro

2° p̄bat. roe desumpta ex Dstinc.° nā ↄdemnare aliquē, l. punire seu deputare igni æterno sine cā, ↄ sine culpa Deo q. iustissimus ē ↄuenire nequit, ut dixit Augustus. lib. de gra, ↄ libero arbitrio cap. 23. Deus reddit mala p malis, qa iustus ē; ↄ n mala p bonis qt iustus n ē, nec Deus reprobus, nec hec voluntatē ab æterno illius damnandi, nisi p̄ suppositis demeritis, ↄ n̄ solum ad punitionem ix re exercitam, sed ad voluntatem eiusdem inferendi, q̄ eam supponit cam ex pte reprobi scilt peccatum à reprobo.

2° ccº: sive reprobatio prout sumat positive, sive etiam negative p actu Dni, quo Deus vult n̄ eligere istos ad vitam æternam, ↄ p̄mittere, qd isti deficiant à fine ulte eis n̄ dat aliqua cā ex pte ipsorum; quare isti reprobent, ↄ illi p̄destinent, ↄ multo minus inter eos, qui post reprobationem dat cā quare Petrus reprobet, ↄ n Paulus, sed totum hoc reducit in Dni voluntatē, ut ex pte Dei dat cā scilt Dna bonitas, ↄ eius manifestatio, ut Dō D.Thª. hic art. 9. ad 3.

Et hc ccº debet ee certa apud oēs, sive teneat, qd reprobatio hoium antecedit peccatum originale, ut reprobatio Angelorum antecedit oē peccatum, sive teneat, qd reprobatio p̄cedit peccatum originale, ↄ totam naam humanam p ipsum corruptam, si eni ut dicimus, n̄ pot assignari, neqs intelligi aliqd, roe cuius Deus reprobat istos, ↄ n illos, nisi sola Dna bonitas, ut iam dictum ē de p̄dest.e si autem 2um dicamus, cum peccatum originale oibus sit coe, n pot ex illo sumi cā, quare potius isti reprobent, quam illi, l. quare potius Petrus, ↄ n Paulus reprobet, qm hoes ī eadem ā oīno æqualis scilt peccatum originale, ↄ hoc ē qd dixit Augus dicens, cur istum potius, quam illum liberet, aut n liberet? scrutetur, qui pot tam iudiciorum eius tam magnum p̄fundum scrutare, verumtamen caveat p̄cipitium: hoc idem alibi asserit dicens: quare istum trahat, ↄ illum n̄ trahat, noli iudicare, si n̄ vis errare. Ergo n solum n̄ dat cā p̄destinationis, sed neque etiam reprobationis hoc modo sumpta.

3.° Cc.°

3° Cl°: reprobatio sumitur, ut sumi debet pro actu Dei voluntatis, quo Deus voluit efficaciter relinquere aliquos homines à statu vitae aeternae, seu quo voluit efficaciter non dare illis gloriam, non datur ex parte reprobi huiusmodi reprobationis.

Pro intelligentia huius Cl. notandum est, quod reprobatio, sicut et praedestinatio est pars providentiae consistens in comparatione efficaci mediorum facta per speciem in ordine ad finem seu ad intentionem, ita similiter ~~[illegible]~~ reprobatio est pars providentiae consistens in comparatione efficaci mediorum facta per speciem in ordine ad consequendum finem prius intentum, et sic habetur, à quo incipit dubio, et in quo radicaliter continetur totus praedestinationis ordo est voluntas efficax, qua Deus intendit, et vult efficaciter gloriam istis, et nolle illis ante omnia illorum merita praevisa actus autem voluntatis efficacis, [illegible] praedestinationis non datur aliqua causa ex parte praedestinati, totum hoc reducendum est in solam divinam voluntatem, ut iam dictum est praecedenti dubio.

Eodem modo philosophandum est de reprobatione positive, et proprie sumpta tunc enim proprie sumitur, quando consideratur, ut opponitur praedestinationi, unde actus positivus, quem Deus habuit circa reprobos, et in quo continetur totus ordo reprobationis fuit voluntas, qua Deus intendit, et voluit dare illis gloriam, vel relinquere illos efficaciter à statu gloriae, et excludere, et reijcere illos ab ipsa, [illegible] non illos, hoc enim omnino in re idem sit, licet illa 2° excludere, et reijcere videantur sonare exclusionem post aliquod [illegible], non ita sumuntur hic, sed quatenus significant reiectionem à sola voluntate Dei certam.

Pro cuius maiori explicatione ulterius notandum est, quod sicut Deus in voluntate gloriae potest se ipsum habere, et tanquam Dominus, et tanquam iudex, quia primo modo consideratus potest conferre cuicunque gloriam pro mera sua libertate, et voluntate sine ullo absque meritis, non sic consideratus 2° modo, quia ut iudex est custos iustitiae debet attendere ad ipsa merita in voluntate omni; ita similiter dicendum in reiectione à gloria solum quod potest se gerere ut Dominus, et ut iudex, et quatenus Dominus est potest reijcere à sua gloria quemcunque sine fuerit aliqua aliqua causa ex parte illius, quem reijcit, sicut et illi faciat aliquam iniuriam secundum illud Evangelii: non facio tibi iniuriam, nec possum facere quod volo

ita

itaque ex mera sua libertate et pro libito suo potest hunc eligere, et illum re-
jicere, quia Dominus est; unde dicit Job. cap. 1. Si bona suscepimus de manu
Domini, mala autem quare non sustineamus? Dominus dedit, Dominus abstulit,
sicut Domino placuit ita factum est, quasi diceret bona dedit pro sua bona vo-
luntate, et illa abstulit, quia voluit eo, quod Dominus est; ceterum pure iudex est
non potest excludere a gloria eum, quem semel admittit voluntate sua anti-
non praevisa [illegible] excludit, et hunc talis exclusio habet rationem poenae,
quam gloriam non habet vero considerata reprobatio, itaque in praesenti dicimus, quod Deus habuit
voluntatem absolutam, et efficacem non dandi gloriam, vel excludendi a gloria illos, et illos
ante omnia illorum demerita sive in sua libera voluntate, qualiter Dominus est.

Ex quo utraque pars conclusionis brevius invenire [illegible] potest non hunc reprobatio su-
mitur proprie, et positive, quod sumit pro actu positivo, velut [illegible] opposito alte-
ri actui, in quo radicatur [illegible] praedestinationis ordo; talis actus est ille qui explicatur
in [illegible] ille continet ad reprobatum positivum, et proprie sumpta, quod illius
non datur cum ex parte reprobi, quae est 2a pars conclusionis, ut ex dictis, quod talis fuit in Deo
ante omnia demerita ex parte reprobi sive [illegible] probatum est.

Conclusio 4. [illegible] peccatum originale ante se habet ad praedestinationem et reprobationem
hominum sic tenendum est in doctrina [illegible] adhuc [illegible] non est [illegible], quod peccatum ori-
ginale [illegible] parentis [illegible] nam huius [illegible] fuerit [illegible]
[illegible] omnium reproborum, [illegible] aliquorum, sed illorum qui [illegible]
damnant, quia hic non loquimur de reprobatione [illegible] sumpta, sed [illegible]
natae [illegible] ad poenam aeternam, et loquimur de illa proprie, qualiter est
pars [illegible] opponit praedestinationi contra ea, quae diximus [illegible]

Haec conclusio [illegible] ex [illegible] ar. 1. ad 2 ubi ponit
differentiam inter praedestinationem hominum et Angelorum, et [illegible] desumpto ex [illegible]
cuius praedestinatio [illegible] supponit [illegible] peccati originalis in quo [illegible],
[illegible] excludenda, quia fuit ordinata in remedium illius, [illegible]
praedestinatio hominum fuit ordinata in remedium peccati [illegible] in quo [illegible]
fuit [illegible] supposito peccato originale ad praedestinationem hominum, et inter
ad reprobationem.

Ad Conf. supponendo, qd peccatum originale visum à Deo ante reprobatum, ostendit esse sufficiens ad hoc, ut Deus aliquos reprobaret, de facto tamen non fuit, neque si Deus assumeret ex aliqua probationes ... peccatum originale ejusdem ... assumeret ... reprobandum ... originale peccatum ... non assumpsit de facto, neque supponimus ... esse praedestinatum: peccatum originale non est causa reprobationis, ... in illo sunt aequales Petrus et Paulus, et unus reprobatur, alterius ... reprobationem ... independenter a peccato originali.

Arguit 1° ... dicta reprobatio est actus iustitiae vindicativae ... det ... aliquod demeritum ... quod iustitia vindicativa supponit peccatum, quod puniat. ... reprobatio ordinatur à Deo ... iustitiae vindicativae ... Deus per reprobationem intendit peccatum nec malum hominis, ... iustitiae vindicativae ... pertinet ad iustitiam vindicativam ...

... distinguo ans: reprobatio est actus iustitiae vindicativae si sumatur pro ... et in prima est dictum ... si sumatur ... absolute, ... ultima ... pertinet ad iustitiam vindicativam ... in exercitio nullum excludit ... peccatum.

2° arguit: Deus vult omnes homines salvos fieri, ... media sufficientia, quibus salvari possint ... supponat aliqua demerita ex ... non habebit Deus voluntatem efficacem excludendi aliquos a gloria, ... videtur ... Deus ... vult omnes homines ... salvos fieri ... demerito ... illos excludere a suo regno.

... distinguo ans ... Deus ... non ex eodem motivo ... homines salvos fieri ... aliquos a gloria excludere ... ex motivo misericordiae ... bonitatis, ... permittere ... maxime ... misericordiae ...

Ergo destos, et si reprobandus sit damnabilis ex parte Crea, posset ista dua conciliari, quod voluntate anti. et inefficaci intendat salutem ut ostendat suam misericordiam in ipso reprobo conferendo illi media sufficientia ad illam consequendam, et quod voluntate efficaci absoluta velit ipsum relinquere a consequutione gloriae ut ostendat excellentiam misericordiae Dei in electis, neque in hoc est aliquid ridiculum, et crudele opprimerem post conciliationem istarum duarum voluntatum, unum exemplum est in illa parabola de hoc invitato ad nuptias, quem rex invitans sciebat excludendum esse a convivio propter defectum vestis nuptialis.

3º arguitur, nam reprobatio cuiuscumque hominis ergo, et sit de reprobatione Angelorum, praesupponit peccatum originale, quia illud posset esse sufficiens ad reprobationem cuiuscumque hominis; Confirmatur, quod peccatum originale se habet ad talem ordinem reprobationis per esse medium sufficiens ut Deus reprobet hominem, in quo videt tale peccatum. Ad hoc respondeo quod reprobatio hominis est posterior sententia, et talem esse pro eius potest aliorum rationem, ut pro de reprobatione hominis supponit praedestinationem, tamen esse, et praedestinatio Christi supponit suam praecognitionem originalis ut fert communis Theologia est cum suo Angelo... de reprobatione hominis supponit praevisum peccatum originale.

Respondeo ex eo, quod diximus in superioribus, quod peccatum originale finito a Deo [illegible] ut ceteris ante ordinem reprobationis, cum de facto hominum sufficiens medium exaltetur Deus per illud reprobaret aliquos homines, de facto tamen non exempli tale medium ad reprobandum aliquos, et sic in statu reprobationis quod fuit sufficiens et quasi in actu primo ut eo illo posset reprobare, non tamen de facto reprobatio, quod non erat eo quorum per originale peccatum etc., et non finaliter reprobaret, eum in illo omnes essent aequales.

ART. 6

Utrum praedestinatio sit certa, et evidens?

Et asserit praedestinationem esse certam, certissime et infallibiliter sequi suum finem, non tamen tollere arbitrii libertatem, et quae sequuntur etc.

Dubium

An ultra certitudinem praescientiae includat praedestinatio certitudinem causalitatis?

in hoc dubio 3.

In hoc dubio 3. [illegible], qui negat, omnem praedestinationem habere aliquam certitudinem, contra illam, quam dicit praescientiae, hanc refert August. lib. de praedest. Sanctorum cap. 13. et D. Thom. q. 6. de Verit. ar. 8. et in 1o dist. [illegible] questione secunda articulo tertio. 470

2a sententia est eorum, qui hac nostra aetate defendunt scientiam mediam, qui constituunt praedestinationem esse certam certitudine praescientiae de futuris, et certitudine ab conditionatis mediorum, quae efficacia, seu congruentia sint, non quia sint in se et natura sua, sed quatenus praeviderunt à Deo, qui decrevit conferre illa eo tempore, et loco, et talibus circumstantiis sub quibus praecognovit per scientiam mediam nostrum liberum fore consensurum, fundamentum horum est, quia contendunt, ut praesentent Deum non posse movere nostras voluntates ad aliquod bonum per auxilia efficacia ex se absque laesione libertatis nostrae.

3a affirmat certitudinem omnem praedestinationis non solum esse praescientiae futurorum, sed etiam ordinis, et certitudinis mediorum efficacium, quae in sua efficacia independentia sint à praescientia boni usus nostrae voluntatis, haec est sententia praecipue [illegible] dubio à D. Thom. in q. 2 de Verit. ubi dicit, quod praeter certitudinem praescientiae ipse ordo praedestinationis habet infallibilem certitudinem causalitatis, inde quod [illegible] sententiam opp. [illegible] pugnat, dicens ex eo sequi, quod praedestinatio non esset solum electorum vocantis, quod solum, inquit, est contra authoritatem Sanctorum; et rursus loco citato expresse ait, quod praedestinationem gratiae, et gloriae habet certitudinem praescientiae, et causae, et ponit differentiam inter praedestinationem, et reprobationem quoad culpae, quod reprobatio quoad culpam solum habet certitudinem praescientiae, praedestinatio autem quoad gratiam habet utramque certitudinem scilicet praescientiae et causae, hanc sententiam tenet Capreolus in hoc art. Cajet. Bañez, et simul omnes interpretes D. Thom. quae vere Thomae est, Albarez [illegible] lib. de auxiliis disp. 41. qui defendunt omnem praedestinationem fieri solum electorum absolutam, et efficacem independenter à scientia media.

Sit conclusio: praedestinatio est certa non solum certitudine praescientiae, sed etiam causalitatis, qua Deus praeparat electis media, quibus efficaciter consequuntur salutem, haec conclusio tenuit adversus 2am sententiam, et ita certa est inter theologos, ut opposita sit error in fide.

Probatur 1° ex testimonio Patrum, et Sacrae Scripturae: nam in Sacra Scriptura certitudo praedestinationis et perseverantiae reducitur ad efficaciam, et immutabilitatem divinae voluntatis; dicitur enim Esther 13 in cap. in ditione tua Domine cuncta sunt posita, et non est, qui possit resistere voluntati tuae, si decreveris salvare Israel. Et rursus Isaiae 14. Dominus exercituum decrevit, et quis poterit infirmare? Ex quo loco cum D. Aug. lib. 1 de correctione et gratia cap. 9 colligit certitudinem divinae praedestinationis ex efficacia gratiae Dei praedestinantis.

Ratio probatur ratione: quia si praedestinatio esset certa solum certitudine praescientiae et non causalitatis, sequeretur, quod decretum Dei non esset causa iustificationis, et perseverantiae in praedestinatis; sed hoc est falsum; ergo. Probatur sequela: nam decretum Dei aeternum et immutabile est iustificationis, et perseverantiae in illa, iam ex eius immutabilitate et causalitate redditur certa praedestinatio certitudine causae immutabilis et indefectibilis.

2° contra: authores, qui docent certitudinem praedestinationis pendere a scientia media, quam Deus habet de futuro sensu liberi arbitrii ante ipsum decretum, revera solam certitudinem praescientiae admittunt hic, ut Vatablus dicitur v. 3, 11, et probatur: nam D. August. dicit putantibus contra pelagianos, qui docebant praedestinationem pendere a praescientia futurorum meritorum sub conditione, infert contra illos: hoc inconveniens sequitur, quod Deus praecognosceret, quod futuri essent boni, et non faceret eos bonos, quia non praeparat eis media, quibus fiant boni, ad hoc idem inconveniens tenentur admittere defensores scientiae mediae: quia revera solam certitudinem praescientiae admittunt, certitudinem vero causalitatis non videntur recipere. Ergo

3° probatur et explicatur ratio praecedens, nam certitudo causalitatis sumitur ex efficacia divinae voluntatis, ut certitudo praescientiae ex cognitione; sed in sententia istorum doctorum, qui admittunt scientiam mediam, divina voluntas non habet efficaciam, nec causalitatem, ut media, quibus praedestinati salvantur; ergo ex illa nulla certitudo causalitatis provenit, et tamen patet, et minor probatur: nam in sententia istorum, divina voluntas solum praeparat media et movet liberum arbitrium praedestinati ad actus bonos dependenter a scientia conditionata, et postquam subest illi praedestinato in tentatione sua sublata

effi=

ysicam, cō media, a quo possit sumi certitudo causalitatis; hic ē 1a corp
pi, et iōz, itaque quando admittit a contraria ratione pro; quia una voluntate de
se, et inde pendentes a Deo medio præpararet pro lectis media efficacia
cia ad actus bonos, actus bonos actus a voluntate, et decreto divino voluntatis, et
sic nulla haberet futuritionem ante decretum illud sub statu, atque inde non possent
præsciri, ut futuri, quod est suppositum adversariorum.

3. Cl.: certitudo causalitatis, quæ est in prædestinatione sumit 1° ex efficacia
cia, et immutabilitate divini decreti, 2° ex auxiliis efficacibus, quæ Deus confert
prædestinatis, quæ quidem sunt affluentia interna, et ex natura Dei. = hæc Cl.º certa est apud
oēs thomistas et ponit diversos authores 2. 1ª. [illegible] tres partes, et quoad
1ª pars; quod certitudo causalitatis, ut dictum est desumit a divina voluntate ante efficacia
cia nostros actus liberos, ad voluntatem divinam non comparati mediante actuali et
efficaci decreto; quæ a decreto isto sumit primordialiter certitudo causalitatis,
quæ est in prædestinatione, in quo fuerit dictum cum nostro Ang.co gratiæ. = 2a autem pars
cl.ª scilicet quod sumat ex auxiliis efficacibus internis receptis in prædestinato probatur quod
decretum, quo Deus efficaciter statuit vocare Petrum ad fidem, et ad pœnitentiam
tiam est efficax amor, et benevolentia Dei erga Petrum potius quam ad alterum,
quem permittit impœnitentem, et in prædestinatum maniere, sed omnis amor, et benevolentia
lentia Dei efficax ponit aliquod reale in re amata, ut testatur D. Thomas 1a 2æ.
q. 100. ar. 1. sed huiusmodi vocatio Petri ad fidem, et pœnitentiam est aliqua gratia
realis, et interna in ipso Petro.

3. p. Cl.ª scilicet quod auxilium sit efficax ex natura sua, et non ex aliquo extrinseco
medio, probatur: nam ratio huius auxilii efficacis dicitur in sacra scriptura quod Deus incipit
cipit nostros actus liberos bonos, et trahit nostram voluntatem, ut patet ex Ezechiel.
36 faciam ut in præceptis meis ambuletis, hoc est per determinando nostram voluntatem,
ut explicat D. Aug. lib. 6. de pleat. [illegible] cap. 4. et rursus ad Philip. 1. ait
Apostolus qui incepit in vobis opus bonum ipse perficiet, deinde ad Rom.
9. non est volentis, neque currentis, sed Dei miserentis, quod ut aiquit D. Aug.
ad Simplicianum q. 2. quia movet, et applicat voluntatem, ut [illegible], [illegible] auxilium

tum spontaneum, cum illa concurreret, et diceretur esse volentis, non quidem volentis, et concurrentis; sed dicitur esse Dei miserentis.

2.º Probatur, quia nam voluntas humana quantumvis informata habitibus supernaturalibus, et auxiliis sufficientibus, non applicat se ad supernaturales actus, ut patet voluntas, quia, cum sit causa subordinata Deo, siquidem, ut sic est causa 2.ª, debet talis esse applicatio, quod si applicaret se ad supernaturales actus absque auxilio Dei efficace, cooperatus esset Deus volens in sua applicatione, quod est maxime inconveniens. Si applicaret mediante auxilio efficaci, tunc est et maxima quae est difficultas, probatur, quia illa causa est in sua applicatione, quae in illa a nullo alio dependit, quod si voluntas absque ullo auxilio efficaci applicaret, tam a nullo nisi voluntate dependeret, quia a seipsa applicaret humanum ingenium; quo gratia vocante, sibi subordinaret, ut admittunt adversarii.

Probatur hoc: nam dum voluntas applicat ad actus supernaturales ut in eccentro; non solum actus ipse elicitus, non solum actus ipse elicitus, sed applicatio voluntatis est aliquis effectus supernaturalis existens a parte rei: ergo ab aliqua causa physica supernaturali provenire debet; tunc sic, sed non potest provenire a sola voluntate cum auxilio sufficiente, quia voluntas quia voluntas cum tali auxilio est indifferens ad applicari, et non applicari, quia siquidem invenit cum actuali applicatione, et aliquando sine illa, et aliquando sine illa, ut volunt adversarii: ergo hujusmodi applicatio debet fieri a Deo mediante auxilio gratiae ex natura sua efficaci. Antecedens probatur, quia indifferentia, quam habet voluntas, et auxilium sufficiens antequam debeat ad actum supernaturalem determinari: ergo determinatio, per quam tollit hujusmodi indifferentiam esse realis, quam nunc propria virtute tollit, et sibi proportionatam.

Arguitur 1.º fundamento, et ultimo initio relato ex illo Pauli ad Timoth. 2. Sed firmum fundamentum Dei stat, signaculum hoc: cognovit Deus, qui sunt ejus. in quibus verbis Apostolus ponit certitudinem praescientiae, quam appellat signaculum incognitum Dei, et praescientia, qua Deus novit, qui sunt ejus, et statim dicit: siquis ergo emundaverit se ab istis, erit vas in honorem &c. Et est notandum, quod in potestate cujuslibet est positum fieri vas in honorem, et in contumeliam, scilicet fieri praedestinatum, vel reprobum, sed vidit Apostolus praescientiam esse certam, et illa certitudine praescientiae, qua Deus hanc de futuro bono videt, quod a libero arbitrio dependet, et non applicatione gratiae.

Respondetur.

472

Ad hoc: certitudo Caelitatis subsistit in eo, quod Deus praeparet auxilia efficacia ad bonos actus, quibus praedestinati perducent in beatitudinem, et huic hominum auxilia efficacia non praeparant praedestinatis: sicque de istis non erit certitudo caelitatis primi, quod efficacia praevenientis, et excitantis gratiae et cooperationis liberi arbitrii; eo quod homo ex sequens auxilijs quae praevenerit, ita libere cooperatur illis, ut possit non cooperari; et efficacia illorum subsit cooperationi humani arbitrii, ac proinde seclusa scientia de huiusmodi cooperatione, praedestinatio non poterit esse certa.

Ad 2 arguitur, quod Apost. reducit certitudinem praedestinationis ad misericordiam Dei, quae habet determinatam voluntatem, et sic est ea rerum, in qua fundatur certitudo caelitatis unde testimonium Apost. pro nobis est rerum, quae contra nos.

Ad 3 dico non esse mirum, et dico quod de quo ans, voluntas nostra, quibuscunque auxilijs, ita libere cooperatur, ut possit non cooperari, possibilitate Contis, concedo ans, ut possit non cooperari possibilitate Coe, nego ans, et hunc negatur Coa; possibilitas autem Contis illa est, quae posita cum auxilio potest coniungere non operationem, sive operationem oppositam illi, ad quam est auxiliata, et hanc possibilitatem tollit auxilium efficax a voluntate absque laesione suae libertatis: possibilitas Coe est illa, quae habet potentia ex se extrinsecus motio sive operatio, et has duas possibilitates explicuit Ang. Doctor in hac q. art. 3. ad 3. et 1. 2. q. 102. ar. 4. quando inquit, quod brachium, quod habet voluntas ex divina motione ad non operandum est in quod quae est possibilitas cum potentia absolute: haec igitur potentia ans, sive absoluta, quae convenit voluntati sine lege, sine ei convenit sive ante ad primum motum, sive cum ipso primo motu.

2. arguitur: non Deus de potentia absoluta potest ita movere voluntatem, stante integro iudicio rationis de obiecto indifferenti, ut modo simpliciter necessario fiat in tali obiecto: et huiusmodi necessitate non aliter melius inferret voluntati, quam imprimendo ei motum de se efficacem: sed talis motus impressio tollit libertatem voluntatis. maior probatur ex testimonijs D. Aug. et D. Thom. D. Aug. in enchiridione cap. 98, inquit, Deum posse bona omnipotentia mutare hominis voluntatem, quod voluerit et

ubi

ubi voluerit, et D. Thom. q. 22. de verit. ar. 8. et 1. 2. q. 6. ar. 4. ad 1. fatetur Deum sine illa limitatione posse humanam voluntatem immutare, et ab uno in aliud itemque convertere quo voluerit, Deum nimirum pertinet ad rigorem Dei posse immutare voluntatem quo voluerit, si alias in modo non involvat contradictio, quae quidem non involvitur in eo, quod Deus immutat voluntatem necessitando illam, et impediendo eius liberum usum etc.

Miror autem ipsum quod duo tantum modos excogitaverit possibiles, quibus Deus possit immutare voluntatem necessitate, nimirum, 1. per mutationem antea factam in voluntate, et realiter distinctam ab ipso actu voluntatis, 2. per mutationem concomitantem, et imbibitam in ipso actuali volitione, quam Deus immediate et per se ipsum imprimeret voluntati, quasi autem sit de hoc 2do modo, modus iste necessitandi voluntatem salvetur in praemotione physica de se efficaci, illa enim nulla facta mutatione ex parte iudicii et obiecti illa iunctam connexionem habet cum actuali exercitio, ut illa posita hic et nunc exercitio deficere non possit etc.

Et neque modo quo de Deus possit immutare voluntatem necessitare per impressionem alicuius qualitatis antea actualem operationem, in ad hoc debet primum tollere indifferentiam iudicii rationis, nam stante hac indifferentia implicatio est, quod voluntas non feratur libere in obiectum sic propositum, praeterea et motus indeliberati voluntatis qui in quibus, et in amentibus contingunt, si necessarii quoad exercitium, quia non subduntur iudicio rationis proponenti obiectum cum indifferentia, ex quo provenire debebat deliberatio et ex defectu huius isti motus non subiciuntur dominio voluntatis: unde cum praemotio efficax non tollat, quominus iudicium rationis proponat obiectum cum indifferentia, hoc est non ut omnino bonum, aut necessario connexum cum summo bono ideo voluntas etiam sub praemotione efficaci libere tendit in obiectum sic propositum.

Arguitur 3. ab inconvenienti; nam huiusmodi efficax praemotio requiritur, sequeretur destrui auxilium sufficiens, et consequenter destruitur potentia operandi in hominibus, et Deum in utraque parte est absurdum: sequela et antecedens probatur sequela, quia homini instat obligatio praecepti amandi Deum v.g. et Deus non dat voluntati hanc efficacem praemotionem auxilium sufficiens non potest reduci in actum 2um, ergo inde sufficiens non est, et nec potentia vera est ad aliquem actum qui ad illum ... non potest = Deinde si ad actum 2um amoris ... reduci mea voluntas cum auxilio sufficienti: quod dat illi auxilium efficax requisitum: ergo nequit vitare voluntas ... quod frangit praeceptum amoris Dei sub ... carentiam

sub

sit carentia auxilij efficacis, hoc est non sit in hominis potestate, tunc eius carentia potest non vitare, hinc et ... Deo nullus peccat in eo quod vitare non potest; ergo nec in transgressione talis praecepti homo peccabit.

Ad hoc argumentum respondeo negando sequelam quoad transgressionem, neutrum enim inconvenientium sequitur ex necessitate auxilij efficacis; non 1um quia licet solum auxilium sufficiens, quamvis homo sit in potentia proxima eliciendi supernaturalis actus non requiritur auxilium efficax, nam revera in habitu charitatis, fidei et infusi dei, qui sunt auxilia sufficientia ad amandum et credendum ante auxilium efficax dicuntur a Deo et constituunt hominem in actu primo et proxime operativum suorum actuum supernaturalium, ut se applicet autem actualiter indiget auxilio efficaci, quod tamen non est solum potentia mere conditio applicantis actum ut ad actum 2um.

Nec 2um inconveniens sequitur, quia homini imputatur culpa violationis praecepti, sat est [illegible] auxilium sufficiens habere, quamvis non habeat efficax: quare homo non promotus auxilio efficaci ad amandum obligatur praecepto amandi, et sibi imputatur violatio praecepti, si ipse peccat, quod est, non facit; quae quidem obligatio, ut inquit Augustinus lib. 6. Confess. cap. 1. non cardet, sive nos promotos auxilio efficaci, sive nos adiutos auxilio sufficienti, quod Deus praecipit castitatem servire, quo sine eius auxilio non servaverint, dicitque idem lib. 10. Confess. cap. 29. dicens: imperat nobis continentiam, dat, quod iubes, et iubet quod vis. ex dictis quod constat, iuste imputatur homini ad culpam transgressio ad culpam, quamvis non habeat auxilium efficax necessario requisitum ad illum adimplendum, et hoc in [illegible] admittendum est, ut in nostra sententia admittitur, quod si homo damnatur, sibi imputatur, quamvis ad hoc, quod salvetur, sit necessaria praedestinatio divina, quae tamen non est in eius potestate, ... admittunt omnia media, ut bene rationat Vasquez 1.2. disp. 89. cap. 10, et ... disp. 92. cap. 3.

Dubium Ultimum.

quae=

Quenam sit vera ratio concordiæ divinæ prædestinationis cum creata libertate, 2.

Suppono tanquam certum de fide divinam prædestinationem recte concordari cum voluntate prædestinatorum; et quænam sit, et quo intelligatur hæc concordia, tum quia in Ecclesia difficillima fuit, quæstio indirecte modus dicendi diversi sit.

Primus verum ratio concordiæ in eo situm esse, quod Deus non habeat decretum prædefinitivum circa operationes liberas in singulari, et quoad omnes eius circumstantias, scilicet temporis, loci, substantiæ et circumstantiarum, prædefiniat actus in re, et quoad substantiam, et supposita voluntate efficaci finis in particulari v.g. salvandi Petrum, habeat decretum conferendi illi media necessaria ad eliciendos actus bonos, sine istos, sive illos, quibus in beatitudinem perducat, licet decernat aliquem actum in particulari, non tamen decernat circumstantias illius, sed illos relinquat libertati voluntatis creatæ, ut prout voluerit ipse operetur; dicentes modum quo aliqui Theologi explicant libertatem in operibus præceptis in Christo Domino, cum impeccabilitate ipsius, et tamen præceptum non comprehendebat operum omnibus circumstantijs.

Sententia mihi displicet, quod ex illo sequeretur humanos actus in particulari, et quoad circumstantias esse præter intentionem Dei, et sic ipsi nec ibi in aliquo fieri præter intentionem agentis intellectualis, atque incerto prædefinire, nec determinate intendi a tali agente: quod si Deus non habet decretum prædefinitivum, quo certo et determinate velit, et prædefiniat circumstantias actuum humanorum, eo ipso actus quoad illas circumstantias erunt præter intentionem Dei; hoc tamen derogat perfectioni voluntatis divinæ, et perfectio agentis intellectualis est agere aliquid præter intentionem, hanc rationem et alias bene explicat noster Alvarez lib. 3. de auxilijs disp. 10.

Secundus modus illorum, qui admittunt scientiam mediam, quidem asserunt pro hujusmodi scientia conciliari rationem libertatis cum certitudine prædestinationis divinæ, quatenus Deus prævidit per hanc scientiam liberam cooperationem prædestinatorum antequam illos prædestinasset. — Sententia ista mihi non est admittenda, quod falsa nititur fundamento, ut vidimus dubio ante.

Quare dicendum est, quod vera ratio hujus concordiæ desumitur ex efficacia divinæ

voluntatis

voluntatis, et ejus decreti praedeterminantis nostram voluntatem independenter a praescientia futuri usus liberi arbitrii propriis egregiis ita docet D. Thomas in hoc art. et supra q. 22 art. 4. et q. 19. art. 8. et 3. contra Gentes. cap. 4. et alibi. quatenus docet deus, utpote a tanta efficacia divinae voluntatis, et providentiae, ut non solum attingat substantiam effectus, sed etiam omnem modum realem ipsius; ac proinde non solum facit, ut nostra voluntas vellit, sed etiam ut libere vellit, et contingenter, quae libertas, sive contingentia est modus realis realis nostrae volitionis. = 2° a; quia divina praescientia sive providentia non ponit necessitatem rebus praescitis, et provisis, quia a causa 1ª, effectus eorum imitatur conditionem causarum 2arum, ac proinde bene potest per causam quamcumque efficacem et determinatam producere effectum contingentem per causam contingentem causarum 2arum, a quibus proxime dependet effectus, et quarum conditionem imitatur.

= Ex quo doct[or] duplex argumentum pro nostra sententia desumitur. 1um: nam ex maxima efficacia divinae voluntatis nascitur, quod causet effectum non solum quoad substantiam, sed etiam quoad modum, ita ut si effectus est a causa creata naturaliter causetur a deo naturaliter modo ipsius causae, et si est a causa libera causatur libere modo libertatis; quod totum expresse affirmat D. Thomas locis citatis; ergo cum efficacia divinae voluntatis optime componitur libertas voluntatis creatae.

= 2um argumentum est: nam effectus non imitatur conditionem causae 1ae, sed causarum 2arum, quae manent illaesae quoad suum modum naturalem operandi scilicet libere vel naturaliter, non obstante efficacia causae 1ae: ergo cum illa optime componitur libertas nostrorum actuum, et contingentia nostrae voluntatis, quae est causa prima illorum. = Plura adversus nostram resolutionem traditam opponunt contrariae sententiae authores, quorum rigorosum examen pertinet ad tractatum de auxiliis, et etiam ex professo tractatur in materia de scientia media, nunc aliter breviter dicemus, ut ipsas illis in memoriam revocemus.

= Argumentum est 1° nostra sententia quia potest destruere nostrum connexionis ipsius, potest etiam ipsius connexionem destruere [illegible] qui potest

Bey=

destruere m[odu]m, quem actio essentialiter respicit, ab ipso actu, potest des-
truere, et qui potest destruere subtum essentialiter inspectum ab ali-
quo modo, modi ab destructionem in sua potestate tinet, et qui potest
destruere totum alicuius potentiae, valet ab ipsa potentia destruere;
at decretum Dei quantumvis efficax sit connexum essentiale cum actu a-
moris v.g. ut existenti, l. ut exstituro: ergo voluntas potens destruere
existentem actum decretati, potest essentialem connexionem decreti
cum ipso ab destruere, et consequenter eius efficaciam, quae in tali connexione
consistit, l. e converso; si efficacia decreti a[nte]a potestate non sit aufe-
ribilis, l. evitabilis, similiter existentia actus non erit auferibilis, l.
evitabilis ab ipso.

Respondeo ad argumentum concedendo maiorem, et minorem, et distinguo consequens, si sit
potentia ad destructionem actus compositive cum opposito actu, l. decreto,
concedo consequentiam; si sit potentia ad destructionem actus sine illo, et divisive,
nego consequentiam; itaque sicut potentia ad odium, quam voluntas pro instanti,
quo amat, non arguit potentiam ad compo-
nendum odium cum amore, sed potentia ad odium sine sibi essentialia,
ita similiter potentia, quam habet voluntas ad negationem amoris in instanti, quo
amet, non est potentia ad destructionem connexionis decreti cum amore, ergo non est
potentia ad talem negationem componendam ex suppositione decreti existen-
ti connexi cum actu, sed potentia ad talem negationem sine illo acceptam.

Hoc nunc sufficiat, advertendo tamen, quod fundamentum Thomistarum
opponitur ex parte menti D. Thomae, qui 1. p. q. 19. ar. 8 ad 2 argumentum sic pro-
ponit; omnia ea quae non potest impediri ex necessitate suum effectum pro-
ducunt; sed voluntas Dei non potest impediri: ergo reatus voliti necessita-
tem imponit, cui argumento his verbis respondet: dicendum, quod hoc ipso,
quod nihil voluntati divinae resistit, sequitur quod non solum fiant ea, quae
Deus vult fieri, sed quod fiant contingenter, vel necessario, quae sic vult
fieri. Quod ex quo sequitur assumptum Thomistarum: nam cum minor argumenti
asse-

asserat, voluntatem Dei antecedentem operari ex n. possit. illam destruens n. negat,
et dixerit antecedentem, ... mori, imo in aequitalitate voluntatis. Omne
... sub... assumit. Sed ut exactius haec omnia in
telligat, et quomodo ... peccatum, ... huic ...
aeternum.

Dubitatur

Utrum Deus conferat omnibus reprobis auxilia suffi- cientia ad salutem.

Auxilia sufficientia ad salutem vocantur ea, quibus homo potens
redditur pro ... ad salutem consequendam, auxilia autem efficacia sunt
ea, quibus de facto homo consequitur salutem, et quidem auxilia efficacia reprobis
negari ita certum est, ut certum est illos de facto salutem aeternam non
consequi. Adhuc ... de auxiliis sufficientibus utrum saltem aliquibus
reprobis negentur a Deo, et an negatio illorum sit effectus reprobationis.
... quaestione, ut certa ab incertis separemus,
... sine ... brevibus ... datur.

Primo. ... reprobis parvulis, qui adulti Deus providit re-
media sufficientia ad salutem saltem in actu remoto, quod est ... nam
... hoc requiritur ad solvendam illam voluntatem, qua Deus omnium
salutem desiderat, et dat ... reproborum quandiu sunt in hac
vita ... hominibus ... et ob hoc in pueris natalibus ... edit.
Quia nam Christus ... omnibus mortuus, suorum meritorum ... obtulit, ut constat
ex illis Pauli ad Timoth. 2. ipse propitiatio est pro peccatis n...
... et totius mundi: inde passio Christi oblata pro omnibus
illa est ... sufficiens ... omnium, ... continet omnia reme-
dia necessaria ad illorum salutem: ergo Deus dat omnia remedia necessa-
ria sufficientia ad salutem reproborum: saltem in actu remoto.

2º apud omnes catholicos est, quod quoties ... adultis obligantur
inexcusabiliter ad ... supernaturale praeceptum, dat illis supernaturale
auxilium sufficiens: ... supponitur: nemo enim peccat in eo, quod

vito

vitare n. pot; at si Deus hoi n. offerat auxilium sufficiens, instante supernali praecepto, e contrario ad illud implendum: ergo peccavit in n. adimplendo; Deinde nam negicunt haec duo, nempe, quod homo inexcusabiliter tenetur praecepto supernali et quod Deus illi deneget auxilium supernale sufficiens.

3. est certe quod n. negari a Deo hominibus reprobis auxilia sufficientia ad salutem, nec singulis momentis praeceptis; quia praesupposita sunt, quod n. omnes reprobi excusari possunt, obligat. praecepti supernalis, atque nullus in eorum initium non grave peccabit, at inexcusabilis obligatio praecepti supernalis supponit graciam, et auxilium, ut vidimus, in 2 supposito: ergo reprobis negant a Deo auxilia sufficientia. 2o etiam praesupposito quod collatio auxilii sufficientis omni momento necessaria n. est, ad supernalem providentiam, quae debet esse de reprobis, imo neque ad illam, quae debet esse de electis, sed sufficit quod ut his occasionibus dari: ergo continua supernalis auxilii collatio asserenda n. est.

Clarius omnes disputantes solent, quod sit dari, et illud quod offerri in ... Deus dat omnibus hominibus auxilia, seu remedia sufficientia ad salutem, quod est de fide. Adv. Mr Ybañez: quod dari accipit aliquando nempe ut correlativum est recipere, et remedia ista de facto hominibus n. possunt, nisi aplicata et in ipsis recepta in ... Questio oritur inter Theologos: an Deus det reprobis auxilia sufficientia ad salutem, ita recipiant in illis, vel illis applicent, vel tali ... sint aplicabilia ... facultate propria in adultis, vel aliena in parvulis.

Cl. quod tam reprobis tam ... omnibus tam parvulis quam adultis dari a Deo in sensu explicato media sufficientia ad salutem. Habet ut Suarez lib. de ... cap. 1. usque ad 9. ... Bellar. lib. 2. de gratia et libero arbitrio cap. 15. ... inter adultos et parvulos, quod ad illos modo ... dicto media suf

sufficientia ad salutem illis conferri, sed autem istis. hanc Vasquez disp. 97 et plures alii relati ab eodem ver. tertia disp. 4. et 9. Coni. 4. 9. 478

3a affirmat omnibus rebus, et adultis media ad salutem sufficientia conferri, hanc Banez in 3 sent. disp. 3. Albertus disp. 11 ... Nuno 3 p. q. 86. ar. 1. dub. 2. Alvarez disp. 112 de auxiliis ... quaeque explicata sit.

1 dico: plures sunt parvuli, quibus Deus non dat media sufficientia ad salutem in sensu explicato, scilicet ut proxime applicabilia per aliquam diligentiam. ita omnes 1. 2. et 3 auctores; et ostenditur 1o ex Aug. l. 6 de dono perseverantiae cap. 12 ... quod dicam quod parvuli ante quam illis per ministerium baptizantis succurri possit, expirat, plerumque non festinantibus parentibus et paratis ministris, ut baptismus parvulis detur, Deo tamen volente non datur, qui eius parvulum in hac vita non tenuit, ut daretur, id etiam docuit D. Thomas in 4 dist. 4. qu. ar. 1. q. 1. ad 1.; at parvulo in casu a D. Aug. expresso non potest humana diligentia succurri, ut illi applicaretur baptismus, sed tamen parvuli est unicum medium ad salutem sufficiens, ergo multis parvulis Deus non dat media sufficientia ad salutem per humanam diligentiam.

2o quia parvulo morienti in utero, non humana diligentia applicabilis est baptismus, cum capax illius non sit, nisi iam natus ex utero, ut docent Sancho ... cum Mo in 4. dist. 6. et Thomas cum D. Tho. 3 p. q. 68. ar. 11. at quod puer moriatur in utero, ... posset quodque ex humana cul... aut aliquo alio humano diligentia evitabili, venire, multoties tamen provenit ex culpa seminis, aut ex nativitate matris, aut fetus infirmitate, quae ex humano arbitrio non dependent ... in his casibus non est quibusque parvulis baptismus humana diligentia applicabilis.

Si opponas Deus vult omnes homines salvos fieri, ... ad Tim. 2. quam voluntatem; et Vasquez negat parvulos comprehendere, ... m

ut Aug. affirmat lib. 2° Julianum cap. 8. et dixit exco qd, alias Xpus redemptor oium parvulorum n. fuisset, cum illis redemptio n. exibeat. Sub hac voluntate generali, qua Deus vult de salute hom. at ex vi huius volontatis, etsi efficacia media oibus ad salutem n. praeparaverint, bene tm sufficientia, q ex illis praeparat Deus parvulis media sufficientia ad salutem, et consequenter baptismum ut humana diligentia applicabile, qui e unicum remedium, a Xpo pro parvulis institutum.

Huic argto omnissis variis solutionibus res. q.co deus q miam conferunt auxilia sufficientia, id e offerunt, et pro oibus absque ullis execution. constituunt, n.do miam conferunt, id est applicant, et in re in oibus recipiunt, nego miam, et consequenter ita q. ex vi illius voluntatis nemini n.e, ut eodem mo oibus exhibeant media sufficientia ad salutem, sed diversimode: nos autem diversitatem istam ostendimus tali, qd aliquibus de facto applicavit Deus per ideat baptismum, illis scilicet quidam facto loca eo regenerationis obtinuerunt; aliis autem solum ut proxime applicabilis per humana diligentia, illis videlicet qui ob negligentiam humanam n. fuit applicatus, aliis denique nec ut applicatus, nec ut aliquo modo applicabilis, tantum pro illis quatenus e ex parte Dei institutum, eius q obitum, et merita Xpi quatenus ad sufficientia obtinentur.

2a Cl. n. dat Deus oibus reprobis adultis auxilia sufficientia ad salutem, ut dari correlativum e ad recipere: ita authores PP. et ostendit ex Concilio Milev. ses. 6. cap. 11. illis verbis: Deus sua gra semel iustificato n. deserit nisi prius ab eis deserat. Idem dicit Ciprianus lib. de orat. Dmca. et a media dicti. Barn. lib. de aio cap. 7. et Aug. lib. de nat. et gra cap. 16. postmodum, quia deserit n. de subtract. habitualis gratiae [illegible] de actualis auxiliantis in tellig. ut de dicit Vasquez ibi sup. et plures alii ex nostris, at n intelligit de subtract. auxiliantis efficacis, cum haec absque hom. culpa conveniunt multoties, negat a Deo q sua gra auxiliante sufficienti;

[illegible]

et non; ibi hoi iustificato auxilia sufficientia nunquam negatur, et etiam iuxta sententiam praecedente peccato, illo in praecedente aliquo negant.

2º probatur ex D. Thoma 2.2. q. 2. ar. 5. ad 1. quod ita scribit: Nullus tenetur ad id quod non est in eius potestate, sed credere aliquid explicite non est in hominis potestate: ergo. — Cui argumento respondet D. Thomas dicendum quod in potestate hominis esse dicitur aliquid excluso auxilio gratiae sic ad multa tenetur homo, quae non potest sine gratia reparante, sicut ad diligendum Deum, et proximum, et credendum articulos fidei, sed tamen hoc potest cum auxilio gratiae; quod quidem auxilium quibuscumque divinitus datur misericorditer datur, quibus autem non datur ex iustitia non datur in poenam praecedentis peccati saltem originalis; at D. Thomas loquitur non de modo efficaci, sed de sufficienti cum illa multoties negetur aliquibus iuxta suppositam sententiam gratia sufficientis, et amorem, et quae ... quae nativa et aeternam salutem, aliquibus hominibus negari in poenam praecedentis peccati.

3º probatur: parvulis negatur via remedia sufficientia ad ...ina, et ... in poena praecedenti, et fatetur magister theorum: ergo etiam adultis negari ... dat Deus a ... auxilium sufficientia ad salutem. pat. Loc. ... ut inquit Aug. lib. 4 ... Iulianum cap. 8. Deus non est benevolentior perditissimis hominibus propria repugnantibus voluntate, quam innocentissimis parvulis, qui propria voluntate non repugnant saluti, et solo originali pacto infecti: sed Deus parvulis aliquando in poenam peccati originalis negat remedia ad salutem sufficientia instituta pro illis, cur non dicemus aliquando adultis negari auxilia, quibus possint aliquando eius salutem in poenam tantae multitudinis peccatorum. — Deus etiam Deus non solum adultis, sed etiam parvulis salutem aeternam desiderat, ut constat ex Aug. at hoc non obstante aliquando illis negat remedia ad salutem: ergo Deus etiam adultis aeternam salutem desiderat aliquando eis negavit auxilia sufficientia ad eius consecutionem.

Respondeo dicimus esse rationem inter parvulos, et adultos desumptam ex eo quod parvuli sola poena damni puniuntur, adulti vero poena damni, et sensus, et ideo non mirum, quod illis negentur, ut pote minori poena puniendi, sed autem isti. — Respondeo 2º aliam assignandam ...

quod sit medium quod parvulis negat non ad, ut sufficiens, et ut efficax, nempe sit baptismus, qui applicatus sub ... efficacit culpam expellit, et gratiam causat; cum autem ex vi providentiae generalis non teneatur ad efficaciam [illegible] endo; hinc fit, quod possit parvulis baptismum non applicabilem restringere, adultis autem non possit gratiam sufficientem negare.

Ad nullo ex dictis adultis [illegible] facit, et 2a [illegible] facit, quod sit peccato originali poena damni debetur, et personali poena sensus: si [illegible] Deus culpa originali puniat in illis poenam absque [illegible] credulitatis [illegible] aggravatio negat parvulis auxilia sufficientia ex fine puniendi illos poena damni peccato originali debita, ita poterit absque [illegible] irrationabilitate puniendi [illegible] culpam personali negare adultis auxilium sufficiens ex fine puniendi illos poena damni et sensus debita peccato personali.

Deinde 2a [illegible] nec est baptismus applicatus [illegible] sit medium efficax ad remissionem culpae et infusionem gratiae, ad salutem [illegible] [illegible] non est medium efficax, [illegible] sufficiens [illegible] si illud Deus aliquibus negat, negare etiam poterit adultis auxilia sufficientia ad salutem.

Denique [illegible] Tertio, quod fides supernaturalium mysteriorum necessaria est ad salutem; at [illegible] pluribus [illegible] negat Deus auxilia sufficientia ad credendum supernaturalia mysteria, quibus illis negat auxilia sufficientia ad salutem. Consequentia est legitima. maior de fide. minor autem patet ex [illegible] 2a 2ae q. 1. art. 1. asserente dari in illis [illegible], ad quorum aures praedicatio Evangelii [illegible], negativam infidelitatem seu ignorantiam invincibilem mysteriorum fidei, quam [illegible] Aug. lib. S. [illegible] capit. et [illegible] 2a 2ae q. 1 ar. 2. ubi [illegible] cum aliis ex positoribus [illegible] Alex. Bonaven. Zeller. [illegible] et [illegible]; at nisi [illegible] negat Deus auxilia sufficientia ad credendum infidelis, negativi non erunt, [illegible] mysteria supernaturalia ignorabunt, cum possint credere, et [illegible] tenearent et [illegible] in non credendo peccabunt quibus illis negat Deus auxilia sufficientia ad credendum, et [illegible] auxilia sufficientia ad salutem.

Huic

Huic argumento quo in hac parte ... resistunt dicentes quod licet infidelibus negatur auxilia proxima sufficientia ad credendum, et ideo in non credendo non peccant, dantur tamen illis auxilia sufficientia remota ... bene statuitur infallibili lege ... auxilium ad credendum naturale, ex quo ... sed ... quibus negatur auxilia sufficientia proxima ad salutem, non autem sufficientia remota.

Sed contra quod ... auxilium remotum sufficiens ad aliquem actum ... proximo careat, imputatur ad culpam omissio actus; ... hanc solutionem ... ad quorum aures praedicatio Evangelii non venit, dantur auxilia sufficientia remota ad credendum: ... proxima, eis imputatur ad culpam non credere, ... infideles negativi non sunt. ... et bona ... aliquot plures theologi, quos refert ... Ledesma ... de auxiliis, ... quod habens auxilium remotum, habet in sua potestate liberum proximum: ... actum ... liberè et imputabiliter illum ommittit.

... argument ... authores opposite ... generalitate illuminationis ... ex generalitate illuminationis omnium explicata cap. 1. Ioan. illud: quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, ... non solum ... illuminatione ... naturae, ... intelligunt ... hom. 3. in Ioan. ... Alex. cap. 11. ... illud primi ad Galat. cum autem placuit ei qui me segregavit &c. ... ibi lect. 5. ... illius ... recipiunt, ... nullus erit ... a Deo ... auxilium ... sufficiens.

3.um testimonium ... ex generalitate vocationis omnium ... Math. 11. venite ad me qui laboratis, ... omnes, ... Isai. 55. omnes sitientes venite ad aquas, ... Ioan. 7. si quis sitit veniat ad me. ... Math. 22 quoscumque inveneritis vocate ad nuptias; at indignum ... vocare ... auxilia sufficientia ad veniendum ... nulli negat auxilia sufficientia ad salutem.

... testimonium ex ... ibi lect. ... illuminari ...

posse

posse intelligi: 1° potest l. de lumine naturali; de quo psal. 4. dicitur signatum est super nos lumen vultus tui Domine. 2° de lumine gratiae, de quo Isaiae 60. dicitur surge illuminare Ierusalem. per lumen primo modo intellectus omnes homines venientes in hunc mundum illuminantur per Verbum. Siquidem omnes interim recipiunt, quod est lumen rationis derivatum a Verbo. Si lumen intelligat 2° modo, potest hoc dictum testimonium exponi 3 modis. 1° cum Origine de homine veniente in mundum non per solam creationem, sed in ecclesiam per fidem, et sic omnem hominem venientem in hunc mundum, id est venientem in ecclesiam per fidem illuminari per Verbum lumine gratiae. 2° cum Chrisost. omnem hominem venientem in mundum per creationem a Verbo illuminari quantum est ex se, id est cum voluntate antecedente, ex quo non sequitur omnes in re recipere illuminationem supernaturalem.

3° cum D. Aug. exponit, ut sit omnis distributivum a commodo, ita ut sit sensus quod illuminat omnem hominem non simpliciter, sed omnem hominem qui illuminatur, quod nullus nisi a Verbo illuminatur lumine gratiae. Haec Dd. ibi fuse ad Verbum, unde colligitur, quam falso adversarius in commentario praedicti testimonii adducat, cum nihil pro illa expositione deducere potuit. = Ad alia testimonia generalibus omnium vocatis in scriptura dicitur intelligi de vocatione ad legem, et fidem; ad legem naturae omnes venientes ad usum rationis vocantur, ad legem autem gratiae omnes vocantur quantum est ex parte Dei, et cum voluntate antecedente, non autem cum voluntate consequente efficaci, cum non omnes lux gratiae supernaturalis veniat propter [illegible] et ad aliquos invincibiliter ignorato, ex quo nihil contra nos.

2° argum. si aliquibus Deus gratiam supernaturalem negaret, maxime illis, ad quorum aures praedicatio Evangelii non venit, scilicet gentilibus in remotis locis degentibus; at istis Deus confert supernaturales illustrationes, per quas si bene respondeant paulatim disponuntur ad fidem, et a Deo, vel ab Angelo, vel praedicatore ministro instruuntur erga fidem credendo, et maxime auxiliantur; ergo nullus est reprobus, cui Deus non conferat aliqua auxilia supernaturalia remota saltem sufficientia ad salutem.

Minor in qua est difficultas probatur 1° a simili ex illis verbis Pauli:

Ad 2 Cor.

ad Rom. 1. revelatur ira Dei de caelo super omnem impietatem et iniustitiam
hominum eorum qui veritatem Dei in iniustitia detinent, quia quod notum est Dei
manifestum est illis [illegible] invisibilia enim Dei per ea quae facta sunt intel-
lecta conspiciuntur. Ubi Paulus loquitur de Philosophis Gentilibus [illegible]
[illegible] interpretes diversi; ex hunc locum [illegible] de cognitione naturali intelli-
gat loqui, interpretari [illegible] de supernaturali illustratione colligit ex Antel-
[illegible] locum [illegible] Deus manifestavit, id est non solum natura [illegible] fuit,
et Deus [illegible] dedit, ne sola natura sufficere videretur. et ex
[illegible] manifestabit [illegible] lumen
[illegible] visibilis [illegible] lib. [illegible]
[illegible] illustrationes no-
mina [illegible] illustratio, quod supernaturalis illustratio intelligat.

[illegible] Pauli; quod philosophi inexcu-
sabiles a Paulo dicuntur eo, quod neglectis idolis Deum verum non adora-
runt, atque [illegible] essent eadem illustratione supernaturali, et adiuti forent excusa-
biles; cum ad [illegible] praecepti difficilis, qualis veri Dei adoratio, et ido-
lorum contemptus vires naturae non sufficerent absque Dei gratia, ut [illegible]
theorum [illegible] mente Pauli colligit. Barbaros philosophos [illegible]
naturalis illustrationis et auxilia interna sufficienter recipere.

[illegible] Paulus ibi loqui de [illegible]
[illegible] neque autem est [illegible] supernaturali Dei cognitione, constantius
[illegible] fuit
vera Dei cognitio [illegible] Dei, ita quod cognoscibile est de Deo
ab homine per omnem manifestum est illis; quod etiam [illegible] loco notavit
[illegible], ita probat ex eo quod [illegible] dixerit Paulus revelavit, et manifestavit
illis, quae loquendi [illegible] indicat, loquutum [illegible] de cognitione super-
naturali et de naturali, [illegible] ex voce, quam Paulus [illegible] notitiam quam
[illegible] dicti philosophi habuere de Deo, quod [illegible] invisibilia Dei per ea quae
facta intellecta conspiciuntur; cognitio autem habita ex creaturis de Deo
naturalis est; [illegible] loquitur Paulus de cognitione supernaturali, et de naturali, quam [illegible]

facta

haec tu possumus dicere de Deo scilicet, quod sit unus ipsorum, infinitus, et immensus, et adoratione dignus, quem communiter plures gentiles in ministerio [illegible] detinuerunt, quod eum ipsi [illegible] ad exhibendum cultum soli vero Deo naturali cognitum, plures non sit Deum glorificaverunt, et a Dei veri cultu aberrantes ad idolorum cultum diverterunt.

Neque oppositum huius resolutionis probatur factum eminent, non quia vel ex D. Thoma alii vero antibus expresse [illegible] inter plures talis sic diversitas quod notum est Deo manifestum est illis, scilicet in illis, id est in cordibus eorum, quanquam exterius in opere ipsorum non appareat, hunt in quam in secundo [illegible] cum ille veritatem [illegible] nihil clarius possunt afferre primo in ipsa talis, unde quod alit, [illegible] intelligitur de naturali ratione, quam in eo, quam [illegible], quod satis explicuit scilicet dicens, [illegible] manifestavit ostendere creaturam, quoniam naturali ratione intellexerunt, quod hic non est creator, et creatura.

Ad 2um ex D. Thoma respondet quod D. Thomas in illis adductis satis explicuit, de quo lumine loqueretur, scilicet naturali, ratione quod insinuet mens, quod ex mente D. Thomae, non Deum manifestare interius infundendo lumen naturale, quo possit intelligere, et exterius proponendo creaturas visibiles, in quibus Deus, ut in libro cognoscit.

Ad 3um ex D. Thoma respondet quod nomine illustrationis etiam significari per manifestationem naturalem Dei per creaturas = [illegible] naturalis rationi mentis, et cum per [illegible], gratia, et appetitus ad opus morale difficile non esse caritativum supernaturale, et naturale [illegible]; hunc autem non negamus gentilibus, quem non sufficiens ad disponendum ad iustificationem proximam aut remotam, [illegible] in materia de gratia.

3o argumentum. Votum theologorum quod habent gentiles [illegible] Deo supernaturalis illustrationes. Vel est, non Angelis gentilibus [illegible] Angelus custodes, ut fert communis sententia cum D. Thoma inferius q. 113; at nisi Angeli excitare possent in gentibus illustrationes supernaturales, inducentes ad salutem, inutilis esset illorum protectura, et custodia. Ergo. = 2o, quod Deo debemus adscribere eam providentiam

rorum, quae ipsius misericordiam, ipsiusque desiderium salvandi homines, atque re-
demptionem Christi magis commendat, et talis a principio, quae ortus Gentilibus supernaturalis gratiam largitur.

Deinde nullum impedimentum potest assignari in gentilibus, ut a Deo super-
naturalem gratiam recipiant: quia illi non recipere, soli voluntati Dei non est adscribendum,
de quo id pie credendum non est. praeterea quia cum forte plura sint peccata
haereticorum, quam gentilium, tamen Deus haereticos supernaturaliter illustrans lar-
gitur, nec potest impediri ignorantia quod a Deo honestate naturalium virtutum de-
pendens, et poena bonorum, vel malorum operum ipso naturae lumine sit sufficienter
instructi, ... alto miraculo. posito quod ista dicta excitare cognitiones super-
naturales, et sic nullum impedimentum ex parte illorum meditari potest, ut supernaturalem
gratiam auxiliantem recipiant.

4a est, quod infidelibus sufficienter proponitur ex parte doctrina veritas fidei
ab aliquo ministro evangelico, simul a Deo infunditur a Deo supernaturalis interior
illustratio ad credendum sufficiens, alias circa veritates fidei sufficienter propo-
sitas invincibilis ignorantia daret, quod theologi non admittunt. Quia etiam proposita
sufficienter ex parte doctrinae motiva virtutum moralium infusarum excitetur sit
interior supernaturalis illustratio sufficiens ad illarum actum. Nunc sic dicitur
infidelibus ante fidei notitiam sufficienter proponi motiva virtutum mo-
ralium infusarum; quia ante fidei notitiam infunduntur infidelibus auxilia
supernaturalia. Quia motiva virtutum infusarum non est diversum a motivo vir-
tutum naturalium; sed motivum virtutum naturalium potest ante fidei notitiam
sufficienter proponi: quia etiam motivum virtutum infusarum.

Confirmatur: quia minister evangelicus intendens gentium ad fidem suis per-
suasionibus inducere, et ... supernaturalis illustratio, sit suasionibus eisdem ad veritates fidei credendum est annexa ex
misericordia divina interior illustratio ad credendum sufficiens; quia potest ante
fidei notitiam infundi infidelibus gratia supernaturalis auxilians.

Quibus rationibus possumus alteram alteram desumptam ex eo quod Christus propter omnes
est caput omnium infidelium, ut dicit D. Thomas 3. p. q. 8. art. 3. ... primus est capitis
in

in sua membra influere, quo, cum daemones capitis non sint, quod in illos non influit gratiam. Si influit Christus in infideles aliquam gratiam, et sint supernaturalem gratiam ad minus remote sufficientem ad salutem recipiant.

Ad 3um ex his ratione, concessa maiori, negamus minorem, quia ut inquit D. Thom. loco margine citato ar. 4. ad 3um 4 sicut et infideles non privant auxilio interiori naturalis [illegible], ita etiam non privant exteriori auxilio tam humanam divinitus concesso, scilicet custodia Angelorum, per quam etsi non iuvent quoad hoc, quod vitam aeternam bonis operibus mereant, iuvant tamen quoad hoc, quod a aliquibus malis detrahant, quibus et sibi ipsis, et aliis nocere possent, nam et 1. daemones arceant per bonos Angelos, ne noceant quantum volunt. Vero ut D. Thom. ex quibus duo habemus, vel 3um: quia ut custodia Angelorum pro infidelibus frustranea non sit, non requiritur, quod existant illustrationes supernaturales iuvantes ad opera perfecta absolute, et sufficit iuvari ministerio Angelorum ad bonum morale efficiendum, et pauciora omittenda peccata, ut minus in inferno puniuntur.

Dices: Angelus Custos iam sanctissimus infideles ministerio Angelorum iuvamus de supernaturalibus, sinequa sentiret opportunum, facilius argumentum dilueret, dicendo quod angelus non iuvaret infideles ad opera meritoria, illos tamen iuvant ad opera disponentia remote salutem non sufficient, et sic argumentum instat in quaestione, quibus ab instanti animationis sortis Angelus deputatur ad custodiam, docet Ang. D. ibi ar. 5. et in 2. dist. 12. ar. 3. ad 3. et 4um argumentum, quia licet non sint tunc capaces illustrationis, imo nec sacramentorum, possunt tamen daemones illorum corpora deteriorare, ut proximiusque ad peccatum inclinant, et ut ab hoc, et aliis malis daemones arceant, Angeli custodes peculiaris deputantur: quamvis infideles supernaturales illustrationes ministerio Angelorum non recipiant, quia tamen possunt magis, et minus peccare, plura, et pauciora opera bona moralia facere, non est frustranea angelorum custodia, ut illos ad bonum intra suum ordinem incitent, a malo detrahant, daemonesque arceant ab illis damnaturi, quae ad infernum illos maxime inclinant.

Ad 4um nego maiorem, Scotus non magis commendat attributo enumerata, et

Christi

Xpti redemptz omes hoes adstare dicere, oibz q. gra sufficientz prima largiri, et oibz parvulis proxime baptismi applicari, quamquam plures ex hoibz aptis sufficiant, et aliqui gra proxime sufficienti priventur, et plurimi parvuli baptismo negetur; itaq. neq. ex hoc q. oibz supernaturalibz donis succedat, magis commendat sapia, et misericordia Dei, et Xpti redemptio, ug. Ps. 19. Dei misericordia, et redemptio Xpti sufficienter monstrat, et hoc, q. Ds a parte oibz offerat gra sufficientem, et plurimis non applicet, in poenam peccatorum, ut in illis iustitia ostendat, et magis q. alios, quibz reddit misericordia sua, laudeat, et in aeternum quae a nobis addictis respicit.

Ad 3. dicat, impedimentum sufficiens ee peccatum, non impedimentum necessitatis Dei, ut sufficientem gram non offerat, quoniam aliis maioribz impedimentis peccatis respondit. ut hoes non solum supernali gra, sed etiam ipsa naturali ee priuent, ita Ds efficax e una voluntas, de qua absque ulla impietate nos credamus valde, quod hoes, negantem oes supernalis gre privari, sed plurimis authoris ab impietatis ipsa fatent, deus in poenam praecedentium peccatorum aliquos hoes gra proxime sufficienti privare.

Ad 4. resp. dist.; dignus Coor, in hoe fideli transeat Coor, in infideli nego Coa, et ro hec ex dictis; Comprehensio namq. intentionis exterioris eas gratia exteriori pendet ex libera voltate Dei, de qua ratione reqrimus, nisi ex re tuebe tradi; aut ex dictis patrum aeque ex traditione et Patribus habeamus, tz autz inordinatio iustificatz, ea actus fidei, coeia, et alys actus supernales, non nisi ab hoe credenda alicient, et nihil q. gra ad illorum elicientiam soli fideli hoi succedat, et sane si acting oli quid venit, ba in nullo hoie ignorantia inculpabilis Dei authoris supernalis, pat hoc uno, rec creatoris, Deus ut author natura sufficientis pat. ex Ps. Psalm. Caeli enarrant gloriam Dei, q. Deus ut naturalis cognoscibilis oi hoi sufficienter proponit, et Coor. Clemens argumentis sufficientem proponit, ut actus fidei et supernalis cognitionis, sin oes sufficientes hoes comitat gra supernalis

sufficiens, nullus e ho, cui gra sufficiens ad supnale Dei beatitudine ex his, ad qd sq consequi potest.

Ad 3m proq. supponendo idq ee coniungi xpto capiti, (et inquantu supnaliq ei deservire) r. ex D. Th. loco allegato ad 1. q ille, qui sunt infideles, et n sunt in ecclesia, stm de celesia in poa, que quidem poa fundat 1o, et pal in virtute xpti, que e sufficiens ad salute totius humani generis, ex pte [illegible], respectu auti ad quo mem, influente actu, ii [illegible] mem, actu semp, nego mem et coa, ins [illegible], sq in parbulis, sq inadultis, fuius amentibq, quoru xpus e caput, et tn nulla supnalq gra actu influit in illos.

Arguit 1o ois ho quandiu e in hac vita pot salvari, alias ect in ex statu salvatoris, et ille qui e in ipo damnat; at solq hois n e possibilis nisi p gra: g oi hoi quandiu e in hac vita dat gra supnalis sufficiens. = Rr ex Banez ubi sup solue ad ultimum resp. mai, et mi, neq cons. Coq in sensu ccq, s illa coa n valet: ois ho quandiu e in hac vita pot credere, at n pot credere nisi p gra: g oi hoi confert gra ad credendum sufficiens; et ro e, q cu ho dicat potens salvari sufficit, q lt n habeat gra dante poa, posit tn illa recipere, et Deq posit illa conferre, et ita verificat de hoe quandiu e in hac vita, et sic confere dat posse salvari.

Ad dices, lt hec doctrina loquendo de gra efficaci, q n dat poa, q supponit, et actu applicat, n tn e vera de gra sufficienti dante posse, q [illegible] nulla e. pr arq: effectus frales [illegible] absque gra fronte, seu existante dari n pot, at posse consequi salute e effectus frale gre sufficientis: g n stat vere affirmandi de hoe, q sit potens consequi salute, qui in vere affirmet habere in se receptam gram sufficientem.

Dr ex alia doctrina M. Banez [illegible] notabili 2. ante 6. ccq posse dici p [illegible] t exca ab exca poa alterius. 1o ince poe l actus in subiecto existentis proportionati, ad qd possibilitas dat, qua doctrina supposita, nego ans, ad phat. dq 1o mem; posse consequi salutem poa hoi intrinseca e effectus fralis gre sufficientis, sed mem; poa extrinseca nego mem. Dr [illegible] coq, n

stat

stat affirmari, et possibilis salvari per potentiam intrinsecam absque gratia suf-
ficienti recepta, at non per potentiam extrinsecam negotio tenus; et hanc solutionem
nos damus ~~[illegible]~~ in fidelibus ob auxilia destinatis quamdiu
sunt in hac vita fundatus pariter in potentia Dei, et virtute meritorum
Christi, et minus pariter in arbitrii libertate, ut docuit D. Thomas 3 p. q. 8.
ar. 3. ad 2.

Diversitatis hoc modo, Angelus post lapsum poterat recipere salutem, et ho=
mines hoc quod sunt in inferno, cum possit Deus Angelum ad se reducere, si vellet, et
post damnatos vero ad poenitentiam reducere, illosque glorificare, in quo consistit posse
salvari ab extra, et tamen ~~[illegible]~~ nemo dicet Angelum post lapsum, vel inflexibi=
lis statu, et damnatos homines esse in statu salutis: ergo ut de hoc quamdiu est
in hac vita, vere affirmet esse in statu salutis potentia extra explicata sufficiens non est.

Respondetur 1. potentiam ad salutem, quam homo in hac vita retinet, non fundari solum
in potentia Dei, diversum in arbitrii libertate ad bonum, vel malum, quam Angelus
post lapsum, et homines damnati non gaudent. = 2° vel potius posse salvari ab extra
stat dupliciter. 1° ex potentia absoluta, 2° ex potentia ordinaria. 1° modo possunt Angeli post
lapsum, et homines damnati salvari, et hoc non sufficit, ut dicantur esse in statu salu=
tis: 2° modo possunt salvari quamdiu sunt in hac vita, et hoc est sufficiens, ut dicantur esse
in statu salutis.

3° vel homines quamdiu sunt in hac vita possunt salvari non solum potentia ~~[illegible]~~
etiam ratione sufficientiae meritorum Christi, quae ipsis fuerant ~~applicata~~ quoad sufficien-
tiam et ut sic a Deo accepta, et ideo vere dicuntur in statu salutis, secus autem An-
geli post lapsum, et homines iam damnati, quia illis Christi merita applicata non fue-
runt adhuc quoad sufficientiam, nec a Deo, ut sic ~~[illegible]~~ illis accepta.

Arguitur 3. omnis homo quamdiu est in hac vita potest agere poenitentiam de
peccatis suis; at sine gratia sufficiente agere poenitentiam non potest; ergo omni homini in
hac vita existenti datur gratia sufficiens, ut poenitentiam agat, et salutem. minor
certa est. maior autem expressa est D. Thomas 3. p. q. 86. ar. 1. ubi ait, unde dicere
quod aliquod peccatum sit in hac vita, de quo quis poenitere non possit erroneum est.

Respondetur omissis dictis, quod posse agere poenitentiam stat dupliciter. 1. per principia sufficientia

ind...

inea in subiecto receptam; 2º obiectio quia fundato in virtute gratiae sufficientis a Deo: posse igitur hominem agere poenitentiam 2º modo quandiu est in hac vita ideo certum est, ut oppositum merito a Patribus censeatur erroneum; non autem est certum est omnem hominem quandiu est in hac vita posse agere poenitentiam Vmo scilicet per gratiam intrinsecam in ipso receptam, id est sub lite theologorum, utraque parte existente probabili, nos qui sectantes omni homini semper non posse per gratiam negamus absolute, unde nec Patribus necessitati theologicae opponimus.

Ad dices: omni homini quandiu est in hac vita debet sufficere gratia ad poenitendum, supra quam fundatur obligatio ad poenitentiam de peccatis commissis; sed ad talem obligationem fundandam non sufficit gratia ab extrinseco, sed requiritur gratia per quam sit immediate sufficiens proxime, vel remote, ut supra dicebamus: ergo solutio ruit.

Ut dicas respondeamus, notandum est, legem aliquam obligare posse dupliciter: 1º inexcusabiliter, 2º excusabiliter. Ad 1am obligationem requiritur gratia per quam intrinseca, ad 2am autem sufficit gratia ab extrinseco iam explicata. = 2º notandum est poenitentiam de peccato duplicem esse: aliam de peccato, ut est offensa Dei authoris naturae, aliam de peccato, ut est offensa Dei authoris supernaturalis, et quamvis una sine altera non sit possibilis quoad Deum, est tamen possibilis quoad nos saltem, in hoc ignorante invincibiliter Deum authorem supernaturalem = His suppositis ad obiectionem dicatur, omni homini quandiu est in hac vita sufficere gratiam sufficientem ad fundandam obligationem inexcusabilem poenitendi de peccatis, ut sunt offensa Dei authoris naturae, et excusabilem poenitendi de eisdem, ut sunt offensa Dei authoris supernaturalis; et quia ad obligationem excusabilem sufficit gratia ab extrinseco, ad inexcusabilem vero requiritur gratia ab intrinseco, fit inde, quod omni homini quandiu est in hac vita detur gratia per intrinseca ad poenitendum de peccato, ut est offensa Dei authoris naturae, et solum extrinseca ad dolendum de peccato, ut est offensa Dei authoris supernaturalis.

Ad 3am, quod ex hac solutione sequitur hominem, quem Deus negat auxilia sufficientia pro poenitentia commissorum de peccatis per prius, nihilominus ex negatione illorum auxiliorum non peccaret in transgressione legis supernaturalis. = 2º sequitur, quod Deus fabulator sit illis, quibus negat auxilia sufficientia, quia aliis, quibus sedet illa, et negat efficacia, sicut illi peccant non implendo legem supernaturalem, non vero illi, licet quoad utramque sit eadem ratio.

R.

Probandum itaque est ... sequitur ad ... non peccare in non adimplendo ... supernaturalium non esse modum, ad summum ... ex defectu auxilii sufficientis ... ostenditur ... eternam ... peccatum aliorum retinere causam Dei, ex parte illorum ... venire; unde ... Dei illis pervenit esse auxilium sufficiens ... negatum: in quo ... ostendit Deus illis ... reddit, quam illis ... negat auxilium sufficientem ad salutem, ac instat ... in illis ... negat Deus gratiam sufficientem proximam ad credendum, ... credendo non peccant, et tamen Deus non ostendit ... alijs, quibus ... gratiam proximam sufficientem, ut credant, et negat efficacem, quamvis isti peccent contra fidem non credendo non autem illi.

Ultimo arguitur: omni homini ... ad statum ... pervenienti dat Deus auxilium sufficiens ad se convertendum in Deum ... supernaturali; at auxilium sufficiens ... supernaturale est, et sufficiens ad salutem: ergo nulli ... negat Deus auxilium supernaturale sufficiens ad salutem. ... Divus Thomas 1. 2ae q. 89. ar. 6. ubi ... quando ... pervenit ad ... rationis tenetur ... convertere in Deum ... ad quam ... obligatio supernaturali; at inexcusabilis obligatio ad ... supernaturalem non ... auxilio sufficienti ad illam: ergo ... pervenit ... recipit auxilium ... supernaturalem convertendi sufficientem.

Probatur ex Divo Thoma q. 14. de Verit. art. 11. ad 1. ubi ait ex eo ... aliquid explicite credere non tenetur, quod ... in silvis nutritus, ... Evangelium praedicatum non est, ... damnat, ... in silvis nutritus ... sequeretur ... certissime est tenendum, quod ei Deus ... revelaret ea, quae sunt ... credendum ... aliquem fidei praedicatorem ... dirigeret, sicut misit Paulum ad Cornelium ... in solitudinibus ... inspiratione ... sequenti ... ex ... quam ... nutritus a Deo accipit sufficientem gratiam.

Dico 2º. Soli facienti ... ex viribus ... [illegible]

ac puero in silvis nutrito facienti quod est in se, est infallibiliter connexum, qua interius illuminatur, seu habet in se gratiam sufficientem recentem in vi cujus operando infallibiliter ulteriorem gratiam seu illuminationem recipiat.

Respondeo ad argumentum, negando majorem, ad illius probationem explico doctrinam sub hac distinctione: conversionem, ad quam sequitur ratione sui justificatio, nego majorem ratione alterius actus, sine quo non ponitur, concedo majorem, et concesso minori, nego consequentiam; itaque requiritur conversio in Deum una naturalis, et alia supernaturalis; ad meritum supernaturalem obligat tenetur homo post venientem ad usum rationis perfectum intra ordinem naturae, et intra ordinem gratiae, ille scilicet qui de supernaturalibus mysterijs illustratur a Deo, non autem tenetur ad istam conversionem ille cujus aures praedicatio Evangelij non venit, sed tantum tenetur, et obligatur inexcusabiliter ad conversionem quae solum naturalem, ad quam habet auxilium sufficiens. — Quamvis conversionalis in hoc existenti in peccato non possit poni posita consequenti absque conversione supernaturali, fit inde verificari doctrinam dictam, scilicet quod omnis, qui praeceptum tunc instans complent, infallibiliter justificabitur, non quidem ratione conversionis naturalis ad complentis praeceptum, ad quod inexcusabiliter obligatur, et ad quam habet auxilium sufficiens, sed ratione alterius conversionis supernaturalis dispo-nentis ad tollendum peccatum, sine qua conversio naturalis in hoc existente in peccato nunquam ponitur.

Ad primam confirmationem dico quod si puer talis nutritus ducatur natura rationis sequatur, se in Deum convertendo de facto, ad quod habet potentiam antecedentem, Deus erit illuminandus providentia, supposita sua ad salutem; quod in tali casu jam recipe-ret gratiam sufficientem, ut crederet Deum, ut supernaturalem authorem, et ipsum di-ligeret, quod licet naturalis conversio sine supernaturali gratia sit possibilis posita ante non reducenda ad actum, non tamen posita consequenti aliquo ad actum reducenda.

Ad 2am confirmationem dico: conversio moralis dicitur minor est infallibilis connexa cum gratia assistente ratione actus, ad quam habet in se potentiam antecedentem, id est ratione conversionis naturalis nego minorem; ratione alterius scilicet conversionis supernaturalis, ad quam non habet potentiam ante, et sine qua conversio naturalis non ponetur, concedo minorem, et nego consequentiam.

Ad 3um dicendum: quod nec posita ante, nec consequenti possibilis in hoc lapso dilectio efficax Dei authoris naturae sine gratia supernaturali, quamvis omni homo perveniens ad usum rationis

gaudet

gaudet ppoa tnti ad dilectz Dei authorij naq, si hoi dat pillo instanti instanti eam tuq sufficiens grq supnaliz.

Rr, graz supnalz requisitatz ad poaz antz vu dilectz pti tz n ea supnalz, ad natz entitatiue, vnde n negamq graz aliquaz speciez natz entitatiue dari oibz hoibz, ad sdz negamz dari graz entitatiue supnalz.

Ex dictz in hunc dubij colligit nulli hoez cui supnalz lex pmulgat, et illiz inuencibili ignorantia n laborat negari a Deo graz sufficientez in occasne intlz pcepti, et pt qd eo ipso qp ho aduertit insta pcepti iudicat se ad illiz pltiz inexcusabiter teneri; at quamuz Deus ppisit hoi sic iudicanti sufficientez graz p. cepti adpltdinez negari vtenz ex ordinatia poo, vtenz tn poo ordinario et tubi pueido, id n pot id n pot deficere: pp ita hoi, qui legiz supnaliz ignara n e dat Deus in occatne intlz pcepti sufficientez graz ad eiz implctz, qp iudicare vi-det. Videnf. eiz dixit Deus ipossibilia n iubet ad iubendo monet, et facere qq possis, et petere qd n possis. et hoc de isto dubio et pnz. d estinationiz tractatu —

TRACTATUS DE ADORATIONE IMAGINIS

Dubium primum

Vtrum imagines sacrae adorandae sint.

De adoratione humanitatis et imaginis Christi Domini agit D. Thomas 3. p. q. 25, et 3° Sententiarum dist. 9, et cum illo omnes Theologi tam antiqui quam moderni. Ad maiorem intelligentiam huius, et sequentis difficultatis supponendum quod adoratio est actus imperatus religionis, submissionem [illegible] exhibitam [illegible] ad denotandam specialem ipsius excellentiam, et cui inest maior excellentia, maior et excellentior adorationis gradus debetur: cum igitur in Deo reperiatur suprema ratio maiestatis et dominii, ipsi exhibendus cultus, qui speciali nomine vocatur latria id est divinus cultus. Beata Virgo [illegible] adoretur adoratione inferioris ordinis, quae vocatur hyperdulia, cum enim non pertingat ad creatoris excellentiam nequit ipsi recte exhiberi illa suprema adoratio, quae soli Creatori ratione supremae Maiestatis et dominii debetur, [illegible] speciali amicitia cum Deo prae caeteris specialiter gaudent excellentiam merentur specialem adorationem, inferiorem tamen latria et hyperdulia, quae adoratio dulia nuncupatur, quia [illegible] praeeminent [illegible] et virtutes nunquam pertingunt ad Dei excellentiam, nec ad excellentiam Beatissimae Virginis Mariae.

2° supponendum est imagines Christi Domini, nec alicuius sancti esse sine [illegible] adorandas, id est sine habitudine ad exemplar, quod

A [illegible]irio

imago que in pedibus est quedam, e infinite diversitate inferior, et indignior homine, cuius pedibus omnes creature irrationales sunt subiecte, quare propter imagines non erat adoratus quod tum, ratione exemplarium, que in ipsis representative continentur, et qui aliter imagines adorat absolutatis culpam minime le-beret.

His suppositis, nostra disputatio non cum Catholicis, sed cum hereticis cum illis est, qui non admittunt usum imaginum ornatus causa, ipsis tamen omnem adorationem negant, contra quos ponitur hec conclusio: Sacre imagines, tam intra, quam extra templa adorande, et ipsis obsequium, scilicet summissis osculis amplexus, et oculos offerenda: hec conclusio est fidei dogma definitum a sacris Conciliis et ex sacre pagine testimoniis deductum. Probatur 1º ex Apostolica traditione, quam Ang. D. eiusque interpretes fatentur cum 3. p. q. 25. art. 3 ad 4. — 2º Probatur nam septima Synodus generalis actione 7ª approbavit, et definivit imaginum cultum, et reverentiam tanquam Apostolicam traditionem, in qua Synodo actione 2ª et 4ª referuntur epistole synodice in hac veritate conveniunt Ecclesie Greca, et Latina, que etiam definita in 8ª Synodo canone 3º, et similiter in Conc. Florent. ses. 5.

Ac denique in sacro Conc. Triden. ses. 25 ubi loquitur imaginibus precipit exhiberi honorem his verbis: eisdemque debitum honorem et venerationem impertiendam, non quod credatur inesse aliqua in eis divinitas, vel virtus, propter quam sint colende, vel quod ab eis sit aliquid petendum, vel quod fiducia in imaginibus sit figenda, veluti olim fiebat a Gentibus, que in idolis spem suam collocabant, sed quoniam honor, qui eis exhibetur refertur ad prototypa, que ille representant, ita ut per imagines, quas osculamur, et coram quibus caput aperimus, et procumbimus, Christum adoremus, et Sanctos, quorum ille similitudinem gerunt, ve-

ne-

peremnes

1° pr. ex sacra Scriptura, nam Psal. 98 dicit adorate scabellum pedum eius: ubi nomine scabelli literaliter intelligitur arca testamenti, ut alij sentiunt propitiatorium: item Exodi 3. cum Deus Moysi in rubo appareret, cum vidisset locum, in quo stas terra sancta est in honorem, et reverentia illius loci praecepit, ut solveret calceamenta: ergo secundum locum Scripturae rebus inanimatis propter extrinsecum sibi subordinantur, et uniuntur adoratio, et reverentia debetur: ergo sacris imaginibus, quae ex natura sua repraesentativae ante omnes [illegible] et benedictae, ut inquit d. August. lib. 2° de doctrina Christiana cap. 1° sic ut et sacri, quae ipsa talis est uniuntur et subordinantur, adoratio et cultus debetur atque si res inanimes sint.

Item res inanimes propter extrinsecam sanctitatem specialiter notatas, et significatas [illegible] Exodi 3° locum in quo stas, terra sancta est; et Exodi 12 dies paschae dicitur sanctus, et 28 vestes sacerdotales sanctae dicuntur, quibus specialis honor et reverentia exhibebatur ut ex sacra scriptura constat; ergo rebus inanimatis propter extrinsecam sanctitatem adoratio debetur, multo magis sacris imaginibus.

3° pr. ex sanctis Patribus, a quibus tanquam a fonte deriva Apostolica traditio certissime semper fuit recepta, asserit enim Damascenus lib. 4 cap. 12 sacra signa veteris legis summo digna honore, et D. Augustinus lib. 3. de doctrina Christiana cap. 9, et lib. 3 de Trinitate cap. 10 inter sacra signa numerat serpentem aeneum; Damascenus autem [illegible] et 2° et 3° de imaginibus plura sanctorum Patrum refert testimonia.

4°

1º Prob. 1º: caeterum adorare quae adorat exemplar, adorat imagi-
nem, et exemplar vere adorat in illo imagine, imago vere ado-
ratur; maxime honor imaginis redundat in exemplar tamquam
in [illegible], quam in [illegible], et ita dixit in Concilio Nicaeno, qui adorat
imaginem, in ea descriptum adorat, id est exemplar, quod
est cum Aristotelis [illegible] lumine naturali noto; dicit enim lib. de me-
moria et reminiscentia cap. 2 quod idem est motus in imagine et
in imaginato; et ratio est, quod imago, ut talis, convenit in numero cum ex-
emplari et representatione ideo [illegible] caeterum adorare adorat imaginem
et exemplar.
2º Prob. 2º in humanis, Regum imagines ob regiam digni-
tatem, quam repraesentant in [illegible] locis collocant et cum
honore venerantur ab [illegible] imagines [illegible] specialem sancti-
tatem et dignitatem, quam repraesentative [illegible], [illegible]
debent honorari unde sicut injuriosum est [illegible] et [illegible] Regum
imagines, ita injuriosum est sacras imagines [illegible], et [illegible].
Probatur praeterea ex [illegible], quem de Antiochenis [illegible] Theo-
dosius et referunt Ambrosius [illegible] de morte Theodosii,
Chrysostomus homilia ad populum Antiochenum [illegible] male
[illegible] [illegible] imagines.

Respondent ergo [illegible]

1º Arg. 1º [illegible] in [illegible] loquendo [illegible]
[illegible] [illegible] adorare [illegible] in signo ad [illegible]
[illegible] [illegible] S. Gregorius lib. 9 Epi-
stolarum Epistola [illegible] ad [illegible] dicit et [illegible], quod eas adorare [illegible]
omnino [illegible], [illegible] quod eas frangeret reprehendimus [illegible]
[illegible] in ecclesiis, [illegible] ad [illegible]
nescientes fuit [illegible]: [illegible] Gregorius imagines
non adorandas, [illegible] recordationes [illegible] exemplarium [illegible].
2º Arg.: Ex [illegible] S. Gregorio lib. [illegible] Epistolarum cap. 93 Epistola 109
[illegible] imaginum adorationem: [illegible] recordationem [illegible]
[illegible] imagines: Ergo non [illegible]. = [illegible] dicitur in illis verbis
[illegible] quod vere Catholici non adorant Crucem Dominicam in [illegible]
[illegible] signum est [illegible] in [illegible] habet, sic Gentiles
adorabant idola sua. Crux [illegible] [illegible] adorando
[illegible] adorandam [illegible] representat Christus [illegible] in

[illegible]

quae est adoratio illius in cuius suo exemplari, ipsi adoratio debetur.

Sic dicitur, S. Gregorius 2. Papa laudare Serenum Episcopum, quod prohibuerit adorationem gentilicam imaginum in suis domibus, quae dedicatae erant potius, reprehendit tamen imaginum fractionem, quod populum, ut pastor eius instrueret a vitio idolatriae avertere, et imagines deserviret ad veram adorationem; unde sunt verba eius talis, cum imago non adoretur propter se, sed propter exemplar adorabile, licitum est ipsas adorare, quare debes potius populum docere licitum adorandi modum, et consequenter confirmando imagines.

Et dico etiam, authoritatem divinam explicare adorationem imaginum per recordationem, et excludendo gentilicam adorationem, quo gentiles sua adorabant simulacra litterando initiis, aeri vera nomina essent, credebant vim celestem in eo gentilicam, sed veram, et catholicam, exhibeamus reverentiam imaginibus propter suo exemplari.

Quaeritur. Verba, nec tantum mala, quae explicando, etiam in mentibus nostris fidei mente formamus adorandum debent et de facto non adorant, neque litterae, quibus scribuntur; nec imagines omnis veritas fidei repraesentantes, probatur, ideo repraesentat verba et scripturas, quod imagines, et non obstante repraesentatione, verba non adorant, similiter neque imagines.

Respondeo non esse, quia res sacras repraesentant aequales non authoritatem, et ideo non debent aequaliter coli, et quia pro pore, sicut verba aguntur in politicis civilis honor est, non omis purpura, nec omnis circa purpuram Regis habet authoritatem, sed tantum illa, quae a Regibus ostenduntur, et Regibus deputant.

Quaeritur adoratio sit inferioris ad superiorem, quod a submissio quaedam alterius ut superiori: Et imagines adorandae non sunt, quia homo, ut creatura rationalis superior est quacumque irrationali et inanimata creaturae, et imago quaelibet est.

ē: q homo ē illo superior: q adorari ab ipso n debet.

R. Ad 1m

dicendo Conc. q imagines adorande sunt ea rōe qua inferiores sunt hōe, Nego Conq, ea rōe, qua sunt superiores imago Conq: imago enim in sē rei consideratum ē inferior; et in ista consideratione adorationes n terminat in eā imaginis repraesentantis exemplar ideo eius ipsoē, et sunt repraesentativē qq homine superius, in qua consideratione adorari debet.

Pro quo notandum ē Caietani doctrina imaginem posse considerari duplr, 1° in sē rei et sic n denotat solum materiam, nempe lignum, l ferrum, et ejus formam, et figuram, colores, et lineamenta: et alio modo potest considerari imago, ut sit mera in se repraesentativa imaginatus, inter quas considerationes ē talis differentia, quod motus in imagine 1° modo consideratus sistit in ipsa, nec ex quo des ē, n et transit in imaginatum: motus uō in imagine 2° modo in ipsa n sistit sed ad imaginatum transit et adorat cl exemplar et imago imago tamquam materiale objectum et minus principale, in consideratione qua superior ē hōe adorante.

Ad 2m ex illis, quae in imagine reperiuntur nihil adorat, qz absolute n adorari imago. Pz anz. in imagine reperiunt materia et forma, et ē repraesentativa, quae ē ea sim qq, id est ratione imaginarie , o creatus sunt homine inferiora: qz nihil ex his adorat.

Dico

R. neg. ant., l. caritati gratia dist. illud nil addat
in ea rei, et ea ratione, qua partile est quidem enim, et mutat id
ant., at ratione, qua representativa est exemplari, nego ant.
et omnis est representativa sit esse sim. id, et diminutionem
alterius non reduplicative, et tale distinguatur representativae
idem est cum exemplari, sub qua ratione superius
est hominis adoratus non patitur; ad 2um contra per exemplar 1mo adoratur,
quod inveniens non est, est sit creatum, et inanimatum
sit, et inanimum non est, quod regis virga, seu purpura,
quae similiter quod inanima sit, sibi adorent honore
a similitudine ad Reges cum tangunt.

2o arg., quod imago expressiva representativa
explet non sufficit ad adorationem: quia habitudinem ad
ipsum non debet adorari. probatur ant. a paritate, quod homo
sit Dei imago, contra illud genesis faciamus hominem
ad imaginem, et similitudinem nostram non sufficit ad hoc,
ut adoretur et 2o adoratur tenet. R. neg. ant.

R. neg. ant. ant. ad pr. nego conseq., disparitatis
autem assignatur a D. Th., quia in eo consistit, quod ut homo sit
imago Dei, ex imagine est proprio homini non quatenus ita
sua realis sit, et intellectualis habens propriam excelentiam,
si adoraret, esset occasio, ut motus adorationis sisteret
in hominis ratione propriae excelentiae, quod periculum in imagine
artificiali minime reperitur, cum sit quid inanimatum non
habens excelentiam propriam, et realem esse, sed solum rationem
representationis quam ex principio est manifestum, et si adorat
non ratione excelentiae propriae sed ratione exemplaris.

Tertius argumentum meum est damnata in in Conc. Francofordiensi, 2° tenenda non fuit ab Conc. Francofordiense damnauit septimam synodum approbantem cultum sacrarum imaginum, ergo illi cultus damnatus fuit et adoratio [illegible] = dicis Conc. Francofordiense non damnasse 7am synodum, quae uera synodus fuit, et dicitur 2a Nicena, sed damnasse aliam synodum [illegible] non congregatam Constantinopoli, quod Conc. hereti=co falso 7ae synodus appellarunt,

Contra 2a damnata fuit à Conc. Francofor=diensi synodus celebrata sub Irene, et filio eius Constantino, quae 7a uocata est, ut dicunt Aimonius in annalibus Francorum ad annum 794, et Abbas Vrspergensis, quos sequuntur [illegible] Aemilius lib. 2 de gestis Francorum, et alij, sed Conc. Constantinopolitanum non fuit celebratum sub Irene et filio eius, sed sub Constantino Copronimo patre Constantini, et sponso Irene, ergo synodus Constantinopolitana non fuit damnata, sed 7a, quae est 2a Nicena, et celebrata sub Irene, et filio eius.

Respondeo supponendo, quod tamquam Conc. 7a ita dicit non synodus nicena apud Franco ordiensi celebratus fuit sub Adriano 1°, quod legatus eius misit ad Conc. Francofor. et in absentia [illegible] celebratus, in quo Conc. nil contra 7am de=finitus fuit, cuius illius acta optime nouerit Conc. Francofordiensi, si enim aliud decreuissent contra sacras imagines [illegible] [illegible] dubio accepisset legatis [illegible] [illegible], et Adrianus in templo de imaginibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et libros Carolinos ob hereticos [illegible] in [illegible] [illegible]

Con

cons. pontif. — et cons. francof. nil int. repugnasse
quod cum ac suprioribus dicat. contra synodum celebra-
[illegible] sub Irene, et filio ejus [illegible] damnatam
[illegible], error scripturae est [illegible] Conjunctio [illegible]
[illegible] nomine [illegible] Consilii [illegible]. = [illegible] in
cons. [illegible] [illegible] tale [illegible] cons. contra
[illegible] generalis, [illegible] libri carolini scripserunt
[illegible] regimenis illius Cons. francof. [illegible]
[illegible] et authoritas Cons. [illegible]
[illegible] [illegible] admiscendo.

Dubium 2um

An imagines sacrae sint adorandae
eadem adoratione qua exemplaria

= [illegible] Vtrique [illegible]
supposito, quod imagines sacrae [illegible]
beant adorari, ita ut cultus [illegible] ipsis exhibitus sit
honestus, conveniens, à virtute religionis regulatus;
inhaerit int. Catholicos [illegible] cultus [illegible], quo ado-
rari debeant, an eodem, [illegible] specie cultus, quo [illegible]
[illegible] [illegible]. = [illegible] dicendum sacrarum ima-
ginum cultu [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] imagines [illegible] imagines a-
[illegible], quae [illegible] praeminet [illegible]
[illegible] in memoriam [illegible] exemplaria
[illegible] adoratione [illegible] [illegible]
[illegible] adorati imagines [illegible]
[illegible] [illegible] Patroni
in textis [illegible] [illegible]

= [illegible] Secundo [illegible]

imagines adorari n. ipsa adoratione, qua exemplar,
sed alio modo inferiori, qui honorarius nuncupatur,
ut hinc ~~[illegible]~~ agnoscatur differentia inter imagines, et ex-
emplar, ita Ambrosius Catarinus in opusculo de
adoratione quem sequuntur aliqui moderni = alii sen-
tiunt imagines sanctorum adorari externo corporis motu, l.
corporali actu, sed nullo modo eleuatione animi interna
similis, ideo dicunt externa signa reuerentiae
facere imagines tantum, ~~[illegible]~~ intentione uero honorandi,
et reuerendi ad exemplar penitus dirigit veluti ad
solum adequatum. sic Basquez lib. 2 de adoratione,
quem alii etiam sequuntur.

Ultimo alii dicunt veros discur-
rentes imagines sacras vere, et proprie adorari n. alia in-
feriori adoratione, ac adoratur exemplar, imo nec posse vere dici
quem cultum proxime, et recto n. terminari ad exemplar. [illegible]
[illegible] resolutio sit.

Prima conclusio imagines sacrae adorandae sunt
vere [illegible], n. propria [illegible] constat haec conclusio ex [illegible]
Conc. [illegible] Patres [illegible] dicentibus adversus haereticos
[illegible] imagines eas absolute, et simpliciter imagines sacras
non [illegible] imprimis [illegible] adoret, [illegible] simpliciter,
et [illegible] sed [illegible] cultus [illegible] consultores [illegible]
[illegible] considerant [illegible]
[illegible] Conciliis
[illegible] in [illegible], [illegible]

Secunda conclusio licitum est adorare imagines sacras
eodem cultu quo [illegible] adoratur constat haec conclusio
ex Conc.º Tridentino ses. 25 in decreto de imaginibus, ubi
dicitur, quod per imagines, quas osculamur, et coram quibus capite ape-
pe

quimus, ipsi adoramus, et sanctos, quorum illae similitudinem
ferunt. Ecce quomodo de ratione sacra [illegible]
Sed adorari in exercitio ipsius sacra imago adoratur.

[illegible] imago Christi Domini [illegible] in ea repraesen-
tatio [illegible] quae tamen non est cum Christo quoad ado-
rationem [illegible] et [illegible] caeterum purpura regia [illegible].
Ut similitudine sit [illegible] insensibile metallum, et inanimatum, consequenter
honoris incapax, de facto regio honore colitur, quatenus quodam-
modo coniungitur cum ipsa regia persona, et ipsius repraes-
sentat; [illegible] potiori titulo imago Christi, quae illi coniungitur,
cum [illegible] repraesentative identificetur cum illo, et per eandem
identitatem colitur, ac ipse Christus.

Secunda. Contra: imago Christi nequit habere illam
adorationem inferiorem, qua divini honorantur. Haec est contra [illegible]
[illegible] authoritate Concilii Niceni, et Tridentini [illegible] statuit
non esse duas adorationes imaginis et exemplaris, sed unicam [illegible].

2° quia esse nullum irrationale, et inanimatum similitudine est capax
honoris et reverentiae, sed Christi Domini imago, tam quoad [illegible] est
inanimata, et irrationalis; ergo similitudine, et [illegible] ab exemplari
[illegible]; ergo nequit aliquam specialem adorationem habere, consequenter
nulla imago potest [illegible] proximum, et totalis adorationis, quin
cum ipso exemplari coalescat, [illegible] est certum, quod honor ex-
hibitus adorationi [illegible] testificatio subiectionis [illegible]
ne adorantis ad [illegible] adoratum; sed imago [illegible] inferior
est ipso suo adoratore cum creatura irrationalis sit nulla
quae participat virtutes, sive excellentias supra ado-
ratorem; ergo [illegible] ab exemplari [illegible] non est [illegible] adora-
tionis capax, et consequenter [illegible] potest adorari [illegible]
[illegible] ipso exemplari coalescet, [illegible] adoratio

ipsa

imaginis quo facit exemplar, non tantum, et motivum, verum etiam tanquam obiectum proximum dicitur, et gratis adoratur.

Dico 3. ceterum sancti habent specialem cultum diversum a cultu latriae Deo propter excellentiam divinam exhibito, quia per gratiam, et charitatem, quam a Deo liberaliter participant, specialem dignitatem, et excellentiam acquirunt, qua aliis hominibus supereminent, et ideo constat in aliis debitis, quae specialem modum reverentiae merentur ratione alicuius specialis excellentiae, parentes, et magistri, ut docet D. Thomas, cum autem sit specialis excellentia praeeminentiae, qua pater praeeminet filio eminentia paternitatis, et magister discipulo propter doctrinam, et dignitatem, et imago sancti, quatenus distinguitur ab exemplari, nullam habet sanctitatem, et virtutem, ipsi oritur ab exemplari divinitatem, ratione cuius reddatur superior adoratore, cum semper maneat inanimata, et irrationalis, ergo nequit esse obiectum totale alicuius specialis adorationis, ideo semper ea adoranda est eodem indivisibili motu adorationis, quo exemplar adoratur.

Explicatur hoc, ideo color sumptus in se quatenus separatur a luce nequit terminare visum corporalem, quia ut sic reddit [illegible] proxima formali, et ultimate visibilis, et imago sancti in se, seu ut separatur ab excellentia, et sanctitate exemplaris, non gaudet aliqua excellentia, seu sanctitate speciali, qua sit proxima, et formale obiectum adorabile, alias imagini inesset aliqua laterum divinitas, ut falso existimabant gentiles, ergo imago quatenus separatur ab excellentia propria exemplaris non

per

proportione aliqua speciali adoratur, qua ad exemplar in recto non fertur, ceterum adoratio imaginis Christi, vel alterius Sancti respicit exemplar, ut obiectum primarium, et sic illud ipsum coadoratur.

Animadverte: sacras imagines adorandas esse requisite signis externis, ut existimavit Pater Basquez et cum affectu interiori animi, et interno devotionis. Et ut supponit Basquez contra Durandum cultum exhibitum sacris imaginibus esse verum, et propriam adorationem; et signa externa quorum sunt de se honorifica in recto, non esse specialem adorationem, nisi procedant ex interno affectu, et intentione colendi eum adoratum, erga quem exercent huiusmodi signum quia affirmat sacris imaginibus exhiberi tantum id, quod externum est in adoratione, absolute negat sacris imaginibus veram, et propriam adorationem, incidit que in sententiam Durandi asserentis adorationem imaginum esse impropriam, et abusivam ... in motu externo corporis v.g. genuflectio, vel alio huiusmodi tantum esse repraesentativum honoris, et submissionis, quae exhiberi debet rei quae adoratur ... huiusmodi caeremonia ... non exercita circa sacram imaginem, non interno affectu, quo adoptat intendit ... submittere imagini, nequaquam erit propria, quatenus erat ad imaginem ... medii, et propria, quatenus amoriae ... ratio adorationis, quae ab intentione ...

Explicatur ... externa, quamvis ... de ...

repraesentativum honoris, et reverentiae, non tamen verae, et propriae adorationis respectu rei, circa quam exercetur, nisi quatenus ex interiori affectu colendi ... Ergo sicut externa adoratio, quae exhibetur coram sacris imaginibus non procedit ex interiori affectu erga ipsas, sed solum ex affectu colendi exemplar, ita solum dicitur adoratio exemplaris, et non imaginis. Atque ita, non qui terram deosculatur, vel ex sola intentione submittendi se Deo, ut multoties contingit inter Christianos, nequaquam vere et proprie dicitur terram adorare, licet exerceat erga terram signum tantum de se repraesentativum honoris, duntaxat Deum, cui ex affectu interiori se submittit: et taliter signum ex his honorificum sit vere et proprie adoratio debita Deo, cedere ex interna animi submissione, qua [illegible], quem per humilitatem adorat.

Propositionem contrariam arguo.

Primo obiicitur in favorem Durandi: imago Christi Domini, cuiuscumque sit, simpliciter inferior homine, cum sit quid insensibile, et irrationale: ergo licet deserviat pro meo signo rememorativo, quo proponat Christum, ut adoret, nequit tamen vere, et proprie adorari. Probatur consequentia, quia adoratio importat, quod sit [illegible], qua adorans manifestat rei adoratae excellentiam, et superioritatem, et inferioritatem sui ipsius; sed quoniam nulla imago, quamvis [illegible] sibi superior homine, nullo potest vere, et proprie hominis adorari.

Et adhuc argumenta alia, quibus confirmant in favorem [illegible], resposicae [illegible] infra [illegible].

[illegible] in favorem illorum, qui affirmant, imaginem Christi Domini vere adorari latria, et alias inferiores, ut [illegible] [illegible] generali [illegible], ubi dicit, definimus omni cum diligentia venerandas esse sanctas imagines Domini, [illegible] [illegible] [illegible] in terris: et paulo post

potius ut aliud salutis et honorariae adorationis exhiberi,
non tamen illam veram latriam, quae soli naturae divinae competit. In
eo vero sensu patet applicari imagini Christi Domini, quamvis
[illegible] Cuius signum non est exhibendae veram latriam,
sed quandam adorationem honorariam distinctam a [illegible]
[illegible], quae ut asserit Concilium soli naturae divinae competit.

Idem expresse docet Epiphanius Diaconus,
qui explicans praedictam synodi determinationem [illegible]
[illegible] ait, quam propter non indignos habemus imagines ho-
nore, [illegible] salutatione, veneratione, sive
adoratione, modo scilicet excludentes latriam, quam distinctam
a simplici adoratione:

Cum igitur Epiphanius in praedictis
verbis distinguat inter latriam et simplicem adoratio-
nem, quam tantum attribuit sacris imaginibus, evidens est quod
imago Christi non sit adoranda latriae cultu, sed ipse
Christus quadam adoratione simplici.

Confirmatur: Sa-
cra Synodus, cuius sunt verba relata, comparat
adorationem imaginis Christi, et sanctissimae [illegible]
[illegible], et reverentiae, quam exhibemus libro Evangelio-
rum, et aliis huius modi rebus sacris, quae divino
cultui dedicantur; sed haec omnia non sunt ad-
orationis latriae: ergo sacra imago Christi requirit non ad-
orationem latriae, sed alterius inferioris
minoris [illegible] latriae cultus, [illegible]
[illegible].

Respondetur autem quod dicta
auctoritate, cui [illegible] principaliter innititur

etiam sententia quæ superficialiter inspecta videtur opposita sententiæ Divi Thomæ Concilii et Patrum citatos, qui videntur denegare latriæ cultum. nomine latriæ intelligere absolutam adorationem exhibitam imagini ratione, vel alicuius divinitatis, quam ipsi credimus inesse, sicut gentiles credebant in suis idolis; non vero negare, quod imago Christi non sit adoranda simul cum Christo eadem adoratione quæ ad personam Christi primo et principaliter terminatur ut insinuat in prædicta synodo, qui ... in ea quoque adorat descriptum in veneratione, quo verbo videtur ... si daretur aliqua specialis adoratio sacris imaginibus quæ ad exemplar non terminetur.

Hæc explicatio conformis est verbis Concilii Tridentini, quibus explicat sensum authoritatis supra adductæ, in quo determinat non esse exhibendum sacris imaginibus latriam cultum, ut gentiles dicebant existimando ipsis inesse aliquam divinitatem, quibus verbis non denegat absolute sacris imaginibus latriæ cultum, sed illum denegat ipsis ... ipsos, ratione alicuius divinitatis in ipsis existentis, quapropter sancti, qui affirmant sacram Christi imaginem adorandam esse latriæ cultu ratione sui, sed propter excellentiam ipsius, cum quo coadorantur, non opponitur consiliorum definitionibus, neque dictis sanctorum Patrum

imo

sensu firmior prius fidei Catholicae et magis recedit ab er-
rore eorum, tum gentilium, tum haereticorum, qui affirmat ima-
gines Christi quatenus dictas ab exemplari nullam specia-
lem habere adorationem, sed esse adorabiles praecise propter excel-
lentiam exemplaris, directe opponitur errori gentilicorum qui
affirmabat imagines sancta esse eas adorabiles ratione occul-
tae divinitatis; quatenus attribuit sacris imaginibus ve-
ram et propriam adorationem, excludit haereticorum falsitatem,
qui denegant sacris imaginibus omnem cultum sentientes et
superstitiosum et gentilicum.

Ad 3um resp. eodem modo esse discurrendum de cultu
adoratione imaginum, ac de cultu Evangeliorum, crucis,
ceterorumque vasis sacri, unde sicut in nostra sententia sacra Christi ima-
go non est adoranda aliqua speciali adoratione distincta ab
adoratione ipsius Christi, sed coadorando cum ipso latriae cul-
tu, ita similiter liber sacri Evangelii, et alia huiusmodi,
quae specialiter dedicantur Deo, non habent specialem adorationem,
quae est tamen incerto, sed adoranda sunt eodem cultu,
quo ipse Deus, cuius honori dicata sunt ratione divinitatis
Deo, et significationem sui Caelestis similitudinem.

Ad 4um arg. resp. imago Christi quocumque modo videatur esse
inferior ipso Christo, cum sit res inanimata, vivente enim ipse
ut sit adoranda ipsa et Christus nostra eodem adoratione, quia ipse
Christus sed altera inferioris ordinis, potest esse, quanto
aliquod fuerit superior superiorem adorationem debet tri-
buere; sed cum imago Christi numquam pertingere possit ad excellentiam
ipsius Christi, sed semper maneat inferior, numquam poterit licite
adorari adoratione latriae, ut ipse Christo, sed alia ordinis in-
ferioris.

Ad 5um resp. quod imago Christi quomodocumque videatur incorrupta

sentativo distinguitur ab ipso Christo, cum non sit distinctus ab ipso Christus,
ut contineat ipsum in esse repraesentativo; ergo dictam adora-
tionem debet terminare, ac proinde non est adoranda latriae cultu
sicut Christus et eodem [illegible]. Quod dicta dicta adorationis modus per-
tinent terminare [illegible], si imago Christi, et Christus distinguuntur inter se, distinctis
adorationibus debent adorari.

Obj. 2º. Quatenus dictam adorationem terminat iustum, ac deum, quod dis-
tinguitur a deo, et dictam excellentiam participat, sed imago quomodocumque
modo consideretur, comparatur ad imaginatum, tanquam inferius ad superius, mensu-
ratum ad mensuram, et tanquam quid diversum; ergo quomodocumque modo conside-
retur debent adorari inferiori adoratione, ac proinde nequit adorari eodem
indivisibili modo adorationis, quo exemplar adoratur.

3º Obj. idem indivisibilis modus adorationis nequit esse absolutus, et
respectivus; sed adoratio, quae terminatur ad Christum, v.g. est absoluta, cum
persona Christi ratione sui terminet huiusmodi adorationem sine habitudine
ad aliud, adoratio vero imaginis est respectiva, cum imago nullo
modo possit terminare adorationem sine [illegible] ad exemplar; ergo non est idem simplex
adorationis modus, qui terminat imaginem et ad exemplar.

Obj. ultimo; adoratio exemplaris est causa adorationis imaginis, ergo
[illegible] adorari dictam, per Cor. [illegible] quatenus cognitio est causa dicta
cognitionis [illegible], [illegible] comparatur ad illam, tanquam effectus ad causam; ergo si
adoratio exemplaris est causa adorationis imaginis, dicta adoratio debet [illegible].

Resp. [illegible] ex inferioritate ipsius imaginis solum colligi, quod
inferiori modo terminet adorationem, ac exemplar, non vero quod terminet inferiorem,
aut dictam adorationem, sed eadem indivisibilis adoratio ad utrumque
terminat, diverso tamen modo ad exemplar et ad ipsius imaginem; cum exce-
llentia exemplaris, sit ratio terminandi [illegible] adorationem, quae ad imagi-
nem terminat, in ratione terminis excedit imaginem, cum terminet primario et per se,
imago vero secundario, et quasi per accidens; [illegible] ratione exemplaris,
a quo [illegible] participat capacitatem, ut adoretur.

Unde sicut ex [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] adorationis inferiori
tamen modo competit uni, quam alteri, sicut [illegible] honore prosequimur [illegible]
personam [illegible] propter excellentiam suam, seu virtutis, non solum terminat honor [illegible] animam,
cui inest virtutis, et [illegible] [illegible], [illegible] corpus, inferiori tamen modo
terminat honorem corpus, quam anima, cum anima competat terminare ratione sui, cum
propriae excellentiae, corpori vero ratione alterius, [illegible] habitudine [illegible]

ad

ad aliam, neque est novum unum, et indivisibilem actum, sive cognitionis sive affectus.
et diversa diversimode tractat, scilicet idem motus generatus primario,
et per se tractat ad istam, secundario, et indirecte extendit ad [illegible].

= Ad 1um confirmationem respondetur, quod licet imago, et res imaginata distinguantur in =
esse, et in esse entitativo, non tamen distinguuntur adaequate in esse obiecti ado=
rabilis, et ideo nequeunt distinctam adorationem tractare, ut ex dictis constat
atque unicum, et indivisibilem adorationem, cum sit ratio adorandi alterius; quod
exemplar est ratio adorationis imaginis, cum nulla participet specia=
lis excellentia, ratione cuius specialem cultum posset tractare. =

= Neque ex distinctione entitativa imaginis, et exemplaris colligitur
ipsam tractare distinctam adorationem. quis enim dubitat corpus, et animam alti=
cuius sancti realiter distingui, et tamen non distinguuntur adaequate in ratione ob=
iecti adorabilis, cum adorentur in ratione tantum unicam adorationem, quae
ad personam sancti fertur, et primario tractat, concomitanter, et secundario
ad partes constitutivas ipsius, nec singulariter, quod distinguantur simpliciter dis=
tinguuntur, et nihilominus adorantur simpliciter in ratione tantum actus alte=
quaerunt, et nihilominus adorantur simpliciter in ratione cuius [illegible], vel habitus; color, et lux entitative distinguuntur, et tamen quo adorant simpliciter in ratione obiecti
alterius separatur realiter, et tamen quo adorant simpliciter in ratione obiecti
tantum ~~simpliciter~~ unicam visionem creaturae realiter distinguuntur a Deo,
et tamen adorantur in ratione tantum unicam cognitionem divinam, non alia ratione,
nisi, quod unum tractat rationem alterius.

= Ad 3um [illegible], sancti tractare specialem, et inferiorem adorationem
[illegible] non [illegible], quia inferiores Deo, et entitative distincti, quia
[illegible] participant quandam specialem excellentiam a Deo derivatam, et
[illegible], ratione cuius supereminent absolute aliis hominibus, et [illegible]
[illegible], ut adorentur; imago vero, nec aliquatenus inanimata
[illegible] separata a propria excellentia exemplaris [illegible]
aliquam excellentiam, ratione cuius praeemineat creaturae reali, qualis
est homo, [illegible] ratione alicuius propriae excellentiae submissio=
nem specialem hominis tractare, [illegible] habitudinem ad exemplar possit ado=
rari adoratione propria ipsius exemplaris.

= [illegible] nullam adorationis [illegible] possunt
[illegible], et [illegible] adoratio latriae, quae tractat
ad [illegible], et ad ipsius imaginem, quatenus attingit personam Christi; [illegible]
ratione

sōl sed ē adorabilis diui ꝑ absolutam, quatenꝰ dirigit ad ima
ginem, quæ tantum adorari ꝑt ꝑ habitudinem, et dependentiam ad
exemplar, dicitur, cultiuum, nequeat in diuersas, ꝗᵈ eadem actio
tū diuersorum diuersam, et oppositam denotationem subeat, nam idea
[illegible] diui dit naturam, tū ē creaturam liber, et vult ē
quamuis Xᵗ absolutam naturam eadem nec latriæ adoratio, quamuis
sed Xp̄i [illegible], quatenus trahit ad diuinitatem ē absolutam
diuinitatem ꝗ sit adorabilis, ꝑ habitudinem ad aliud, et quate=
nus trahit ad humanitatem, quæ tantum ꝑt trahi cultum latriæ sed
sed [illegible] importatiue cum denominatione respectiuam.

Ad 3ᵘᵐ ꝗ. est, adoratio exemplaris, quæ adoratur in sua
imagine nequaquam ē eam affectiuam adorationem, quæ attingit ipsam
imaginem, cum ut supra probauimus, eadem indiuisibilis adoratio
ad vtrumque trahit et ideo nequeat cum eadem sui ipsius, vnde
aliud ē, ꝗ excellentia exemplaris sit eo formalis, sine eo formalis
diuina reddendi imaginem capacem adorationis aliud, ꝗ ado=
ratio vnius sit eo ipso medium in adoratione alterius. Illud ē verum,
ꝗ imago participat formalis ab exemplari, i. a sui excellentia ipsius
tanquam à ꝗ formali eo dem adorationis. Hoc ū ē falsum; ꝗ ado=
ratio vnius ū dicit ad adorationem alterius, sed exigit, ut ipsam
inter se tanquam eo ꝗ [illegible].

Exemplum ꝗ in luce, quæ ē eo formalis vltimo deter=
minans colorum, ut sit visibile, et tū visio lucis ū ē
causa visionis, quæ attingit colorem, cum vtrumque ea
dem indiuisibili visione attingatur, neque ē [illegible]
exemplum [illegible], in confirmatione, ꝗ ē importat
distinctam cognoscibilitatem. Ideo ē principio, neque inde
n' [illegible], ꝗ distinctis cognitionibus attingant principium
et ē; quamuis vna sit eo alterius, imago vero cum [illegible]
ꝑ propria excellentia exemplaris nullam importat exce=
llentiam specialem mediam quæ terminet specialem adora
tionem, ꝗ ad terminandam debet esse specialis excellen
tia, quam cum adorata superemineat ū tantum alijs rebus

ad ipsius adorationem, cum igitur in imagine quatenus separatur ab excellentia exemplaris nulla reperiatur excellentia, quae supereminet homini, neque quae terminet adorationem terminatam, nisi in exemplari coniuncta.

Arg. 4º. imago Christi per specialem habitudinem, quam importat ad Christum reddit adorabilis aliqua adoratione; ad hanc adorationem non est latriae: ergo debet esse adoratio aliqua specialis inferioris ordinis. Minor constat, quia ob talem habitudinem aliquam specialem dignitatem, et moralem excellentiam participat prae ceteris rebus inanimatis: ergo mediante eiusmodi habitudine redditur digna aliqua speciali adoratione, quae ad ipsam specialiter dicitur ergo, sicut Sanctis propter specialem coniunctionem amicitiae cum Deo peculiaris veneratio honorem, et cum huiusmodi excellentiam non sit divina, neque increata, requiritque exhiberi cultum latriae, ergo debet esse aliqua distinctus.

Arg. 5º. Beatissima Virgo intimius coniungitur Christo, quam sacra ipsius imago, cum sit vere et propriè mater ipsius; ad ius coniunctionis magis non est adoranda eadem adoratione latriae, qua persona Christi adoratur, sed alia inferiori, quae vocatur hyperdulia; ergo neque propter habitudinem repraesentationis, quam dat imago Christi, non ipsius potest tribui cultus latriae, qui soli Christo specialiter exhibetur, sed aliqua inferiorem adorationem.

Arg. 7º. si imago Christi esset adoranda adoratione latriae sequeretur quod eam in toto possemus in ipsa imagine deferri, sicut in huius modi certum sit superstitionis religionis, quae laesa est

ut; sequela ē falsa, quod soli Deo sit vota conferen-
da, et offerenda sacrificia: quia imagini Xpi nequit
exhiberi latriæ cultus, et alia adoratio inferior.

= Ad 2um ad argum. imagines vere habitudinem, quam
dicit ad exemplar non est ratio tribuendi al-
terius specialis adorationis, et vere huiusmodi habitudi-
nis iuncta reddit capacem, ut concomitanter co-
adoraretur cum exemplari, sic regalis purpura vi sui ornamenti
cum persona regia accipit quandam moralem digni-
tatem, vi cuius potest concomitanter trahi honorem ad re-
gis personam, non tamen mediante huiusmodi dignitate
debet trahi aliquem specialem honorem, quem
dicitur ad ipsum regem non trahi.

= Ad 3um quæst. resp. Beatissimam
Virginem, cum sit quædam persona realis per se posse trahi
specialem adorationem, atque inde quatenus est mater Dei
de facto trahit superiorem adorationem, prae ceteris sanctis;
imago autem cuiuslibet sancti vel creaturæ insensibilis per se
nequit aliquo cultu adorari; unde tantum potest adorari
ad adorationem exemplaris, quapropter honor matris refertur
ad Xpum, ut ad finem non tamen ut ad obiectum, sicut ut ad termi-
num directe attactum.

= Honor exhibitus imagini Xpi con-
cipit personam Xpi, nedum ut finem, verum etiam ut terminum
directe honoratum, quia imago quatenus separata ab
exemplari nequit terminare aliquam adorationem, quo
circa tantum potest coadorari concomitanter cum ipso Xpo, et
non tantum propter Xpum, unde sic magis, et intimius unitur ma-
ter Xpi cum ipso in esse entitativo, et morali, quam imago ipsius,
coadorent tamen in esse obiecti adorabilis magis coadoratur imago Xpi, et Xpum, quod in esse

ber

terminantis adorationem non ~~possunt~~ ponunt in numero imago, et rem imaginatam, cum hec sit ratio adorandi ~~illam~~ matrem, seu sua propria excellentia, cum habe- tur in ad[illegible], aut in matre.

Ad ultimam confirmationem resp. actus sanctificandi et vovendi esse speciales actus Latrie, qui soli Deo reservantur unde et imago Xpti, et sanctissime Trinitatis aliorum actus latrie termi- nent, non inde [illegible] ipsi exhiberi sanctificationes, aut vota, sed sanctificatio in [illegible] Ecclesie adorant in ea supremum Dominum, [illegible] soli Deo reservant, in aliis rebus [illegible] [illegible] cum [illegible] ... modo [illegible] aliorum actus latrie possunt terminare, genuflectiones et alios huiusmodi [illegible] actus non [illegible] ... possunt [illegible] ... [illegible] ... simul cum [illegible] ... specialiter [illegible], possunt [illegible] sicut [illegible] [illegible] ... genuflectere coram ipso honor et [illegible] terminatur non [illegible] ad regis personam, cum [illegible] [illegible] indirecte.

2º resp. sanctificationem [illegible] specialem [illegible] ... soli Deo [illegible] ... et alios [illegible] ... exhibentur [illegible] imaginibus, non more [illegible] ... [illegible] ... exemplarium, ut [illegible].

Ultimo arguitur dando imagines et exemplar posse diversas adorationes terminare, et aliquo defecto [illegible] ... [illegible] imago, et exemplar eandem [illegible] ... imagines et in rem imaginatam [illegible] ...

lib. de memoria, et reminiscentia cap. 2, Et hoc idem verificatur
in motibus intellectus et potentiae apprehensivae; non in motibus potentiae
appetitivae, qualis est voluntas, quae producit motus ado-
rationis; ergo male, hoc est contra cuncta, adorationis motus
tendit ad imaginem Christi, et ad Christum ipsum. Minor probatur: quia
eodem actu intellectus attingantur imago, et res imaginata,
cum sint correlativa, quorum unum exigit ut cognoscatur
in quo eo actu ambo attinguntur; et bene potest
imago complacentia voluntatis tendi, quin complaceat
res, et eadem indivisibiliter non attingant imago, et
res imaginata, non sequitur quod adorent eodem motu adorationis.

Dices: Ut finis, et medium pos-
sint eodem actu voluntatis attingi, defacto in
multoties diversis actibus attinguntur; et finis tamen
intentione, medium vero electione, quae sunt diversi actus
voluntatis: ergo ut absolute possibile, imagi-
nem, et rem imaginatam unica adoratione adorare,
etiam poterit imago esse per se illius habitudinis ad
exemplar aliquam specialem adorationem terminare
ab adoratione propria exemplaris distinctam. Contra est, et
omnino probatur, quia imago in se non habet aliquam
propriam excellentiam, ratione cuius possit absolute propter
se adorari, ita ut medium importat aliquam bonitatem ab-
solutam, ratione cuius sit absolute appetibile a voluntate pro
hoc non obstante propter ordinem, et habitudinem medii ad finem,
potest medium esse sui specialis actus voluntatis ter-
minus, quo directe non attingit finis: e contra imago
ipsa ratione suae habitudinis, et adorationis ad exemplar:
terminare motus adorationis, qui directe non dirigat ad ex-
emplar, et dependeat ab ipso, tamquam a motivo —

Dices:

Tho 2º, incomplexa e quod adorandi imaginem per rationem religio-
nis, ita bonitas [illegible] et motivum amandi creaturam charitate
supernaturali, et circa tractatum amoris [illegible] conna-
turaliter, quod directe non tendit ad Deum: ergo potest imago esse sub tracta-
speciali actus adorationis, qui directe non dirigatur ad exem-
plar, sed utrumque, et indirecte ipsum attingat. = Confirmatur 3º, e
dependet ex alio a quo specificatur in esse cognoscibili, et nihilominus
[illegible], et alio non solum attingunt diversis cognitionibus ve-
rum etiam diversis habitibus intellectualibus, cum quia attin-
gant [illegible] quod communiter appellatur habitus principiorum [illegible]
[illegible] habitum scientificum: ergo licet imago dependeat a suo
ab exemplari in esse obiecti adorabilis poterit tamen diversis,
et distinctis cultibus tractari.

Confirmatur 4º. Legatus regis cateris speciali honore
honoratur prae ceteris, quia fungitur vicibus regis ideo
etiam imago Christi gerit vices ipsius in esse repraesentativo:
ergo potest specialem adorationem tractari distinctam ab adoratione propria
ipsius Christi. Et legatus, quia vices gerit regis potest tractari
speciali adoratione, sive honore distincto ab honore regio,
inferiore tamen honore, quam ad alios [illegible] tractat.

Ultimo confirmatur. Sacra imago gaudet aliqua
speciali excellentia, ratione cuius debetur ei distincta et tali tra-
ctatum specialis adorationis distinctae ab adoratione latriae, qua
adoratur persona Christi: ergo potest tractari distincta adoratione,
ab adoratione propria ipsius Christi. Quod enim in ima-
gine Christi non sit nisi [illegible] aliqua specialis ex-
cellentia, ratione cuius potest specialem adorationem tractari
omnes imagines Christi Domini sunt adorandae aequali ado-
ratione [illegible] [illegible] latriae. Videtur enim alio quas ima-
gines Christi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
quia [illegible], et [illegible] in [illegible] ad suum exemplar.
[illegible] imago Christi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

c Ex

excellentia exemplaris, ob cuius ptm speciale, illud [illegible] adoratur [illegible].

III Ad hoc dicitur quod potentiae denominantur [illegible] in ordine ad suas apprehensivas [illegible] in [illegible] potentia appetitiva specialis in motu adorationis, qui numquam potest dirigi in ipsam imaginem quatenus separata ab excellentia exemplaris, quia [illegible] potentia apprehensiva enim correlativum est [illegible] cognoscendo aliud, [illegible] attingunt eodem motu intellectus [illegible] similiter excellentia exemplaris et [illegible] nisi imaginem ut supra [illegible] distinctis adorationibus [illegible] [illegible] imaginem indivisibiliter adorare [illegible].

Nec obstat instantia allata de amore complacentiae, quia imago non [illegible] dispositionis potest [illegible] complacentiam voluntatis [illegible] non praescindere ab exemplari in [illegible] actus amoris, nec complacentiae, quia [illegible] pulchritudo [illegible] artificiosa dispositio colorum [illegible] quae ad [illegible] [illegible] imaginis [illegible] non [illegible] actus complacentiae, qui non exigat exemplar, [illegible] ex his perfectionibus potest reddere imaginem adorabilem, quia imago quomodocumque perfecta, quatenus praescindit ab exemplari manet semper intra sphaeram creaturae irrationalis et inanimatae, [illegible] inferior homine, [illegible] non [illegible] ab homine adorari [illegible] adoratione quae non [illegible] exemplar [illegible] distinctus [illegible] adorabilis [illegible].

Ad 1am dicitur [illegible] medium [illegible] appetibilis subordinatur fini [illegible] participat [illegible] aliquam bonitatem [illegible] speciales, [illegible] potest [illegible] speciales actus voluntatis distinctos ab [illegible] subordinatos, [illegible]

tum ipse specificatus apparet ē bonum, quod coli dicitur, in dictum essentialiter voluntatis participari possunt diversi actus voluntatis, ratione diversi media, et finis, ut in esse boni tendere possunt discriminari in esse tendendi actum propter voluntatem: imaginem quatenus proponit ab exemplari media in esse speciali superioritate gaudet, media qua possit speciale hic adoratus ratione, quo modo esse sui requirit rationem aliquem specialem adoratus, et ex qua adorationis propriis adorationes ipsius exemplaris. Et excellentia exemplaris non tantum finis, sed motivum adorandi imaginem, ut finis cui motivum, ut est forma, ut quasi actus ultimo de ratione ipsorum in esse adorabilis, secundum imago non ponit in numero cum exemplari in esse ratione adoratus. Ut non ponit lux cum colore in esse, tantum cum visibili communicationis: inde non requirit ratione aliqua visibilis ad colorem, quae perfectissime attingatur, ita requirit de qua ratione adorationis ratione ad imaginem, quae non est ratio de ratione ad exemplar.

Sicut etiam patet. Creaturas illas beatitudine et bonitate divina, ut amentur amore supernaturali, tanquam a fine, seu motivo, quasi universali ordinante ad quod reddiderunt ad amicitiam amore supernaturali, non tamquam a proprio quasi intrinseco, media quo reddant a se ipsis et diversis amabiles, et esse capacitatis ad beatitudinem, ex imaginis Dei, quae inest intrinsecus homini, et aliis creaturis intellectualibus, capaces absolute tendendi amorem supernaturali diversum ad amore, quo amamus Deum propter se ipsum; ita modo, ut adorent dependet ab exemplari, ratione a motivo, versus ut in esse ratione, media quo dicimus illas propter se adorari, ideo quatenus se parant ab excellentia propria exemplaris requirit esse totum rationale speciale specialis adorationis, et semper coordinate adorationi propriae exemplaris.

Sicut ... periculo ex dictis: nam quamvis Deus ... diversa perfectionibus et sic diversis actibus attingantur, imago tamen et exemplar non ponunt in numero in esse boni adorabilis

pie unico modo indivisibili adorati attingunt, ut pat in exemplo de colore cuiuscumque. Ad 4am, ... Legatus Regis est 2ius de Creatura realiter ... capax honoris, eo quod sit minister Regis et ... uici ... dignitas, et excellentia ... derivata, eo cuius ... subijciunt, ... peciores agnoscunt, ... inde per honorem specialem ... est ... in illa directè honorem ... ius ... in imagine, ... in qua nulla derivatur dignitas ab ... emplari, quae faciat ipsam subiectum ... adorati=le, ideo ... ad ipsam nulla tenditur specialis ado=ratio, ... duntaxat ... indivisibi=li adoratione, qua colit exemplar.

Ad Ultimam ... diversitatem adorationis ... ad diversas ... imagines Xpi Domini ... specialem excellentiam ... imagi=... inserviit argumentum; ... diversitas ... ratio ... excellentia ... exemplaris, quod ... imagines, ... bene ficia ... Dominus ... cum ... imaginis ... unde quatenus in una ... adorationem ... ut ... adorari ... diversa ... ne ficia ... ipso ... Deus ... visibilis, ... diverso bene ficio ab ipso ... diversis actibus latriae a nobis adoratur, quatenus nobis ... bona spiritualia ... bona corporalis ... quatenus ... exhibemus, ... quatenus ... ab ipso recipimus bona ... luminari ... huius modi ... celimus. ... Xpi Dominus ... Dub.

Dub. 3.us Vtrum Christi Domini Crux sit adoranda

Pro tituli intelligentia aduertendum est, posse loqui non solum de Christi Domini cruce; possumus enim loqui de ipsa cruce, in qua Christus Dominus mortem passus est, vel de qualibet alia cruce ipsam repraesentante: hoc supposito error quidam varius fuit exorti haereticorum errorum 1.o tamque Claudius Taurinensis Episcopus relatus a Ioanne Hacaliensi, et ab Alphonso de Castro, docuit ipsam Christi Domini crucem, neque quas alias, quae ipsam repraesentant esse dignam aliquo cultu, hunc errorem sequutus fuit postea Wiclephus, et Ioannes Calvinus.

2.a sententia omnino opposita est Fausti Manichaei, cuius refert [illegible] asserebat enim omne lignum adorandum esse ob memoriam crucis Christi, quare non licebat auferre ab arboribus fructus, neque ipsos comedere. 3.a sententia fuit Armenorum qui ut crucem adorarent, ipsam abluebant, et sacrificii sanguine aspergebant, Clamantes in [illegible] ante has ceremonias dicitur esse crucem [illegible].

Vera tamen, et Catholica sententia tenet tam crucem, in qua Christus Dominus passus est, quam omnes alias venerandas, et colendas esse. Quapropter sit 1.a Conclusio: Crux in quacumque materia sit sculpta, vel in aere expressa, est adoranda: crux in ista consideratione comparatur cum reliquis imaginibus, ac deiparae et sanctorum imaginibus, quia Crux Christi quaecumque sit Christum in ipsa expressum repraesentat: sed non minus quam reliquae imagines adoranda et colenda est, eo modo quo ceterae imagines adorantur, id est, ut suo exemplari.

2.a Conclusio: Crux, in qua Christus Dominus passus est, adoranda est adoratione latriae: D. Thomas 3 parte quaestione 25 art. 4o dixit, Christi crucem considerari posse, quatenus repraesentat Christum in ipsa crucifixum, et quatenus ex contactu ad ipsum sanctificata est, in qua consideratione recipit ut aliquid Christi: hoc supposito asserit quod in utraque consideratione Crux adoranda est adoratione latriae, in prima autem consideratione probata manet conclusio: secunda probatur: nam Crux Christi Domini ipsum tetigit, altare quod fuit, in quo Christus se hostiam viventem obtulit Patri, ac denique instrumentum, quo Diabolum debellavit.

Ergo

q adorandae, et veneranda cultu latriae. Aug. ergo ix cap. 7.
ad Hebraeos, dicit Deus eum affixisse Chirographum decreti, et
in ea spoliasse Principatus, et Potestates, et lib. 5 Pet. cap. 10. dicit,
peccata nostra pertulisse super lignum. Confirmatur 2. quia quemcumque
amici, l. parentis, quas detinebamus in bello, cum veneratione
veneramur quae amicus, l. parens, et in civilibus Regia purpura,
q aliquod regis est, honore Regis colitur, et talem[?] civibus
[...] ipsam tangebant, osculabantur, amplexibus ip-
sam venerabantur: ergo si Xti Dni crux aliquid ipsius est, ipsius san-
guis altare, in quo sacrificium sui ipsius pro humano
genere obtulit, tamquam aliquid Xti Dni sit, cum Xto adoran-
dam esse adoratione latriae.
= 3° haereticos expresse negantes Crucis venerationem stat
sanctae ipsius inventio, in cuius testimonio nostrum, et ut
[...] Ecclesia, quam miracula patrata sunt; quod Xti
Crux venit adoranda, ac denique ex patribus idem
[...] Damascenus lib. 4. de fide cap.
12 tale probat Xti Crucem, ac cetera instrumenta pas-
sionis eius veneranda atque colenda esse; Paulinus in
Epistola 11, et Chrysostomus homilia, quod Xtus sit Deus
[...] sanctae Crucis, de ipsius reliquias semper in
veneratione fuisse, ut ista ex D. Gregorio, qui lib. 7 Epis-
tolarum Epist. 76 ad Recaredum Regem Hispaniae misit
[...] particulam ligni crucis Xti, et quod ipsius reprae[sentat],
et quae ipsum tangit, est adoranda, ac colenda.
= Arguit 1°. Crux Xti Dni instrumentum iniuriosum
fuit passionis, ac mortis eius: ergo ab illis Xtianis minime vene-
rari debet. Probatur Conseq.: nam est quis, ac boni filius instrumentum da-
[...] parentis l. fratris, venerari, nullus [...]
[...] patibulum, in quo non sanguine l. amicitia
[...] fuit suspensus, et Xti Dni crux talis fuit
Xto Dno: ergo [...] ab ullo Xtia-
no venerari.
= hoc argumentum nobis difficiliorem haereticis, ipsius qui proponit,
[...] diversissimodo crux, a diversis crux,
Xti

Xpti Dni habiente in opinione, in plurimum in Cruce loco redem-
ptionis [illegible] Xpti, in medio in sensu Catholicorum maxi-
ma apparet gloria, et manifestatio virtutis Xpti, in ip-
sa enim, ut ait Apost. ad Colossenses 2. tanquam tro-
phaeum devellavit spolians Principatus, et Potestates traduxit
confidenter palam triumphans illos in semetipso. Unde Crucem
Xpti venerarimur non solum ut instrumentum infamiae, et doloris
et quod malum erat ipsius Xpti, sed quatenus altare sacrum,
in quo placidissimum sacrificium aeterno Patri obtulit
et quatenus triumphale currum, in quo celebrata fuit
de suis inimicis, et reportata victoria, in qua liberavit
omnes genus filius proprium, in quo Pater ipsius
libertate gratiae sanguinem fudit venerari debet
et tanquam [illegible] stemma gloriae [illegible] alteri vitiis
servatae.

2° argumento, fundatur quo dicunt [illegible] Calvinus [illegible]
Vinensis, et caeteri Crucem Xpti adoramus, quia ipsum tetigit, et
in ipsa [illegible] humano generi mortem pertulit, sed hi [illegible]
media: [illegible] mis. [illegible] aliquid [illegible] habet clavos,
lanceam, et spinas adorandas esse, et omnia praesepia,
et sepulcra: sed non adoramus omnia haec, sic [illegible] non adore-
mus [illegible] crucem, ut [illegible] sit casus [illegible].

R. Crucem, lanceam, et spinas, quae Xpm tetigerunt
sunt adorandas esse, de aliis vero non venerantur, et quae instru-
menta passionis Xpti non adeo dicenda sunt, quia ma-
xima disparitas est inter crucem, et clavos, spinas, et lance-
am, nam in quaelibet sit modo stat Xpm nobis repraesen-
tat [illegible], et quod aliud non exprimit, neque ad aliud usum
deservit pro [illegible] caetera instrumenta, non fiunt grafica,
ut Xpm repraesentent, sed ut ad quam plures usum deser-
viant; ideo [illegible] cum depingantur adorando [illegible], minime

sepa

separata, et ut sic non magis repraesentat clavos, lanceam, et coronam, quibus Christus omnes fuit vulneratus; et alios clavos, et lanceam.

3.° arguitur: vestes statuae non debent adorari cultu Christi Domini: ergo etc.; et illius consequentia est: nam Christus non adorant labia Iudae, et dentes, quae Christum tetigerunt, neque adorari iumentum, in quo Christus triumphans intravit in Hierusalem: ergo vestes non debent adorari cultu Christi Domini.

Dubium solute [illegible] dicentis, nolle scandalo et dubium invenitur ad [illegible], sicut ab animo adorari labia Iudae non quatenus passiones Christi, et quatenus tetigerunt ipsum Christum, in qua iam videt aliquod Christi, ratio licet igitur hanc dubitationem, quae merito [illegible] displicet, quia cum stolidum non possit adorari labia Iudae, et non quicumque statuas ad Christum sufficit [illegible], et vestes statuae ignotius, et cum labia Iudae sint poenitentiae homini, sine [illegible] non possunt nec debent adorari, praesertim cum adoratio [illegible] personae, ac si labia Iudae adorarent, et colerent Iudam, quod esset iniquitas [illegible], tunc autem minime sequitur, quod quod tetigit [illegible] inanimes [illegible] tetigit, quod dicitur de iumento, in quo Christus intravit in Hierusalem divinus, quod non omnis statuae est sufficiens ad adorationem, et statuae in [illegible] partibus [illegible] sanctitatis Christi Domini, et quae non manent [illegible] aliquibus [illegible] communibus.

Finis coronat opus.

DUB. UNICUM.

Utrum Christus Dominus fuerit Rex temporalis in quantum homo?

1 Priusquam huius difficultatis aliqua praenotanda veniunt; inprimis [illegible] si loquimur de Christo quatenus Deus est, quia [illegible] videre non est dubium quod sit Rex regum, et Dominus dominantium, loquimur [illegible] Domino, ut homo est, an debeat illi tribui regia dignitas temporalis, non in abstracto reduplicative, alias esset ~~[illegible]~~ [illegible] Regas [illegible] quo [illegible] specificative [illegible] quo [illegible] quod [illegible] inquantum homo est albus, et albedo in humanitate subiectetur.

2 2° notandum est ~~[illegible]~~ potestatem regiam aliam esse spiritualem, temporalem aliam: spiritualis est potestas ad condendas spirituales leges, [illegible] directivas, [illegible] coercivas, et ad dirigendos homines in spiritualem finem. temporalis vero [illegible] facultas ad condendas leges civiles, et politicas, ad lites civiles decidendas, et ad stabiliendum quod [illegible] ad bonum regimen ~~[illegible]~~ reipublicae, secluso quocumque ordine ad spirituale bonum.

3 3° advertendum est regiam potestatem non includere natiue dominium iurisdictionis, [illegible] rerum, quae [illegible] possidentur. Reges enim Hispaniae dominium [illegible] [illegible], quae [illegible] subditi possident, unde illis [illegible] uti non possunt expendendo, [illegible] distrahendo, haec autem regia potestas duplex est, altera ordinis superioris, altera ordinis inferioris, superioris ordinis est [illegible] [illegible] non humanitus acquisita, sed divinitus concessa; ordinis inferioris est, quae non est [illegible], nec stabilis, sed modo maior, modo minor, [illegible] [illegible] extensa [illegible] humano modo acquisita, [illegible] [illegible] [illegible] bellis [illegible].

4 Ultimo advertendum non esse inter se repugnantes [illegible] potestatem temporalem, et spiritualem aliquando enim simul [illegible] reperiuntur; in lege enim naturali utraque potestas in uno [illegible] et idem erat Rex, et sacerdos, ut in lege naturae Melchisedech Genesis 14° et primogeniti legitimo iure utraque dignitate [illegible] in lege scripta [illegible] utraque potestas et dignitate sacerdotali ~~[illegible]~~ illud Psalmi Moyses, et Aaron in sacerdotibus eius, Regia nam ut ex [illegible] Exodo [illegible] fuit dux et gubernator israelitici populi.

5 — Quia vero hae duae potestates distinguuntur, ut convenit inter Doctores, neque [illegible] confunduntur. Quamvis autem potestatem una ab altera non dependeat, spiritualis tamen alteri subjicitur, est enim utraque a Deo, potestas vero temporalis, licet spirituali sit inferior, et ab illa non dependet, instituta enim est a Deo, ut docet Ioannes Papa dicto 96 canone *Si imperator*, ubi de imperatore loquens dicit, filius quidem est, et subditus in debere ecclesiasticis *legibus*, potestatem vero illius esse a Deo, habet, inquit, privilegio suae potestatis, quae administrandis *legibus* publicis divinitus consequutus est, attamen regia potestas spirituali subordinatur, et subditur, quapropter possunt Summi Pontifices Reges mutare, et alios apponere.

6 — His praenotatis est 1a sententia negativa asserens Christum Dominum non fuisse Regem temporalem, spiritualem per se, et spiritualis [illegible] omnis Domini de qua potestate explicaturi sumus. Locum authorum huius sententiae [illegible]. Waldensis lib. 2 doctrinalis fidei antiquae cap. 76 et 77, Victoria relect. 1 de Indis num. 25 et relect. de potestate Ecclesiae, Mag. Soto lib. 4 de Iustitia et iure, art. 1 et in 4. sent. dist. 25 q. 2 art. 1, Abulensis super caput 21 Matthaei, Canisius lib. 1 de Virgine cap. 3, Maldonatus et alii plures.

7 — 2a sententia huic extreme opposita asserit Christum Dominum fuisse verum Regem temporalem Israelis, et regnum temporale proprium habuisse eiusdem ordinis cum eo quod habent singulares Reges. Authores huius sententiae diversis rationibus [illegible], [illegible] super caput 19 Matthaei addit 2o et 3o, Armachanus lib. 4 de quaestionibus Armenorum cap. 13, et novissime Ioannes a Sylveira tomo 1o in Commentariis ad textum evangelicum dicunt fuisse Regem Israelis iure hereditario eo quod ex familia David trahebat originem.

8 — Aliqui vero dicunt Albertus Pighius lib. 5 de ecclesiastica Hierarchia, sensisse enim Christum regem fuisse Iudeorum temporalem, et ideo Iudei namque Messiam valde desiderabant [illegible] ut [illegible] *nos autem sperabamus quia ipse esset redempturus Israel.* Luc. 24 et Ioannis 6 [illegible] Christus [illegible] ut [illegible] eum, *Christus autem fugit.*

Ioan. 6

9 — 3.a Sent.a inter Christianos docens fuisse Regem temporalem totius orbis domi-
numque directum omnium rerum temporalium, quod regnum et dominium habuit iure
haereditario, quia divino patris, et ratione unionis hypostaticae
ab instanti suae conceptionis, pluribusque aliis titulis; proinde excelli-
entius, quod regnum non est eiusdem rationis, et ordinis cum regnis, quae habent
reges temporales, quia est longe excellentius, eminentius, et ordinis alti-
oris. Hanc sententiam in terminis plures amplectuntur D. Antoni-
nus 3.a p. titulo 22. cap. 5. Burgensis, et Armachanus re-
lati a Mag. Cabrera 3.a p. Abulensis super cap. 25 Mat-
thaei. Villanova tomo 1. de iustitia et iure tractatu 2. disp.a
[illegible] Suarez tomo in 3.a p. disp.a 48. sectione. Vasquez
in 3.a p. disp. 85. cap. 2 [illegible] 3. p. q. 59 art. 4. [illegible]
et [illegible] apoc. 20. lib. 3. de regimine principum cap. 12 et 13
quam defendunt sequentes [illegible].

10 — Prima [illegible] Christus Dominus fuit Rex temporalis totius
orbis, et dominus omnium rerum [illegible] quemadmodum [illegible] dominus illarum,
quas possidet, ut quas Carolus II. Hispaniae Rex. [illegible]
Psal. 2. [illegible] pagina testimonii. nam Psalmo 2. dicit postula a me,
et dabo tibi gentes haereditatem tuam, et possessionem tuam terminos terrae,
Psal. 71 reges eos in virga ferrea. item psalmo 71 dicit de Christo Domino
Luc. 12 dominabitur a mari usque ad mare, et Lucae 12 dicit Christus omnia
Ioan. 13. tradita sunt mihi a Patre meo: et Ioannis 13. dicit sciens quia omnia de-
Apoc. 1. dit ei Pater in manus, et Apocalipsis 1. habebat in femore suo in-
femore suo Rex regum, et Dominus dominantium, quae [illegible]
literaliter exponuntur de Christo Domino: ergo Christus Dominus fuit verus Rex et
Dominus [illegible] temporalis, et dominus omnium rerum.

11 — Dices ad haec testimonia, et alia similia auctores [illegible]
dicendo loqui de regno, potestate, et dominio spirituali, quod Christus
Dominus habuit super res creatas, minime vero de temporali reg-
no, quod Christus [illegible] non potuit, nec habuit [illegible]
argumentum.

12 — Sed contra. Est [illegible] regulas [illegible], et principia D. Augustini

admittatur absolute sacra pagina intelligenda venirent in suo rigore, et ut sonant, nisi alias inconveniens sequatur, et nullum inconveniens sequitur, si praedicta verba rigorose accipiantur pro impropria et metaphorice intelligenda sunt. Non de spirituali regno, et dominio, et proprio regno temporali, cum nomen regni improprie significare non potest, si accipienda materialiter certo, mox postea elucidabitur, et conclusionem legitime infert.

13 = Obijcit adversus conclusionem, praedicta verba nullo debent intelligi de regno, et propria potestate temporali. Probatur, quia Christus Dominus, Mathei 28° sic dicit: data est mihi omnis potestas in celo et in terra, et Ioannis 5° dicit: Pater omne iudicium dedit filio, et potestatem dedit ei iudicium facere quia filius hominis est. Ergo in Christo reperitur utrumque spirituale regnum, et temporale, et proprium, quia in Christo Domino reperitur potestas omnis, et iudicium omne, ergo reperitur potestas, et iudicium spirituale, et temporale, quia haec sunt membra dividentia iudicium, et potestatem, cum ergo in Christo Domino omnis potestas quae est in celo, et in terra reperiatur, et signum omnis est signum distributivum pro omni potestate, et omni iudicio, necessario dicendum est in Christo Domino non minus proprie reperiri regiam potestatem temporalem, quam spiritualem, et haec reperitur ergo et alia, ergo Christus fuit verus, et proprius rex temporalis.

Mat. 28

Ioan. 5.

14 = Confirmatur: Christus Dominus habuit potestatem spiritualem, et temporalem, ergo fuit verus, et proprius rex totius orbis. Antecedens constat ex sacra pagina constat: Christum Dominum fuisse summum sacerdotem, summum pontificem, ut constat ad Hebreos 7°. Talis decebat ut esset nobis pontifex, et Isaiae 33. dicitur de Christo Domino: iudex noster, legifer noster, Dominus rex noster: ergo fuit sacerdos summus, et rex utramque habuit potestatem.

ad Heb. 7.

Isai. 33.

15 = Nec dicere valet reges dici, et nec spiritualem potestatem, quae maxima potestas, ut inquit ille dicens, habuit Christus Dominus, ut ut dicat [illegible] potestatem explanans in Scriptura, sicut enim Melchisedech fuit (rex

rex Salem, et sacerdos Dei summi; et Moyses fuit sa-
cerdos, et populi dux, ita ut in ipsius duplex potestas spiri-
tualis scilicet, et temporalis reperiretur; immo Xptus in filiis Abra-
hamis (cum eius [illegible] in figuris obligabant illis) etiam
ipse habuit potestatem utramque, unde sicut fuit verus et proprius sum-
mus sacerdos, ita fuit verus et proprius rex.

16 = Dices 2°. Apocalypsis 19 dicit de Xpto, quod est Rex regum
Appoc. 19 et Dominus dominantium; sed tunc dic, ibi loquitur de regibus mun-
di, qui temporales sunt, et regunt temporalia. Quamvis de Xpto
dicatur quod est rex illorum, de regno temporali intelligi de-
bet [illegible]. Quod aliam sicut inter eandem propositionem equivocatio
in significatione eiusdem nominis, nunc proprie, nunc improprie ac-
cepti; et sensus non ita proprie verificatur. Vult enim Spiritus Sanctus
dicere, quod sicut reges coercent suos subditos, ita Xptus Dominus
rex est regum, unde cum reges temporales temporali potestate
suos regant in [illegible], Xptus Dominus coercet, et diligit reges.
17 = Dices 3°. Xptus vi unionis hypostaticae fuit Dominus et rex om-
nium, etiam temporalium, [illegible] Caris: natura humana in
Domini vi unionis [illegible] fuit, ut dominaretur omnibus creaturis, et
ornaretur omnibus dignitatibus, quae eius officio redemptoris repugnant, et
a Deo concedi possunt; sed regia dignitas temporalis, si absolute
[illegible] repugnat eius officio redemptoris, et potest a Deo concedi,
et maxime [illegible] Xptus Dominus habuit talem dignitatem ab
instanti incarnationis.
18 = Quoad [illegible] Caris. Ait Apostolus ad Romanos,
ad Rom. 14. Xptus mortuus est et resurrexit, ut vivorum et mortuorum domi-
4. netur, et 1ª Petri cap. 1° dicit, redempti estis non corruptibilibus auro,
1ª Petri 1. et argento, sed pretioso sanguine agni immaculati, et 1ª ad
Corinthios cap. 6. empti estis pretio magno; [illegible] Xptus Dominus
1ª ad Corint. 6. iure redemptionis est Dominus omnium hominum, et horum [illegible] illius
[illegible] bona illorum iure redemptionis [illegible] Xpi Domini [illegible]
[illegible] acquirit Domino acquisitum [illegible] [illegible]
[illegible] acquirendi [illegible] Dominus [illegible]

regere et ipsis leges imponere, easque coercere, Xptus, qui est supremus Dominus omnium hominum, et regum in omnes et supra, et erat Rex temporalis.

19 — Probatur ex Sanctis patribus: nam D. Bernardus lib. 3. de Consideratione cap. 2. assignat discrimen inter Xptum, et summum pontificem in eo, quod summus pontifex habet orbis terrarum potestatem indirectam, Xptus autem directam, et perfectam illius. D. Gregorius hom. 8. in Evang. item D. Chrisostomus asserit hom. 81. in Ioan. Xptum Regem esse huius orbis, quamvis in caelo habeat imperium non humanum, sed longe maius, atque praestantius. Idem D. Augustinus tract. 115. in Ioan. D. Cirilus Alexandrinus lib. 12 super Ioan. cap. 10. et 12. dicit Xptus Dominus coram Pilato interroganti an esset Rex non negavit, sed asseruit, ergo Pilatus de regno temporali quaerebat. ergo sententia sanctorum patrum Xptus Dominus fuit Rex temporalis.

20 = 2a conclusio. Xptus Dominus non fuit Rex temporalis Israel hereditario iure: Probatur. Xptus Dominus fuit de familia Regis David, et regnum Israel extinctum fuit in tali familia, ita ut amplius illud ex tali familia in israelitico populo non regnaretur, ergo Xptus Dominus descendens a David hereditario iure non fuit Rex Israel. patet minor ex cap. 22. Hieremiae: haec dicit Dominus: scribe virum istum sterilem, neque enim erit de semine eius vir, qui sedeat super solium David et potestatem habeat ultra in Iuda.

Ierem. 22.

21 = Probatur 2o. supponendo regnum Israel adhuc perseverare tempore Xpti Domini in familia David, si Xptus Dominus hereditario iure esset Rex Israel ius ad regnum acquisivisset per Beatam Virginem, vel per Beatum Iosephum; sed per nullum eorum habebat tale ius; ergo conclusio vera, patet minor, nam non constat an Xptus Dominus descenderit per Salomonem a David an vero per Natan 2um Davidis filium, prout a multis probabilius indicatur, ergo cum hereditario iure certo non fuit Rex Israel.

22 = 3o. Probatur quia quamvis Xptus Dominus per Salomonem traxisset originem a David, non constat an traxerit originem semper per primogenitos, sed non constat de iure hereditatis, sine quo iure hereditario Xptus [illegible] et [illegible] dominium [illegible]

ce-

cessionis fuit Xptus rex temporalis Israelis quod et reque ....
Iosephus suus heat ad regnum ... calidem ... et ... Xptus
Dominus ... erat filius putatiuus Iosephi cum autem et fi-
lius putatiuus minime habebat ius ... legitimi
successionis regnum transferre a Iosepho in Xptum: ergo ex hoc titulo
Xptus Dominus non fuit rex temporalis Israel iure successionis.

23 = 3° ... regnum temporale Xpti Domini non fuit eiusdem
ordinis, ac regna temporalia regum humanorum, sed altioris,
et excellentioris ordinis ... reges terreni habent potestatem regiam,
quam in primis aliquo humano titulo acquisiuit, vel hereditatis, vel
electionis, vel belli, quaeque temporalis est, et non ... et auferre ...
tyrannidem potest, itaque mutari ... ... possit ... dominium, et infi-
nita, et limitata, nam ... ... facere, et
debet se intra potestatis ... continere; at regia potestas Christi
Domini hos imperfectiones non habet, ... perpetua, ... auferri non
potest stabilis, ... semper eadem, et non ... et ... ... non est, ...
magis ... ... universalis, ... ad ... extenditur
... ... humanitas acquisita ... diui-
nitus ... ... superioris, et excellentioris ordinis ...

Proponunt, et soluunt argumenta.

24 = 1° ... arguitur: Xptus coluit excellentissimam paupertatem: ... mini-
me dicendus est Rex temporalis, antecedens est euidens ex ... paginis,
... Xpto Domino intelligunt ad litteram ... testimo-
nia, quae ... Dicit enim Zacharias 9. Ecce
Zachar. 9. Rex tuus uenit tibi iustus et saluator. ... ... Paulus ad Co-
2 ad Corinth. 8. rinthios 8 dicit. egenus factus est, cum esset diues. et Psalmo 39
ego autem mendicus sum et pauper. cum ergo dignitas regia
temporalis ... ...
ergo si Xptus exercuit excellentissimam paupertatem minime fuit rex
Eccle. 13. temporalis. ... ... Ecclesiastes 13. dicit Sapientia pauperis contemp-
ta est et verba eius non sunt audita. et ... dicit diues locutus est, et
omnes tacuerunt, et uerbum illius usque ad nubes perducent, pauper
locutus est, et dixerunt, quis est hic? ... ...

uero

bona rati[illegible] debeant omnibus divitijs temporalibus debent affluere quibus Christus Dominus caruit: quia non fuit rex temporalis.

25 = Respondeo eam, iuxta distinguit Comes, dignitas regia temporalis exigit facultates, dignitas principum, quae superioris ordinis est, et in ratione producit negotium, quae est inferioris ordinis, qualem habent reges mundi; et quia habent in praxi, subdistinguit aut hoc exigit ratio ipsa, negatur, aut hoc exigit quantum ad maiorem decentiam, et hoc habet regulariter, ordinarie. Ad dictum est in quationibus Christus Dominus habuisse temporale regnum alterioris ordinis, ac habent reges humani, quamquam habet potestatem supremam, et dominium omnium rerum, non in usu, quod Christus Dominus habere noluit, ut summam colerat paupertatem, unde non ratio exigebat abundantiam rerum, ut reges humani, cuius potestas dat per res usum. Hoc autem ad maiorem decentiam, vel ad melius se habere requirit, non ad simpliciter.

26 = Constat enim ex 1° Regum cap. 11, quod Saul nunquam melius populum regebat, quam cum prae paupertate terram arabat, et sequebat boves, ut D. Thomas sentit lib. 3 de Regimine principum cap. 14. reges mundi dum humilitate, et paupertate magis [illegible] emendari probat exemplo Caroli Fabritij, qui in paupertate et inclitus magna gubernavit imperia, unde dicit omnes magni principes, et monarchae cum humilitate subiugaverunt mundum, et cum fastu, crudelitate perdiderunt imperia, et in circuitu regnabat Curulus amabilis subditis, et non erat pauper de illo nunquam carit proposita tunc regis inopes curandus habebat.

27 = Ad obijcies regia dignitas, et potestas, quae unquam sit, ex ratione adiunctum dominium rerum temporalium, quamvis rerum excludat; at Christus Dominus non potuit habere dominium, quia neque regiam potestatem. Probatur minor quoniam posuit cum perfectissima paupertate rerum temporalium dominium: quod si Christus Dominus habuit perfectissimam paupertatem non habuit dominium. Respondeo cum perfecta opulentia non solum exigit usum rerum temporalium, sed

eo

dominium quod a perfectionis perfecta et altissima Charitate excludit, et non cum dominio non componitur. Christus dominium habuit et perfectam paupertatem. Matth. 19 praecipit: vende omnia quae habes,
Mat. 19 da pauperibus, vendite, ut facultates temporales, et dominium transfert venditor: ergo ad perfectam paupertatem requiritur exclusio dominij.

28 — ... ad finem ex decisione pontificis Nicolai III in cap. exiit de verborum significatione in 6.° definit Christum suo exemplo illam paupertatem docuisse, quae omni dominio privat. Et Ioannes XXII in explicatione extravaganti altera cum inter nonnullos, altera, [illegible] de verborum significatione definit Christum dominium habuisse paucarum rerum dominium: ergo non omnium: ergo universi orbis non habuit regiam potestatem.

29 — Resp. 1.° neg. maiorem, necessario enim in se non exigit dominium rerum temporalium, et salus sit in ad dandum leges, et puniendum, quae [illegible] licet Christus dominus esset rex universi orbis non necessario exercuit huius potestatis rerum temporalium dominium.

30 — 2.° respondeo neg. maiorem, ad probationem dicitur Christum non opponit cum perfectissima paupertate dominium temporale humanum, quod pertinet ad eum etiam, sed dominium ordinis superioris, et quod non dat, et [illegible] ornatum gloriae, et excellentiae dignitatis, nego antecedens, dominium enim humanum [illegible] perfecti paupertatis, et tale dominium fuit ipsius [illegible] temporalium, aliud vero dominium est excellens, excelsi ordinis non pugnat cum paupertate, ad probationem [illegible] eodem modo, in [illegible] opulentia dicendum est quod dictum est de dominio.

31 — Arg. 2.° probatur: Christus dominus habuisse iuberet vendere, quae possidebat, quod transfert dominium humanum, quod paupertati opponitur, et non cum illo non stat tale dominium, dominium autem Christi dominium non humanum, sed divini ordinis erat, quod non negat Christus a pontificibus, sed solum illud quod perfectae paupertatis derogat, quale est dominium humanum datum [illegible] ut in humanis regibus requiritur.

32 — Arguitur 2.° Si Christus dominus esset rex temporalis universi orbis,

maxime titulo donatis l. successi, neutro modo fuit Rex temporalis:
q. cl. i falsa, mi quoad 1a. pbatur maneret in 1a. cc., quoad 2a.
q. temporale regnum n. fuit donatum, neque ab homine, neque a
Deo: q. ipsa ans. q. nullus homo potuit dare tale regnum in universo, ...
nis Deus, nullus homo habuit tale regnum, n. a Deo, et ipsa n. fuit necessarium

munus ... redemptori exequendum temporale regnum in universo orbe:
q. n. fuit donatum a Deo. ipsa ans. sufficiebat ad munus ...
... regnum spirituale, a spirituale dominium, quale ... in
Pontifice summo alias exemplo ... potestatis n. igitur
... temporale regnum: q. n. fuit titulo donatus secundo Xpto Domino
regia potestas suppeditans orbem.

33. ... Xptus Dominus habuisse temporale regnum titulo dona-
tionis patris ... regnum (inquam) ut dictum est n. fuisse humanum,
... excellens, ... n. opponit officio redemptoris exerciendo
in certum tempo... exclusione, a abdicatione, nec ...
... impossibile erat ... exemplo. sufficiebat enim ad
... doctrina, ut Xptus Domi. abdicaret a se res temporales, et
illis n. uteretur, ... dominium superioris ordinis haberet ...
bat ... dignitati, et maiestati redemptoris.

4. ...

34. ... arguitur. Xptus Domi. regnum temporale n. transmisit
... neque illud abstulit ab humanis regibus; q.
Xptus Domi. n. fuit rex temporalis universi. ipsa cons. si Xptus Do-
minus eet Rex temporalis illud transferret in suum vicarium, si-
cut et spirituale regnum, at n. transmisit, q. = Item si Rex
eet regna auferret a Regibus temporalibus, q. eiusdem regni n.
possunt duo ... Reges ee, et ... eiusdem
rei, q. Reges humani ... Reges n. essent, et ... ti-
... et reges ... dicerent, nisi absque fun-
damento dicatur omnes esse Christi Vicarios.

35. ... secundo ans. ex illo
... n. bene infert, fuit enim Xptus Dominus tempo
ra

vaes Rex, noluit autem suam regiam potestatem in suos Vicarios trans=ferre, et noluit totam suam potestatem spiritualem conce=dere illi, quia nova sacramenta condenda, nec ad aliquod tollendum, vel addendum sacramentis esse in[illegible].=

= nec etiam infert aliquos reges humanos esse temporales, qui illi regibus regni ne=queant esse; dico reges adaequati eius ordinis, obiicime modo dicendo, ut assimilat pat in caelo, et dominijs tuo ordinatis regnum autem tempora=le Christi domini est dominium alterius ordinis, et titulo supernaturali habitum, non humano modo, ut habent regna a regibus terrenis.

36 = Obiiciunt 1º contra arguit. Beatissima Virgo Maria descendebat ex familia David, et deficiente viro, femina succedere poterat, ut patet ex cap. numerorum, sed Beata Virgo descenderet a Da=vide per lineam suam paternam lineam, aliquam tamen ex parte a Sa=lomone originem habuit, ut tenent Dthas. 3. p. q. 31. arto 3. ad 3: ergo Beatissima Virgo potuit habere ius ad regnum; ergo et filius, consequenter Christus Dominus iure hereditario fuit Rex Israel.

37 = Hoc argumentum ius ita pro nomine authorum suam opinionem pro=nit a doctissimo Ioanne Silveyra, et nescio quomodo ex quo [illegible] rati=one potuit eius Beatissima Virgo ius ad regnum habere: quia traxit de lu=de, ma[illegible] inde ad alias [illegible] ex doctrina data ius [illegible] contra [illegible]=ma res [illegible] sed Beatae Virginis traxisse originem a Nathan, non a Salomone, et quamvis originem traheret aliquo modo a Salomone, non descendebat regnum per feminas, sed viros, ius quod nec etiam tra=xisset originem dictam, nec descendit illa legitime in [illegible], et aliud dicitur exilium et regnum in Iaunia, et Christus est Rex, de=cendum est non esse Regem humano titulo, sed supernaturali, et excellentiori.

38 = 2º obiicit fundamento, quo innititur Ioannes Silveyra, suppo=nit iste author quia, ad eum ius contrahere regnum Israeliticum in familia David. 2º Machabeorum cap. 14. Iudaei atque Babi=lonei Principes constituerunt dicentes, Simonem Machabaeum esse ducem et sacerdotem suum in aeternum, donec surgat Propheta Domini fidelis; cuius Prophetae intelligit=ur Christus, ut exponunt Genitius. Lira, et alij; quo mihi [illegible] facit

1. Macab. 14.

aug

dig̃ ex eo sensu transitus a Iudæis in Principatus ex-amilia Iudæ = ut de familia Machabæorum. Deinde hæc translatio non fuit absoluta et in perpetuum, sed usque ad certum tempus, id est donec surgeret Propheta Domini fidelis, scilicet Christus: quo tempore ubi Christus Dominus advenerit, habuit integrum ius suum ad regnum: patet ex eo quod illa translatio fuit legitima, et habuit ius regis, et in illa voluntate semper ille populus perseveravit, ali de quibus non constat, illam retractasse.

39 = Adhoc anglus respondet tantum pater ex titulo electionis Christum Dominum, quia dicit Propheta fidelis fuerit rex, non vero hereditario iure, nam dato, quod a Davide et Salomone originem traheret, iure hereditario Rex non erat, cum propter Iechoniæ peccata, et in pœnam ipsius regnum sit exutum a familia Davidis, nisi si probat aliquis, patet quod in isto translatio, sine electione ius habet Christus ad regnum Israel; quod deinde = que non fuit ex eo, quod eo sensu dicerent donec surgeret Propheta = Domini fidelis: nam cum in Iudæis sit ablatum regnum a familia David, ipsi in futurum retentum tunc rege, aliquis etiam ex tali familia, sed licite et legitime, Simone Machabæo duce constituerant, et Iudæorum respublica capite non careret, et ipsius gubernationi bene consulerent.

40 = 6° obiicit aliquis eodem authore in favorem sui, ius regnum esse exilium a familia David ob peccata propria et eiusque, et ob peccata suorum parentum, ut constat ex D. Hieremia; at Christus Dominus erat legitimus filius David, et licet nullum habuit peccatum, neque ex parentum peccatis aliquam pœnam traxit: ergo ex nullo capite fuit privatus iure regni: ergo habuit ius ad regnum Israel.

41 = Dicitur nam Ezechielis cap. 21 loquendo de Rege Zedechia dicit Propterea tu autem profane impie dux Israel hæc dicit Dominus aufer cidarim tolle coronam, et haec

21 facta est donec veniret cuius est iudicium, et tradam ei. Ubi D. Hieronimus, et Interlinealis dicunt, coronam esse ablatam a domo Iudæ usque ad Christum, cui est reservata et amplius, sed Septuaginta loco illius, cuius est iudicium sic vertunt, aufer coronam donec veniat cui debeat: ergo regnum Zedechiæ, de quo loquitur, debetur Christo: ergo habuit ius ad tale regnum, nam non datur debitum sine iure..

R

42 R.[illegible] ad argum. dist. min., erat legitimus filius David, [illegible] Salomonis, nego min., [illegible] ordo min., omnis quae n. erat regni successor, cum hereditas [illegible] legitime [illegible] rex [illegible] fuisse legitimus filius David, minime tamen [illegible] ad regnum [illegible] regnum [illegible] poena [illegible] privatus, nec poenam [illegible] carens enim [illegible] culpa [illegible] habuit, ita n. habuit poenam, fuit enim [illegible] pura negatio [illegible].

43 [illegible] Utramque [illegible] adiatum fuisse regnum [illegible] iure successionis [illegible] regnum [illegible] universum [illegible] ex ipsis verbis in [illegible] allatis [illegible]. dicit enim ex ore domini translatum est regnum donec veniret cuius est [illegible] [illegible] exitio Lucae 1º dabit illi Dominus Deus [illegible] David [illegible] [illegible] quo modo titulo donationis ius ad regnum habebat, n. titulo successionis.

44 Arguit 3º ab authoritate [illegible] Ioannis 1º Nathanaeli dicenti tu es filius Dei, tu es Rex Israel, Christus dominus [illegible] dicens quia dixi tibi vidi te sub ficu [illegible] Nathanael loquutus est de temporali regno Israelitici populi [illegible] Rex Israel [illegible] fuit Christus Dominus = [illegible] Ioannis 12º clamantibus turbis: benedictus, qui venit in nomine Domini Rex Israel, quem de temporali regno, quale [illegible] Reges habuerunt intelligunt, Christus Dominus n. solum [illegible] se [illegible] [illegible] se opposuit dicens, dico vobis, quia si hi tacuerint lapides clamabunt [illegible] Christus Dominus fuit rex Israel eo modo, quo [illegible] [illegible]

45 [illegible] ubi est qui natus est [illegible] omnis [illegible] interrogantes rex est hic [illegible] [illegible] rex [illegible] [illegible] de regno [illegible] [illegible] Christus asserit [illegible] Regem [illegible]

[illegible] Christus Dominus [illegible] dixisse, tam Nathanaeli, quam Pilato se regem [illegible] temporalem esse minime tamen eo modo, quo ceteri reges [illegible] excellentiori n. humano titulo acquisito [illegible] regno excellentiori [illegible] [illegible] excludit [illegible] n. est de hoc mundo [illegible] dixit Ioan. 18 regnum meum n. est de hoc mundo [illegible]

peccatum non accipit gravitatem offensae ex dignitate [struck] illius, in quo subiectat ergo non est infinitum: probatur ars. ergo peccatum veniale est infinitum simpliciter. probatur consequentia: peccatum veniale in ratione offensae Dei respicit Deum ut subiectum. Deinde peccatum mortale recipit suam gravitatem ex dignitate subiecti: ergo peccatum veniale erit infinitum simpliciter. — Respondeo disparitatem esse: quia forma non constat suum effectum nisi subiecto capaci, cum peccatum veniale non sit offensa gravis, sicut mortale, inde est quod non sit capax infinitatis serviendae Deum. ergo influxum subiecti limitat ex parte limitationis ne in actum transfundat infinitatem suam; per consequens Deum ut subiectum [struck] offensum peccatum est capax esse transfundendi infinitatem in actum offensivum; Deinde veniale peccatum influit suo influxo, ne culpae veniali infinitam gravitatem conciliet: ergo.

---

merita Christi aequivalerent à persona Verbi ut à subiecto, id est quodlibet opus Christi acciperet à persona infinitum pretium Dei

C.

S.r Don Feliz Severino Zarate mi S.r y amigo

* Si dicas Xpm infinitae dignitatis mediâ huma
nitate ut ab eo dignificata, et haec dignificatio nullo pro
rsus creata pot. comunicari: quia nec ab aliquo ordine satisfa
ctionis adequare pot. satisfactionem Xpi — Contra: nam si
personaliter dignificat humanitatem illam infinite dignificat,
nam tam actus operativus ab humanitate elicitis personaliter constat
infinitae dignitatis et dicunt omnes authores. et ergo influit in
actiones mediante principio quo limitato et finito, quae tam
humanitatis dignificatae a Verbo non militat, cum illas dig
nificat mediante aliquo principio quo radicata proxime
infinitate dignitatis, et finitus et limitatus sit. Deinde
si ipso ipsi influit suppositum valorem satisfactorium et
meritorium in operationes Xpi mediante humanitate dig
nificatio habet illis dignitatis et valorem meritorium
semper infinitum: patet consequentia: Verbum influit talem dignitatem
mediante principio finito, ut finito, et mediante principio fini
to, ut infinite dignificato, verumque mediante humanita
te infinite dignificata a Verbo. quae constat operationibus, media
humanitate elicitis dignitatis infinitae valorem et meritorium
et satisfactorium simpliciter infinitum —